HET WEZEN GODS

Het Wezen Gods, de grond van des zondaars vertrouwen

Openbaring 1:8

DE VERKIEZENDE LIEFDE GODS IN CHRITUS,
DE WEEGSCHAAL DES HEILIGDOMS,
OF
DE ENIGE ONWANKELBARE GROND VAN DES ZONDAARS BEHOUDENIS.

Gedeeltelijke weergave

DOOR

JOHANNA JACOBA VIVEEN – BETTEN

UTRECHT

Gedrukt bij J.A. van Hoften
Utrecht

Niet in de handel

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2014

JOHANNA JACOBA VIVEEN – BETTEN, UTRECHT

Genealogie van Johanna Jacoba Betten (Bette)

Geboorte Johanna Jacoba Betten, 16-09-1837

Soort akte:	Geboorte
Kind:	Johanna Jacoba Betten
datum:	16-09-1837
Plaats:	Utrecht
Akte:	18-09-1837
Aktepl:	Utrecht
Vader:	Jan Antonie Betten
Moeder:	Cornelia Maria van den Berg

Huwelijk Gerrit Viveen en Johanna Jacoba Betten, 05-07-1860

Soort akte:	Huwelijk
Bruidegom:	Gerrit Viveen
Bruid:	Johanna Jacoba Betten
Huwelijksdat:	05-07-1860
Huwelijkplaats	Utrecht
Aktedatum:	05-07-1860
Akteplaats:	Utrecht
Vaderbruidego	Johannes Viveen
Moederbruide	Hendrica Johanna Meijster
Vader bruid:	Jan Antonie Betten
Moeder bruid:	Cornelia Maria van den Berg

Overlijden Johanna Jacoba Betten, 09-10-1912

Overledene	Johanna Jacoba Betten
Overlijden	09-10-1912
Begraving	Harmelen Oude Begraafplaats
Aktedatum	10-10-1912
Akteplaats:	Harmelen
Partner:	Gerrit Viveen
Vader:	Jan Antonie Betten

Moeder: Cornelia van den Berg

Overlijden Gerrit Viveen, 03-08-1920
Overledene: Gerrit Viveen
Overlijden: 03-08-1920
Overlijden: Harmelen
Aktedatum: 04-08-1920
Aktepla ats: Harmelen
Partner: Johanna Jacoba Betten
Vader: Johannes Viveen
Moeder: Hendrica Johanna Meijster

De ouders van Johanna Jacoba Betten waren:
Jan Antonie Betten en Cornelia van den Berg.

Er staat in de Burgerlijke Stand te Utrecht 1 zus vermeld: Everdina Antonia Betten gehuwd met Willem Vliegenthart. Dit echtpaar kreeg 8 kinderen.

Uit het huwelijk van Gerrit Viveen en Johanna Jacoba Betten staan onderstaande kinderen in de Burgerlijke Stand te Utrecht.

Johanna Viveen, geboren 15-8-1862 te Utrecht. Gehuwd 25-08-1887 te Utrecht met **Hendrik Gideon Botermans**

Jan Anthonie Viveen, geboren te Utrecht 27-04-1869; gehuwd te Utrecht met **Joanna Catharina Wilhelmina Bronsveld,** 24-10-1895. Overleden te Woerden, 18-08-1928

J.J. Viveen – Bette is in bevindelijk Reformatorische kringen een onbekende vrouw. Toch is ze de auteur van 3 boekwerken, waarvan het 1ste een groot aantal pagina's heeft. Ze schrijft in deel 2, *dat de Heere haar had overgebracht uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. De* ***weg welke hiertoe geleid*** heeft is beschreven in het voorgaande deeltje.
Het tweede boek ***Het Wezen Gods, de grond van des zondaars vertrouwen***, telt 346 pagina's.
Haar derde boek, DE VERKIEZENDE LIEFDE GODS IN CHRITUS, DE WEEGSCHAAL DES HEILIGDOMS, OF, DE ENIGE ONWANKELBARE GROND VAN DES ZONDAARS BEHOUDENIS, telt 512 pagina's.

De inhoud van deel 2 en 3 is diep, bijzonder diep. Gelet op haar leeftijd, 42 jaar, kunnen we vaststellen, dat deze bevinding en de gave om die op deze manier te beschrijven, uiterst zeldzaam is in de Nederlandse literatuur.
J. J. Bette leefde te Utrecht. Ze was waarschijnlijk lid van de Nederlands Hervormde

Kerk. Ze voelde zich daar als in een gevangenhuis. Nergens noemt ze personen of bijzondere omstandigheden. Maar uit de inhoud is af te leiden dat ze het de laatste jaren van haar lidmaatschap bijzonder moeilijk had. Ze noemt het *een gevangenis*. 'Het zwaarste in de beproeving was de tegenloop daarin, en dat ik blind was in de weg, meestal in doodsbenauwdheid voor de uitkomst. Het geloof echter zou niet zo zwaar beproefd, de ziel niet zo zwaar geoefend zijn, indien zij de uitkomst wist. Volkomen uit deze weg te spreken is mij in dit geval onmogelijk.'
Aan het eind van het 3e deel vertelt ze dat de gevangenis werd geopend en zij in vrijheid kwam. Ze verliet de gemeente waar ze bij behoord, omdat het oordeel van God zo zichtbaar op de gemeente lag. Haar beproevingen, haar worstelingen, maar ook haar versterking, de vele beloften die ze kreeg, vonden plaats in deze beproeving. Het nut van de beproeving was dat ze een diep gelovige kennis kreeg van God de Vader, als haar verzoend Vader in Christus.
Daarbij ook van het werk van de Vader in het zaligen van zondaren. Ze ontving ook telkens nieuwe openbaringen van Christus, als haar Zielsbruidegom, haar Koninklijke Hogepriester en Leraar. Haar werkzaamheden met Hem en Zijn liefde tot haar zijn ontroerend om te lezen.
De Heilige Geest, uitgaande van Vader en Zoon in het Goddelijk Wezen als een inblijvende daad, is ook een Getuige van Beiden in de ziel. Gelovig en helder beschrijft ze Zijn werk in haar ziel, als de Verzegelaar van Gods beloften en dat Hij ook de ziel verzegelt met Zichzelf. De Geest is ook Zelf het Onderpand van de toekomende erve der heiligen in het licht. De Geest als de grote Kinderleider nam haar bij de hand en leidde haar door de diepste verdrukking in de diepste verborgenheden van het Koninkrijk Gods.

Haar werkzaamheden voor de Kerk des Heeren in Nederland, rustten op Gods beloften. Daartoe was één hoofdbelofte centraal: ***De bekering van Israël.*** Daar wacht het nieuwe leven van Christus' kerk op. "Er is geen andere grond va hoop voor Sion dan Israëls herstel", schrijft ze pagina 2, 3e deel.

HET WEZEN GODS
de grond van des zondaars vertrouwen

Door J.J. Viveen – Bette

Uitgave G. A. van Hoften,

Utrecht, zonder jaartal

Augustus 1879.

Ziet, een man, wiens Naam is Spruite, die zal uit Zijn plaats spruiten, en Hij zal des Heeren tempel bouwen.
Ja, hij zal de tempel des Heeren bouwen, en hij zal het sieraad dragen, en hij zal zitten, en heersen op zijnen troon; en hij zal priester zijn op zijn troon; en de raad des vredes zal tussen die beiden wezen. ZACH. VI: 12, 13.

Een lied Hammaäloth. Ik hef mijn ogen op naar de bergen, van waar mijn hulp komen zal. Mijn hulp is van de Heere, die hemel en aarde gemaakt heeft. Hij zal uwen voet niet laten wankelen; uw Bewaarder zal niet sluimeren noch slapen. Ziet, de Bewaarder Israëls zal niet sluimeren, noch slapen. De Heere is uw Bewaarder, de Heere is Uw Schaduw, aan uw rechterhand. De zon zal u des daags niet steken, noch de maan des nachts. De Heere zal u bewaren van alle kwaad; uw ziel zal Hij bewaren. De Heere zal uw uitgang en uw ingang bewaren, van nu aan tot in der eeuwigheid.
Psalm 121.

Ik zal de blinden leiden, zegt de Heere, in wegen die zij niet geweten, op paden die zij niet gekend hebben; de duisternis zal Ik voor hun aangezicht licht en het kromme recht maken; deze dingen zal Ik hun doen, en Ik zal ze niet verlaten, spreekt de Heere.

Welk een belofte, gepast naar de nood! Welk een Leidsman voor blinden!
Nochtans, alle beproeving, als die tegenwoordig is, schijnt gene zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die door dezelve geoefend zijn. Hebr. XII: 11 .
Verschillend is de aard der beproeving; de een strekt tot beproeving des geloofs; in welken weg de Heere het dan ook oefent, steeds is het in des Heeren licht, gunst en tegenwoordigheid; de andere tot kastijding, en onder verlating van de Heere, De eerste was door genade de mijne, welke echter in haar aard niet minder gevoelig, pijnlijk, smartelijk en diep vernederend is.
Het zwaarste in de beproeving was de tegenloop daarin, en dat ik blind was in de weg, meestal in doodsbenauwdheid voor de uitkomst. Het geloof echter zou niet zo zwaar beproefd, de ziel niet zo zwaar geoefend zijn, indien zij de uitkomst wist.
Volkomen uit deze weg te spreken is mij in dit geval onmogelijk. Ik hoop en vertrouw, dat de Heilige Geest mij genoegzaam leiden en in de waarheid inleiden zal, zoals dit het meest zal strekken tot s Heeren eer, tot vertroosting van Gods volk, tot bemoediging voor beproefden en tot sterkte mijner eigen ziel.

Ik wens slechts, dat het God de Heilige Geest behagen moge mij in alle eenvoudigheid en waarheid in enige hoofdzaken te leiden.

I. **De inleiding in deze weg.** Hebr. XI. Blz. 5; zie ook 47
II. **Diepten van de weg tegenover de heerlijkheid van een Drie-enig God.** 1 Petrus IV: 12, 13. Blz. 57
III. **Het licht van Gods gebod, tegenover de duisternis van de weg.** Spr. VI: 23. Blz. 120
IV. **De beloften welke ik ontving.** Jes. XLII: 16. Jes. XLIII: 1, 2. Jes. XLV: 2, 3. Jes. LXII: 2b-4. Blz. 167
V. **De kracht waarin ik bewaard werd.** Jes. LIII. Jes. LIV; Blz. 174. En eindelijk
VI. **Waar de Heere mij in deze weg bracht.** Rom. VIII: 28-30. Blz. 179
VII. **Aanhangsel, 26 October 1880.** Blz 202

De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten, de gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen. De waarheid zal uit de aarde spruiten, en gerechtigheid zal van de hemel neerzien. De gerechtigheid zal voor Zijn aangezicht heengaan, en Hij zal ze zetten op de weg Zijner voetstappen. Ps. LXXXV: 12, 14. De weg naar de Hemel is een nauwe weg, een van kruis, vernedering en lijden. Het doel, hetwelk de Heere met Zijn volk beoogt in wegen van, lijden, is niet om hen te doden, maar om hen waarlijk te doen leven. Liefde, die hen zocht en zaligde, blijft hen zoeken, niet slechts om te zaligen, maar ook om hen te heiligen, inwendig te vernieuwen en aan een nederige en vernederde Jezus gelijkvormig te maken. Zie 2 Cor. III:, 17, 18. De Heere nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid. *En wij allen, met ongedekten aangezicht de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.*
Al naarmate de ziel in het leven, het licht en de kracht dezer heerlijkheid ingeleid en in deze waarheid geheiligd wordt, wordt zij inwendig meer gelijkvormig gemaakt aan een vernederden Jezus. Christus dood en lijden in haar brengt haar leven in de (dood, en doet Hem heerlijk en dierbaar worden voor haar in de kracht Zijner opstanding; een gezicht in de volheid algenoegzaamheid, onwankelbaarheid, eeuwige liefde en trouw van God in Zijn Verbond maakt de ziel zwak, klein, laag, gans hulpeloos in zichzelf. Een oud Godvruchtige zegt: *Wat is de nederigheid een sierlijke kroon voor de Christen!* nederigheid maakt de Christen vreedzaam, vruchtbaar in het goede, geduldig in het lijden, standvastig in een heiligen wandel. De nederigheid zal ons doen zegenen die ons vloeken, doen bidden voor hen, die ons vervolgen. Een nederig hart is een woning voor God, een leerling voor Christus, een metgezel der engelen, een behoeder der genade, een bekwaammaker der heerlijkheid. De nederigheid is de voedster van onze genade.
Terecht heeft een der ouden gezegd: De nederigheid is de behoedster der deugden. De nederigheid kan drie dingen niet vinden aan deze zijde van de Hemel: 1. volheid in het schepsel, 2. Zoetheid in de zonde, 3. noch leven zonder Christus.

Drie dingen vindt ze aan deze zijde van de Hemel:
1. Dat alles ledig is in zich zelve,
2. dat er een volheid is in Christus.
3. Dat elke genade en elke plicht zoet is voor de ziel, waarin het genoten wordt.
Hoewel het geloof de metgezel der genade is, zo is nochtans de nederigheid de

verheerlijkendste aller genadegaven. De nederigheid brengt een algemene heerlijkheid over al de genadegaven in de ziel. Geen stand des harten brengt ons nader aan het hart van Jezus Christus, die van zichzelf getuigt*: Leert van Mij, dat ik zachtmoedig ben, en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw ziel.*
God wederstaat de hovaardige, maar de nederige geeft Hij genade. Zelfverloochening, sterven aan ons eigen, inwendig geestelijk sterven, is de hoofdinhoud der wedergeboorte, de hoofdinhoud van het nieuwe leven. Dit leven ligt niet op de oppervlakte, maar in de diepte, door de dood, welke niet dodend, maar die door Gods eeuwige liefde, onveranderlijke trouw, uit kracht van Zijn Verbond, uit kracht van Jezus leven en opstanding; levendmakend is. Want Hij doodt en maakt levend, Hij doet ter helle neerdalen, en Hij doet weder opkomen.
Want alzo zegt de Hoge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont, wiens Naam Heilig is: Ik woon in de hoogte, en in het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelden, en nederigen geest is, enz. Ik zie hun wegen, en Ik zal hen genezen, en ik zal hen geleiden, en hun vertroostingen wedergeven, namelijk aan hun treurigen. Vrede dengenen, die verre zijn, en dengenen die nabij zijn, zegt de Heere, en Ik zal hen genezen (Jes. LVII: 15, 16, 19). Dit betekent, zegt de kanttekening: Die allen hoogmoed afleggende zich voor de Heere vernederen, met hartelijke bekommernissen over hun zonden, en met begeerte van genade; vergelijk: Ps. LI: 19. CXI, VII: 3. Jes. XLII: 3 en LVII: en LXI: I. en LXVI: 2. Luk. IV: 18 en VII: 38. Hand. II: 37. Het betekent ook gekneusden, verbrijzelden vanwege hun zonden. Het is nochtans tot hen, dat de Heere spreekt: Vreest niet, want Ik heb u verlost. Ik heb u bij uwen naam geroepen, gij zijt Mijne. Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken. Dit betekent ook: Gij volk, dat Hij zich geschapen, tot Zijn volk gemaakt en wedergeboren heeft, door Zijnen Heilige Geest, u roepende tot Zijn kennis, naar Zijn welgevallen, opdat gij Hem zoudt zijn, een uitverkoren volk, geëigend tot Zijn eer. Eféze II.
De Heere, die zijn volk door Christus verlost heeft uit het geweld des duivels, zal ook de Zijnen, wanneer zij in nood of gevaar zijn, beschutten en beschermen, 2 Sam. XXII. Zie de Aant. vs. 17. Hij zond Zijn hulp, Hij stak Zijn rechterhand uit, als wanneer men iemand van boven aangrijpt, en uit watersnood optrekt; of uit vele geweldige wateren; dat is: uit diepe noden en benauwdheden, in welke ik als verzonken was, die mij als een sterken watervloed overvielen, en dreigden te versmoren of weg te rukken. Job XXII:11. Ps. XXXII: 6. en LXVI: 12. LXIX: 2, 3. CXXIV: 4. Jes. XLIII: 2. Ps. CXXX. Ps. CXXXI. Ps. CXXVI. Ps. CXXXVIII. Dit volk, zegt nochtans de Heere! heb Ik Mij geformeerd; zij zullen Mijnen lof vertellen. Jes. XLIII: 21. Men zal van Mij zeggen: gewisselijk in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte, tot Hem zal men komen! Maar zij zullen beschaamd worden, allen die tegen Hem ontstoken zijn. Maar in de Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad van Israël.

In welke wegen leidt de Heere soms Zijn volk om hun gepaste voorwerpen te maken voor de heerlijke kracht, het licht, het leven dezer waarheid, volgens Jes. XLII: 16. Hoe veilig gaan de blinden, die door zulk een Leidsman geleid worden, die Hem navolgen door duisternis en licht, door bezaaide en onbezaaide wegen, dikwijls door dood en leven. Zij zien niet in hun eigen licht, noch gaan in eigen kracht, noch leven door eigen leven, zij hebben geen anderen roem dan in hun zwakheden, noden, enz. 2 Cor. XII: 7-10. 2 Cor. XIII: 4. 2 Cor. VI: 6-10. Ps. CXVIII: 18. 2 Cor. IV: 6-13. Rom. VIII: 17. 2 Tim. II, 12, 1 Petrus IV: 13. Ps. XLIV: 23. Matth. V: 11. 1 Cor. XV: 49. 2

Cor. I: 4-10. Welk een genade is er nodig voor de bezwijkende ziel om staande te blijven! Spr. XVIII. Job XXVIII: 7. Deut. XXXIII: 3.
Hoe genadig handelt de Heere in zulke tijden met de ziel, door de kracht van dit woord te vervullen: "De Heere zal voor Uw aangezicht heentrekken, en de God van Israël zal Uw achtertocht wezen." Jes. LII: 121), Hoe diep verootmoedigend, hoe bemoedigend voor de gans hulpeloze in zichzelf is de openbaring der heerlijkheid Gods hierin. Matth. V: 1-12. Die zalige stand voor de Heere, dat niets-zijn, om vatbaar gemaakt te worden voor de volheid Zijner genade (Jes. LIV), houdt de ziel staande te midden van het lijden, Jes. LIII. Hoe zalig gebracht te worden in deze toestand, waar de Heere haar ontmoet. De diepte van haar ellende staat tegenover de volheid der kracht Gods. Hoe Goddelijk is deze openbaring! O, de ziel ziet in dit licht haar blindheid en onvatbaarheid voor genade, haar onwetendheid omtrent de heerlijkheid der genade.
O dierbare Geest! leer dit mijn arme hart iets verstaan, en op het innigst omhelzen; schenk genadig leven, uit de fontein des Levens zelf, opdat ik iets van die dierbare Christus moge kennen in Geest en waarheid, in de kracht Zijner opstanding. Hem te kennen is toch het eeuwige leven, 1 Joh. V: 20.

Welk een opening, licht, leven en kracht ontvangt de ziel in deze weg uit Hem, met Wien de Heere haar nu verenigd heeft. Joh. XV: 5. Rom. V: 25. Rom. V. Hebr. I: 3, Eféze III: 9. Deze heilsweldaden vloeien door Christus dood en lijden, door Zijn leven en opstanding, nog in het algemeen; Gods kinderen echter genieten persoonlijk de zalige vruchten daarvan. Eféze III: 15-21. Col. II: 7. 1 Cor. I: 5-9. Col. II: 2. Jes. LIII. Jer. IX: 23. Joh. XVII: 3. Filipp. III: 7-I2. Welk een balsem voor de verbrijzelde ziel, wanneer de Heere zich in Christus, door Zijnen Heilige Geest, alzo komt te openbaren, wanneer die Geest komt als de Geest van Christus. Jes. LXI: 1-3. Joh. VI: 21. O Heere! mocht het U behagen dit Uw heerlijk Goddelijk werk in mijn arm hart voort te zetten en te voltooien, het te bewaren, te versterken, te omtuinen en te verzegelen. Ja, zet mij als een zegel op Uw hart, op Uwen arm, mij vervullende met die vruchten der gerechtigheid, welke groeien aan de Boom des Levens. Openb. XXII: 14. Ezech. XLVII 1-12.
O Heere, ik zal dan te midden van de diepte mijner ellende, waarin ik mij in het licht van Uw Verbond (Jes. LIV), in het licht van Jezus dierbaar kruis zie (Jes. LII1), waarin de zonden zich het smartelijkst doen gevoelen, nog vrijmoedigheid vinden, nog opening in en door en op die verse en levende Weg, om ook met de Bruid te smeken: *O Fontein der hoven, Put der levende wateren, die uit Libanon vloeien! Ontwaak, Noordenwind! en kom, gij Zuidenwind! doorwaai mijnen hof, dat Zijn specerijen uitvloeien. O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame, en ate Zijn edele vruchten.* Hooglied IV: 15, 16.
Bij deze dingen leeft men, en in alle deze is het leven van mijnen geest. Het is Goddelijke wijsheid, Goddelijke kracht, Goddelijk licht, Goddelijk leven, hetwelk ons leven in de dood doet gaan. Rom. V: 10. Het berooft de zondaar van alle schijn van leven en geestelijkheid; het verheerlijkt in hem de waarheid van dat leven, dat Christus zelf is, dat Hij leeft als zijn Koning, Profeet en Hogepriester.
Door genade leert men in de diepte zijner ellende, met al de uitgangen der ziel, de volgende waarheden omhelzen: 1 Cor. I: 18-30. Joh. XVII: 19. Jer. IX: 23, 24. 2 Cor. X: 17, 18. 1 Cor. II: 9-16. En zo wordt de ziel in de diepte van haar ellende gepast gemaakt voor de kracht en de beloften van het Verbond (Jes. LIII: 1 r, 12); want de ziel in het Verbond gebracht, kende de heerlijkheid nog niet van binnen het Verbond gebracht te zijn, daarin gepast gemaakt te, worden voor de ontfermende liefde des

Vaders, de medelijdende en tedere liefde van de dierbare Geest, welke mijn arme ziel in dit opzicht nog niet had leren kennen. O, mijn ziel! mocht gij vatbaar, en gewillig gemaakt worden voor dit heerlijk Goddelijk werk! O mijn dierbare Heere Jezus! leer mij in deze meer van U kennen in de kracht Uwer opstanding, als mijn Koning, Profeet en Hogepriester; want zonder U kan ik niets doen. Doe iets van die levende stralen Uwer liefde in dit vaak zo harde hart dalen, opdat ik U vurig moge - wederom liefhebben. Zo worstelt de ziel, om bij alles wat zij in zichzelf mist, met het innigst van de ziel de Heere te omhelzen. Gelijk David betuigt: Ik zal mij vermaken in Uw geboden, die ik liefheb; ik zal mijn handen opheffen naar Uw geboden die ik liefheb, ik zal Uw inzettingen betrachten. O Heere, ik verlang naar Uw heil, en Uw wet is al mijn vermaking. Laat mijn ziel leven, en zij zal U loven en laat Uw rechten mij helpen. Ps. CXIX.

In zulke wegen wordt de waarheid ondervonden van dit woord: De Heere zal u zichzelf tot een heilig volk bevestigen gelijk als Hij gezworen heeft, wanneer gij de geboden des Heeren uws Gods zult houden, en in Zijn wegen wandelen, Deut. XXVIII: 9. Want gij zijt een heilig volk de Heere uwen God; u heeft de Heere uw God verkoren, dat gij Hem tot een volk des eigendoms zoudt zijn, uit alle volken, die op de aardbodem zijn, Deut. VII: 6. Exodus XIX: 5. Deut. IV: 20. Deut. XXVI: 18. 1 Petrus II: 2-9. Zo wordt gij ook zelve als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig Priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus. Daarom is ook vervat in de Schrift: Ziet, Ik leg in Sion een uitersten hoeksteen, die uitverkoren en dierbaar is; die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden. Gij zijt een uitverkoren geslacht, een Koninklijk Priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen, die 13 geroepen heeft uit de duisternis tot zijn wonderbaar licht. Zie ook Openb. I. Openb. V: 10. Hoséa II: 22. Rom. IX: 26. Col. I: 14. Hebr. IX: 12. Hebr. X: to. In welken wil wij geheiligd zijn door de offerande des lichaams van Jezus Christus, eenmaal geschied. Ps. CX: 1. Hand. II: 34. 1 Cor. XV: 25. Eféze I: 2o. Col. III: 1. Hebr. 1: 13. Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden. Vervolgens vs. 15, 16-23. Jer. XXXI: 31. Jer. XXXII: 33, 34. Rom. XI: 27. Hebr. VIII. Joh. X: 9. Joh. XIV: 6. Rom. V: 2. Eféze II: t3 en III: 12. Hij, die heiligt, en zij die geheiligd worden, zijn beiden uit één, waarom Hij zich niet schaamt hen broeders te noemen. Zo leert men roemen in de verdrukkingen, Rom. V: 1-5. Indien wij met Hem lijden, wij zullen ook met Hem verheerlijkt worden; indien wij met Hem sterven, wij zullen ook met Hem leven. Rom. VI: 4, 5. Wij zullen leven door Zijn leven, Rom. V: 10, 11. Door Goddelijk leven, door Goddelijke kracht, ontvangt de door de Heere gerechtvaardigde ziel ook de toeleiding tot de volgende genaden als een nieuwe vrucht van Zijn eigen werk in haar. Jes. XXXII: 17. Jer. XXXIII: 16. Joh. XVI: 33. Eféze III: 13. Joh. X: 9. Joh. XIV: 6. Eféze II: 18 en III: 12. Hebr. X: 19. 1 Cor. XV: 1. Hebr. III: 6. Jac. I: 3. Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen. Die gene zonde gedaan heeft en er is geen bedrog in Zijnen mond gevonden, die, als Hij gescholden werd, niet weder schold, en als Hij leed, niet dreigde, maar gaf het over aan Dien, die rechtvaardig oordeelt. 1 Petrus II: 1-25. 1 Petrus III: 14.

Want dat is genade, (de kanttekening zegt: Gode aangenaam) indien iemand om het geweten voor God (Gr. om het geweten Gods) zwarigheid verdraagt, lijdende ten onrechte. Dat is: omdat hij in zijn geweten zich Verbonden houdt God boven alles te dienen en te gehoorzamen. De zwarigheden die men verdraagt, verdraagt men voor God, als discipelen van Christus, opdat men Zijn kruis zoude dragen (Matth. X: 38. en

XVI: 24. Joh. XIII: 15. Filipp. II: 5. 1 Joh. II: 6) volgens Zijn patroon en voorschrift, niet alleen in Zijn lijden, maar ook in Zijn lijdzaamheid. Jes. MIT: 9. 2 Cor. V: 21. 1 Joh. III: 5. Matth. XXVII: 39. Joh. VIII: 48, 49. Jes. LIN: 4. Matth. VIII: 17.

Hoe vurig begeert de door de Heere gerechtvaardigde ziel ook geheiligd, Christus in Zijn vernedering en lijden gelijkvormig gemaakt te worden. Nauwelijks echter begint de Heere dit werk aan de ziel, of zij beeft er van terug, zij ziet en gevoelt al spoedig haar onwil, onverloochendheid, ongelijkvormigheid aan dit heerlijk Beeld, nochtans dezelfde die haar zocht, blijft haar zoeken en leert haar Hem volgen, blindelings volgen. Welk een veiligheid, waar de Heere haar als bij de hand neemt; welk een licht in de duisternis; welk een kracht in zwakheid! En aldaar zal een verhevene baan, en een weg zijn, welke de heilige weg zal genaamd worden; de onreine zal er niet doorgaan, maar hij zal voor deze zijn, die deze weg wandelt, zelfs de dwazen zullen niet dwalen. De zin is: door het geloof in Jezus Christus zal de ziel in de rechten weg geleid, van haar zonden gereinigd, door de Heilige Geest wedergeboren, veilig bewaard worden, dewijl zij een vaste en effen baan zullen hebben, op welke haar de Heere zal voeren en leiden. Geen duivel zal de gelovigen van de weg der zaligheid afleiden, hoewel hij altoos rondom gaat als een briesende leeuw, zoekende hen te verslinden, inzonderheid hen, die door de Heere zijn vrijgekocht, verlost naar de. ziel en naar het lichaam door het bloed van Jezus Christus.
Groot verschil bestaat er in de aard van het lijden. Slechts dit wordt zalig gesproken. 1 Petrus III: 14. Al is het, dat de godzaligen menigmaal verdrukt worden, zo houden zij nochtans een goed geweten, en hebben een zalige toekomst te verwachten, waarop zij zich ook verheugen in de verdrukkingen. Rom. V: 3; Jac. I: 2. Ps. XXXVII: 27. Daar is in zodanige verdrukking een vertrouwen op (Rom. IV: 20), een aanhangen van de Heere; daarin ontvangt de Heere (als een vrucht van Zijn eigen werk), de hoogste eer ten opzichte. van Zijn genade, trouw, wijsheid en mogendheid. Welk een behoefte is het voor de blinde en gans hulpeloze, op zulk een weg geleid te worden door een levend, alvervullend God! De Heere laat zich in zulke wegen niet onbetuigd; naar de mate van het lijden is de mate Zijner genade; naar de mate der beproeving is de mate. Zijner tegenwoordigheid; naar de mate der ellende is de mate. Zijner ondersteunende genade; naar de mate der duisternis is het licht; naar de mate der zwakheid is Zijn kracht; naar de diepte der wateren is Zijn bijblijvende tegenwoordigheid; naar de hitte des vuurs is de lieflijke koelte Zijner ontfermende liefde in Christus; naar de mate van de tegenstand is de kracht der waarheid groot, waarin de ziel gebracht, bewaard, geheiligd en. op s Heeren tijd bevestigd zal worden. Jezus is de weg, ook der ziel, de waarheid en het leven.
En het is - geprezen zij Zijn eeuwig gezegende Naam! - niet om hen te doden nee, om ze gelouterd uit de oven der beproeving te voorschijn te brengen. Hebr. 2: II. 1 Petrus IV: 12-19. De verdrukkingen overkomen ons dan, wanneer wij ze het minst zouden verwachten. Maar de Apostel vermaant ons. De kanttekening zegt: "Verwondert u niet, gelijk vreemden plegen, wanneer hun iets ongewoons overkomt, gelijk ook vs. 4. Het Griekse woord (pyrosis) voor hitte betekent een werking van het vuur tot beproeving, dat is, in de verdrukkingen, die wij naar het voorbeeld van Christus om Zijnentwil lijden, of die Christus lijdt in Zijn ledematen. Zie Rom. VIII: 17. 2 Cor. I: 5. Col. I: 24- Hebr. XI: 26."
Acht het voor grote vreugde dat gij om Christus wil waardig geacht zijt voor Hem, en naar Zijn voorbeeld, te lijden (Matth. V: 12. Hand. V: 41. Matth. V: 10. 1 Petrus II: 20 én III: 14), dat is, die u met heerlijkheid als kinderen Gods versiert, gelijk Hij de Geest der waarheid, der wijsheid, enz. genoemd wordt (Jes. XI: 2. Joh. XVI: 13); dat is die

Geest, dien ons God door Christus, en om Christus wil, mededeelt, die in ons als Zijn leden woont, en ons derhalve Christus in deze gelijkvormig maakt, namelijk de Geest, die deze vrijmoedigheid in u baart, als gij in het midden van Uw verdrukkingen, Zijn kracht en vertroosting in u gevoelt en daardoor bij anderen bewijst. Matth. X: 1q.
De rechtvaardige wordt nauwelijks zalig, d. i. door veel strijd, beproevingen en lijden, Matth. VII: 13, 14. Anderszins gaat de zaligheid der gelovigen, die door het geloof in Christus gerechtvaardigd en door Zijn Geest geheiligd zijn, naar Gods belofte zeker en gewis. Rom. VIII: 33. (Kanttekening op 1 Petrus IV 8.) Rom. VIII: 28-3o. Hierin ligt het fundament. Wat moet er al in ons geslecht en neergeworpen worden, eer de ziel gepast is voor dit fundament. 2 Cor. III:, 17, 18. O Goddelijke Werkmeester! volbreng dit Uw heerlijk werk in mij, opdat ik, naarmate het U behaagt mij uit mezelf te leiden, mijn arme blinde ziel ingeleid worde in dat uw heerlijk Goddelijk werk, Joh. XV. O dierbare Geest! blijf daartoe mijn ziel nabij met Uw inwoning, kracht, licht en gezegende tegenwoordigheid.

Deze verheerlijking of heiliging geschiedt gewoonlijk door wegen van lijden en vernedering. Jac. I: 4. 1 Petrus I: 6, 7. Hebr. XII: 7, 8. 1 Petrus IV: 16. Hoe menigmaal is het dat de ziel hier onder uitroept: *O Heere, ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg.* In zulke wegen ontvalt ons alles behalve de Heere, schijnt alles tegen ons; zo God echter voor ons is wie of wat zal dan tegen zijn? Welk een troost en sterkte dan voor het hart, dat men weet, dat de Heere de weg kent, die bij hem is! Ja, dan ondervindt de ziel, dat waar alles haar verlaat en begeeft, God niet begeeft. De Heere betoont dan dat Hij de Getrouwe is, en dat terwijl bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, het Verbond Zijns vredes niet zal wankelen in eeuwigheid (Jes. LIV), en zo leert men dan in de hoogste beproevingen, in de zwaarste aanvechtingen, onder de hevigste benauwdheden, te midden der diepste ellende, de Heere blindelings volgen, Zijn woord gehoorzamende, met de Heere wandelen en handelen; ja meer dan dit: de ziel ziet in de diepte van haar ellende de heerlijkheid van een Drie-enig God, voor haar strijdende, haar bewarende, haar ondersteunende, al Zijn kracht in haar zwakheid, al Zijn licht in haar duisternis, al Zijn leven in haar dood openbarende. Jer. XVII: 8. Ps. I: 3. Ps. XVII. Joël II: 26, 27. Jes. XXIX: 22. Jes. XLVIII: 21. Deut. XXXII: 9-12.
Al des Heeren doen, ja Zijn ganse regering is Verbonden met gerechtigheid. Hij is een gewisse toevlucht voor de Zijnen. Ps. XLVI. Jes. LIV: 13.
Niet de naam slechts, noch een rechtzinnige belijdenis kan de ziel behouden van dood en hel, een levend geloof in de Zone Gods, een goede hoop door genade (2 Thess. II: 16), een geestelijke liefde in het hart uitgestort door de Heilige Geest (Rom. V: 5) kan de ziel behouden in de beproevingen en eens in dien groten dag der dagen.
Het is dan ook dit eeuwig fundament (naar Jes. LIII en LIV), waar de ziel onderstut, in welks kracht zij bewaard, door welks licht zij bestuurd en voorgelicht wordt. Het is de kennis van deze gezegende, dierbare Christus, welke de ziel staande houdt, en het werk van de gezegende Geest, waardoor men de waarheid verstaat, en tot Zijn gedurige zielsvreugde ondervindt, dat de waarheid ons vrijmaakt, Joh. VIII: 32. Hoe meer men achter de waarheid gebracht wordt, hoe dieper afhankelijk de ziel zich gevoelt, maar tevens (als een vrucht van het werk van de Heilige Geest!) de Goddelijkheid, heerlijkheid en kracht derzelve ervaren en, naar het licht der waarheid haar glans verspreidt, het leven, (dat nu Christus zelf is) gekend en omhelsd wordt, Jer. XXXII: 39. Er is een gezegende eenheid des Geestes onder allen, die waarlijk van de Heere geleerd zijn. Joh. XVII: 21.
Zij zijn bemind door één zelfde, eeuwige liefde, verlost door één dierbaar bloed, gerechtvaardigd door één gerechtigheid, geleid door één Geest, Joh. XVII. De ziel

ervaart menigmaal wat de gezegende Rutherford zegt:
"Ik bevind,, dat mijn Heere Jezus dit zoete kruis niet verkeerd heeft toebereid. Hij houdt het toezicht over het vuur en het smeltende goud, om het metaal van het schuim te scheiden. Ik bemerk dat mijn gevangenis slot noch deur heeft; ik ben geheel vrij in mijn banden. Zo wel onze ziel als onze verdrukkingen zijn gewassen in het bloed des Lams; want Zijn verdiensten hebben een zegen doen neerdalen op de kruizen van de kinderen Gods, en Jezus heeft een schriftelijke verbintenis van al onze verzoekingen, dat wij, die aan niemand schatten verplicht zijn, er wettig doorheen zullen komen, door de oneindige en grote som, die onze Verlosser betaald heeft. Onze verzoekingen zijn altoos beneden de wateren, blijven beneden onzen adem. Als stervende, en ziet, wij leven. 2 Cor. IV: 8-11. Onze dood is niet als de gewone. Christus bekwaamheid, het werk Zijner handen, een nieuwe proef van Zijn bewonderenswaardige vaardigheid is er in onzen levenden dood te zien. Geloofd zij de Heere, dat al onze rampspoeden door de vingeren van Christus komen, dat Hij er wat suiker onder strooit, en enige onsen van de Hemel en van de Geest der heerlijkheid (die op de lijdende gelovigen rust) in onze drinkbeker mengt, die geen de minsten smaak heeft naar de hel."
Nee, integendeel, (zoals ik in deze weg er door genade hij mag voegen) een voorsmaak van de Hemel en het zalig oorrecht van de tegenwoordigheid van een Drie-enig God, Zich in Zijn bijzondere gunst en liefde daarin openbarende (Jes. LIII en 54. Jes. LXIII: 9. Deut. VII: 8, 9), God de Heere de ziel bewarende, beschuttende en staande houdende. Exod. XV: 6-17. In de diepste nood kan de kracht der waarheid recht onder het licht der waarheid gezien, het leven der waarheid, de heerlijkheid, schoonheid en dierbaarheid der waarheid, die Christus Zelf is, erkend worden.
Ik hen de ware wijnstok, en mijn Vader is de Landman. Joh. XV. Christus vergelijkt Zichzelf bij een wijnstok, Zijn discipelen bij de ranken, die in Hem blijvende, vele vruchten voortbrengen. Zonder vereniging met Christus zou daar geen mogelijkheid zijn van een blijven in Hem. Hij betuigt Zijn bijzondere liefde jegens hen, en vermaant hen tot onderhouding Zijner geboden, en onderlinge liefde. Hij troost hen tegen de haat der wereld met Zijn eigen voorbeeld. Alle rank, zegt Christus, die in Mij geen vrucht draagt (Matth. XV: 13), snijdt Hij af; die vrucht draagt, reinigt Hij.
"Hij zuivert ze door Zijn Woord en Geest, ook door kruis en lijden." (Kanttekening op Joh. XV: 2.) Zo ook draagt gij vrucht in Mij, 2 Joh. III: 21, 22. Jer. XXIX: 12. Matth. VII: 7 en XXII 22. Marc. XI: 24. Luc. XI: 9. Joh. XIV: 13 en XVI: 24. 1 Joh. III: 22 en V: 14. Matth. V: 16. Rom. VI: 4. Het is beter te lijden dan te zondigen. Jac. V: 21. Matth. V: 11. Het is uit kracht dezer liefde, dat de ziel staande blijft, niet ontworteld wordt, te midden der beproeving. Joh. XIV: is en XXI: 23. 1 Joh. V: 3. Joh. XI: 13. z Petrus I: 8, 9. Matth. XXII: 39. Joh. XIII: 34. Eféze V: 2. 1 Thess. IV: 9. Petrus IV: 8. 2 Joh. III: 23 en IV: 21. Rom. V: 7. Eféze V: 2.
Zijt dan navolgers Gods als geliefde kinderen, en wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook Christus ons lief gehad heeft, Joh. XIII: 14. Joh. XV: 12. z Joh. III: 23. Joh. VI: 29. 2 Petrus I: I-11. Tot de rechte kennis, maar boven alles tot de rechte beoefening dezer heerlijke waarheden is Goddelijk leven, licht, kracht noodzakelijk; want zonder Mij, zegt Jezus, kunt gij niets doen. Joh. XV.
Steeds groot en dringend was de behoefte van mijn hart om, waar de Heere mij uit de duisternis had overgebracht tot Zijn wonderbaar licht (Eféze II: 2), hiervan de waarheid en zekerheid te ontvangen.
De weg welke hiertoe geleid heeft, is beschreven in het vorig deeltje.
In hoofdzaak te vinden in Ezech. XX: 37. Rom. V: I. Lev. XXVII: 32. Jer. XXXIII: 13. Dit betekent zegt de kanttekening, van de anderen afzonderen, en mij tot een heilig volk toe-eigenen. Of die Ik mij afgezonderd heb tot de gehoorzaamheid, die gij Mij

schuldig zijt, uit kracht van Mijn Verbond, hetwelk Ik met U gemaakt heb; zie hiervan Petrus II: 9. Openb. I: 6. Openb. V: to. Hoséa I: 20. Hoséa II: 22. Rom.. IX: 26. 1 Cor. XV: 20. Col. I: 28. Hand. XX: 28. Eféze I: 7. Col. I: 14. Hebr. IX: 12. Hebr. X: zo. 15
De Heere verspilt Zijn genade niet, maar brengt ieder werk Zijner genade, in het hart door Hem gewrocht, door de kracht en inwoning van God de Heilige Geest, tot Zijn eer en tot bevestiging der ziel, op de proef. Zie Rom. VIII: 28-30.
Voor ieder nieuw genadewerk legt de Heere een goed fundament, door ontkleding om de ziel te overkleden. De zaligheid is ons nu nader, dan toen wij pas geloofd hebben. Ja, wat meer zegt: Zij zullen kennen, en vervolgen de Heere te kennen, en het pad des rechtvaardigen zal zijn, als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de vollen middag toe.
Hoe veel ware troost bevat dan deze waarheid voor het hart, wanneer men uit de dood in het leven (Eféze II: 1) is overgegaan en dit leven, wederom in de dood bevonden, ons in waarheid nader verenigt met Hem, die het waarachtige leven is.
De weg hiertoe ligt niet op de oppervlakte (Hebr. II: 20, maar veilig, Rom. VIII: 28-30. Welgelukzalig de ziel, die van deze heilsweldaad het bevoorrechte voorwerp is, en zo int de waarheid gebracht, in de waarheid bevestigd, met de waarheid (die Christus is!) verenigd wordt. Welk een diep verborgen heilgeheim, dat de wijzen en verstandigen verborgen is, maar de kinderkens geopenbaard wordt.
De beproeving, indien zij geheiligd wordt, ontdekt ons wat wij missen en heiligt de genadegaven, als: geloof, hope, liefde, die gouden keten des levens. 1 Petrus I: 6, 7. Jes. Zo. Mal III: 3. Nadat de Heere mij, zoals ik geloven mocht, Zijn Verbond had overgebracht, was het dikwijls de biddende behoefte van mijn hart daarin meer bevestigd te worden als zijnde I> ei werk Gods, deszelfs vruchten te genieten, en meer van Christus te leren kennen in de kracht Zijner opstanding.

Toen ik deze heilsweldaad, namelijk ***de overbrenging in het Verbond van de Heere ontvangen had,*** was het mij even als een kind, die een groten schat ontvangen had, maar noch de waarde, en het rechte gebruik daarvan kende. En ofschoon ik, dit mag hier tot eer mijns dierbare Gods bijvoegen, er veel troost uit mocht genieten, veel klaarheid over mijn staat en grond voor de waarheid in zien mocht, door de voortdurende ontdekkingen hiervan mijn bedorven hart en het altijd weer terugkeren tot het werkVerbond, verkeerde ik nog in gedurige verwarring tussen mijn rechtvaardigmaking en heiligmaking, tussen werk- en Genadeverbond. Zo leidt de Heere dikwijls op wegen, die wij niet weten, en op paden, die wij niet kennen (Jes. XLII: 16) in de vervulling Zijner beloften.
De Doorbreker zal voor hun aangezicht optrekken, zij zullen doorbreken, en door de poort gaan, en door dezelve uittrekken en hun Koning zal voor hun aangezicht heengaan, en de Heere in hun spits. Ja, zo maakt de Heere in het einde de zwaarste beproevingen tot wegen van liefelijkheid en vrede. Jes. XXXII: 17. Jer. XXXIII: 16. En het werk der gerechtigheid zal vrede zijn, en de werking der gerechtigheid zal zijn gerustheid en zekerheid tot in eeuwigheid.

Door de ziel in vele moeilijke engten te brengen wordt zij door Goddelijk onderwijs behoeftig en diep afhankelijk. Heeft de Heere haar hier gebracht, heeft zij des Heeren onderwijs verstaan, dan opent de Heere de weg, maakt dien vlak en verschijnt tot der ziel vreugde. Wij moeten zien, wie wij zijn; de Heere wil betonen wat Hij vermag, en alzo wil Hij in eiken weg Zijn macht, genade en liefde aan arme, schuldige zondaars bewijzen en de volheid Zijner liefde in Christus openbaren.
Zwaar lijden gaat dikwijls gepaard met grote genade, zoals in deze weg het geval was.

Ik werd er in geleid, met 1 Petrus IV: 12, 13. Hebr. XI. Gen. XLIX: 8-10. Exodus III: 14 XXXIII: 13 en XXXIV: 6.
De weg des Heeren is voor de oprechten sterkte. Wanneer de Heere waarlijk in een weg is, kan het niet anders of Hij zal, hoe ook alles schijnt tegen te lopen, op Zijn eigen tijd daaruit redden naar Zijn Woord en belofte, Jes. XLII: 16. In de uitkomst zal het blijken tot s Heeren eer, en tot redding der Zijnen, dat de kracht en onwankelbaarheid van het Verbond (Jes. LIV), de kracht van Jezus dierbaar kruis en bloed (Jes. LII1), en van Jezus leven en opstanding (Rom. V: Ic), gezien, genoten en omhelsd zal worden. God in Christus door de Heilige Geest, wordt in Zijn eigen werk in arme, schuldige zondaars verheerlijkt. De ziel wordt meer nabij gebracht in Zijn lijden en Zijn heerlijkheid. Hebr. II: 10, 11, 18. Die met Christus deelt in Zijn vernedering, deelt ook met Hem in Zijn verhoging. Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte, en lengte, en diepte, en hoogte zij, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordet tot al de volheid Gods. Eféze III: r8, 19.
Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Al wat uit de geloof niet is, is zonde. Zal echter het geloof geoefend in de smeltkroes der ellende gebracht (Jes. XLVIII: 10), de lijdzaamheid en onderwerping betracht, de beproeving geheiligd worden en Gode welbehaaglijke vrucht dragen, er zal voor de zwakken, hulpelozen, blinden worm niet minder nodig zijn dan een Algenoegzaam God. De ziel zal genade moeten ontvangen om als een gespeend kind aan de hand te gaan van haar God, in Zijn licht te zien en in Zijn kracht bewaard te worden, zal zij Gode gehoorzaam zijn en Hem onbepaald volgen. De Heere is een Zon en een Schild; Hij zal genade en eer geven; Hij zal het goede niet onthouden dengenen, die in oprechtheid wandelen. Welgelukzalig is de mens, die op U betrouwt.
De dierbaarste bezoeken van God worden gewoonlijk gegeven in de donkerste nachten. Gods bezoek is gewoonlijk, gelijk de dageraad, na een donkere nacht. Ps. XXX: 6. Gelijk het een donkere nacht was, dat God Jacob bezocht, alzo zullen wij ook bevinden, in welk een donkeren nacht van moeite en benauwdheid hij geweest is, toen hij God te Pniël ontmoette, met de Engel worstelde en Hem overmocht. Gen. XXXII: 24.
Welke wegen slaat de Heere dikwijls met Zijn kinderen in om hen of om de waarheid hunner genade te beproeven. Zalig dan zij, die uit kracht der eeuwige liefde Gods geroepen en gerechtvaardigd, vrede met God hebben door onze Heere Jezus Christus.

Daar is echter nog een volgende genade aan Verbonden; **w*ant die Hij gerechtvaardigd heeft, heeft Hij ook verheerlijkt.*** Hoe echter komt de ziel tot deze verheerlijking of heiliging dan door vernedering?
Het was dan in hoofdzaak hierover, namelijk hoe de Heere mij in een weg van diepe vernedering tot deze genade gebracht leeft, dat ik iets wenste mede te delen, wat ik in deze weg heb mogen zien van een Drie-enig God, en gebracht binnen het Verbond, heb mogen zien van de heerlijkheid en de onveranderlijkheid van het Verbond, en van de heerlijkheid van Christus in de kracht Zijner opstanding.
Mocht het U behagen, o Heere! mij door Uw Woord en Uwen Geest in de waarheid te leiden. Amen.
"Ik moet bekennen," zegt zeker Godgeleerde, " dat ik in al mijn beschouwingen in de Godgeleerdheid, in der mensen schriften in niets minder voldaan ben, dan in het werk van een klare en onderscheidene uitdrukking, belangende ***de wedergeboorte;*** die is nochtans van zulk een groot gewicht, dat de grote poort des Hemels op dezelve als op haar hengsels draait.

"Menige ziel verliest veel van de levendigmaking, door gebrek aan klaarheid in haar rechtvaardigmaking, of door gebrek aan vastigheid, en sterker mate in werking des geloofs. O, wat leven zou er voortkomen tot heiligmaking; wat werking, verbinding, volbrenging van de Wet der liefde, vergelding en dankbaarheid zou er zijn bij een klaar gezicht, dat wij met God verzoend zijn, en dat wij zijn opgewonden in de rol van de eeuwige liefde!
"Het besluit van alles is, dat deze vereniging, die de ziel in het geloof niet Jezus Christus rechtvaardigt, niet vruchteloos is tot deze werking om leven en kracht van Jezus Christus over te brengen tot de genade en heiligmaking; want die vereniging, welke zij dan en daar door Christus komt te genieten, is vruchtbaar om een levendmakende kracht, een levendmakend beginsel in het hart voort te brengen; en dit werkt het zaligmakende geloof. Wat is het geloof, dat geen heiligmaking werkt anders dan een dood geloof? Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, alzo is ook het geloof zonder de werken dood. Jak. II: 26.
Rechtvaardigmaking en heiligmaking zijn tweelingen van een dracht; en hierom is het, dat de levendmaking, die een deel der heiligmaking is, op een en dezelfde wijze in de ziel gewrocht wordt, als
1. Het verstand is verlicht,
2. De wil is veranderd,
3. Alle genegenheden zijn vernieuwd.
4. Het binnenste opgewekt zijnde, volgt de vernieuwing des lichaams met de uitwendige werkingen, leven en wandel.
En nu in een geestelijke zin heeft Christus woord Zijn vervulling: De ure komt en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven. Joh. V: 25.
Nu is de ziel levend gemaakt; nu begint zij te leven het leven Gods; nu gevoelt zij de kracht van Christus opstanding. Alzo is Christus het einde der wet een iegelijk die gelooft. Al wat uit deze nieuwe geboorte niet voortvloeit, is zonde.
Hoe nauw is de weg en hoe eng de poort; slechts weinigen worden zalig. Hoe heerlijk wordt hierin de rijkdom van Gods vrije genade in Christus aan arme zondaars geopenbaard! Hoe jammerlijk ligt deze dierbare waarheid ter aarde geworpen; welke treurige voorbeelden van dwaling verspreiden zich wijd en zijd. Voor de meest bevestigden zal het goed zijn zich de laatste woorden van Christus getrouwe getuige en martelaar **Marion Harvie** te herinneren:
"Weinigen, die een haarbreed van Gods waarheid afgeweken zijn, komen gemakkelijk van hun dwalingen terug; steeds verder vallen zij af; ongetwijfeld volgt er op verachting van de onverwinnelijke, soevereine genade en in haar plaats de verheerlijking van dien vuilen afgod: de bedorven wil. Zo wordt een verstandsgeloof in de plaats gesteld voor dat levend geloof, Gods vrije gave aan Zijn uitverkorenen, die Christus en Dien gekruist in een verbroken hart ontvangen."
"Hoe kan iemandgeloven, hoe kan hij berouw hebben, zegt **Boston,** wiens verstand verduisterd, wiens hart versteend, wiens neigingen bedorven zijn, die afkerig is van het goede en geneigd tot alle kwaad. Indien iemand in zijn eigen ik geen vijand ziet; dan vrezen wij zeer dat dit komt, omdat zulk een de duisternis zelf is, en de duisternis niets ontdekken zal. Wanneer ik een blik sla in mijn hart, schrijft Jonathan Edwards, dan ziet het er uit als een afgrond, oneindig veel dieper dan de hel, en ik zou Mijzelf werkelijk beschouwen als dieper dan de hel in mijn zonden verzonken te liggen, verre beneden het bereik van elk oog, behalve van dat der oppermachtige genade, hetwelk zelfs tot zulk een diepte doordringt, ware ik niet uit vrije genade gereinigd en opgeheven tot de oneindige hoogte der gehele volheid en heerlijkheid des groten

Jehovas en zag ik niet Zijnen arm van kracht en genade steeds naar mij uitgestrekt in al de Majesteit Zijner kracht en de heerlijkheid Zijner oppermacht; en toch schijnt mijn overtuiging van zonde mij zwak en flauw toe. Het treft mij wanneer ik mij herinner, hoe weinig ik, nog een jong Christen zijnde, bekend was met de verdorvenheid trotsheid en huichelarij van mijn hart."

Om er niet meer bij te voegen laten de woorden van de stervende **Hooper** in zijn laatste gebed: "Heere! ik ben de hel, en Gij zijt de Hemel, ik ben een kuil, en zinkput van zonde, maar Gij zijt een genadig God en barmhartig Verlosser," vergeleken worden met die van een ander van Christus standvastige martelaren, de heilige **James Guthrie,** die op het schavot het volgende sprak:
"Ik acht het beter te lijden dan te zondigen, daarom ben ik herwaarts gekomen om op deze dag mijn leven af te leggen. Ik dank God, dat ik niet als een dwaas sterf. Niet dat ik in Mijzelf iets heb om in te roemen. Ik beken, dat ik een zondaar ben, ja een der grootste en snoodste onder de belijdenis der Godsdienst, een der onwaardigste, die het Evangelie gepredikt hebben. mijn verdorvenheden zijn sterk en vele geweest, en hebben mij in alle zaken tot een overtreder gemaakt, zelfs in het vervullen van mijn plicht. Daarom rechtvaardigheid heb ik in Mijzelf niet, alles is onrein; maar ik geloof, dat Jezus Christus in de wereld is gekomen om zondaren zalig te maken."

Het zevende hoofdstuk van de brief aan de Romeinen wordt door het Godonterende volmaaktheidsysteem als ellendig gebrandmerkt. De werkelijk bestaande strijd tussen vlees en geest, die door elke geestelijk levende ziel in het huisgezin Gods gekend wordt, noemt men *ellendige nonsens*. Als met één sprong uit een vroegere valse positie in het volmaaktheidsysteem over te gaan, wordt volkomen heiligmaking genoemd. Op deze wijze wordt de God der waarheid onteerd Zijn Oppermacht aangetast, Zijn onderscheidende genade in het stof vertreden. En dit alles wordt gedaan op zulk een listige, verraderlijke wijze, dat, ware het mogelijk, zelfs de uitverkorenen zouden verleid worden; maar Christus zei tot Zijn discipelen: "gij zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken."
Castle Grounds. Devizes. 30 Maart 76.

Is niet de wet geestelijk, en zijn wij niet vleselijk verkocht onder de zonden? Zo onmogelijk het is voor de zondaar één gebod van Gods heilige wet te houden, zo onmogelijk is het, voor de wedergeborene ook zelfs één enkele zucht tot Zijn zaligheid toe te doen.
Mogelijk zou zich hier de vraag kunnen opdoen: *Maar maakt deze leer niet zorgeloze en goddeloze mensen?*
Antwoord. Nee ze: Want het is onmogelijk, dat zo wie Christus door een waarachtig geloof is ingeplant, dat is: door de Heilige Geest van de aangeboren verdorvenheid verlost, en tot een nieuw geestelijk leven vernieuwd, niet zoude voortbrengen vruchten der dankbaarheid. Nochtans zo iemand niet wederom geboren wordt uit water en Geest, hij zal het koninkrijk Gods niet zien, Joh. III: 3. Zie Joh. I: 13. Rom. XII: 2. Al wat uit deze grond zijn begin niet heeft, zal niet voor God kunnen bestaan. God is liefde, en het einde des gebods is liefde uit een rein hart, en uit een goede consciëntie, en uit een ongeveinsd geloof Tim. I: 5), namelijk jegens God en de naasten (Matth. XXII: 37), uit een oprecht hart zonder geveinsdheid. Aan deze twee geboden hangt de ganse wet, en de profeten. Die in één struikelt, is schuldig aan alle. Hoe ziet men dan in deze spiegel van Gods heilige wet zijn doemwaardigheid en zijn doodsstaat voor God; hoe wordt hierin Gods heiligheid en rechtvaardigheid ontdekt,

de zondaar geheel veroordeeld en de waarheid bevestigd: "Ziet, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen!"
Hoe komt de ziel tot het volle bewustzijn, dat zij een overtreder is van die heilige Wet, dat zij Gods Majesteit geschonden en Gods geboden overtreden heeft door dadelijke en erfzonde? Men leert bij aanvang en voortgang onder de bearbeidende tucht van de Heilige Geest uitzien, smeken en roepen om verlossing en vergeving derzelve. De bloedwreker is op de hielen, en de uit de zondeslaap ontwaakte ziel zoekt bevrijding en ontkoming uit deze kerker, en men begint met al de ernst van de ter lood veroordeelde te roepen en te smeken: *Is er enig middel, waardoor wij deze straf ontgaan mogen, en weder tot genade komen?*

Slechts weinigen worden zalig, in vergelijking van hen, die op de brede weg, of op bij- en zijpaden buiten de enigen weg ten leven wandelen. *Ik ben de deur*, zegt Jezus; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden, en hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden. Joh. X: 9. Christus is de deur, door welke de schapen tot het leven moeten ingaan; Joh. XIV 6. De schapen zijn de uitverkorenen en ware kinderen Gods. Zie ook Deut. XXVIII: 6. Ps. CXXI: 6, 7, 8 Ezechiël XXXIV: 14. Op een goede weide zal Ik ze weiden en op de hoge bergen Israëls zal hun kooi zijn; aldaar zullen zij neerliggen in een goede kooi, en zullen weiden in een vette weide op de bergen Israëls.
Hoe zalig is de ziel dan, die, met deze dierbare Heere Jezus verenigd, Hem tot een Herder en Leidsman heeft; zonder deze vereniging met en dit zijn in Hem kan Hij echter nooit onze Leidsman wezen. Maar is Hij door ware geloofsvereniging de onze, en zijn wij alzo de Zijnen, dan mogen we in onzen hoogste nood ook verzekerd zijn, dat wij tot de gekenden behoren, die Hem kennen, voor wie Hij Zijn dierbaar leven heeft gesteld, Zich in de dood heeft begeven en die niemand rukken zal uit Zijn hand. Joh. X: 27-29.
Maar niemand kan tot Hem komen, tenzij de Vader, die Hem gezonden heeft hem trekke. Joh. VI: 44. Joh. XIV: 6. O, hoe velen lopen in eigen kracht, buiten het woord, buiten de weg, buiten het leven. O, dat niemand zich bedriege voor een geduchte eeuwigheid; dat ieder zich toch nauw onderzoeke, of men waarlijk door de rechte kennis van zijn verloren staat voor God, tot Christus gebracht, Hem ontvangen heeft, door Hem is ingegaan. Deze wortel kan nooit bewogen, dit fundament nooit omgestoten worden in de ziel. Zie Matth. VII: 13, 17-27. Joh. VI: 40. Thess. IV: 3. Deze steenrots betekent Christus. 1 Petrus II: -6. Ezechiël XIII: 11. Rom. II: 13- Jak. I: 23. Door het zand wordt verstaan al wat de mensen buiten Christus tot een fundament hunner zaligheid stellen. Hand. IV: 12. En de zaligheid is in genen anderen, want er is ook onder de hemel geen anderen naam, die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.

Alleen almachtige genade, eeuwige vrije verkiezende liefde Gods, is in staat
1) de verloren zondaar te zoeken en
2) de doden zondaar levend te maken. Eféze I. Rom. V: 6. Col. II 13. Dood zijn betekent niet alleen aan de tijdelijke en eeuwige dood onderworpen, maar ook zonder enig leven en beweging in geestelijke zaken, gelijk dit woord dood zijn ook elders wordt genomen. Rom. VI: 13.
3) de schuldigen vergiffenis van schuld te geven. Eféze I: 7. Het woord verlossing in deze tekst betekent eigenlijk een verlossing, die door betaling van rantsoen of prijs geschiedt. Matth. XX: 28. 1 Cor. VI: 20. 1 Petrus I: 18. Rantsoen is Zijn bloedige offerande aan het kruis volbracht (Hebr. IX: I2), welke de eerste vrucht is van deze

verlossing voor degenen, die ze door het geloof zich toe-eigenen (Rom. III: 24, 25), waarop de eeuwige zaligheid volgt (Rom. VIII: 30. Eféze II: 7). Met de rijkdom Zijner genade is Hij overvloedig over ons geweest, wanneer Hij ons door Zijn Evangelie en door Zijn Geest zulks heeft geopenbaard, gelijk in het 9e vers verklaard wordt. Door alle wijsheid (Eféze II: 8) verstaan sommigen, zeggen de kanttekening, de wijsheid Gods, die Hij gebruikt in het uitdelen van deze weldaden, maar zij wordt beter genomen voor de wijsheid, waarmede ons God begiftigt door het Evangelie, namelijk de kennis van Hem en van Jezus Christus, onzen Middelaar. Zie Joh. XVII: 3. 1 Cor. I: 24 en II: 6, 7; terwijl de voorzichtigheid (vs. 8) een deugd is, waardoor deze wijsheid wel beleid en gebruikt wordt tot Gods eer en des naasten stichting. Rom. XVI: 25. Eféze III: 9. Col. I: 26. z Tim. III: 16.

4) De weg van verlossing te openen, voor hen die eertijds verre waren van deze weldaden en voordelen. Eféze II: 13, 14. Jes. XLIX i. Hand. II: 39. 5) Christus aan het hart te ontdekken als het einde der wet tot rechtvaardigheid. Gal. III: to-24. Gal. IV: 5, 6, 7. Rom. V: 1. Daarom moest, zeggen de kanttekenaars op Gal. IV: 5, 6, de Zone Gods gezonden worden om ons te verlossen, opdat Hij het recht van Zoonschap, hetwelk hij van nature had, zou verkrijgen en uit genade mededelen (Rom. VIII: 15) allen gelovigen, niet alleen zonen maar ook dochters (2 Cor. VI: 18), die om Zijnentwille van God tot kinderen aangenomen zijn, terwijl zij te voren kinderen des toorns en vijanden Gods waren (zie Rom. V: 10, Eféze II: 12), en nu het recht en de vrijheid genieten van Gods kinderen, gesteld buiten de voogdij der wet (Zie van dit besluit Rom. VIII: 17) door Hem, die hun deze erfenis verkregen heeft, en Wiens mede-erfgenamen zij zullen zijn. Rom. VIII: 17.

Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbij gegaan, ziet, het is alles nieuw geworden. 2 Cor. III: 17. Nieuw schepsel, dat is volgens de kanttekenaars: Door de kracht en de Geest van Christus wedergeboren zonder op die vleselijke dingen meer te letten, of zijn geluk daarin te zoeken. Gal. VI: 15. Jes. XLIII: 18. Openb. XXI: 5. Dit is het verborgen manna, het heilgeheim, de witte keursteen met de nieuwe naam die niemand kent, dan die hem ontvangt. "En ik zag, en ziet, het Lam stond op de berg Sion, en met Hem honderd vierenveertig duizend, hebbende de naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden. En ik hoorde een stem uit de Hemel, als een stem veler wateren, en als een stemme een grote donderslas. En ik hoorde een stem van citerspelers, spelende op hun citers, en zij zongen als een nieuw gezang voor de troon, en voor de vier dieren en de ouderlingen; en niemand kon dat gezang leren, dan de honderd vierenveertig duizend, die van de aarde gekocht waren." Openb. XIV: 23. Deze lofzang wordt hier nieuw genoemd, zeggen de kanttekenaars, vanwege de nieuwe oorzaak, die tot deze lofzang wordt gegeven door de verlossing van deze getekenden, en de nieuwe verkondiging van dat eeuwig Evangelie. Zie Ps. XL: 4. Jes. XLII

Niemand kan dit gezang leren met een oprecht gevoel, en volle verzekerdheid, dat zij daaraan deel hadden; want hoewel de hypocrieten somwijlen ook God loven voor de verlossing door Christus geschied, nochtans kan niemand zulks van harte doen, dan die door het ware geloof en de verzekering van de Heilige Geest zulks heeft geleerd. Zie Rom. VIII: 25, 26. 1 Cor. XII: 3. Dit zijn de gekochten door het bloed des Lams, gelijk Hoofdstuk V: 9 wordt uitgedrukt. Zie ook 1 Petrus I: 19. Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. Joh. IV: 19. Hierin is de liefde, niet dat wij God lief gehad hebben, maar dat Hij ons lief gehad heeft, tot een verzoening voor onze zonden. Kant t.: Hieruit blijkt de grootheid van Gods liefde tot ons, want wij waren van nature haters van God (Rom. I: 3o), en vijanden van God. Rom. V: 10. Rom. III: 24. 2 Cor. V: 19. Col. I: 19. Geliefden, indien God ons alzo liefgehad heeft, dat is: met

zulk een grote uitnemende onverdiende liefde, zo zijn ook wij schuldig elkander lief te hebben; "het is niet alleen betamelijk dat wij het voorbeeld van God als Zijn kinderen hierin navolgen, maar wij zijn daardoor, als mede door Gods bevel verplicht zulks te doen, om Zijnentwil". Kanttek.
En hoewel wij niet God aanschouwd hebben met de ogen des lichaams (1 Joh. IV: 12), zo is het nochtans, dat Hij evenwel in ons blijft, als wij elkander liefhebben, met die liefde, waarmede wij Hem liefhebben. Zo wie beleden zal hebben, dat Jezus de Zoon Gods is (1. Joh. IV: 15), en voorts zal gedaan hebben hetgeen deze belijdenis vereist, namelijk Hem met waar geloof aangenomen, en zijn geloof met de werk en der liefde betoond heeft, God blijft in hem, en hij in God. Hierdoor zijn wij volmaakt in de liefde, namelijk dat gelijk Hij is, wij ook zijn in deze wereld. Dit geeft een vrijmoedig vertrouwen, dat wij in dien dag niet zullen veroordeeld worden alzo wij nu de liefde oefenen en de Heere Christus alsdan zal te voorschijn brengen de werken der liefde niet als verdienende oorzaken der vrijspreking en zaligheid, maar als vruchten en kentekenen van ons geloof. Zie Matth. XXV: 34, 35. Want gelijk Christus in de liefde gewandeld heeft, en gestadig daarin blijft, zo zullen wij ook Zijn voetstappen navolgen, of, gelijk God de liefde is, zullen wij ook alzo in de liefde wandelen (Kanttekening).
Deze liefde alleen, die haar wortel en oorsprong uit God heeft en door de Heilige Geest in onze harten is uitgestort, is zuiver in haar beginsel, heerlijk in haar einde en standvastig in elke beproeving. De wortel der rechtvaardigen kan niet bewogen worden. Deze liefde drijft alle vrees buiten, wanneer zij door de kracht en het leven van God de Heilige Geest in beoefening gebracht wordt; zij is de veer, die het geestelijk raderwerk in gestadige en geregelde beweging houdt, het heerlijke licht dat schijnt in iedere duisternis en der ziel de minste afwijking hiervan ontdekt. De liefde Gods is licht uit haar oorsprong; want God is liefde, in Hem is licht en gans geen duisternis; zij is levendmakende uit haar beginsel, want dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enigen waarachtige God, en Jezus Christus, dien Gij gezonden hebt. Vanwege haar oorsprong maakt deze liefde de zwaarste plicht licht en zoet In dit licht is de Heere der ziel zo dierbaar, en ziet zij zoveel heerlijkheid en zaligheid in haar God, dat zij ook de minste afwijking van dit licht vreest. De ziel is waakzaam, bedachtzaam, altijd wachtend wat de Heere spreken of werken zal, gelijk de wijze Prediker zegt: Mijn zoon, zo gij mijn redenen aanneemt en mijn geboden bij U weglegt; om Uw oren naar wijsheid te doen opmerken zo gij uw hart tot verstandigheid neigt; zo gij tot het verstand roept, Uw stem verheft tot de verstandigheid; zo gij haar zoekt als zilver, en naspeurt als verborgene schatten: dan zult gij de vreze des Heeren verstaan,, en gij zult de kennis Gods vinden. Want de Heere geeft wijsheid; uit Zijnen mond komt kennis en verstand. Spr. II: Matth. XIII: 44. Jac. I: 5.
Deze liefde doet wandelen in ware vrijheid met de Heere, is krachtig in God tot nederwerping van alle hoogten, welke zich verheffen tegen deze kennis, en is de oorsprong en fontein van alle ware gelukzaligheid, heerlijkheid en heiligheid. Deze liefde geeft geen vrijheid tot zonde, zoals velen dwaselijk beweren tot hun eigen verderf en ondergang. Nee, hoe zullen wij, zegt de Apostel, die der zonden gestorven zijn, nog in dezelve leven?
In deze liefde te wandelen, is een wandelen in en door de Geest, niettegenstaande al de nog overgeblevene verdorvenheden, in ware heiligheid en rechtvaardigheid, omdat een vernieuwd worden naar Gods Beeld, de uitnemendste genade voor een gerechtvaardigde ziel, denkbaar is. Heilig te zijn, gelijk de Heere heilig is, mag genoten worden als een vrucht der opstanding van Christus; want die Hij te voren gekend

heeft, die heeft Hij ook te voren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zij onder vele broederen, Rom. VIII: 29, 30. Hierin ontdekt de Heilige Geest ons enige vruchten en kentekenen van ons geloof, Matth. XXV: 34, 35. Gelijk Christus in de liefde gewandeld heeft, en gestadig daarin blijft, zo behoren wij ook Zijn voetstappen na te volgen. Matth. V: 48.
Er is in de liefde, d. i. in hen die hun geloof door de liefde betonen, die waarlijk God en hun naasten liefhebben, geen vrees; maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten. Van nature bezitten wij gene vrees Gods, maar slaafse vrees. "Deze vrees is in de harten der zondaren zo vast ingeplant, dat ze als met geweld, door een sterk en oprecht geloof, door de kracht van de Heilige Geest buiten het hart moet gedreven worden. Dat wij nu een oprecht geloof hebben, wordt bekend uit de oprechte liefde Gods en van onzen naaste, aan welke liefde daarom dit uitdrijven der vrees ook toegeschreven wordt." (Kanttekening op 1 Joh. IV: 18.) Welke vrees is dit? Die van verdoemd te zullen worden, of straffing, kwelling, angst, benauwdheid des gemoeds, die ophoudt als wij verzekerd zijn van de waarheid van ons geloof, hetwelk geschiedt zo door de Geest Gods als door de werken der liefde, welke hoe groter ze is, hoe minder de vrees en benauwdheid zijn."
O, welk een onuitsprekelijke zaligheid is het, om, hoe omsingeld, hoe vaak ter dood toe benauwd, toch in iedere weg en in eiken toestand zich vrij in God, door Christus, te bevinden, en een veilige toevlucht te mogen hebben in zijn Goddelijk liefdehart. Alles moge bewogen worden, dit liefde-hart Gods kan niet bewogen noch veranderd worden; eer zullen bergen wijken en heuvelen wankelen, dan dat Zijn goedertierenheid zal wankelen of wijken, of Zijn Verbond veranderd worden. Jes. LIV.
Zo zegt de Heere, die de zon ten lichte geeft des daags, de ordeningen der maan en der sterren ten lichte des nachts, die de zee klieft, dat haar golven bruisen, Heer der heirscharen is Zijn Naam: Indien deze ordeningen van voor Mijn aangezicht zullen wijken! Jer. XXXI: 35, 36a.
Welke beloften zijn er voor hen, die door de Heere gekend zijn, en die Hem kennen, ook in de uiterste noden! Alle instrument, dat tegen U. bereid wordt, zal niet gelukken, en alle tong die tegen U in het gericht opstaat, zult gij verdoemen; dit is de erve der knechten des Heeren, en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere. Jes. LIV: 17.
Welk een hoog vertrek in tijden van nood en gevaar; welk een grond om op te staan, wanneer de stormen als van rondom de ziel dreigen te vernielen! "De zin is: Ik regeer het al door mijn Voorzienigheid: geen smid zou enig wapen ten krijg kunnen maken, of geen vijand met hetzelve verderven, tenware Ik het alzo verordend had. Niemand zal u kunnen hinderen, of schaden, maar gij zult het alles overwinnen door Christus, die u liefheeft. Rom. VIII: 37. Gerechtigheid is hier zo veel te zeggen, als recht, beschutting en bescherming, die een vrucht is der gerechtigheid Gods, zie Jes. XLVIII: 18." (Kanttekening)
Al wat uit dit beginsel (namelijk de liefde Gods) haar grond niet heeft, is buiten God, zonder vrucht in ieder opzicht, zonder gegronde hoop voor de eeuwigheid. Luc. VI: 44-49. Matth. VII: 24. en XXV: 34-46.
Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de Boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad. Openb. XXII: 14.
" Wij hebben dan van node, dat de drie deugden: geloof, hoop en liefde in ons zijn en blijven. Want zonder geloof kunnen wij niet gerechtvaardigd worden, en is het onmogelijk Gode te behagen; en zonder hoop kan het geloof niet staande blijven, en door de liefde moet het geloof werkzaam zijn. De meeste van deze is de liefde, omdat het geloof en de hoop zullen ophouden in het toekomende leven, omdat wij alsdan

dadelijk zullen genieten en bezitten de goederen, die wij nu geloven en hopen, maar de liefde zal eeuwig blijven, en volmaakt zijn". Kanttekening op Cor. XIII: 13. Want dit is de liefde Gods, dat wij Zijn geboden bewaren; en Zijn geboden zijn niet zwaar. 1 Joh. V: 3. Want, zegt de kanttekening, uit de liefde Gods, als een oorsprong en fontein, moet de liefde van de naaste spruiten en voortkomen, Joh. XIV: 15 en XV: 10. Hiermede betonen wij, dat wij God waarlijk liefhebben. Matth. XI: 29-30.
Dat Zijn geboden niet zwaar, dat is bezwaarlijk, moeilijk zijn; wordt niet gezegd om aan te wijzen, dat wij deze geboden hier volkomen kunnen onderhouden (zie Hoofdst. I: 8. en II: 1) maar ten aanzien van de wedergeborenen, in welker hart de Heilige Geest de geboden Gods alzo inschrijft, dat Hij meteen daarin een lust verwekt om ze gaarne te doen. Rom. VII: 22. En hetgeen iemand gaarne doet, valt hem niet zwaar of moeilijk. Matth. XI: 30. Kanttekening
En in de geestelijken strijd tussen de Geest der wedergeboorte en de wereldse begeerlijkheden, waardoor wij tot afwijking van het geloof, en overtreding der geboden Gods verzocht worden, houdt al wat uit God geboren is de overhand. Joh. XVI: 33. De oorzaak van onze overwinning is ons geloof, omdat het Christus omhelst, door Wie wij alles vermogen. Filipp. IV: 13. Zulk een geloof kan niet bestaan, zonder onderhouding van de geboden der liefde tot God en de naaste. 1 Cor. XV: 57. Joh. IV: 15. Jezus de Christus is t, die gekomen is door water en bloed; niet door het water alleen, maar door het water en het bloed. 1 Joh. V: 6. De kanttekening zegt hiervan: "De Apostel ziet hier op het water en bloed, dat uit de doorstoken wonde van Christus gevloeid is, waarvan Johannes gewag maakt. Joh. XIX: 34, 35, en herhaalt hetzelve wederom hier, om aan te tonen, dat daarin een verborgenheid is, namelijk dat van Hem vloeit het water van de Heilige Geest, waardoor wij gereinigd en wedergeboren worden, en dat door het uitstorten van het bloed aan Zijn kruis ons is verworven de verzoening met God, en de vergeving onzer zonden. Daardoor is vervuld, hetgeen afgebeeld was door de plechtigheden van het Oude Testament, die meest bestonden in reinigingen met water en bloedstorting der beesten, die geofferd werden, alzodat dit de zin is: Dewijl Christus gekomen zijnde, al hetgeen door de plechtigheden van het Oude Testament afgebeeld was, inderdaad vervuld heeft, is zulks een klaar bewijs dat Hij de ware Messias is. Hij is niet alleen gekomen om de weldaad der wedergeboorte, of der reiniging onzer verdorven natuur, maar ook de weldaad der rechtvaardigmaking of verzoening met God samen te weeg te brengen door Zijn Geest en bloed, welke twee weldaden van elkander niet gescheiden worden."
En de Geest getuigt, dat de Geest de waarheid is vs. 6b. "De Heilige Geest getuigt in de harten der gelovigen. 2 Cor. 1: 22. Eféze I: 12, 14. Onderscheidene getuigen geven hiervan een Hemelse en Goddelijke getuigenis. Zie Matth. III: 16, 17. Joh. III: 31. Drie zijn er ook op aarde die hetzelfde getuigen. Dat is de Geest der aanneming tot kinderen, die de gelovigen hier op aarde gegeven wordt, en het water der wedergeboorte, door welke de gelovigen van hun gemeenschap met de Vader en de Zoon verzekerd worden, en het bloed des Nieuwen Testaments, waardoor wij verkrijgen vergeving van zonden en de verzoening met God." Kanttekening op 1 Joh. V: 8. Wat zaligheid, welk een wonder van eeuwige liefde en barmhartigheid om de Heere te kennen, en van Hem gekend te zijn; te weten, dat wij uit God zijn. Doch wij weten, dat de Zoon van God gekomen is, en heeft ons het verstand gegeven, dat wij de Waarachtige kennen; en wij zijn in de Waarachtige, namelijk in Zijn Zoon Jezus Christus. Deze is de waarachtige God, en het eeuwige leven. Dat is de rechte en zaligmakende kennis van de waren God, in welke het eeuwige leven bestaat. Joh. XVII.

Hoeveel tegenstand en vijandschap vindt deze waarheid in ons natuurlijk hart en in het algemeen! O, diepte, waarin wij verzonken liggen! 0 weg naar de hel, zo listig door satan uitgedacht! De fundamenten wankelen, en wat zal de rechtvaardige doen? Geen waarheid, die zo veel troost bevat voor Gods volk; geen waarheid die zo heerlijk zal zegepralen, en blijken zal waarheid te zijn geweest!
Zalig en heilig de ziel, die deze dierbare Christus tot zijn eeuwig deel heeft, in Wiens handpalmen hij gegraveerd is, om als een levende steen gebouwd te worden tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus.
Daarom is ook vervat in de Schrift: Ziet, ik leg in Sion een uitersten hoeksteen, die uitverkoren en dierbaar is, en: Die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden. U dan, die gelooft, is Hij dierbaar.
Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht. Die eertijds geen volk waart, maar nu Gods volk zijt; die eertijds niet ontfermd waart, maar nu ontfermd zijt geworden. 1 Petrus II: 5, 6, 7, 9.
O wonder! O diepte des rijkdoms der eeuwige liefde Gods in Christus! Mocht ik meer van U kennen! Mocht ik, o Heere! meer van Uw liefde smaken, meer de rijkdom daarvan aanschouwen. Maar ieder gezicht van U en van Uw liefde ontdekt mij meer mijn peilloze diepte van blindheid. Mocht ik uit de diepe afgrond van ellende in mij zelve door Uw Heilige Geest geleid worden in de peilloze afgrond van eeuwige liefde en barmhartigheid in Christus! Mocht ik iets leren verstaan wat genade is, wat zij is ten allen tijde, dan zal die genade in alle omstandigheden genoeg, overvloedig genoeg zijn.

Welk een heilgeheim, de wijzen en verstandigen verborgen,den kinderkees geopenbaard! Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren, gelijk ook hier duidelijk verklaard wordt. Hiertegen strijdt niet wat de Apostel zegt: het Tim. II: 4 [God onze Zaligmaker] wil, dat alle mensen zalig worden en tot kennis der waarheid komen. Dit woord alle - zo zegt de kanttekening - wordt hier ook genomen voor allerlei, gelijk blijkt uit het voorgaande 2de vs., waarvan dit vs. een rede geeft; alsook uit het woord w 1 1, want zo God wil, dat alle mensen zalig worden, zo zullen zij ook zalig worden, dewijl God doet al wat Hij wil (Ps. CXV: 3. Rom. IX: 19. Eféze I:, en het wordt ook bewezen uit hetgeen de Apostel daarbij voegt, dat God wil, dat zij allen tot de kennis der waarheid komen, alzo de Schrift getuigt, dat dit een voorrecht is van Gods volk. Zie Ps. CXLVII: 19, 2o. Matth. XI: 25. Joh. VI: 45. Eféze II: 12 enz. Dat iemand zou willen zeggen, dat God zulks wil, indien de mensen ook willen: dat is de zaligheid ten dele aan Gods wil, ten dele aan des mensen wil hangen hetwelk strijdt met hetgeen de Apostel leert. Rom. IX: 16, 23, en X: 2O, en XI: 35, 36 en doorgaans elders."
Het is hier in, dat de troost en sterkte ligt voor de wedergeborene, de grond waaruit alle geestelijke zegeningen in en door Christus voor hem voortvloeien. Wij weten, zegt de Apostel, dat degenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn (Rom. VIII: 28-3o), t. w. "tot het ware geloof, dat door de liefde krachtig is, niet alleen door een uitwendige maar ook door een inwendige en krachtige roeping, waarop de gehoorzaamheid zeker volgt, Joh. VI: 44. 1 Cor. I: 24, 26, Die Hij te voren gekend heeft voor de Zijnen (zie Joh. X: 14, 27), dat is, die Hij van eeuwigheid in Christus heeft verkoren ten eeuwigen leven (Rom. XI: 2. Eféze XIV: 1. Petrus I: 2), die heeft Hij ook te voren verordineerd,

"niet alleen in het lijden, maar ook inzonderheid in de heiligmaking en verheerlijking, die daarna zal volgen," (1 Cor. XIII: 12 en XV: 49. 2 Cor. III: 18. Col. I: 18.) De beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn." "Zij zijn geroepen tot het geloof, en de gehoorzaamheid des geloofs door een krachtige roeping; deze rechtvaardigmaking is de naaste trap tot de verheerlijking, hier in de beginselen door de heiligmaking en aanneming tot kinderen en hiernamaals door de volle bezitting van deze heerlijkheid". (Kanttekening) 2 Cor. III: 18. En wij allen, met ongedekten aangezicht de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid als van des Heeren Geest.
De kanttekening zegt van deze tekst: " Jezus Christus is de levendmakende Geest, die door de kracht Zijns Heilige Geestes en de prediking des Heiligen Evangelies het deksel wegneemt, en de harten krachtig tot God bekeert. Of: de Heilige Geest is de Heere waardoor wij bekeerd en in vrijheid gesteld worden, alzo Hij door Zijn Goddelijke kracht en door de leer des Evangelies, die een bediening des Geestes is, in ons werkt, en daartoe van de Heere Christus gezonden wordt, waarom Hij ook de Geest des Heeren genoemd wordt. Wij worden dan verlost van het deksel der onwetendheid van het juk der wet, en de slavernij der zonde en des doods. Rom. VIII: vrs, 16. Gal. IV: 7. 1 Cor. XIII: 12. 2 Cor. V: 7.
Hier ziet de Apostel wederom op het voorbeeld van Mozes, die het deksel van zijn aangezicht deed, als hij voor de Heere zelf verscheen, en door dit aanschouwen hebben wij een vrijmoedige toegang tot God door het Evangelie, hetwelk is als een klare spiegel, waarin Gods heerlijk aanschijn van onszelf wordt gezien, en wij naar het zelfde beeld Gods in ons gemoed meer en meer verheerlijkt worden. Als van des Heeren Geest, dat is: van de Geest die de Heere is, Eenswezens met de Vader en met de Zoon."

Zeker Godvruchtige zegt: ik weet niet waar Christus meer om te beminnen is, om het werk onzer rechtvaardigmaking dan om onze heiligmaking, het eerste verlost ons van de schuld, het laatste maakt ons Zijn eigen dierbaar Beeld gelijkvormig.
Het eerste leidt (zo ik hopen mag naar mijn eigene ervaring!) meer in het offer en volbrachte werk van de dierbare Persoon, het laatste verenigt de ziel nauwer met Hem; in het eerste worden wij meer in Zijn werk geleid, als onzen énige grond van hoop en troost, in het laatste doet Hij Zijn werk in ons en wordt bijgevolg meer als een vrucht daarvan de waarheid in ons bevestigd van Zijn eigen dierbaar Woord (Joh. XV: 3 -5): Ik ben de wijnstok en gij de ranken; die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt gij niets doen.
O, hoe zalig is de ziel, welke door God de Heilige Geest in zulk een diepe afhankelijkheid wordt gebracht en gehouden, dat zij, achter het heilgeheim dezer waarheid gebracht, Jezus leert dierbaar achten en Hem kennen in de kracht Zijner opstanding.
Hoe weet Christus juist dan zich dierbaar te maken aan het hart, in de diepste ellende, in de hoogste noden. Daarin maakt Hij zich kenbaar, aanschouwt en ondervindt men Zijn heerlijkheid, kracht en Majesteit, als van de Koning der koningen en de Heere der heren. Gelijk Jesaja zegt: In al hun benauwdheid was Hij benauwd, en de Engel Zijns aangezichts heeft hen behouden: door Zijn liefde en door Zijn genade heeft Hij hen verlost, en Hij nam hen op en Hij droeg hen al de dagen vanouds. Jes. LXIII: 9. Hoe genadig treedt Jezus menigmaal als hun Borg voor hen tussenbeide in aanvechting en verzoeking. Jezus antwoordde: Ik heb u gezegd, dat Ik het ben. Indien gij dan Mij zoekt, zo laat deze heengaan. Joh. XVIII: 8. Hij werd gevangen en gebonden, om de gevangenis en de banden der Zijnen te kennen; om hen daarin bij te staan; Hij werd in

alles verzocht om degenen, die verzocht worden, te hulp te komen. Hebr. II: 18. Hebr. IV: 15, 16. Als zodanig heeft Hij niet slechts voor hen geleden, is Hij niet slechts voor hen gestorven, maar is Hij ook opgestaan, opgevaren ten Hemel en leeft Hij voor hen, om ook aan de rechterhand Zijns Vaders altijd voor hen te bidden, al hun noden aan Zijn Vader op te dragen, Zijn Geest uit te zenden, Zijn wakend oog over hen te houden, hen te zaligen en te heiligen, en eenmaal volkomen te verlossen. Zalig die, al is het onder de zwaarste beproevingen, Hem alzo leren kennen, aan wie Hij zich alzo openbaart, die Hem alzo leren omhelzen en met Hem in Geest en in waarheid verenigd worden.

O mijn dierbare Heere Jezus! mocht ik U nader leren kennen en alzo nader met U verenigd worden; want Uw uitnemende liefde is beter dan de wijn. Uw oliën zijn goed tot reuk; Uw Naam is een olie, die uitgestort wordt; daarom hebben U de maagden lief. Trek mij, wij zullen U nalopen. De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkameren, wij zullen ons verheugen en in U verblijden; wij zullen Uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn; de oprechten hebben U lief. Ik ben zwart, doch liefelijk! (gij dochters van Jeruzalem!) gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Salomo. Ziet mij niet aan, dat ik zwartachtig ben, omdat mij de Zon heeft bescheen. Hooglied I: 1-6. Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk, dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden. Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet kent. 1 Joh. III: 1. Hoe zalig dan is dit grote voorrecht, uit kracht der nieuwe geboorte tot die kennis en gemeenschap Gods gebracht te zijn, waarvan wij van nature zo geheel vervallen en vervreemd zijn.
Welk een grote weldaad Zijner liefde jegens ons. "Hij spreekt alzo om aan te wijzen de eerste oorzaak onzer gelukzaligheid (1 Joh. IV: 2o) door genadige aanneming tot kinderen en erfgenamen van God, daar wij te voren kinderen des toorns waren. Zie Hos. I: ic>. Rom. VIII: 14, 15, 16, 17. Zie ook Eféze I: 5 en II: 3. In dit leven hebben wij reeds het recht des kindschaps Gods en de verzekering van dien. Joh. I: 12. Matth. V: 12. Rom. VIII: 18. 2 Cor. IV: 17 (Kanttekening). Nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen, dat is: deze heerlijkheid, die de kinderen Gods bereid is, is echter nog niet volkomen aan ons bekend gemaakt, hoewel er hier en daar enige beschrijvingen van in de Schrift gedaan worden. Fil. III: 21. Col. III: 4." Christus zal als het Hoofd Zijner ledematen in heerlijkheid verre boven hen uitsteken. Wij zullen Hem zien, gelijk Hij is, namelijk in Zijn volle heerlijkheid, zittende aan de rechterhand van Zijn Vader, hetwelk een groot deel van onze gelukzaligheid zal zijn. Ps. XVI: 11. Openb. XXII: 4. Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelve gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen Zichzelf kan onderwerpen. Zie 1 Cor. XV: 52. Dit sterfelijk lichaam zal Hij in hoedanigheid veranderen, in onsterfelijkheid en onverderfelijkheid en andere geestelijke eigenschappen (1 Cor. XV: 48) hetzelve gelijkvormig makende aan het lichaam Zijner heerlijkheid door Zijn Goddelijke en alvermogende kracht, waardoor Hij alles vermag, en derhalve ook de opwekking en verandering onzer lichamen kan te weeg brengen (Kanttekening op Filipp. III: 21).
Dewijl dan Christus voor ons in het vlees geleden heeft zo wapent gij u ook met dezelve gedachte, namelijk, dat wie in het vlees geleden heeft, die heeft opgehouden van de zonde, 1 Petrus IV: 1. "Sterkt u tegen alle aanvechtingen des duivels en der wereld; wie der zonde gestorven is, of wie zijn vlees en verdorvene natuur gekruisigd en gedood heeft, die heeft opgehouden van de zonde. Rom. VI: 3. Rom. XIV: 7, 8, 9. 2 Cor. V 15. Gal. II: 20. Eféze IV: 24. 1 Thess. V: 10. Hebr. IX: 14."
Niemand heeft ooit God aanschouwd. Indien wij elkander liefhebben, zo blijft God in

ons, en Zijn liefde is in ons volmaakt. Hieraan kennen wij, dat wij in Hem blijven en Hij in ons, omdat Hij ons van Zijn Geest gegeven heeft. 1 Joh. IV: 10-14. (Zie Heidelb. Catech, Zondag 2.)
Vraag. *Wat eist de wet Gods van ons?*
Antwoord. Dat leert ons Christus in een hoofdsom:
Gij zult liefhebben de Heere uwen God met geheel uw hart en met geheel Uw ziel, en met geheel uw verstand: dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede aan dit gelijk is: gij zult uwen naaste liefhebben als u zelf. Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten. Matth. XXII: 37, 38, 39, 40.

Zo is dan de liefde de vervulling der wet. Rom. XIII: 10. Jak. II: 8. Zijt dan navolgers Gods, als geliefde kinderen. En wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook Christus ons liefgehad heeft, en Zichzelf voor ons heeft overgegeven tot een offerhinde en een slachtoffer, Gode tot een liefelijke reuk. Want de vrucht des Geestes is in alle goedigheid, en rechtvaardigheid, en waarheid. Beproevende wat de Heere welbehaaglijk is. Eféze V: 1, 2, 9, 10.
Hoe veilig is ook hierin de ziel, die haar grond heeft in de eeuwige verkiezende liefde des Vaders, de verlossende liefde des Zoons; die ook hierin voor rekening staat van Hem, welke het einde der wet is tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft. Zie Exodus XXVIII: 38.
En zij zal op het voorhoofd Aärons zijn, opdat Aaron drage de ongerechtigheid der heilige dingen, welke de kinderen Israëls zullen geheiligd hebben, in alle gaven hunner geheiligde dingen en zij zal gedurig aan Zijn voorhoofd zijn, om henlieden voor het aangezicht des Heeren aangenaam te maken. "Hier is Akron een voorbeeld op Christus, die door Zijn heiligheid de zonden Zijns volks heeft weggenomen, die zij dikwijls begaan ook in hun allerheiligste werken. Joh. I: 29. 2 Cor. V: 19. en 1 Joh. II: 1." (Kanttekening) Hoe dierbaar en noodzakelijk is de dierbare Verlosser ook ieder ogenblik in dit opzicht voor de ziel. Hebr. X: 14-23. Dewijl wij dan, broeders! vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een verse en levendige weg, welken Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is, door Zijn vlees; en dewijl wij hebben een groten Priester over het huis Gods; zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, onze harten gereinigd zijnde van het kwaad geweten, en het lichaam gewassen zijnde met rein water. Laat ons de onwankelbare belijdenis der hoop vasthouden; (want die het beloofd heeft is getrouw). Welk een onbewegelijke grond is Christus; welk een onbeweeglijk Koninkrijk ontvangen wij met Hem; welk een zaligheid Hem te leren kennen als de Weg, de Waarheid en het Leven zelf!
De zaligheid ligt geheel buiten de mens; en zalig de ziel, welke zo geheel. ontkleed, zo geheel van elken grond in zichzelf beroofd is, dat zij dit in waarheid gelooft. Zij ligt in de vrije verkiezende liefde Gods (Eféze I: 4), de grote verzoening (Rom. IV: 25 en V: 1) en de levendmaking des Almachtigen. Ezech. XVI: 6. en XXXVII: 1 -no. Hij, die uit vlees geboren is, is vlees, en die uit de Geest geboren is (Joh. III: 6), dat is: door de Heilige Geest van de aangeboren verdorvenheid verlost, en tot een nieuw geestelijk leven vernieuwd is, is geest. Joh. I: 13. Rom. XII: 2. En wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing Uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven, welke de goede en welbehaaglijke en volmaakte wille Gods zij. Neemt niet aan de vorm en de gedaante dezer boze wereld. Hoedanig deze vorm nu was, beschrijft de Apostel Rom. XIII: 13. Eféze IV r8, 19. 1 Petrus IV: 3. 1 Joh. II: 16. Eféze I: 18. II: 3. en IV: 23. Col. I: 21. Eféze V: 17. 1 Thess. IV: 3. Die in de Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf, en dit is de getuigenis, namelijk, dat

ons God het eeuwige leven gegeven heeft, en dit zelve leven is in Zijn Zoon, nam. als in een fontein, uit wiens volheid wij het ontvangen, Joh. I: 16. Want de Zoon heeft ons het leven verdiend, heeft de macht om ons hetzelve te geven, en geeft het ook allen, die in Hemgeloven. (Zie Joh. VI: 47, 48, 54. en XVII: 2). Die Hem met waar geloof heeft aangenomen (Joh. I: 12), die heeft de beginselen van dit leven alreeds in dit leven, en heeft een zekere hoop, dat hij het ook hiernamaals volkomen zal bezitten. Joh. V: 24 en VIII: 51. Zo dan, indien de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zult gij waarlijk vrij zijn. Dit is geen vrijheid naar het vlees, nee, hoe meer de rijkdom dezer ware vrijheid voor de in zichzelf verloren en altijd in zichzelf schuldige zondaar geopenbaard, hoe meer hij achter de waarheid gebracht wordt en hij de verborgenheid der godzaligheid in Geest en waarheid leert kennen, hoe nauwer de weg, hoe tederder de consciëntie, hoe nauwgezetter het hart in Zijn uitgangen en bedoelingen in alles omtrent de Heere zal verkeren. Niet als enige grond voor de zaligheid, maar als bene zalige vrucht van Jezus leven en opstanding.

Wij hebben vooral op drie zaken in het geestelijk leven te letten, wanneer een ziel hopen mag op goede grond deel aan Christus te hebben. (Rom. V: 1-5); of er enige ware vrucht van heiligmaking gevonden wordt.
Namelijk: 1. of iedere inwendige werkzaamheid der ziel, die van de Heere komt, ons meer tot Hem brengt;
2. of de heilsweldaden, die hier uit voortvloeien, ons inwendig nederig en gering in onszelf maken;
3. of dit ons inwendig in vrees doet wandelen (Ps. CXIX), ons steeds in kinderlijke vrees en tevens in heilig ontzag als in de tegenwoordigheid Gods doet verkeren.
Dit alles zal als een vrucht van de verborgen omgang met de Heere zich als van zelf naar buiten openbaren. Geen ware blijdschap des geloofs dan die, welke voortvloeit uit de wezenlijke kennis onzer ellende en geen ware vruchten van heiligheid en inwendige heiligmaking dan die, welke haar leven en haar groei ontvangen uit deze wortel. Joh. XV. Hierin is het grote heilgeheim, dat de wijzen en verstandigen verbergen en de kinderkens geopenbaard is. Hierin openbaart God zich in Christus in Zijn verlossende liefde en macht. Hoe dierbaar en noodzakelijk is Jezus voor de ziel, als haar van Gode geworden tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en eeuwige verlossing.
De hoogste toon in deze lofzang is besef van eigen onvermogen; *want zonder Mij, zegt Jezus, kunt gij niets doen.* Joh. XV. Deze waarheid, waartoe God de Heilige Geest vatbaar maakt, zal de ziel toch waarlijk vrij maken, en in dien weg, die Christus is, door Zijnen Heilige Geest geleid, zal de ziel één plant met Hem worden in de gelijkmaking Zijns doods. Dit volgt als een vrucht; want indien wij met hem een plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding. Rom. VI: 5. Alzo wil hij zeggen: die met Christus als de stam, door het geloof zijn verenigd (Gal. III: 27), die verkrijgen door de Geest van Christus de kracht niet alleen om de zonden te doden en allengskens te begraven, maar ook om in nieuwheid des levens meer en meer op te staan, en ter eer Gods heilig te leven. Job. XV.
De ziel is niet voldaan slechts over de waarheid te spreken, of de waarheden verstandelijk te beschouwen; hoe verre zou dit ook zelfs de levendgemaakte ziel van de Heere afleiden; maar de ziel, die op de weg gebracht en in de waarheid geleid is, begeert ook vurig daarin bevestigd en geheiligd, en daarmede verenigd te worden: één plant met Jezus te worden in de gelijkmaking Zijns doods, gelijk de Psalmist betuigt: doe mij treden op het pad Uwer geboden; want daarin heb ik lust. mijn ziel is

bezweken van verlangen naar Uw heil, op Uw Woord heb ik gehoopt. Uw gerechtigheid is gerechtigheid in eeuwigheid, en Uw wet is de waarheid. Benauwdheid en angst hebben mij getroffen; doch Uw geboden zijn mijn vermakingen. De gerechtigheid Uwer getuigenissen is in der eeuwigheid: doe ze mij verstaan; zo zal ik leven. Ik weet, Heere! dat Uw gerichten de gerechtigheid zijn, en dat Gij mij uit getrouwheid verdrukt hebt. Laat toch Uw goedertierenheid zijn om mij te troosten naar Uw toezeggingen. Ik ben Uwe; behoud mij, want ik heb Uw bevelen gezocht. Inwendige heiligheid moet, zal zij grond hebben en grond houden, uit een nieuw inwendig beginsel, namelijk wedergeboorte uit God (Joh. I: 13), voortvloeien. Inwendige heiligheid is die, welke de ziel inwendig met al haar krachten, verstand, wil en alle genegenheden, en de uitgangen des harten inwendig regeert. Uw gebod is zeer wijd, en Uw knecht heeft het lief. De God des vredes zelf heilige u geheel en al, en uw geheel oprechte geest, en ziel, en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus. 1 Thess. V: 23. De kanttekening zegt: "God, die de oorsprong is van al het geluk en heil, gelijk dit woord vrede doorgaans in de Schrift genomen wordt; of die een oorsprong is van de rechten vrede met God, en met onzen naaste (zie Rom. V: 1 en XIV: 17). Hij die het goede werk in u begonnen heeft (want God de Vader is in ieder Goddelijk werk in de ziel de Eerste, zo bij aanvang als voortgang), " voleindige het ook tot de dag van Jezus Christus," gelijk de Apostel spreekt, Filipp. I: 6.
"Door het woord *geest* wordt hier (1 Thess. V: 23) verstaan het verstand des mensen, en door het woord *ziel* de wil en genegenheden, en door het *lichaam* de leden zelf, waardoor hetgeen het verstand beraamt en de wil besluit eindelijk wordt uitgevoerd; gelijk dergelijk onderscheid bijna ook te zien is in de woorden van Christus: Matth. XXII: 37. Luc. X: 27. Want hoewel de mens maar één ziel heeft, zo zijn in dezelve nochtans verscheiden krachten, die, omdat zij allen in de natuurlijke mens zijn bedorven (Eféze IV: 57, 58), alzo allen door de Geest Gods moeten vernieuwd en geheiligd worden. De Apostel voegt er bij: in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus, om aan te wijzen, dat deze heiligmaking van al onze krachten dan eerst ten volle zal geschieden, hoewel wij daarin dagelijks meer en meer moeten toenemen. s Cor. XIII: 9, 10. Filipp. III: 12."
Dit is het heilgeheim, waarin de Heere door Zijn Heilige Geest Zijn uitverkorenen onderwijst, hen leidende in het spoor der gerechtigheid om Zijns Naams wil. De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vrezen en Zijn Verbond, om hun dit bekend te maken. De Heere brengt, leidt en bewaart Zijn volk in de rechten weg, die Christus Zelf is, zodat zij ook zelfs hun heiligste plichten, niet uit een wettisch beginsel noch als een rustplaats in de plaats van Christus kunnen stellen.
Dr. Owen zegt in Zijn beschrijving van de CXXX Psalm, sprekende over zwakheid en onvolmaaktheid in de oprechte:
Gekende heiligheid is gereed te ontaarden in eigengerechtigheid. Wij zijn gereed om hetgeen God ons geeft uit hoofde van de heiligmaking, te zetten op rekening van de rechtvaardigmaking. Het is een zware zaak, de genade te gevoelen, en dan tegeloven alsof er gene genade ware. Wij bezitten van nature zo veel van de Farizeeër, dat het soms nuttig is, dat ons goed voor ons verborgen is; dat is die heiligheid, die wij in onszelf onderkennen of opmerken.

Wij zijn genegen ons koren en onzen most aan andere boelen te besteden. Was er niet in onze harten een geestelijk gevoelig grondbeginsel van verdorvenheid, en in onze plichten een merkbaar inmengsel van het eigenzelf, het zou ons onmogelijk zijn zo ootmoedig te wandelen als vereist wordt van dezulken, die gemeenschap met God

houden in een Verbond der genade en vergevende goedertierenheid. Het is een goed leven, dat met een geloof van rechtvaardigheid en een gevoelen van verdorvenheid vergezeld gaat. Zo lang ik de gerechtigheid van Christus ken, zal ik te minder bezorgd
Alles wat de duisternis ontdekt, is licht, en de liefde van God de Heilige Geest waakt over hun ziel, om die dierbare Persoon Christus en Zijn werk, in het klaarste licht te stellen. Hij is het, in Wien de Vader een welbehagen heeft; Hij is de Koning der koningen; Hem alleen zij de lof, eer, aanbidding en eeuwige dankzegging. Heil onze ziel, dat Jezus leeft, om in onzen dood Zijn leven te openbaren, om met de Apostel te mogen betuigen: ik leef, maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij. Leef, o Koning! leef; rijd voorspoedig op het Woord Uwer waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid; want Uw rechterhand zal U vreselijke dingen leren. Uw pijlen zijn scherp; volken zullen onder U vallen, zij treffen in het hart van des Konings vijanden. Ps. XLV. Mocht mijn arme ziel verwaardigd worden bij aanvang iets te verstaan van dat nieuwe lied: Gij, Heer zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de eer en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door Uwen wil zijn zij en zijn zij geschapen. Openb. IV: 11.
Ook zelfs over de heiligste plichten moet - zullen ze Gode aangenaam zijn - Jezus verzoening doen, en welgelukzalig de ziel, die niet slechts haar schuld vergeven weet, maar ook dagelijks hierin voor rekening van haar dierbare Verlosser staat.
In wat opzicht men Christus ook beschouwt, Hij is heerlijk boven alles. Merkt men Hem aan naar Zijn Godheid, zo is Hij de eeuwige God, eenswezens met de Vader en de Heilige Geest; die het zich geen roof geacht heeft Gode evengelijk te wezen (Filipp. II: 6); Dewelke de engelen aanbidden (Hebr. I: 6); Wiens de aarde is en haar volheid, de wereld en die daarin wonen (Ps. XXIV: 1); die de Heere der heerlijkheid is (1 Cor. II: 8); Wiens koninkrijk heerst over alles (Ps. CIII: 19); die de Hemel heeft tot Zijnen troon en de aarde tot een voetbank Zijner voeten. Jes. LXVI: 1.
Wat Zijn menselijke natuur aangaat, hoewel Hij de gedaante van een dienstknecht aannam (Filipp. II: 7), en voor de wereld gene gedaante noch heerlijkheid had, is Hij evenwel de besmetting, trouweloosheid, geveinsdheid zullen dezelve aankleven. Hoe geestelijker iemand is, hoe meer hij van Zijn geesteloosheid zien zal in geestelijke plichten. Hoe klaarder ontdekkingen wij van God ontvangen hebben, hoe snoder en geringer alles van het eigenzelf zich vertonen. Soms is dat mijn eigen heiligheid te weten. Heilig te zijn is noodzakelijk maar dit te weten is soms een verzoeking. Zelfs plichten van Gods eigen instelling zijn, wanneer die tot eigen gerechtigheid gemaakt worden een verfoeiing voor God. Jes. LXVI: 2, 3. Hetgeen een goede oorsprong, of een goed beginsel heeft, kan door een kwaad einde bedorven worden. De heiligheid in het hart wordt menigmaal meer gekend uit de tegenstand, die aldaar tegen haar gedaan wordt, dan uit haar eigene krachtige werking. De werking des Geestes wordt gekend uit de tegenstand van het vlees. Wij vernemen iemands kracht meer uit de last die hij draagt, dan uit de tred, dien hij gaat. Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? is een beter bewijs van genade en heiligheid, dan: O God! ik dank U, dat ik niet ben als andere mensen.
Een hart gedrukt, bezwaard en belast, niet alleen met de schuld der zonde, die het ontwaakt geweten beroert, maar door die nauwe aanklevende kracht van de zonden gedurig verzoekende, verleidende, vervolgende, verhinderende, gevangen nemende, onophoudelijk verontrustende, kan daaruit zo klaar een bewijs van heiligheid hebben, als uit een aangenaam vruchtdragen. Wat is het, dat in u beroerd en gekweld wordt? Wat is het, dat bijna gedood en bedorven schijnt te wezen? dat uitroept, klaagt en naar verlossing verlangt? is het niet het nieuwe schepsel, is het niet het beginsel des geestelijken levens, hetwelk gij deelachtig zijt?

Ik spreek niet van vrees en onrust over bedreven zonden, noch van vrees en ontroering des gemoeds, noch over de twisting van het overtuigde geweten, opdat de verdoemenis niet mocht volgen, maar het strijden van de geest tegen de zonden, uit haat en afkeer er tegen en uit al die samen- gemengde aanmerkingen van liefde, en genade, barmhartigheid, de schoonheid der heiligheid en de voortreffelijkheid van gemeenschap met God, welke in het Evangelie worden voorgesteld. Indien gij uzelf toeschijnt alleen maar lijdelijk te zijn in deze dingen, en niets te doen dan de aanvallen van de zonde uit te staan; indien gij nochtans gevoelig zijt, en onder de slagen daarvan staat, als onder de slagen van een vijand, dan is aldaar de wortel der zaak. En gelijk het aldus is ten aanzien van het wezen der heiligheid, alzo is het ook ten aanzien van de trappen daarvan.
De trappen van heiligheid moeten meer afgemeten worden door tegenstand, dan door zelfwerking. Iemand kan meer genade hebben dan een ander, die zoveel vrucht niet voortbrengt als die andere, omdat hij meer tegenstand en krachtige verzoekingen heeft. Zo lang wij in het vlees zijn, zullen onze beste plichten rieken naar het vat, waaruit zij komen; zwakheid.

Christus alleen is de begeerlijkste van alle mensen, gelijk Asaf van Hem spreekt (Ps. XLV: 3): Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort op Uw lippen. En gelijk de Bruid Hem beschrijft: Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend; al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Zulk een is mijn Liefste, ja zulk een is mijn Vriend, o gij dochters van Jeruzalem. Hij zal het meest gekend worden van de ziel, die veel met Hem verkeerd, Joh. X: 4, 5. Vooral in tijden van nood maakt Hij Zich dierbaar en bekend; in de woestijn spreekt Hij naar het hart der Zijnen. Ook dan ervaren zij eerst recht, wie Hij is (Jes. LXIII: 9), en wat Hij voor hen is. Jes. XXXII: 1-4. Jes. XXXIII: 5, 6, 15-17. Jes. XLII: 16. Jes. XLIII: 1, 2. Jes. XLV: 13. Hoe dierbaar is Jezus voor de ziel, wanneer zij Hem leert kennen in Zijn Middelaarsambt Dan is Hij haar de heerlijkste Profeet, de machtigste Koning,. haar enige Hogepriester; want Hij is die Hogepriester, die alle Hogepriesters overtreft, gelijk het lichaam de schaduw. Die met een offerande in eeuwigheid volmaakt heeft degenen, die geheiligd worden. Hebr. X: 14. Die volkomen kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden. Hebr. VII: 25. Die ook een Profeet en Leraar is, als geen ander; want Hij leert als machthebbende. Matth. VII: 29. Hij leert hun volgens de belofte. Jer. XXXI: 33.
Hij is ook die voortreffelijke Koning (Ps. XXII: 21), voor Wien alle koningen zich neerbuigen, en Wien alle heidenen dienen.

En wat aangaat de ***Geest van de Heere Jezus,*** Hij is de voortreffelijkste, die kan worden bedacht; Hij is zelf de Heere en Schepper van die heerlijke geesten, de Engelen. Ps. XXXIII: 6.
Hij is de waarachtige en levende God, die de volmaaktheid van alle heerlijkheid en de werkmeester van al wat heerlijk en voortreffelijk is in de schepselen, is: waarom Hij ook met recht de Geest der heerlijkheid genoemd wordt. Hoe veel zaligheid is er aan Verbonden, vatbaar gemaakt te worden door God de Vader (Joh. XV: r, 2), niet slechts voor de werkingen en onderwijzingen van deze Goddelijke Werkmeester, God de Heilige Geest, maar om Zijn Persoon en Zijn werk zelf te leren kennen. Tot welk een ware behoefte, en armoede des geestes leidt dit de ziel in deze waarheid: "Men zal van Mij zeggen gewisselijk in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte, tot Hem zal men komen; maar zij zullen beschaamd worden allen, die tegen Hem ontstoken zijn. Maar in de Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen, het ganse zaad

van Israël. Jes. XLV: 24, 25.
De ziel, welke door de Heere geleerd, en door God de Heilige Geest onderwezen wordt, kan in de plichten niet rusten; door ontdekkend licht van de dierbare Geest vindt zij nergens rust dan bij God in Christus, in de dadelijke en gedurige vernieuwde toepassing van Jezus dierbaar bloed, want het is gelijk Jozua tot het volk zeide (Joz. XXIV: 19): "Gij zult de Heere niet kunnen dienen; want Hij is een heilig God, Hij is een ijverig God; Hij zal Uw overtredingen, en Uw zonden niet vergeven." Daarom is Jezus van de ziel zo dierbaar en noodzakelijk (zie Hebr. VIII. Hebr. III: 1. Hebr. IV: 14. Hebr. VI: 20. Hebr. IX: 11. Eféze I: 20. Col. III: 1. Hebr. XII: 2. Eféze V: 2. Col. II: 17. Hebr. X: 1. Exodus XXV: 14. Hand. VII: 44. 2 Cor. III: 6. Jer. XXXI: 31, 32, 33, 34. Zach. VIII: 8. Joh. VI: 45. 1 Joh. II: 27), wanneer de ziel wedergeboren, vernieuwd, en gerechtvaardigd is (Rom. V: 1, 2), dat is: uit kracht van Gods eeuwige liefde onder de roede doorgegaan, en gebracht is onder de band van het Verbond. Ezechiël XX: 37.
Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht. 1 Petrus II: 9. "Zij zijn koningen en priesters, gelijk Johannes spreekt. Openb. I: 6. Mozes zegt, Exodus XIX: 6, een priesterlijk koninkrijk. Doch de Apostel volgt de Griekse overzetting dewijl het een zin heeft. In het Grieks staat: Een volk tot verkrijging, dat is: dat God Zichzelf door Zijn bloed tot een eigendom heeft verkregen, Hand. XX: 20." En gelijk Hij die u geroepen heeft heilig is, zo wordt gij zelf heilig in al Uwen wandel. Daarom dat er geschreven is: zijt heilig; want Ik ben heilig. Petrus I: 15, 16.
Uit dit nieuwe beginsel zucht de ziel naar ware heiligheid en verlossing van zonde. De Heere leert Zijn volk, dat het kennen en erkennen van de Heere daarin voornamelijk bestaat, dat men zich waarlijk inwendig arm zondaar weet te zijn, dat men dit weet in de spiegel van Zijn heilige wet, niet meer in haar veroordelende, maar in haar heiligende en reinigende kracht, als zijnde volkomen volbracht door Christus. Het gebod is een lamp, en de wet is een licht, en de bestraffingen der tucht zijn de weg des levens. Spr. VI: 23. Ps. XIX: 9. Ps. CXIX: 105. Door het zien in deze spiegel wordt de ziel haar vijandschap, haar onwil, haar afkeer en haar dodelijke arglistigheid gewaar. Dit doet haar de zin der wet zien en haar geestelijkheid verstaan en legt. (hoe zwaar dit onderwijs ook zij, hoe nauw hierin de weg en hoe eng de poort ook wezen moge), de bijl aan de wortel van het hoogmoedig, blind, vijandig, eigengerechtig, vermetel eigen ik, opdat de ziel in Geest en waarheid de kracht der waarheid moge leren verstaan: "ik leef, maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij."
Hierin ligt de ware vernieuwing en heiliging des gemoeds, volgens Eféze IV: 23, 24: En dat gij zoudt vernieuwd worden in den geest des gemoeds, en de nieuwe mens aandoen, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid. Zie ook Rom. VI: 4. Col. III: 10. 1 Petrus IV: 2. Zalig en heiligend is alleen dit onderwijs van de dierbare Geest, waarin de ziel (bij des Geestes licht geleid, door des Geestes kracht gesterkt door de liefde van de dierbare Geest gedrongen en levend gehouden) verkeert als een dorstige naar water, als een blinde naar licht, als een zwakke naar kracht, ja dikwijls als een stervende naar leven. Hierdoor wordt de ziel vernieuwd naar des Heeren Beeld, en Jezus in het hart verhoogd en verheerlijkt, als de Enige, de Schoonste boven tienduizend. Hier leert men Hem zien in Zijn onovertroffen schoonheid en met de Bruid erkennen: Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk, Hij is blank, en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend.
En nog meer (Hoe menigmaal mocht ook mijn bezwijkende ziel onder de hevige aanvechtingen de waarheid hiervan ervaren!): Zijn schenkelen zijn als marmeren

pilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud; Zijn gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de cederen. Zijn gehemelte is enkel zoetigheid, en al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Hooglied V: 15. "De sterkte en macht van Christus, of de machtige en gestadige hulp, die Hij Zijn kerk bewijst, worden vergeleken bij marmeren pilaren, die sierlijk en vast staan, betekenende, dat de beloften en werken des Heeren zijn zuiver, vast, bestendig, ja ook tegen de poorten der hel. Te deze aanzien wordt Christus genoemd de steenrots, waarop de kerk gebouwd is. Matth. XVI: 18. 1 Petrus II: 6. Zijn gestalte is als de Libanon. Dat is: heerlijk, sterk en lieflijk, gelijk de schone, grote, hoge cederen. Hooglied V: 15, 16. Hij is geheel begeerlijkheden, dat is, alles wat aan Hem is, is gans lieflijk, en waardig dat men begeer hetzelve te mogen genieten. Dusdanig is Christus Zijner gemeente en allen uitverkorenen" (Kanttekening).
Een waar woord is het: ondervinding is de beste leermeesteres, en om iemand recht te leren kennen, moet men veel omgang met hem hebben. Zo is het in het natuurlijke, ook in het geestelijke. Wij moeten voor de waarheid zoals die in Christus is, en voor de kennis van Zijn dierbare Persoon vatbaar gemaakt worden door God de Heilige Geest. Hoe zal men de noodzakelijkheid van Christus leren kennen zonder daarvoor door de kennis onzer diepe ellende vatbaar gemaakt te zijn; hoe Zijn dierbaarheid en schoonheid zien zonder in wegen geleid te worden, waarin Hij zich als zodanig openbaren kan? Hoe zouden wij Jezus recht kunnen waarderen, dan wanneer wij Hem met ons zien in de strijd, in de nood, in gevaar, in wegen, waarin wij blind zijn en ons niets overblijft dan God, ja dan God alleen? maar dan ook God in Zijn volheid, Christus in Zijn heerlijkheid, macht en liefde, Christus strijdende, Christus overwinnende, Christus bewarende, Christus uithelpende en verlossende naar Zijn woord en Zijn belofte: Maar nu, alzo zegt de Heere, uw Schepper, o Jacob! en uw Formeerder, o Israël! vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij uwen naam geroepen; gij zijt mijne. Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken. Jes. XLIII: 1, 2. De beloften zijn echter gepast naar de toestand, en de hulp is beloofd naar de diepte van de weg.

Er is hulp besteld bij een Held. Dikwijls spreekt Christus in de woestijn naar het hart van Zijn volk, voornamelijk dan, wanneer de Heere hen tot zware plichten toept, die naar menselijke berekening voor hen onmogelijk zijn, maar wel mogelijk bij God, die licht, kracht, leven en liefde, ja Zichzelf geeft, naarmate de weg diep en moeilijk is. Hoe menigmaal gebeurt het dat de Heere tot hen spreekt: Bij mij van de Libanon af, o bruid! kom bij mij van de Libanon af; zie van de top van Amána, van de top van Senir en van Hermon, van, de woningen der leeuwinnen, van de bergen der luipaarden. Gij hebt mij het hart genomen, mijn zuster, o bruid, gij hebt mij het hart genomen met een van Uw ogen, met een keten van uwen hals. Hooglied IV: 8-12. De zin hiervan is: gij hebt mijn gunst en liefde verworven, niettegenstaande uw veelvoudige gebreken. Derhalve moogt gij wel gerust en verzekerd zijn, dat Ik u niet verlaten zal. Door het ware geloof, waarmede gij Mij aanschouwt en omhelst als uw lieve Bruidegom, wint gij Mij het hart. Zonder geloof kunnen wij Gode niet behagen (Hebr. XI: 6). Hoewel het geloof (ik voeg dit hier door ervaring en tot eer Gods bij) in deszelfs beoefening, in de beproeving, een geheel en volmaakt werk Gods is, in welk werk God Drie-enig alleen kenbaar wordt voor, en verheerlijkt in de ziel.
De keten uwer hals is, zegt de kanttekening, het sieraad uwer goede werken, uit een waar geloof spruitende. Zie Spreuken 1 9. Deze keten hebben wij van onszelf niet, maar door de genade Gods, gelijk te zien is Hooglied I: 11. God kroont in ons Zijn

eigen gaven. De Heere zegt hier tot de ziel: *hoe aangenaam is het Mij, dat ik Uw liefde tot Mij bespeur.* Hooglied 1: 2. Deze liefde is gelegen in het onderhouden der geboden van Christus. Joh. II: 3, 4, 5. Versta door de oliën of zalven de gaven van de Heilige Geest, welke de ziel ontvangen heeft. Zie Filipp. IV: "8. 1 Joh. II: 2O, 27. Hooglied I: 3 roemt de bruid de reuk der oliën. Alzo roemt hier de Bruidegom de oliën der bruid. Zie Jes. LXII: 3, 4, 5.

En gij zult een sierlijke kroon zijn in de hand des Heeren, en een koninklijke hoed in de hand uws Gods. Tot u zal niet meer gezegd worden de verlatene, en tot uw land zal niet meer gezegd worden: Het verwoeste; maar gij zult genoemd worden: Mijn lust is aan haar! en uw land: Het getrouwde; want de Heere heeft een lust aan u, en uw land zal getrouwd worden. Want gelijk een jongeling een jonkvrouw trouwt, alzo zullen Uw kinderen u trouwen, en gelijk de bruidegom vrolijk is over de bruid, alzo zal uw God over u vrolijk zijn. Zie ook Exodus XXX: 23. 2 Kron. IX: r, 9 en XVI: 14.

Esther II: 12. De Heere gaat hier (Hooglied IV: 12) al sprekende voort: Uw redenen zijn Mij zo liefelijk en aangenaam als de mensen het honigzeem. Zie Ps. XIX: s 1 en CXIX: 193. 1 Petrus II: 2. De reuk uwer klederen, dat is: uw goede werken is als de reuk van Libanon. Op de berg Libanon wiesen vele welriekende bomen en kruiden, inzonderheid wierookbomen, waarvan de berg Libanon zijn naam heeft, want *Lebona* betekent wierook. Hoséa XIV: 6, 7, 8 belooft God Israël, dat zijn reuk zou zijn als de Libanon, door de dauw Zijner genade. Zie 2 Cor. II: 14, 15. Israël zou gelijk zijn aan een gegrendelde, toegesloten hof. Zach. II: 5. De Heere belooft, dat Hij rondom Jeruzalem zou zijn als een vurige muur, een besloten wel uit welke het klare water van het Heilig Evangelie is spruitende, waarmede de bedroefde harten en gemoederen verkwikt en gelaafd worden (Ps. XXIII: 2), volgens de belofte. Jes. LVIII . En daarom wordt deze wel of springader gezegd besloten te zijn, omdat dit water der genade alleen de uitverkorenen toekomt. Niemand komt daartoe dan door Christus. Versta door de verzegelde fontein de verzekering of bevestiging der genade, die Christus Zijn gemeente bewijst. Zie 1 Cor. I: 24. Eféze I: 13." Soms ontvangt de ziel vrijmoedigheid haar Bruidegom te nodigen op de genaden, haar in de diepte van haar eigene ellende door Hem zelf geschonken en ontdekt, gelijk vs. 16. 0! dat mijn Liefste tot Zijnen hof kwame en ate Zijn edele vruchten!

In deze woorden roemt de bruid haar bruidegom, die haar begiftigt met overvloed van wateren, dat is, met vele voortreffelijke gaven, waarmede de ziel begenadigd wordt om overvloedig vrucht te dragen. Jes. XLVIII: 1 a. Het zijn 1evende, d. w. z. gedurige, altijd lopende, nimmer verdrogende wateren, die de ziel met hun liefelijkheid verversen. Zie Gen. XXVI: 19. Dusdanig water geeft Christus de Zijnen. Joh. IV: Ic), 14 en VII: 38, 39. Jes. XII: 3. Openb. XXI.1: 1 staat, dat er uit de troon Gods en des Lams, hetwelk Christus is, een zuivere stroom van het levende water voortkwam. Dit is ook de zegen, dien God over Zijn hof zendt, dat de winden van de Heilige Geest daarop waaien, om die te verversen en uit te zuiveren, en hem alzo vruchtbaarder te maken. Gelijk noorden- en zuidenwind daartoe bevorderlijk zijn, zo ook de Heilige Geest, die soms door scherpe bestraffingen, soms door lieflijke vertroostingen tot de gemeente spreekt. Christus is de eigenaar en erfgenaam van deze hof, waaraan ieder levend lid geestelijke gemeenschap heeft (2 Cor. III: 9), waarvan Hij zelf de vruchten geniet, die wij Hem door de werking en de kracht Zijns Geestes voortbrengen, waardoor wij schuldig zijn Hem te eren. Joh. VI: 22.

Al ware het, zegt de Apostel, dat ik de talen der mensen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zo ware ik een klinkend metaal of luidende schel geworden. 1 Cor. XIII: 1. Hiermede bedoelt de Apostel niet de liefde, welke, indien dit mogelijk ware, bij ons gevonden wordt, maar die 1iefde, welke haar grond in God heeft, en een

uitvloeisel is der nieuwe geboorte. Wij hebben Hem lief omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. Hierin is de liefde bij ons volmaakt, opdat wij vrijmoedigheid mogen hebben in de dag des oordeels; namelijk dat gelijk Hij is, wij ook zijn in deze wereld. Er is in de liefde geen pijn, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten: want de vrees heeft pijn, en die vreest, is niet volmaakt in de liefde. 1 Joh. IV: 17-19. Gelijk deze bron het begin is der wedergeboorte, zo is zij ook het leven en het uitvloeisel van alle daarop volgende genaden, en al wat uit dit leven niet voortvloeit en zijn gestadige voortgang daarin niet heeft, is dood en leeft buiten God. O, hoe wordt de zondaar, in en tot dit Goddelijk leven door Goddelijk licht en Goddelijke kracht gebracht, zijn ware doodstaat gewaar; hoe ziet de ziel in dit licht haar duisternis, naaktheid blindheid en armoede, ja de grond van haar zaligheid buiten zich!

Welk een heilgeheim, de wijzen en verstandigen verborgen en de kinderkens geopenbaard! Het is die witte keursteen met dien nieuwen naam, dien niemand kent dan die hem ontvangt. Het is die vrede Gods, welke voortvloeit uit de liefde en het leven Gods, welke uit en door Christus in het harte ontspringt, als uit de fontein des levens zelf. Zij is als een overlopende rivier, waarvan de Apostel spreekt Rom. V: 1, 2: wij dan gerechtvaardigd zijnde door het geloof hebben vrede met God door onzen Heere Jezus Christus; door Welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods. Joh. XVI: 33. Rom. XIV: 17. Joh. X: 9. Joh. XIV: 6. Eféze II: 18 en III: 12. Hebr. X: 19. Het is deze liefde, waarmede de Heere haar van eeuwigheid heeft liefgehad (Jer. XXXI: 3), uit kracht waarvan Hij haar geroepen, gerechtvaardigd en verheerlijkt heeft. Maar ieder dezer genaden behoeft - zal de ziel er de waren troost en grond van hoop voor de eeuwigheid van wegdragen - ook bijzondere toeleiding tot, en toepassing van God de Heilige Geest, en iedere opklimming in en tot deze genaden zal steeds de zondaar vernederen, God Drie-enig op het hoogst verheerlijken, en het werk Gods in de ziel in het heerlijkste, helderste en klaarste licht stellen. Alles wat in Geest en waarheid niet tot ware vernedering, verootmoediging, zelfverloochening, zelfveroordeling, zelfwalging en vernietiging van het hoogmoedige eigen-ik leidt is niet uit God. Uit kracht van Gods liefde tot de Zijnen begeert de ziel de Heere wederom vurig lief te hebben, in alles de Heere welbehaaglijk te wandelen, in duisternis en licht, door dood en leven de Heere te volgen, dagelijks in nauwe gemeenschap met Hem te verkeren en, mocht het zijn! geheel des Heeren te wezen. Alles wat zij bij des Geestes licht ziet, dat uit deze wortel niet ontspringt, bevredigt haar niet. Hoe leidt dit haar uit haarzelf tot Hem, zonder Wien zij niets vermag! Hoe ziet men onder deze bearbeidende tucht des Heeren (Joh. XV), ofschoon tot ons zalig voordeel, dat men zonder Jezus niets kan doen, en dat iedere nieuwe oefening en beoefening des geloofs als een nieuwe schepping Gods is. Hoe nauw is de weg, en hoe eng de poort, die ten leven leidt; hoe weinigen zijn er die dezelve vinden!
Ja, hoe menigmaal gevoelt men de kracht van dit woord: Indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen? Welgelukzalig echter, die de God Jacobs tot Zijn hulp heeft, wiens verwachting van de Heere Zijnen God is. - Welk een onuitsprekelijke genade is het, uit kracht dezer liefde arm zondaar gemaakt te zijn en door ontdekkend licht van de Heilige Geest arm zondaar gehouden te worden. In deze weg, die Christus is, leert de ziel enigszins verstaan wat genade is, ja zal zij waarlijk meer van de Heere leren kennen, hoe meer zij haar onvatbaarheid zal zien en gevoelen om deze diepte te peilen. Welke heilige drang zal dit echter in haar verwekken en levendig houden, om met al de heiligen te kennen de lengte, - breedte, hoogte en diepte der liefde van Christus, die de kennis te boven gaat. De ziel

zal (hoe diep de weg, hoe nauw en eng de poort ook zij!) door Goddelijk licht geleid, door Goddelijke kracht bewaard, niets vuriger begeren, dan inwendig vernieuwd en geheiligd te worden, als zij maar Gods Vaderhand en Vaderhart in dit alles zien mag. Hebr. XII: Hebr. II: 10, 11.

Want als de Heere Zijn aangezicht verbergt, is de ziel verstrikt. Hierin ligt wederom het grote heilgeheim, de wijzen en verstandigen verborgen, de kinderkens geopenbaard. 1. Cor. I: 18-31. Hierin openbaart zich het werk Gods in de ziel, namelijk dat het altijd tot de wortel raakt, een ontbloten grond houdt en tot nauw zelfonderzoek leidt. Al wat de Heere door zijn Woord en Geest in het hart werkt, keert weer tot God, maakt dieper afhankelijk. Al wat niet door God of Zijn dierbare Geest gewerkt, en een maaksel van ons eigen bedorven hart is, leidt tot onachtzaamheid, zorgeloosheid, hoogmoed en opgeblazenheid, en alzo tot groot gevaar van zelfmisleiding. Daarom ook verklaart de kanttekening deze woorden aldus. "De leer des Evangelies van Christus, die voor ons gekruisigd is, wordt door hen voor dwaasheid gehouden."

Het woord des kruises is echter een middel, waardoor de Geest van Christus krachtig in ons werkt het geloof en de wedergeboorte tot onze zaligheid. Rom. I: 16. 2 Cor. III: 3, 4. Job V: 12. Jes. XXIX: 14.

Wijzen zijn bij de apostel zij, die voor wereldwijzen gehouden worden, en zichzelf zulke wijsheid toeschrijven. De profeet verhaalt deze woorden tegen degenen, die het Woord Gods, door de profeten voorgesteld, verachten, en meer hielden voor menselijke leringen. Jes. XXXIII: 18. Maar God maakt die wijsheid dwaas; wanneer de mensen de Goddelijke zaken naar dezelve willen afmeten, worden zij door een rechtvaardig oordeel tot dwaasheid overgegeven. Zie Rom. I: 21, Matth. II: 25. Luc. X: 21. Het is in de schepselen van de hemel en de aarde, door welke God Zijn wijsheid zonderling openbaart (Rom. I: zo), maar de wereld heeft God daarin niet gekend gelijk het behoort en ter zaligheid nodig is. Rom. I: 18, 20. Het is hun een dwaasheid, dat wij het leven door de dood van een gekruisigden mens zouden verwerven. Maar hun, die geroepen zijn, niet alleen uitwendig door het Woord maar ook krachtig door de Geest Gods, en naar Zijn voornemen (Rom. VIII: 28, 3o, en hier vs. 26, 27), prediken wij Christus, de kracht Gods en de wijsheid Gods, of de prediking van Christus, welke te voren (vs. 18) ook de kracht Gods wordt genoemd; of Christus zelf, die de macht en wijsheid Gods genoemd wordt; omdat Hij het uitgedrukte Beeld van de Persoon des Vaders is, door welken Hij Zijn Goddelijke macht en wijsheid in het verlossen des mensen boven alle dingen heeft betoond. Spr. VIII: 1. Matth. XI: 29. Luc. XI: 49. Col. II: 3. Maar hetgeen de wereld voor dwaasheid rekent is wijzer dan zij met al hun wereldse wijsheid zijn; en hetgeen zij voor zwakheid. en geen kracht houdt, om de mensen tot de zaligheid te brengen, is sterker en krachtiger dan zij met al hun vermetele welsprekendheid en aanzienlijkheid.

"Ziet Uw roeping, broeders," zegt de apostel vs. 26, dat is: hoe gij geroepen zijt tot de gemeenschap van Christus (Joh. VII: 48. Jak. II: 5), en naar Zijn eeuwige verkiezing tot Zijn gemeente gebracht. Alleen de vereniging door het geloof met Christus (Rom. VIII: 1. Jer. XXIII: 5. Joh. XVII: 29), is oorzaak van alle rechte wijsheid en rechtvaardigheid en heiligmaking (Ef. IV; 3o. Luc. XXI: 28. Rom. VIII: 23. Jes. LXV: 16. Jer. IX: 23, 24. 2. Cor. X: 17), opdat Hem alleen toegebracht worde alle lof, eer en dankzegging. Jer. IX: 23. Zo dan, wij zijn schuldenaars, niet aan het vlees, om naar het vlees te leven. Rom. VIII: 12, 13. Want zo velen als er door de Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods. Want gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vrees, maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door welken wij roepen*: Abba, Vader. De*zelve Geest getuigt met onzen

geest, dat wij kinderen Gods zijn. En indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen: erfgenamen Gods, en mede-erfgenamen van Christus; zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden.

Door de *Geest der aanneming* wordt verstaan (zie kanttekening op Rom. VIII: 15) de genadige werking van de Heilige Geest, die de harten der gelovigen verkwikt, en van hun aanneming tot kinderen verzekert; waartoe ook de volgende werkingen dienen. Zie Gal. IV: 6. Eféze IV: 30.
Wij mogen Hem vrijmoedig als onze Vader aanroepen. Het woord Abba betekent in de Syrische taal Vader, hetwelk de Apostel hier gehouden heeft, omdat het een woord is vol aandoening; hij zet daarbij het woord Vader, niet alleen om het te verklaren, maar ook om de beweging en de zonderlinge deelneming der gelovigen in dit roepen tot God beter uit te drukken; gelijk ook Christus de verdubbeling van het woord Vader, te dien einde heeft gebruikt in Zijn grootste benauwdheid (Mark. XIV: 36. 2 Cor. I: 22 en V: 5. Eféze I: 13 en IV: 3o), en aan het kruis de verdubbeling van het woord: *Mijn God, Mijn God.*
De Heilige Geest beweegt niet alleen ons om God voor onzen Vader aan te roepen, maar getuigt ook inwendig tot onzen geest, dat wij Gods kinderen zijn; of betuigt ook samen met onzen geest, die ons ook mede getuigt, door de aanmerking der kentekenen van het kindschap Gods, die onze geest, door Gods Geest, in zichzelf bevindt; welke getuigenis, hoewel zij niet altijd even krachtig is in de gelovigen, zo openbaart zij nochtans zich menigmaal in hun meeste vernedering en benauwdheid. En zo leren wij God kennen en aanroepen als onzen Vader, die ons met zich deel geeft aan Zijn hemelse goederen en Jezus kennen als onze eerstgeboren broeder, die ons Zijn natuur deelachtig maakt. Zie vs. 29. Luc. XXII: 29. Hebr. I: 2.. 2 Tim. II: 11, 12. Wie, zo betuigt de Apostel Rom. XIII; 35, 38, 39, zal ons scheiden van de liefde van Christus? verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard? Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heere. Dit: *ik ben verzekerd* betekent hier: Ik ben overreed; namelijk door de belofte des heiligen evangelies aan alle gelovigen (Joh. V: 24) en door de getuigenis van de Heilige Geest in het hart (vs. 16), dat niets ons kan scheiden van die liefde, waarmede Hij ons heeft lief gehad, door welke liefde wij met Christus verenigd zijn. Rom.. VIII: 35-39. Hoezeer verlangt de ziel ook deze liefde Gods., zo hoog, zo breed, zo diep, zo wijd van omvang, nader te leren kennen, waarvan zij, hoe verder de Heere haar op de weg brengt, helaas zo weinig kent, waarvan zij zich dikwijls zo ledig gevoelen, waarvoor zij ook bij en door Goddelijk onderwijs. zich onvatbaar ziet. Men leert zien dat al wat uit dit beginsel niet voortvloeit zonde voor de hogen en heiligen God is; want al wat uit de geloof niet is, is zonde. De ziel ziet dat elke ware geloofsoefening een nieuwe schepping Gods is;. zij ervaart, dat zij ieder ogenblik die wederbarende en heiligende genade nodig heeft, zal zij inwendig vernieuwd worden en geen enkelen grond van rust vinden buiten Christus. Wanneer het geloof in de rechte oefening is, is het een ontdekkende genade en ontledigt zij van alles wat God niet is, wat God niet geeft, wat God niet werkt, van alles waarin het God niet ziet in zijn begin, voortgang en einde. Het geloof, door de liefde des Heilige Geestes recht werkzaam gemaakt en gehouden (want het is altijd zwak in zich zelf), is de kracht der zwakken, het licht der blinden, het leven der doden, en wel hierin, dat het geestelijke ogen ontvangt om te zien in Christus op God, en toegang vindt door Christus in de belofte tot God. Het geloof is een zonderling

heerlijke en Gode verheerlijkende genade.

Mogelijk zal iemand vragen of denken: ***zijn dit dan vruchten des geloofs?*** Want het is al duisternis, wat hierdoor ontdekt wordt?
Al wat openbaar maakt, is licht; in het licht zien wij het licht worden licht en duisternis klaar onderscheiden, worden de zaken omgekeerd; is het geloof, om dit woord eens te mogen bezigen, op nul, is het onder en achter de Heere, ziet het nochtans de heerlijkheid dezer waarheid: Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde; de Eerste en de Laatste, Die is, Die was, en Die komen zal. Het geloof heeft niets in zich zelf, alles in God. In de beoefening echter ziet de ziel wel, dat zij het met niets minder doen kan, dan met de volheid van een Drie-enig God, Vader, Zoon en Heilige Geest, welke Goddelijke Personen allen tot haar heil hierin werkzaam zijn. Hiervan echter, zo ik hopen mag, later.
Hoe menigmaal is de begeerte der ziel: Ik zal mijn handen opheffen naar Uw geboden, die ik liefheb, en ik zal Uw inzettingen betrachten! Hoe vindt men zich dikwijls bedroefd en beproefd, zodat men klagen en uitroepen moet: mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen! Hoeveel droefheid en smart gevoelt de ziel over de zonden der jonkheid, zodat zij gevoelig moet klagen: 0 Heere! gedenk niet der zonden mijner jonkheid, noch mijner overtredingen; gedenk mijner naar Uw goedertierenheid, om Uwer goedheid wil, o Heere! Ps. XXV: 7. O, wat heilige droefheid wordt er gevoeld en door God de Heilige Geest in het hart gewrocht bij het zien van een schuldvergevend God in Christus. Maar wat strijd nog van binnen, ook in de wedergeborene! Hoe begeert het vlees nog gedurig tegen de Geest! Rom. VII. Welk een aanhoudende strijd, waarin zij alleen overwinnaars zullen bevonden worden, wier macht is aan de Boom des Levens: planten, door de Hemelse Landman geplant, uit kracht Zijner eeuwige liefde, met Christus, als met de ware Wijnstok verenigd.
Welke zaligheid is hier aan Verbonden, welke sterke vertroosting ligt hierin! Want zij worden in de kracht Gods bewaard tot de zaligheid. En God, willende bovendien de erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, is met een eed daartussen gekomen; opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben, wij namelijk, die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden; welke wij hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat in het binnenste van het voorhangsel, daar de voorloper voor ons is ingegaan, namelijk Jezus, naar de ordening van Melchizédek een Hogepriester geworden zijnde in eeuwigheid. Hebr. VI: 17-20.
"Die twee onveranderlijke dingen" zijn Zijne belofte en Zijn eed. De voorgestelde hoop vasthouden is met lijdzaamheid de vervulling verwachten van de belofte door het geloof van ons aangenomen. Rom. VIII: 24, 25. Het woord hoop wordt hier in Zijn eigene betekenis genomen. Met deze hoop, die wij gelovigen hebben, houdt de ziel zich vast aan Gods beloften, tegen alle bewegingen en stormen der wereld, gelijk een schip met zijn anker in zee tegen alle stormen; omdat Christus leeft, zittende ter rechterhand Gods en voor ons bidt; wat door de ingang des Hogepriesters in het Heilige der heiligen beduid werd. Gelijk verklaard wordt in Hebr. IX: 24. Christus is ons voorgegaan, om ons een plaats te bereiden. Joh. XIV: 2, 3.
En nu voegt de Apostel hierbij: naar de ordening Melchizédeks, om alzo weder te keren tot de verklaring van het Koninklijk Priesterdom van Christus, hetwelk hij had afgebroken, Hoofdstuk V: 22, en herneemt die wederom in het volgende hoofdstuk. Maar Christus, zo zegt de Apostel Hebr. IX:, de Hogepriester der toekomende goederen, gekomen zijnde, is door de meerderen en volmaaktere tabernakel, niet met

handen gemaakt, dat is niet van dit maaksel, noch door het bloed der bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed, eenmaal ingegaan in het heiligdom, een eeuwige verlossing teweeggebracht hebbende; want indien het bloed der stieren en bokken, en de as der jonge koe, besprengende de onreinen, hen heiligt tot de reinheid des vleses, hoeveel te meer zal het bloed van Christus, die door de eeuwigen Geest Zichzelf Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, uw geweten reinigen van dode werken, om de levenden God te dienen! En daarom is Hij de Middelaar des Nieuwen Testaments, opdat, de dood daartussen gekomen zijnde, tot verzoening der overtredingen, die onder het eerste Testament waren, degenen, die geroepen zijn, met krachtige roeping tot het geloof, gelijk Abraham en zijn geestelijk zaad de beloften der eeuwige erve ontvangen zouden.

Door de *meerderen en volmaaktere tabernakel* wordt verstaan de menselijke natuur van Christus in welke de volheid der Godheid als in een tabernakel of tempel woont. Joh. I: 14 en II: 19. Christus wordt gezegd door deze tabernakel Zijns vleses ingegaan te zijn in de hemel, omdat door de geestelijke kracht en waardigheid zijner offerande voor ons volbracht Hem de toegang tot de Hemel is geopend, en Hem een naam is gegeven boven alle namen (Filipp. II: 8 en 9), met welke verklaring overeenkomt wat de Apostel hierna zegt Hoofdst. X: zo van de nieuwen weg, die ons geopend is om te gaan in het heilige, door dit voorhangsel, dat is, het vlees van Christus.

Want Christus is ons voorgegaan om ons plaats te bereiden. Joh. XIV: 2. Hij wil dan zeggen gelijk Christus door Zichzelf en door Zijn eigen bloed ingegaan is in het heiligdom, dat wij ook door dezelfde weg daarin moeten komen. - Noch door het bloed der bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed. Deze dieren werden geslacht, als de Hogepriester in het Heilige der heiligen zou ingaan (Lev. XVI: 22, 15), niet welker beider bloed hij ook. in het Heilige der heiligen inging. vs. 18. Hand. XX: 28. Col. I: 14. Hebr. X: 10. Petrus I: 19. Openb. I: 5 en V: 9. Christus bracht met Zijn bloed een eeuwige, dat is, altijddurende en van eeuwige kracht zijnde (gelijk Hoofdst. X: 14) verlossing, rantsoenering aan, dat is een verlossing, die door rantsoen geschiedt. Lev. XVI Num. XIX: 4. Hebr. X: 4. Het besprengen van de onreinen met de as der jonge koe was nog een andere plechtigheid, waardoor de onreiner naar de wet in het Oude Testament werden gereinigd, die ook op Christus en de besprenging van zijn bloed zag. Zie Num. XIX: 2.

Deze besprenging geschiedde om uitwendig naar de wet rein te zijn, en toegang te mogen hebben tot de vergaderingen en andere uitwendige godsdiensten van het Oude Testament. Joh. I: 7. Openb. I: 5. Gal. I: 4. Eféze 2. Titus. Christus offerde zich op door de eeuwige Geest (vs. 15), d. i. door Zijn eeuwige Godheid, van welke de kracht en waardigheid der offerande van Christus. is voortgekomen, gelijk Hand. XX: a8 ook wordt aangewezen en gelijk de eeuwige Godheid van Christus ook een Geest genoemd wordt. Rom. I: 4. .1 Tim. III: 16. 1 Petrus III: 18, "Om ons geweten te reinigen van dode werken." Dat is: Uw zielen, verstand, wil en genegenheid, waarvan het geweten ook gevoel heeft om te weten, hetgeen ons van God geschonken is. 1 Cor. II: 12.

"Daarom is Hij de Middelaar". Dat nu dit Verbond een testament is, stelt de Apostel als zeker, omdat het alleen van Gods zijde komt, gelijk de plaats Jer. XXXI, in het voorgaande hoofdstuk verhaald, genoeg. uitwijst, en omdat alle voorbeelden daarvan zulks toonden, die met bloed der gedode offeranden werden besprengd en verzegeld. Rom. V: 6. 1 Petrus III: 18. "Zo was dan noodzaak dat wel de voorbeeldingen der dingen, die in de hemelen zijn door deze dingen gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf door betere offerande dan deze. Namelijk met Zijn zegevierende offerande, die Hij hier op aarde Zijn Vader onstraffelijk opgeofferd had, tot een

verzoening voor alle zonden Zijner gelovigen, en met een eeuwige begeerte, dat die ons tot onze zaligheid altijd zou worden toegeëigend. Rom. -VIII: 34. 1 Tim. II: 5. 1 Joh. I: 12. Exodus XXXIII: Lev. XVI: 2. Hebr. IX: 7."
Welk een grond van hoop ligt hierin voor de ziel; ja zij mag op grond hiervan vertrouwen, al gaat deze weg door de diepte, door menig moerbeidal, door veel kruis en lijden; dat de Heere uit kracht Zijner beloften, die alle in Christus Ja en Amen zijn, uit kracht Zijner eeuwige liefde, uit kracht van Zijn Verbond, haar niet slechts verlost heeft van de straf der schuld (Rom. V:, maar haar ook verlossen zal van de smet der schuld, naar Zijn woord en belofte (Titus II: 14): Die zichzelf voor ons gegeven heeft opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid en zichzelf een eigen volk reinigen, ijverig in goede werken. En Jer. XXXIII: 8. Dit betekent: niet alleen om ons met God te verzoenen door een volkomen betaling voor onze zonden, door Zijn bloed (Eféze 1: 7. 1 Petrus I: 18. 1 Joh. I: 7, maar ook om ons door Zijn Geest der wedergeboorte te verlossen van de heerschappij der zonde en ongerechtigheid. Rom. VI: 3. Gal. V: 14. Col. II: 11, 12. 1 Petrus IV: 1, 2.
Eigen volk: *periousion,* met welk woord de Griekse overzetters van het oude Testament het Hebreeuwse woord *segullah.* (Exodus XIX: 5) verklaren, en betekent eigenlijk hetgeen als wat bijzonders, uitnemende en kostelijks weggeleid wordt om te bewaren. Christus zou Zich een eigen volk reinigen; namelijk door Zijn Geest, waardoor, als door rein water, de gelovigen van de vuilheden der zonden gereinigd en zij tot een volk Gods afgezonderd worden. Zie Ezech. XXXVI: 25, 26. Eféze II: 10. Wederom een nieuw uitvloeisel van die bron der eeuwige liefde Gods in Christus, de fontein die nimmer ledig is; dit is der ziel grond, haar hoop, haar verwachting en haar pleitgrond: de onveranderlijkheid van haar Bond- God tegenover de diepte van haar ellende. Maar wanneer de goedertierenheid van God onzen Zaligmaker en Zijn liefde tot de mensen verschenen is, heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid door het bad der wedergeboorte en vernieuwing van de Heilige Geest. Titus III: 7.

Deze heilsweldaden heeft de Heere niet gegeven als oorzaken, die de zaligheid zouden verdienen of waardig zijn; niet als vruchten van werken, die gedaan zijn naar de wet Gods, welke de regel is van alle rechtvaardigheid; zodat hier klaarblijkelijk uitgesloten worden alle goede werken naar de wet der plechtigheden, en ook die naar de wet der zeden of der tien geboden. Dit geldt, niet alleen van de werken vóór onze bekering en rechtvaardigmaking, alsof wij ons door dezelve daartoe zouden bereid hebben, maar ook van de werken, die na de bekering zijn gedaan, alzo tegen deze werken niet gesteld worden de werken na de bekering, maar de. barmhartigheid Gods, die alle werken uitsluit. Rom. IX: en XI: 6. Hand. XV: 1 1. Eféze II: 4.
De werken na de bekering zijn een uitvloeisel der ware wedergeboorte en vernieuwing van de Heilige Geest, die als een waterbad is, waardoor de vuilheden onzer zonden gewassen en gereinigd worden (Ezech. XXXVI: 25, 26, 27), waarvan het waterbad des doops een teken en zegel is. Zie Rom. IV: 1 z. De Heilige Geest wordt van de ziel overvloedig medegedeeld, uitgegoten, zegt de Apostel: hij blijft bij de gelijkenis van het water, Jes. XLIV: 3. Ezech. XXXVI: 25 en 39. Joël II: 28. Zach. XII: 20. Hand. H: 17 en X: 45, "opdat wij gerechtvaardigd, d. i. vrijgesproken zijnde in het oordeel Gods, door toerekening der gerechtigheid van Christus en vergeving der zonden, en erfgenamen zouden worden naar de hoop des eeuwigen levens. z Tim. I: 15. 2 Tim. II: 1.
Welke duisternissen doen zich in deze weg op! Al wat licht is, maakt openbaar. Welk een blindheid wordt er gezien; welk een ongevoeligheid, hardheid, afkerigheid des

harten gevoeld; welk een onwil en ongeloof tegen deze heiligende tucht ontwaard! Hoe menigmaal moet de ziel hierin klagend uitroepen; mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, zodat ik niet heb kunnen zien.
Hoe geheel machteloos bevindt men zich hierin menigmaal; hoe bang, zodat men dikwijls klagen moet: banden der hel omringden mij, strikken des doods bejegenden mij. Als mij bang was, riep ik de Heere aan, en riep tot mijnen God. Hij hoorde mijn stem uit Zijn paleis, en mijn geroep voor Zijn aangezicht kwam in Zijn oren. Ps. XVIII: 6, 7. Hij zond van de hoogte, Hij nam mij, Hij trok mij op uit grote wateren, vs. 17-32.
De Heilige Geest werkt op grond van Gods eigen dierbaar getuigenis in de rechte orde, naarmate de Heere der ziel licht meedeelt. Veel ontdekkende genade zal, indien de ziel op Evangelische wijze hiermede werkzaam wordt gemaakt, strekken tot vernedering van het schepsel en tot verhoging van de Heere. Jer. XIV: 21, 22. Zal de ziel dus weten, of zij waarlijk een plant is door de Hemelse Landman geplant, een rank van de waren wijnstok die, gereinigd wordende, vrucht draagt, zo zal zij, om te vorderen in de genade der heiligmaking, in dit vervolgen van de Heere te kennen, in dit niets worden in zichzelf, en om nochtans van kracht tot kracht voort te gaan, moeten weten of zij waarlijk deel heeft aan de vergeving van haar schuld, deel aan Christus, aan de reiniging in Zijn dierbaar bloed, en in en door Hem aan de genadige beloften, die alle in Hem Ja en Amen zijn, voor arme zondaren. Alles wat deze grondslag, als een vrucht van Gods eeuwige liefde in de ziel, mist, heeft noch grond van behoudenis voor de eeuwigheid, noch grond van waren troost en ware heiligheid, en zal ook in de ure des doods bezwijken. Hoe geheel ligt deze weg in zijn begin, voortgang en einde tegen de mens.
Het vlees onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet. Daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden voor Hem; want door de wet is de kennis der zonden. Rom. III: 20-31. Welke Goddelijke kracht en almachtige genade is er ieder ogenblik nodig, om de zo blinde zondaar door het licht van de Heilige Geest hiervan te overtuigen, en hiervoor gevoelig te maken! Hoe menigmaal moet de Heere de ziel stil zetten om haar hiervan iets te doen verstaan; hoe geheel onvatbaar is zij in deze onderwijzingen, hoe geheel onmachtig in zich zelve. De ziel weet, dat zonder heiligmaking niemand den Heere zien zal. Welk een verwarring, welk een duisternis, welk een wanorde heerst er in het hart ook zelfs nog van de wedergeborene, de van God gerechtvaardigde zondaar, tot zo lang liet de Heere behaagt, even als in Zijn rechtvaardigmaking, deze nieuwe schepping aan te vangen, en in de grootste wanorde, verwarring en duisternis Zijn heerlijkheid, Zijn macht, Zijn onveranderlijkheid, Zijn genade, Christus Persoon en werk in al Zijn klaarheid en heerlijkheid, glans en majesteit, licht en leven door zijn dierbare Geest te openbaren, naar Jezus eigen dierbaar woord: En Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid. Joh. XVII: 19.
"Dat is: Ik geef Mijzelf over tot een heilige offerande, opdat ook zij door de kracht en verdiensten van deze mijn offerande, de vergeving hunner zonden en de heiligmaking des Geestes mogen verkrijgen (Hebr. X: 10, 14), dat is waarlijk, of door de waarheid, niet gelijk voor deze door de uitwendige plechtigheden der wet geschiedde, maar inderdaad volbrengende hetgeen door die plechtigheden afgebeeld is." (Kanttekening)
Hoe vindt die ziel ook slechts in een klein beginsel de waarheid vervuld; hoe vurig verlangt zij inwendig de aanvang van het nieuwe lied te kennen, Gode en het Lam alleen alle eer toebrengende. En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Gij zijt waardig dat boek te nemen, en Zijn zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht., en taal, en volk, en natie; en Gij hebt ons

onzen God gemaakt tot koningen en priesters, en wij zullen als koningen heersen op de aarde. En ik zag, en ik hoorde een stem veler engelen rondom de troon, en de dieren en de ouderlingen; en hun getal was tienduizendmaal tien duizenden en duizendmaal duizenden; zeggende met een grote stem: Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen, de kracht, en rijkdom, en wijsheid en sterkte, en eer en heerlijkheid, en dankzegging. En alle schepsel, dat in de hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles wat in dezelve is, hoorde ik zeggen: Hem, die op de troon zit, en het Lam, zij de dankzegging en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid. En de vier dieren zeiden: Amen. En de vierentwintig ouderlingen vielen neer en aanbaden dengene, die leeft in alle eeuwigheid. Openb. V: 9-14.
De ziel weet, dat zonder heiligmaking niemand de Heere zien zal; welk een smart en verderf zijn haar nog de inwonende zonden; hoe zeer verlangt zij hiervan verlost te worden! Hoe vurig begeert de ziel, dat dit woord kracht ten leven in haar ontvange: indien gij in Mij blijft, en mijn woorden in U blijven, zo wat gij wilt, zult gij begeren, en het zal u geschieden. Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt, en gij zult mijn discipelen zijn. Met deze woorden bedoelt de dierbare Zaligmaker: indien gij mijn geboden niet alleen gedachtig zijt, maar dezelve ook gedurig onderhoudt. 1 Joh. III: 21, 22. Jer. XXIX: 12. Matth. VII: 7. en XXI: 22. Mark. XI: 24. Luc. XI: 9. Joh. XIV: 13, 16, 24. Jak. I: 5. 1 Joh. III: 22 en V: 14.
Dit begeren bestaat voornamelijk in bidden naar Godswil (1 Joh. V: 14), en deze vruchten zijn "vruchten des geloofs waardoor God vereerd wordt," en men met de daad betoont Jezus discipelen te zijn. Joh. XIII: 35. Niettegenstaande zich tegen de weg der zaligheid in en buiten ons volgens Jezus eigen woord vele zwarigheden zullen opdoen, Joh. XVI: 33. Zo zult gij in Mij vrede hebben; alle dingen zullen U medewerken ten goede (Joh. XIV: 30), dewijl gij met Mij verenigd zijt.

Uit deze ware vereniging met Christus vloeit ook alleen ware heiligheid voort; want "gelijk Hij die u geroepen heeft, heilig is, zo wordt ook gij zelve heilig in al uwen wandel. Daarom dat er geschreven is: Zijt heilig, want Ik ben heilig." 1 Petrus I: 26. Dit zoekt de ziel als haar grootste schat, niet uit vrees voor de straf, maar uit gehoorzaamheid, uit ongeveinsde liefde tot Hem, die haar zo uitnemend heeft liefgehad. Zij dorst hiernaar als een hongerige naar brood, als een dorstige naar water, gelijk volgt vs. 22. Hebbende dan Uw zielen gereinigd in de gehoorzaamheid der waarheid, door de Geest., tot ongeveinsde broederlijke liefde, zo hebt elkander vurig hiel uit een rein hart; gij die wedergeboren zijt niet uit vergankelijk maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwigblijvende Woord Gods. Dat is, door het geloof, hetwelk door het gehoor des Evangelies en door de Heilige Geest in u gewrocht is. Hand. XV: 9. Rom. XII: 10. Eféze IV: 3. Hebr. XIII:
Petrus II: 17. Deze liefde bestaat in een uitgestrekte, ingespannen liefde, oprecht, ongeveinsd. Jak.: z8. Joh. III: 6. Het woord des Evangelies wordt een onvergankelijk zaad genoemd, omdat het met de onberouwlijke werking van de Heilige Geest gevoegd is, en de wedergeboorte, die daardoor in ons teweeggebracht wordt, onvergankelijk is (Rom. XI: 29. Filipp. I: 6. 1 Joh. V: 4, 18. 1 Joh. III: 9), door het woord Gods, die daar leeft en in der eeuwigheid blijft. Jes. XL: 6. 1 Cor. I: 31. Jak. I: 20 en IV: 14. Joh. II: 17.
God de Heilige Geest ontdekt van de ziel door Zijn licht, Zijn onderwijs en Zijn genadige inwoning al de schadelijke wegen. Hij doet dit soms in liefelijke stilte, en door genadige onderwijzingen, waarin de ziel buigzaam en gewillig deze leiding volgt, dit onderwijs verstaat; Hij toont haar al de bij- en zijpaden, welke haar van de

rechten weg van Christus zouden afleiden; Hij toont haar de zaligheid, veiligheid en heiligheid van deze weg; zij hoort de stem desgenen, die achter haar is: dit is de weg, wandel in denzelve. Welk een zaligheid, stilheid en zalige vrede is hieraan dan Verbonden. Job XXII 21, Gewen u toch aan Hem en heb vrede; daardoor zal u het goede overkomen. Soms is deze dierbare Geest haar als een Geest des oordeels en der uitbranding. Als de Heere zal afgewassen hebben de drek der dochteren van Sion en de bloedschulden. van Jeruzalem zal verdreven hebben uit derzelver midden, door de Geest des oordeels en door de Geest der uitbranding. Jes. IV: 4. Soms als een volzalige, heerlijke, algenoegzame Geest, wanneer Hij Christus ontdekt in Zijn heerlijkheid, schoonheid en dierbaarheid. Jes. XI: 1-5. Want er zal een rijsje voortkomen uit de afgehouwen tronk van Isaï, en een scheut uit Zijn wortelen zal vrucht voortbrengen. Op Hem zal de Geest des Heeren rusten, de Geest der wijsheid en des verstands, de Geest des raads en der sterkte, de Geest der kennis en der vrees des Heeren.

O Heere! mocht deze zevenvoudige Geest doden levend maken; mocht Hij rusten op alle ellendigen en armen van geest; mocht Hij worden uitgestort over Sion, en over Uw volk Israël! Mocht Hij rusten op mijn eigene hulpeloze ziel.
Soms ontdekt die Geest zich aan de gans hulpeloze in Zijn heerlijke Persoon en in Zijn Werk. Zalig en heilig de ziel, welke in de diepte van haar ellende verwaardigd en toebereid wordt voor dat Goddelijk werk van God de Vader (Jes. LIV), en het volbrachte werk van God de Zoon. Jes. LIII. Hierin wordt de ziel geheel uitgezet uit het werkVerbond en overgezet in het Genadeverbond; al het eigen wordt geheel in stukken geslagen en deze heerlijke belofte ontvangt haar vervulling: "Want de Heere heeft een welgevallen aan Zijn volk; Hij zal de zachtmoedigen versieren met heil." Ps. CXLIX: 4. Daaruit dan vloeit bij vernieuwing, uit kracht van Gods eeuwige verkiezing en van Zijn eeuwige liefde, haar enig en eeuwig heil en ware heiligheid. Want die Hij geroepen heeft, heeft Hij ook gerechtvaardigd, en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt. Rom. I: 8, 29, 30: zo is dan de ziel overgebracht uit de dood in het leven, tot Christus gebracht, dit leven wederom in de dood gebracht (Ezechiël XX: 37); uit het werkverbond in het Genadeverbond is zij in Christus gebracht, en eindelijk door de dood heen binnen het Verbond gebracht en met Christus verenigd. Jes. 54: 5.
In deze laatste overbrenging wordt dan ook God de Heilige Geest in Zijn dierbare Persoon en werk der ziel het zaligst bekend en ontdekt. Hier verliest de ziel al haar leven, om het alleen in Hem te vinden, in Wien alleen leven, zaligheid en heerlijkheid is. Joh. XIV: 16, 17. Christus belooft Joh. XIV: 16, 17 de Zijnen hun Advocaat. en Voorspraak te zijn, en hun de Heilige Geest te geven, die hen niet alleen troosten en sterken, maar ook leren zal hoe zij zich verantwoorden zullen in tijd van benauwdheid of vervolging (Luc. XII: 11, 12), en hoe zij de Vader zullen aanroepen in hun nood. Rom. VIII: 15i 26.
Hij noemt de Geest *een andere Trooster*, niet omdat Hij een ander Wezen heeft dan de Vader en de Zoon, maar omdat Hij een ander Persoon is, 1 Joh. V: 7. Zo wordt de Heilige Geest genaamd, omdat Hij de waarheid der zaligmakende leer openbaart, leert en in de harten der uitverkorenen verzegelt. De onderscheiden getuigen geven hiervan uit de hemel een hemels en Goddelijk getuigenis, aan hetwelk niet mag getwijfeld worden. Zie Matth. III: 16, 1.7 en XVII: 5. Joh. III: 31. Hand. II: 1. Want Drie zijn er, die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest, en deze drie zijn één van wezen en natuur. Joh. I: 1. Matth. III: 16, 17. Joh. : 31, die alle drie van deze zaak gezamenlijk en enerlei getuigen.

Een zeer klaar bewijs en getuigenis van de Drie-eenheid der Personen in het énig Goddelijk wezen. Zie Joh. X: 30. Drie getuigen zijn er ook op aarde, die hetzelfde getuigen: de Geest, het water en het bloed. (Zie daaromtrent wat wij schreven bladzij 29 en 30.) Zo heeft Christus dan zichzelf overgegeven voor Zijn gemeente, opdat Hij haar heiligen zou haar gereinigd hebbende met het bad des waters door het woord; opdat Hij haar Zichzelf heerlijk zou voorstellen een gemeente, die gene vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig en onberispelijk zijn. Eféze V: 26, 27. "
Hiermede bedoelt de Apostel, dat de Heere zijn volk zou afzonderen van de wereldse mensen en hen Zich alleen toe-eigenen door Zijn bloed en Geest, waarvan het bad des waters in de doop een teken en zegel is en een teken waardoor de Geest Gods deze reiniging meer en meer versterkt. Matth. 12: 11. 2 Cor. III: 3. 1 Petrus III: 21.
Wij vinden in het 27ste vers het einde van de reiniging door het bloed en de Geest van Christus uitgedrukt; waarvan het beginsel in de gelovigen ook in dit leven wordt teweeggebracht en de uiterste volbrenging hiernamaals, wanneer de gemeente van Christus van haar Bruidegom Christus tot deze geestelijke bruiloft ten volle zal bereid zijn. Hooglied II: 14, en IV: 7. Openb. XVII: 7. Col. I: 22. (Kanttekening)
Daarom dan is Christus ons in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde (Hebr. II: 17), welken titel de Apostel daarbij doet, opdat Hij Zijn lichaam, dat Hij voor ons in de dood gegeven heeft, zou onderscheiden van Zijn geestelijk lichaam, Zijn gemeente, waarvan Hij kort te voren heeft gesproken, en ook van Zijn verheerlijkt lichaam, waarmede Hij in de Hemel triomfeert, en hetwelk gene zwakheid, noch sterfelijkheid meer is onderworpen. Rom. VI: 9, 10. Luc. I: 75. Eféze I: 4, 5, 21. 2 Tim. I: 9. Tit. II: 12.
Wij moeten ontkleed, om overkleed, uitgeleid uit onszelf, om ingeleid te worden in de waarheid, zoals zij waarlijk nodig is tot zaligheid. Wij moeten door lijden geheiligd, vatbaar gemaakt worden om gelijkvormig te worden aan een nederigen, vernederden en lijdende Jezus. Ziet, Ik heb u gelouterd doch niet als zilver, Ik heb u gekeurd in de smeltkroes der ellende. Jes. XLVIII: 10. Door lijden wordt, wanneer de Heere het heiligt, de ziel geheiligd, en door het kruis aan het kruis Verbonden. Hebr. XII: I. Hoe dierbaar is en wordt Jezus der ziel steeds meer en meer onder kruis en lijden, hoe dierbaar in Zijn kruisgestalte, wanneer de ziel Hem door het geloof aanschouwen mag. Jes. LIII. Dit maakt de grootste duisternis licht, de zwaarste plicht gemakkelijk, de zwakken sterk, de doden levend; want Hij, die dood is geweest, leeft, en de dierbare Geest, God de Heilige Geest zelf, ontdekt Christus niet slechts in Zijn kruisgestalte. Dit alleen zou de ziel onder lijden, strijd en aanvechting niet staande houden. Nee Hij, de Geest der waarheid, ontdekt Hem ook in de openbaring van zijn leven, in de kracht Zijner opstanding, niet slechts als een eeuwige gerechtigheid en verzoening voor haar teweeg gebracht hebbende; maar als degene, die opgevaren is, de gevangenis gevangen genomen heeft, en alles gevangen neemt, wat de ziel enigszins zou kunnen schaden. Zalig en gelukkig de ziel, die verwaardigd wordt een gevangene van Jezus te zijn.
Hij maakt zulk een gevangenis tot een zalige oefenschool, en tot de volkomen vereniging met een Drie-enig God. Zulke gevangenissen zijn gezegende plaatsen, waar de Koning in- en uitgaat, waarin de ziel de liefde des Konings smaken en Zijn heerlijkheid aanschouwen mag; waarin zij dikwijls ervaren heeft de kracht dezer waarheid: Uw uitnemende liefde is beter dan wijn. Uw oliën zijn goed tot reuk; Uw Naam is een olie, die uitgestort wordt. Trek mij; wij zullen U nalopen! De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkameren, wij zullen ons verheugen, en in U verblijden, wij zullen -Uwe uitnemende liefde vermelden meer dan de wijn; de

oprechten hebben u lief. In deze binnenkameren gebracht, verklaart de Bruid: Ik ben zwart, doch lieflijk, gij dochters van Jeruzalem! gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Salomo.
Ja, dan wordt de bruid haar zwartheid recht gewaar in de binnenkameren des Konings; in gemeenschap met haar heerlijken zielsbruidegom Christus zijnde, ontdekt de glans Zijner heerlijkheid haar ware vuilheid; de volheid van Zijn licht ontdekt haar blindheid, naaktheid en armoede; zij aanschouwt Hem in Zijn kruisgestalte en ondervindt, dat Zijn dierbaar bloed volkomen en algenoegzaam, Zijn gerechtigheid volmaakt is. De ziel ervaart hierin tevens de kracht van Zijn leven; hoe zou zij een ogenblik kunnen leven, zonder de openbaring hiervan in zich; hoe zou zij zonder Hem, in het gezicht van haar naaktheid, vuilheid en walgelijkheid voor de Heere kunnen bestaan, of recht klaar haar verzoende betrekking op Hem kunnen gevoelen, dan door en met haar dierbare Verlosser? Hier is het, dat zij zegt: Zie mij niet aan, dat ik zwartachtig ben, omdat mij de zon heeft bescheen. Hooglied I: 6a. Thans echter wordt die zalige gemeenschap tussen de ziel en haar dierbare Verlosser gesmaakt. Zij ziet Hem, aanschouwt Hem, vindt vermaak in Hem en Hij in haar. Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn liefste onder de zonen: ik heb groten lust in Zijn schaduw en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet. Hij voert mij in het wijnhuis en Zijn liefde is de banier over mij. Hooglied II: 3, 4.
Hier geniet de ziel de zalige vrucht van de verdiensten haars Borgs; zij zit neer, ontvangende van de zalige vruchten des Geestes, als liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid. Gal. V: 22. Eféze V: 9, 10.
Het is hier, dat de ziel enigszins de waarheid leert verstaan van dit woord: Christus heeft ons (ook mij) verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want er is geschreven: vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt. Gal. III: 13. Rom. VIII 2 Cor. III: 21. Eigen-ik en eigen werk en eigen wil worden hier gedood en aan het kruis genageld, Christus, Zijn Persoon, Zijn werk, Zijn dierbaar bloed, Zijn gerechtigheid komt in de plaats. Hier geldt geen eigen werk, geen eigen kracht, geen eigen heiligheid, nee! Christus en anders geen; niets kan de ziel voldoen, in niets kan zij rusten dan in Hem.

O dierbare Verlosser! wie is in staat U naar waarde te schatten; welke pen kan beschrijven, welke tong iets stamelen van Uw heerlijkheid, van Uw dierbaarheid, van Uw liefde? Ja, hoe meer Gij deze Uw liefde openbaart, hoe meer wij zullen bevinden, dat wij geheel onbekwaam zijn in dit zo grote en heerlijke werk. Ach, dat Uw liefde, die sterker is dan de dood, dit arme hart mocht vervullen en ik iets van die liefde mocht gevoelen, die Gij zo waardig zijt!
O mijn dierbare Heere Jezus! Wien de engelen aanbidden en de zalige geesten eeuwig lof, eer, aanbidding en heerlijkheid toebrengen, die nimmer zwijgen, nimmer in dit heerlijke werk uitgeput zijn, nimmer rusten. O doe mij, nietige worm, die nog in dit Mesech rondzwerf, veel van U en Uw liefde kennen,. maak die liefde levendig door het geloof en zalig aanschouwen van U. Neem alle deksels weg; zet mij als een zegel op Uw hart, op Uwen arm; want de liefde is sterk als de dood; de ijver is hard als het graf; haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren. Vele wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen, ja de rivieren zouden ze niet verdrinken; al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verachten. Hooglied VIII: 6, 7. Heere! leid door Uw woord en Uw Geest mijn ziel veel in deze zalige beschouwing, in deze veilige schuilplaats, in deze eeuwige sterkte, in deze Goddelijke kracht, in dit heerlijke licht. Amen.

Alles wat dan uit deze liefde Gods zijn begin, einde en voortgang niet heeft, in de wedergeboorte, is, hoe schoon het ook uitwendig schijnen moge, bedrog voor een eindeloze eeuwigheid. Hoe bevreesd is de ziel hiervoor! Zij smeekt daarom de Heere om ontdekkend licht van Zijn Heilige Geest, om niet slechts deze grond als haar grond te bezitten en te denken: als ik maar behouden ben! Nee! Ook dit is geen ware vrucht der wedergeboorte! De hoofdzaak, als een vrucht van de dierbare Geest in het hart, is: hersteld te worden met God in die verzoende betrekking, waaruit zij èn door erf- èn door dadelijke schuld gevallen is. De ziel begeert vurig hersteld te worden in de gunste Gods, vergeving van haar zonden, zo menigvuldig tegen de Heere bedreven, in en door de rechten weg te ontvangen. Joh. X: 9. Joh. XIV: 6. Joh. I: 17. Joh. XI: 25. Joh. III: 16, 36. Joh. V.
De ziel verlangt waarheid in haar begin, voortgang en einde. Niet slechts uitzien n aar schuldvergeving, maar zekerheid van haar schuldvergeving (Rom. V: 1); niet slechts rechtvaardigmaking, maar ook heiligmaking. Zij weet: hoe heiliger, hoe zaliger, want zonder heiligmaking zal niemand de Heere zien. Maar ook hierin is het even als in het begin, geen heiligmaking zonder rechtvaardigmaking, niet eerst de vrucht en dan de boom, nee: maak de boom goed en zijn vrucht zal goed zijn. Zie hiervan Matth. XV: 13. Maar Hij antwoordende zei: Alle plant die Mijn Hemelse Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden en Joh. XV: 2.
Zonder dit werk Gods in de ziel (Jac. I: en de ware vereniging met Christus (Joh. XV: 4), is er geen ware vrucht. Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk, dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden. Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet kent. 1 Joh. III: 1. Joh. I: 12. Deze liefde vergaat nimmermeer. 1 Cor. XIII. En nu blijft geloof, hoop en liefde: deze drie, doch de meeste van deze is de liefde.
O heerlijk zalig woord! O, volkomen grond der zaligheid! Eeuwige liefde Gods in Christus! Fontein, eeuwig levende Fontein van eeuwige gelukzaligheid en ware heiligheid, eeuwig leven, dat de doden zondaar leven, de blinde het gezicht, de schuldigen vergeving, de bezwijkende eeuwige kracht aanbrengt! 0 wonder der wonderen Gods! Waar is Uw begin, waar Uw einde? Welk wonder is zo groot voor de in zichzelf gans verloren zondaar, dan het wonder dezer liefde, die hem van eeuwigheid verkoor, daartoe riep, rechtvaardigde en verheerlijkte, en die eens volkomen zal zijn? O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorgrondelijk zijn Zijne oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen! Want wie heeft de zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven, en het zal Hem weder vergolden worden? Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen. Rom. XI: 33-36.

Hoe zeer verlangt dan de ziel, aan welke deze heilsweldaden te beurt vielen, in deze liefde te wandelen, daarin geheiligd en bewaard en Hem gelijkvormig gemaakt te worden, die zo grote liefde haar bewezen heeft. Col. III: 1-4. Zo doet dan aan als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, vs. 12, 13, 14. En boven dit alles doet aan de liefde, welke is de band der volmaaktheid, waardoor al de leden van Christus ten volle met elkander verenigd zijn, en elkander alle behoorlijke diensten en broederlijke toegenegenheid bewijzen. Of: de band der volmaaktheid van al de christelijke deugden, die alle in de liefde zijn begrepen. Rom. XIII: 8. Gal. V: 14.

Naarmate dan dat de liefde in ons is, zijn ook de andere deugden in ons. Want gelijk het geloof een ontledigende genade is wanneer God de Heilige Geest dit in de rechte oefening brengt, zo is deze liefde, welke uit God haar begin heeft, dit nog meer, daar zij het harte reinigt en heiligt, en alles daar buiten sluit, wat niet uit, door en tot God, en wat God zelf niet is. En de vrede Gods heerse in Uw harten; dit is niet alleen die vrede, welken wij met God hebben in ons geweten, door het geloof (Rom. V: 1. Filipp. IV: 7), maar ook dien de gelovigen onder elkander moeten hebben, dien God hun gebiedt, en waarvan Hij de oorsprong is.
O, mocht deze vrucht meer gevonden worden, de zonden zouden niet zo de overhand bekomen.
Deze liefde Gods bewaart in elke verzoeking, houdt staande in elke beproeving, doet in de hoogste nood het anker werpen binnen het heiligdom, is volkomen in haar begin, voortgang en einde.
Deze liefde Gods is de toevlucht in iedere storm het wapen in eiken strijd, het licht in iedere duisternis, het leven in lederen dood.
Ja, deze liefde is sterk als de dood, zij houdt vast aan God op hoop tegen hope.
Deze liefde door het geloof in het hart uitgestort zegt: al zou Hij mij ook doden, ik zal nochtans op Hem hopen.
Deze liefde hoopt op een dodend God, versterkt de hoop op Hem te midden van de hevigste strijd en de felste aanvechting.
Deze liefde vermeerdert het geloof en de hoop op de levenden God, wanneer alles schijnt te ontzinken.
Deze liefde deed koninkrijken overwinnen, de kracht des vuurs uitblussen, de scherpte des zwaards ontvlieden, uit zwakheid krachten krijgen, in de krijg sterk worden, heirlegers der vreemden op de vlucht jagen. Hebr. XI: 33, 34. Door de kracht dezer liefde houdt de ziel de Heere gebonden, laat de Heere zich, met eerbied gezegd, binden, geeft Hij Zich gewonnen aan de ziel, welke in de beproeving (in deze liefde geoefend) door God aan God gebonden is. Laat vrij hel, duivel en ongeloof hun krachten samenspannen, om zulk een ziel te midden der beproeving te vernielen, het zal hun niet gelukken. Waarom niet?
Omdat deze liefde een eeuwige liefde is; zij is onwankelbaar, onveranderlijk, onbewegelijk, als God Zelf. Zij is gegrond op een onwankelbaar Verbond (Jes. LIV), en het bloed van het Verbond. Jes. LIII. Zij is gegrond op onwankelbare beloften, die alle in Christus Ja en Amen zijn, Gode tot heerlijkheid; bevestigd en vastgesteld door Hem, die dood is geweest, maar leeft tot in alle eeuwigheid. Openb. I: 18. Bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, maar het Verbond Mijns vredes zal niet wankelen zegt, de Heere, uw Ontfermer.
En ik zag de hemel geopend; en ziet, een wit paard, en die op hetzelve zat, was genaamd Getrouw en Waarachtig, en Hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid. En Zijn ogen waren als een vlam vuurs, en op Zijn hoofd waren vele Koninklijke hoeden; en Hij had een naam geschreven, dien niemand wist dan Hij zelf. En Hij was bekleed met een kleed, dat met bloed geverfd was, en Zijn naam wordt genoemd: het Woord Gods. En de heirlegers in de hemel volgden Hem op witte paarden, gekleed met wit en rein fijn lijnwaad. En uit Zijnen mond ging een scherp zwaard, opdat Hij daarmede de heidenen slaan zou, en Hij zal hen hoeden met een ijzeren roede; en Hij treedt de wijnpersbak van de wijn des toorns en der gramschap des almachtigen Gods. En Hij heeft op Zijn kleed en op Zijn dij deze Naam geschreven: Koning der koningen, en Heer der heren. Openb. XIX:
Het is in de kracht van deze Koning, en uit kracht dezer liefde, dat Gods volk staande blijft en bewaard wordt, ja meer dan overwinnaars wordt door Hem, die hen heeft

liefgehad. Waarom dan ook alle en hun eeuwige roem zal zijn en blijven: Hem, die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters, Gode en Zijn Vader, Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen. Openb. I: 5, 6.

Niemand is er gelijk God, o Jeschurun! die op de hemel vaart tot Uw hulp en met Zijn hoogheid op de bovenste wolken. De eeuwige God zij u een woning, en van onder eeuwige armen; en Hij verdrijve de vijand voor uw aangezicht, en zegge: Verdelg! Israël dan zal zeker alleen wonen, en Jacobs oog zal zijn op een land van koren en most; ja zijn hemel zal van dauw druipen. Welgelukzalig zijt gij, o Israël! wie is u gelijk? gij zijt een volk, verlost door de Heere, het Schild uwer hulp, en die een zwaard is uwer hoogheid; daarom zullen zich Uw vijanden geveinsdelijk aan u onderwerpen, en gij zult op hun hoogten treden. Deut. XXXIII: 26-29. "Er is niemand gelijk de God van Jeschurun, zie Hoofdst. XXXII: 1 5, die op de lucht vaart, vanwaar Hij Zijn volk hulp toeschikt tegen hun vijanden.

Zie een heerlijke verklaring. Ps. xviii: 7-20.

De Heere verlost Zijn volk met Zijn hoge en heerlijke werkingen. Het Hebreeuwse woord, hier door *eeuwige* vertaald, betekent, van schepselen gebruikt, dat in voortijden, vanouds, of van het begin der wereld geweest is, of die voor alle tijden geweest is: God der eeuwigheid. De eeuwige almacht Gods zal hen beneden op aarde helpen en beschutten. Jer. XXIII: 6. en 16. De Heere is het die voor Zijn volk vecht, om hen te verhogen. De vijanden zullen gedwongen worden zich u te onderwerpen, alhoewel zij het van harte niet zullen menen. Zie 2 Sam. XXII: 45. Ps. XVIII: 45. (Kanttekening)

Mocht het Hem behagen, die de Weg, de Waarheid en het Leven zelf is, mij door Zijn Geest in de waarheid te leiden, opdat hierin de heerlijkheid Gods geopenbaard en gezien moge worden.

Ik zei dan reeds te voren, dat ik wenste te spreken over enige hoofdzaken in deze weg, namelijk

1. **De inleiding daarin. Hebr. XI. 1 Petrus IV: 12.**

Het bevel Gods ontmoet allen tegenstand, maar het geloof, door de Heilige Geest geoefend, en op de rechte plaats gehouden door de kracht van God de Heilige Geest zelf, is de overwinning van elke tegenstand. Ofschoon iedere ware beoefening des geloofs, vooral dan, wanneer de ziel de Heere blindelings volgt, een daad Gods is, is of bestaat in het bevel of gebod Gods alle licht, alle kracht tot de volbrenging van de plicht, welke de Heere eist en tot de gehoorzaamheid waartoe Hij roept, en daarin openbaart zich al de heerlijkheid, macht, trouw en onveranderlijke liefde van de volheerlijke Verbonds Jehova. De Heere roept tot geen plicht, of Hij schenkt ook genade en kracht tot volbrenging daarvan. Alle dingen zijn mogelijk die gelooft; maar zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen; want die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een beloner is dergenen die Hem zoeken. Hebr. XI: 6. Dit geloof echter, in welken weg de Heere het ook oefent, brengt Hij op de proef. Want niet die zichzelf prijst, maar dien de Heere prijst, die is beproefd.
Het gebod is een lamp en de wet is een licht en de bestraffingen der tucht zijn de weg des levens. Spr. VI: 23. Ps. XXI: 9. Ps. CXIX: 10. Het gebod zal iemand in alles indachtig maken, wat men in Zijn wandel doen en laten moet.
Wie is een groot Koning, gelijk de Heere? Wie is een Rotssteen behalve onzen God? Zoude, die de oren plant, niet horen, zoude, die het oog formeert, niet aanschouwen? Welgelukzalig is de man, dien de Heere tuchtigt en leert uit Zijn wet. Ps. XCIV: 1-15. Ps. LXXVI: 10, 11, 12. Ps. LXVIII: 8-21. Want de Heere hoort de nooddruftigen, Hij veracht zijn gevangenen niet. Ps. LXIX : 33, 34. Dat Hem prijzen de hemel en de aarde, de zeeën en al wat daar in wremelt. Want God zal Sion verlossen, en de steden van Juda bouwen; en aldaar zullen zij wonen en haar erfelijk bezitten. Zie ook Ps. I.XXII. Ps. XLV. Geloofd zij de Heere, de God Israëls, die alleen wonderen doet. En geloofd zij de naam Zijner heerlijkheid tot in eeuwigheid; en de ganse aarde worde met Zijn heerlijkheid vervuld. Amen, ja Amen. Ps. LXXIII: 23-28.

Indien de Heere ***(zo ondervond ik, nu drie jaren geleden, na bijzondere blijken van Gods liefde, gunst en tegenwoordigheid)*** enige genezing of verlossing teweegbrengt, zo moet Hij, zal Hij zich in zulk een weg blijven verheerlijken, nieuwe wonden toebrengen, om nieuwe genaden te verheerlijken en nieuwe blijken Zijner gunst te openbaren.
Door lijden moet de ziel geheiligd worden, want en Hij die heiligt en zij die geheiligd worden, zijn beide uit Eén, waarom Hij zich niet schaamt hen broeders te noemen. Hebr. II: 10-16. Openb. I: 6-8. Openb. V. Openb. VII: 9-17. Openb. XIX: 5-16. Openb. XXI: 1-7. Openb. XXII: 14, 17. Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad. En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge; Kom! En die dorst heeft, kome, en die wil neme van het water des levens om-niet.

Dat ik geheel blind in deze weg was, en onwetend van hetgeen ik zelf had neer geschreven, zal ieder zien, die, ervaren in Goddelijk onderwijs met enig geestelijk

licht, het volgende zal lezen. Mocht het nu echter Hem, die mij in deze weg steeds armer, blinder, naakter en schuldiger zondaar in mij, zelve gemaakt heeft, behagen, met Zijn licht iedere duisternis te bestralen, Zijn kracht in mijn zwakheid, Zijn wijsheid in mijn dwaasheid en onwetendheid te openbaren, opdat Zijn licht, Zijn leven, Zijn wijsheid en heerlijkheid hierin geopenbaard worden naar Zijn eigen woord en belofte: Ik ben de Weg, de Waarheid, en het Leven; die Mij navolgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar het licht des levens hebben. Dat hierin de waarheid moge openbaar worden (1 Cor. I: 18-30. Jes. XXIX: 14. Jes. XXX: 18)

Want het woord des kruises is wel dengenen, die verloren gaan, dwaasheid, maar ons, die behouden worden, is het een kracht Gods; want er is geschreven: Ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan, en het verstand der verstandigen zal Ik te niet maken. Waar is de wijze? Waar is de Schriftgeleerde? Waar is de onderzoeker dezer eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt? Want nademaal in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zo heeft het Gode behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken, die geloven. Overmits de Joden een teken begeren en de Grieken wijsheid zoeken. Doch wij prediken Christus de gekruisigde, de Joden wel een ergernis en de Grieken een dwaasheid, maar hun die geroepen zijn, beiden Joden en Grieken prediken wij Christus, de kracht Gods en de wijsheid Gods. Want het dwaze Gods is wijzer dan de mensen en het zwakke Gods is sterker dan de mensen. enz. Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou, en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen. En het onedele der wereld en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niet is, opdat Hij hetgeen iets is, teniet zou make n. Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, die ons geworden is wij sheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking en verlossing. Opdat het zij, gelijk geschreven is: Die roemt, roem e in de Heere. Jer. XXIII: 5. Joh. XVII: 19. Jes. LXV: 16. Jer. IX: 23, 24. 2 Cor. X: 17 18.

Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte, tot Hem zal men komen, maar zij zullen beschaamd worden allen, die tegen Hem ontstoken zijn. Maar in de Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad van Israël. Jes. XLV: 24, 25. Rom. XIV: 1 1. Filipp. II: 10.

Hoe moeilijk echter is het de Heere in een duisteren weg blindelings te gehoorzamen. Hoeveel licht, kracht en genade is daartoe nodig. Het was dan ook op die tijd, dat ik deze beloften ontving: Jes. XLIII: 1, 2 en veel ondersteuning verkreeg door dit woord: Maar zonder geloof is het onmogelijk Gode te, behagen; want die tot God komt, moetgeloven dat Hij is, en een beloner is dergenen, die Hem zoeken. Hebr. XI: 6. Hoe juist drukt de psalmist zich uit, wanneer hij in zulk een toestand als omringd van vijanden is: 0 God! hoor mijn geschrei, merk op mijn gebed. Ps. LXI: 1-5. In nood zag hij wat God voor hem was, de Heere was een schild voor hem, wanneer nergens schuilplaats of raad was. De Heere was mij op die tijd zeer nabij, zodat de Heere, niettegenstaande al de strijd en tegenstand, de overwinning behield. En wat onmogelijk schijnt voor de ziel wordt mogelijk gemaakt door Hem; hierdoor ontvangt de ziel kracht en sterkte om haar weg voort te zetten. O wonderlijke liefde, wonderlijke kracht, wonderlijke trouw van onzen machtigen en levenden Koning! In de diepte ziet de ziel, dat Zijn naam zo wel als Zijn daad wonderlijk is. Ps. LXVIII: 25. O God! zij hebben Uw gangen gezien, de gangen mijns Gods, mijns Konings in het heiligdom. Zie Jes. LXIII: 1-15. Jes. LXIV: 1-4. Dit zien maakt de ziel nederig in zich zelve, maar sterk in de Heere.

Wanneer het in die tijd en onder die omstandigheden mijnen Goddelijke Leraar behaagde tot mij te komen, bleef mij in de nood, waarin ik verkeerde, geen twijfel

over, dat Hij het was; ik kende Hem aan Zijn reddende macht (Jes. X: 24, 26, 27); aan Zijn bewarende tussenkomst (Joh. XVIII: 8), aan Zijn stem (Joh. X: 3), aan Zijn onderwijzingen (Hebr. II: 1), aan Zijn geduld en Zijn liefde, Jes. XL: 27-30. Jes. LII: 6, 7. Jes. XXXII: 1-4. Hoe dierbaar is Jezus in Zijn lijden als Zaligmaker en Borg!

Hoe wonderlijk werkt de Heere in de meest tegenstrijdige wegen! Hoe klaar begon ik op die tijd te onderscheiden het werk Gods en het werk des satans. Satan zou tegen zijn eigen rijk niet zo strijden, de Heere zou Zijn kracht en genade niet zo heerlijk betonen, de weg zou niet zo diep gaan, als de Heere geen bevrijding wilde geven. Mijn gevangenis was de gezegende school, in welke de Heere mij gebracht had; de banden, waarmede ik gebonden was, waren de koorden, waardoor Hij dicht achter Zich mij deed aankomen, waarin Hij mij vergunde in zalige vrijheid en nauwe gemeenschap met Hem te wandelen. Hij deed mij zien waar ik was (Joh. XV: 1-5. Hebr. II: 11. Jes. XXI: 10-14), bewaarde mij uit kracht der waarheid. Rom. V: 1-5. Strijd en aanvechtingen gingen nooit zo hoog, dat Hij mij niet redde; mijn banden waren nimmer zo dicht gekneld, dat Hij niet kwam om ze los te maken; de deuren mijner gevangenis waren nimmer zo dicht gesloten door aanvechting, vrees en ongeloof, dat Hij niet verscheen met Zijn gezegend: vrede zij u! Jes. LIII en LIV was de gezegende rustplaats waar Hij mij gebracht heeft, en ik nu en dan zalige vrucht genieten mocht. Hij leidde mij aan Zijn hand, deed mij zien in Zijn licht, schonk mij in Hem een genadige toevlucht, toen ik nergens een rustplaats vinden kon. Ps. IX: 10, ir. Door Hem vond mijn ziel genadige toegang tot de Heere. Jes. LIV.
Zo maakt de Heere door *de diepte* een weg, Jes. XLVIII: 21. Door mijn ongeloof en mijn vrees verloor ik veel van Zijn onderwijs; maar wanneer ik op het punt was het op te geven, keerde Hij weder tot mij, en verliet mij niet, zonder mijn ziel in vele en nieuwe noden achter te laten, zodat ik de grote nood en strijd en de dikke duisternis voortdurend gevoelde en dikwijls moest uitroepen: *O Heere, zend Uw licht en Uw waarheid neer, dat die mij leiden.*
Hoe menigmaal bezweek mijn hart van vreze, maar gedenkende de bevrijding uit zo vele noden, ontving ik ook in deze weg hoop op bevrijding. Al de heiligen hebben op God gehoopt, en zijn gered geworden; de nood zou zo hoog, en de weg zo diep niet zijn, indien er geen hoop was op bevrijding, geen hoop op God, op de levenden God.
Het behoort tot de grote lijnen der Godsregering, dat grote verdrukkingen vergezeld zijn van grote bevrijdingen.
In zulke diepten leert de ziel pleiten op alles, wat alleen de Heere kan werken. Jes. LXIII: 16. Geleid door Goddelijk licht, ondersteund door Goddelijke kracht, onderwezen door God de Heilige Geest, zien wij dat zulke wegen ons nader tot God in Christus brengen. Dit zijn wegen, welke ons drijven tot het gebed en tot nauwe vereniging met de Heere. En te midden van al de strijd en al het ongeloof gaat de ziel voort op Gods bevel en belofte. Hoe dikwijls is de ziel als bedekt met duisternis; eens zal er een einde komen aan alle duisternis, en daar zal geen nacht meer zijn, maar een rivier klaar als kristal voortkomende uit de troon Gods en des Lams. Iedere druppel uit die fontein zal de zaligheid verhogen.
Lijden, nood, angst noch dood zal daar meer zijn. Openb. VII: 10-17. Wij zullen Hem zien en kennen, die hier zo lieflijk onze ziel bestraalde, die zo menigmaal in smartvolle uren ons troostte, in zo menige nood ondersteunde en uit zo menige vrees redde. Wij zullen dan met onsterfelijke ogen Hem zien, die hier zo menigmaal voor ons zwak gezicht verborgen was. Wij zullen Hem zien in Zijn heerlijkheid, in al Zijn Majesteit en liefde, volheid en algenoegzaamheid; wij zullen Hem zien, Dien wij door het geloof op Golgótha aanschouwden, Dien wij hebben leren kennen door genade in

de kracht Zijner opstanding. Hij zal Zijn volk niet verlaten. Hij was verlaten voor ons, opdat wij nimmer zouden verlaten zijn. De Heere zal zijn volk bevrijden, door allen nood en aanvechting heen; Hij zal redden van alle duisternis en angst. Jezus was in gevangenis en banden.
Het moge soms schijnen, als had God Zijn volk verlaten, zodat wij vrezen onszelf bedrogen te hebben, ja dat alles wat wij geloofd hebben, onwaar is geweest; alle dingen mogen duister zijn: God zal Zijn volk niet verlaten. Te midden der grootste duisternis zal Hij de gebondenen uitlaten uit de put, waarin geen water is. Jezus leeft. Hij heeft al de machten der duisternis teniet gemaakt, de toorn van Zijn Vader gedragen, onze schuld verzoend. Hebr. VII: 22-25. Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar mijn goedertierenheid zal van U niet wijken, en het Verbond Mijns vredes zal niet wankelen, spreekt de Heere, Uw Ontfermer. Jes. LIV: 10.

O, hoe hoog dan de nood, hoe zwaar de beproeving ook wezen moge, door Pniël heen zal, naar Gods belofte, de zon weer opgaan. Jes. LVII: 15, 16, 18, 19. Hebr. XII: 11. Jezus riep uit: *Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?* Maar in onze plaats, opdat wij in onze grootste nood en aanvechting dit verzekerd MIJN op de lippen zouden mogen nemen.
O, waar is nood, duisternis, lijden waarin geen licht schijnt? Daar is Gods liefde, gegrond in het bloed van het Verbond; Gods eeuwig liefdehart is de plaats, waar allen, die geen uitweg weten, een plaats vinden.
Ook op die tijd, zo wel als later, wanneer ik dit nog meer zou nodig hebben, ondervond ik hiervan krachtig de waarheid, zodat ik ook toen mocht pleiten op Gods eigen woord: hoopt op God, want gij zult Hem nog loven. Ik zal tot God roepen, des avonds en des morgens, en des middags zal ik getier maken, mijn God zal mij horen.
Hierin, namelijk in God als haar God, is voor de ziel alleen kracht en licht, wanneer zij nergens een uitweg vindt. Een ander bewijs was mij op die tijd zeer klaar, dat het gebed, dat van de Heere komt, tot Hem wederkeert, dat Hij niettegenstaande al de strijd in de nood bewaart, en dat Hij gedurig, waar alles gesloten schijnt, de weg opent. Openb. III: 8. Ik weet Uw werken, zie, Ik heb een geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht, en gij hebt mijn woord bewaard, en hebt Mijn Naam niet verloochend. Ik mocht hopen, ook in de hoogste nood, dat Hij, die in deze weg een goed werk begonnen had, het voor mij zou voleinden. Micha VII: 7. Jes. XXX: 18. Hij doodt en maakt levend, Hij doet ter helle neerdalen, en Hij doet weder opkomen, Hij doorwondt, en Zijn handen helen.
Ik mocht de Heere smeken, dat Hij mij in Zijn kracht mocht bewaren, in Zijn licht en Zijn tegenwoordigheid doen wandelen, aan Zijn hand houden; ik mocht hopen, dat daar, waar Hij uit zes benauwdheden gered had, Hij mij ook in de zevende niet zou laten omkomen. Ik mocht toen geloven onder deze belofte, de eerste welke ik op de weg des levens ontving, veilig te gaan: " Ik zal u leren de weg, dien gij gaan moet; Ik zal raad geven; Mijn oog zal op u zijn."

Onder dit oog zijn wij veilig; onder dit geleide kan het geloof niet dwalen: het buigt eerbiedig onder de Heere en smeekt de Heere ootmoedig om vermeerdering des geloofs.
Het licht van Gods gebod tegenover de *duisternis van de weg*. Na een lange en zware strijd, welke enige weken voortduurde, werd ik zeer klaar geleid tot de woorden: Het zal geschieden ten tijde des avonds, dat het licht zal zijn. Zach. XIV: 7.
Ik smeekte de Heere om leiding in deze waarheid en werd aldus, zo ik hopen mocht, hierin geleid; hoewel ik het niet begreep, en de Heere alles met grote wijsheid en

liefde voor mij verborgen hield, tot de tijd, dat ik het zou nodig hebben. Het geloof, door God de Heilige Geest geleid tot Gods Naam, leert daarop zien en pleiten. Ps. CXXIII: 2. Ps. CXXIV: 8.
Het geloof ziet op alles, wat God op het harte legt, in bijzondere gevallen. In de rechte beoefening gebracht is het geloof een hoogst voorzichtige genade, omdat het in het licht van de Heilige Geest wandelt en de minste afwijking van dat licht en van achter de Heere vreest. Het geloof pleit de Heere op alles wat hij heeft gesproken: Ik zal u niet begeven, Ik zal u niet verlaten, totdat ik gedaan zal hebben, wat Ik tot U gesproken heb. Het geloof hierdoor kracht ontvangen hebbende, stelt het werk in Gods eigen hand. Het acht zich zelve niet, maar erkent de Heere in Zijn heiligen wil. Waar de Heilige Geest dit werkt, ziet het de Heere als ziende de Onzienlijke. Gen. XXII: 18.
De Heere zendt het geloof niet ledig heen; dit zou strijdig zijn met Zijn liefde. Het geloof, dat ontledigd is, is vervuld met een algenoegzaam God. Daarom zal de rechtvaardige zijnen weg vasthouden, en die rein van handen is, zal in sterkte toenemen. Waar het geloof Gods bevel niet kan volgen, ziet en pleit het op Gods macht; het ziet in alles op het bloed van de dierbare Verlosser als schuldwegnemend, en verwacht in het einde de overwinning, in Jacobs weg, met Jacobs God. Op die tijd zal van Jacob en van Israël gezegd worden wat God gewrocht heeft. Num. XXIII: 23.
In dit licht ontving ik ogen om te zien op een bloedende Jezus; hierdoor ontving ik kracht uit Zijn leven, door de woorden: Ziet, ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd, Uw muren zijn steeds voor Mij.
Het geloof houdt de laatste kruimel der waarheid vast, het pleit de Heere op de kleinste genade, die het als genade mag erkennen. Wat ik hierin echter toen eerst in de beschouwing ontving, bracht de Heere later nog op de proef; het was een gezegende proef, omdat zij uit, door en tot God was, en daarom ook niet beschaamd werd. Het geloof echter (zover als de Heilige Geest het op die tijd in beoefening bracht, en in zo verre als ik het toen nodig had) zegt in het gevoel, dat de ziel nader tot God in Christus is gebracht, en ik mocht zeggen alzo bevoorrecht te zijn, *want Uw is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid. Amen.*
Dit Amen zou zeker zijn, omdat God de Getrouwe en de Amen is.
Amen betekent: *Het zal waar en zeker zijn, want mijn gebed veel zekerder verhoord is bij God, dan ik dit in mijn hart gevoel of van Hem begeer.* Vraag 129 van de Heidelb. Catechismus.

Door Goddelijke kracht en licht van de Heilige Geest hier gebracht, verliest het geloof zichzelf, en zegt: mijn voet staat op een effen baan. Zie Jes. LIII en LIV. Wanneer ik zeide: mijn voet wankelt, Uw goedertierenheid, o Heere! ondersteunde mij. Als ik wandel in het midden der benauwdheid, maakt Gij mij levend. Uw hand strekt Gij uit tegen de toom mijner vijanden, en Uw rechterhand behoudt mij. De Heere zal het voor mij voleinden; Uw goedertierenheid, Heere! is in eeuwigheid; en laat niet varen de werken Uwer handen. Ps. CXXXVIII: 7, 8. Daarom zal mijn volk Mijn Naam in dien dag kennen, dat Ik het zelf ben, die spreekt: Zie, hier ben Ik. Jes. LII: 6.
Al deze ontdekkingen geven kracht aan het zo zwaar bestreden en bezwijkend geloof. Wanneer het geloof, door God de Heilige Geest in het hart gewrocht, in beoefening gebracht wordt, is het een wonderwerkende genade; geen maaksel van eigen kracht of eigen vinding kan in de ure der beproeving bestaan. Matth. VII: 22-29.

Op die tijd dan was mijn ziel gebracht uit de verdrukking, tot die heerlijke genade der lijdzaamheid. Jac. I: 2-5. Jac. II: 17-26.
Daarna kwam ik in een anderen strijd, namelijk in dezen: al had ik een geloof dat

bergen verzette, en ik had de liefde niet, zo ware ik een klinkend metaal en luidende schel. 1 Cor. XIII: 1. Ik werd bevoorrecht hiermede tot de Heere te vluchten, Wien het behaagde met kracht deze woorden aan mijn ziel toe te passen: Die niet werkt, maar gelooft in Hem, die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid. Rom. IV: 5. Deze waarheid of liever dit Goddelijk geheel, is als een ver z egel d boek voor hen, wier ogen door God de Heilige Geest niet geopend zijn, maar zij, wier ogen door genade geopend zijn, zullen in hun grondstaat (Rom. V: 1) en vervolgens in iedere weg, waarin de Heere hen oefent, de grote verborgenheid van dit zalig en zielheiligend heilgeheim kennen.

Zo leidt de Heere door de diepte. Het geloof, gaande aan de hand in het licht en in de tegenwoordigheid paars Gods, ontvangt kracht om te hopen, en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in het hart is uitgestort door de Heilige Geest. Rom. V: 5. De hoop hoopt op God, waar liet verstand en de rede geen uitweg vinden; het geloof leert wachten op de Heere, en de liefde is de grond, waarin de wankelende en soms bezwijkende voet wordt vastgesteld. In dit licht toonde de Heere mij, dat Jezus zelf de weg was, waarin ik wandelde, het licht, dat in mijn duisternis scheen, de waarheid, door, welke ik geleid werd.
Door Hem vond mijn ziel toegang tot de Heere, die mijn Maker en Man is, die mij beloofd had: Ik zal U niet begeven, noch verlaten; zodat ik in de hoogste nood mocht zeggen: de Heere is mij een Helper. O, die Naam, die liefelijke Naam: Immanuël, God met ons! Mocht Hij zijn de grond mijner hoop tegen alle beschuldigingen in iedere nood, de kracht in ieder lijden, het licht in iedere duisternis! O, wie die deze Naam kent, en Hem noemt met zijn hart, zal niet moeten zeggen: *Immanuël zal het voorzien? O Heere, mocht ik steeds meer, door Uw Geest geleerd, de kracht en heerlijkheid van deze heerlijke Naam leren verstaan, totdat ik eens in Zijn gezegend licht zal wandelen, Hem kennende van aangezicht tot aangezicht, zoals ik gekend ben. Amen.*

De ziel dan in deze sterkte gebracht, of in deze waarheden geleid (namelijk Jes. 53 en 54), is slechts als een gans hulpeloze in zich zelve, wachtend en uitziend, beide naar de wil en het werk des Heeren. Vergelijk hiermede 2 Kon. VII: 2. Daarna richtte hij de pilaren op in het voorhuis des tempels; de rechter pilaar opgericht hebbende, noemde hij zijnen Naam Jachin, en de linker pilaar opgericht hebbende, zo noemde hij zijnen naam Boaz. Jachin betekent: Hij, namelijk *de Heere zal bevestigen,* en Boaz: *in Hem is kracht.*
Deze twee namen gaven te kennen, dat de geestelijke tempel, welke zijn de ware gelovigen en uitverkorenen, rustend op de pilaar der almogende kracht des Heeren, tegen alle uitwendig en inwendig geweld zou staande blijven, zodat de poorten der hel daartegen niets zouden vermogen. Matth. XVI 18. Eer zullen bergen wijken en heuvelen wankelen, eer het Verbond Zijns vredes zal wankelen voor een enkele ziel, welke de Heere in dat Verbond gebracht en opgenomen heeft. Zalig de ziel, welke, al is het door een weg van beproeving en lijden, hierin door de Heere bevestigd wordt. Zie Rom. VIII: 28-30.
Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, dat ik met het huis van Israël en met liet huis van Juda een nieuw Verbond zal maken, enz. Indien deze ordeningen van voor mijn aangezicht zullen wijken, spreekt de Heere, zo zal ook het zaad Israëls ophouden dat het geen volk zij voor mijn aangezicht, al de dagen, Jer. XXXI: 31-35. Op hetzelfde ogenblik, dat de ziel komt onder de band van het Verbond (Ezechiël XX: 37), wordt de gerechtigheid van Christus de hare, de ziel vrijsprekende op grond van de voldoening van Christus. Er is een avondduisternis zich vermengende met het

morgenlicht. Zach. XIV: 6, 7. Hierdoor hebben, beide gelegenheid om van goedertierenheid en gericht te zingen, omdat zij elkander ontmoeten en kussen en medewerken ten goede. Terwijl de goedertierenheid het leven begeert, en de gerechtigheid onzen dood, zo zijn deze alleen verzoend in Christus, in Wien de goedertierenheid, de waarheid, de rechtvaardigheid en de vrede elkander gekust hebben.

Mensen noch engelen zouden ooit bevatten of uitvinden, hoe deze tweeërlei begeerten zouden verzoend kunnen worden, want de eer van Gods rechtvaardigheid .en waarheid ten opzichte van de bedreiging der wet, scheen met niets anders dan met onzen gehelen ondergang voldaan te kunnen zijn, maar nu heeft de oneindige wijsheid uitgevonden en ons doen zien, hoe deze twee niet alleen verzoend zijn, maar ook onafscheidbaar aan elkander Verbonden. Hebbende God de Heere Christus voorgesteld tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid door de vergeving der zonden. Rom. III: 25. Zij ontmoeten en omhelzen elkander, opdat schijnstrijdige deugden elkander ontmoeten en omhelzen zouden bijv. eerbied en vertrouwen, waarheid en rechtvaardigheid, goedertierenheid en vrede. Hebr. X: 19.

Kleine gedachten van de zonden te hebben is geringe gedachten te hebben van die heerlijke ontmoeting der Goddelijke eigenschappen. Twee dingen ontmoeten ons in Christus, welke Hem met recht ons wonderbaar en dierbaar maken.

Het een is: dat al onze zonden in Hem elkander ontmoeten, opdat Hij veroordeeld zoude worden (Jes. LIII: 6); het tweede is: dat al Gods eigenschappen elkander in Hem ontmoeten, opdat zij in Hem verheerlijkt zouden worden. Dierbaar is Christus aan de ziel, die in vele noden is, in Zijn vernedering, kruis en lijden, noodzakelijk en boven alles begeerlijk in Zijn leven en opstanding. Hij is priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek. Die in de dagen Zijns vleses gebeden en smekingen tot Dengene, die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreze, hoewel Hij de Zoon was, nochtans gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen Hij geleden heeft, en geheiligd zijnde is Hij allen die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden. Hebt-. V: 6-9. Hebr. VII: 17. Matth. XXVI: 39. Matth. XXVII: 46, 5o. Joh. XVII: 2. Filipp. II: 6.

De Heilige Geest bearbeidt de ziel steeds om haar in het licht van Jezus dierbaar kruis steeds meer haar diepe ellende te doen zien en om haar tevens te vervullen met waren honger en dorst naar Christus Zelf, naar Zijn bloed en Zijn gerechtigheid. Het licht en de beloften van het Genadeverbond wijzen op een verzoend en bevredigd God in Christus, onder Wiens genadeleiding de ziel veilig is. Dit dierbare kruis reikt van de aarde tot de Hemel, brengt de Hemel in het hart en het hart in de Hemel; dit dierbare kruis neemt door het licht, waarmede het de ziel bestraalt, allen afstand, welke de zonden door onze erf- en dadelijke schuld tussen de Heere en ons gemaakt hebben, genadiglijk weg. Jes. LIII. Jes. LIV.

"Want als Christus," zegt de kanttekening op Eféze II: 20 " die om onzer zonden wil gestorven was, is opgewekt, zo heeft Hij metterdaad betoond, dat Hij de schuld onzer zonden en het lichaam onzer zonden had te niet gedaan, hetwelk Hij eerst voor ons, namelijk Zijn uitverkorenen, daarna ook in ons volbracht heeft, uit kracht Zijns doods en Zijner opstanding (Rom. IV: 25), als Hij ons het geloof heeft geschonken door het geloof heeft gerechtvaardigd, door Zijn Geest heeft geheiligd 2 Cor. I: 31. Tit. III: 5), als ons Hoofd, in Wien wij deze weldaden bezitten (Rom. VIII: 24) en zekerlijk deel-achtig worden. Rom. VIII: 1 1. 1 Cor. XV: zo. Filipp. III: 21. Col. III: i, 2. Welk een genade is het dan om door de dood heen tot dit ware leven, dat Christus Zelf is, te

geraken en Hem te leren kennen in de kracht Zijner opstanding, en welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, -en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in de Hemel. Eféze I: 19, 20. "Dit voegt de Apostel daarbij, omdat van de opstanding en verheerlijking van Christus onze wedergeboorte en verheerlijking ook afhangt en omdat dezelfde macht, die in Christus als ons Hoofd dit werk gewrocht heeft, in ons Zijn ledematen ook werkt, niet alleen de toekomende opwekking uit de doden, maar ook de opwekking uit de geestelijken dood, zoals in de volgende verzen verklaard wordt."
Kanttekening Eféze II: 6. Hij heeft ons mede opgewekt en heeft ons mede gezet in de Hemel in Christus Jezus. Dit is het werk der gerechtigheid, waarvan de Profeet spreekt Jes. XXXII: 17: En het werk der gerechtigheid zal vrede zijn, en de werking der gerechtigheid zal zijn gerustheid en zekerheid tot in eeuwigheid. De profeet bedoelt hier de vrede der consciëntie onder het opperbestuur haars oppersten Herders Jezus. Zie Ps. I: 3. Want hij zal zijn als een boom geplant aan waterbeken, die Zijn vrucht geeft op zijn tijd en welks blad niet afvalt; en al wat hij doet, zal wel gelukken. Zie Joz. I: 8. Ps. CXIX: 1. Jer. XVII: 8. Het Verbond der genade vereert de wet met een volmaakte heiligheid, hetzij men ze aanmerkt als de wet der werken, of als een regel des. levens in de hand des Middelaars.
Zoveel licht als er schijnt in het hart, uit kracht van het Genadeverbond, over de smet der schuld, zoveel reinigende en heiligende kracht vloeit daaruit voort tot verlossing en heiliging in haar innerlijke delen daarvan. Daar is een levende kracht in, omdat Jezus leeft. Gelijk de wet een Verbond der werken is, zo heeft de gelovige door dit Verbond een volmaakte heiligheid in handen, een Goddelijke gerechtigheid, die daaraan beantwoordt; en gelijk de wet een regel des levens is in de hand van Christus, zo heeft de gelovige ook door dit nieuwe Verbond een volmaakte heiligheid, niet alleen uit kracht van Zijn vereniging met Christus, de fontein der heiligheid, maar hij heeft in zijn eigen persoon (gelijk zeker schrijver zegt) een volmaaktheid van heiligheid van delen hier en hij zal een volmaaktheid van trappen genieten hiernamaals. Maar wat deze volmaaktheid van delen betreft, die is menigmaal zo klein, dat een gelovige ze nauwelijks onderscheiden kan.

Ware heiligheid vloeit alleen uit God door Christus uit kracht van het Verbond, door afbreking van en ontdekking aan ons diep bedorven eigen. Welk een sterkte is er voor de ziel in deze onderwijzingen. Zeker Godvruchtig schrijver zegt hiervan: "Nademaal wij niet gelijk Adam op eigene benen staan, maar takken zijn van zulk een Wijnstok, welke nooit verwelkt; leden van zulk een Hoofd, hetwelk nooit sterft; deelhebbers aan zulk een Geest, welke het hart reinigt, geneest en zuivert; deelgenoten van zulke beloften, welke door de eed van God verzegeld zijn. Nademaal wij leven, niet door ons eigen leven, maar door het leven van Christus, verkrijgen wij geen barmhartigheid door onze eigene gebeden maar door de tussenkomst van Christus, worden wij niet verzoend door onze eigene pogingen, maar door de verzoening door Christus teweeggebracht, die ons beminde, toen wij nog vijanden waren, die beide bekwaam en genegen is om ons volkomen te redden, en Zijn eigene barmhartigheden in ons te bewaren, tot Wiens ambt het behoort zorg te dragen, dat van degenen, welke Hem van de Vader gegeven zijn, niemand verloren ga. Dat leven van Christus in ons, hetwelk dus wordt onder stut, ofschoon het niet bevrijd is van verzoekingen, is echter buiten twijfel een bijblijvend leven. Hij, die onze zielen uit de dood opwekte, zal onze zielen voor struikelen bewaren, en ons uit genade behouden."
Dit leven uit kracht van het Verbond, door Christus dood en lijden, door God de

Heilige Geest in het hart geopenbaard, en door de beloften uit kracht van het Verbond ondersteund, zal de ziel in heilige vrees doen wandelen, haar tevens de ware heiligheid deelachtig maken, en in ware vrijheid op de zo nauwen weg des levens doen wandelen; want Jezus juk is haar zacht Zijn kruis liefelijk en dierbaar en Zijn last licht. De ware beoefening is slechts mogelijk uit kracht van hetgeen haar wordt medegedeeld, volgens de belofte van het Verbond en het leven van Christus; want zonder Mij, zegt Jezus, kunt gij niets doen. De waarheid is spoedig genoeg beschouwd, maar tot het bezit daarvan komt men niet dan door Goddelijke toepassing en door inwoning en onderwijs van God de Heilige Geest, Wiens werk en ambt het is Christus in het hart te verheerlijken, waaruit dan als van zelf, als een genadige en Godeverheerlijkende vrucht, de ware beoefening voortvloeit.

O Heere! mocht het U behagen ook thans over mijn blinde, onwetende ziel uit te storten dien zevenvoudige Geest, die op Hem rust: de Geest des Heeren, de Geest der wijsheid en des verstands, de Geest des raads en der sterkte, de Geest der kennis en der vrees des Heeren. Jes. XI: 2. Betoon U in deze het licht, het leven, de wijsheid, de kracht van een zwakken, blinden en hulpeloze worm, alleen om Jezus wil. Amen.

Ik moet nu echter een ogenblik terugkeren tot dit woord, (en o, mocht het mijn Goddelijke Leraar behagen met Zijn licht en Zijn Geest mij voor te gaan, opdat ook in deze weg Zijn heerlijkheid gezien, de orde des heils in het rechte licht geplaatst en de waarheid openbaar worde der Goddelijke beloften, Jes. XLII: 16: *En Ik zal de blinden leiden door de weg, dien zij niet geweten hebben. Ik zal ze doen treden door de paden, die zij niet geweten hebben; Ik zal de duisternis voor hun aangezicht ten licht maken, en het kromme tot recht; deze dingen zal Ik hun doen, en Ik zal hen niet verlaten*.) Het zal geschieden ten tijde des avonds, dat het licht zal zijn. Zach. XIV: 71).
Mocht het blijken, dat Jezus' dierbaar kruis (Jes. LII1) de banier en de voorlichtende fakkel was, welke scheen in deze avond, en het dierbare Verbond (Jes. LIV) de onwankelbare grond, uit kracht der beloften, die allen in Hem *Ja en Amen* zijn, Gode tot heerlijkheid. Ja, nog meer: dat de heerlijkheid van dit zo zalige kruis moge uitblinken in deze ganse weg, en de heerlijkheid van de verheerlijkten Koning in al Zijn volheid gezien en ontdekt worde.
Mocht het blijken, o dierbare Koning, dat naar *de diepte van de weg* de heerlijkheid, de majesteit, de kracht, de rijkdom en de eer geopenbaard worden; dat Uw dierbaar kruis voor mij was het helderschijnend licht in iedere duisternis, de ondersteuning in iedere bezwijking, de schuilplaats in iedere aanvechting, de verberging in alle nood en tegenstand van duivel en hel, ongeloof en schepselen, volgens Uw woord en Uw belofte: want Hij trok gerechtigheid aan als een pantser, en de helm des heils zette Hij op Zijn Hoofd, en de klederen der wraak trok Hij aan tot kleding, en Hij deed de ijver aan als een mantel. Jes. LIX: 17. Eféze VI: 17. 1 Thess. V: 8.

Geheel blind in de weg, van allen behalve van de Heere verlaten, rondom ingesloten (Ps. LXXXVIII: 7), ontving ik veel sterkte uit dit woord: Ik weet Uw werken; zie, Ik heb een geopende deur voor U gegeven en niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht, en gij hebt Mijn Woord bewaard, en hebt Mijn Naam niet verloochend. Openb. III: 8.
Op deze zelfde tijd ontving ik een andere, niet mindere, belofte, gepast en evenredig aan de diepte van de weg. De Heere verspilt Zijn genade niet. Ook begon ik hierin te bemerken, dat de Heere mij in een weg zou leiden, waarin veel genade zou nodig zijn,

waarin echter de Heere alles en ik niets zou wezen. De belofte was: "En gij zult met een nieuwen naam genoemd worden, welken des Heeren mond uitdrukkelijk noemen zal, en gij zult een sierlijke kroon zijn in de hand des Heeren, en een koninklijke hoed in de hand Uws Gods. Jes. LXII: 2b, 3.

6 februari 1880

Alvorens deze avond, 6 Februari 80, kwam (want gelijk er in de natuurlijke schepping orde is, zo is die evenzeer in de geestelijke schepping!), ging er een dag vooraf (Jes. LX: 1), waarin de diepte van onzen val tegenover de heerlijkheid en de hoogte der verlossing in Christus de wet der werken tegenover het Verbond der genade, de diepte van de weg tegenover de heerlijkheid van een Drie-enig God uitkwam.

Zing vrolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt! maak geschal met vrolijk gezang, en juich, die geen barensnood gehad hebt! Want de kinderen der eenzame zijn meer dan de kinderen der getrouwde, zegt de Heere. Jes. LIV. Gal. IV: 27.

Op deze dag volgde eerst de avond, maar volgens des Heeren beloften, met licht. Zach. XIV: 7. Op deze avond volgde een nacht, waarin de heerlijkheid van Jezus dierbaar kruis (want het was een geheiligd kruis!) heerlijk uitblonk, de kracht en de onwankelbaarheid van het Verbond, het bloed van het Verbond, de onveranderlijkheid van de volzalige Verbonds-Jehova, zich heerlijk openbaarden in de volbrenging van Zijn beloften (Joël II: 26, 27), en in de zalige vrucht (1 Petrus IV: 13), zodat Bethel tot een Pniël werd. Gen. XXXII: 24-30. Hierin dan zal de waarheid openbaar worden van dit dierbare woord: En wij weten, dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen, die naar zijn voornemen geroepen zijn. Want die Hij te voren gekend heeft, heeft Hij ook te voren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zij onder vele broederen. En die Hij te voren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen, en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd, en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt. Wat zullen wij dan zeggen? zo God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn? Die ook Zijnen eigenen Zoon niet gespaard heeft, hoe zal Hik ons met Hem niet alle dingen schenken? Rom. VIII: 28-30.

Door lijden geheiligd, door lijden tot heerlijkheid. Het is beter te lijden, dan te zondigen. Jac. V: 11. 1 Petrus II: 19, 21. 1 Petrus III: 12-18. Zo maakt de Heere zijn volk, uit kracht Zijner voorbidding (Joh. XVII: 21) volgens de belofte: En Ik zal hun enerlei hart en enerlei weg geven, om Mij te vrezen al de dagen hun ten goede, mitsgaders hun kinderen na hen. En Ik zal een eeuwig Verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal af keren, opdat Ik hun wel doe, en Ik zal mijn vrees in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken. Jer. XXXII: 39, 40. Jer. XXIV: 7.

III. De diepte van de weg tegenover de heerlijkheid van een Drie-énig God. Hebr. XI. Rom. VII.

Naar het licht, dat de Heere mij genadig moge verlenen, wit ik u nu spreken over het derde punt: *de diepte van de weg tegenover de heerlijkheid van een Drie-énig God. Hebr. XI. Rom. VII.*
Moge het slechts strekken tot Zijn eer en tot sterkte van Zijn hulpeloos volk. Nauwelijks. toch is de voet op de weg des levens gebracht, of de strijd is begonnen. Al naar de ziel meer in de waarheid bevestigd wordt, zal zij in zich ervaren, hoe zeer het vlees begeert tegen de Geest. Ja, het vlees onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet. Voor Gods volk is er echter geen nacht, waarop niet de dag volgt. De Heere heeft Sion verkoren, Hij heeft het begeerd tot Zijn woonplaats, zeggende: dit is mijn rust tot in eeuwigheid; hier zal Ik wonen. Ps. CXXXII 13, 14. Niets is in staat God van zijn volk, noch dit volk van hun God te scheiden; alle beproevingen dienen slechts om hen nader tot, en meer van Hem te leren kennen.
Hoe veilig is de weg, de waarheid en het leven, welke Jezus zelf is; welk een veilige toevlucht is Hij; want de Naam des Heeren is een sterke toren: allen, die daar heen lopen, zullen in een hoog vertrek gesteld worden. Zij wonen in de hoogte; de sterkten der steenrotsen zijn hun hoog vertrek. Gelijk een arend zijn nest opwekt, over Zijn jongen zweeft, Zijn vleugelen uitbreidt, neemt ze en draagt ze op Zijn vlerken: alzo leidt hen de Heere. Deut. XXXII: u, 12. Ja, Hij bewaart ze op zulk een wonderbare wijze, dat zij te midden van de hoogste nood zien (zoals dit in deze weg door genade mijn ondervinding was), dat over alles, wat heerlijk is, een beschutting zal wezen. Zij hadden geen dorst, toen Hij hen leidde door de woeste plaatsen, Hij deed hun water uit de rotssteen vlieten. Als Hij de rotssteen kliefde, zo vloeiden de wateren daar heen. Jes. XLVIII: 21. O wonderlijke, onbegrijpelijke liefde Gods, zalige ondervinding! Zalig licht, dat in elke nood van de ziel gezien wordt! Heerlijke en onuitsprekelijke verlossingen uit iedere nood en dood! Hoe leert de ziel in diepe noden eerst recht haar God kennen; hoe menigmaal mag zij voor de Heere betuigen in de nood: Gij zijt mijn God, daarom zal ik U loven; o mijn God, ik zal U verhogen.
Hoe vurig begeert de ziel niets meer te zijn dan leem in de hand van haar pottenbakker; zij begeert niets vuriger, dan, als een blinde geleid, aan de hand van haar God te gaan, achter Hem aan te komen; niets vuriger dan dat haar liefderijke en machtige Koning in de voorspits zij, met Zijn Geest en Zijn licht haar voorga. In welk een diep afhankelijke staat verkeert zij! In welke diepe behoefte wordt de ziel door iedere nieuwe onderwijzing des Geestes gebracht, door de rechte kennis van haar ellende. Steeds inniger wordt die behoefte gevoeld bij elke nieuwe tred op de weg des levens..
Mijn ogen, zo zegt de ziel, zijn op U, bij alles wat mij uit mijn eeuwige sterkte schijnt te dringen en los te rukken. O, laat Uw Goddelijk oog op mij zijn; laat het niet van mij geweken zijn te midden van mijn strijd in benauwdheid, van alle vijanden en machten der hel, die mij zoeken te verwoesten. Laat Uw oog op mij zijn, waar ik ga, waar ik sta; laat het zien van U op mij, zwakke en hulpeloze, mij standvastig op U doen zien. O Heere! wil al Uw kracht in zwakheid volbrengen. Laat Uw tegenwoordigheid, Uw licht, Uw kracht, Uw nabijheid mij staande houden in iedere strijd, tegen zonde, wereld en duivel. Wil door Uw genade mij door alle hindernissen heen voeren, opdat ik overwinnaar bevonden worde door Hem, die mij heeft liefgehad. Een blinde kan niets, geen trede voor- of achterwaarts gaan zonder de hand, die hem leidt.

Hierin echter wordt de wijsheid, heerlijkheid, majesteit en macht van die enige

Leidsman het heerlijkst geopenbaard, volgens Jes. XLII: 16. Jes. XLV: 2. Jes. XLIII: 1, 2. Nauwe, maar toch zalige, gezegende en heiligende weg; voor deze zal hij zijn; de onreine zal er niet doorgaan; die op deze weg wandelt, de dwaze zal er niet op dwalen. Bij Hem is de fontein des levens, en in Zijn licht zien wij het licht.
Ik mocht op die tijd bij, vernieuwing de kracht ondervinden van Jes. LXI: 19, 20, door mij ervaren bij de overbrenging in het Verbond. Het schijnt soms, wanneer de ziel aan veel strijd en aanvallen is onderworpen, wanneer Hij de ziel in nieuwe genade wil oefenen, alsof de Heere, zich onttrekt; hierin is mij echter een straal van des Heeren eeuwige liefde ontdekt breder, hoger, dieper en wijder dan ooit te voren.
Ja, hoe ziet men door Goddelijk licht en des Geestes onderwijs, hoe juist in die schijnbare onttrekking van de Heere de ziel een nooit gekende genade ontvangt, om de Heere op het innigst, met alle krachten en genegenheden des harten aan te kleven, vast te houden, Hem smekende om een kruimel genade. Deze gekende diepte van ellende voert de ziel tot binnen het Heiligdom, tot het innigst van Gods liefde-hart, in en door Christus.
Dit brengt Christus in het hart; daar spreekt de Heere soms: "O arme, schuldige, verlorene ziel, zie, welke schatten van genade, eeuwige rijkdommen van vergevende liefde, kracht, hulp, leven, eeuwig leven in de Zoon mijner liefde voor U zijn weggelegd. Ja, ik heb U liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb ik U getrokken."
Hier schijnt het licht in de duisternis, en een nieuwe belofte van het Verbond ontvangt haar kracht: "Want God die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, die in onze harten geschenen heeft om te geven verlichting der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus." De ziel nochtans in Hem, als haar Hoofd en Man opwassende, gevoelt meer haar zwakheid en hulpeloosheid; naar Hem, naar Hem alleen, leert zij grijpen als naar het eeuwige leven.
O Goddelijk onderwijs, van God de Heilige Geest, hetwelk alzo leert hongeren en dorsten naar Jezus en Zijn gerechtigheid, naar Zijn Persoon en bloed! Zalige éénheid met Jezus, niet slechts in Zijn lijden en kruis, maar ook in Zijn leven en opstanding! Heerlijk, vast en welverordineerd Verbond! Zalige band, waarin de ziel gebonden is met en door Hem, Vader, Zoon en Geest!
Door dit licht geleid, in deze sterkte gebracht mag de ziel wel eens gevoelen en uitspreken, al haar noden op de God haars Verbonds in stilheid, sterkte en vertrouwen neerleggende: hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig Verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is. Welk een genade wordt er in de diepte der ellende geopenbaard! Welgelukzalig is de mens, welken de Heere tuchtigt, en leert uit Uw wet. Hoeveel inwendige behoeften en noden worden uit dit onderwijs geboren, om niet slechts gekomen en gebracht te zijn, maar te blijven en gehouden te worden onder dit opzicht van dien aller-genadigste Leraar en Profeet; te schuilen bij Hem tegen alle machtige vijanden, als bij de enige machtige en volheerlijke Koning; en zo bij aanvang iets van Hem te leren kennen in de kracht Zijner opstanding als van de énige Middelaar, Hogepriester en Voorspraak, in de doding van de ouden en de opstanding van de nieuwe mensa; in betoning en dadelijke ondervinding van Zijn macht en heerschappij over alle vijanden, zonde, (luivel en hel. Hoe krachtig en vol omvang is dit dierbare woord voor de ziel: “Ik heb voor U gebeden, dat Uw geloof niet ophoude."
Deze weldaad wordt dubbel zalig en heerlijk, voor de ziel, wanneer zij de spiegel is, waarin men Christus beschouwt en telkens weer beschouwt met het oog des geloofs. Welk een schoonheid, heerlijkheid en majesteit is er in de dierbare Verlosser! Welk een kracht, macht, genade, ondersteuning en bewaring betoont Hij in de nood dan de

Zijnen. Hier mag de ziel soms uitroepen:
O stromen, nimmer eindigende stromen der eeuwige liefde Gods in Christus! Hoe groter Zijn bewarende en genadige tegenwoordigheid in de benauwdheid, Zijn ondersteunende en bijblijvende liefde in ten strijd is, des te meer moet de ziel in en onder dit alles zeggen: O zoete, dierbare, algenoegzame Zaligmaker! hoe goed is het mij nabij U te zijn; hoe goed is de benauwdheid, als zij slechts is een middel om mij meer nabij U te brengen, hoe meer van Uw liefde, meer van de kracht van Uw verzoenend en heiligend bloed te doen gevoelen, meer en meer Uw sterven te openbaren, meer van de kracht van Uw schoonheid te doen zien van Uw Persoon, meer heerlijkheid, zaligheid en dierbaarheid dan ooit te voren.
Dan zegt de ziel, in de beschouwing niet slechts, maar in de kracht en openbaring van dit leven in haar dood: *O, kom, dierbare Heere Jezus! doe mij meer van U kennen, meer van U zien, vuriger liefhebben! Bij U schuil ik, bij U alleen ben ik veilig.*

Hier neemt de Heere het hart, en het hart stort zich uit voor de Heere. Hoe dringen al die gevoelde noden de ziel nabij de geopende fontein, om te mogen ontvangen van dat levende water, ten einde gereinigd en geheiligd te worden in dat kostelijke bloed, om verlost te worden van iedere zonde in beginsel en oorsprong. O diepte van ellende, in dit licht gezien! O, volle rijkdommen van genade, hier in diepte van ellende geopenbaard! De ziel begeert niets vuriger dan ontdekt, ontledigd, ontbloot en in Hem gevonden te worden, Hem te aanschouwen, genade te ontvangen om met de tollenaar, als een arm schuldig zondaar op Jezus te zien, om in diepte van ellende, in de openbaring en mededeling Zijner liefde, Zijner kracht, Zijner genade en Zijner tegenwoordigheid op en in Hem te rusten, Zijn zaligende en heiligende nabijheid te ondervinden, Hem te aanschouwen in een sterk, vurig en brandend verlangen, om eeuwig zonder zonden, volkomen heilig, zonder kwelling van of over het nog steeds inwonend bederf, in Zijn volkomen tegenwoordigheid te verkeren. In dit licht, uit kracht van dat dierbare bloed, onder des Vaders heiligend onderwijs (Joh. XV), zie ik en gevoel ik hoe zijn dierbaar bloed mij reinigt en ik in en door Hem als mijn. Borg volkomen heilig ben voor mijn verzoend God en Vader.
Maar op deze plaats, in dit licht, in het gevoel en gezicht dezer tegenwoordigheid moet ik tevens de kracht blijven gevoelen van mijn inwonend bederf, de beginselen en werkingen der zonde benevens de kracht van ongeloof, satan en hel zien om mij diep beschaamd, verootmoedigd te houden, voor de Heere afhankelijk, behoeftig, arm, jammerlijk, naakt en blind te doen blijven, om een geschikt voorwerp gemaakt te worden voor het werk van God de Vader (Joh. XV), voor het werk van God de Zoon (Hebr. II: 11) en voor het werk van God de Heilige Geest.

Hier moet ik blijven gevoelen de smart en droefheid over de zonden, die wel kwellen en mij bittere pijn doen gevoelen maar toch, tot roem van mijn dierbare Zaligmaker, niet meer heersen. Rom. VI: 5-11. O zalig schuldgevoel! Zalig, heerlijk, helderschijnend licht van God de Heilige Geest waarvoor iedere duisternis zwicht! Zalige droefheid naar God die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid! Een recht geestelijk inzien in de rijkdom en de vrijheid van Gods vergevende liefde in Christus ontledigt de mens geheel van allen schijn van allen waan en eigenwerk, eigengerechtigheid of schijngeestelijkheid. O zalig, nimmer eindigend heil, door des Heeren Geest in deze zalige verborgenheid, bij aanvang en voortgang onderwezen te worden! Hoe lager de zondaar door ontdekkend licht van de Heilige Geest in zichzelf zinkt, des te groter wordt de kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus. O eeuwige, alles te boven gaande liefde!

Dierbare Heere Jezus! hoe wonderbaar zijt Gij voor de arme ziel in Uw alles te boven gaande liefde. Iedere ondervinding, iedere gedachte, elke nieuwe openbaring van U is overstelpend. Dit is een liefde, die niet te vatten is. Wat het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklommen, heeft God bereid dien, die Hem liefhebben. God heeft het ons geopenbaard door Zijn Geest, want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods. 1 Cor. II: 9-16.
Wij zien nu echter nog in een spiegel in een duistere rede, maar dan zullen wij zien van aangezicht tot aangezicht en kennen, gelijk wij gekend zijn. 1 Cor. XIII: 12. 1 Cor. XV: 53, 54-58. Welk een zaligheid zal het eenmaal zijn, Zijn liefelijk gelaat te mogen aanschouwen, de kroon aan Zijn gezegende voeten te mogen neerleggen, Hem te zien, die om onze overtredingen is verwond, om onze ongerechtigheden is verbrijzeld.
O mijn ziel! daal toch dieper, leer toch dieper graven naar dien schat! O, laat Hem niet gaan, laat Hem niet los, totdat gij meer van Hem ziet, meer van Hem ontvangt, meer van Hem verkrijgt. O zeg: ik zal, ik kan, ik wil U niet loslaten, ik kan U niet missen. Za mij als een zegel op Uw hart, want Uw liefde is sterk als de dood, hard als het graf; haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren.

Hoe bevreesd is onze natuur voor lijden. Indien echter (en dit is een genade, meestal aan lijden Verbonden!) de Heere zich aan de ziel hierin niet onttrekt, zo wil noch kan de ziel zich aan de Heere onttrekken, en daardoor ook geheiligd w orden. Zij zal, onder en achter de Heere gebracht aldus spreken: Heere! wat wilt gij, dat ik doen zal?
Laat mij geen wil meer hebben, laat Uw wil mij in alles volkomen heilig zijn. En dan! O, zalig en gewillig buigen onder de Heere!
Onder deze heerschappij wordt de ziel nabij en vrij al is het ook in de bangste gevangenis. "Op deze zal Ik zien op de verslagene van geest, en die voor mijn Woord beeft!" Daar openbaart de Heere nooit te voren gekende "schatten en rijkdommen, diepe verborgenheden, zalige en heerlijke ontdekkingen Zijner wonderbare en zielverheffende tegenwoordigheid. "De wijsheid dan, van waar komt zij, en waar is de plaats des verstands? God verstaat haar weg, en Hij kent haar plaats." Job XXV, III: 10-28. De roofvogel heeft het pad niet gekend, en het oog der kraai heeft het niet gezien. Wanneer de Heere zich alzo aan een arme worm komt te openbaren, zegt deze in diepe verwondering en aanbidding: "De Heere is Koning eeuwig en altoos. Heere! Gij hebt de wens der zachtmoedigen gehoord, Gij zult hun hart sterken, Uw oor zal opmerken." Ps. X: 16, 19." "Door Zijn kracht klieft Hij de zee, en door Zijn verstand verslaat Hij haar verheffing. Ziet, dit zijn maar uiterste einden Zijner wegen, en wat een klein stukje der zaak hebben wij van Hem gehoord? " Job XXVI: 12, 14. Welk een wonder, die deze God tot Zijn eeuwig zalig deel heeft, wiens verwachting van de Heere zijnen God is! Hoe dierbaar en klaar wordt hier dat onwankelbaar Verbond voor de ziel ontdekt. Jes. LIV. Alle instrument dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, enz. Zij worden in de kracht Gods bewaard tot de zaligheid. Geen zonde, duivel of hel zal een der Zijnen uit Zijn hand rukken. Joh. XVII: 24. Jes. XLIX: 16. De ziel begeert nu niet slechts in al deze genaden ingeleid, zij wenst ook daarin geheiligd, bewaard, versterkt en verzegeld te worden, daar ook in op te wassen en meer onderscheiden onderwezen te worden, hoe en waarin de Heere het meest verheerlijkt wordt. De beschouwing der waarheid laat de ziel ledig, blijft buiten het leven, en buiten de vruchten welke er uit voortvloeien.
Slechts hartgrondige ontdekking van de Heilige Geest (Joh. XVI: 8), wedergeboorte en vernieuwing des harten, leidt de ziel tot dat leven hetwelk zijnen wortel in God heeft. Joh. lil: 5. Titus III: 5. 2 Tim. I: 9. Eféze I: 4. Eféze II: Zo in begin als bij de

voortgang is dit de Parel, waarnaar de ziel in het gezicht en in de ondervinding van haar diepe ellende leert uitzien, ja het is in de ontdekking van deze dood voor God, dat door God de Heilige Geest dit leven Gods, ieder in zijn bijzonder werk, trap en mate aan de ziel geopenbaard wordt; namelijk:
1. De heerschappij der genade in de wedergeboorte,
2. De heerschappij der genade in de rechtvaardigmaking,
3. De heerschappij der genade in de heiligmaking.

De heerschappij der genade in deze drie trappen der genade in Zijn bijzonder werk, in Zijn bijzondere werking uit kracht der belofte, zie Jes. XXXII: 17. Waar de heerschappij der genade alzo heerst ten leven, gaat ons leven in de dood, wordt de ziel gebracht door God de Heilige Geest tot haar zalig kindschap tot het leven, hetwelk haar te midden van deze dood in het leven houdt tot de genieting, zalige vrucht van Jezus leven en opstanding. Rom. V. In dit licht ziet de ziel, ook zelfs in de begeerten, welke door Goddelijke genade en heiligende tucht van de Heilige Geest als een vrucht daarvan, zich derwaarts uitstrekken, al meer haar wezenlijke en diepe ellende. O welk een tegenstelling! Welk een licht tegenover de duisternis! Welk een onuitsprekelijke genade is er nodig, om genade te bezitten en er niet op te bouwen! Welk een genade is het, wanneer alle rustpunten worden weggenomen, de ziel zich steeds meer verliest in Jezus, als haar enig Al. Zonder de bijblijvende kracht van de Heilige Geest is niemand in staat de Heere aan te kleven te midden van alle noden, en in Jobs ondervinding te komen: ofschoon Hij mij ook doodde, zou ik niet hopen? Hoe hoog bevoorrecht is de ziel, die zo verwaardigd wordt, nabij de Heere te komen, daar Jobs ondervinding in deze niet zelden met dezelfde genade gepaard gaat: *Ik weet, mijn Verlosser leeft!*
Hoe draagt deze dierbare Verlosser zorg voor Zijn volk in al hun bijzondere noden; Hij draagt hun namen op Zijn hart. Zij zijn gekend en geroepen bij name. Hij draagt hun personen, zaken, belangen en noden altijd aan Zijn Vader voor. O, hoe gevoelt de ziel in haar nood de waardij, de hoge waardij van Christus.
O, dierbaar Lam, dat geslacht is! leer mij U volgen, waar Gij ook heengaat.

Genade echter is blijvend nodig; zonder haar zijn wij in bestendig gevaar. Hier kan de ziel echter roemen in de verdrukkingen. Maar o, hoe beeft het zwakke vlees terug! Hoe zou het de laatsten strohalm van de aarde vasthouden! Wat kent de ziel weinig van de hoge, heilige en heerlijke God, zo vol majesteit, goedheid en vergevende liefde, zo vol genade en barmhartigheid, zo vol reddende en verlossende macht in Christus. Zalig zal de rust zijn na de strijd. Mogen alle wegen slechts strekken om Gode en het Lam eeuwige eer toe te brengen; dan zullen wij volkomen instemmen in het nieuwe lied.
Moge het hier soms schijnen, dat wij in de strijd zouden bezwijken, daar zal de rust volkomen zijn. Zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams. O, wonderlijke kracht van de levende God, welke ons leert, te midden der hoogste noden, al de zorgen op Hem te werpen! Wat meer zegt: de Heere neemt ze af en doet al het werk. O, welk een wondere vereniging: een gans hulpeloze ziel en een alles volbrengend God. Welk een grond, welk een vastheid, welk een licht! Jes. LIII en LIV. Zalige worstelingen met de Heere, wanneer er alzo kracht, licht en eeuwig leven, van Hem uitgaat en tot Hem als tot haar eeuwigen oorsprong wederkeert! Hier opent de Heere Zijn welverordineerd en vast Verbond, waarin vrede, eeuwig leven, eeuwige kracht en sterkte ontdekt wordt; het bloed van het Verbond en Christus in Zijn volle schoonheid, heerlijkheid, macht, majesteit en liefde worden aanschouwd. De ziel aanschouwt en omhelst Hem, gelooft in Hem en de Vader (ja, mijn ziel

gevoelde het!) is bevredigd, voldaan en verzoend in Hem. Hier schrijft de Heere de nieuwe wet in het hart, niet met inkt, maar door Zijn Heilige Geest.
Hier betoont en ontdekt de Heere de heerlijkheid van Zijn Naam: *Ik zal zijn, die Ik zijn zal.* Wonderen van genade, kracht, licht en leven worden voor de ziel in die Naam geopenbaard. O neerbuigende liefde, aanbiddelijke liefde, nooit genoeg volprezen liefde! De ziel wordt verwaardigd in de hoogste noden, onder de hoogste aanvechtingen van duivel en hel, de kracht van dien Naam te ondervinden, de heerlijkheid van dien Naam te zien, het leven er van te gevoelen, de openbaring der heerlijkheid van dien Naam te aanschouwen.
O wonder, eeuwig wonder! Hoge, brede, diepe verborgenheid! zalig heilgeheim, die Naam door het geloof in het hart te omhelzen, te aanbidden, te bewonderen; toegelaten te worden in Zijn allerzaligste nabijheid, te mogen instemmen in het lied der bruid: Uw Naam is een olie, die uitgestort wordt. De Naam des Heeren is een sterke toren; allen, die er heen lopen, zullen in een hoog vertrek gesteld worden. Allen, die Zijnen Naam kennen, zullen er op vertrouwen.
"O Goddelijke Geest!" zo zucht de ziel, "leer mij meer van die Naam kennen; hoe heerlijk is Zijn Naam!" Openb. XIX: 13, 14. Joh. I: i-6. Col. I: 15-23.
O, wonder van eeuwige gelukzaligheid, te peilen noch te meten! Hoe blind ben ik in het zien hiervan, hoe groot is mijn ongeloof en vreze! O, moge de Heere al Zijn volk in deze donkere dagen van afval bewaren en versterken, en Zijn genade in deze Naam heerlijk aan hun zielen maken, opdat zij op de weg des levens mogen bewaard en bevestigd worden. Rijd dan voorspoedig, o heerlijke Koning, op het woord Uwer rechtvaardige zachtmoedigheid, wat er dan ook verandere, wat ons ook uit onze vastigheid schijne uit te rukken! Hij doe ons meer en oreer ondervinden dat Zijn Naam een sterke toren is, een hoog vertrek voor de bedrukte in tijden van benauwdheid. Moge de Heere dit met Zijn *Amen* in de harten Zijner uitverkorenen verzegelen, opdat ten allen dage de waarheid kracht in hen ontvange: al bezwijkt vlees en hart, zo is God de roksteen van ons hart en ons Deel in eeuwigheid.
Wij zullen Hem, door genade geleerd, met ons ganse hart in diepe aankleving en eeuwige bewondering, sterke begeerten en onafgebroken verzuchtingen smeken, dat wij steeds meer van deze zo heerlijke Naam mogen leren kennen. Wij zullen in smekingen, door de Heilige Geest in onze harten uitgestort, voor de troon der genade onze noden neerleggen en voor de Heere belijden. Alle volken zullen wandelen in de Naam hans Gods, maar wij zullen wandelen in de Naam onzes Gods: Hem alzo kennende én vervolgende te kennen, totdat elke schaduwen voorbij zijn en de eeuwige dageraad zal aanbreken.
Hier roept de ziel nog menigmaal met sterk, met onuitsprekelijk verlangen: *O, kom Heere Jezus, kom haastelijk, laat mij meer van U zien, meer van U kennen, meer en vuriger U liefhebben; doe mij meer van Uw schoonheid, heerlijkheid, van de volmaaktheid Uwer gerechtigheid aanschouwen; bedek er mij geheel mede; laat er meer kracht van U uitgaan! Want ik weet, dat er in mijnen dood meer van Uw leven geopenbaard zal worden. Al mijn verlies zal winst zijn. Naarmate mijn ziel in U haar enig algenoegzaam leven vindt, moge het in mijn geestelijken dood bevestigd worden, dat het pad des rechtvaardigen als een schijnend licht is, voortgaande en lichtende tot de vollen middag toe. O heerlijk licht, Zon der gerechtigheid! bestraal onze zielen meer en meer. Zalig heil, zalig verlies in Hem, in Wien alle beloften, ja en Amen zijn, Gode tot heerlijkheid!*

Mocht de Heere, oneindig in liefde, genade en trouw, Zijn volk van die genaden voorzien, die Hem verheerlijken, hun zielen tot zaligheid en heiligheid zijn, tot

eeuwigen lof, aanbidding en heerlijkheid Gode en het Lam. Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun vrucht zij aan de Boom des Levens. Openb. XXII 14-17. Openb. XXI: 23. Die deze dingen getuigt, zegt: ja, ik kom haastelijk. Het ware zaligmakend geloof leert, in welke proefwegen de Heere het ook oefene, door genade vasthouden aan God; daar rust het te midden der hevigste stormen, uit kracht der belofte in en door Jezus, die de enige weg en grond der arme ziel is. De weg blijft dezelfde, maar de toe- en inleiding in de weg brengt onze zielen nader. Iedere trede opwaarts, leidt ons neerwaarts, ontdekt de diepte onzer ellende, verhoogt God en Christus, bevestigt de ziel in Gods liefde, trouw en macht en opent de verborgene schatten en rijkdommen in de volheerlijke, algenoegzame Persoon van Christus. Deze onderwijzingen door God de Heilige Geest vernederen de zondaar, verhogen de volzalige God; buiten ons ligt de ganse zaligheid, slechts mogelijk te omhelzen voor de ziel, welke hierin inwendig onderwezen wordt. Spr. III: 1 1-18. Spr. VI: 23.
Uitnemend, volzalig, vol heerlijkheid is deze weg. O onbegrijpelijke diepte voor de arme, behoeftige ziel: *Vader, Zoon en Heilige Geest!* Col. II: 2, 3, 9-14.
Wij lopen in deze weg niet als op het onzekere, noch kampen als de lucht slaande. Eféze I: 2-4. In Hem hebben wij beiden de toegang tot de Vader, door één Geest. De toeleiding tot deze waarheden is de grote verborgenheid van de weg, en is niet zulk een lichte zaak. Rom. V: 1. Want door het Woord der waarheid heeft Hij ons gebaard, wedergeboren, niet uit vergankelijk maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende woord Gods. 1 Petrus 1-8, 23.
Drie zaken vloeien als van zelf uit deze zalige Godskennis voort: Erkentenis van schuld, uit een blijvend gevoel onzer onwaardigheid en verwerpelijkheid voor God; verzoening van schuld, kenbaar uit een toevluchtnemend geloof tot de genade Gods in Christus; bestrijding der zonde, kenbaar uit een gedurig blijmoedig volbrengen van de wil Gods.
Hierin wordt Gods kracht in zwakheid volbracht. Welk een genade en toeleiding is er nodig tot iedere opvolgende genade, waarin ons niets duidelijker wordt dan deze twee zaken: zelfkennis tot diepe Beschaming en droefheid, Godskennis tot diepe bewondering en aanbidding. Hier mag soms wel eens de blijde zang der ziel, te midden van haar diepe ellende en schuld:

Mijn hart, vervuld met heilbespiegelingen
Zal het schoonste lied van een Koning zingen;
Terwijl de Geest mijn gladde tonge drijft,
Is ze als de pen van een, die vaardig schrijft.
Beminlijk Vorst! Uw schoonheid, hoog te loven,
Gaat al het schoon der mensen ver te boven;
Gena is op Uw lippen uitgestort;
Dies Ge eeuwiglijk van God gezegend wordt.

Gord, gord, o Held! Uw zwaard aan Uw zijde,
Uw blinkend zwaard, zo scherp gewet ten strijde;
Vertoon Uw glans, vertoon Uw majesteit;
Rijd zegerijk in Uw heerlijkheid
Op 't zuiv're woord der waarheid; rijd voorspoedig,
En heers alom rechtvaardig en zachtmoedig,
Uw rechterhand zal 't Godlijk rijk behoen
En in de krijg geduchte daden doen. Ps. XLV: 1, 2.

Gaat uit en aanschouwt, gij dochteren van Sion, de Koning Salomo, met de kroon, waarmede Hem Zijn moeder kroonde op de dag der vreugde Zijns harten. Alle deugden schitteren in de heerlijke Persoon van Christus. Hij, en Hij alleen, was degene, in Wien God al Zijn welbehagen had, die als de tweede Adam als Middelaar en Verlosser voor verlorene zondaren tussenbeide kon treden. Christus is het einde der wet. Hieruit ontspringen al de bronnen en fonteinen van onzen eeuwigen vrede. Want Hij is onze vrede enz. Eféze II: 14. Naarmate de Heilige Geest de ziel dieper leidt in haar bederf, naar die mate leidt Hij haar in de waarheid, in de kracht en de heerlijkheid van het vlees geworden Woord. Naarmate de ziel haar diepe ellende gevoelt, heeft zij behoefte aan een algenoegzaam God. Welk een diepte, maar welk een zaligheid tevens, is er in de onderwijzingen dezer verborgenheid!

Hier wordt de ziel tot haar ruste gebracht; Christus wordt door het geloof aanschouwd, als het Lam, dat haar zonden wegdraagt. Slachtoffer, en offerande, en brandoffer, en offer voor de zonden hebt Gij niet gewild. Zie Ik kom enz. Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want er staat geschreven: vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt. Hier zien wij met het oog des geloofs, dat gerechtigheid en gerichte de vastigheid Zijns troons zijn, dat goedertierenheid en waarheid voor Zijn aanschijn heen gaan. Hier is waarlijk de eerste intrede voor de arme ziel in des Konings binnenkameren; hier worden alle deksels weggenomen en het geloof verwisseld in aanschouwen. Hoséa II: 13-22. Rom. IX: 26.

Gezegend zij ons de kruis- en lijdensweg van onzen Verlosser: Hij draagt niet alleen onze zonden weg, maar breekt door alle hinderpalen heen, welke ons nog gedurig dreigen op de nauwen weg des levens en ons de toegang zouden beletten tot de Vader. Kom. V: 10, 11. Hij maakt in de woestijn alle bittere wateren zoet, ja nog meer de ziel wordt in deze liefde opgenomen, in deze kracht bewaard, in deze heilgeheimen ingeleid en verzegeld tot de dag van haar verlossing, de aflegging van dit lichaam der zonde en des doods. In Christus gebracht, gevoelt de ziel haar verzoende betrekking op de Heere, de eerste Persoon in het heilig Goddelijk Wezen; dit is een onbeschrijfelijke zaligheid.

Voordat zij daar gebracht is, blijft er een onvoldaanheid in de ziel; nu in Christus gebracht, is zij verlost, vrijgemaakt van haar schuld; in en door Hem vindt de ziel toegang tot God, als tot haar God. De zaligheid is ons nu nader, dan toen wij pas geloofd hebben.

Uit de schaduw des doods wordt de helderste morgenstond geboren. Men begint iets te verstaan van de verborgenheid des kruises in Zijn troostvolle diepte; men komt in een nieuwe betrekking tot het kruis van de dierbare Verlosser, en gelijk een schuldenaar zijn vrijbrief ontvangt, alzo ontvangen wij in deze weg gemeenschap met de Vader en de Zoon door de Heilige Geest.

Van dit kruis straalt nu vrede, vergeving, verlossing en het Abba, lieve Vader! Uit en op grond van Zijn verdiensten klinkt nu door de arme ziel: Weent niet, want de Leeuw uit Juda heeft overwonnen!

Hier wordt de Koning omhelsd, aangebeden, gegeven en omvangen met de armen des geloofs. Het is een hoge weg, yen diepe, maar een levende, verse en zalige Weg; want bij deze dingen leeft men, en in alle deze is het leven van onzen geest. Het is een Weg, waarover engelen en mensen verbaasd mogen staan, een aanbiddelijke weg, een Godverheerlijkende weg. Jezus Zelf is de Weg, de Waarheid en het Leven, de hoop der Heerlijkheid in u. Wij zijn Christus deelachtig geworden, zo wij anders het beginsel van deze vasten grond tot het einde toe behouden. Hebr. III: 24. Hoe geheel verliest zich de ziel n dit alles te bovengaande wonder. Joel II: 23, 26, 27. De Doorbreker zal voor hun aangezicht optrekken; zij zullen doorbreken en door de poort

gaan, en door dezelve uittrekken; hun Koning zal voor hun aangezicht heengaan en de Heere in hun spits. Micha II: 13. Micha 7: 18-20. Zef. III: 12-17. De blijdschap des Heeren is dan de sterkte.
De Heilige Geest leidt dan alzo de ziel in deze twee zalige verborgenheden, zelf- en Godskennis, ontdekt, onledigd, vervult en vertroost haar, geleidt haar veilig door water en vuur, tot God in Christus, tot de krachtvolle beloften van een welverordineerd Verbond. Zo wordt zij gedragen van onder eeuwige armen, totdat zij voor God zal verschijnen in Sion. Groot is het wonder, wanneer het de Heere behaagt Zich in Christus aan Zijn volk te openbaren, en Zichzelf verzoend en bevredigd aan het arme zondaarshart te ontdekken. Heerlijk en zalig is de kennis van de volzaligen God in de heerlijke Drie-eenheid, Vader, Zoon en Heilige Geest, in het onbegrijpelijk plan der verlossing.
Welgelukzalig is de mens, wiens zonden vergeven, wiens overtredingen bedekt zijn, wien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent. Ps. XXXII: 52. Heerlijk en onbegrijpelijk is het wonder der verlossing, wanneer het voor het zielsoog geopend wordt, wanneer het de Vader aanschouwt als verkiezende, de Zoon als verlossende, God de Heilige Geest als heiligende. God is waarlijk liefde: dit is de bron en de fontein, waaruit alle zegeningen voortvloeien.
De Hemel der Hemelen kan Hem niet bevatten; nochtans deelt Hij Zich mede aan de nietige worm, gevallen, misvormd en besmet door de zonden en, ofschoon verlost in en door Christus, nog steeds zondigend altijd onrein, onrein. Hij weet echter wat maaksel wij zijn; maar Zijn liefde gaat de diepte van onzen val ver te boven. Eféze II: 4-6. God heeft Zijn volk lief in Christus, verkoos hen in de Geliefde, die voor de zonde tussenbeide kwam, om het beeld van God, waarnaar wij geschapen waren, te vernieuwen. Eféze I: 2-7. In Welken wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der zonden naar de rijkdom Zijner genade. Dit met het oog des geloofs te aanschouwen, en met de innigste genegenheden van de ziel te omhelzen, is een zaligheid en vrede, welke alle verstand te boven gaat. Ziet hoe grote liefde ons de Vader bewezen heeft! 1 Joh. III: I.
Deze is een eeuwige, onveranderlijke liefde. Jes. LIV: 8, 10. Jes. XLIX: 16. Mal. III: 6. In deze weg, die Christus is, schijnt in al haar volheid, luister, wijsheid, liefde en waarheid de heerlijkheid van Hem, Wiens majesteit beledigd is. Maar de grootste zondaar, die behouden en gezaligd wordt, komt in vereniging met God, en wordt heerlijker en meer gezegend dan vóór de val.
Dit is een diepe, onbegrijpelijke zaak voor rede en verstand; slechts God de Heilige Geest kan de ziel hierin leiden, iedere gedachte gevangen leggen onder de gehoorzaamheid van Christus, licht schenken, het dieplood in deze diepte leren werpen en ons tot niets maken. De beschouwing van deze waarheden geeft geen leven, maar de onderwijzingen in het hart van God de Heilige Geest, hoewel zeer diep en gevoelig, banen de toegang tot dien lieflijke, heilige, veilige, Gode-verheerlijkende weg, slechts gekend door Gods uitverkorenen. Joh. XVII: 22, 23.
De Heilige Geest geeft leven, leidt in al de waarheid en verheerlijkt Christus. Zijn openbaringen maken het hart zacht; Hij is een fontein, springende tot in het eeuwige leven en verzekert de ziel van haar kindschap. Geen slaaf wandelt op deze weg, nee! Want als de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn. Col. I: 19-22. 1 Joh. IV: 17-79.
Hoe verre gaat deze liefde ons begrip te boven; het is het begin van het nieuwe lied. Openb. XIV: 3. Als zondaar gezocht, gezaligd, geheiligd en verlost. Welk een onmetelijke volheid van liefde, genade in de driemaal heiligen Verbonds-Jehova! Een in wezen, één in doel, één in wil, voor het oog des geloofs zeer Haar onderscheiden.

Eféze III: 9. De Heere heeft Zijn volk lief, als zijnde Zijn eigen gave; Christus heeft de Zijnen lief, zijnde de gift van Zijn Vader en Zijn eigen erfenis. Hij heeft de Zijnen lief, als hebbende hun natuur aangenomen in vereniging met Zijn Goddelijke Persoon. Eféze V: 26, 27. Wat een zaligheid en heiligheid vloeit uit deze zeer diepe vernedering van Christus voor de ziel voort! Hoe nauw, zeer nauw wordt de ziel met die dierbare Verlosser door de inwendige onderwijzingen van de Heilige Geest verenigd en Zijn dierbaar Beeld gelijkvormig gemaakt. Welke troost, vrede of blijdschap is hierbij te vergelijken? Naar Zijn Beeld vernieuwd, hetwelk wij in Adam zo geheel verloren hebben! Dit is waarlijk een begin van hemelleven. Het is een onuitsprekelijke genade de diepte van onze val te zien met ogen des geloofs in de mensgeworden Zone Gods. Al het leven, het licht, de kracht, al de volheid van vertroostingen, van heiligende vertroostingen is in deze aanschouwing gelegen. Dit zien maakt scheiding tussen licht en duisternis, doet ons ons zelf verliezen in de dierbare Borg, met al de krachten en genegenheden der ziel; er is niets te doen dan *Amen* te zeggen op hetgeen een verzoend en bevredigd God in Christus schenkt en toepast door de Heilige Geest.
Het vlees geworden Woord (Joh. I: 1-29) wordt ook aanschouwd als het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt. Openb. I: 18. O diep verborgene weg van verlossing! De verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest „ is gezien van de engelen, gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, opgenomen in heerlijkheid. 1 Tim. III: 16.

Hoe levend en krachtig is de waarheid, wanneer het God de Heilige Geest behaagt, ze aan het hart toe te passen. De opening Zijner woorden geeft licht, de slechte verstandig makende. Jes. LX: 1. Maak u op, wordt verlicht! Want ziet, uw licht komt, en de heerlijkheid des Heeren zal over u opgaan. Het bevel gaat gepaard met de kracht der beloften, zodat de ziel slechts ontvangt, wat God haar beveelt te doen, waartoe zij zelf niet in staat is. Hierin wordt de heerlijkheid en zaligheid Gods geopenbaard.
Dit is het heilgeheim, de wijzen en verstandigen verborgen, de kinderkens geopenbaard. Hoe oneindig diep is de liefde Gods! Hoe oneindig diep ging de liefde van Christus; hoe diep was Zijn lijden, Zijn onuitsprekelijke zielsangst in dien bange hof van Gethsémané onder de toom Gods, bespot van mensen, van Zijn Vader verlaten, onder de vreeslijke uitroep: *Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten?* Ps. XXII. Och Heere! mocht in iedere verlating deze aanschouwing mijn sterkte zijn!
Als een Lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap,: dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijnen mond niet open. Het geloof alleen vindt de weg en werpt een helder licht op de Plaatsbekleder en Borg. Welk een zaligheid, wanneer Hij alzo aan het zielsoog ontdekt wordt. Tot wat duren prijs zijn wij gekocht! 1 Petrus I: 18, 19. Hoe is Christus door Zijn verzoeningsdood de vernieuwer onzer natuur geworden, en tevens het Lam, dat geslacht is, om onze schuld weg te nemen. Hebr. IX.
Hoe dierbaar is Jezus plaatsbekledende gerechtigheid en gehoorzaamheid. Hierin is het handschrift, dat tegen ons was, weggedaan, de vloek uitgedelgd en de scheidsmuur gebroken, welke ons van onzen God scheidde. Eféze II: 14-16.
Uit de duisternis van Golgótha werd voor ons eeuwige vrede, licht en zaligheid tevoorschijn gebracht. Hoe dierbaar is Jezus in Zijn menswording; hoe boven alles dierbaar en begeerlijk in Zijn lijden en Zijn diepe vernedering; hoe noodzakelijk in Zijn teven en Zijn opstanding, en eens, en dan volkomen, in het volle bezit Zijner tegenwoordigheid! Hebr. IV: 14, 16. Hebr. VI: 7-20. Har. VIII. Hebr. IX 22-24. Met een offerande heeft 1 tij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden. Hebr. : 14-23. Hij is een Koning der Koningen en een Heer der Heren. Jes. XXXII: 1-4. Jes.

XXXV: 1-10. Jes. "UIL les. LIV. Jes. LXI: 1-3. Jes. LXIV: 1-9. Openb. XIX: 13.
Welke eeuwige kracht, eeuwige liefde, eeuwig leven Gods! Wat is in staat de ziel van God in Christus te scheiden? Het geloof behoudt, om dit woord te gebruiken, Christus vast te midden der verlating, te midden der duisternis, te midden ook van de hevigste aanvechtingen, te midden van de hoogste strijd.
Waarom en waardoor? Uit kracht der beloften. Maar nu, alzo zegt de Heere, uw Schepper, o Jacob! en uw Formeerder, o vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt mijne. Wanneer gij zult gaan door het vuur, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden en de vlam zal u niet aansteken. Jes. XLIII. En dat uit kracht dezer beloften: Ik zal voor Uw aangezicht gaan en Ik zal de kromme wegen recht maken; de koperen deuren verbreken, en de ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan; Ik zal u geven de schatten die in de duisternissen zijn en de verborgen rijkdommen; opdat gij moogt weten, dat ik de Heere ben, die u bij uw naam roept, de God Israëls. Jes. XLV: 2, 3.
Zo wordt de blinde veilig geleid; volgens de belofte: En Ik zal de blinden leiden door de weg, dien zij niet geweten hebben; Ik zal ze doen treden door de paden, die zij niet geweten hebben; Ik zal de duisternis voor hun aangezicht ten licht maken, en het kromme tot recht; deze dingen zal Ik hun doen, en Ik zal hen niet verlaten. Jes. XLII: 16. Jes. XL: 4, 5. In al hun benauwdheid was Hij benauwd, en de engel Zijns aangezichts heeft hen behouden. Door Zijn liefde en door Zijn genade heeft Hij hen verlost; en Hij nam hen op, en Hij droeg hen al de dagen vanouds. Jes. LXIII: 9. Deut. VII: 7, 8, 9.
Hij werd gebonden, opdat wij vrijheid, gewond, opdat wij genezing zouden hebben, vernederd, opdat wij verhoogd zouden worden. Hij wilde sterven, opdat wij zouden leven. O diepte, diepte van eeuwige liefde! *Wie kan U vatten?*
Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Jezus Christus in de wereld is gekomen om zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben. Zaligheid, heerlijkheid en eeuwig leven zijn de vruchten van Gods onwankelbaar Verbond. Rom. VIII: 1-5. Ezechiël XXXVI: 26, 27. Ezechiël XI: 19, 2o. Zalig zij, die dagelijks verwaardigd worden, als zondaars in zichzelf met de Heere te wandelen, en die als kinderen in de vruchten van dien beloofde Geest mogen deden, zichzelf en de Heere leren kennen, opwassende in Christus, neerwaarts vruchten dragende. Zach. XIII: 9. 1 Petrus I: 6, 7. Ps. XCI: 15. Joh. XX: 28.

Welk een wonder van eeuwige liefde is dit, wanneer een ziel door haar verzoende betrekking op de Heere mag weten, hierdoor nader in Christus gebracht te zijn. Eféze II: 18. Eféze III: 12. Christus is dan de onze, het Verbond is onze, de beloften zijn onze. God is onze God, en wij zijn Zijn volk. Welgelukzalig het volk, wien het alzo gaat, welgelukzalig wiens God de Heere is! Ps. CXLIV 15. Dit toch is het eeuwige leven dat zij U kennen, de enigen waarachtige God, en Jezus Christus, dien Gij gezonden hebt. Het is een onsterfelijk leven, Rom. VI: 2. Een iegelijk die leeft en in mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid. 1 Joh. 5.
Welk een groot voorrecht is het, wanneer het God de Heilige Geest behaagt de ziel te leiden in de diepte van haar ellende en tevens in de diepte der vergevende liefde Gods in Christus. Hoe meer het de Heilige Geest behaagt haar in deze kennis te doen opwassen, hoe meer wij, aan onze diepe geestelijke armoede ontdekt, zullen hongeren en dorsten naar Christus, naar Zijn bloed, naar Zijn gerechtigheid, naar Zijn volbracht werk; hoe meer vervulling en verzadiging van dit ware leven, des te groter ons gebrek; en hoe meer gebrek, des te meer vervulling: waar zal men in deze volheid beginnen of

eindigen?
Ik, zegt de Heere, ben de Alfa en de Oméga, het begin en het einde, Die is, Die was, en Die komen zal, de Almachtige. Openb. I: 8. Ik zal de dorstigen geven van het water des levens om niet.
Hier is alles nog ten dele, maar als het volmaakte zal gekomen zijn, zal hetgeen ten dele is, te niet ge4laan worden; hier is alles nog onvolkomen, eens zal de zaligheid volkomen, het lied des Lams onafgebroken zijn. 1 Cor. XV: 1 2-28. Wat zal het zijn, wanneer wij, hier rijp gemaakt voor de oogst, eens zullen ingezameld worden, om dan voor eeuwig . in te stemmen in liet lied des Lams, te staan voor de troon van het Lam, Hem te zien van aangezicht tot aangezicht, en te kennen zoals wij gekend zijn? Openb. VII: 9-17. De vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren, en tot Sion komen met gejuich: eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen, vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden. Jes. XXXV: 10.
Hoe dierbaar is Jezus cm de ziel, wanneer zij in lijden door het zien van Zijn lijden gesterkt wordt (Jes. LIII); hoe dierbaar is het leven en de kracht Zijner opstanding, als de medelijdende Hogepriester (11(.1ir., r1), door Wie de ziel genadige toegang tot haar God en Vader heeft (Hebr. XII: 7. Hebr. IV: 14-16), uit kracht der beloften, Hebr. VI: 17-20. God de Heilige Geest leert en ondersteunt hierin de ziel, leert de wapenen, die geestelijk zijn, gebruiken in de strijd. Benauwt de satan, steunt en is met haar; al Zijn kracht wordt in zwakheid volbracht; zal een zwak lichaam soms bezwijken, Hij ondersteunt door een gezicht op Zijn bloedend lichaam aan het kruis.
Hoe matigt dit het lijden, ja hoe uitnemend dierbaar is dan Zijn kruis! zo doet Hij ons aan de een kant onze zwakheid gevoelen, opdat wij ons diep in het stof vernederen; aan de anderen kant ondersteunt en vertroost Hij op bijzondere wijze. Hoe arm wordt de ziel in deze onderwijzingen van de Hemelse Landman! Joh. XV. Hoe blind is zij in zichzelf hoe zeer vreest zij in dit licht voor zichzelf; zij stelt al het ontvangene als een kostbare schat, bij haar zelve niet veilig, weder in de hand haars Gods, opdat Hij er haar mede lere en onderwijze door Zijn dierbare Geest. Zij zet zich als zulk een gans onwetende aan de voeten van haar gezegende Leraar en Profeet; want wie is een Leraar als Hij?
O, hoe vergunt de Heere haar soms in zulke tijden, als een genadig bewijs van Zijn gunst en liefde, een gezicht op de rijkdommen en schatten in Christus voor haar weggelegd, een gezicht op de stad die fondamenten heeft! Hij toont haar soms, dat haar pand, bij Hem weggelegd, vast is. 2 Cor. IV: 16, 18. En hoewel de uitwendige mens verdorven wordt, de inwendige wordt vernieuwd van dage tot dage. Hoe vele genadige bewijzen van liefde en genade betoont de Heere in wegen van beproeving, druk en kruis aan Zijn arm, hulpeloos en verdrukt volk! Hoe goed is het dan om aan Jezus kruis neer te zitten, en door lijden geheiligd te worden. Petrus II: 21, 22. Ps. LXXXIX: 9-15. Waarlijk, Hij geeft de moeden kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die gene krachten heeft. Jes. XL: 27-31. De Heere doet soms in zulke tijden de beloften vergezeld gaan van bijblijvende troost (Hoséa XIV: 6), opdat de ziel in haar uiterste noden niet bezwijke. Jes. XXVI: 1-9. Wij hebben een sterke stad; God stelt heil tot muren en voorschansen. Doet de poorten open, opdat het rechtvaardige volk er doorga. Het is een bevestigd voornemen; men zal allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd. Jes. XXVI: 1-3.
Hoe wordt Jezus soms ontdekt als de Deur, Zijn bloed als de verse, nieuwe en altijd levende weg! Dit bloed stelt de Heere tot lof, en heil tot muren en voorschansen. Vreest niet, want de Leeuw van Juda heeft overwonnen. Het is een zaligend, heiligend, schuldwegnemend, verlossend, algenoegzaam, overwinnend bloed. De poorten der hel zullen Zijn gemeente noch een enkele ziel overwinnen.

O, hoe mag men in de strijd tegen duivel, hel en ongeloof dan de kracht dier zalige waarheid ondervinden: "Die in de schuilplaats des Allerhoogste is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen." Ps. XCI.
Nee! de ziel die hier door de kracht van de Heilige Geest gebracht, bewaard en gehouden wordt, kan hier niet spoedig worden weggedreven. Zie Jes. LIX: 19-21. De vijanden zijn sterk en machtig, maar kunnen deze burcht niet bereiken. Welk een zaligheid, wanneer de ziel een gezicht ontvangt niet slechts, maar ook de kracht ondervindt, van de vastheid van het hoog vertrek, waarin zij door Goddelijke kracht gebracht is: een onveranderlijk God, een welverordineerd Verbond, een levende Jezus, de beloften welke, door God de Heilige Geest toegepast en tot de ziel gebracht, het anker leren werpen binnen liet heiligdom. Jes. LIII en LIV. Hebr. VI: 18, 2o. Hebr. VIII: 12, 13. Hebr. X: 15-32.
Hier gevoelt de ziel (alzo mocht ik het door genade ervaren!) de kracht der drie Goddelijke getuigenissen. 1 Joh. V: 5-7. Openb. XIX: 16. O, hoe mag zij, hier gebracht en ingeleid, de waarheid levend omhelzen; want die Zijn getuigenis aangenomen heeft, die heeft verzegeld, dat God waarachtig is. Joh. III: 33.
Dit is de onbewegelijke grond, waarin de zwakke, bevende ziel geankerd wordt; waarin zij geleid zijnde, vermaak leert scheppen in Gods geboden. 1 Joh. V 34. Te midden der waarste beproevingen heeft hier plaats een omhelzen van Christus' kruis, uit kracht van Zijn leven in onze dood. In dit hoog vertrek gebracht (zie Ps. CXLII. Ps. CXLIII: 7, 8), verliest de ziel eigen kracht en leeft op Zijn kracht. Daar kan geen vijand de ziel bereiken, geen zonde of ongeloof zich roeren noch bewegen. Naar geen eigen macht of kracht, of hulp, of wijsheid, wordt dan uitgezien, waar slechts naar Hem, bij Wien hulp besteld is, naar Hem, den Koning der koningen, die daarbinnen Zijn troon en heerschappij opgericht heeft, daar als Koning heerst en regeert, Zijn vijanden buitensluit, Zijn genade heerlijk maakt, de ziel steeds wachtend maakt op wat Hij willen en werken zal, Psalm XXII: 17. Ps. XLVI: 2, 5, 6. Zijn grondslag is op de bergen der heiligheid. De Heere bemint de poorten van Sion, boven alle woningen van Jacob. Zeer heerlijke dingen worden van U gesproken, o stad Gods! Zo stelt de Heere heil tot muren en voorschansen. Jes. XXVI. De Allerhoogste zal Zijn volk zo vast maken, dat de poorten der hel het niet zullen overweldigen. Matth. XVI: 18. Ps. LXXXIV. Want God de Heere is een Zon en Schild; Hij zal het goede niet onthouden tiengenen, die in oprechtheid wandelen. Heere der heirscharen, welgelukzalig is de mens, die op U vertrouwt.

Hoezeer wij het kruis ook vrezen, het is toch alleen de weg om waarlijk één met Jezus te worden Hem te leren kennen in de kracht Zijner opstanding. 2 Cor. III: 7, 9, 17, 18. 2 Cor. IV: 16-18. 1 Tim. I: 5. Hoe dierbaar is genade, wanneer zij in tijd van nood aan het hart geopenbaard wordt; wij zien dan eerst wat genade is, wat genade leert, waartoe genade in staat stelt. Genade maakt de ziel arm en verheerlijkt genade aan het hart, door de kracht des Heiligen Geestes. Jes. XI: 1-10. De komst van Jezus tot de arme ziel is een volkomene; Hij komt menigmaal in een gans andere weg, dan wij Hem verwachten. Hij maakt een gewillig volk op de dag Zijner heirkracht. Het is Zijn eer, dat Zijn volk zich gewillig onder Zijn heerschappij leert buigen, Hem kroont, in het stof voor Hem neerligt. O, daar komt de Heere in Zijn alles te boven gaande liefde, in de rijkdom en de vrijheid Zijner genade. Hoséa XII: 4, 6. Daar houdt de zwakke, zondige worm de sterken God vast, uit kracht van Hem, die dood is geweest, maar leeft.
De gezegende **Rutherford** zegt: beproefde genade is meer dan genade, is een beginsel der heerlijkheid. O hoe gezegend is de lijdensschool, wanneer de Heere ze heiligt. 2

Cor. VI: 9, 10. Eféze VI: 1-18. x Petrus V: 12-15. Welk een licht schijnt in deze weg (die Jezus Zelf is), in onze duisternis, welk een kracht wordt volbracht in deze zwakheid, welk een leven geopenbaard in de dood. Welk een genade dit onbeweeglijk koninkrijk Gods tot een hoog Vertrek te hebben! Hoe groot is het goed, dat de Heere weggelegd heeft voor degenen, die Hem vrezen. Exodus III: 14. Joh. XI: 25. 2 Sam. XXIII: 5. Hoe groot zijn de beloften Gods, aan de ziel toegepast, zodat zij het anker leert werpen binnen het heiligdom, waar Christus is, zittende ter rechterhand Gods (Hebr. VI: 17, 20. Hebr. X: 14-23), en in en door de Heere bevestigd, gegrond en verlost wordt (Jes. XLIX: 9, 10. Jes. LI: i, 5. Jes. LV: r-3); want die ons met Christus bevestigt, is God, die ons ook het Onderpand Zijns Geestes gegeven heeft. Zie ook Hooglied VIII: 5-7. Ps. CXIX: 92, 96, 143, 144, 148.

Zo leert men Christus kruis omhelzen, ontvangt men leven uit kracht van het leven van Hem, die haar van Gode geworden is tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en eeuwige verlossing. In en onder dé genadige bearbeiding des Hemelse Landman toont God de Heilige Geest soms de noodzakelijkheid van het lijden, onderwerpt de ziel daaraan, maakt haar gewillig, zodat zij bij ogenblikken in het licht van Jezus dierbaar kruis heerlijkheid zien mag.

Welk een heerlijkheid doet God de Heilige Geest haar dan ontdekken in een bloedende en lijdende Zaligmaker, in Zijn gekroond hoofd, in Zijn doorboorde handen en voeten, daarbij de kracht der beloften aan het hart toepassende: Ziet, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd. Uw muren zijn steeds voor Mij. Dit aanschouwen waakt de ziel inwendig stil, lijdzaam. Zo wordt zij door lijden geheiligd en door lijden tot heerlijkheid gebracht. Dit zien laat een afdruk in de ziel achter; het maakt haar inwendig verenigd met het lijden, als zij ziet wat een geslagen, bloedende Jezus om haar zonden leed. Rom. V: 8-1 1. Rom. VI. Het bewaart Ie ziel aan de een kant voor opstand, aan de andere kant voor moedeloosheid.

Hoe vele behoeften vloeien hier uit voort, wanneer God de Heilige Geest het zielsoog opent voor de gezegende vruchten van het lijden. De ziel begeert in de kracht Gods bewaard en in deze genaden geoefend te worden: zij begeert aan dit dierbare kruis gelegerd, de Heere standvastig aan te kleven, en, hoewel de weg dikwijls bang en zwaar valt, is die weg toch veilig. Het leidt tot diepe afhankelijkheid, tot gebed en smeking; het leert de ziel zich vastklemmen aan Jezus in ware, inwendige zelfverloochening achter Jezus, het Lam volgende, waar het ook heengaat, door genade kiezen en omhelzen. Het leert sterven aan al de krachten van onze eigen wil, die altijd blijkt te zijn vijandschap tegen God. Dit is een getrouw woord, dat, indien wij met Hem gestorven zijn, wij ook met Hem zullen leven; indien wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersen. 2 Tim. Il: 12. 1 Cor. XV: 19-31.

O, hoe wordt het hart door genade en door de genadige inwoning van God de Heilige Geest vertederd en bedroefd bij het aanschouwen van het bloedende en geslachte Lam; Hij in onze plaats, Hij rechtvaardig voor onrechtvaardigen. Jes. LIII. Hoeveel kracht van de Heilige Geest is er nodig, om deze waarheid niet te ontvluchten en in onderwerping en eenswillendheid voor de Heere te betuigen: *doe met mij wat goed is in Uw ogen.* Bij Goddelijk licht echter ziet men, dat men, hoewel eenswillendheid de oprechte keuze des harten is, ook het minste deel daarvan inwendig niet bereiken kan.

De ziel begeert vurig, wanneer zij enig licht ontvangt in en enig gevoel van de liefde Gods tot haar, in die genaden onderwezen te worden, waarin de Heere het meest verheerlijkt wordt. Dit is de Parel, waarnaar de ziel leert zoeken, in het gezicht van haar diepe ellende; zij ziet in dit licht, dat zelfs in de begeerten der ziel, welke zich door Goddelijke genade en heiligende tucht van de Heilige Geest derwaarts uitstrekken, steeds meer haar diepe en wezenlijke ellende gezien en gevoeld wordt.

O, welk een tegenstelling! Welk een licht schijnt thans in haar duisternis; hoe arm voelt zich de ziel aan enig waar geestelijk leven, en beschouwt zij iedere zucht om leven en genade als grote genade; hoezeer houdt dit het hart in diepe afhankelijkheid, door de genadige inwoning en onderwijzing van God de Heilige Geest, nabij de Heere, nabij Jezus, nabij Zijn bloed; hoe leert dit hongeren en dorsten naar Zijn werk in de ziel, naar Zijn gerechtigheid, naar Zijn leven. De Heere is echter zo ontfermend goed, dat Hij naar de rijkdom Zijner genade (zoals wij bij Geesteslicht zullen zien en door de wezenlijke kracht der waarheid in onze harten zullen ondervinden en door de tegenwoordigheid des Heeren zullen genieten), Zijn kracht in onze zwakheid, Zijn licht in onze duisternis, Zijn leven in onzen dood wil openbaren.
Hierbij leven wij niet slechts, maar hierbij sterft de oude mens. Dit is steeds meer het grote heilgeheim, de wijzen en verstandigen verborgen de kinderkens geopenbaard. 2 Cor. IV:8-11. De weg hiertoe leidende is diep en pijnlijk, onmogelijk voor vlees en bloed, voor rede en verstand.
Genade alleen, almachtige genade alleen door de Heilige Geest, kan onze ongelovige harten in gehele onderwerping aan des Heeren wil en wegen brengen en houden. Welk een gezegend voorbeeld was hiervan de dierbare Verlosser. Hoe menigmaal vreest de ziel nog geen recht begin te bezitten van deze zo Godverheerlijkende genade. Hoezeer behoeft men dien groten Medicijnmeester voor het dodelijk kranke hart, opdat Hij het heilige, vernieuwe, bereide, daarin woning make door Zijn Geest, het reinige door Zijn dierbaar bloed, bevestige in Zijn Verbond, versterke door Zijn beloften, willig en bekwaam in Zijn dienst en stil en gehoorzaam in Zijn. wegen make; onzen onwil en onze onmacht door Zijn liefde en macht verbrekende, ten onder brengende en ten onder houdende, le ziel onderwijzende in Zijn wet. Zo leert Hij de gans armen, hulpeloze zondaar in zichzelf bouwen vertrouwen en rusten op het enige fundament en de onbeweeglijke grond, die een verberging is tegen elke storm. Jes. XXII: 1, 2.
De ziel verkeert aldus in de klove der steenrots nabij Hem, in Wien het enige leven, de enige grond van heiligheid is, beide in leven en in sterven. Zo leert God de Heilige Geest zuchten met onafgebroken zuchtingen. Door Hem hebben wij toegang beide tot de Vader en tot de Zoon. Zo daalt er licht, leven, kracht en zaligheid van Jezus dierbaar kruis, van een bloedende Jezus, van een nieuw Verbond, van onwrikbare beloften en van een onveranderlijk en liefdevol God en Vader in Christus. De ziel omhelst die belofte uit kracht Zijner eeuwige, nooit genoeg volprezen genaden. Hoe rijk in God door en met Christus, betuigt zij en wil zij gans arm en verloren in zichzelf zijn.

'k Weet in mij is niets dan nacht;
Van binnen is het duister;
Maar buiten mij zie ik in pracht
De zon in al haar luister.

Wat ik bezit, wat mij verbeidt,
De stof van mijn verblijden,
De Zon van mijn gerechtigheid
Is Christus in Zijn lijden.

Hoe wordt het de levend gemaakte ziel soms vergund (zoals het op die tijd mijn zalige ondervinding was!), om in haar uitgangen een beginsel van hemelwerk te zien, namelijk in gehoorzaamheid aan de Heere, verloochening van eigen zin en wil onder de hoogste aanvechtingen, verlies van al het eigen, sterven aan alles buiten God. Welk een genade is het om onder dit alles de Heere standvastig aan te kleven, blind Hem te

volgen door duisternis en licht; door dood en leven heen Hem niet los te laten, waartoe Hij dan ook roept.
Hierin echter ondervindt de ziel de kracht der belofte: Ik zal zijn, die Ik zijn zal, als de grote inhoud van het Genadeverbond. *En Ik zal de blinden leiden!* O, welk een genadige kracht heeft dit woord van de onveranderlijk, trouwe Verbonds-Jehovah. Te dien dage zal er een wijngaard van roden wijn zijn: zingt van denzelve bij beurte. Ik de Heere behoede dien; alle ogenblik zal Ik hem bevochtigen. Opdat de vijand Hem niet bezoeke, zal ik Hem bewaren dag en nacht. Jes. XXVII: 2.
Heil driewerf heil de ziel, die, met haar God in het Verbond geheiligd, bewaard en bevestigd wordt, al gaat zij ook van Gethsémané naar Golgótha. Want daar is de plaats, die haar leidt tot en in het eeuwig liefdehart van God, tot een onwankelbaar Verbond, tot een levende Christus en tot alle beloften, welke in Hem *Ja en Amen* zijn Gode tot heerlijkheid.

O dierbare Geest! verwaardig mij, arme schuldige worm iets te stamelen van de aanbiddelijke heerlijkheid, schoonheid en zaligheid, welke ik, in deze weg van de volheerlijke Verbonds-Jehovah: Vader, Zoon en Heilige Geest heb mogen aanschouwen. Amen.
Hoezeer vreest de ziel niet een heilige vrees om uit die veilige, zalige plaats te geraken (Ps. XC1), omdat zij weet, aan hoeveel gevaren zij van binnen en van buiten blootstaat. Hoe zalig bevindt zich de ziel in de nabijheid en tegenwoordigheid .van haar God! Hoe heerlijk is het licht, dat haar thans bestraalt, hoe diep afhankelijk en stil maakt dit het hart; hoe vreest zij iets van des Geestes gezegende onderwijzingen te missen, iets te doen zonder Hem, een zucht of begeerte tot Hem op te zenden, die niet van Hem komt of als een gewrocht van Zijn eigen Geest gewerkt is, iets te denken of te doen uit of van zichzelf. Hoe vreest zij afgebracht te worden van die lage plaats: Jezus dierbaar kruis, of uit de aanschouwing van,, het vlees geworden Woord! In dit licht ziet men, dat in de beschouwing niet slechts, maar in de vereniging MET Christus het hart geheiligd wordt en gereinigd van dode werken om de levenden God te dienen in ware rechtvaardigheid en heiligheid.
Maar nog meer (en hier mocht ik gevoelen, door God de Heilige Geest nabij gebracht, hoe God, die hoge en heilige God, ook mijn God, hierin verhoogd en verheerlijkt wordt), het schuldige hart wordt aan Jezus beeld gelijkvormig gemaakt in Zijn lijden en in Zijn vernedering. Hierin ziet de ziel niet slechts oneindige liefde van de Heere, als haar verzoend God, maar gevoelt zij in de uitlatingen Zijner liefde in de ziel mededeling van lijdenskracht, lijdensgenade, lijdensonderwerping in overeen-stemming met deze lijdensbeproeving. Zij gevoelt niet slechts uit kracht van het Verbond de innige betrekking tot de Heere als haar Maker en Man in de indersteuning van Zijn machtige arm, maar de kinderlijke en zorgvolle betrekking van een Vader tot zijn hulpeloos kind, in de heerlijke bekendmaking en leiding in de weg, die Jezus zelf en in de openbaarmaking van Zijn heerlijke Naam. Want Die is toch Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst.
In deze onderwijzingen is de ziel als een besloten hof, waarin haar Liefste weidt, waar Hij haar Zijn Naam verklaart en verlicht, dien zij op de duisteren weg zo zeer zal behoeven. Welk een sterke toren dan is die Naam des Heeren! Welk een bijzonder schijnend licht in iedere duisternis! De ziel kan in het bijzonder geval niet een van die heerlijke Namen missen. Hij is soms wonderlijk, zodat de ziel Hem niet kan nagaan, zij zegt zo menigmaal en herhaaldelijk: waarom Heere, Heere?
Omdat (en dit ziet zij van achteren!) de Heere aan haar wil vervullen: En gij zult overvloedig en tot verzadiging eten en prijzen de Naam des Heeren Uws Gods, die

wonderlijk bij U gehandeld heeft; en Mijn volk zal niet beschaamd worden in eeuwigheid. En gij zult weten, dat Ik in het midden van Israël ben, en dat Ik de Heere Uw God ben, en niemand meer, en mijn volk zal niet beschaamd worden, in eeuwigheid. Joël II: 26, 27. Hoe veilig is de ziel, nu zij hier gebracht is: de minste kruimel genade ziet en erkent zij als genade, en nu kan de ziel niets zien of doen dan wat God de Heilige Geest ontdekt en werkt. In dit hoog vertrek ziet zij de bergen wel oprijzen, maar zij verkeert in een heilige vrees nabij haar God, in een kinderlijk vertrouwen stil en onder des Heeren hand besloten; Zijn licht, namelijk Jezus dierbaar kruis (Jes. 60), schijnt in haar duisternis, zodat zij bij de minste beweging,. die zij in zichzelf bespeurt, de toevlucht tot haar God neemt.

Dan zegt ze: *Heere, hier komt een vijand! Ginds rijst een benauwdheid! O, hoezeer behoef ik Uw Geest, Uw licht, Uw kracht, Uw hand, Uw oog Uw geopend liefde-hart, Uw nabijheid, Uw tegenwoordigheid, Uw bewarende genade, welke mij alleen op deze plaats kan houden.*

Waagt de ziel zich een ogenblik hier vandaan, zij is een prooi der vijanden. In dit hoog Vertrek beschouwt men niet slechts de waarheid, maar wordt de ziel in de waarheid geleid, bewaard, geheiligd en met de waarheid (die Christus zelf is) verenigd. Zij smaakt hier, in diepen, aanbiddelijke en neerbuigende eerbied gezegd, de zaligheid, de kracht en de gemeenschap van de Drie-énige God. God de Vader betoont hier al Zijn ontfermend mededogen in de Zoon Zijner liefde; Christus is de levende en levendmakende fontein, welker levend water de ziel verzadigt. De ziel ondervindt, dat zij een fontein is, springende tot in het eeuwige leven. In het licht van dit kruis is het licht; het is enkel licht bij de duisternis, welke men moet doorwandelen. Eeuwig licht eeuwig leven, eeuwige vrede, vergeving van schuld straalt van dit dierbare kruis. Hier aanschouwt de ziel Hem niet slechts in Zijn diepe vernedering en Zijn lijden, maar geniet zij de kracht. Zijner opstanding. Hier ziet zij Hem als haar Koning, verhoogd tot een Vorst des Levens, als de heerlijke Overwinnaar over zonde duivel en hel. De satan ligt verpletterd aan de voet van het kruis; Jezus moet als Koning heersen. Gen. III:5.

O, zalig zien van de Koning! Hij is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend. O zalige onderhandelingen tussen de Heere en de ziel in deze weg! Hier is die hoge plaats, die verhevene baan, waar de ziel tot de ware nederigheid gebracht wordt, waarin alleen ware zaligheid, heiligheid en Gode- verheerlijkende vrucht van God de Heilige Geest, als ene. vrucht van Zijn arbeid in de ziel, gesmaakt wordt. Stilzitten en vertrouwen zal Uw sterkte zijn. Uit deze kracht wordt zwakheid, ootmoed en vernedering geboren als een vrucht van de dierbare Geest en hierin is meer zaligheid voor de .ziel dan dikwijls in vele genietingen en vertroostingen, hoewel deze op zichzelf zalig zijn.

O, die nog nimmer de heerlijkheid van God en Christus gezien heeft; die nog nimmer in de diepte is geleid, heeft nog nimmer de veiligheid van dit hoog vertrek mogen ervaren. Jes. XIV: 32. Jes. XXVI: z 8. Jes. XXV: 4, 5. Jes. XXXII: Jes. XXXIII: 5, 6, 15-17. Jes. L: 10, Jes. LVII: 15, 16. Jes. 9: 9. In dit hoog vertrek worden wij in de ware laagte gebracht. Uit deze duisternis wordt licht, uit deze dood leven, uit deze banden ware vrijheid geboren.

Het is een zaligheid te groot om uit te spreken, een verborgenheid zo hoog, diep, wijd en breed, dat men ook in het beginsel van haar beschouwing zichzelf als verliest. O oneindige liefde Gods in Christus, welke zich uitstrekt van eeuwigheid tot eeuwigheid!

In dit kruis, de openbaring van dit leven in onze dood, wordt echter God verheerlijkt. Om dit te zien moet de ziel gebracht worden in de binnenkameren van des Konings

Paleis, uitgeleid uit zichzelf, ontkleed en met de klederen des heils bekleed worden om te komen in rechte gemeenschap met haar God. Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig; in gestikte klederen zal zij tot de Koning geleid worden. En die Hoge, Heilige, Ongenaakbare in Zichzelf, deelt Zich in het licht van dit kruis aan de. ziel mee, en de arme zondaar wordt, als de bruid van Christus, nabij Gods Liefde-hart gebracht. Welke zaligheid is hierbij te vergelijken?
Waarlijk, naarmate de beproeving groot en zwaar is, is ook de openbaring der heerlijkheid Gods groot. In dit hoog vertrek geniet de ziel de vruchten van Christus bloedig lijden en sterven; zij geniet ze niet slechts, maar de vrucht daarvan is haar gehemelte zoet. Zalige vrucht der onderwerping! Zalige vrucht van het heerlijk werk, van de kracht, het leven en de inwoning van God de Heilige Geest!
In Zijn licht doorwandelt men de duisternis, komt de Heere aan Zijn eer door de geloofskracht en het geloofsvertrouwen, waarin Hij de ziel oefent, om op Hem te vertrouwen in de duisternis. In de genietingen en vertroostingen ontvangt men slechts wat de Heere in Zijn vrije ontferming en liefde meedeelt, maar men mist de kracht van het eerste in de oefening en kennis van de Heere zelf.
In het eerste geniet men slechts de gaven, in het laatste de Gever; het laatste is het veiligste, het zekerste, het meest Godeverheerlijkende.
In het laatste wordt de ziel meer dadelijk met Christus verenigd, en Zijn dierbaar beeld gelijkvormig gemaakt, in het eerste blijft men slechts hangen aan de schijn en mist men het wezen.
O, welk een licht straalt er. van dit kruis, welk een licht van een bloedende, lijdende. Zaligmaker!
Helaas! hoeveel mis ik van deze zalige, heiligende kennis! Welk een zaligheid om als zondaar te mogen verkeren met de Heere! Welk een zaligheid om alzo onder de bearbeidende hand van de Hemelse Landman zich te bevinden! Iedere rank, die vrucht draagt, reinigt Hij opdat zij meer vrucht drage. Joh. XV. Met welk een liefde doorwondt, met welk een liefde heelt Hij. Hij plaagt of bedroeft niet van harte, maar Hij kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijn heiligheid zouden deelachtig worden.
Hij doorwondt slechts om meer van Zijn liefde en volheid, meer van de schoonheid; dierbaarheid, algenoegzaamheid en noodzakelijkheid van Zijnen lieven Zoon te openbaren, meer te doen proeven en smaken, hoe ontfermend Hij is in mededogen, vol van liefde, onafgebroken in trouw, in de openbaring der schatten en rijkdommen welke opgesloten zijn in Christus en in Zijn liefderijk, ontfermend Vaderhart.
Al Zijn beproevingen zijn als zovele koorden Zijner eeuwige liefde, waarmede Hij de zondaar tot zich trekt, in de Zoon Zijner liefde. Vaderlijke tucht en Vaderlijke liefde zijn een gezegende vereniging, wanneer door de krachtige en levende inwoning van God de Heilige Geest de ziel er door geheiligd wordt. Hebr. XII. Hierin blinkt een der heerlijkste deugden Gods uit kracht van Zijn Verbond, uit kracht van Jezus leven en opstanding voor het hart uit. In dit genadig onderwijs ziet de ziel de onwankelbare liefde en trouw van haar God, de grondslag Zijner eeuwige, verkiezende liefde, waardoor zij leert zingen van goedertierenheid en recht. Deze lofzang kan nimmer gescheiden worden, daar hij zijn begin heeft in Gods eeuwige, verkiezende liefde, en zijn einde in het volbrachte werk van Christus. In Hem alleen is de Vader voldaan; want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden. Alles wat hieruit niet voortvloeit, en hierin niet begint en eindigt, is niet uit God. O, onbegrijpelijke, oneindige liefde Gods in Christus! Hoe zou een arme, nietige worm iets van U vatten, iets begrijpen, iets recht gevoelen, zonder gebracht te worden tot het innigste, levendigste besef hiervan, tot een stipje dezer onbegrensde, nimmer eindigende liefde?

O mijn ziel! dat ge geheel in deze liefde verslonden en opgenomen werd, geen zaliger plaats kende dan dit kruis, geen andere gemeenschap dan in dit hoog vertrek!

Hoe zou men meer van de Heere leren kennen, meer in Zijn gemeenschap wandelen meer de diepte zijner ellende zien en gevoelen, meer reikhalzend uitzien naar Zijn volkomen gemeenschap en naar de aflegging van dit lichaam der zonde en des doods! Wat is er al Goddelijk licht nodig om onze ware duisternis, welk een Goddelijke kracht
om onze zwakheid, welk een Goddelijke wijsheid om onze dwaasheid te zien en te erkennen, welk een Goddelijke almacht uit ons van ons eigen te verlossen, welk een goddelijk leven om ons onzen waren doodstaat te doen zien en te gevoelen, welk een genade, om als doden in onszelf een levenden Christus te omhelzen; welk een bijblijvende genade van God de Heilige Geest, tot deze genade gebracht en in deze genade geheiligd, daarin op te wassen, opdat de God aller genade in Zijn eigen werk verhoogd en verheerlijkt worde.
O zalig! zalig! die de proef doorstaat, die, waar alle hoop verdwijnt, God tot Zijn hulp ziet opstaan en tot Zijn hulp heeft. Waar God opstaat tot verlossing, wordt de ziel bevrijd, bekomt zij het getuigenis van des Heeren Geest en wordt zij geborgen in dat hoog vertrek.

De Heere toonde mij op die tijd, dat de ware vordering in genade bestaat in ontdekking van mijn ware doodsstaat. Want het pad des rechtvaardigen zal zijn als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de vollen middag toe. Zij zullen volgens de beloften kennen en vervolgen de Heere te kennen.
Dit doet de ziel opwassen in Christus en in de kennis Gods, en is een vrucht van de Heilige Geest, een vrucht van Jezus Hogepriesterlijke voorbidding (Joh. XVI1): Vader! heilig ze in Uw waarheid! Voornamelijk geschiedt dit uit kracht van de tucht en de inwendige vernieuwing van de Heilige Geest door onderwerping en door sterven aan het eigen, de grote afgod, die God weerstaat; en niet slechts door de heiligende tucht, maar ook door de liefderijke, vaderlijke en mededogende liefde Gods in Christus, welke de ziel eerst doorwondt, en na haar in dit hoog vertrek gebracht te hebben haar onder Zijn genadig opzicht bij dit kruis houdt.
In dit licht wordt haar schuld wel ontdekt, maar in dit bloed doet Hij zien, dat Hij in Zijn Jacob, geen zonde en in Zijn Israël geen overtreding ziet. In dit licht toont God de Heilige Geest haar, dat dit alles des Heeren werk en zij een plant is, die de Hemelse Landman geplant heeft. O, welk een zaligheid, gebracht te worden tot de hulp des Heeren! Richt. V: 23.
Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet. Door het geloof hebben de Ouden getuigenis bekomen. Hebr. XI,. Waar nu het geloof als een gewrocht van God de Heilige Geest, als een vrucht van Gods eeuwige liefde in de ziel, in de rechte oefening gebracht wordt, moge de nood hoog en de beproeving zwaar zijn vanwege de kracht van de tegenstand welke het geloof ontmoet, doch het verliest zich in God, het ontvangt slechts wat God werkt. Het geloof, door God de Heilige Geest in de zuiverste oefening gebracht, heeft niets, kan niets, wil niets, dan wat God werkt, wat God geeft. Het geloof is een zeer diep afhankelijke genade, en hangt door het Goddelijk licht en de Goddelijke kracht, die het met zich brengt, in alles van de Heere af.
Het is een diep doorzoekende genade, het legt alles de Heere ter beproeving voor. Het geloof ontdekt al ons ongeloof. Licht en duisternis staan hier: tegen over elkaar; zonder de beproeving des geloofs, zouden wij dit nimmer gewaar worden of dit recht

zien. 1 Petrus 1: 7. De beproeving toont aan wat wij missen, maar tevens wat er in God is. Zo openbaart zich in de beproeving meest de heerlijkheid Gods in de diepte van de weg, en in de gehele hulpeloosheid van het blinde, zwakke schepsel. Waarin toch zal een blinde zich beroemen, dan in de liefde, de trouw, de macht van zijn heerlijke, Goddelijke en aller-genadigste Leidsman? En hoe heerlijk blinkt het uitnemende geduld en de liefde uit van de Leidsman in het leiden der blinden; want wie is er hulpelozer dan een blinde? De macht en liefde Gods schijnen hier in het helderste licht. De heerlijke belofte schijnt in al haar kracht en de arme hulpeloze ziel zegt: niet omdat ik zoveel geloof en zo veel vertrouwen op de Heere heb, verschijnt de Heere tot mijn hulp; nee! hier wordt de Hoofdsteen toegebracht met toeroepingen: *Genade, genade zij Denzelf.*
En dit in iedere beproeving en bij iedere trede op: de weg des levens. Vreest niet, zegt de Heere, want ik ben met u; weest niet verbaasd, want ik ben Uw God; ook help ik u, ook ondersteun; Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid. Jes. XLI. De Heere schenkt kracht naar kruis. Hij verspilt Zijn genade niet, maar geeft ze tijdig en wanneer wij er de geschikte voorwerpen voor zijn; anders ware het geen genade, en de Heere werd niet als God gekend, gezien en verhoogd.
Hoc duister de nacht ook zij, op Gods bevel en belofte gaat hij voort en wat een middel van verderf en ondergang is, wordt door de Heere gemaakt tot een middel van zegen en beveiliging. Toen zong Mozes en de kinderen Israëls de Heere dit lied en spraken: Ik zal den Heer zingen; want Hij is hogelijk verheven! Uw rechterhand, o Heere! heeft de vijand verbroken, Gij hebt met Uw wind geblazen. Wie is, als Gij verheerlijkt in heiligheid, vreselijk in lofzangen, doende wonderen! Gij leiddet door Uw weldadigheid dit volk, dat Gij, verlost hebt; Gij voert hen zachtkens door Uw sterkte tot de liefelijke woning Uwer heiligheid."

De Heere leidt Zijn volk door dit leven wel zacht en met veel ontferming, maar toch krachtig genoeg om te weten, dat Hij het is die hen leidt, totdat Hij hen eens volkomen leiden zal tot Zijn heerlijkheid. God brengt er Zijn volk door, het is Zijn volk, door Hem verworven, gegeven aan Jezus en gekocht door Diens dierbaar bloed. Des Heeren beproevingen dienen slechts om ons ontvankelijk te maken voor het vele goede, dat Hij ons geven wil. Waarom laat de Heere de Zijnen soms zo lang in het leed, alsof het schijnt, dat zij onder, het kruis zullen bezwijken? Omdat Hij de uitkomst weet.
Wisten wij die ook, wij zouden ons onder de beproevingen geheel anders gedragen; maar waar zouden ons geloof en ons vertrouwen op God blijven? Deze wetenschap zou het geloof uitsluiten. Maar genade, ja, meer dan genade is het, in de duisternis, in een duistere weg, blind in de weg op de Heere te vertrouwen, en het is daarom genade, omdat God juist in zulke wegen Zich openbaart. In zulk een weg maakt God ons klein, tot niets, geheel blind, hulpeloos, krachteloos. Welk een eeuwige sterkte vloeit hieruit echter voort: te zijn in de hand Gods als niets, opdat Hij met ons doe wat Hem welbehaaglijk is. Mijn volk, zegt de Heere, zal zeer gewillig zijn op de dag Mijner heirkracht. Dit is het wat in de duisternis de glans, de kracht, de heerlijkheid der beloften afwerpt, waarin de kracht van het Verbond gesmaakt, de heiligheid van de Leidsman gezien, de kracht en het leven van Jezus opstanding ervaren wordt. Ik zal de blinden leiden, enz. Ik zal zijn die Ik zijn zal. Hoe meer wij achter de waarheid gebracht worden hoe meer wij onze diepe afhankelijkheid zullen gevoelen de kracht en sterkte der waarheid ondervinden, de heerlijkheid volheid, schoonheid en algenoegzaamheid der waarheid zien, de heerlijkheid van Hem, *de Machtige, de Getrouwe, de Onveranderlijke Die is, Die was en Die komen zal, en van de zeven*

Geesten die voor Zijn troon zijn; en van Jezus Christus, die de getrouwe Getuige is, de eerstgeborene uit dé doden, en de Overste der koningen der aarde. Hem die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Code en Zijn Vader; Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid. en de kracht in alle eeuwigheid. Amen. Openb. I: 4-6.
Alzo openbaart zich de Heere in de nood aan Zijn volk wanneer de ziel in de woestijn op haar Liefste mag leunen, Zijn nabijheid ondervinden en in Zijn gemeenschap mag wandelen. En deze onze gemeenschap is met de Vader en Zijnen Zoon Jezus Christus. 1 Joh. I: 3.
Wij hebben alzo gemeenschap met Hem in Zijn leven, in de openbaring van Zijn liefde en in de ondervinding Zijner kracht. Welk een zaligheid sluit deze gemeenschap in; welk een innige bekendmaking van liefde van de Heere aan de ziel en wederkerig. Hij zegt: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde," en de ziel zegt: " Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier hoven tienduizend."
Daar is opening, toegang, gemeenzaamheid met de Heere; want de verborgenheid des Heeren is met degenen, die Hem vrezen. Ps. XXV: 14. De ziel stort zich in haar noden geheel voor de Heere uit; haar gehele hart voor Hem openleggende, wat zij aan niemand doen kan.
De Heere verzekert Zijn liefde aan de ziel: " Ik ben de Heere uw God, Ik zal u tot een God zijn," en onder de levende en levendmakende invloed van God de Heilige Geest gevoelt de ziel haar innige betrekking op de Heere, roept zij wel uit: *Mijn Heere en mijn God!* Zo leert de ziel roemen in de verdrukkingen; wetende, dat de verdrukking lijdzaamheid werkt, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop, en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in het hart is uitgestort door de Heilige Geest, die ons gegeven is. Rom. V: 1-5.
Daar is een zaligheid in te groot om uit te spreken. De Heere geeft in deze openbaring Zichzelf, Zijn Christus, Zijn Geest, Zijn zegen; en in deze zalige nabijheid, in deze zalige onderhandelingen, in dit hoog Vertrek (Ps. XCI. Jes. XXXIII: 15-17) geeft de ziel zich zo aan de Heere met alles, met alle bezwaren die drukken, met alle noden die dreigen, alle angsten die kwellen, alle vijanden, alle aanvallen uit- of inwendig. O, hier mag men waarlijk ondervinden, dat des Heeren Naam Raad is; hier mag men zien bij Geestes licht en door de genadige tegenwoordigheid van die volheerlijke Persoon, God de Heilige Geest, dat er geen geval is zo duister, geen nood zo hoog, geen verwarring zo groot, geen aanvechtingen zo zwaar, waarvoor de Heere niet gezorgd heeft in Zijn dierbaar Woord.

Daar openbaart de Heere zich als haar Vader, haar toevlucht, Jezus als de Weg, de Waarheid en het Leven en als haar licht, de Heilige Geest als haar Leidsman en Leraar. Hier verkeert de ziel in heilige vreze, en tevens heilig zorgeloos. In deze plaats (want zij is licht en verlicht door en vervuld met de Heere) vreest zij het meest zichzelf, wordt zij van alles buiten zich afgebracht en gelooft zij, dat er geen haar van haar hoofd zal vallen zonder de wil des Hemelsen Vaders.
Hier zit men in de laagte aan des Heeren voeten. Dit leidt tot een helder en volkomen gezicht van een gekruiste en vernederde Jezus. Dit is de poort waardoor de rechtvaardigen ingaan, waardoor men nu en dan een gezicht ontvangt binnen de stad, die fondamenten heeft, waar Christus is, waar haar Koning leeft, Wien gegeven is alle macht in Hemel en op aarde. Hier is de Koning gebonden op de galerijen.
O, hoe veilig is deze plaats, waar men geen wil heeft en als onder des Heeren hand besloten, zich gewillig leert buigen onder de Zijnen. Daar betoont de Heere Zijn liefde; daar rust Zijn vriendelijk Vader-oog op ons; daar opent Hij Zijn vriendelijk

Vaderhart in Christus; daar smaakt men Zijn Vaderliefde; daar hangt men in alles als een hulpeloos kind van Zijn Vader af; daar stort men in kinderlijke eenvoudigheid al de noden voor de Heere uit; daar ziet men op Hem, hoopt op Hem, wacht op Hem, verlaat zich op Hem, is stil in Hem; daar dient men Hem in een vrije, eenvoudige geest; daar rust men en wordt men gebracht nabij Gods Vaderhart in Christus. Daar ondervindt men waarlijk, dat de Heere een welgevallen heeft aan degenen, die Hem vrezen, aan degenen die op Zijn goedertierenheid hopen, en mag men in stilheid gevoelen: De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Hij doet mij neerliggen in grazige weiden, Hij verkwikt mijn ziel, Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid om Zijns Naams wil. Al ging ik ook door een dal der schaduw des doods, ik zou niet vrezen; want Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.
O veilige plaats, heerlijke weg, algenoegzame Naam! Want de Naam des Heeren is een sterke toren, de rechtvaardige zal er heen lopen en in een hoog vertrek gesteld worden. Want alzo zegt de Hoge en Verhevene die in de eeuwigheid woont, Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte, en in het heilige, en bij dien die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat ik levend make de Geest des nederigen, en opdat ik levend make het hart des verbrijzelden. Jes. LVII 15, 16. O zalige plaats, heilige en hoge weg, om in te mogen gaan door een vernederden en bloedende Jezus, toegang tot en gemeenschap met de Vader te hebben in en door en met Hem!
Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk, dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden. Daarom kent de wereld ons niet, omdat zij Hem niet kent.
O, hoe wonderlijk, hoe onbegrijpelijk is deze liefde Gods. Zij is de Bron, oorsprong en fontein onzer zaligheid, waaruit alle andere geestelijke zegeningen voortvloeien. O eeuwige liefde Gods! Hoe oneindig, onbegrijpelijk zijt gij, gelijk God zelf! Uit liefde gaf God Zijn lieve Zoon voor verlorene zondaren; uit liefde werd God mens en nam Hij onze natuur aan; uit liefde wilde de dierbare Zone Gods lijden en sterven, Zich vernederen, ja tot de dood des kruises; uit liefde leeft Hij voor de Zijnen. Uit liefde riep de Heere hen; uit liefde rechtvaardigde en heiligde Hij hen; uit liefde blijft Hij hen zoeken en zaligen, en eens volkomen verlost zullen zij in het volle genot Zijner tegenwoordigheid, in de volheid Zijner liefde delen. van welk een wonderbare aard is deze liefde! Ze is hard als liet graf, haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren. Veel wateren zouden deze liefde niet uitblussen. Hooglied VIII: 6, 7. Zij is van een alles overtreffende aard. Het is die genade, die als de wortel van het nieuwe leven alleen ware vrucht voortbrengt, omdat zij uit God vloeit en wanneer ze door het geloof in de ziel wordt uitgestort, de ziel doet juichen te midden der hevigste verdrukkingen. Rom. V: 1-5. Zij verlevendigt de hoop en is gelijk een anker van de ziel hetwelk zeker en vast is, en ingaat in het binnenste van het voorhangsel; daar de Voorloper voor ons is ingegaan, namelijk Jezus, naar de ordening van Melchizédek; een Hogepriester geworden zijnde in eeuwigheid. Hebr. VI: 17-20.
Hoe vast en onveranderlijk is deze liefde, daar zij haar begin in de volzalige God zelf heeft. Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar het Verbond mijns vredes zal niet wankelen, spreekt de Heere, Uw Ontfermer, Jes. LIV. Gezegend de ziel, welke door God de Heilige Geest geleid wordt in de oneindige schatten, bronnen fonteinen en diepten, in die onafgebroken vlietende stromen der liefde Gods. Welk hart kan ze gevoelen, welke tong kan ze stamelen, welke pen ze beschrijven?
Eeuwige aanbidding en bewondering zal de zaligheid der verlosten uitmaken. Waar slechts één druppel uit dien oceaan aan het arme zondaarshart wordt medegedeeld, is zij als een fontein, springende tot in het eeuwige leven; haar leidende tot God in Christus, in Wiens liefde zij als verslonden wordt. Deze liefde is een allesoverwinnende, zielvernederende en heiligende genade. Joh. IV: 16-21. 1 Joh. V:

1-4. Deze liefde kan niet bewogen worden, en hoe naakt de ziel ook tot haar voordeel ontkleed worde, deze liefde zal tot beschaming van de zondaar in te heerlijker glans te voorschijn treden. Openb. XIX 9-16. IJvert naar de beste gaven, maar ik wijs u een weg die nog uitnemender is, Cor. XIII.
Deze dierbare, door Goddelijke wederbarende genade in het harte gewrochte, door Goddelijke kracht bewaarde liefde zal de ziel bevestigen in de volheerlijke, diep verootmoedigende, diep, aanbiddelijke, diep neerbuigende waarheid van Rom. IX: 33. Gelijk geschreven is: ziet, Ik leg in Sion een steen des aanstoots, een Rots der ergernis; een iegelijk, die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden. Iedere overgave onder deze heerschappij zal de heerlijkheid, schoonheid en Majesteit van deze Koning openbaren.
O zalige plaats, waar de Koning alzo voorttrekt in Zijn grote kracht, overwinnende en opdat Hij overwinne! Wanneer deze liefde de banier over ons is, is zij de overwinning in elke strijd, de zegepraal over zonde, wereld en hel, het licht in iedere duisternis, het leven in iedere dood.
O, hoe veilig en zalig is de ziel, wanneer zij ervaren mag, dat de krachtige tegenstand van zonde, duivel en hel gebroken is, die deze liefde in haar vrijen loop kunnen belemmeren. Hoe zalig is het licht en de genadige vrijmoedigheid, waarin ons hart ons niet veroordeelt: de vrijbrief onzer schuldvergeving.
O dierbare Geest! Houd door Uw genade deze liefde levendig in dit arme, schuldige zondaarshart; houd dit kostelijk kleinood ontdekt voor mijn blind zielsoog. O, laat deze liefde de grond mijner hoop in iedere nood en de rust mijner ziel zijn, wanneer zij scheiden zal uit dit lichaam der zonde en des doods, hetwelk nog zo dikwijls het licht, het leven en de vrijen loop dezer liefde belette en belemmerde. O, laat deze liefde de banier over mij zijn; laat mijn ziel leven, en zij zal U loven.

Welgelukzalig, die de God Jacobs tot Zijn hulp heeft, wiens verwachting van de Heere zijnen God is. Niemand is gelijk God, o Jeschurun, die op de hemel vaart tot Uw hulp, en met Zijn hoogheid op de bovenste wolken. O Israël! wie is u gelijk? gij zijt een volk verlost door de Heere, het schild uwer hulp en die een zwaard is uwer hoogheid. Deut. XXXIII: 29. Hoe welgelukzalig is het volk, dat het geklank kent; zij zullen in het licht van Gods aanschijn wandelen. Doe welgelukzalig is de mens, wiens zonden vergeven zijn, die, met Christus verenigd, toegang tot en vrede met God heeft. Hoe vurig begeert zulk een ziel de Heere in iedere weg in onderwerping te volgen en des Heeren heiligen wil te kennen, hetzij Hij haar leidt in overvloed of gebrek. Zijn genade, Zijn liefde, Zijn gunst, Zijn tegenwoordigheid is haar genoeg.
Hoe leidt deze armoede, deze zwakheid, dit gebrek tot de fontein, de kracht en de beloften van een onveranderlijk Verbond, tot de dierbare Verlosser, tot des Heeren eigen liefdevol ontfermend Vaderhart, om aldus Zijn ontfermende liefde te smaken eo te proeven, zich te mogen verbergen in Zijn liefde-hart, de woorden des levens uit Zijnen mond te mogen horen en opeten, zodat het ganse hart met enkel liefde, verwondering, aanbidding en dankzegging vervuld wordt.
O, hoe dierbaar en noodzakelijk is God de Heilige Geest in deze onderwijzingen! Hij leert ons hoe te komen; Hij ontdekt ons onze ledigheid en Christus volheid, onze ongeschiktheid en Christus' gepastheid, onze vuilheid en Christus' schoonheid, heiligheid en dierbaarheid, onze zwakheid en Christus' kracht. Hij brengt ons tot de Fontein, opent ze, geeft de dorstigen ervan, en vervult hen met het water des levens om niet, maakt iedere duisternis licht en schept in onzen dood het leven.
Welk een majesteit, glans, heerlijkheid, schoonheid en noodzakelijkheid ontdekt God de Heilige Geest in de Persoon en het werk van Christus, in Zijn volmaakte gerech-

tigheid, in de onwankelbaarheid van Gods Verbond, in de onwrikbaarheid der belofte, in de onveranderlijke liefde Gods des Vaders, in de algenoegzaamheid en voldoening van Christus' dood en lijden, in de toepassing daarvan van Zijn leven en opstanding, in de vrede Gods, welke hierdoor voor de arme, schuldige, ledige, naakte en gans ontblote ziel afvloeit.
O, welk een heiligende genade is onderwerping en gehoorzaamheid aan de wil Gods! Welk een veilige zielsgestalte, welke zalige vruchten vloeien hieruit voort voor het hart! Wat is meer Gode-verheerlijkend? Wat is iedere andere zielsgestalte (al schijnt die als goud te schitteren!), welke hieruit niet voortvloeit?
O, wanneer wij bij en door 's Geestes licht geleid, door de inwoning van de Heilige Geest bestuurd, door de kracht van Jehova de Heilige Geest ondersteund, ondersteund van onder eeuwige armen, geleid wordt tot de verborgen omgang met God in Christus, dan zien wij, wat wij in zulk een weg te leren hebben, namelijk dat de Heere niet afhangt van onze zielsgestalten in enig geval, maar dat wij in dit licht in alles van de Heere afhangen. Welke rijkdommen van genade worden in dit licht ontdekt; tot wat nieuwe genade wordt de ziel geleid, om ze daarna te leren beoefenen! Wat leren wij hierin verstaan: *mijn ziel kleeft U achteraan!* Hoe ontvangen wij in al deze noden het getuigenis van de Heilige Geest, dat die de Heere aanhangt één geest met Hem is.
Zalige armoede, welke tot deze fontein leidt, om steeds meer en meer van vat tot vat ontledigd te worden, om op de tijd, van die Goddelijke Leraar hiertoe bestemd, genade te ontvangen voor genade. Niemand is het gegeven de verborgenheden des Koninkrijks te verstaan, dan hun, die hierin dagelijks door God de Heilige Geest onderwezen worden.
O, wie zou zonder dit genadig onderwijs kunnen geloven, dat verlies winst, dat sterven leven is? Hoe wordt de ziel uit zichzelf geleid en gebracht tot dat ware leven, tot de grond en de oorsprong van Gods eeuwige, soevereine, verkiezende liefde, tot haar roeping, rechtvaardigmaking, heiligmaking en eeuwige verlossing, die daar is in Christus Jezus, haar Heere. Hij alleen is haar grond, haar licht, haar leven, haar Alles. Overal waar zij buiten dit gezichtspunt loopt, loopt zij buiten Christus; overal waar zij van iets nevens Hem enigen grond maakt, is zij buiten hope.
O dierbare Geest! bestraal dit duistere hart met Uw licht, opdat ik niets bezitte nevens Christus.

Hoe ziet men in dit licht het licht; hoeveel gevaar bestaat er, om enigen grond buiten Christus te bezitten om in eigen kracht werkzaam te zijn; hoeveel gevaar om een Christus te maken van ons geloven, gevoelen of van enige andere werkzaamheden, van gebeden, tranen, eigengerechtigheden! De Heere ontdekke ons door Zijn Geest aan alle nevengronden, die Christus niet zijn; want al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed, onze beste daden zijn slechts blinkende zonden in de ogen van de heiligen en rechtvaardigen God. Christus alleen - geen ander, - Zijn gerechtigheid, Zijn verdiensten, Zijn bloed, zij of worde de grond van allen die door genade leerden vragen naar Hem, welke alleen de weg, de waarheid en het leven is. In Hem en door Hem, die ons van Gode geworden is tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en eeuwige verlossing, zij al onze grond, al ons leven, al ons licht, al onze wijsheid, al onze zaligheid. Tot Hem gebracht, in Hem gefundeerd, uit kracht van Gods onveranderlijk Verbond met Hem verenigd, als zijnde dit alles het genadig werk van God de Vader, door de kracht, het leven, de liefde en de inwoning van God de Heilige Geest, doet de ziel genieten, proeven en smaken de liefde des Vaders, de volheid Zijner liefdevolle en barmhartige ingewanden; de ziel zal ervaren, dat haar God en Vader in Hem, namelijk in die dierbare Verlosser, verzoend, voldaan en bevredigd is,

en dat Hij in Hem alleen een welbehagen heeft, en door Hem in een beweldadigde ziel.
Hoe nauwer verenigd met Christus, hoe meer wij zullen proeven en smaken van de liefde Gods. De Heilige Geest verlost ons van alles wat Christus niet is, onder welke gedaante of onder welken schijn ons blind hart het in Zijn plaats stelle. Hoe veilig echter is hij, die, hoe hoog bevoorrecht, in diepe afhankelijkheid zich door des Heeren Geest mag laten leiden (Jes. XI: 2. Jes. LXI: I-3), en in een klein beginsel de mening des Geestes mag verstaan! Hoe is hierin des Heeren grote liefde gade te slaan, Zijn grote lankmoedigheid te bewonderen, Zijn wijsheid te aanbidden, Zijn genade te verheerlijken! Hoe mag zich hierin dikwijls het hart verwijd gevoelen, en uitgebreid in vurige wederliefde en volkomen overgave om de wil des Heeren te kennen en te gehoorzamen.
Dikwijls smaakt men hierin een zaligheid en een verborgen omgang met de Heere. O, hoe zalig is dit niets-zijn voor God, wanneer wij er door Goddelijke kracht gebracht worden; hoe ontdekt ons echter dit licht tevens de wortel der vijandschap! De beoefening van deze waarheid is echter dodend voor ons hoogmoedig eigen, maakt hierdoor plaats voor Christus gerechtigheid voor Zijn dierbaar kruis, voor Zijn algenoegzaam, reinigend schuldwegnemend bloed. De ziel door Goddelijk licht geleid, door Goddelijke kracht ondersteund, door Goddelijk onderwijs bestuurd, beveiligd en bewaard, begeert de heerschappij van haar Koning, opdat Hij als Koning heerse; zij wenst gehoorzaamheid te beoefenen en het pad Zijner geboden te lopen; zij begint te verstaan, dat haar zaligheid bestaat in zich te laten leiden, te laten zaligen, te laten heiligen, in zich aan Hem toe te vertrouwen, in niets te weten, te willen of te vermogen.
Welk een onuitsprekelijke genade mocht ik het achten, indien ik recht gelovig zien en omhelzen mocht, dat de Heere mijn voet op deze weg gebracht had, en Hij mijn wankele schreden begon vast te zetten in Zijn Woord en Zijn waarheid (Ps. CXIX); dat de Heere verhoogd, Christus als de Koning der koningen en de Heere der heren verheerlijkt werd in voorspoedig Zijnen weg te rijden in dit arme hart, op het woord Zijner rechtvaardige zachtmoedigheid. Hoe zoet zou mij deze vrucht, het werk van Zijn eigen hand zijn, in de vervulling Zijner beloften: Ik zal Uw stenen gans sierlijk leggen; Ik zal U op saffieren grondvesten. Jes. LIV. Ik zal de dorstigen geven van het water des levens om niet. Hoe zou ik hierin geleid worden tot de Bron en oorsprong mijner zaligheid, in dat onveranderlijk Verbond, tot de ware kennis en gemeenschap met Christus.
Mocht ieder verlangen, iedere begeerte, iedere zucht, ieder opzien om deze heilsweldaden een gewrocht van de dierbare Geest zijn, naar de wil en de mening des Geestes, want die zou het uit het Zijn nemen en God en Christus verheerlijken.
Hoe dierbaar en gepast zijn de waarheden, wanneer men er bij ‘s Geestes licht in geleid, en door des Geestes kracht in geoefend wordt. In de oefening betoont de Heere, dat Hij er bij is, maar dat Hij er ook volstrekt bij nodig is. En Hij zal zitten, louterende en het zilver reinigende, en Hij zal de kinderen van Levi reinigen, en Hij zal ze doorlouteren als goud en als zilver: dan zullen zij de Heere spijsoffer toebrengen in gerechtigheid. Mal. III: 3.
O hoe goed! zegt de ziel dikwijls te midden der beproeving. *O Heere! hoe goed is het mij nabij U te zijn; schenk mij maar genade om mij gewillig daaraan te onderwerpen. Jes. XLIII: 12. Ps. LXVI: 10-20. Niet mijn wil, zucht de ziel in het innigst, maar de Uw geschiede.*

Ook laat de Heere niet verzocht worden boven vermogen en doet Hij de ziel de waar-

heid ondervinden, dat haar sterkte zal zijn naar haar dagen.
Twee zaken ondersteunen de ziel in de beproeving: zij *verwacht de Heere en hoopt op Zijn Woord.* Uit deze kennis vloeit een levende hope: Israël hoop op de Heere!
O Heere! zo spreekt de ziel, mijn hart is niet verheven; mijn ogen zijn niet hoog, enz. en zij eindigt met de betuiging: Israël hoop op de Heere van nu aan tot in eeuwigheid.
Hoe vloeit uit deze kennis de behoefte voort om meer van God en Christus te leren kennen, niet slechts de waarheden te beschouwen, maar ze te leren beoefenen, niet als enige grond (want dit zou Christus en Zijn gerechtigheid, Zijn bloed en verdiensten van de eer en de kroon beroven), maar als vrucht: een deel van de inwendige gehoorzaamheid. Deze is een werk van God de Heilige Geest; een vrucht vanJJezus leven en opstanding; een vrucht van Zijn voorbidding (Joh. XVI1), waaruit alleen ware heiligheid en kinderlijke vrees geboren wordt; alle vruchten van het Verbond der genade, waarvoor in alles gezorgd is.
Hoe veilig en tevens hoe gewillig wordt de ziel hier gemaakt uit kracht van dat Verbond, om te wandelen in des Heeren geboden.
Hoe heerlijk staat het Verbond der genade, tegenover het Verbond der werken. Onder het oude Verbond werden de beesten geslacht en in stukken verdeeld, waar de bondgenoten middendoor gingen, tot een teken dat de Verbondbreker waardig was alzo in stukken gehouwen te worden. Gen. XV: 17, 18.
O, hoe dierbaar is Jezus van de ziel in dit licht, hoe schoon in Zijn alles overklimmende schoonheid, in Zijn bloedig lijden en sterven, in Zijn diepe vernedering en in Zijnen kruisdood (Jes. LII1), ook als de Borg van een zo veel beter Verbond. Waarlijk, Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons de vrede aanbracht, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.
O welk een zaligheid om binnen dit heiligdom geleid te worden! Hoe diep is de waarheid; welk licht is er nodig voor de arme ziel om ze recht te kennen; welk een genade om ze recht te beoefenen! Hoe gevoelig wordt de ziel gemaakt voor eigen zwakheid, door de ondervinding dezer kracht! Door de beoefening dezer genaden, wordt de ziel door God de Heilige Geest in deze nabijheid, in dit licht gehouden. De Heere verspilt Zijn genade niet; het een staat tegenover het ander. Zelfs de minste genade zou in onze eigene hand al spoedig misbruikt of verzondigd zijn.
O, hoe veilig is dan de ziel, wanneer God de Heilige Geest haar als een gespeend kind maakt, en altijd hulpeloos, altijd behoeftig, altijd arm, jammerlijk naakt en blind in eigen oog houdt. Niets minder dan dit nabij-zijn bij God, dit gebracht zijn nabij Gods liefdehart kan de ziel op dit moeilijk pad bewaren, te midden van alle aanvechtingen en redeneringen van een ongelovig, bevend hart; niets minder kan haar stil maken en stil houden, en met een gewillig hart doen zeggen: Gij hebt mijn rechterhand gevat, Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen. Ps. LXXIII: 14-28.
Hoe leert de ziel eerst waarlijk uit de diepte van haar ellende tot God roepen! Ps. CXXXI. Ps. CXXXII. Maar uit deze diepte wordt zij geleid tot God, tot haar God; de hoop wordt verlevendigd te midden der hoogste noden, om op God te hopen; die hoop wordt niet beschaamd. Waarom?
Omdat God getrouw is en Zijn Verbond onwankelbaar (Jes. LIV); omdat Jezus leeft en Zijn belofte onfeilbaar zijn. Hoe zalig is dat waarlijk nabij-zijn bij God, dat bij God blijven te midden der golven en baren, die nu en dan de ziel als schijnen te verzwelgen.
O dat stil, wachtend, wakend, biddend, op de Heere vertrouwend hart, dat, ofschoon het dikwijls geen woorden heeft, de hemel bestormt met gebed. O, dat onderworpen

aanlopen van de Heere als een waterstroom, dat heilig worstelen met God, om de begeerden zegen in de ontdekten nood! O, dat zich verloren gevoelen in de Drieenigen God, Vader, Zoon en Geest! O zalige Godskennis, waarin de Heere zich openbaart in de hoogste noden!

O heerlijke genade des geloofs, in het hart gewrocht, bewaard, versterkt te midden der hoogste beproeving des geloofs; een genade, die in alles van de Heere afhangt, biddend leert smeken, smekend hopen, hopend wachten, wachtend uitzien, uitziend worstelen, worstelend begeren om de zegen van de God Jacobs, ook in de nijpendste wegen, op hoop tegen hoop Hem vasthoudende, als ziende de Onzienlijke.

Hoe veilig is de ziel in haar hoog vertrek! Ps. XCI. Hij zal Mij aanroepen en Ik zal Hem verhoren; in de benauwdheid zal Ik bij hem zijn; Ik zal hem met lengte van dagen verzadigen en Ik zal hem mijn heil doen zien. Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het Verbond mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer. Jes. LIV: 10. Nochtans is de beproeving des geloofs geen geringe zaak: zij kost bloed en tranen.

Maar wanneer de Heere daarin nabij is, wordt het zwaarste ligt; een onoverkomelijke weg wordt tot een vlak veld, de duisternis licht, het kromme recht, deze woestijn tot een liefelijke plaats, waar de ziel op haar Liefste mag leunen; ja, zij zou haar gevangenis noch haar banden willen ruilen voor al de schijnbare genoegens van de wereld en de gemeenschap met haar God niet missen voor enige valse vrede, valse rust of valse vrijheid. Het is haar beter met God en Zijn volk te lijden, dan buiten God in de zonden te leven, of zich te vermaken in de schepselen.

O, hoezeer begeert de ziel gelouterd en geheiligd uit de hand haars Gods te voorschijn te komen. Hoeveel smekingen en zuchten worden voor de troon der genade uitgegoten, in naam van haar Hogepriester! Hoe verwacht de ziel, dat haar smekingen mochten komen door Hem in de oren van de Heere Zebaoth!

Hoe verwacht de ziel een genadig antwoord van haar God, een woord van Zijn lippen, omdat zij reeds ervaren heeft, dat de Heere haar smekingen gehoord heeft; zij weet en gevoelt en gelooft, dat haar God en Vader de Hoorder der gebeden is, maar zich dikwijls verborgen houdt om haar roepen aanhoudend, standvastig te maken, haar geloof te beproeven, te reinigen en te oefenen, haar de Heere te doen verwachten als een gans ontblote en hulpeloze, op hoop tegen hoop aan haar God te doen vasthouden. Evenwel zegt zij: waar is mijn geloof?

Hoe groot is het ongeloof, hoe groot haar vrees, zwakheid, hulpeloosheid, blindheid! Hier echter moet weer de heerlijkheid van de Leidsman geopenbaard worden in het leiden der blinden; Hij moet komen, Hij moet zich wenden, Hij moet Zijn genade verheerlijken, Hij der blinden licht zijn, Hij de gevangenis wenden, Hij de banden slaken. Hij moet komen over bergen van zwarigheden. Hij moet de banier opheffen. Hij moet doorbreken. De Koning moet komen en opstaan, Zijnen scepter toereiken, uit zwakheid kracht schenken, de vijanden achterwaarts doen keren, en zo moet de arme zwakke ziel in de hand van haar God vastgezet worden in de waarheid, voorgelicht door de waarheid, geleid tot de waarheid, verenigd met en geheiligd door de waarheid, ondersteund en bewaard door de kracht van het Verbond, voorgelicht door Jezus dierbaar bloed en kruis en gesterkt door de kracht der beloften, die alle in Christus *Ja en Amen* zijn.

De ziel ziet in dit licht het stipje geloof, dat zij ontvangt om in haar God tegeloven. Haar geloof moet: ten uiterste beproefd worden, omdat God verheerlijkt en heerlijk zal worden in Zijn eigen werk, op Zijn eigen tijd, naar Zijn eigene wijze, tot Zijn eigene eer. Jes. XXXII: Jes. LXIII: 9-14. Ware er geen levende Jezus, er ware geen hope; nu is er hoop op Hem en geloof in Hem, al is dit dikwijls met een bevend,

ongelovig hart. Wat is iedere ware geloofsoefening een wonderwerk Gods! De ware beoefening des geloofs wordt slechts geleerd in de diepte, door de genadige inwoning en de bijblijvende kracht en tegenwoordigheid van God de Heilige Geest. In dit licht behaagt het God de Heilige Geest nog wel eens te tonen wat geloof en wat geen geloof is.

Het geloof, dat zijn oorsprong alleen uit God heeft, is arm, het staat met ledige handen, het vermag niets dan wachten en hopen op, uitzien naar de levende, machtige God, die alleen machtig is, de dingen die niet zijn te roepen als of ze waren. Het rechte besef en gevoel van deze waarheid ziet en ontdekt bij Goddelijk licht dat dit zwaar beproefde werk uit de hand Gods als Gods eigen werk en een gewrocht van Zijn Geest heerlijk te voorschijn zal komen, omdat het des Heeren eigen eer geldt. Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem, enz.
En dien die niet werkt, maar gelooft in Hem, die de godloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid. Niet werken, en toch Gods gebod gehoorzamen en Gods wil volbrengen.
O, wonderlijk heilgeheim, verborgen voor de ogen aller levenden; te wonderlijker, naarmate het bij Goddelijk licht gezien, door Goddelijke kracht geschonken en geoefend wordt. Naarmate de beproefde hierin meer door God de Vader geleid, door God de Zoon geheiligd en door God de Heilige Geest geoefend wordt, zal de volzalige God daarin verheerlijkt en Hem daarvan alleen de eer toegebracht worden. Het zaligmakend geloof brengt uit zijnen aard en in Zijn beoefening Gode alleen de eer toe, van Wien het zijn oorsprong en leven heeft en in Wien het eindigt. Het zij ons een stoffe van blijdschap, dat de bron van waar geestelijk leven voor altijd in God en Christus ligt. De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods, de woningen des Allerhoogsten. In de Hemel zullen zij eeuwig vloeien uit de volheid des Lams dat in het midden des troons is. Het geloof, dat in de ware beoefening gebracht is, is een ontdekkende en hartreinigende genade, daarbij een vrijmoedige, heilige, kloekmoedige genade, omdat het steunt op God, Zijn Woord, Zijn trouw en Zijn beloften. Het ziet in dit licht, dat het in de hoogste noden met de Heere niet kan omkomen.
Het geloof, dat door de Heilige Geest in het hart wordt gewerkt, is, doordat het aan des Heeren hand gaat en onder en achter de Heere wandelt een hartvernederende genade, vindt Zijn zaligheid en inwendige nederigheid in de verhoging van God en Christus, door de inwoning, het leven en de kracht van God de Heilige Geest. Het wandelt achter Jezus, die de weg, de waarheid en het leven is; het leert zichzelf verloochenen, eigen wil verliezen, Gods wil voor heilig houden, en ondervindt in deze weg de kracht der beloften (zoals het op die tijd mijn zalig deel mocht zijn!): Vrees niet; want Ik ben uw schild, en uw loon zeer groot.
In deze weg bekomt de ziel toegang tot, vrede met God. Het zal een heilige weg genaamd worden, voor deze zal hij zijn; wie op deze weg wandelt, de dwaze zal er niet op dwalen.
Hoezeer vloeit hieruit de behoefte voort, dat die dierbare Geest de ziel op die plaats beware, met zijn licht in deze nauwer weg schijne en in iedere duisternis meer doorbrekend licht schenke om, leunende op de sterke arm van haar God en Zaligmaker, Hem in de geloof te omhelzen en door Zijnen Heilige Geest, de kracht dezer waarheid levend in het innigst van de ziel te omhelzen, mocht het zijn te genieten: Zet mij als een zegel op Uw hart, op Uwen arm; want die liefde is sterk als de dood, haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren. Vele wateren zouden deze liefde niet uitblussen. Al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde,

men zou hem ten enenmale verachten.
Er is in de liefde geen pijn, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten. Die vreest heeft pijn en is niet volmaakt in de liefde. 1 Joh. IV: 18.
O, mocht door Uw Geest meer van Uw liefde in mijn arm ledig hart uitgestort worden, opdat het geloof versterkt, de hoop op de God mijns heils verlevendigd en niet beschaamd worde. Mocht Hij, die het licht der blinden is, mij leiden, Hij die de kracht der zwakken is, mij sterken, Hij die het leven der doden is, steeds meer Zijn leven in mijnen dood openbaren.

O, wat moet er geleden en doorstreden worden, eer men iets begint te verstaan, wat het is, Jezus dierbaar beeld in Zijn dood en lijden gelijkvormig gemaakt te worden en Hem te kennen in de kracht Zijner opstanding. Hoe dierbaar is Jezus in Zijn vernedering, hoe heerlijk in Zijn verhoging als de Godmens! Hoe dierbaar is Jezus in de diepte onzer ellende. Zie het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt. Hij alleen is de grond der hope, het enige rustpunt.
Niemand toch kan een ander fundament leggen, dan hetwelk gelegd is, hetwelk is Jezus Christus. Welk een genade mogen wij het achten, wanneer het God de Heilige Geest behaagt de ziel te ontledigen, te ontdekken en ontdekt te houden (daar wij door onze blindheid en onwetendheid in Goddelijke zaken zo spoedig allerlei bedeksels gereed hebben!), opdat deze heerlijke Christus als de grond onzer hoop in ons, voor ons zielsoog ontdekt blijve.
Hoe verlangt de ziel in en door het licht dezer ontdekkingen van Christus Persoon, gerechtigheid en bloed, dat haar oog voor Hem geopend blijve, dat het Hem blijve aanschouwen, dat het nimmer vermoeid noch verzadigd worde van op deze dierbare en allerschoonsten Heere Jezus te zien. Hoe vurig begeert de ziel, ziende in dit Goddelijk licht haar snoodheid, vuilheid, onreinheid en walgelijkheid, naar dat dierbaar beeld inwendig vernieuwd en geheiligd en met Zijn liefde vervuld te worden en alle dingen als schade en drek te achten bij de uitnemendheid Zijner kennis. Wat al nevengronden worden in dit licht ontdekt als gevoel en gestalten, ja, wat niet al, dat zich in ons verheft tegen deze kennis! Welk een genade des Geestes is het dan, wanneer al deze ongestalten, welke zich in de plaats van Christus stellen, ons tot Hem drijven, in Wien niet slechts onze schuldvergeving, maar ook onze gedurige schuldwegneming bestaat.
De grond der zaligheid of de ware troost toch bestaat niet in ons gevoel of in onze gestalten, nee! zij verduisteren de heerlijkheid, de schoonheid van Zijn persoon, de grootheid van Zijn reddende macht; de grond is Christus zelf. Hij wil de hoop van Zijn volk zijn; Hij wil in hun nood de volheid van Zijn liefde en heerlijkheid openbaren. Welk een voorraad is er in Christus en met Hem in de beloften opgelegd! Welk een grote genade is het in deze door de liefde en het werk van God de Heilige Geest voorwerpen gemaakt te worden voor de openbaring van een levenden Christus, en ingeleid te worden in de verborgenheden van Gods Koninkrijk.
Zie hiervan Zondag 5, 6, 7, 12-19 van onze Catechismus.
Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?
Alleen door een oprecht geloof in Jezus Christus, alzo dat al is het dat mij mijn geweten beklaagt, enz. Hoe ruimer echter God de Heilige Geest de rijkdommen van Gods genade en vergevende liefde in Christus opent, hoe nauwer de ziel in waarheid voor de Heere begeert te wandelen, niet als verdienende oorzaak, maar als een zalige vrucht van dienzelfden Geest. Hoe veilig en vast wandelt men in deze weg, in Christus, die de weg, de waarheid en het leven is, in de beloften. Immers, hoe oprecht en open is de ziel in dit licht voor de Heere.

Zij spreekt alzo: Heere! gij weet, dat ik aller zonden vijand ben, dat iedere zonde, in welke gedaante ze zich ook voordoet, mij een last en droefheid is, dat ieder beginsel tot zonde U onteert, daar ik zondig tegen zo veel liefde, tegen Uwen wil, tegen Uw geboden! O, hoe zou mijn ziel als met smeer en vettigheid verzadigd worden, als ik niet meer behoefde te zondigen. Ofschoon de ziel het tot deze gehoorzaamheid niet brengen, noch ook enigszins de Heere er in voldoen kan, de zonden Christus van Zijn eer en Zijn werk beroven en tegen Gods getuigenis zijn (1 Joh. 1: 8), zo ondervindt de ziel, die hier vlak ligt voor de Heere, niet slechts de zaligen troost en de zalige verzekering, dat haar schuld vergeven is, maar ook dat God de Heilige Geest haar reinigt van de smet der schuld. Hebr. XII: i, 2. Rom. VI: 4. Eféze IV: 22. Col. III: 8. 1 Petrus I: 1, 2. Rom. XII: 12. Hoe meer licht de Heilige Geest onder Zijn bearbeidende tucht schenkt, hoe spoediger de zonden gezien worden in haar beginsel. Dit is wel moeilijk voor een geheiligde ziel, maar noodzakelijk en veilig. Het is genade en tot eer van God en Christus, wanneer men zich aan dit werk van de Heilige Geest mag onderwerpen. Onderwerping doet ons het meeste in genade vorderen, en dit houdt de ziel in diepe afhankelijkheid, arm in zichzelf, dicht bij God. Hoe ontdekt God de Heilige Geest aan de anderen kant de rijkdommen Zijner genade, waarmede Hij de arme ziel bevoorrecht.

Hij toont haar namelijk de kracht en mogendheid des Heeren, de krachteloosheid van haar vijanden, de vastheid van Zijn Verbond, de heerlijkheid van Christus, de onveranderlijkheid Zijner beloften, en deze alle zijn haar als zo vele onderpanden, dat haar Koning leeft. In dit licht toont God de Heilige Geest dat alle vijanden gebonden zijn, en dat Hij, dit vertrouwen, deze geloofskracht in het hart werkende, niet alleen haar de troost, maar ook de nabijheid van haar God zal doen ondervinden. Zo zal de ziel uit zwakheid kracht ontvangen, ja sterk worden in de strijd. In God zullen wij kloeke daden doen, en Hij zal onze wederpartijders verslinden.

Dan ondervindt men, dat de Naam des Heeren een sterke toren is; de rechtvaardige zal daarheen lopen en in een hoog vertrek gesteld worden. O, wie is ooit met zijnen God beschaamd geworden? Job roept het uit te midden zijner hoogste ellende: ofschoon Hij mij ook doodde, zou ik niet hopen?

Soms onttrekt de Heere Zijn gevoelige tegenwoordigheid. Dit loet echter de Heere slechts om de ziel te oefenen; daardoor ontvangt men meer kracht tot de oefening, en ogen des geloofs, om bij gemis van des Heeren gevoelige tegenwoordigheid, de kracht en de heerlijkheid van de strijder zelf te zien; volgens de belofte: IK ZAL (dit is in de eerste plaats de inhoud van het Verbond) voor uw aangezicht gaan, en Ik zal de kromme wegen recht maken, de koperen deuren zal Ik verbreken, en de ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan. Jes. XLV: 2.

Zo ziet de blinde ziel niet slechts de heerlijkheid van haar Leidsman, maar zij ondervindt ook de kracht en de vervulling Zijner belofte. Zij ziet, gelooft, omhelst, aanbidt, onderwerpt zich gewillig te midden der beproeving. De Heere laat Zijn volk in de beproeving niet omkomen, want het heil der rechtvaardigen is van de Heere, hun Sterkte ten tijde der benauwdheid. De Heere in hoogte is geweldiger dan het bruisen van grote wateren, dan de geweldige baren der zee. Uw getuigenissen zijn zeer ge-trouww; de heiligheid is Uwen huize sierlijk tot in lengte van dagen.

God is bekend in Juda, Zijn naam is groot in Israël. En in Salem is Zijn hut en Zijn woning in Sion. Aldaar heeft Hij verbroken de vurige pijlen van de boog, het schild, en het zwaard, en de krijg. Gij zijt doorluchtiger en heerlijker dan de roofbergen. Ps. LXXVI: 2-5.

O, hoe wonderlijk is de openbaring der heerlijkheid van de volzaliger God in het leiden der blinden door de diepe wateren der verdrukking, der aanvechtingen en der

vele noden. Niets blijft daarin de hulpeloze worm over dan diepe bewondering en aanbidding van de algenoegzaamheid en de uitgestrektheid van de liefde des Vaders, de liefde des Zoons en de liefde van de Heilige Geest. De wonderen, welke steeds meer voor het zielsoog geopend worden, doen de ziel zichzelf steeds meer in haar Verbonds-God verliezen, en beiden, verlies en bewondering, klimmen, naarmate God de Heilige Geest gedurig meer de lengte, breedte, hoogte en diepte der liefde Gods in Christus, die de kennis te boven gaat, ontdekt.

O, men gevoelt, dat deze ontdekkingen ons ten enenmale krachteloos maken, om de heerlijkheid, de majesteit, de lof, de eer en de aanbidding van Hem, die op de troon zit en het Lam, uit te spreken. Wie kan, geleid tot de wondere liefde des Vaders in het leiden van een blinde; tot de onuitsprekelijke liefde van Christus in de volbrenging van Zijn ambten als de eeuwig levende Koning, die nimmer rust voor Zijn volk; tot de liefde van God de Heilige Geest in het ontdekken van deze zaligheden aan het zielsoog en het toepassen van Zijn heerlijkheid en kracht wie kan dan nalaten in diepe verwondering en aanbidding zich gewillig aan de leiding en in de hand van zulk een God over te geven. Het is al zaligheid in zulk een nood op zodanige wijze door Woord en Geest dien God te leren kennen in de vervulling Zijner beloften. Jes. XLII: 16. Jes. XLV: 2. Jes. LXIII: 9, 12.

Welk een zaligheid, alzo met Christus in Zijn leden te lijden in Zijn dood en lijden ons leven te vinden! Dit wonder is zo hoog en zo diep, dat men het peilen noch bevatten kan. Hoe vurig begeert de ziel, dat alle deksels van haar blind oog mogen weggenomen worden, om Christus door het geloof te aanschouwen, wie Hij is en hoe vol schoonheid Hij is, opdat het hart vervuld worde met deze heerlijke, gekruiste, maar levenden Christus.

O, hoe goed is het der ziel nabij Hem te zijn, het hart in Zijn hand te stellen, opdat Hij er mede doe wat Hem welgevallig is, dat Hij het vernieuwe, het heilige en Zijn beeld er in afdrukke, Zijn tegenwoordigheid er niet aan onttrekke, het door Zijn bloed reinige, en de kracht en heerlijkheid van Zijn leven er in openbare.

O, dat het zich haasten mocht naar Christus; het is van eeuwigheid het Zijn geweest, gekend en geschonken door God de Vader, gekocht door Zijn bloed, vrijgekocht en verlost door Zijn leven, bevestigd en verzegeld door Zijn Geest, waarvan het de Heere behaagt van tijd tot tijd een zalig onderpand te schenken. Nee, geen satan, geen zonde, geen hel, geen ongeloof staat Hem in de weg, om al gedurig te komen springende over bergen van zwarigheden.

O Geest! kom aan van de vier winden; vervul dit arme hart, ja vervul arme, ledige, schuldige zielen. Kom aan, Gij Geest! ontdek Christus in al Zijn volheid, schoonheid en heerlijkheid! Kom aan, Gij Geest! vervul hongerige en naar Christus dorstende zielen.

O, dat die Geest mocht worden uitgestort als een Geest der genade en der gebeden; dat Hij kwame en de volheid en algenoegzaamheid van de heerlijken Verbonds-Jehovah ontdekte in de volheid Zijner liefde in Christus, in de heerlijkheid en kracht Zijns Verbonds, in de toepassing en verzegeling Zijner heerlijke belofte, gepast in iedere nood en in elke behoefte van de armen, in zichzelf verlorenen zondaar.

O Geest! kom aan, blaas in deze gedoden, opdat zij levend worden. Heerlijk licht, Zon der gerechtigheid! schijn in iedere duisternis! Breek door, o eeuwige, levende Morgenster! breek door. Dierbare Heere Jezus! neem weg door Uw Geest, door de openbaring van Uw leven alles wat U een ruimen intocht verhindert. O kom, gezegende Koning! rijd voorspoedig op het Woord Uwer waarheid en Uwer rechtvaardige zachtmoedigheid en Uw rechterhand zal U vreselijke dingen leren.

Christus is de heerlijke Koning, Koninklijke Banierdrager, Koning der koningen en

Heer der heren! iedere duisternis moet zwichten voor Uw licht, iedere vijand voor Uw macht, iedere dood voor de openbaring van Uw leven. O kom, Heilige Geest! kom in de harten van arme zondaars, ontdek de Vader, ontdek de Zoon, opdat de Vader in de Zoon verheerlijkt worde.

Eer ik het wist, zegt de Bruid, zette mij mijn ziel op de wagenen van mijn vrijwillig volk. Hooglied VI: 12. Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkracht in heilig sieraad; uit de baarmoeder des dageraads zal u de dauw Uwer jeugd zijn. Ps. CX: 3. O, mocht het Hem behagen tot velen van Zijn volk te komen in de volheid Zijner liefde en Zijner macht, in de Zoon Zijner liefde en in de toepassende liefde van de Heilige Geest. O, zo mocht ik Hem aanschouwen, zo mocht ik Hem omhelzen, zo mocht ik met Hem worstelen, mij verliezend in de God mijns heils.
Ik zag Hem, dien God des aanziens, die daar stond achter de muur, kijkend uit de veresteren, blinkend uit de traliën. De hel en het ongeloof moeten verstommen op dit gezicht, en de arme ziel mag rusten bij en in haar God.
Op deze plaats gebracht, leert men steeds grondiger de waarheid verstaan van dit woord: Ik ben de Wijnstok en gij de ranken; die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder Mij kunt gij niets doen. Joh. XV: 5, 7-1.
O diepe, wondere worstelingen met de God Jacobs, de Overwinnaar overwonnen door Zijn eigene sterkte! Hebr. XI: 33, 34: Het geloof moge menige tegenstand van duivel, hel en ongeloof onderworpen zijn, door de eeuwige armen van de Machtige Jacobs ondersteund, zal het zich bij iedere onderwerping vaster klemmen aan die machtige Overwinnaar, die nooit beschaamt degenen, die Hem verwachten. Hij heeft tot den zade Jacobs nooit gezegd: zoek Mij te vergeefs.
Het geloof zegt aldus: Heere! ik zal U niet laten gaan, tenzij Gij mij zegenet. Uw Woord zal waar en zeker zijn, zo zeker als Gij de Waarachtige en Getrouwe zijt. De ziel weet wat zij van de Heere begeert, wat God de Heilige Geest op het hart heeft gelegd. Het geloof is als een wonderwerk Gods en als een helderschijnend licht in iedere duisternis. Het geloof ontvangt, aan de hand van zijnen God geleid, door het licht van God de Heilige Geest en de kracht van Jezus leven, licht om licht van de duisternis te onderscheiden; daarom gaat het zo veilig en wordt daarin de heerlijkheid zo volkomen geopenbaard van de Leidsman in het leiden der blinden.
O, welk een kracht wordt alzo in de zwakheid van een gans hulpeloze in zichzelf volbracht, door de heerlijke openbaring van een algenoegzaam God. Hoe zwak is het geloof in zichzelf! Het is niet vermetel, maar vervuld met een heilige vrees zich iets aan te matigen, of zich in iets te bewegen, waardoor of waaruit het enigen grond van hoop kon putten, nevens of buiten de levenden God.
Het geloof werkt en is toch stil, het werkt, omdat God werkt; daarom blijft het zo in de laagte: het is een kracht (maar uit God!) welke tegelijk werkzaamheid en lijdelijkheid, lijdelijkheid en werkzaamheid is. Nog meer: de ziel ligt onder zulk een kracht, waaronder zij als het ware zou willen uitbreken, maar het geloof blijft achter en onder de Heere, en door de Heere werkzaam. Het geloof is eigenlijk uitwerken wat God door Zijn Woord en Zijn Geest inwerkt, opdat het openbaar worde, dat in elke nood en in elke weg Gode en Hem alleen de eer zij.
In zulk een weg dan leert de Heere ons, wat het zegt, dat Zijn genade ons genoeg is, dat men, zinkend en drijvend op genade, aan God genoeg heeft, dat men trots allen tegenstand met God niet omkomen kan. Men ondervindt (en ondervinding is wel de beste leermeesteres!), hoe genade de ziel arm maakt, zo arm, dat daar, waar zij door genade ontledigd, geleid, gesterkt en bewaard wordt, zij alleen haar grond, haar steun, haar kracht, haar toevlucht, haar leven, haar Alles vindt in een algenoegzaam,

alvervullend God.
Hoeveel heerlijkheid ziet de ziel in die rijkdommen der genade Gods; hoe vurig begeert zij om, waarlijk geestelijk arm, vervuld te worden met de kennis van God en Christus, die de Heere eer verheerlijken en tot haar zaligheid strekken kan. Hoe ondervindt de ziel in en onder deze Goddelijke onderwijzingen van God de Heilige Geest de trekkende, voorkomende en levendmakende kracht van de dierbare Geest, de liefde boven alles van de dierbare Persoon, God de Heilige Geest, in Wiens Persoon, liefde en werk de ziel te voren nog niet met zoveel holheid was ingeleid.
Hoe meer een ziel waarlijk geestelijk een wordt, des te meer dringende behoefte zal zij gevoelen aan de Persoon, het werk en de liefde van God de Heilige Geest. Hoe dierbaar is die Heilige Geest voor de weerloze, hulpeloze boven alles zwaar verzochte, neergebogen, onder zware lasten aangevallen, door vele duisternissen omringde ziel.
O, waar zij dan Gods vriendelijk Vaderoog doet aanschouwen, Zijn liefde als die van de God van het Verbond doet smaken en proeven, Zijn sterkte als die van haar Maker en Man doet ondervinden, Jezus als haar licht in de duisternis, als haar kracht in zwakheid, als haar leven in de nacht des doods en des lijdens ontdekt daar moet zij uitroepen:
Dierbare Heere Jezus! zwak en hulpeloos in mezelf zijt Gij mijn licht, onwetend om mijn schreden te richten zijt Gij mijn Leidsman krachteloos in de strijd zijt Gij mijn Koning. O dierbare Heere Jezus! wees gij mijn toevlucht in iedere nood, mijn hoog Vertrek in iedere benauwdheid, mijn Bedekking en gerechtigheid tegen iedere beschuldiging van de vorst der duisternis. Bij U schuil ik; maar ach, leer mij wat dat schuilen bij U is, waarin dat bestaat. Leer mij zien op U in elke nood, staan in de strijd tegel iedere vijand, mijn zonden in het licht van Uw dierbaar kruis en bloed aanschouwen. Doe de gepastheid zien van dat bloed tot wegneming van al die schuld, tot heiligmaking en inwendige vernieuwing. O dierbare Heere Jezus! schenk mij het licht en de inwoning van Uw dierbare Geest, de kracht van Uw bijblijvende genade om in dit spoor niet te wankelen, niet te wijken ter rechter- noch ter linkerhand, niet moedeloos noch zorgeloos, maar in heilige, kinderlijke vrees en gehoorzaamheid mij te laten leiden op deze zeer nauwer, maar veilige weg.

De ziel vreest voor ongeloof, voor alle eigengerechtig en eigenwillig woelen en werken, voor redenering des vleses, voor alles wat de Heilige Geest zou bedroeven of uitblussen, voor alles wat haar zou losrukken van Hem die haar leidt, voor alles wat haar nevens Christus in iets zou doen rusten, of van Zijn licht zou doen missen. Hoe vurig begeert de ziel het wezen voor de schijn; hoe smeekt zij de Heere, dat Christus de eerste, de enige, de hoogste plaats in het hart bezitte; dat Christus haar grond, haar licht, haar liefde, haar troost en haar kracht zij.
Hoe vervult dit de ziel met dringende behoeften, dat de Heere Zijn liefde in haar moge uitstorten, haar vervullende met vurige wederliefde, brandende begeerten, heilig onderworpen smeken en zuchten, zuchtend uitzien en uitziend wachten, naar de zaken, die de Heere haar ontdekt en zij van de Heere begeerd heeft. Hoe vurig begeert de ziel de heilige kracht en vrijmoedigheid van de gezegende Geest, om te mogen komen niet slechts als een arme schuldige worm, maar ook in verzoende betrekking te komen, zo stil, zo onderworpen, zo gelovig en betrouwend de Heere aanklevend als een kind zijn teerbeminden vader.
Maar ach, hoe vaak ondervindt men, dat dit lichaam der zonde en des doods, onderworpen aan zoveel lijden, dat deze geest- onderworpen aan zoveel zonden, die nog in ons woont, door het diepe bederf, dat ons nog altijd aankleeft, het hart verwijdert van de Heere doet zijn, zodat het weinig waarlijk geestelijk is, in

geestelijke dingen. O geesteloze geest! O aardsgezind hart! Wanneer zult gij waarlijk opgenomen en verslonden zijn in de waarheid, het leven, de geestelijkheid der waarheid en ware heiligheid?
O, kom, Noordenwind, en kom, gij Zuidenwind! doorwaai deze hof! Kom, dierbare Geest! maak mij ledig van alles nevens Christus maak plaats voor Christus, maak ruimte voor Sions Koning kom aan, Gij Geest! in mijn ledige, dode ziel, en waar Gij geestelijk dood maakt, maak daar ook geestelijk levend. Kom in de harten van Uw volk, in de harten van bestredenen, lijdenden en strijdenden, in zoekenden, hongerigen en dorstigen naar Christus! Kom, dierbare Geest! als een Geest der genade en der gebeden, kom als een Geest van neerwerping en ontdekking, kom als een Geest van toepassing en vertroosting, verzekering en verzegeling. Kom, o Heilige Geest!! Mochten deze verzuchtingen, deze behoefte als een gewrocht van Uw eigen werk toegang vinden in en door Hem, de enige, barmhartige en medelijdende Hogepriester. Mocht ik, nietig stof en as, genade vinden in Uw ogen, en mij onderwinden om voor alle noden, waarin doortocht noch opening is, genade smeken bij U! O dierbare Koning! alles moet zwichten voor Uw Geest, voor Uw macht, voor Uw liefde; alle hoogten moeten geslecht, alle bergen vlak worden, waar Uw Geest komt als een vrijmakende Geest.

O welk een wonder van genade, als het de Heere behaagt in de nood over ons uit te storten de Geest der genade en der gebeden; wanneer de Heere ons daarin vergunt de zaligen toegang tot de troon der genade, in en door een zoet en levend gezicht op de dierbare Heere Jezus! O, dat liggen voor de troon der genade, dat wachten op hetgeen de Heilige Geest bidt en op het harte legt met onuitsprekelijke verzuchtingen!
O, hoe mocht ik op die tijd, in die omstandigheden, in die nood ondervinden, in welk een band ik, nietige worm, gehouden en bewaard werd. O wonder van genade! Ik zag dit alles als een vrucht van de beloofden Geest, en ik gevoelde, dat mijn smekingen toegang hadden gevonden tot de troon der genade. Ik gevoelde de kracht van dit woord: Ik wend mij tot het gebed desgenen, die gans ontbloot is. Ps. CII: 18,
In onze zo hoge noden geen uitkomst ziende, kan de ziel, machteloos, verwond en geslagen door haar vijanden, alle en door God gered worden.
God beveelt voort te gaan, maar de ziel van rondom ingesloten, kan niet voortgaan, tenzij de Heere de weg baant en dien opent. Tot hoeveel behoefte en gebed leidt zulk een weg Ps. XCI: 15. Zach. VIII: 8, 9.
O, hoe veilig gaat de blinde Jezus is de weg, Hij is de waarheid, Hij het licht waardoor de ziel geleid wordt, God haar Leidsman, haar Maker en Man, het Verbond en de belofte zijn haar eeuwige sterkte, het bloed van het Verbond is haar beschutting tegen alle beschuldigingen van de vorst der duisternis, en zo rust de ziel in Zijn Woord en Zijn beloften te midden der hoogste noden en aanvechtingen. O welk een grote barmhartigheid, wanneer de Heere ook in de hoogste noden Zijn liefde ontdekt; hoe verwonderd is zij over de onuitsprekelijke nederbuiging des Heeren, wanneer Hij haar Zijn eigen werk in het hart ontdekt, als scheidende het schuim van het goud!
Hoe dierbaar, als God de Heilige Geest der ziel ontdekt, dat Hij het hart tot een tempel maakt, voor God en Christus en voor de belofte: Wij zullen tot hem komen, en woning bij hem maken. Welk een wonder der wonderen, *dat God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest woning willen maken bij een zondaar.*
O gadeloze liefde! O aanbiddelijk wonder! O heerlijke Gast! Bereid Uw woning tot Uw verblijfplaats. O Goddelijke Werkmeester! maak plaats voor Christus; maak plaats voor Zijn bloed en Zijn gerechtigheid; sluit alles buiten wat Uw Goddelijke inwoning verstoren, verhinderen of bedroeven zou.

Hoe wil God de Heilige Geest betonen de Priester te zijn in deze tempel, de Voorbidder in het allerheiligste, die voor ons bidt met onuitsprekelijke verzuchtingen, die ons alle schatten uit de schatkameren van Christus deelachtig maakt.
Alzo is die Goddelijke Geest werkzaam in het hart, om dat dierbare bloed des Lams te verklaren, het in Zijn heerlijkheid ons voor te stellen, aan te prijzen, de posten onzer harten te besprengen met Christus dierbaar bloed, en ons toe te bereiden voor Zijn komst en inwoning. Waar ons de Heilige Geest alzo ontledigt, dat er van eigen kracht en rechtvaardigheid niets meer overblijft, als Hij ons alle steunsels ontneemt, zodat ons niets overblijft dan Christus en Zijn kruis, geen andere grond van hoop dan het dierbare bloed des Lams, daar mogen wij geloven en gelovende hopen, dat de liefde Gods in onze harten is uitgestort door de Heilige Geest. Zo krijgt dit woord Zijn volledige toepassing: "Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt: stromen des levenden waters zullen uit Zijnen buik vloeien."
Hoe gevoelt men echter in de beproeving, hoe weinig ware innerlijke beoefening en gewilligheid er is! Hoe zou men op sommige tijden liever uit angst, aanvechting en druk verlost, dan in die genaden geoefend worden, waarin God alleen verheerlijkt wordt en waarmede het hart zalige winst doet voor tijd en eeuwigheid. De beschouwing der waarheden zaligt en heiligt het hart niet, maar wel de inwendige geestelijke kennis, de beoefening ervan, niet als grond, maar als vrucht des nieuwen levens, ja als de openbaarmaking van Christus als het teven zelf in onzen dood.
O, in dit licht, bij dit leven ervaart Wien eerst, hoe geestelijk dood men is, en hoe het minste spleetje van licht, het minste vonkje levens, de minste uitgang van ware Goddelijke liefde genade is.
De Heilige Geest echter leidt de ziel niet op eens tot de kennis van haar diepe en wezenlijke ellende men zou dit niet kunnen dragen - maar bij trappen. Indien het licht, hetwelk de ziel ontvangt bij haar inwendige roeping, gelijk ware met dat, hetwelk zij ontvangt in haar rechtvaardigmaking (namelijk in de diepte van haar ellende!), zij zou dit niet kunnen dragen; evenzo in haar heerlijkmaking. Zie Rom. VIII: 29, 30. Rom. VI: 4-11. Rom. V: 1. Naarmate God Zijn genade meer verheerlijkt, wordt de zondaar waarlijk meer geestelijk arm, behoeftiger, dieper afhankelijk. Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het koninkrijk der hemelen. Matth. V: 1-12. Hoe veilig leert en onderwijst hierin God de Heilige Geest de ziel in de rechte orde, en volgens Gods eigen getuigenis zeker en veilig.
De Heilige Geest kan ook in dit onderwijs niet misleiden, de ziel vatbaar en gepast voor de waarheden makende. 1 Cor. II: 9-16. De Heilige Geest leidt eerst tot de beschouwing, daarna tot de beoefening; echter ontdekt Hij, dat er zonder dadelijke genade gene beoefening mogelijk is; ja meer dan dit, dat er door het werk van de Heilige Geest in het hart niets overblijft dan de rechte kennis dezer waarheid, dat men is jammerlijk, arm, naakt en blind. Hoe vurig echter begeert de ziel, dat het die Goddelijke Leraar moge behagen, Zijn werk voort te zetten, daar dit is als een helderschijnend licht in de duisternis. Want hier ontdekt God de Heilige Geest de noodzakelijkheid van deze ontdekkingen, vooreerst om meer plaats en ruimte te maken voor Christus en Zijn gerechtigheid; en ten tweede om die genade, als ze van de ziel wordt medegedeeld niet te verzondigen of te misbruiken; en eindelijk om de ontvangen genade niet als grond van enig leven te stellen. En hieraan ontdekt, steeds nieuwe genade te behoeven, om genade als genade te zien en te onderscheiden, altijd weer genade behoevende, om al deze bijzondere heilsweldaden te zien en te gebruiken en nochtans geen rustpunt daarin te vinden, noch er van te maken, buiten Hem, van Wie als de enige Fontein des levens dit alles uitgaat. Zo leert men arm zondaar blijven

in de vollen zin des woords, steeds meer begerig zijn naar ware heiligheid en vernieuwing des harten, steeds meer de diepe snoodheid des harten zien en gevoelen, en nochtans de zoete vrucht van Christus leven en opstanding, in de schuldvergevende liefde des Vaders hierin genieten.
O, deze vrucht, als de enige, de zuivere vrucht van het onveranderlijke Genadeverbond, is het gehemelte zoet. In deze vrucht uit Hem, wordt de Vader alleen verheerlijkt, de zondaar waarlijk vertederd en op het diepst vernederd. Hoe heerlijk wordt in dit licht de heerlijkheid en heiligheid der wet voor het hart, volgens 2 Cor. III: 7-11.
Hoe wordt hierin de waarheid van Gods getuigenis bevestigd in het hart door het licht, hetwelk afstraalt van Jezus dierbaar kruis (Jes. LII1) en Gods onveranderlijk Verbond (Jes. LIV). Zo wordt genade openbaar genade te zijn, als het bijzonder werk Go ds, dus geen bedrieglijk eigen werk, om, alzo ledig gemaakt in ons zelve, gepast gemaakt te worden voor de volheid van de algenoegzame Verbonds-Jehovah. O Godeverheerlijkende, maar zware les, waarin wij bij 's Geestes licht en door 's Geestes onderwijs, mogen zien, dat het dwaze Gods wijzer is dan de mensen en het zwakke Gods sterker dan de mensen. 1 Cor. I: 25. Het zijn deze Goddelijke onderwijzingen (en zalig de ziel die er in delen mag!), waarin de Heere voor de ziel is en blijft als het vuur eens goudsmids. Titus II: 14. Gal. I: 4. Gal. II: 20. Eféze V: 2. Hebr. IX: 14.
O, hoe veilig is die ziel, welke door God de Heilige Geest stap voor stap geleid wordt, zoo- dat zij dit spoor niet verlaat, wanneer de Heilige Geest haar voorgaat met Zijn licht, het diepe bederf ontdekkende, haar tevens in heilige vrees met kinderlijke vrijmoedigheid leidende op die altijd verse en levende Weg en zó de ziel nabij Gods liefdehart brengt in Jezus. Door Hem zich één met Hem gevoelende, gevoelt men zich ook in de uiterste nood stil in God, veilig en zalig nabij God. Het vaste fundament Gods Iaat, hebbende deze zegel: de Heere kent degenen, die de Zijnen zijn. Waar dit fundament ontbreekt, ontbreekt alle ware grond van geestelijk leven. O, hoe groot een voorrecht is het dan onder deze zeer gezegende bearbeiding van de Hemelse Landman te zijn. Hoe dichter bij de Heere, hoe kleiner bij onszelf.
Hoe noodzakelijk is dus het licht en het onderwijs van de dierbare Geest; hoe behoeven wij Zijn Goddelijke kracht, Zijn Goddelijk licht, Zijn Goddelijk leven, om, door Hem levend gemaakt, dood en leven in ons wel te onderscheiden. O, wie is in staat recht te gevoelen, te bespreken, te beschrijven het werk van God de Heilige Geest in het arme zondaarshart? Het is zulk een verborgen werk, dat slechts hij, die door deze Geest geleerd en geleid wordt, midden in de paden des rechts, het enigszins kan onderscheiden. De roofvogel heeft het pad niet gekend; en het oog der kraai heeft het niet gezien. Job XXVIII: 7.
O dierbare Geest! betoon Uw Goddelijke kracht; schenk Goddelijk licht in iedere duisternis; vervul uit Uw volheid iedere ledigheid; volbreng al Uw kracht in iedere zwakheid; maak gevangenen los; stel gebondenen in vrijheid! Goddelijke Geest! beweeg U vrij; neem weg al het mijne; geef het Uw in behoefte, in gebed, in kracht, in licht; beweeg U vrij in dit arme zondaarshart; werk daar Uw wonderlijke kracht; beschaam en breng daar ten onder al de vijanden; woon en leef daar met Uw levendmakende adem als de Geest des levens. O, leef daar met Uw leven en Uw kracht, ons leidende tot de levende fonteinen aller wateren, welker wateren niet ontbreken.

Hoe genadig, vertroostend en bemoedigend is het, wanneer het God de Heilige Geest behaagt licht over Zijn eigen werk te geven; hoe veel behoefte gevoelt het hart dan om deze Goddelijke Leraar niet uit het oog te verliezen. Hoe wenst de ziel, die één wordt

met Jezus in Zijn dood en Zijn lijden, ook één met Hem te zijn in de openbaring Zijner heerlijkheid, volgens Zijn eigen Woord en belofte. 1 Petrus IV: 12, 13. Jes. XLVIII, Cor. VIII: 13. 1 Petr. I: 7. O, welk een zalige vrucht geniet de ziel van die dierbare Geest, wanneer zij in de woestijn op haar Liefste mag leunen, en ondervinden, dat Zijn schenkelen zijn als marmeren pilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud, zodat al Zijn kracht in haar zwakheid volbracht wordt, al Zijn licht in haar duisternis schijnt, al Zijn leven in haar dood geopenbaard wordt, al Zijn liefde de ledige ziel vervult. Zo keert God de Heilige Geest de zaken om, opdat Gods heerlijkheid in de diepte onzer ellende geopenbaard en de algenoegzaamheid van de volzaligen God in hét leiden der blinden gezien worde, volgens dit woord: Opdat de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, geve de Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis, namelijk verlichte ogen uws verstands, opdat gij moogt weten welke zij de .hoop van Zijn roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid. van Zijn erfenis in de Heiligen. En welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij, aan ons, die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in de Hemel. Eféze I: 17-23.

Hiervan zegt de kanttekening Dat is, u geve, dat gij meer en meer toeneemt in de wijsheid door de Heilige Geest, of met Zijn kennis, of in Zijn erkentenis. Want de rechte wijsheid bestaat niet alleen in de kennis van God, maar ook in de erkentenis van Zijn genade en Majesteit. Voor verlichte ogen uws verstands lezen anderen: verlicht te zijn naar de ogen uws verstands. Door *heiligen* worden bedoeld de ware gelovigen, want de anderen gaat deze erve niet aan. Door de uitnemende grootheid van Gods kracht zijn zij wedergeboren, en daarin worden zij meer en meer gesterkt, totdat zij door dezelfde kracht naar ziel en lichaam ten volle zullen verlost en verheerlijkt worden.

Want de Apostel begeert niet alleen dat zij dit weten, maar ook dat zij naar Zijn voorbeeld God bidden, dat die kracht meer en meer in hen geopenbaard worde. In dit ontdekkend werk van de Heilige Geest dan, gelijkt het echter voor de ziel niets dan verwarring en duisternis; het is echter een volkomen werk, om de ziel bereid te maken voor Christus, totdat zij dan door Goddelijk licht, dit heilig goddelijk werk wel onderscheidende, met de Bruid mag uitroepen: O Fontein der hoven, put der levendewateren, Ine uit Libanon vloeien! Ontwaak, Noordewind! en kom, gij Noordenwind en doorwaai mijn hof, dat Zijn specerijen uitvloeien. O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame, en ate van Zijn edele vruchten. O, dat Hij dan kome, dan geve en neme, naar Zijn eigen eer en welbehagen, opdat Hij zich onthale op Zijn eigen werk! Zich verlustige in Zijner handen werk (want om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden (Jes. LIII)). Nu, lof, eer en aanbidding van Zijn driemaal heilige Naam.

In zulke tijden en bij deze ondervindingen ziet men, dat ofschoon het een tijd is van benauwdheid voor Jacob, hij daaruit nochtans zal verlost worden. En het geloof, ofschoon zwaar beproefd, hoopt op zijnen God, op hoop tegen hoop en niettegenstaande al de tegenstand, en gaat op Gods bevel en belofte veilig aan de hand van zijnen God.

Dr. Owen zegt, over het geloof sprekende: Het geloof is de werktuigelijke oorzaak van onze reiniging (Hand. XV: 9), in welke weg de Heere het (hem die het zaligmakend deelachtig is) oefent. De twee onfeilbare bewijzen van oprecht geloof zijn, dat het inwendig het hart reinigt, en uitwendig werkt door de liefde. Aan deze toetssteen mag en moet men het geloof toetsen. Wij reinigen onze zielen in het gehoorzamen der waarheid door de Geest (1 Petrus I: 22), dat is, door het geloven, het

welk is ons oorspronkelijk gehoorzamen aan de waarheid. Hierdoor worden onze zielen gereinigd, omdat het geloof is de hoofdgenade, waardoor onze natuur wordt hersteld tot Gods beeld en dus bevrijd van de oorspronkelijke besmetting. Col. III: 10. Joh. XVII: 3.
Door het geloof ontvangen wij de reinigende kracht en invloeden van Christus bloed. Het geloof is de genade, waardoor wij duurzaam Christus aanhangen en aankleven. Deut. IV: 4. Jes. XXIII: 8. Door het geloof worden de verdorvenheden die besmetten, gedood, ten onder gebracht en trapsgewijze uit ons gemoed uitgewerkt. Hebr. XII: 15. Jac. I: 14. Om ze ten onder te brengen trekt het geloof onderstand van de Geest en genade uit Jezus Christus, als zijnde het middel tot ons blijven in Hem, waarvan alleen deze onderstanden afhangen. Joh. XVII: 3-5."

De veiligheid dan van de weg is voor de blinde ziel wel voornamelijk hierin gelegen, dat de Heere niet afhankelijk is van haar ellende, maar dat Hij de volheid en algenoegzaamheid Zijner liefde en de rijkdom Zijner vrije genade juist daarin het meest openbaart en verheerlijkt. Gelijk het licht staat tegenover de duisternis, het leven tegenover de dood, Gods kracht tegenover onze zwakheid, de diepte van de weg tegenover de heerlijkheid van de Leidsman, alzo klaar ziet de blinde in dit licht het licht.
Wie toch zal dierbaarder zijn voor de blinde, dan de Leidsman, dien hij weet, dat hem zo veilig leidt, van Wien hij zo veel liefde geniet en ondervindt, met Wie hij, ja door vele diepe, bange paden ging, maar nimmer omkwam, met Wie hij veilig door alles heen komt? O, voor wie zal de Heere zo dierbaar, zo onmisbaar, zo boven alle waarde te schatten zijn, als voor een ziel, die door hem verwaardigd werd zulk een weg met Hem te doorwandelen? Wel een weg van veel druk, benauwdheid en aanvechting, maar tevens een weg van zalige onderwerping en gehoorzaamheid, waarin de Heere de zalige vrucht reeds doet smaken, naar de rijkdom Zijner vrije liefde en ontferming in de beproeving, ja nog meer te midden der beproeving; hoe hoog, hoe zwaar, hoe onwaarschijnlijk voor verstand en rede, hoe aangevallen door ongeloof, duivel en hel, hoopt dit zwaar beproefd geloof op hoop tegen hoop op haar God, op een gezegende en Gode verheerlijkende uitkomst. 1 Petrus IV: 12, 13.
O welk een eer, welke een genade, alzo door de Heere hiertoe verwaardigd te worden! Slechts zij, die zulk een weg doorwandeld hebben, hebben hun God op een zodanige wijze leren kennen.
O Heere! dat ik onwaardig zondaar, hulpeloze, zwakke worm, verwaardigd werd, en bij vernieuwing terug- en ingeleid om iets te stamelen van de heerlijkheid van mijn getrouwe en nooit genoeg volprezen Verbonds-God welke ik heb mogen aanschouwen en ondervinden, naar Uw eigen Woord en belofte. Joel II: 21-23, 26, 27 en Zach. IX: 8-17.

In Zijn licht ziet men dan het licht, en wordt de ziel in de diepte van haar ellende ingeleid in de verborgene schatten en Godsgeheimen van vrije genade, zodat men, de blindheid in zichzelf ziende, niet in het duister verkeert of op het onzekere loopt, maar bij Goddelijk licht ziet, dat het waarlijk genade is wat zij ontvangt. In de rijkdommen van de oneindige liefde Gods in Christus ingeleid, ziet zij hoe oneindig haar afstand is van al wat Goddelijk en geestelijk is. Is dit dan genade? Genade leidt haar verder om genade als genade te zien en te omhelzen. Des Geestes licht en 's Geestes inwoning zijn bijblijvend nodig om de arme, hulpeloze ziel hierin te versterken, te bewaren en diep afhankelijk te houden. Genade bewaart de ziel er voor op valse gronden of op iets anders dan op genade te rusten. En genade! wie kan haar hoogte meten, haar diepte

peilen, haar uitgestrektheid beschrijven, haar waarde beseffen? Genade maakt en houdt de ziel zo arm, dat zij nergens rust in vindt dan bij God in Christus, en de gelukkige bezitter ervan kan slechts weinig bevatten van haar volheid en algenoegzaamheid; toch kent hij door het licht van God de Heilige Geest, de waarde van deze Parel die hij ontvangt. O, hoe menigmaal roept de ziel uit: Wat is dan toch genade? Zij is onbegrijpelijk ver boven ons zwak begrip. Hoe vurig begeert de ziel die heilige wetenschap te leren, zich door genade te laten luiden, te zien wat genade werkt, wat genade voortbrengt, slechts door God de Heilige Geest in een klein beginsel de rijken omvang van dit woord te leren verstaan. Dit zou het koord zijn, dat ons aan Golgotha's kruis gebonden houdt en menige toegang zal verlenen tot de geopende genadetroon; het zou ons leiden tot het geopende liefdehart Gods, het zou ons leiden tot de fontein des levens, tot Christus Zelf. O, het doet de ziel zich verliezen in de Drie-énige God. Dat genade, vrije genade meer en meer onze arme, ledige zielen mocht bestralen en regeren, zodat ons niets overblijft dan genade, Gode en het Lam tot eeuwige heerlijkheid! Waarin toch wordt Gode meer heerlijkheid toegebracht, dan dat Zijn licht schijnt in onze duisternis, Zijn kracht volbracht wordt in onze zwakheid, Zijn leven in onzen dood? Zo leert God de Heilige Geest, die heerlijke Gast, die Zijn verblijf in het arme zondaarshart wil houden, de waarheid in het rechte licht zien. De waarheid, alzo meer in onze dood geopenbaard wordende, maakt waarlijk vrij, verlost ons van eigengerechtig woelen, van onheilige, slaafse wettische vreze, doet ons meer de verborgen omgang met de Heere kennen, volgens Zijn belofte: En ik zal hun een hart geven om mij te kennen, dat Ik de Heere ben; en zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn; want zij zullen zich tot Mij met hun ganse hart bekeren. Jer. XXIV: 7. Deut. XXX: 6. Jer. XXXII: 39. Ezechiël XI: 19. Ezechiël XXXVI: 26, 27.

Deze waarheid verenigt ons nader met Jezus, doet onze ziel meer geankerd worden op dien heerlijken en volkomen Borg, die de wet in al haar delen volkomen volbracht heeft. Want Hij maakt volkomen zalig degenen, die door Hem tot God gaan. En met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden (Hebr. X: 14--16), en zo wordt al stervende de oude mens dagelijks met Christus gekruisigd om in ware rechtvaardigheid en heiligheid Gode te leven. Het pad des rechtvaardigen dan is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle middag toe. Hoe dierbaar is Christus, wanneer Hij voor het oog des geloofs in de vrijheid en de rijkdom Zijner genade geopenbaard wordt. Genade eist niets, behoeft niets en wil niets, clan alleen Christus. Genade wijst alles van de hand wat geen genade is. Welk een Goddelijk licht, een Goddelijke kracht, een Goddelijke wijsheid, een Goddelijk leven deelt genade van de ziel mede! O welk een armoede, maar tevens welke rijkdommen openbaren zich waar genade geschonken wordt, aan onwillige, afkerige, blinde vijanden van genade.

Genade zal, waar zij door God de Heilige Geest geschonken wordt, als genade gezien, als genade erkend, als genade geloofd, als genade omhelsd, als genade verheerlijkt worden. Menige wond moet geslagen, menige scheur gescheurd, menige diepe opening in het arme zondaarshart gemaakt worden, alvorens le helende balsem en de kracht van dit woord genade volledig kan toegepast worden. O, welk machtig werk van de Heilige Geest is er dagelijks nodig om alle vaten ledig te maken, zodat er plaats is voor Christus en Zijn volheid. Hoe liep is onze val, hoe volkomen onze verlossing, hoe blind en onvatbaar het hart voor de kennis van de heerlijkheid der genade! Hoe staat men dit Goddelijk werk van de dierbare Geest steeds tegen, waardoor de Heere eigenlijk voor de ziel de rijkdom Zijner genade wil tentoonspreiden, haar vrij maken in Christus, vrij door genade, vrij door het geloof in

Hem, Zijn Persoon, Zijn werk, Zijn bloed, Zijn verdiensten en Zijn gerechtigheid; vrij door de hoop op een levenden Christus.
Och, kenden, wij meer van Christus, er zou meer ware heiligheid, meer ware liefde zijn. Hierin is de liefde niet, dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad. 1 Joh. IV: 10. Daar is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten.
Deze liefde is de grond mijner ziel. De tijd zal komen, dat ik Hem lief zal hebben, gelijk Hij mij heeft liefgehad, en Hem kennen, gelijk ik gekend ben.

Vraagt mij iemand: *Wat is de grond uwer hoop, wat uw verzekering daarvan, ook dan als alles duister is, als gij in u zelve niets ziet dan schuld?*
O, het is één straal van deze liefde Gods, door Goddelijk licht gezien, door Goddelijke kracht levend gemaakt en toegepast in mijn dodig hart, dat mij vertroost, verkwikt, versterkt, dat ik Hem (eenmaal als dit lichaam der zonden en des doods zal afgelegd, deze trage geest verheerlijkt zal zijn) volkomen zal liefhebben. Ja, het gemis hiervan als een ondragelijke last gevoelende, doet mij dikwijls verlangend uitzien naar de tijd, dat ik in onafgebroken genieting, zonder zonden, zonder een koud, hard en ongevoelig hart, eeuwig zal mogen instemmen in het lied des Lams. Het Lam dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging. Openb. V: 12-14.
In zulke tijden gevoelt men, dat het gemis van God ondragelijk zou zijn. Daarin ontdekt God de Heilige Geest, dat de ziel is wedergeboren. Dit leven hongert en dorst naar God, naar de levenden God, ofschoon de ziel bij des Geestes licht aan gemis van geestelijk leven ontdekt wordt. Onder deze Goddelijke onderwijzingen (want al wat licht is, maakt openbaar), ziet zij haar gemis aan geloof en liefde; de hoop echter heeft uit kracht van Gods eeuwige liefde in Christus en onveranderlijkheid van Gods Verbond haar anker leren werpen binnen het heiligdom. Want God, willende de erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, is met een eed daartussen gekomen. Hebr. VI: 17-20. En deze hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in het hart is uitgestort door de Heilige Geest. Rom. V: 1-5.
Deze liefde Gods is de grond der zaligheid, namelijk voor hen, die deze liefde door genade zijn deelachtig geworden door en in de wedergeboorte; zij is de grond in iedere nood, waartegen geen hel noch duivel bestaan kan. Deze liefde is alles overwinnend; maar ook deze alleen. 1 Cor. XIII. Zij is de grote verborgenheid, welke beter gekend, geproefd en gesmaakt kan worden dan beschreven of besproken, welker kracht het meest ervaren, welker heerlijkheid gezien, welker onwankelbaarheid ondervonden wordt in de nood. De Heere verspilt Zijn genade nooit, maar openbaart zich dan, wanneer wij ze waarlijk behoeven.

Jezus! dat Uw offerbloed
Omklede mijn besmet gemoed,
Dan kan mijn ziel voor God bestaan
En onbeschroomd ten hemel gaan.

Welke wonderen openbaart dan de dierbare Geest aan het zielsoog in de rijkdommen van Gods liefde en genade! O zalig, o Goddelijk leven, geopenbaard in mijnen dood! Welke wonderen van genade en onwankelbare liefde in de eeuwig geliefden Zoon Zijner liefde, door de inwoning van God Drie-enig in een arm zondaarshart!
O wonder van vrije, Goddelijke liefde! Hier wordt het leven in de dood gezien, bij en door des Geestes inwoning het licht in de duisternis geopenbaard, Gods kracht in

zwakheid volbracht! Ja, al het verlies is blijvende winst, en de arme ziel wordt alzo geleid van heerlijkheid tot heerlijkheid.
Schuld en genade worden hier in het helderste licht aanschouwd, de vrucht van Jezus dood en lijden toegepast aan het door schuld verslagen hart, door de openbaring en de kracht van Jezus leven. Zo leidt dit kruis in Zijn lijden en Zijn diepe vernedering, voor het zielsoog ontdekt (Jes. LII1), tot de troon der genade, tot een onwankelbaar Verbond, tot onveranderlijke beloften,, die alle in Hem *Ja en Amen* zijn, Gode tot heerlijkheid. Jes. LIV. Hebr. XII: 22-24.
En zo mag de ziel dan wel instemmen in de volgende regelen.

'k Heb, Heer! Uw troon van verre aangeblikt,
En hadde gaarn mijn hart vooruit geschikt;
Ik had zo blij mijn moeilijk leven,
U, Heer en Koning! prijs gegeven.
k Ben ook te vree, dat ik de stad maar zag,
Aan Uw hand geleid haar naad'ren mag,
En dat ik levenslang haar held're, gouden straten
Nooit uit mijn oog en hart mag varen laten.

Hoe ontdekt dit licht het gemis van dat ware leven, dat alleen in Christus is! Hoe vurig doen deze ontdekkingen verlangen om toch niet slechts te blijven in de beschouwingen maar ook met het hart te deden in het leven en de kracht. Hoe verlangend ziet de ziel uit om de vrucht hiervan te genieten, opdat dit leven in haar geopenbaard en zo God en Christus verheerlijkt worden.
Hoe doet dit licht het licht van de duisternis, de dood van het leven onderscheiden! Hoe gevoelt de ziel in het licht van Jezus dood en lijden, in de glans en heerlijkheid van Zijn dierbaar bloed, een walging aan zichzelf! O, hoe weinig is zij Hem hierin gelijkvormig in Zijn lijden, in Zijn dood, in Zijn diepe vernedering. Men ziet en gevoelt, dat men ook niet één zucht, om naar Zijn beeld vernieuwd en Hem in Zijn dood gelijkvormig gemaakt te worden, kan opzenden. O welk een kracht des Geestes is er nodig om waarlijk geestelijk vernieuwd en geheiligd te worden. Het vlees openbaart hierin zijn dodelijke afkeer, tegenstand en vijandschap.
Dit licht openbaart eerst recht, hoe vervreemd men is van God, van Zijn wegen, ja hoe wij dat beeld geheel verloren hebben. Kan de Wet ons hiervan slechts werktuigelijk en in slaafse vrees overtuigen, dit dierbare kruis is alleen in staat om er ons geestelijk en gevoelig van te overtuigen. Rom. VIII: 3, 4. Alleen dit kruis, alleen deze liefde, alleen God de Heilige Geest kan van de ziel hiervan een recht gezicht, een recht besef geven, en tevens het harde hart breken, vertederen, vernieuwen, herscheppen. Nimmer zag en gevoelde ik zoveel van de hardheid van dit diep bedorven hart, dan in het licht van dit kruis. O, ik zag in het licht van des Heeren genadige tegenwoordigheid, dat, zo de Heilige Geest deze kostelijke spiegel een ogenblik aan mijn zielsoog onttrok, ik hiervan niets zou zien en spoedig buiten God, buiten Christus buiten des Heeren Geest zou wegsterven en leven buiten dit heerlijke Goddelijke leven, buiten des Heeren tegenwoordigheid. Zonder dit licht, zonder dit leven, zonder deze tegenwoordigheid, zonder deze kracht en zonder deze genade vrees ik deze dood. Maar door de kracht en genade van de Heilige Geest is de bede der ziel, dat de oude mens dagelijks met Christus gekruist worde, om met Hem in nieuwigheid des levens te wandelen, geen ingebeeld leven, maar een leven, dat in Zijn licht en door Zijn kracht mijn leven in de dood doet gaan. Rom. VIII: 1-4.
Dit woord dan ziet op hetgeen door de Apostel tot hiertoe in deze brief is geleerd,

namelijk, dat de mens niet uit de wet, maar door het geloof in Christus rechtvaardig is, en dat hij door de Geest van Christus van de heerschappij der zonde is verlost, al is er nog een strijd in hem overig. Hij zegt niet: niets verdoemelijks, want de zonde is in zich zelve altijd verdoemelijk (Rom. VIII: t9), maar zij strekt de gelovigen niet tot verdoemenis, omdat de zonde de gelovigen om Christus wil vergeven wordt, en daarom voegt hij daarbij: voor degenen die in Christus Jezus zijn, dat is, die door het waar geloof met Hem verenigd zijn (Eféze III: 17), die de begeerlijkheden des vleses niet volgen, of naar dezelve niet leven.
Dit stelt de Apostel tegen de mondchristenen, als een kenteken dergenen, die door het geloof waarlijk met Christus verenigd zijn, en bijgevolg van alle verdoemenis verlost zijn. (Joh. XV: 2, 3. Joh. VIII: 36. Rom. VI: 18, 22. Gal. V: 1), door de levendmakende Geest die in Christus Jezus is. En dit is een krachtig bewijs, dat de gelovigen niet naar het vlees, maar naar de Geest wandelen. Hand. XIII: 39. Rom. III: 28. Gal. II: 16. Hebr. VII: 18.
In deze twee verzen bewijst het eerste deel van het tweede vers, dat "er geen verdoemenis voor de gelovigen is," en het onmogelijke der wet, om de zonden te niet te doen, of de mens voor God te rechtvaardigen. Krachteloos, d. i. onmachtig was de wet door het vlees, d. i. door de verdorvenheid onzer natuur, om ons te rechtvaardigen en het leven te geven. Maar God zond Zijn Zoon in gelijkheid des zondigen vleses. Christus mensheid is een ware menselijke natuur geweest, doch geen zondige natuur, maar heeft alleen de gelijkheid gehad ener zondige natuur, omdat Hij al onze zwakheden heeft gedragen, waarin wij door de zonden lagen. Filipp. II: 7. Christus is gegeven als een offerande voor de zonde (Hebr. X: 6) of tot verzoening, of vernietiging der zonde; Rom. IV: 25. 1 Cor. XV: 3. 2 Cor. V: 21. Gal. III: i3. Hij is gestraft, gedood, en heeft aan de zonden de kracht der beschuldiging benomen, door de offerande van Christus, die in het vlees voor ons heeft geleden. Hetgeen de wet eiste, die het leven beloofde, aan degenen die de wet volkomen hielden, heeft Christus voor ons vervuld, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest.
Dit verhaalt de Apostel wederom uit het eerste vers, niet als een oorzaak der rechtvaardigmaking, hetwelk hij zelfs van Abraham en David heeft ontkend (Hoofdst. X1), maar als een kenteken, waaraan zij van de waarheid van hun geloof volgens hun rechtvaardigmaking kunnen gekend en verzekerd zijn, en hij stelt dit kenteken als een grond om de volgende vermaning daarop te bouwen (1 Cor. II: 14), namelijk dat zij, die door de Geest Gods zijn wedergeboren, zich begeven, en trachten naar geestelijke zaken Gal. V: 22), welke leiden tot het eeuwige leven en tot eeuwigen vrede. Rom. II.

Door dit leven en door dien Geest zucht de ziel: O Heere! laat in mij sterven wat Christus niet is! Dat er plaats zij in dit schuldige hart voor Christus, voor Zijn bloed, voor Zijn gerechtigheid, voor Zijn leven. Dit leven roept om leven, om verlossing en bevrijding van allen tegenstand, vijandschap en afkeer, waardoor dit leven belemmerd wordt, opdat de heerlijke rijkdommen van Gods oneindige liefde en genade meer geopenbaard worden, en men niet slechts de waarheden mag beschouwen, maar daarin geoefend en geheiligd, met de ganse wil en met al de krachten en genegenheden van de ziel ze geloof en omhelze.
In dit licht ontdekt de Heilige Geest de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel, maar ontdekt Hij tevens al de ongestalten, al de ongelijkvormigheid aan dit Goddelijk beeld. Tevens doet de Heilige Geest zien, dat de Heere geen andere gestalte des harten begeert dan die van arm zondaar, zondaar in het helderschijnend licht van des Heeren tegenwoordigheid, zondaar in het licht van des Heeren Verbond en Jezus dierbaar kruis. Zalig schuldgezicht, zalige armoede, zalige honger en dorst, zalige droefheid

naar God, zalig verlangen naar volkomen verlossing!
Hoe verlangt en hijgt de ziel meer van dit Goddelijk onderwijs meer van de kracht, het leven, het licht van de volzaligen God te kennen, meer ware vrucht van de Boom des Levens te ontvangen!
Hoe vurig begeert de ziel Christus door het geloof omvat te houden, ja als een zegel gezet te zijn op Zijn hart en Zijn arm, en, door Zijn liefde vervuld met vurige weder-liefde en nader met Hem verenigd, meer van deze liefde te kennen, meer in geest en waarheid Hem te kennen, die haar zo uitnemend heeft liefgehad.
Mocht deze liefde de grond mijner hoop zijn in iedere nood, het licht in iedere duisternis! Mocht de kracht, het licht, het leven, de volheid dezer liefde mij ontdekken aan ieder gemis daarvan, en iedere ledigheid uit enkel genade vervullen. Mocht zij het anker zijn, het koord dat mij aan Hem verbindt, naarmate de storm heviger woedt, de fontein, waaruit ik gedrenkt, het manna waardoor ik gespijsd wordt, het kleed dat mij bedekt, het leven waardoor ik leef, de kracht waarin ik strijd en overwin, de oorzaak en grond mijner zaligheid en het beginsel dat mijn daden en gedachten, ja mijn ganse leven bestuurt en regeert; zodat ik, door God de Heilige Geest geleid, Hem welbehaaglijk zij, die het alleen waardig is.
O Heere! mocht Gij alzo Uw liefdehand tot mij uitstrekken, Uw liefdehart openen, Uw liefdeogen op mij, op al uw dierbaar volk doen rusten; mocht deze liefde ons leiden en bewaren; mocht mijn ziel daarin bevestigd en geheiligd worden tot eer Uws groten Naams. Amen.

Jezus is het licht in iedere donkere nacht, het licht in iedere duisternis. Die genade ontvangt om Hem na te volgen, zal in de duisternis niet wandelen, maar het licht des levens hebben. Welk een wonder van liefde en barmhartigheid van de Heilige Geest is het, om in de diepte onzer ellende genade te schenken, om in het licht van Gods Verbond door Jezus dood en lijden heen te zien in Zijn leven en Zijn opstanding. Rom. V: 11. Welk een liefde om te midden der hoogste aanvechtingen daarin geleid, bewaard, in zalige stilheid gebracht, deszelfs bijblijvende kracht te genieten, zich midden in de dood bevindende dit leven te genieten, bij die ledigheid in onszelf die volheid in het Verbond (Jes. LIV) te zien, door de openbaring van Jezus' leven. Rom. V: 10, 11. Wat dit alles is, laat zich niet zo gemakkelijk beschrijven; omdat het behoort tot de diepte des inwendigen levens, en slechts door ervaring gekend wordt.
De diepte van onze val staat tegenover onze verlossing, de nacht der duisternis tegenover het licht van Jezus dierbaar kruis, slechts kenbaar in het licht van Gods Verbond, van Jezus' leven en opstanding en de heerlijke volheid der beloften, die in Hem alle *Ja en Amen* zijn, omdat Hij als de IK zal zijn, die Ik zijn zal, de heerlijke Vervuller daarvan is. O zalig heilgeheim, de wijzen en verstandigen verborgen, de kinderkens geopenbaard. Want indien wij met Hem lijden, wij zullen ook met Hem verheerlijkt worden. Door lijden tot heerlijkheid.
Naar de mate van het lijden en de diepte der beproeving verheerlijkt de Heere ook Zijn genade (gelijk zeker schrijver zegt: verdrukkingen zijn een vriend aan genade); en openbaart Hij ook in het licht van Zijn Verbond de heerlijkheid van Christus leven en opstanding. De een heerlijkheid overtreft als het ware de andere, en zal de een kracht voor de ziel hebben, dan kan zij de andere niet missen, maar in dit drievoudig licht geleid, in deze sterkte bewaard, zal de ziel bevestigd en versterkt, zullen God en Christus door de kracht van de Heilige Geest verhoogd en verheerlijkt worden. O, in deze zaligen omgang der ziel, spreekt men met Hem, als een man met zijnen vriend; de gedachten des gebeds dringen door alles heen; men is in de aanschouwing van Hem geheel verdiept, gevoelt dat Hij het verneemt, dat Hij daarop acht geeft, en hierdoor

ontvangt de ziel geloofsvrijmoedigheid om Hem niet los te laten, tenzij Hij haar zegent. Ontdekkende genade is de meest Gode verheerlijkende genade. Deze genade drijft alles buiten wat Christus onteert. De ziel die Christus door genade kent en door Hem gekend is, houdt Hem zo gaarne in het oog. Zo spoedig openbaart zich in ons alles wat tegen Christus en dat leven is. Hoe veilig is de ziel, wanneer het Gode de Heilige Geest behaagt Christus voor het zielsoog ontdekt te houden, zodat men in Zijn licht het licht ziet, het licht van de duisternis in ons, waaraan de ziel steeds blootgesteld is, wel onderscheidende. Hoe veilig is de ziel als Hij het licht is, dat als een helderschijnende lamp onze duisternis bestraalt, zodat in Zijn leven onzer zonden dood, en door Zijn dood en lijden het ware leven, dat Hij zelf is, geopenbaard worde.
Hoe vurig begeert de ziel, de heerlijkheid der waarheden beschouwende, daarin geheiligd en bevestigd te worden. Wanneer echter de Heere dit gebed verhoort, en zij gebracht wordt onder de bearbeidende tucht van de Hemelse Landman (Joh. XV. Hebr. II: 10, 11), ontledigt Hij haar om plaats te maken voor dat werk Gods.
Zij zeiden dan tot Hem: *wat zullen wij doen opdat wij de werken Gods mogen werken?*
Jezus antwoordde en zeide tot hen: dit is het werk Gods dat gij gelooft in Hem, dien Hij gezonden heeft. Joh. VI: 28, 29.
En die niet werkt, maar gelooft in Hem, die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid. Gelijk ook David de mens zalig spreekt, welke God de rechtvaardigheid toerekent zonder de werken; zeggende: zalig zijn zij, welker ongerechtigheden vergeven zijn, en welker zonden bedekt zijn. Rom. IV: 5, 6. Hoe heerlijk, hoe volkomen is dit werk Gods (Eféze II:,i. Rom. V: 1-5. Rom. V: 1O, 11. Rom. VI: 5) in het licht van Jes. LIII en LIV.
Welk een onwankelbare grond! De Apostel bedoelt hier dan ook: die zulke werken van verdiensten niet kan, noch durft te voorschijn brengen, maar door de kracht van de Heilige Geest zijn vertrouwen op Gods genade in Christus stelt, daar hij in zichzelf onrein en met zonden besmet is, gelijk ook de wedergeborenen nog voor God zijn, naar het getuigenis van de Apostel. Niet dat het geloof, ten aanzien dat het een werk is, dit verdient, gelijk enigen verkeerd menen; want dit heeft Paulus terstond te voren aan alle werken, en, derhalve ook aan het geloof als een werk, benomen, maar omdat God zulks uit enkel genade de gelovigen beloofd heeft, en omdat het geloof als een middel is, hetwelk de gerechtigheid van Christus aanneemt, en dezelve tussen Gods oordeel en zijn eigene misdaden stelt. Zie Rom. V: 9. 2 Cor. V: 19. Filipp. III: 9.
Het woord *toerekenen* wordt genomen van een gelijkenis dergenen, die iets op iemands rekening stellen, Filemon vs. 18. Zo wordt God gezegd iemand de zonden toe te rekenen, als Hij wil, dat voor dezelve van hem door de straf zal voldaan worden, en niet toe toerekenen, als Hij die vergeeft, en de straf kwijtscheldt.
Desgelijks dat Hij het geloof rekent tot rechtvaardigheid, als Hij de gelovigen schenkt, toeschrijft en toerekent de gerechtigheid van Christus, van hen door het geloof aangenomen, en houdt door deze genadige toerekening alsof het hun eigene gerechtigheid ware. Daarom wordt ook hier gezegd, dat hun de gerechtigheid toegerekend wordt. Wij kunnen van onze erfenis verzekerd worden door het geloof in Hem, en niet door de werken der wet, omdat niemand de wet onderhoudt, gelijk te voren bewezen is. Gal. III: 16, 18.
De verzekerdheid van Gods trouw en standvastigheid in Zijn beloften is het ander steunsel van het geloof. Hebr. VI: 17, 18. Door tegeloven, dat God kan en zal doen hetgeen Hij beloofd heeft, verzegelt men dat God waarachtig is. Joh. III: 33. Ps. CXV: 3. De Apostel betuigt, dat alle gelovigen alzo zullen worden gerechtvaardigd. Het geloof steunt op Gods mogendheid en trouw, die Hij naar Zijn beloften getoond heeft

in het opwekken van Christus uit de dode, en ten tweede op de dood en de opstanding van Jezus Christus, alzo wij door de dood met God verzoend en door de opstanding deze verzoening deelachtig worden. Rom. VIII: 32. 1 Joh. I: 1. en II: 2. Overmits God door deze opwekking betoond heeft, dat Hij de dood Zijns Zoons voor een genoegzaam rantsoen voor onze zonden heeft aangenomen en Zijn volkomen gehoorzaamheid. wil aannemen tot rechtvaardigheid voor allen, die in Hemgeloven. Want indien Christus in de dood gebleven ware, zo zou Zijn voldoening niet volkomen zijn geweest, en Hij zou ons de kracht daarvan niet hebben kunnen toe-eigenen. Rom. IV: 28.

Het is dan ook slechts door vereniging met Christus in Zijn lijden en Zijn dood, dat wij kunnen gebracht worden tot de kracht en het leven Zijner opstanding. Rom. V: 10. Een hongerige is niet voldaan met de spijze te beschouwen, een kranke niet genezen wanneer hij de middelen beschouwt; zo heeft ook in het geestelijke de ziel niet genoeg aan de beschouwing, aan de wetenschap, maar aan de toepassing, het leven, de kracht; zij begeert die soms, vóór zij er gepast voor is gemaakt en dit geeft verwarring, duisternis, werken in eigen kracht of in inbeelding van iets te bezitten, of het verkeerd aanleggen van de genadegaven.

O wij staan hierin, door de grote duisternis, waarin wij van nature verkeren, voor alles bloot! Komt echter God de Heilige Geest dit grote werk aan ons volbrengen, dan vrezen wij en schrikken wij terug; maar geen nood: Hij die een goed werk begon, zal het ook voleindigen tot op de dag van Jezus Christus. Hoe meer wij achter dit heilgeheim gebracht worden, hoe veiliger wij gaan, en hoe meer wij de heerlijkheid der waarheid zullen zien, en tevens haar kracht, haar licht en haar sterkte zullen genieten. Onze duisternis ontstaat meest daardoor, dat wij vóór de Heere zijn, terwijl wij achter Hem behoren te wandelen. Een geheel leven zal er wel nodig zijn, om slechts een klein beginsel van de levende kracht en de geestelijken zin der waarheid te leren verstaan en enigszins door de kracht Gods en de kracht des Heiligen Geestes Jezus lijdend beeld, door Zijn leven en opstanding, gelijkvormig gemaakt te worden.

Welk een Hemels licht schijnt er van dit kruis van de lijdende Borg, in iedere duisternis; welk een volmaakte spiegel is de lijdende Godmens om ons de onvolmaaktheid en onreinheid van de ziel te doen zien!

Welk een hoogte, diepte, lengte en breedte om, in het licht van Gods Verbond en van Zijn verzoend en bevredigd aangezicht, Christus lijden en dood alzo in onze zielen geopenbaard te zien, dat het, onzen doodstaat ontdekkende, tevens volkómen hoop op Hem geeft, uit kracht van dit leven dat Christus zelf is. Zonder wezenlijk bezit van het eerste, zou men het laatste niet kunnen genieten, noch daarin bestaan.

Hoe veilig en zalig is de ziel, wanneer zij, door de aanschouwing van Christus kruis, naar Hem begerig, hongerig en dorstig wordt gemaakt, als naar het water en het brood des levens. Die Mij eet, zeiden eens Zijn gezegende lippen, die zal leven door Mij.

O gezegend leven, hetwelk God de Heilige Geest door de openbaring van Jezus dood en lijden, in ons openbaart! Zach. XII: 12.

De Geest alleen openbaart ons de volheid van Christus tot onze verlossing; de Geest bevestigt het hart, om alleen van Christus alle hulp te verwachten. 2 Cor. I: 21, 22. De Geest brengt het kruis nabij, want door de Geest wordt de ziel, onder de heilige tucht, in de dood met Christus gedoopt. De Geest is de Werkmeester en Voleinder onzer heiligmaking en schenkt ons door Zijn inwoning nieuwe kracht tot heiligmaking. Hoeveel genade behoeft men vooral in een duistere weg, om licht en duisternis wel te onderscheiden; hoe betoont echter hierin God de Heilige Geest Zijn bijzondere liefde.

En wel voornamelijk door vooreerst de plaats te tonen, waar de ziel is voor zichzelf, en ten tweede door de weg te tonen, waarin de Heere haar leidt en waarin zij blind is.

De Heilige Geest ontdekt, dat zij wandelt in de voetstappen der schapen. Hooglied I: 7, 8. Hij toont haar de veiligheid der plaats. Deut. XII: 5. 2 Kron. VII: 12. Zulk een weg is een weg van veel geween en smeking. Een blinde heeft vele behoeften en noden, die God de Heilige Geest haar in die weg ontdekt. Zij weet en ziet dus (en wel voornamelijk, omdat zij blind is!), dat wat haar ontdekt wordt van de Heere zelf haar door Zijn licht ontdekt wordt; zij gelooft dat, daar waar de Heere het haar ontdekt, Hij haar ook bij die ontdekkingen genade zal schenken, om Hem om die ontdekte zaken te smeken en dat zij, ofschoon daaraan veel strijd, nood en aanvechtingen Verbonden zijn, genade en kracht zal ontvangen om in de duisternis op Hem te hopen en aan Hem vast te houden. Zij gelooft dat daar, waar Hij de noden ontdekte, de behoefte werkte, het gebed gaf en ondersteunde, Hij, niettegenstaande al de tegenstand, ook de verhoring schenken zal. Dit licht is het ook, dat door ontdekking en behoefte en gebed en gebedsverhoring, de heerlijkheid, macht en liefde doet uitkomen in de ganse leiding der blinden.

Dit dan is de vaste plaats, waar het de Heilige Geest behaagde mijn ziel te brengen. Deut. XII: 5. *Naar de plaats, die de Heere uw God uit al Uw stammen verkiezen zal, om Zijnen Naam aldaar te zetten, naar Zijn woning zult gijlieden vragen en daarheen zult gij komen.* Zie hiervan 2 Kron. VII: 12. De plaats was aangewezen, waar men God gewoonlijk raad moest vragen, ter plaats waar de Ark van het Verbond, een bijzonder zichtbaar teken van Gods genadige tegenwoordigheid, zich bevond.
En de Heere verscheen Salomo des nachts, en Hij zeide tot hem: Ik heb uw gebed verhoord, en heb mij deze plaats verkoren tot een offerhuis. 2 Kron. VII: 12. Zo ook verschijnt de Heere nog wel eens aan Zijn volk (zoals ik in deze weg geloven mocht, dat de Heere mij deed), als de Heere in bijzondere wegen leidt, bijzondere zaken, personen of noden op het hart legt.
In zulke bijzondere wegen echter is de bijzondere tegenwoordigheid des Heeren zeer nodig. De Heere, die het een schenkt, onthoudt dan ook het andere niet. Nu, het aangezicht des Heeren te zoeken, is Hem te leren kennen, zoals Hij Zich geopenbaard heeft in Zijn Woord, in Zijn werken en in de tekenen Zijner genade, onder welke in het Oude Testament het ook geweest is de Arke van het Verbond. Zie Ps. XXIV: 6 en XXVII: 8. Hier openbaart de Heere de kracht en de heerlijkheid van Zijn Naam. Ps. XXIV: 3, 10. En daar de ziel blind is in de weg (dit ziet men van achteren echter klaarder) en de Heere alleen doorziet wat haar nog te wachten staat, leidt Hij haar in die sterkte, opdat, na het klimmen van de nood, de ziel de nodige kracht zal bezitten om er doorheen te komen, ofschoon zij op die tijd genoegzame kracht ontvangt, om de Heere te volgen, en met de Psalmist mag betuigen; want Gij doet mijn lamp lichten, mijn God doet mijn duisternis opklaren. Want met U loop ik door een bende, en met mijnen God spring ik over een muur. Ps. XVIII: 29, 3o.

Zo leidt God de Heilige Geest eerst tot de plaats, dan tot de behoefte, dan tot het gebed en tot hoop op de verhoring des gebeds. Doordien de blinde ogen ontvangt om Hem te zien, van Wien en uit Wien alles voortvloeit. Ja, omdat alles in zulk een weg in God begonnen is, uit God voortvloeit, ook weer tot God, tot Zijn eigen eer, als Zijn eigen werk zal wederkeren, daarom ontvangt de blinde en gans hulpeloze, te midden der hoogste beproeving en aanvechting, een goede hoop door haar verzoend God en Vader in Christus, door de kracht van de dierbare Geest op een goede en Godeverheerlijkende uitkomst. Omdat ook in zulk een weg haar grond en haar verwachting buiten haar ligt in God, uit kracht van het Verbond (Jes. LIV), in Jezus dood en lijden (Jes. 53), door de openbaring van Zijn leven (Rom. V: 10, 1 1), in de

beloften. 2 Cor. I: 20.
God de Heilige Geest ontdekt alzo de oorsprong, de aard, de kracht, de vrijmoedigheid, de verhoring, de vrucht en de verzegeling des gebeds. Dit alles brengt de Heere echter nog op de proef, en ofschoon het geloof reeds in de vrucht hiervan deelt, zo klaar alsof de Heere reeds de verhoring geschonken had, omdat God Zelf zich hierin aan het hart openbaart als de Amen en de Getrouwe, zo geniet de ziel de kracht eerst als de beproeving hiervan tegenwoordig is; want dan eerst blijkt het of ons geloof van de rechten stempel is, of wij er in aan God vasthouden, wanneer verstand en rede het moeten opgeven, en of God er Zijn zegel op zet.
Het is echter zo nauw aan elkander Verbonden, dat het ene een vrucht is van het ander. Het is dit gebed uit de volheid, de tegenwoordigheid en het leven van een Drie-enig God, volgens de belofte: Indien gij in Mij blijft, en mijn woorden in u blijven, zoo,vat gij wilt, zult gij begeren en het zal u geschieden. Joh. XV. Jer. XXIX: 12. Dan. IX. Marc. XI: 24. Joh. XIV: 13 14. Jac. I: 5. 1 Joh. III: 22. 1 Joh. V: 14, 15.
En gelijk het gebed voortvloeit uit, God, zo vloeit de verhoring voort uit kracht van de Belover, door Christus in de belofte; hiervan wordt alzo de kracht door God de Heilige Geest gelovig aan het hart toegepast, waarop de verhoring des gebeds, als vrucht van het gelovig gebed volgt, daar het gelovig gebed (en dit is wel een voornaam kenmerk, en strekt zeer tot sterkte van de ziel te midden der beproeving), altijd onder de Heere werkzaam is, en alleen strekken kan tot verheerlijking van God. Het gelovig gebed dan staat met God in de waarheid Gods, in de liefde Gods in het leven Gods, in de kracht Gods, in het Verbond, in Jezus dierbaar kruis, in de belofte, en ontvangt haar leven en kracht uit en door de openbaring van Jezus leven en opstanding, al naar de mate welke men in die noden op die tijd behoeft.
Een gebed des geloofs, naar Gods wil, door Zijn Geest en genade, is een zalige vrucht van het werk Gods, een zalige vrucht van het beproefd geloof, door God de Heilige Geest in het hart gewerkt; en gelijk zulk een gebed zijn begin uit God heeft, zo eindigt het ook in Hem, en mag het te midden der beproeving, der grootste duisternis, der hevigste aanvechtingen van hel, duivel en ongeloof, op de Heere en op een Godeverheerlijkende uitkomst hopen.
Elia was een mens van gelijke bewegingen als wij, en hij bad een gebed, dat het niet regenen zou, en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden, en hij bad wederom en de hemel gaf regen, en de aarde bracht haar vrucht voort. Jac. V: 17, 18. 1 Kon. XVIII: 45. Hiermede bedoelt de Apostel, dat Elia de verhoring zijns gebeds niet ontving vanwege zijn groten ijver en godzaligheid, of enige verdiensten, alzo hij ook Zijn zwakheden heeft gehad, maar alleen uit genade van God is verhoord geweest. Het geloof op deze plaats in oefening gebracht door de Heilige Geest, begeert dan ook niets vuriger dan de eer Gods.

Ik dwaalde hier echter enigszins af, waar ik wenste te spreken over ***de bijzondere liefde des Vaders, over de liefde des Zoons en ook over de liefde van God de Heilige Geest,*** *eenswezens met de Vader en de Zoon, maar bijzonder Zich openbarende in deze weg, in Zijn Persoon, Zijn werk en Zijn liefde.*
Mocht Hij mij thans die zalving schenken, die alle dingen leert. Gelijk geschreven is: Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft, dien die Hem liefhebben. Doch God heeft het ons geopenbaard door Zijn Geest; want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods. 1 Cor. II: 9, 10. Jes. LXIV: 4. Ps. XXXI: 20-22.
Hoe bijzonder dan openbaarde God de Heilige Geest Zich in de nood, de strijd en de aanvechting, waaraan ik onderworpen was, in Zijn blijvende tegenwoordigheid,

ondersteunende kracht, voor- en toelichting in de grote duisternis, verwarring en macht der hel, waarin ik geraakt was. In hoe veel heiliger vrees bewaarde Hij mijn ziel voor alles wat buiten dit Goddelijk licht haar poogde te overmeesteren, of in iets tegen Gods wil of gebod te doen zondigen. Die Geest houdt staande en bewaart voor wanhoop; die dierbare Geest alleen buigt en kneedt het hart, maakt het gewillig de Heere blindelings te volgen, maakt het teder, zwak, ledig, arm, hulpeloos in zichzelf, maar krachtig in de Heere en in de sterkte Zijner macht.
Dit is het dierbare werk des Geestes. Wat al vruchten geniet alzo de ziel door de openbaring van Jezus loven en opstanding. Rom. VIII: 26, 27. Welk een sterkte en troost voor het hart dat Hij de mening des Geestes kent. De Heere ziet de mening des Geestes naar Zijn eigen wil in het hart gewrocht; welk een sterkte onder de gewisse aanslagen der hel! Dit werk des Geestes kan ook door de ganse macht der hel niet verbroken worden; ja in plaats van dit zal de ziel, door God de Heilige Geest ondersteund en toegelicht, Zijn werk met te meer klaarheid en onderscheiding doen zien. Ook zal de ziel onder haar bijzondere beproeving de bijzondere ondersteuning genieten, en de vrucht hiervan is, dat zij zich al gewilliger buigt onder en overgeeft aan Zijn leiding. In deze kracht bewaard en door dit licht geleid, kan de ziel in de duisternis niet dwalen, en zo geniet zij voortdurend de kracht der beloften: Ik zal de blinden leiden, enz. Jes. XL: 3, 4. In de beproeving wordt de ziel gesterkt door de tedere liefde des Vaders, die de fontein en oorsprong is van alle volgende genaden; volgens Jes. XLI: ic.. Vrees niet, want Ik ben met u; wees niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand mijner gerechtigheid. Zie ook 2 Kron. XX: 17. Gij zult in deze strijd niet te strijden hebben; stelt uzelf, staat en ziet het heil des Heeren met u, o Juda en Jeruzalem! Vreest niet en ontzet u niet, gaat morgen uit tegen hen, want de He ere zal met u wezen. Zie ook Exodus XXIII: 22.
Deze vruchten dan worden van de ziel door Jezus dood en lijden, als zijnde de verdienende oorzaak, medegedeeld uit kracht van Zijn leven en Zijn opstanding. Hierdoor wordt de ziel gebracht tot die ware lijdzaamheid (Rom. V: I, 3, 4, 5), als de vrucht onzer rechtvaardigmaking, slechts mogelijk door inplanting in en vereniging met Christus. Buiten deze vereniging is iedere ware vrucht van heiligmaking onmogelijk en zou men in geen beproeving, van welken aard die ook ware, staande blijven. Maar Hij, die deze vruchten verworven heeft, is dood geweest en leeft, dragende de sleutels des doods en der hel. Hij heeft gaven genomen om uit te delen aan wederhorigen.
Och, dat het mij, nietig zondaar, vergund werd, te midden der hoogste beproeving, de Koning te zien in Zijn schoonheid. Mocht mijn ziel daartoe door de Heilige Geest geleid en in het zalige licht Zijner heerlijkheid en Zijner tegenwoordigheid gebracht worden! Jes. LXIII. Jes. LXI: 1-3. Openb. XIX: 11-13. Joh. XVII. In hoe vele bijzondere gedaanten is Hij mij ontmoet in de beproeving, voor mij tussentredende met dit woord: "Indien gij dan Mij zoekt, laat deze heengaan;" uit kracht Zijner belofte: "Zo ik niet in tijd des kwaads en in tijd der benauwdheid bij de vijand voor u tussenkome!" (Jer. XV: 12), mij verlossende, voor mij strijdende, mij vervullende met Zijn liefde, mij omringende met Zijn tegenwoordigheid, mij bewarende door Zijn macht, mij vertroostende door Zijn Woord en Zijn Geest, mij bestralende met Zijn licht, zich ontdekkende in Zijn kruisgestalte (Jes. 53), als strijder en overwinnaar. Ps. XXIV.
En dikwijls, eer ik het wist in de strijd en de benauwdheid tegen de machten der hel, zag ik de Koning in de strijd, de Koning in Zijn schoonheid, de Koning in Zijn liefde, en ik, zwakke, hulpeloze worm, geborgen in Hem, verborgen in Zijn liefde, en de

ganse macht der hel die door één woord Zijner lippen op de vlucht gejaagd was. Lange tijd heb ik vurig begeerd meer van Christus te kennen in de kracht Zijner opstanding, verlangd meer ingeleid te worden in de verborgene rijkdommen van des Heeren onwankelbaar Verbond; in deze weg echter heeft het God de Heilige Geest behaagd mij meer te leren van de liefde des Vaders, meer van Christus te leren zien in Zijn heerlijkheid, als Koning, Profeet en Hogepriester, meer van de onwankelbaarheid van Zijn Verbond en de onbeweeglijkheid Zijner beloften. Hoe menigmaal als ik vreesde om te komen, gaf dit gezicht op en de ondervinding van een levenden Christus nieuwe sterkte om Hem te volgen en onder de Heere te verkeren, en, ofschoon door duizend angsten en vre zen bezet, Hem te gehoorzamen. Ps. CXLII.
O, hoe dikwijls betoonde de Heere hierin zelfs Zijn goedkeuring, door ontdekking van Zijn tedere liefde, met Zijn Verbond en Zijn belofte mij versterkende, mij verzekerende van Zijn Verbondsgunst. Jes. LIV.
Hoeveel licht, sterkte en kracht vloeiden dikwijls uit het Verbond; alle vruchten van de verdiensten en het lijden des dierbare Borgs, ontdekt en medegedeeld door *God de Heilige Geest.*
In hoeveel zalig licht, zalige kracht en eeuwige sterkte mocht ik hierin *de Persoon en het werk van God de Heilige Geest* leren kennen, en wel als voorbereidende tot, als plaatsmakende in, ontledigende voor dit werk in het hart, in welks openbaring Hij, met eerbied gezegd, de Eerste zou zijn, plaats houdende te midden der hoogste aanvechtingen voor God en Christus, de ziel bewarende voor de inwoning en tegenwoordigheid van die Goddelijke Gasten, wier nabijheid ik zozeer zou behoeven in de beproeving.
Zo leidde Hij mij bij trappen in de beproeving, maar naar de mate der beproeving werd Zijn genade mij medegedeeld, God en Christus mij ontdekt, mijn ziel in het spoor der gerechtigheid geleid en bewaard om Zijns Naams wil. In de diepten der noden wordt de heerlijkheid Gods het meest gezien en geopenbaard. Ps. CXVII: 24.

O, wat ware hiervan door des Geestes inleiding nog veel te zeggen. Deze lijdzaamheid dan als een vrucht van dien dierbare Geest uit kracht van Gods Verbond, waaraan de ziel leert vasthouden in het licht van Jezus dierbaar kruis, werkt bevinding, en deze bevinding (ik heb ze dikwijls zalig en veilig bevonden!) bestaat meestal in verlies van onszelf, van onzen wil, door de aanschouwing van een gekruisten en vernederden Christus. Niets vertedert het hart meer en maakt het meer gewillig, dan het aanschouwen van Hem. Ook heb ik dikwijls mogen ervaren, dat het zwaarste lijden mij in de aanschouwing hiervan ligt was, en mijn wil alsdan in de wille Gods overgegeven. Ik heb ondervonden welk een kracht er vloeide van dit kruis, in volkomen overgave om mijn dierbare Verlosser gelijkvormig gemaakt te worden in Zijn dood en lijden. 1 Petrus III: 17, 18.
Maar om hier gebracht te worden en ook gewillig gemaakt te worden om hier te blijven, is bijzondere genade nodig; maar de Heere is zowel gewillig als machtig hierin Zijn genade te verheerlijken, en het voor de ziel de zaligste en veiligste plaats te maken, ja deze plaats te midden der vele aanvechtingen tot 175
stille rustplaats te doen zijn. Ps. IX: 10. Ps. XLVI. Ps. XCI: 2. Aldaar dan is de plaats, waar de ziel ruste vindt in de liefde van haar God in Christus; hier verklaart de Heilige Geest aan de ziel, wat er al in Christus is; hier ontdekt Hij Zijn schoonheid. Hooglied I: 2, 3. Uw oliën zijn goed tot reuk, Uw Naam is een olie, die uitgestort wordt. Uw uitnemende liefde is beter dan wijn. Hier wordt Christus zelf aanschouwd, Zijn liefde gesmaakt, die beter is dan ons zwakke gevoel, onze flauwe liefde en de voorbijgaande vertroostingen.

Welke zalige vruchten zijn het, die van dit kruis worden meegedeeld aan de ziel; vergeving niet slechts, maar zekerheid daarvan, troost, kracht, inwendige vernieuwing, hoop op God dat Hij uit kracht Zijner onveranderlijke Verbondsliefde haar door Zijn Geest hiertoe bekwaam zal maken, verloochening van zichzelf, een gedurig sterven door de openbaring van Christus dood en lijden in haar, door de aanschouwing van dit dierbare kruis; alles: eigen wil, eigen kracht, eigen leven, eigen gerechtigheid, eigen heiligheid, eigen wijsheid, gevangen leggende onder de gehoorzaamheid des dierbare geslachten Lams. Rom. VI: 5.

Wat vertedert en vernedert het van nature zo hoogmoedige hart meer dan een gelovig aanschouwen van de Zone Gods? Niets dan deze opstanding is in staat ons enigszins te doen verstaan wat schuldvergeving is en waarin zij bestaat. Zij is de oorzaak onzer rechtvaardigmaking en de enige bron onzer heiligmaking. God verzoend te zien in het aangezicht van Jezus Christus is een dubbele spiegel, en de een heerlijkheid verklaart de andere.

O, welk een zaligheid, wanneer God de Heilige Geest ons ogen geeft om de Koning in Zijn schoonheid te zien; wanneer het de Heere behaagt hierin Zijn tedere liefde aan het hart te openbaren. Hier aanschouwt men niet slechts, nee! hier geniet men de kracht, het leven en de volheid er van. Hier is Jezus dierbaar in Zijn dood, in Zijn vernedering en in Zijn lijden, dierbaar en noodzakelijk in Zijn leven en in Zijn opstanding. Welk licht straalt er van dit gezegende kruis! Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij Zijn leven voor ons gesteld heeft; zo ook zijn wij schuldig het leven voor de- broeders te stellen. 1 Joh. III: 16. Joh. XV: 13. Eféze V: 2. 1 Thess. IV: 9.

Ach, hoe zullen wij Hem ooit enig bewijs van wederliefde kunnen wedergeven, dan hierin dat Hij ons door de openbaring van Zijn dood en lijden Zijn beeld gelijkvormig make, als een vrucht van Zijn eigene verdiensten. Joh. XV: 8-11. In zulk een weg wordt Christus dierbaar, en ondervindt men het voorrecht van zich in het Verbond te weten, gepast gemaakt te worden voor de volheid en heerlijkheid der belofte, te wandelen met, bewaard te worden in de kracht van en te komen in nauwere gemeenschap met God in Christus, alles vloeiende uit de fontein Zijner eeuwige liefde, door Christus dood en lijden, in Zijn leven en Zijn opstanding. Rom. VI: 5-11. Col. II: 12. Rom. VIII: 11. Filipp. III: io, 1 I. Eféze IV: 23. Col. III: 10. Hebr. XII: 1. 1 Petrus II; 2. Rom. VIII: 11. Col. III: i. Gal. II: 20. Gal. V: 24. Filipp. III: 10. 1 Petrus IV: I, 2. 2 Tim. II: 1 1. Openb. I: 18. Petrus II: 24.

In al onze benauwdheid is Hij benauwd. Hoe meer licht er van dit dierbare kruis straalt, hoe meer men de duisternis gewaar wordt, welke van binnen heerst. Dit kruis is de enige spiegel, welke mij door des Geestes licht mijn ware gedaante doet zien en tevens de enige .grond, welke mij rust, vrede en been goeden grond van hoop kan geven in iedere strijd, in iedere beproeving. Dit kruis neemt alle scheiding weg, welke er tussen God en ons was, en gedurig door de nog inwonende zonden is. Dit dierbare kruis verzekert ons van de reinigende en heiligende kracht van Jezus dierbaar bloed; het verzekert ons, dat de zonde niet meer over ons zal heersen. Eféze II: 13-18. Dit kruis is de oorsprong van onzen vrede. Paulus schijnt hier ook te zien op het scheuren van het voorhangsel des tempels dat scheurde, toen Christus leed (Matth. XXVII: 51. Luc. XXIII: 45), en door beide (vs. 16) zijn te verstaan de uitverkorenen uit deze beide volken. Rom. IX: 24 en XI: 7.

Volgens de Apostel moeten wij dus met Christus zelf verenigd zijn, door het geloof, dat is, door de Heilige Geest en de kracht der wedergeboorte vernieuwd. De Apostel spreekt hier van alle gelovigen als van één mens, omdat zij allen onder Christus, het Hoofd, als leden van één geestelijk lichaam gelijk tot één vernieuwde mens worden gesteld.

De leer der Apostelen en Profeten wijst ons in zaken der zaligheid tot niemand op wien wij steunen mogen dan op Jezus Christus, op Zijn voldoening en verdienste. 1 Cor. I: 3o en II: 2. Het is Jezus Christus zelf, op Wie het gehele gebouw steunt, met de muren en steunen van hetzelve, dat is alle ware gelovigen die Hem door éénen Geest aankleven, zo uit Joden als heidenen.
Petrus II: 4. Deze uiterste hoeksteen is ook het enige fundament van dit gehele gebouw (Jes. XXVIII: 16. 1 Cor. III; l0. Ef. IV: 16.1 Cor. VI: 19. 2 Cor. VI: 16), op welken het gehele gebouw bekwamelijk samengevoegd zijnde, opwast tot een heilige tempel in de Heere; een tempel, waarin de Heere met Zijn genade woont en derhalve waarin Hij wil geëerd en gediend zijn.
Hoezeer mag de ziel in zulk een weg, in deze genadige onderwijzingen, in deze zalige waarheden delen; het is niet genoeg voor de in waarheid ontledigde ziel de waarheden slechts te beschouwen, nee zij behoeft ook de vervulling er van. Zie hiervan Spr. II: 2-10. Zo gij haar zoekt als zilver en naspeurt als verborgene schatten, dan zult gij de vrees des Heeren verstaan, en zult de kennis van God vinden. Matth. XIII: 44. Want de Heere geeft wijsheid; uit Zijnen mond komt kennis en verstand. 1 Kon. III: 9, 12. Jac. I: 5. Hij legt weg voor de oprechten een bestendig deel; Hij is een Schild dengenen, die oprecht wandelen, opdat zij de paden des rechts houden; Hij zal de weg Zijner gunstgenoten bewaren. Er is dus nergens rust, noch vrede, noch ware grond van troost, blijdschap, zaligheid en veiligheid dan in dit kruis. Dit kruis brengt en houdt ons in de diepte, leidt ons in de ware hoogte uit ons zelf in God, zodat de arme ziel nergens in voldaan is dan in het licht en in de nabijheid van dit kruis. Hoe vele behoeften vloeien er uit de aanschouwing van dit kruis voort; hoe veel behoefte vooral aan God de Heilige Geest, dat Hij ons in dit licht onszelf maar ook de heilgeheimen, de verborgenheden van dit kruis verklaren. Eféze IV: 31. Eféze V I: 1-17. Filipp. III: 7-14. Col. II: 2, 3.
Hoewel het Evangelie zelf ons deze wetenschap des geloofs toebrengt, zo kan nochtans de volle verzekerdheid daarvan in ons hart niet werken, dan door deze bijzondere verzekering des Geestes. Zie Eféze I: 13. Jes. LVI: 11. Jes. IX: 23. Joh. XVII: 3. Filipp. III: 8.
Dit is een nadere verklaring van de wetenschap des geloofs, waarvan hij te voren gesproken had. Want hierin bestaat het geheel der leer van de zaligheid, dat wij God de Vader recht kennen en Jezus Christus, dien Hij gezonden heeft. Joh. XVII: 3. 1 Cor. I: 24. De zin hiervan is: dat in Christus of in de leer van God de Vader en van Christus alle schatten der wijsheid en kennis, namelijk tot de zaligheid nodig, verborgen zijn en dat ook nergens anders de zaligheid mag gezocht worden. 1 Cor. I: 3o en II: 2. Zo wordt onze oude mens door Christus dood gedood en vervolgens ook begraven, en alzo heeft hij door Christus lijden en sterven zijn heersende kracht verloren, zie Rom. VI: 3, en door de kracht van Christus opstanding worden wij opgewekt tot nieuwheid des levens.
De ziel verlangt door des Geestes tucht naar dit Goddelijk beeld vernieuwd te worden (welk werk niet kan geschieden door eigen pogen of in eigen kracht, maar alleen door God de Heilige Geest!), en steeds meer de waarheid in haar zaligen omvang te leren verstaan van Rom. V: to-14. Hoe vele behoeften gevoelt men, om, waar God de Heilige Geest de ziel in deze waarheid geleid heeft, zij daarin bewaard en onderwezen moge worden door wezenlijke ontdekking der ellende en vervuld met die honger en dorst naar Christus, naar Zijn Persoon, Zijn bloed en Zijn gerechtigheid, welke alleen door de aanschouwing van dat kruis, door de openbaring van Christus dood en lijden in haar kan gewrocht worden, als een vrucht van Zijn leven, die het leven Zelf is.
In deze weg zal de ziel geen vervulling vinden in de gaven, maar in de Gever Zelf,

niet in de vertroostingen, maar in God Zelf. O, wat al duisternissen worden van de ziel ontdekt in het licht van dit dierbare kruis! Iedere ontdekking, iedere nadere bekendmaking van de Heere aan onze zielen zal ons dieper afhankelijk maken, meer in heilige vrees doen wandelen, meer doen hongeren en dorsten naar die enige gerechtigheid, meer ons aan onszelf doen wantrouwen om alleen ons vertrouwen op de Heere te stellen. O, hoeveel genade is er nodig om in het licht van dit kruis ons te onderwerpen aan de tucht des dierbare Geestes, onze ware gedaante te zien (de Verbondsbelofte: Ik zal maken dat mijn kinderen een walging aan zich zelve hebben, te omhelzen), die voor de Heere te belijden, te komen zoals wij ons geheel verdoemelijk in onszelf in dit licht zien, maar toch ook volmaakt in Hem, door Hem met God verzoend, in Hem al onze zonden vergeven, met Hem levende, dagelijks der zonden stervende.
O zielzaligend, zielvertroostend, Godverheerlijkend gezicht! Hier en hier alleen krijgt God al de eer en is de zondaar niets. O zielvervullend, zielverbrekend gezicht van een stervenden Jezus!
O dierbare Geest! wijk nimmer uit dit hart met Uw Goddelijk licht; verbreek alle duisternissen, welke de schoonheid, dierbaarheid, algenoegzaamheid van Christus voor mijn zielsoog zouden verbergen. O, verklaar mij de heilgeheimen van dit dierbare kruis, de liefde des Vaders, de liefde des Zoons; verklaar mij de diepte van mijnen val, maar tevens de lengte, hoogte, breedte en diepte der liefde van Christus, welke de kennis te boven gaat. In dit licht kan de zonde in haar ware gedaante gezien en gevoeld, het hart gekneusd en verbrijzeld worden. Jes. LVII: 15, 16.

Hoe genadig ontdekt zich de Heere in het licht van dit dierbare kruis, in Zijn liefelijke, doch niet altijd zeer gemakkelijke lessen, waarin men echter ondervindt, dat de Heere uit kracht van Zijn Verbond, ons niet verlaat. Welk een genade is het, wanneer de Heilige Geest ons begint te leren als armen en verlorenen in onszelf, tot de troon der genade te komen, hoe te komen, ja waarin dit komen eigenlijk bestaat. In dit licht toont ons God de Heilige Geest, wat bloed en lijden het Jezus gekost heeft, ja de smartelijkste dood om ons dit leven deelachtig te maken. Jes. LIII: 11. Jer. IX: 23. Joh. XVII: 3. Col. II: 2. Dit bestaat niet slechts in een blote, maar zaligmakende kennis, die met vertrouwen en geloof vergezelschapt, dat is in Zijn gemeenschap, Hem door het geloof ingelijfd, en Zijn gerechtigheid deelachtig zijnde; die gerechtigheid welke alleen bestaan kan in het gericht Gods, welke men verkrijgt als men in Christus gelooft, Zijn gerechtigheid daardoor aanneemt, en die de gelovigen van God uit genade als hun gerechtigheid wordt toegerekend. De vruchten en weldaden, die Christus door Zijnen dood voor ons verkregen heeft, eigent Hij ons door Zijn opstanding krachtig toe; die vruchten zijn onze rechtvaardigmaking voor God, en de kracht om uit de dood der zonden op te staan. Want Christus is overgeleverd om onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardigmaking (Rom. IV: 25), overmits God door deze opwekking betoond heeft, dat Hij de dood Zijns Zoons voor een genoegzaam rantsoen voor de zonden heeft aangenomen, en Zijn volkomen gehoorzaamheid wil aannemen tot rechtvaardigheid voor allen, die in Hem geloven. Want indien Christus in de dood gebleven ware, zo zou Zijn voldoening niet volkomen geweest Zijn, en Hij zou ons de kracht van die niet hebben kunnen toe-eigenen (Kanttekening). Zie Rom. IV: 25 en VI: 3, 4 en VIII; 1 Petrus IV: 1, 2. Rom. VIII: 17. 2 Cor. IV: I0. 2 Tim. II: 11, 12. 1 Petrus IV: 53. Als de Apostel Fil. III: 10 zegt: opdat ik kenne de gemeenschap van Christus, dan bedoelt hij daarmede: "Opdat ik deel hebbe aan de vruchten van het lijden van Christus, namelijk, dat ik daardoor van de straf der zonden verlost, en tot een nieuw leven opgewekt worde en om

Zijnentwil gaarne verdrage alle lijden, kruis en verdrukking, die mij om Zijnentwil zou mogen overkomen."
En als hij zegt vs. 11: Of ik enigszins moge komen tot de wederopstanding der doden, dan betekenen deze woorden niet enige onzekerheid der zaak, maar de moeilijkheid om die te verkrijgen, de volmaaktheid der wedergeboorte in dit leven. De Apostel, die zegt vs. 12: Niet dat ik het alreeds verkregen heb, enz. laat zich dan niet voorstaan, gelijk sommigen zouden mogen denken, dat hij zozeer roemde van de gemeenschap met Christus en Zijn weldaden, namelijk als het voornaamste, waarin hij met alle vlijt zich oefent (Ps. XXVII: 4. Luc. X: 42), nee, niet tevreden met hetgeen reeds voorbij is (zie 1 Cor. IX: 24), loopt hij te sterker om tot het einde te komen, d. i. tot de beloften des Evangelies, die ons zijn voorgesteld om die te bekomen en te grijpen (1 Cor. IX: 24. 2 Tim. IV: 7), en de prijs te gewinnen, de kroon der gerechtigheid, die gegeven zal worden dengenen, die God krachtig heeft geroepen tot de gemeenschap der zaligheid en die deze roeping gehoorzaam zijn, en diensvolgens tot het einde toe deze loopbaan standvastig lopen, welke roeping ons van God uit de hemel gewordt, en door de verdiensten van Christus alleen te verkrijgen is, en die om dezelve en door Hem ons gegeven wordt (Kanttekening).
Hoe vurig begeert de ziel naar deze prijs der roeping, naar de reinigende en heiligende kracht van Jezus dierbaar bloed, om bedekt te worden met Zijn gerechtigheid. In dit licht ontdekt God de Heilige Geest, waarin de ziel al in verkeren kan buiten Christus; ik bedoel hier niet in haar grondstaat, maar in het dadelijk gebruik maken en genieten van Christus, tot heiligmaking. In deze onderwijzingen ziet men de liefde, lankmoedigheiden diepe neerbuiging des Heeren, ja de liefde en tedere lankmoedigheid van een vader tot zijn kind, en Zijn bijblijvende tegenwoordigheid, als ook de liefde van de Heilige Geest om de ziel in dit moeilijk onderwijs voor te lichten en te ondersteunen, om de verborgenheden van Zijn Verbond, de heilgeheimen van dit dierbare kruis, alsmede de zaligheid en de kracht der beloften te tonen. O, de Heere maakt geen ziel ledig zonder haar te vervullen; nee, Hij vervult haar tevens met dien zaligen honger en dorst naar dit onderwijs, en onderwerpt haar hierin aan Zijn eigen heiligen wil.
Hoezeer begeert de ziel hier gebracht en bewaard te worden, om naar des Heeren eigen belofte, de Heere te kennen en te vervolgen Hem te kennen. De ziel begeert dit als een bewijs van enige wederliefde voor zo grote liefde en als een vrucht van Zijn eigen verdiensten.

Door het klein en minder worden
Leidt Jezus in dit dal,
Door strijd en 's vijands horden,
Zijn schapen naar de stal.
Arm, naakt, en daaglijks kleiner,
Doch slechts in Jezus groot,
Zo komen zij steeds reiner
Eenmaal in Zijnen schoot.

Hoe vurig begeert de ziel, tot die geopende fontein geleid, om niet slechts de reinigende kracht van Jezus' dierbaar bloed te genieten, maar ook een genadige toegang te ontvangen binnen het voorhangsel tot de troon der genade, tot God, als tot haar verzoend God en Vader in Christus, die vrede smakende door een stille wandel en een heilige vreze, welke men zo zeer behoeft, om op te merken wat de Heere spreekt (Jes. LV: 3), wat de Heere wil (Joh. VI: 40), wat de Heere werkt (Joh. VI: 28, 29).

Welk een genade, waar het God de Heilige Geest behaagt de ziel in dit werk Gods in te leiden, dit leven in onzen dood te openbaren, aan eigen leven, eigen kracht, eigen wijsheid, eigen wil te doen sterven! O, die wonderbare wijsheid en liefde Gods in het zoeken en zaligen van de armen, verlorenen zondaar wordt steeds wonderbaarder, naarmate hem meer zijn ware doodstaat, in de uitgestrektheid der eeuwige liefde Gods in Christus, geopenbaard wordt.
O wonderbare liefde! O, wonderbaar heilgeheim, waarin de engelen begerig zijn in te zien! God aan het kruis, in de gedaante van zondig vlees! O wonderlijke verborgenheid, gezien in het licht van Gods eeuwig, onwankelbaar Verbond en van Gods beloften!
Wiens ziel zou, in dit licht geleid, in deze sterkte gebracht en deze heerlijkheid aanschouwende, niet begerig uitzien naar de onderwijzingen en de inwoning van God de Heilige Geest zelf om, hier gebracht, hierin ook bewaard te blijven? Wat men in dit onderwijs verliest, is door eigen schuld, en brengt der ziel grote schade. Wie is tot deze dingen bekwaam? Alleen de dierbare Geest, die het werk, in de ziel begonnen, kan voortzetten en voleinden. Hoe diep afhankelijk maakt ons dit; hoe diep afhankelijk behoort men hier te verkeren, om dien dierbare Geest niet te wederstaan, te bedroeven of uit te blussen. Welk een kracht volbrengt God de Heilige Geest alzo in onze zwakheid; hoe veilig is het onze zwakheid en hulpeloosheid alzo te gevoelen, dat men met de Psalmist getuigen mag: Gij hebt mijn rechterhand gevat, Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen. Wien heb ik nevens U in de Hemel? Nevens U lust mij ook niets op aarde. Al bezwijkt ook mijn vlees en hart, zo is God de rotssteen van mijn hart en mijn deel in eeuwigheid.
Zeker schrijver zegt: In het gemeen is het Christus' manier dengenen te verschijnen, die vol vrees en droefheid en in de meeste zwarigheden zijn. Jes. XLIII: 2. Ps. XXIII: 4. Hij was met Jozef in de gevangenis, met Jona in de diepte, met Daniël in de kuil der leeuwen, met de drie jongelingen in de vurige oven; zodat Nebukadnézar zei: Ziet, ik zie vier mannen los wandelende in het midden des vuurs en de gedaante des vierden is gelijk van een zoon der Goden. Dan. III: 25. Zo was Hij met Paulus, toen hij voor de keizer zou gesteld worden: "hoewel alle mensen mij hebben verlaten, zo heeft toch de Heere mij bijgestaan," en hoe vele voorbeelden zijn er bovendien!
Maar welk een genade en verwaardiging, *wanneer wij het zelf mogen ondervinden,* dat de Heere ons in zulk een weg leidt, waarin ons alles tegen schijnt, en allen ons verlaten, maar waarin God voor ons en met ons is, en ik herhaal het tot roem, lof en prijs van Hem, die mij deze genade schonk: het is beter met God en Zijn volk te lijden, dan zonder God in een schijnbaar gemakkelijke weg te zondigen. 3 Petrus II: 19-25. Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een voorbeeld nalatende; opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen. O, hoe groot en goed is het te midden der beproeving te weten: Gij leidt mij, Gij draagt mij, Gij onderwerpt mij, Gij ondersteunt mij, Gij doet alles in mij en voor mij.
Ja, de ziel is stil in het licht van Jezus dierbaar kruis (Jes. LIII), in het licht van het Verbond (Jes. LIV), in het licht der beloften, bewaard in de kracht van de Belover: Ik zal zijn, die Ik zijn zal. O, hoe veilig ziet de ziel zich bewaard te midden der hoogste aanvechtingen, als God de Heilige Geest haar doet zien de veiligheid van het hoog vertrek. Hij toont haar wel de nacht van de hel, de kracht van het ongeloof, maar Hij ontdekt haar tevens, hoe zij, in de kracht Gods bewaard, haar niet kunnen naderen, noch het ongeloof de overhand kan bekomen; totdat de Heere met de verzoeking ook de uitkomst geeft.
Althans dit was in mijn geval mijn ondervinding door de grote gunst des Heeren. Ik durf echter niet in deze beslissen, of dit tot een doorgaande regel stellen; de Heere is

vrij in de mate der beproevingen, welke Hij soms Zijn volk toezendt, en vrij in de mate der bedeling Zijner genade. Hij zal zeker alles besturen tot Zijn eer, en doen wat het meest strekken kan tot zaliging en heiliging der ziel. Zalig en gelukkig hij, die door de Heere beproefd wordt, die bereid wordt tot een vat Hem ter eer, die in de hand zijns Gods is als niets. Ja, hier mag men met de Bruid wel ondervinden: De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkameren; wij zullen ons in U verheugen en in U verblijden, wij zullen Uw uitnemende liefde vermelden meer dan de wijn. De oprechten hebben U lief. Hooglied I: 4. Uw liefde zullen wij vermelden, niet de onze. Ik ben zwart, zegt de Bruid, doch lieflijk, gij dochteren van Jeruzalem! gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Salomo. In hoe nauwer gemeenschap de ziel met haar God gebracht wordt, hoe meer zij dit ziet. Ziet mij niet aan dat ik zwartachtig ben, omdat mij de zon heeft bescheen. Joh. XV. Petrus I: 8.

Hoe genadig is de Heere in dit Zijn werk, wanneer Hij der ziel, in zichzelf niets dan duisternis zijnde, dit kruis en haar duisternis ontdekt, door de Geest, welks kracht heiligend, reinigend en tevens genezend is. Niets is meer heiligend en vertroostend dan de aanschouwing van een bloedende, lijdende Verlosser; geen eigen werk, geen eigen willen of lopen, geen eigen heiligheid, geen eigen gerechtigheid, zal ons inwendig heiligen en vernieuwen; nee, het is al dood en dodend wat op deze wortel groeit, van welks vezelen en ondoorgrondelijke diepten wij als doorweven en ineengevlochten zijn. Genade alleen is in staat bij Goddelijk licht ons hier aan te ontdekken, door Goddelijke kracht er van te verlossen, door Goddelijke liefde te genezen, en ons door het geloof aan dit kruis te brengen in aanschouwing van Hem, die om onze ongerechtigheden verbrijzeld werd, en ons te verenigen met Hem, ons een plant met Hem makende in de gelijkmaking Zijns doods, opdat wij in waarheid leven en ons leven vinden in Hem, die alleen ook het leven is.

O, hoe klaar wordt der ziel, bij en door Goddelijk licht in haar zaligheid onderwezen, namelijk in haar roeping, rechtvaardigmaking en heerlijkmaking, de waarheid duidelijk: Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja, zij zal niet zijn, totdat hij kome, die daartoe recht heeft, en dien Ik dat geven zal. Ezech. XXI: 27.

Gelukkig de mens, die zijn leven verliest om het alleen in Christus te vinden, die de weg, de waarheid en het leven zelf is. Jes. XXV: 3. Jes. XI: 1 -4. 1 Petrus II: 21-25. Hebr. XII: 1. Rom. VI: 4.

Hoezeer verlangt de ziel in de aanschouwing hiervan te blijven, en door God de Heilige Geest naar dit Goddelijk Beeld inwendig vernieuwd te worden, opdat Christus in haar een gestalte verkrijge. Rom. XII: 2. 1 Cor. IX: 24, 25. Weet gij niet, dat allen, die in de loopbaan lopen, allen wel lopen, maar dat een de prijs ontvangt? Loopt alzo, dat gij dien verkrijgt! Hoe geheel hulpeloos bevindt zich ook hierin de ziel; hoe uitgebreid wordt ook hierin de waarheid: Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem; en die niet werkt, maar gelooft in Hem, die de godloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid. Hoe ziet men in dit licht rechtvaardigheid en heiligheid heerschappij voeren ten leven. Hoe zeer gevoelt men dringende behoefte, dat de Heere zich in Zijn Verbondsgunst en de rijkdom Zijner genade en liefde in Christus, in dit grote werk aan haar openbaren. Zijn belofte aan haar vervulle: Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste, zie Ik zal Uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten, en Ik zal Uw glasvensters kristallijnen maken.

O, dat het mijn Goddelijke Leraar behage, mijn ziel in te leiden, te bevestigen en te heiligen in het werk en de verdiensten van mijn Goddelijke Borg, mij ogen des geloofs schenkende om door Zijn lijden en dood Hem te aanschouwen in de kracht en in de heerlijkheid Zijner opstanding. Hoe vele behoeften gevoelt mijn ziel in dit licht,

dat God de Heilige Geest mijn blind, duisternis, onkunde en ongeloof, wegneme, alles ontdekke waarin verstand en gevoel misleiden, mij stil make, doe uitzien en wachten, zodat ik in eigen kracht dit gezegend, onderwijs niet vooruit lope, maar bereid gemaakt worde voor de vruchten, welke aan dit Goddelijk werk door de Geest verbonden zijn. O, hoezeer verlangt mijn ziel meer van die dierbare Christus, meer Hem lief te hebben, in waarheid verenigd te zijn met Hem, die tot zo duren prijs met Zijn dierbaar bloed mij kocht.
Helaas! dat ik zo weinig van Hem ken, zo weinig Hem bemin, zo weinig van Hem mij afhankelijk gevoel, zo weinig Hem gelijkvormig ben in Zijn lijden en dood, in Zijn diepe nederigheid, wonderlijke lijdzaamheid, goedertierenheid en zachtmoedigheid! Hoe weinig ben ik Jezus beeld gelijkvormig!
Ach, mocht het U behagen mij hierin door Uw Geest te leiden, en mijn ziel in deze genade meer aan U, o dierbare Verlosser! gelijkvormig te maken, want zonder U kan ik niets doen.

Aan de beek nu, aan haar oever, zal van deze en van gene zijde opgaan allerlei spijsgeboomte, welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan; in Zijn maanden zal het nieuwe vruchten voortbrengen, want Zijn wateren vlieten uit het heiligdom, en Zijn vrucht zal zijn tot spijze, en zijn blad tot heling. Ezechiël XLVI1: 12.

Mijn hart is dan nog welgemoed.
Treft mij ook nood en lijden,
Daar toch mijn ziel in Jezus' bloed
Nu rust. Wie zal mij scheiden?
Vervolging, angst en nood?
De lang verslonden dood?
Nee! alles ga, gelijk God het wil.
Ik rust in Hem en houd mij stil.

O, hoezeer wordt het arme hart, zich in vele noden bevindende, verkwikt en versterkt door de heerlijken glans van de Zon der gerechtigheid, ons schenkende genade voor genade. Spr. VIII, De wet des Heeren is volmaakt, bekerende de ziel; de getuigenis des Heeren is gewis, de slechten wijsheid gevende. De bevelen des Heeren zijn recht, verblijdende het hart; het gebod des Heeren is zuiver, verlichtende de ogen, De vrees des Heeren is rein, bestaande tot in eeuwigheid; de rechten des Heeren zijn waarheid, samen zijn zij rechtvaardig. Zij zijn begeerlijker dan goud, ja dan veel fijn goud en zoeter dan honig en honigzeem. Ps. XIX: 8-14. 2 Sam. XXII: 31. Ps. XVIII: 31. Ps. CXIX: 72, 12 7. Spr. VIII: 11. Ps. CXIX 103. God de Heilige Geest opent ons de schatkameren en doet de verborgene rijkdommen aanschouwen, volgens Zijn belofte. Jes. XIX: 2. 3: Ik zal u geven de schatten, die in de duisternissen zijn, de verborgene rijkdommen, opdat gij moogt weten, dat Ik de Heere ben, die u bij uw naam roept, de God van Israël.
God de Vader ontdekt zich in het aangezicht van Jezus Christus; God de Heilige Geest legt haar niet slechts die schatten open, maar verklaart ze en past ze toe. God de Heilige Geest handelt niet als onze Heiligmaker, vóór wij volkomen gerechtvaardigd zijn; in dit licht zien wij, dat Hij deze rechtvaardigmaking teweegbrengt door diezelfde waarheid, welke de gehoorzaamheid van Christus als een volmaakt en volbracht werk openbaart.
Bij enig genadig licht en onderwijs en bij inwoning van de dierbare Geest ziet men, dat iedere voortgang in genade voortvloeit uit het eeuwig lievend hart des Vaders

krachtens Zijn Verbond in en door Christus, die de weg, de waarheid en het leven is, in wien alle beloften *Ja en Amen* zijn. Dit ziet men in het licht en de openbaring van Jezus' leven en opstanding, dan, o dan, wanneer wij door de openbaring van Jezus lijden en dood in ons gepast zijn gemaakt voor dat leven, dat Christus zelf is, schijnen de beloften in des te heerlijker glans, en genieten wij eerst haar algenoegzame kracht. O, wie zou, dit leven ziende en genietende, niet gaarne sterven en zijn eigen leven verliezen, om dit leven te leven en te gewinnen. Welk een voorrecht geniet de ziel, die door de Heere zelf geleerd wordt, volgens Zijn woord en Zijn beloften: De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vrezen, en Zijn Verbond om hun dit bekend te maken. Ps. XXV.

Dit geschiedt, waar God de Heilige Geest het fundament gelegd heeft, het ontdekt houdt en steeds meer deszelfs klaarheid, heerlijkheid, volheid en algenoegzaamheid ontdekt. Niemand kan een onder fundament leggen, dan hetwelk gelegd is, hetwelk is Jezus Christus. O, dat alle deksels werden weggenomen voor ons zo beneveld zielsoog; en Christus, die het licht is, meer in mijn duisternis mocht schijnen, opdat ik meer van de Heere kenne, in het aangezicht van Jezus Christus. Waar neemt de liefde Gods haar begin? Welke zwakke sterveling is in staat deze liefde te begrijpen? Steeds onbegrijpelijker wordt de rijkdom hiervan, naarmate God de Heilige Geest de zondaar zichzelf meer als zondaar doet kennen. Jes. LIII: 11.

Hoe onuitsprekelijk is de liefde van Christus in de overgave van Zichzelf in die smadelijke kruisdood (Hebr. VII: 9), in de bange hof van Gethsémané. Matth. XXVI: 36-45. O, welk een groot voorrecht is het in bitter lijden, in lijden waarin niemand met ons lijdt, niemand ons verstaat dan de Heere alleen, een lijdende Jezus te leren kennen en, door lijden geheiligd, aan Hem gelijkvormig te worden. Hebr. II: 1 9-18. Hebr. IV: i5, 16. Rom. VI: 4, Col. II: 12. Wie of wat zal ons scheiden van deze liefde? Rom. VIII: 35-39.

Dit dierbare kruis brengt de hemel in het hart en het hart in de hemel; dit kruis neemt door het licht, waarmede het bestraald wordt, alle scheiding allen afstand weg, welken de zonden tussen de Heere en de ziel maken. Eféze II: 13-18.

Welk een zalig voorrecht en bijzondere gunst zijn deze onderhandelingen tussen de Heere en de ziel, is dit zalig bijblijvend gezicht op de dierbare Verlosser! Rom. VIII. O, wat zullen wij tot deze dingen zeggen: zo God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn? 2 Cor. I: 4-7. 2 Cor. IV: 9-13. Hebr. III: 1 -6. 2 Cor. I. 2I 22.

Hoe verlangt de ziel, dat de Heilige Geest haar meer van de verborgenheden van dit dierbare kruis en van deze dierbare Verlosser lere kennen, in stilheid en heilige lijdzaamheid vatbaar make voor dit Goddelijk onderwijs. Hoe zalig en welk een genadig voorrecht is het, zich aan deze Goddelijke leiding te onderwerpen, volgens Exodus XV: 13: Gij leiddet door Uw weldadigheid dit volk, dat gij verlost hebt; Gij voert hen zachtkens door Uw sterkte tot de liefelijke woning Uwer heiligheid. Gelijk een herder brengt Hij Zijn schapen weder; die door hitte en dorst verflauwd zijn, verkwikt Hij door liefelijke wateren. Ps. XIX: 8-11. Ps; XVIII: 31. Hierin geleid, wordt steeds meer de vrijheid en de rijkdom van Gods ongehoudene, onveranderlijke, onbegrijpelijke liefde in Christus geopenbaard. Jes. LIII. Jes. LIV. Hooglied I: 12. Ezech. XVI: 1. O wonderlijk heilgeheim van het werk Gods in de ziel! Jes. LV: 1-3. In dit licht, namelijk in het aangezicht van Jezus Christus (zie 2 Cor. IV: 6. Gen. I: 3. 2 Petrus I: 19. Openb. XXII: 16. Hebr. XI: 3. Joh. I: 10. Eféze III: Col. I: 16), is het, dat de Heere Zijn bijzondere tegenwoordigheid aan het hart ontdekt en Zijn liefde verklaart, door de ziel in de ware vrijheid te leiden. 2 Cor. III: 17, 18. En wij allen met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid,

als van des Heeren Geest.
Het is in deze weg, dat men toegang verkrijgt in en door Hem, die de weg is. Hebr. XII: 15-23. In dit licht, waarin de ziel nabij gebracht is ziet zij haar verre afstand van de Heere, en door de openbaring van dit leven wordt zij meer in haar ware doodsstaat geleid. Al wat openbaar maakt, is licht. Hier ontdekt God de Heilige Geest Christus in Zijn schoonheid, volheid, heerlijkheid, algenoegzaamheid, dierbaarheid en volkomen rechtvaardigheid en heiligheid. Zo wordt bet geheel onmogelijk aan onze zijde iets toe te brengen tot onze zaligheid; waar God de Heilige Geest afbreekt, kunnen wij niet opbouwen; waar Hij ontkleedt kunnen wij ons zelf niet bekleden; waar Hij doodt, kunnen wij niet levend maken; maar ook omgekeerd: als God werkt, wie zal het dan keren? zo God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn? Vrees niet, o land! verheug u en wees blijde; want de Heere heeft grote dingen gedaan, vreest niet, gij beesten des velds! want de weiden der woestijn zullen weder jong gras voortbrengen. Want het geboomte zal Zijn vrucht dragen, de wijnstok en de vijgenboom zullen hun vermogen geven.
En gij kinderen van Sion! verheugt u, en zijt blijde in de Heere uw God. Want Hij zal u geven die Leraar ter gerechtigheid en Hij zal u de regen doen neerdalen, de vroegen regen en de spaden regen in de eerste maand. Joël 21-23. Nee, de doorbreker zal voor hun aangezicht optrekken; zij zullen doorbreken, en door de poort gaan, en door dezelve uittrekken; en hun Koning zal voor hun aangezicht heengaan; en de Heere in hun spits. Micha II: 14. Christus wordt ons in dit licht eerst recht voor ogen geschilderd, en gelijk de Heilige Geest in de rechte orde leert, zo onderwijst Hij de ziel bij trappen, en datgene waarvan zij eerst slechts een zwak gezicht ontving, wordt haar nu in dit licht in al Zijn delen verklaard en uitgelegd.
Welk een voorrecht is het, wanneer het God de Heilige Geest behaagt Zijn onderwijzingen in onze blinde, onwetende zielen voort te zetten, steeds meer gepast makende voor Christus' Persoon, werk, bloed en gerechtigheid.
Dit is een voornaam werk van God de Heilige Geest, volgens des dierbare Zaligmakers eigen woord: Joh. XVI: 13, 14. Zeker godvruchtig schrijver zegt hiervan: "Gaat uit, uit Uw spelonken, op de berg getreden, daar in Gethsémané, waar Jezus bloed gezweet, het bitterste lijden van de Satan heeft verdragen, opdat u geen aanvechtingen meer schaden zouden. Gaat uit op de berg, daar heeft Hij, nadat Hij de vorstendommen en machten overweldigd heeft, de gevangenis gevangen genomen en is met gejuich en triomf in de hoogte gevaren. Ziet op deze Overwinnaar in het geloof, in welke ook gij overwonnen hebt. Brengt al Uw ellende voor Zijn troon; wentelt al Uw noden, en bekommernissen in Zijn schoot, het zal u niet aan kracht ontbreken tot de strijd; het zal u gegeven worden ook in de verdrukking te zegepralen in uw Verbondshoofd. O zalige verberging, o aangename rust en bergplaats die bij Jezus gevonden wordt".
O wondervolte schatten en rijkdommen van genade worden in de gekruiste Verlosser van de ziel als voor ogen gesteld en inwendig geestelijk geleerd. Hier is alle roem uitgesloten. Welk een dood en duisternis wordt door dit licht ontdekt en in dit licht gezien; welk een verlangen levend gemaakt, hetwelk zich uitstrekt, naar dit ware leven, dat Christus zelf is! In dit licht en in deze kracht, is het geen zwaar werk onszelf en al het onze op te geven. Hier is de ziel zo recht lijdelijk en tevens zo zalig, zo diep afhankelijk werkzaam (Ps. CXXX. Ps. CXXX1): dit zijn de twee trappen, om het meest in de tegenwoordigheid des Heeren te verkeren en met Hem te wandelen.
O dierbare Geest! bevestig mijn arme ziel in deze sterkte; bewaar mij in deze kracht; doe mij wandelen in dit licht, steeds werkzaam zijn uit dit beginsel. Amen.

Hoe hongert en dorst de ziel naar dit werk Gods in haar! Hier begeert zij alles te verliezen om Christus te gewinnen, niet hebbende haar eigene rechtvaardigheid, in welken vorm of schijn zich die ook voordoe; hier wenst zij, dat de Heilige Geest alles uit de weg moge ruimen wat vrije genade, wat de heerlijkheid en de rijkdom van haar God en Zaligmaker verduistert en wat zich in haar beweegt, dat Christus niet is.
De ziel verlangt nu niets vuriger dan dat Christus, die tot een Koning verhoogd is, alleen Koning zij in haar; dat Hij alleen haar Leraar, haar Hogepriester en Voorspraak, haar schuilplaats (Jes. XXV: 4, 5, 9. Jes. XXVI: 2. Jes. XXVII 1-5), haar rechtvaardigheid, en heiligheid, haar alles in alles haar enige en hoogste zaligheid zij, die haar van Gode geworden is tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligheid en volkomene verlossing.
Wij zullen Uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn, de oprechten hebben U lief. De ziel moet Christus zelf bezitten in al Zijn delen en volmaaktheden en Hem kennen in Zijn ambten en staten. In de gaven is geen grond van hoop of rust. Welk een liefde ondervindt de ziel hierin van dien dierbare Persoon, God de Heilige Geest, om dit werk Gods, in het hart aangevangen, te bewaren, onderscheidend licht te schenken in ons bedrieglijk eigen, dat zich op zo velerlei wijze verbergt en vermomt en het licht verduistert.
Hoezeer verlangt de ziel naar waarheid en klaarheid. 1 Cor. III: 11-13. Jac. I: 3. 1 Petrus IV: 1 2. Gemeenschap aan het lijden van Christus doet ons ook delen in de openbaring Zijner heerlijkheid, 1 Petrus V: 7-9. Hierin wordt de ziel in waarheid in e het Christus verenigd en Hem gelijkvormig gemaakt, ontkleed om overkleed te worden; zij moet dagelijks sterven, om waarlijk te leven. Op Golgótha's heuvel is het, dat de Herder zijn schapen weidt en de ziel geleid wordt in het spoor der gerechtigheid om Zijn Naams wil; daar en daar alleen wordt de volle zaligheid aanschouwd, verklaard, toegepast en genoten. In alles wat Hij leed en deed, was Hij de Zone Gods; zowel aan het kruis als vóór Zijn menswording was de zonde, waarvoor Hij leed, oneindig kwaad; de Persoon, welke voldeed, was oneindig in Zijn voorwerp; de belediging wordt vergoed door een oneindig onderwerp; onze zonde is oneindig ten opzichte van het voorwerp, Zijn offerande oneindig ten opzichte van het onderwerp.
Jehovah merkte onze Borg aan als Zijn Metgezel, en sloeg Hem.

Hier is een vaste grondslag; hier is een onwankelbare Rots in de Goddelijke waardigheid van des Verlossers Persoon, in de voltooide volmaaktheid van Zijn werk, tot geloof, en het o het de verzekering des geloofs, tot de volle verzekering des geloofs (Zie ook Rom. VIII: 29. 30): een grondslag zo vast, zo onbewegelijk als de eeuwige en volheerlijke God zelf. Het is een onbewegelijk Koninkrijk. Welk een genade, als het dien dierbare Geest behaagt, de ziel in deze zalige waarheden te heiligen, te bewaren en in de vruchten van Christus leven en opstanding te doen delen; wanneer God de Vader, als de fontein en oorsprong der zaligheid, bij iedere voortzetting van het werk der genade in het arme zondaarshart Zich openbaart in dit volheerlijke licht de ziel in Zijn bijzondere gunst en tegenwoordigheid doe delen en de Zoon Zijner liefde in het hart openbaart. O die stilheid, die vrede, die zaligheid, welke de Heere de armen, onwaardigen zondaar doet genieten. Jes. XXXII: 17, 18. Jer. XXXIII: 6, 7, 16 Jer. XXX: 21, 22. Jer. XXXII: 39-41.
Mijn Liefste is mij een tros van Cyprus in de wijngaarden van Engédi. Hooglied I: 14. Dit is (zegt de kanttekening) een uitnemende lieflijke vrucht, bij welke de Heere Christus vergeleken wordt vanwege Zijn welriekende verdiensten en heilzame gaven. Het bloed van Jezus Christus reinigt ons van alle zonden. 1 Joh. 1: 7. Hij is de verzoening voor onze zonden. Dit werk aan het kruis volbracht is volkomen. Wie is in

staat de lof hiervan te verkondigen en Christus naar waarheid te verhogen?

Waar zal het geloof dan nog naar trachten,
Als alles om mij heen ontzinkt;
Onfeilbaar zal het moedig wachten,
Zolang het het bloed des Lams slechts drinkt.
Dit offerbloed geeft zulk een moed,
Dat men onmoog'lijk vrezen kan:
Men ziet slechts zijnen Heiland aan.

Alleen in dit werk Gods ziet de ziel leven en kan zij leven vinden; de minste straal van licht, welke van de Heere uitgaat, geeft moed, hope, licht en sterkte. In dit licht roept de ziel uit: bij U is de fontein des Levens, en in Uw licht zie ik het licht. Hoe veel genade is er nodig om af te leren, om iets te leren verstaan van het grote heilgeheim om zich te laten zaligen, te laten heiligen.
Hoe behaagt het soms God de Heilige Geest door inleiding in de diepte onzer ellende, ons binnen te leiden in de verborgenheden des Koninkrijks, in de binnenkameren des Konings, volgens des Heeren belofte: Ik zal hen ook in mijn huis en binnen mijn muren een plaats en een naam geven, beter dan der zonen en der dochteren; een eeuwigen naam zal Ik een ieder van hen geven, die niet uitgeroeid zal worden. Jes. LVI: V.
Hier ondervindt men de kracht dezer waarheid: Ik ben zeer vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in mijnen God; want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, .den mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan, gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als een bruid zich versiert met haar gereedschap. Jes. LXI: 10. Het is soms te veel voor een zondige worm om te dragen. Zalig, driewerf zalig voorrecht echter voor de ziel, welke de Heere er toe gebracht heeft, om als een gans naakte, blinde, gans hulpeloze en verlorene zondaar genade voor genade te ontvangen, om zich als een arm zondaar te gedragen, en zich uit genade te laten heiligen en in het licht van des Heeren onwankelbaar Verbond (Jes. LIV), in het licht van Jezus dierbaar kruis, door opening en inleiding der heerlijke Goddelijke beloften, ook slechts iets te leren verstaan wat vrije genade is. Hoe verlangt de ziel meer en nader ingeleid te worden in de verborgenheden van dat heerlijk Koninkrijk om iets bij aanvang te leren verstaan van het nieuwe lied, meer te kennen van de Heere, meer van de dierbare Verlosser, door het onderwijs en de inwoning van de Heilige Geest! Hoe behaagt het soms dien dierbare Geest, de ziel, hier gebracht zijnde, in te leiden in de heerlijkheid en volkomenheid van dat Goddelijk werk des Verlossers, hoe in dit Goddelijk plan, van eeuwigheid beraamd, deze Drie Goddelijke personen steeds werkzaam zijn. Bij deze dingen leeft men, en in alle deze is het leven van mijnen geest.
Hoe vurig begeert de ziel, dat dezelfde Geest, welke haar vervult, haar moge ontdekken, ontledigen en gepast maken voor dit Goddelijk werk, dit Goddelijk leven, dit Goddelijk licht, deze Goddelijke kracht, deze Goddelijke wijsheid. Het pad des rechtvaardigen zal zijn als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de vollen middag toe. Tot dit leven geraken wij niet, tenzij dit vonnis des doods in ons wordt voltrokken. 2 Cor. I: 9, Ic). Ja, wij hadden al in onszelf het vonnis des doods; opdat wij niet op onszelf zouden vertrouwen, maar op Goël, die de doden verwekt, die ons uit zo grote nood en dood verlost heeft, en nog verlost; op welken wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal (zie ook 1 Cor. XV: 31. Jer. XVII: 5, 7).
Hoe wordt de ziel, stervende aan zichzelf, gesterkt in de voortgaande verlossing (2

Cor. III: 7, in de drie heerlijke bedieningen. Indien de bediening des doods, in letteren bestaande en in stenen ingedrukt, in heerlijkheid is geweest, alzo dat de kinderen Israëls het aangezicht van Mozes niet konden sterk aanzien, om de heerlijkheid Zijns aangezichts, die te niet gedaan zou worden, hoe zal niet veel meer de bediening des Geestes in heerlijkheid zijn. Want indien de bediening der verdoemenis heerlijkheid geweest is, veel meer is de bediening der rechtvaardigheid overvloedig in heerlijkheid. Want ook het verheerlijkte is zelfs niet verheerlijkt in deze dele, ten aanzien van deze uitnemende heerlijkheid. Want indien hetgeen te niet gedaan wordt in heerlijkheid was, veel meer is hetgeen blijft in heerlijkheid. Welk een overvloeiende volheid vloeit hieruit in het licht van Gods Verbond (Jes. LIV), in het licht van Jezus dierbaar kruis. Dit leven staat tegen over onzen dood. 2 Cor. IV: 9-11.

O, welk een eeuwige sterkte, in zwakheid, gebracht te zijn binnen dit Verbond; het is al licht wat in mijn duisternis, al leven wat in mijn dood, al rijkdom wat in mijn armoede, al volheid wat in mijn ledigheid geopenbaard wordt. Het is de kracht en de volheid van dit Verbond, dat mij, zwakke, staande houdt; deze rijkdom, welke mijn armoede temeer openbaart; deze gerechtigheid, welke mijn naaktheid bedekt; dit leven, dat zich in deze dood openbaart. Het is deze volheid, welke gedurig al mijn ellende ontdekt, ja nog meer (want ik gevoel welk een zwaar werk het geloven is): zonder dit werk des Geestes hierin bezwijkt het hart soms van vrezen en beven, dat men ook slechts een ogenblik aan zichzelf zou gelaten worden. Welk een dringende behoefte heeft dus de arme, hulpeloze ziel, dat God de Heilige Geest zelf haar bij de hand houde en stap voor stap leide.

Hoe dichter bij de Heere, hoe dringender de behoefte aan de vervulling Zijner beloften (Jes. LIV: 11, 12) en aan de openbaring van Zijn Naam (Exodus III: 13, 14): En God zeide tot Mozes: *Ik zal zijn, die Ik zijn zal.* Hoe gevoelt men, wanneer men in dit licht, in deze sterkte, in deze heerlijkheid geleid is, Zijn eigene nietigheid, onwaardigheid en gehele ellendigheid. O, dit licht doet ons gevoelen wat de zonde is, wat bitter lijden zij Christus gekost heeft. Ps. XXII.

Hoe zou de ziel in dit licht van droefheid en schaamte als wegzinken, indien niet de Heilige Geest haar ondersteunde. Wij behoeven in dit licht zowel ontdekkende als vervullende genade, om de volheid, de neerbuigende liefde en genade des Heeren in deze ontdekkingen te kunnen dragen. O, hoezeer behoeven wij genade voor genade om ons uit onszelf te houden, en te doen rusten in het volbrachte werk van Christus. Hebr. IV: 9, 10. Dit genadewerk in ons zou genade verheerlijken en genade verdubbelen. In dit Goddelijk werk is men geheel onmachtig; het is alleen het werk van God de Heilige Geest. het Is niet de beschouwing slechts waardoor- de ziel het leven hiervan geniet, maar de kracht, toepassing en inwoning van God de Heilige Geest Zelf.

In dit licht begint de ziel slechts iets te zien (want zagen wij het recht, wij zouden het niet kunnen dragen!) van haar diepe val in Adam, de geestelijkheid der wet in haar innerlijke zin, Gods zuivere majesteit, onkreukbare rechtvaardigheid en onbesmette heiligheid. Maar o, welk een onbegrijpelijke hoogte en diepte der eeuwige liefde Gods schijnt hier door Christus dood en lijden, in Zijn leven en Zijn opstanding. Hoe klaar staat hier de bediening des doods tegenover de bediening des Geestes in heerlijkheid. 2 Cor. III: 7-11.

Genade vermeerdert genade, zodat de ziel, zich in genade verliezende, haar begin noch einde kan vatten. De Heere nu is de Geest en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid. Welk een heerlijkheid ontdekt God de Heilige Geest uit kracht van het Verbond en de liefde des Vaders (2 Cor. V: 5, 18, 19, 21. Jes. LIII: 12. Rom. VIII: 3. Gal. III: 13); met hoeveel klaarheid ontdekt die zelfde Geest ons de volheid der liefde

in Christus (Jes. LIII: 9. 1 Petrus II: 22. 1 Joh. III: 5); hoe uitnemend zijn de vruchten van dien Geest! Gal. V: 22. Eféze V: 9. 1 Joh. IV: 1-9. In alle deze onderwijzingen en ontdekkingen van God de Heilige Geest begon ik te zien, hoe de Heere, zij het ook door omkering in mijn genadeleven, mijn genadestaat bevestigt (Rom. V: 5), bevestigt namelijk in mijn rechtvaardigmaking uit kracht van het Verbond (Ezech. XX: 37). O, welk een onuitsprekelijke liefde en genade is deze omkering, in de tegenwoordigheid van de Drie-enige God, in het licht van het Verbond (Jes LIV), in het licht van Jezus dierbaar kruis. Jes. LIII.

Wanneer het dan de dierbare Geest behaagt de kracht van het ongeloof te verbreken, mij de vastheid van de plaats, de zekerheid, de ganse zaligheid buiten mij, in Hem die dood is geweest maar leeft, doet zien, dan ondervindt mijn ziel de vernieuwde kracht der belofte: Maak u op, wordt verlicht, want Uw licht komt, en de heerlijkheid des Heeren gaat over U op. Jes. LX: 1, 19, 20. Hier begon ik in dit licht, bij en door het onderwijs van de dierbare Geest, de waarheid te zien van Cor. I: 20, 21. En zo doet de Heere soms de ene belofte in de andere opgaan, om de ziel te sterken in de weg, welken zij nog door moet, vóór de vervulling komt. Ook in deze wateren heeft de Heere beloofd met hen te zijn, en vervult Hij Zijn genadige beloften; nu eens door een woord der ziel toe te passen, of door Zijn bijzondere tegenwoordigheid haar te ondersteunen of door Zijn bijzondere liefde te openbaren. Ja, zo wordt men ondersteund, als het gaat door het water, als het gaat door de vlammen der beproeving. Daar gaat de Heere stap voor stap mede, de ziel als van eeuwige armen ondersteunende. Dit gevoelen doet dan in de hoogste nood, onder de hoogste aanvechtingen, de ziel op de Heere steunen als haar Maker en Man, als de Heilige Israëls, haar Verlosser. Jes. LIV.

Het is dan ook hierin, dat de heerlijke kracht der belofte gevoeld, haar heerlijke glans gezien wordt in het licht, het leven en de liefde van Jezus lijden en dood: Vrees niet; want Ik heb u verlost, Gij zijt mijne. Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en ofschoon deze wateren diep zijn, zij zullen u niet overstromen. Jes. XLIII: 1, 2. En als de vijand zal komen gelijk een waterstroom, zal de Geest des Heeren de banier oprichten. Jes. LIX: 19. En nog meer: "Ik zal Mij rondom mijn huis legeren vanwege het heirleger, vanwege de doorgaande en vanwege de wederkerende, opdat de drijver niet meer door hen doorga, want nu heb Ik het met mijn ogen aangezien. Zach. IX: 8- 9. Jes. LXIII: 9, 12, 13, 14. Nahum I: 7-9. Zefánja III: 12-18. Zach. IV: 6, 7. Wanneer de ziel door deze wateren gaat en des Heeren genadige ondersteuning ondervindt, gevoelt zij, dat zo lang de Heere ondersteunt zij niet kan zinken, want Zijn kracht is zo groot, Zijn liefde zo sterk, Zijn tegenwoordigheid zo dierbaar, Zijn beloften zo gewis, dat de wateren al hun ontzetting en verschrikking verliezen. Ja, dan wordt de ziel gebracht tot die genade om te roemen in de verdrukkingen, en God te verheerlijken in het vuur.

Alleen in overstelpende beproevingen kunnen wij proeven en smaken de zoetheid der dierbare beloften. Wij moeten persoonlijk in verdrukkingen komen, en niet slechts de wateren voor ons zien, zodat zij al nader en nader komen; wij moeten er door bedreigd worden, zodat wij uit moeten roepen: behoud mij, Heere! want ik verga (Klaagl. III: 54-59); dan zullen wij ondervinden de trouw van God aan Zijn woord.

O, wanneer ons niemand verstaat, allen onze zaken veroordelen, betwijfelen en verwerpen, dan is het de tijd om alleen, tot de Heere te gaan en op Hem te zien, die verheven boven alle schepselen de rechtzaken der ellendigen zal richten. Ja, dan ondervindt de ziel, dat het beter is tot de Heere toevlucht te nemen dan op de mens te vertrouwen. Jer. XVII: 5 -8. Ps. II: 12. Ps. XXXIV: 9. Spr. XVI: 20. Jes. XXX: 18. Ps. I: 3. Jes. LH: 6. Jes. XXXIII: 5, 6. Jes. XIV: 32. Wat zal men dan antwoorden de

boden des volks? Dat de Heere Sion gegrond heeft, opdat de bedrukten Zijns volks daarin een toevlucht hebben zouden. Zie ook Jes. XXXII: 17. De profeet (zegt de kanttekening) bedoelt hier de vrede der consciëntie onder het opperbestuur van haar opperste Herder Jezus. Zie Ps. I: 3.

Het Verbond der genade vereert de wet met een volmaakte heiligheid, hetzij men die aanmerkt als de wet der werken, of als een regel des levens in de hand des Middelaars. Hierin, namelijk in Christus, is volle zaligheid en heiligheid voor de ziel. Gelijk de wet een Verbond der werken is, zo heeft de gelovige door dit Verbond een volmaakte heiligheid in handen, een Goddelijke gerechtigheid, die daaraan beantwoordt. En gelijk de wet een regel des levens in de hand van Christus is, zo heeft de ziel ook door dit nieuwe Verbond een volmaakte heiligheid, uit kracht van haar vereniging met Christus, de fontein der heiligheid, de fontein des levens zelf. "Ik zal U geven tot een Verbond des volks, tot een licht der heidenen om te openen de blinde ogen, om de gebondenen uit te voeren uit de gevangenis, en uit het gevangenhuis, die in duisternis zitten. Jes. XLII 6, 7.
Niet slechts de blote wetenschap, maar de ondervinding in het hart door ontdekking van de Heilige Geest, die ons waarlijk zondaar maakt en gepast voor de heerlijke volheid, en algenoegzaamheid van Christus, volgens de dierbare beloften: Want Ik zal water gieten op de dorstige en stromen op het droge. Ik zal Mijnen Geest op uw zaad gieten, en mijnen zegen op Uw nakomelingen. En zij zullen uitspruiten tussen in het gras als de wilgen aan de waterbeken. Deze zal zeggen: Ik ben des Heeren, en die zal zich noemen met de naam van Jacob: en gene zal met Zijn hand schrijven: Ik ben des Heeren, en zich toenemen met de naam van Israël. Zo zegt de Heere, de Koning van Israël, en zijn Verlosser, de Heere der heirscharen: Ik ben de eerste, en Ik ben de laatste, en behalve Mij is er geen God. Jes. XLIV: Jes. LXI 4. Jes. XLVIII: 12. Openb. I: i, 8, 17. Openb. XII 13. 199
Deze kennis (want dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enigen, waarachtigen God, en Jezus Christus dien Gij gezonden hebt!) zal door Goddelijk licht, de rijkdom van Gods vrije genade en vergevende liefde in Christus te heerlijker openbaren, en de ziel in heilige, kinderlijke vrees doen wandelen met diep ontzag, maar tevens in innige, nauwe gemeenschap met de Heere. Hoe helder schijnt het heerlijke licht des Geestes in de ziel; hoe vertroostend is dit, daar zij niets vuriger begeert dan inwendig vernieuwd en geheiligd te worden door het dierbare bloed der Lams, wakend bevonden te worden met het hart en deszelfs uitgangen voor de Heere!
O zalig, Goddelijk onderwijs van de Heilige Geest! Hoe zeer verlangt de ziel dit recht te verstaan, en door Goddelijke kracht er gepast voor gemaakt te worden. O, mocht mijn en veler ziel hier weiden, weide vinden, en uitgaan op de voetstappen der schapen, weiden op mijns dierbare Zaligmakers offerbloed, gerechtigheid en verdiensten. (Hebr. I. Hebr. II. Hebr. III: 14. Hebr. IV: 9-16. Hebr. V. Hebr. VI: 17-20. Hebr. VII: 8, 9, 1o, 2), bekleed wordende met die klederen des heils, tot zo dure prijs door Hem verworven. Jes. LXI.

Zeker ***godvruchtig schrijver*** zegt hiervan: " In zover wij Christus behoren, liggen wij in de Verbondskist verborgen. Deze kist is Zijn hart. Hij leide en bevestige onze ziel steeds meer in de kracht Zijner liefde, door de kracht, het leven en de inwoning van God de Heilige Geest, Opdat, naarmate onze geestelijke armoede toeneemt, de rijkdom Zijner genade zich openbare, Zijn heerlijkheid, schoonheid, volheid en algenoegzaamheid voor ons zielsoog ontdekt blijve."
Hij doe ons door Zijn nooit veranderlijke liefde, door Zijn eeuwig blijvende kracht,

steeds in al onze zwakheid en noden in- en uitwendig ondervinden, dat Zijn liefde sterk is als de dood, hard als het graf, dat haar kolen vurige kolen zijn, vlammen des Heeren; dat Zijn schenkelen zijn als marmeren pilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud (Hooglied V: 15, 16); dat Hij gekomen is om ons te geven overvloed en het leven.

"Nademaal (gelijk zeker schrijver zegt), wij niet gelijk Adam op eigen benen staan, maar takken zijn van zulk een wijnstok welke nooit verwelkt, leden van zulk een Hoofd hetwelk nooit sterft, deelhebbers aan zulk een Geest welke het hart reinigt, geneest en zuivert, deelgenoten aan zulke beloften, welke door de eed van God verzegeld zijn. Daar wij leven, niet door ons eigen leven, maar door het leven van Christus, zo worden wij niet geleid of verzegeld door onzen eigen geest, maar door de Geest van Christus, wij verkrijgen geen barmhartigheid door onze eigene gebeden, maar door die, welke door de tussenkomst van Christus worden teweeggebracht, die ons beminde, toen wij nog vijanden waren, die beide bekwaam en genegen is om ons volkomen te redden en Zijn eigene barmhartigheden in ons te bewaren; tot Wiens ambt het behoort zorg te dragen, dat diegenen, welke Hem van de Vader gegeven zijn, niet verloren gaan. Dat leven van Christus in ons, hetwelk dus onderstut wordt, ofschoon het niet bevrijd is van verzoekingen, zelfs niet van terugwijkingen, is echter buiten twijfel een bij blijvend leven. Hij, die onze zielen uit de dood opwekte, zal onze voeten voor struikelen bewaren en ons uit genade behouden."

Hij zette ons als een zegel op Zijn hart op Zijnen arm, zodat wij, aan Hem gegeven, van eeuwigheid gekend, door Hem gekocht, op des Heeren eigen tijd geroepen, gerechtvaardigd en verheerlijkt, mogen instemmen in de taal des Apostels: Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods welke is in Jezus Christus, onzen Heere. Rom. VIII: 28-39.

III. Het licht van Gods gebod, tegenover de duisternis van de weg. Spr. VI: 23.

Persoonlijke ondervinding

Zoals ik dan te voren zei, volgde op deze dag een avond, maar met licht. Zach. XIV: 7. Want het zal geschieden ten tijde des avonds, dat het licht zal zijn. Daar ik geheel blind in de weg was, wist ik natuurlijk niet wat er volgen zou, en zag ik de vervulling dezer beloften eerst, toen deze avond voorbij was.

Het licht der waarheid is zo klaar, dat het alle licht van rede en verstand overtreft, en hoe duister en verward ons geval ook zijn moge, de waarheid alleen kan licht geven, en de ziel, ofschoon blind in de weg, kan niet dwalen. Want het licht van Gods gebod staat tegenover de ***duisternis van de weg***. Spr. VI: 23. Ps. XIX: 9.

(1) In dit licht kan men, in welke engte men zich ook bevindt door Goddelijk licht weten, of men, door de waarheid en tot de waarheid geleid en uit de waarheid werkzaam gemaakt, tot doel en einde heeft de eer Gods en de liefde tot de naaste.

(2) In de tweede plaats heeft men een zeker kenmerk in zulk een weg, namelijk, of men er de Heere in vinden kan, of Hij voor en met ons is, of het lijden waarin wij verkeren ons tot de Heere brengt, ons bij de Heere houdt, ons van alle schepselen leert afzien, ons heiligt, ons Christus beeld gelijkvormig maakt, en in Zijn voetstappen doet wandelen. 1 Petrus II: 19-24. Petrus III: 12-14. Jac. V: 11. Jac. I: 2-4, 12.

(3) In dit licht zal het licht van de duisternis bij en door het licht, de inwoning en de tegenwoordigheid van God de Heilige Geest zo klaar te onderscheiden zijn voor de ziel, dat, naarmate de duisternis toeneemt, het licht van Jezus dierbaar kruis (Jes. 53), het licht van des Heeren onwankelbaar Verbond (Jes. LIV) en beloften te helderder zal schijnen en de avond verlichten, en dat naarmate de banden zullen knellen, de rijkdom en de vrijheid van Gods liefde en genade zullen geopenbaard worden en de ziel in nauwere gemeenschap met de Heere doen wandelen; naarmate de aanvechtingen zich als stormen verheffen en de machten der hel zich verenigen om de ziel in ellende te doen wegzinken, zal ook de heerlijkheid, macht en majesteit van de dierbare Verlosser als de levenden Koning, meer ervaren en gezien worden; want over alles wat heerlijk is zal een beschutting wezen! (Zie ook Zach. IV: 3. Micha II: 13.) Gelijk vliegende vogelen alzo zal de neer der heirscharen Jeruzalem beschutten; beschuttende zal Hij haar ook verlossen, doorgaande zal Hij haar ook uithelpen. Jes. XXXI: 5. Deal. XXXII: I1.

En naarmate de weg diep is zal de heerlijkheid van de Drie-enige Verbonds-Jehovah neer in al Zijn volheid en heerlijkheid gezien, en Zijn reddende en verlossende macht geopenbaard worden. O Heere! mocht Gij zelf, die mij, blinde, in deze weg bracht en leidde, niet. Uw Geest mij voorgaan, opdat Uw heerlijkheid gezien en Uw epos bevorderd worde in het leiden der blinden, volgens de belofte: Ik zal de blinden leiden enz. Jes. XLI :16. Jes. XL 3.

In alle noden
Zijt Gij nabij.
Uit duizend doden
Ontzet Gij mij;
En schoon d' ellenden
Me alom belenden,
Mijn lied zijt Gij.

Het geloof heeft, wanneer het door God de Vader in de oven der beproeving gebracht wordt (1 Petrus I: 7), door God de Zoon leven ontvangt uit kracht Zijner opstanding (Luc. XXII: 32), door God de Heilige Geest kracht en genade ontvangt tot de rechte beoefening (Rom. VIII: 26, 27), deze twee voorname kenmerken: *dat het sterk is in de hand Gods, en zwak in zichzelf.*
Het geloof, dat zaligmakend is en zijn grond heeft in de liefde Gods, sluit allen roem buiten, in welken weg de Heere hetzelve ook oefent. Het dwaze Gods is wijzer dan de mensen, en het zwakke Gods sterker dan de mensen. 1 CoI. I: 25.

Het behaagde de Heere dan, **6 Februari 1878,** eer ik deze avond werd ingeleid, mij deze belofte te schenken en ze met zeer veel kracht op mijn ziel toe te passen: En gij zult met een nieuw naam genoemd worden, welken de mond des Heeren uitdrukkelijk noemen zal. En gij zult een sierlijke kroon zijn in de hand des Heeren, en een Koninklijke hoed in de hand uws Gods. Jes. LXII: 2b, 3. En een oude belofte werd vernieuwd, namelijk deze: Maak u op, word verlicht, want ziet, uw licht komt, en de heerlijkheid des Heeren zal over u opgaan. Jes. LX: 1.
O, hoe wonderlijk zijn menigmaal des Heeren wegen! Door de toenemende kracht der beproeving ontving ik meerder hoop op verlossing door de God mijns heils.
Hij opende de steenrots, en er vloeiden wateren uit, die gingen door de dorre plaatsen als een rivier. Ps. CV: 41-43. Num. XXXIII,3. De Heere had mij op die tijd, in de weg, waarin ik verkeerde, onder vele noden gebracht. Hoe bang het mij echter werd door de zware aanvechtingen, een hopend uitzien, een onafgebroken roepen om redding tot de Heere, om licht in deze toestand (daar ik geheel blind in de weg was), bleef mij nog over; de vijand kon het zo ver niet brengen, dat hij mij dag of nacht van het gebed kon afhouden. Ps. CXXXVIII: 7.
Na veel gebed en smeking om licht, bewaring en ondersteuning, kwam dit woord met kracht mij voor: "De Heere zal Zijn volk sterkte en eer geven; de Heere zal Zijn volk zegenen met vrede." Ps. XXXIX: 11. Dit schonk mij wel enige verlichting, maar uit mijn benauwdheid was ik niet verlost, integendeel zij nam steeds toe, zodat ik moest uit roepen: banden der hel omringen mij, strikken des doods bejegenen mij. Ps. XVIII: 5.
Des morgens werd ik ingeleid in Hooglied IV: 12. Dit gaf mij nieuwe sterkte; dien dag behaagde het de Heere mij te leiden in een tweeledig gezicht Exodus III: 2 en Exodus XII: 13. De onbekendheid in mijn toestand deden mij op de Heere hopen, dat Hij er mij in leidende was; in mijn blindheid zal dus de waarheid meer geopenbaard en de heerlijkheid van mijnen Goddelijke Leidsman meer gezien worden. Dit schenke Hij genadig tot Zijn eer.

Mijn ziel werd in veel stilheid en veel zaligheid geleid, namelijk in de diepte van onzen val (Gen. III: 22-24), maar daartegenover in de diepte der vergevende liefde Gods in Christus (Jes. LIII en LIV), in de belofte: Gen. III: 15. De volgende dag namen opnieuw de strijd en de benauwdheid toe, waarin ik veel sterkte uit dit woord ontving: Roep Mij aan in de dag, der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren. Opnieuw werd ik nu teruggeleid tot de woorden van de vorige dag: De Heere zal Zijn volk sterkte en eer geven; de Heere zal Zijn volk zegenen met vrede. Ik zag: het was een dubbele belofte, sterkte en eer. Opnieuw echter geraakte ik weer in zware aanvechtingen van verschillenden aard; ik mocht echter van de Heere smeken dat, indien deze vorige inleiding van Hem geweest was, Bij Iet bevestigen en mij verder inleiden mocht.

De volgende dag kwam de Heere mij mijn toestand inleiden met deze woorden: "Wij die leven, worden altijd overgegeven in de dood om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden." 2 Cor. IV: 1I
Ik verstond op die ogenblikken de zin dier woorden niet, maar aan de avond behaagde het de Heere mij er in te leiden, in Ps. CXLVI: 7. Ik was in een toestand gebracht, als waarvan de psalmist spreekt Ps. CXLII.
Opnieuw geraakte ik in zware aanvechtingen; banden des doods hadden mij omvangen, maar opnieuw werd ik teruggeleid tot de waarheden in de vorige week ontdekt: Exodus III: 2. Exodus XII: 13.
Nu behaagde het de Heere mij verder in deze waarheid te leiden: "En het licht der maan zal zijn, als het licht der zon, en het licht der zon zal zevenvoudig zijn, als het licht van zeven dagen, als de Heere de breuk Zijns volks zal verbinden, en de wonde, waarmede het geslagen is, genezen." Jes. XXX: 26.
Nu had de Heere mij versterkt en toegelicht, en was er een zware b es het rij ding weggevallen. Verder behaagde het de Heere mij bij deze twee zaken te bepalen:
1. De heiligheid der wet als een verterend vuur voor de zondaar (Exodus XIX: 18);
2. De schuldvergevende liefde Gods in Christus, de zielhelende balsem voor de in zichzelf verlorenen zondaar. Hebr. XII: 18.
In dit licht werd ik geleid tot het zevenvoudig licht dezer belofte. Jes XXX: 27.
1. Tot het licht van Gods verkiezende liefde in Christus, Rom. VIII: 29;
2. Tot het licht van het Verbond, Jes. LIV;
3. Tot het licht van Zijn Naam, Jes. IX: 5, 6;
4. Tot het licht van Jezus lijden en dood, Jes. LIII; 4. Tot het licht van Jezus Leven en Opstanding, Ps. XXIV;
6. Tot het licht van Zijn aangebrachte gerechtigheid en verdienste, Hebr. VIII: 6-13;
7. Tot het licht der beloften, die alle in Hem Ja en in Hem *Amen* zijn, Gode tot heerlijkheid, 2 Cor. I: 20.

Nu behaagde het de Heere mij verder door te leiden, en bij deze woorden te bepalen: zo dan, de dood werkt wel in ons, maar het leven in ulieden. 2 Cor. IV: 52. Door de verlossing uit en de toelichting in deze tweede benauwdheid werd ik verzekerd, dat ook het eerste van de Heere geweest was; ook ging er kracht van de Heere uit door dit woord: Vrees niet, want Ik ben met u; wees niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand mijner gerechtigheid, Jes. XLI: 10. Ik ontving een zalig gezicht op de dierbare Verlosser. De Heere deed mij niet slechts zien de heerlijkheid van Christus in het Verbond der genade, maar de heerlijkheid van Christus in het werk der verlossing, in de wet, 2 Cor. III: 7-18.
Hier geniet de ziel de vruchten van Gods verkiezende liefde, door Jezus leven en opstanding naar Zijn woord en Zijn belofte: De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vrezen, en Zijn Verbond om hun die bekend te maken, Ps. XXXV: 14. Hoeveel behoefte dan heeft de blinde om geleid, de gebondene om verlost, de gevangene om bevrijd te worden, hoe veel behoefte om in en door de waarheid geleid te worden, volgens Ps. XXV: 5, 6: Leid mij in Uw waarheid en leer mij, want Gij zijt de God mijns heils; U verwacht ik de ganse dag.
Gedenk, Heere! Uw barmhartigheden en Uw goedertierenheden, want die zijn van eeuwigheid. Gerechtigheid en gerichte zijn de vastigheid Uws troons; goedertierenheid en waarheid gaan voor Uw aanschijn heen. Welgelukzalig is het volk, hetwelk het geklank kent! O Heere! zij zullen in het licht Uws aanschijns wandelen. Zij zullen zich de ganse dag verheugen in Uwen Naam, en door Uw gerechtigheid verhoogd worden. Want ons Schild is van de Heere, en onze Koning

van de Heilige Israëls. Ps. LXXXIX: 15-20. Ik heb hulp besteld bij een held.
Hoe bemoedigend is een goedertieren gezicht van de Heere, vooral dan, wanneer wij vrezen, door opvolging van het bevel des Heeren, een vuur ontstoken te hebben, hetwelk anderen en onszelf vernietigen zal.
Waar de nood dus meer door de strijd en de aanvechting op mij aandrong, *verschone de lezer mij, dat ik hier enigszins meer persoonlijk inkome,* daar mijn vurigste wens en bede is, zo verre het mogelijk is, dat ik er buiten blijve en de Heere alleen verhoogd en verheerlijkt worde.

Het was dan op die tijd, dat ik de Heere smeken moest, om mij in deze weg op Hem te doen hopen en genade in Zijn ogen te doen vinden, de aanvallen des satans te verbreken, mijn vrees en mijn ongeloof te beschamen en weg te nemen, en Zijn machtigen arm uit te strekken, opdat ik mocht staande blijven. De Heere bepaalde mij bij dit woord (Ps. IX: 10, 11): En de Heere zal een hoog vertrek zijn voor de verdrukte, een hoog vertrek in tijden van benauwdheid. En die Uw Naam kennen, zullen op U betrouwen, omdat Gij Heere! niet hebt verlaten degenen, die U zoeken.

Het behaagde de Heere mij te bepalen bij Esther, hoe zij in een onoverkomelijke weg nochtans toegang verkreeg tot de koning, naar deze woorden: Alzo zal ik tot de koning ingaan, hetwelk niet is naar de wet: wanneer ik dan omkome, zo kome ik om. Esther IV: 16;
Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij Zijn leven voor ons gesteld heeft, en wij zijn schuldig voor de broeders het leven te stellen. 1 Joh. III: 16. Joh. XV: 13. Eféze V: 2. 1 Thess. IV: 9. 1 Joh. IV: 21. In de grote nood, waarin ik verkeerde, vergunde de Heere ook mij een genadige toegang, niet door mijn komen tot Hem, maar door Zijn komst tot mij. Joh. XVI: 23, 24. Jac. I: 5. 1 Joh. III: 2 2. 1 Joh. V: 14, 15.
Mijn ziel werd in veel stilheid en sterkte nabij de Heere gebracht, zodat ik de zaak mocht overgeven in de handen van mijnen groten Pleitbezorger en Voorspraak. De volgende dag werd ik geleid in Gods heerlijke deugden: Zijn alwetendheid, alomtegenwoordigheid, liefde, macht en onveranderlijkheid. Ik zag, dat de Heere niets in de weg stond, tijd noch afstand; en dat, terwijl ik geen raad of uitweg wist, Zijn Naam Raad was en Zijn Naam alzo zou geopenbaard worden. Alzo werd des Heeren Naam voor mij geopend, als een sterke toren. Het licht begon voor mij in de duisternis op te gaan, en de doodsschaduw te veranderen in de morgenstond. Zo veel sterkte ontving ik uit de volgende waarheden: Ps. XXXVII: 39, 40. Ps. XLIII: 3, 5, dat ik mij onvoorwaardelijk aan de Heere mocht over geven, en zo veel licht, dat ik zien mocht hoe nabij haar God het geloof gebracht was. Dan. III: 25. Dan. VI: 23.

Ik spreek niet graag over het geloof, omdat er zo veel misbruik van gemaakt wordt, vooral in onzen tijd van ongeloof, bijgeloof en vervreemding van God. Ik voeg dit hierbij, omdat de Heere mij, terwijl ik dit schrijf, toont, dat men nooit over het geloof recht spreken kan, als men er niet uit werkzaam wordt gemaakt door God de Heilige Geest, en het of voor het eerst, of bij vernieuwing leert beoefenen door Zijn genade en kracht. Zo min een blinde de kleuren kan onderscheiden, zo min kan iemand onderscheidend kennen de heerlijkheid des geloofs in Zijn uitwerkselen en vrucht en de kracht en het zondige van het ongeloof. Slechts in de oven der beproeving wordt het schuim van het goud onderscheiden.
Ik zag, zo ik hopen mag door het licht van de Heilige Geest, dat het geloof niets kan, niets heeft, niets behoeft, niets wil. De Heere doet alles. Dit echter laat zich beter ondervinden, dan beschrijven, maar ik hoop, dat de Heere mij ogen gaf om de

heerlijkheid hiervan te zien, door het verliezen van mij zelve in Zijn macht en liefde. Hoe dierbaar is daar Zijn goedertierenheid, dies de mensenkinderen onder de schaduw Zijner vleugelen de toevlucht nemen. Ps. LVII: 2.
Ik mocht Hem smeken, dat indien deze ontdekkingen van Hem geweest waren, Hij ze bewaren en bevestigen en mij er verder in leiden mocht. Toen kwam dit woord met kracht tot mijn ziel: "Die op de Heere vertrouwen, zijn als de bergen Sions, die niet wankelen in eeuwigheid." Ik werd echter opnieuw zwaar bestreden, dus weer in nieuwe behoeften geleid, waarin ik zag, dat de blijvende behoefte in de geloofsbeproeving leidende was tot meerder genade en wel voornamelijk in deze zaken:
1. Geloofslicht. Jes. L: 10;
2. Geloofskracht. Jes. XXVII: 5.
3. Geloofsgebed. Joël II: 17.

De volgende dag kwam de Heere mij krachtig voor met deze woorden: "Op de berg des Heeren zal het voorzien worden." Gen. XXII: 14. Hierdoor ging er kracht van de Heere uit, daar ik tot hinken en zinken gereed was. Ps. XXXI: 1-4. Ik zag, dat de zware verdrukkingen slechts als zo vele instrumenten waren om de liefde des Heeren liefde en Zijn macht des te heerlijker te openbaren. Deze beide, uit Gods eeuwig liefdehart ontspringende, zag ik als de Fontein aller andere genaden. Eféze I.
Opnieuw behaagde het de Heere mij zeer te ondersteunen met dit woord: "Vrees niet; want Ik ben uw Schild en uw Loon zeer groot." Gen. XV: 1. De Heere bracht mij in stilte en hield mijn oog onafgebroken op Hem gericht; de aanslagen der hel en van het ongeloof werden krachteloos en zag ik slechts als zoveel stormwinden, om mij in de nood nabij de Heere te houden.
Ik werd opnieuw teruggeleid tot Zach. IX: 8-17. Joel II: 27 en Jer. XV: 11, waarbij de Heere mij in vorige benauwdheden zo krachtig bepaald had. Nu behaagde het de Heere, zo ik hopen mocht, mij te leiden in dit licht.
De heerlijkheid van het geloof: waar het zijn grond in God heeft, zinkt het met God en komt met God weer boven. Jes. XLIII: 1, 2. Opnieuw echter kwam de strijd weer aan, nu gepaard met gevoelige inhouding van des Heeren tegenwoordigheid.
Dit duurde zolang, tot de Heere mij leidde tot de bede, wat Hij mij hiermee zeggen wilde; waarin ik dit licht ontving: wanneer de inhouding van licht mij tot meerdere behoefte leidde om in diepe afhankelijkheid naar de Heere uit te zien en te wachten wat de Heere spreken en werken zou, dan was ik veilig.
De volgende dag kwam dit woord met kracht mij voor: "De Heere is een Schild allen, die op Hem betrouwen." Ik werd echter in het te voren ontdekte licht teruggeleid en bij vernieuwing ingeleid in deze waarheden:
1. In de heerlijkheid van het geloof waar het zijn grond in God heeft;
2. waar het de voeten geschoeid heeft met de bereidwilligheid des Evangelies. Jes. XL: 27-31.
Nu ontdekte de Heere mij, zo ik hopen mocht:
1. Dat het geloof zijn grond in God heeft;
2. In de kracht Gods staat;
3. Uit het leven Gods voortvloeit;
4. Door de waarheid Gods geleid wordt; en
5. Uit de belofte Gods kracht ontvangt.

Het geloof is bevestigd in het Verbond Gods (Jes. LIV), uit kracht van het dierbare bloed van het Verbond in de God Ja en Amen, de Ik zal zijn, die Ik zijn zal. Het geloof

is zulk een bevende genade, dat het gedurig behoefte heeft de Heere te smeken Heere! waarbij zal ik het weten, of waarin zal ik weten, dat de Heere met mij is? Het geloof - dit vinden wij bij de Bijbelheiligen - begeert wel eens een teken van de Heere. Zo deden een Gideon (Richt. VI: 10-17), Hiskia (Jesaja XXXVIII: 7) en anderen.
In bijzondere gevallen is de Heere wel eens zo neerbuigend, als bijv. in Gen. XVIII: 17 ons vermeld wordt: Zal Ik voor Abraham verbergen, wat ik doe? Moeilijke wegen brengen in nauwe gemeenschap met de Heere en doen ons meer van de Heere en Zijnen omgang kennen. Zalig die daartoe verwaardigd wordt, want de Heere als zodanig te leren kennen in de rijkdom Zijner liefde en genade is een der grootste voorrechten.
Dit fundament in de ledige ziel gelegd en door des Geesteslicht ontdekt, is de onwankelbare rots, waarop de ziel in elke nood kan rusten en tegenover de macht der hel en de kracht van het ongeloof staat kan maken. Iedere aanval van de macht der duisternis is zo veel als een drang om de Heere te vaster aan te kleven, al neemt de strijd toe. Het geloof, dat uit God zijn begin, in Hem zijn grond heeft, steunt en leunt op Hem, door de kracht van Hem, die dood is geweest, maar leeft tot in alle eeuwigheid.
Het geloof beweegt zich vrij in de ziel en drijft alles uit, waardoor het gebonden was, en ondervindt hierin met Job: Hij zal de ellendigen in Zijn ellende vrij maken. Het geloof is slechts dan Godverheerlijkend, als het zijn grond heeft in de liefde Gods (1 Cor. XII1). Dit alleen gaat alle gaven, talen en kennis te boven. Het wordt geschonken als een vrucht van Jezus leven, waardoor de hoop versterkt wordt om op de Heere te hopen in iedere nood.
Uit al deze ontdekkingen vloeiden opnieuw vele behoefte voort, en mocht ik de Heere smeken, dat, indien dit van Hem geweest was, Hij het bewaren en mij er verder in leiden mocht. Hierop kwam dit woord met kracht op mijn ziel, Ps. XXXIII: 18: Ziet, des Heeren oog is over degenen, die Hem vrezen, op degenen, die op Zijn goedertierenheid hopen. Veel behoefte bleef mij bij om de Heere te smeken: leid mij in Uw waarheid, en leer mij; en pleitende op Zijn goedertierenheden en barmhartigheden, waarin de Heere vooral op die tijd, in mijns dierbare Zaligmakers bloed en wonden, mij zulk een zalig gezicht schonk, en waardoor ik in zo nauwe en tedere gemeenschap met de Heere als een arm schuldig zondaar in mezelf mocht wandelen. De volgende dag behaagde het de Heere mij in de volgende waarheid te leiden, namelijk het Joh. IV: 16. God is liefde, en die in de liefde blijft, blijft in God, en God in hem.
Dit was een zielbemoedigend woord, en ik gevoelde dat de Heere mijn ziel toegang en sterkte schonk, en mij in dit licht ontdekte de grond, de kracht en de heerlijkheid der waarheid in iedere weg, waar zij door Christus haar beginsel en oorsprong heeft uit God zelf.
Zonder deze vrucht is het geloof een dood geloof. Deze vrucht groeit niet op onze akker, maar is een vrucht van de Boom des levens, en de vertroostingen van de dierbare Geest zijn in deze zeker. 1 Joh. V: 7, 8. De ware liefde openbaart zich in de levende kracht door Jezus leven in ons. 1 Joh. II: 3-6. 1 Joh. IV: 13. Zij is een onoverwinnelijke genade.
Christus rijdt op deze genade als de koning der eer in de harten van Zijn volk, als de weg, de waarheid en het leven. Ps. XXIV: Buiten dit leven is er geen leven voor onze arme zielen; ja, het is dit leven, dat, ofschoon door de flauwe weg des doods, leven in ons wordt ten eeuwigen leven. Die zijn leven verliest, zal hetzelve vinden. Zalige dood der ziel, welke haar leven vindt bij God in Christus. In deze liefde worden wij meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad. Zij is een grote, vrije,

sterke liefde, een trouwe en onveranderlijke liefde. Wie kan haar kennen of doorgronden? Ons oneindig verstand kan haar niet bevatten; de tederste ziel, kan zelfs het minste hiervan niet doorzien. Zij is ondenkbaar, onbegrijpelijk. Zijn liefde en macht zijn oneindig als Hij zelf. Hoe groot is deze liefde! Hij neemt de engelen niet aan, .maar Hij neemt het zaad Abrams aan. (Zie 1 Joh. III: 2.) Welk een liefde, die de dierbare Verlosser deed neerdalen in de gedaante van zondig vlees ; welk een liefde, die gereed was om in onzen afgrond te dalen, onze ganse zondeschuld met vloek en toom op zich te nemen; welk een liefde, die Hem bewoog de verachtste en onwaardigste te worden onder de mensenkinderen!

O, welk een zondaarsliefde! Niet voor rechtvaardigen maar voor zondaren begaf onze dierbare Verlosser zich in zulk een nood en dood. Zijn uitverkorenen zijn de onbepaalde voorwerpen Zijner liefde. Het arme zondaarshart is de werkplaats, .de verblijfplaats Zijner liefde en Zijner tegenwoordigheid. Heeft Hij niet ten allen tijde zo Zijn liefde geopenbaard; heeft niet Zijn arm alzo geheerst, alsof Hij die tot niets anders gebruiken wilde, dan tot heil Zijner uitverkorenen! Is het niet deze liefde, die ons zocht en zaligde?
Dat de Heere bij zondaars wil wonen, maakt deze liefde zo groot. Hierin ontvangen wij vrijmoedigheid tot de troon, der genade. Hebr. IV: 14-16. Hebr. VI: 17-20. Welk een grote zaligheid, dat onze hoop gegrond is op zulk een rots als Jezus! Onze hoop staat niet op onze liefde tot Hem, maar op Zijn liefde tot ons. Ook staat onze hoop niet op ons geloof, niet op ons gevoel of op onze bevinding, nee! onze hoop staat op Jezus liefde tot ons. Daar heeft ons anker een vasten grond. Deze liefde is hard als het graf. Zijn liefde tot ons is onze troost, de grond waarop wij veilig bouwen, waarin wij rust vinden; zij is de fontein onzer blijdschap, de bron onzer bemoediging, het vuur onzer louteringe, onze heiligmaking, ons leven. Wie is in staat deze grote liefde te vatten, of haar naar haar hoge waarde te waarderen?
Deze liefde openbaart mij in het licht van Gods Verbond (Jes. LIV) en in het licht van Jezus dierbaar kruis (Jes. LII1) de diepte mijner ellende. In dit licht zie ik zoveel van des Heeren neerbuigende liefde, dat ik als een arm zondaar ze leer aanbidden, omhelzen engeloven. In dit licht ontdekt God de Heilige Geest mij de ongestalten van mijn arm, schuldig hart, maar doet Hij mij tevens zien, dat de Heere geen andere gestalte begeert, dan die van zondaar. Zondaar in het helderschijnende licht van des Heeren tegenwoordigheid, zondaar in het licht van Jezus dierbaar bloed. Zalig schuldgezicht, zalige armoede, zalige honger en dorst, zalige droefheid naar God, zalig verlangen naar volkomen verlossing! Wij zien hier nog maar door een spiegel in een duistere rede, eenmaal zullen wij zien van aangezicht tot aangezicht en kennen, zoals wij gekend zijn. Hoe zeer verlangt echter mijn ziel naar meer Goddelijk onderwijs, om meer te kennen van de kracht, het leven en de algenoegzaamheid van dat leven, hetwelk allen schijn van leven in mij in de dood brengt.
O, mijn ziel verlangt naar meer vruchten van de Boom des levens. Mocht mijn arme ziel hem door het geloof omvat houden, en, nader met Hem verenigd, meer van deze liefde kennen. Mocht de Heere mij en al Zijn volk, ogen des geloofs geven (vooral in onze boze dagen van afval, verval, onkunde en vervreemding van God) om Hem te aanschouwen. Daar verliest zich de ziel in liefde, bloed en genade. Hier is het goud, dat geldig is voor God (Openb, III: 18-22. Jes. LV: 1-6. Openb. VII: 13. Openb. XVI: 15. Openb. XIX: 8. 2 Cor. V: 3); hier het kleed om onze naakte zielen te dekken; hier het rantsoen voor onze schuld.
Mocht deze liefde de banier over ons zijn; de grond onzer hoop in iedere nood; de grond, waarin onze wankele schreden worden vastgezet; het anker der ziel, dat veilig

is in iedere storm; het koord, dat ons aan Hem te meer verbindt, naarmate de storm heviger woedt; de fontein waaruit wij gedrenkt, het manna waarmede wij gespijsd, het kleed waarmede wij bedekt worden; het leven, waardoor wij leven; de dood, waardoor Zijn leven in ons geopenbaard wordt; de kracht waardoor wij strijden en overwinnen; het beginsel dat mijn daden, mijn gedachten, ja mijn ganse leven bestuurt, zodat ik, door de Heilige Geest geleid, Hem wens welbehaaglijk te zijn, die het zo geheel waardig is! Eenmaal als dit lichaam der zonde en des doods afgelegd is, komt de ruste, wanneer wij in die ruste zullen ingaan die overblijft voor Gods volk.

Alvorens de duisternis in deze avond toenam, behaagde het de Heere mij voor mezelf te leiden in dit licht.
O, hoe wonderbaar is die liefde Gods in Christus. Wanneer ik vrees hiervoor geheel onvatbaar en ongeschikt te zijn, komt de Heere zich in Zijn wonderlijke en vrije liefde openbaren. Dan zie en gevoel ik iets van het leven dier waarheid: Ik zal de dorstige geven van het water, en het water, dat Ik hem geven zal, dat zal in hem worden een fontein, springende tot in het eeuwige leven. De fontein is nimmer ledig; mocht het echter de dierbare Geest behagen, mijn arme ledige ziel gepast te maken voor de verborgenheid deze zalige waarheid, in welker licht de wortel en kracht der waarheid voor mijn zielsoog ontdekt en bevestigd worde, 1 Joh. I, in haar ondervinding, in haar toepassing en in haar vrucht. Hierin ligt de grond onzer zaligheid, de fontein aller genaden, de toevlucht in iedere nood, de rust in iedere benauwdheid. Dat vrij hel, duivel en ongeloof het wagen deze sterke rots omver te werpen: het zal niet gelukken. De kracht van dit fundament ligt in het eeuwig Verbond en is bevestigd in het bloed van het Verbond: zij (namelijk deze liefde Gods) is de grond waarin wij staan, het leven waardoor wij leven, de kracht waarin wij bewaard worden.
Iedere naderbrenging door ontdekkende genade tot deze grond, zal ons meer doen zien de diepte van onzen val, maar bij des Geestes licht ons tevens doen zien de lengte, breedte, hoogte en diepte der liefde Gods in Christus, die de kennis te boven gaat. In dit licht wordt de ziel begerig gemaakt naar een kruimel van dat ware leven, en dus niet zichzelf te leven, maar Dien, die voor haar gestorven en opgewekt is. Hoe hongert de ziel soms naar het wezenlijk bezit van een kruimel van dit leven. Het is mij echter, of iedere levende zucht hierom mij meer gemis ontdekt; en het is mij een grote genade, indien ik met de dood, welken ik in mij bevind, tot de Heere komen mag en kan. Tegenover deze dood in mij mag ik echter dagelijks ondervinden, dat de Heere zelf bij zulk een zondaar wil wonen, en Hij troost mij, dat het dit licht en deze tegenwoordigheid zijn, die mijnen dood zo openbaren.
Welk een zaligheid is het de Heere te zien in het licht van Zijn Verbond (Jes. LIV), en, al is het nog in een zeer klein beginsel, Christus te leren kennen in de kracht Zijner opstanding Het is gans iets anders te weten, dat wij zondaren zijn, dan hierin dagelijks door God de Heilige Geest onderwezen te worden. Wij gaan dan stap voor stap naar beneden, van onszelf af en worden steeds nader tot God in Christus gebracht; en dit is wel de zaligste en veiligste plaats: als zondaar te verkeren; niet als ingebeelde, maar als ware heilig en (want zonder heiligmaking zal niemand God zien), niet in eigen heiligheid, maar in de gerechtigheid van de dierbare Borg. Heil ons, waar de grote Grondlegger dit fundament in onze zielen heeft gelegd! In dit licht ziet men zich schuldig aan de gehele wet, maar kan de ziel uit kracht van dit leven betuigen: hoe lief heb ik Uw wet; zij is mijn vermaking de ganse dag. Gans verloren in onszelf, ga nsch volmaakt in Hem: zalig wanneer God de Heilige Geest ons in die band gebonden heeft, daarin leidt, daarin doet gaan en staan in de ware vrijheid met de Heere doet wandelen; want in dit licht begint de ziel eerst iets te verstaan van de Goddelijke

verborgenheid: "Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben zo zult gij waarlijk vrij zijn."
Wanneer het God de Heilige Geest behaagt de arme zondaar te leiden in de rijkdommen, de volheid, de vastheid, de grond en de heerlijkheid dezer zaligheden: dan wordt het hart verwijd, dan gevoelt men in Geest en waarheid iets van de zalige kracht dier waarheid: "God is liefde, en die in de liefde blijft, blijft in God, en God in Hem." Deze liefde ontvangt door het leven, het licht en de kracht van de Heilige Geest vrijmoedigheid tot God. Zij nadert met haar lijdende Borg en haar levende Koning tot Gods eeuwig lievend Vaderhart.
Het brengt de ziel in een heilige plaats. Ps. CXXX. Ps. CXXXI. De ziel schuilt bij de Heere met al haar noden. Ik mocht op die tijd van deze waarheid veel smaken, daar het de Heere behaagde mij bij vernieuwing in te leiden in Hoséa II: 17-22, in een zalig besef van vrede met God te hebben. Ik gevoelde zoveel van de kracht van dien vrede, dat geen hel of duivel mij van dien vrede kon beroven. Niets kan de vrede geheel roven van hem, die met God in het Verbond staat. Want het is een bevestigd voornemen, Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd. Vertrouwt op de Heere tot in der eeuwigheid; want in de Heere Heer is een eeuwige rotssteen, Jes. XXVI: 3-8. Waar de Heere van vrede spreekt, daar is vrede, daar gaan banden los en worden gesloten deuren geopend. Zijn vrede is blijvend, onveranderlijk, ook te midden van alle stormen.
Bij dit alles in stilheid geleid, behaagde het de Heere mij bij dit woord te bepalen: "Ziet, Ik make alle dingen nieuw," en mij te bepalen bij Eféze II: 1-5 en Ezechiël XVI: 5, 6, 8. Alles was zo nieuw voor mijn ziel, alsof de Heere mij terug bracht in de eersten tijd der liefde, en ik werd tot deze woorden geleid: "Hij zal ons na twee dagen levend maken; op de derden dag zal Hij ons doen verrijzen, en wij zullen voor zijn aangezicht leven. Dan zullen wij kennen; zijn uitgang is bereid als de dageraad, en Hij zal tot ons komen als een regen als de spade regen des lands." Hoséa VI: 2, 3. De ziel, door God de Heilige Geest in het leven gehouden, verlangt er naar om meer van de Heere, meer van zichzelf te leren kennen, maar de Heilige Geest maakt het oude soms weer nieuw door terug- en doorleiding, om, wat Hij nu doet en werkt, te bevestigen, waarin de ziel op die tijd en in zulk een weg geen licht heeft. (Wat Ik nu doe, weet gij niet, maar gij zult het na deze verstaan.)
Bij terugleiding, inleiding en voortgang op de weg des levens is licht nodig: ja, missen wij slechts een ogenblik dit licht, wij missen alles, en weten niet, waar wij zijn. Genade alleen zal ons leren verstaan, welk een heerlijke, Goddelijke verborgenheid het is als arme behoeftige zondaars in ons zelf naar dit licht, naar dit leven, naar deze gemeenschap met God in Christus te hongeren en te dorsten het te genieten in zoverre het de Heere behaagt het aan ons mede te delen, daarin onderworpen te zijn, en, steeds armer wordende, arm zondaar aan de troon der genade en aan de voetbank van Jezus te blijven.
Het behaagde de Heere dan mij bij vernieuwing in het licht des Verbonds te leiden (Jez. LIV), hierin de grond, de zaligheid en de vastheid te zien van het eerste, waarin ik toen met de Heere mocht wandelen (Rom. V: r); de bevestiging van het tweede, waarin ik thans met de Heere verkeren mocht. Hebr. VIII: 6-13.
In mijn rechtvaardigmaking was ik door God de Vader gezocht en gezaligd om in het leven en licht van Jezus te wandelen en de kracht van Zijn dierbaar bloed ziende Hem alzo te kennen en genieten.
Nu echter mocht ik nog in een gans andere betrekking tot de Heere komen: *in het licht van Zijn Verbond* (Jes. LIV), in het licht van Jezus lijden en dood (Jes. LII1), in dit licht mocht ik als een zondaar in nauwere gemeenschap met de lere wandelen, de

kracht van Christus leven en opstanding hierin door ontdekkende genade van de Heilige Geest genietende.
Ik zag licht in dit licht. In beide zag ik de Heere, als mijn begin en einde. En ik werd nu in deze drie zaken geleid:
1. De grond mijner wedergeboorte;
2. De overbrenging in het Verbond;
3. Het leven op de beloften.

Ik werd nu geleid tot een tweeledig gezicht: de openbaring van Jezus leven in mijn dood, en de openbaring van Jezus lijden en dood in dit leven, waartussen, zo klaar als tussen onze roeping en rechtvaardigmaking, de nauwe weg des doods ligt, welke ons van de dood in het leven overbrengt. Gen. XV: 17, 18. God maakt hier Zijn Verbond met Abram op een bijzondere, zeer vriendelijke wijze, gelijk een vriend en bondgenoot te dier tijd gewoon was te doen. Te weten door slachting van beesten en verdeling der stukken, waardoor de bondgenoten midden doorgingen, tot een teken, dat de Verbondbreker alzo waardig was aan stukken gehouwen te worden. Zo is en blijft Hij de Eerste en de Laatste, de beginner en voleinder onzer zaligheid.
Hier dan leert het geloof, hoe zwaar ook beproefd, hoe fel ook bestreden, zijn anker werpen in Gods trouw en op de rots Zijner eeuwige beloften; hier leert het in de grootste nood met de koninklijken zanger betuigen: Wat buigt gij u neder, o mijn ziel! en wat zijt gij onrustig in mij! Hoop op God, want ik zal Hem nog loven. Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God.
De Heere schonk mij nu een klaar gezicht in de weg, waarin Hij mij gezaligd had uit kracht Zijner eeuwige liefde. Rom. VIII: 28-30. Ezechiël XVI: 67. Ezechiël XX: 37. Hoséa II: 13-22. Rom. V: -5. Rom. VI.
Deze ontdekkingen geven sterkte en kracht en een geopende toegang tot de troon der genade in alle noden. In deze ontdekkingen is een omvang van liefde en genade, dien men niet onder woorden kan brengen. Deze brengen de ziel in haar Borg, nabij haar God, in heilige vrees en kinderlijke vrijmoedigheid. Zo leert men pleiten op alles wat de Heere zelf door Zijn Heilige Geest gewerkt en ontdekt heeft. De weg is altijd vers en levend (Hebr. X: 14-23) en veilig (Jes. LIII en LIV); want Gods waarheid wankelt niet, en God de Heilige Geest leidt veilig, onderwijst in en versterkt door de waarheid. Ps. CXIX, CV, CXVI, CXXIX CXXX, CXLIII, CXLIV, CLII.
De Apostel dan verklaart Rom. V, waartoe de vergeving der wet dient (Jes. XXXVII: 17. Joh. XVI: 33. Eféze II: 13); de vriendschap Gods, daar wij te voren Zijn vijanden waren (vers 8); de verzekerdheid daarvan in ons gemoed, waardoor wij in God gerust gesteld worden. Joh. XVI: 33. Rom. XIV: 1 7. Joh. X: 9 en XIV: 6. Eféze II: 28 en III: 12. Hebr. X: 19.
Hierdoor ontvangen wij toegang tot deze genade, waardoor te kennen gegeven wordt, dat wij zelf tot deze genade niet gegaan zijn, maar dat wij van Christus door Zijn Geest daartoe geleid zijn. Eféze II: 8. Hebr. VIII: ic,. Uit deze staat der vriendschap met God vloeit ook voort, dat wij met vrijmoedigheid tot Hem gaan, en Hem durven aanroepen als een Vader. Eféze II: 18 en III: 12. Hebr. IV: 16. Hebr. III: 6. Wij verblijden ons in de hope, met lijdzaamheid door Christus. Rom. VIII: 8. Jac. I: 3. Wij verheugen ons zelfs roemende in de verdrukkingen, om de verzekerdheid die wij hebben van een goede uitkomst (Rom. VIII: 34); niet dat de verdrukking dit doet door haar natuur, maar omdat Christus door Zijn Geest tegen de verdrukking sterkt. Joh. XVI: 33. Rom. VIII: 27. Wij ervaren Christus hulp en trouw in het volbrengen van Zijn beloften waarmede Hij ons beloofd heeft ons in zulke zwarigheden bij te staan. Joh. XIV: 17, 18. Ook de vervulling van alle andere beloften, inzonderheid van de

eeuwige zaligheid, zal daarop volgen gelijk wij de vervulling der beloften hierin bevinden en gevoelen.
Deze hoop bedriegt niet, want als wij iets verwachten tot roerens toe, daarop hopen, en het daarna niet ontvangen, zo worden wij bedroefd en beschaamd. Het is deze liefde, waarmede Hij ons in Christus Jezus lief heeft (gelijk uitgedrukt wordt vers 8), welke ons in de tijd van verdrukking het meest troost en versterkt. Rom. VIII: 38, 39. Die Heilige Geest is ons gegeven tot een vertrooster in ons gemoed en een onderpand van onze erfenis. Joh. XIV: 16, 17. 2 Cor. I: 22. Eféze I: 13. Dit is het eerste fundament, waarom de hoop niet beschaamt, omdat de Heilige Geest hierin niet kan liegen. Eféze II: 5. Col. II: 13. Hebr. IX: 15. 1 Petrus III: 18.
Het andere fundament der hoop is de verzekerdheid der liefde van Christus jegens ons, die ons met God verzoend heeft, toen wij nog zondaars waren, veel meer ons nu behouden zal, nadat wij nu Zijn vrienden door het geloof geworden zijn, in de rechten tijd van God daartoe bestemd. Rom. V: 10, 11. Gal. IV: 4. Niemand is voor Zijn vijanden gestorven, gelijk Christus gedaan heeft. De wet werkt toorn, maar een gezicht van Christus en ontdekking van Hem, werkt die zalige droefheid, dat wegzinken aan Gods eeuwig liefdehart, dat niets zijn in onszelf. "Door Uw verootmoedigingen, of door Uw zachtmoedigheid hebt Gij mij groot gemaakt." Ps. XVIII.
Hoe veilig is het, om dagelijks met dat schuldige hart tot Jezus te komen, opdat Hij het onder Zijn behandeling neme en houde. Waar is het beter en veiliger? Wie heeft er meer aanspraak op? Alles wat we zelf er aan doen is dood; wat Hij doet, is leven. Het wonder dezer liefde wordt steeds groter; want in dit licht is het licht. Gods liefdehart is in Christus voor zondaars geopend. O, kende ik slechts iets van die liefde Gods; maar zij gaat alle verstand te boven. O, hoe wonderlijk is deze liefde Gods. Zijn Naam is toch Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst. Wonderlijk als Zijn Naam, is Zijn liefde.
Soms als wij haar verre van ons denken laat ze ons in, is zij ons een schuilplaats; als wij vervuld met droefheid, vrees of schaamte van verre staan, komt ze ons voor; als wij gebonden zijn, maakt ze ons vrij; als wij van haar weggaan, volgt ze ons na, zoekt ze ons en laat ze ons gene rust, totdat ze ons gevonden heeft. Is ons hart soms koud, hard, dodig, aardsgezind, zij komt ons levend maken; zijn wij moedeloos en verslagen, zij komt ons sterkte, eeuwige sterkte aanbrengen uit de eeuwige levende fontein, uit het liefdehart des Vaders, uit het leven van Jezus, door de kracht en de overvloedige vertroosting van God de Heilige Geest.
Wie kan deze liefde in haar loop vatten, begrijpen of stuiten? Waar zij komt, komt zij vrij, neemt haar loop uit de nimmer eindigende stroom des eeuwig levenden Vaders, door het bloed des dierbare Lams; waar zij is, blijft zij en doet zij de ziel door haar kracht, in haar leven, in haar licht, in ware wijsheid wandelen. De Heere nu is de Geest en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid. Deze liefde is en blijft dezelfde in het zoeken, zaligen en heiligen van verloren zondaars.
Op hoeveel wijzen beproeft Hij deze liefde (Joh. XX: 19-29) en ach! dat zij nimmer verdween uit ons geestelijk gezicht; het zou de weg zijn, waarin wij waarlijk arm en waarlijk rijk, schuldig en waarlijk heilig werden. In Zijn komen en in Zijn gaan is het liefde, dat Hij hiervan slechts koorden maakte om Hem na te volgen, vast te houden, aan te kleven, door bezaaide en onbezaaide wegen, door duisternis en licht, door dood en leven. O, dat wij het Lam leerden volgen, waar het ook heengaat!

1. Niet tevergeefs dan zegt de Apostel (Rom. V1): Hoe zullen wij, die der zonden gestorven zijn, nog in dezelve leven? Gal. III: 27. "Of weet gij nog niet, dat, zo

velen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn," om te betuigen onze gemeenschap die wij met Christus hebben door het geloof, "wij in Zijn dood gedoopt zijn," dat is: door de doop verzekerd worden dat wij gemeenschap hebben aan Zijnen dood, waardoor niet alleen onze zonden door God verzoend zijn, maar ook de Heilige Geest is verworven, door Wiens werking de zonde haar heersende kracht is benomen, hetwelk de eerste trap onzer wedergeboorte is. Tit. III: 5, 6.

2. De Apostel schijnt hier te zien op de wijze van doden in de warme, Oosterse landen, waar de mensen een weinig tijds onder water bleven, en daarna weer oprezen uit het water, als een afbeelding van Christus dood en begrafenis. " Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood." Col. II: 12. Dit is de tweede trap onzer wedergeboorte, namelijk de toeneming en volharding in de doding der zonden in ons, gelijk de begrafenis een volharding was van de dood van Christus, vers 6.
3. "Gelijk Christus uit de doden opgewekt is tot of door de heerlijkheid des Vaders, alzo zullen ook wij in nieuwigheid des levens wandelen." Dit is de derde trap onzer wedergeboorte, die wij door de kracht der opstanding van Christus ontvangen hebben om voortaan in heiligheid en reinheid des levens te wandelen. (Kanttekening) Eféze V: 26, 27. Eféze IV: 22. Col. III: 10. Hebr. XII: 1. Petrus II: 2.

Waar is dan de roem? Zij is uitgesloten. Door wat wet? der werken? nee, maar door de wet des geloofs. Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; Iet oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden. Zo is er dan geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest. Rom. VIII. Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt? Christus is het, die gestorven is, ja wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand Gods is, die ook voor ons bidt, enz.
Want ik ben verzekerd (en bevestige God de Heilige Geest aan veler, ook aan mijn ziel steeds meer door ontdekkende genade, de kracht dezer waarheid!) dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke daar is in Jezus Christus onzen Heere. Moge deze liefde de banier over ons zijn, zodat wij steeds meer de kracht en het leven dezer waarheid in Geest en waarheid leren kennen en haar vrucht genieten. God is liefde, en die in de liefde blijft, blijft in God, en God in hem. 1 Joh. IV: 15. Ps. XCI.
Door deze inleiding was ik grotelijks ondersteund (want de opening Zijner woorden geeft licht, de slechten verstandig makende!) niet wetende waar en hoe de Heere verder leiden zou in deze weg.

Nadat dit alles was doorleefd, smeekte ik de Heere om meer licht en leiding, waarop ik dit antwoord ontving: Mijn genade is u genoeg, en Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. Er bleef dus niets over dan stil te zijn, te wachten op hetgeen de Heere werken, te zien waar Hij leiden zou, en te pleiten op hetgeen Hij reeds geschonken had.
Ik geraakte in grote engte, zodat ik voor- noch achterwaarts kon, ook kon ik evenmin iets werken met het te voren ontvangene. Ook ondervond ik en zag ik, vooral later, veel liefde van God de Heilige Geest in het voorrecht, dat mij altijd zeer klaar deed zien, waar ik was m et betrekking voor mijn eigen ziel tot de Heere, en voor zover het

de Heere behaagde licht te geven in deze weg. (Want het is Gods eer een zaak te verbergen.)
Dit waren dus twee onderscheiden zaken, waarbij ik het heldere licht en de genadige tegenwoordigheid van de dierbare Geest niet ontberen kon, of ik zou hebben moeten omkomen. Die enig Goddelijk onderwijs genoten heeft en door genade hiervan iets heeft leren kennen, zal mij hierin wel verstaan.
In bijzondere beproevingen geeft de Heere bijzondere genade, in bijzondere diepten Zijn bijzondere tegenwoordigheid. Het komt er maar op aan, of wij in een rechten weg, en daarin met God, verkeren; al is dan ook alles tegen, al blijven wij alleen met God over, al geraken wij in nog zulke grote engten, duisternissen en diepten, zo God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn?
Nu komt het licht van Jezus dierbaar kruis (Jes. LII1), dan de eeuwiglevende kracht van Gods onwankelbaar Verbond (Jes. LIV) hun heerlijkheid tonen, dan de kracht der beloften haar vervulling ontvangen. Alle instrument, dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, en alle stem, die zich tegen u in het gericht verheft, zal niet bestaan; dit is de erve der knechten des Heeren, en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere. De Heere werpt Zijn belofte zo maar niet voor de voeten, nee, wij moeten daarvoor gepaste voorwerpen gemaakt worden door God de Heilige Geest, opdat de belofte zou passen met en op de toestand, waarin wij ons bevinden, en opdat de waarheid blijkt waarheid in ons te zijn, en alzo de diepte van de weg steeds meer openbaar make de heerlijkheid van de Leidsman in het leiden der blinden (volgens Jes. XLII: 16. 1 Petrus IV: 12, 13. Jes. XLVIII: 107. 1 Petrus I: 7), en het licht van Gods gebod tegenover de duisternis van de weg. Spr. VI: 23. Ps. XIX: 9.

Ik geraakte in grote verlegenheid, hoewel nu niet in zo grote aanvechting, maar in stil vertrouwen op de Heere, en smeekte om licht en opening in deze toestand; waarop ik na lang smeken dit antwoord ontving en tot deze woorden geleid werd: En Jacob bleef alleen over, en een man worstelde met Hem, totdat de dageraad opging. Gen. XXXII: 24. En Hij zeide: laat Mij gaan; want de dageraad is opgegaan. Maar hij zeide ik zal II niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent. Ik werd (naar ik hopen mocht) in dit licht geleid tot vier zaken.
1. In mijn tegenwoordige toestand alleen over, maar met God.
2. Hij zeide: laat Mij gaan; want de dageraad is opgegaan.! Hierdoor ontving ik licht in hetgeen vooraf was gegaan.
3. In dit worstelen met God ontving ik de zekerheid der verlossing.
4. Daar de Heere Zichzelf hier gaf als zijn onderpand.

Ik mocht de Heere nu smeken dat deze inleiding de weg mocht blijken te zijn tot de rechte uitleiding, opdat uit deze engte ruimte, uit deze duisternis licht, uit deze benauwdheid verlossing, uit deze dood het leven mocht geboren worden, en dat de worsteling Godes en de verlossing volgen mocht, tot eer Zijns Naams, uit kracht Zijner waarheid, tot verlossing Zijner gevangenen (Ps. CXXVI 1-3), tot beschaming van hel en ongeloof.
De kracht der waarheid wordt dan eerst verstaan, wanneer wij er in geoefend worden: het licht der waarheid gezien, wanneer wij in de duisternis wandelen, namelijk in zulk ene. duisternis. Zach. XIV: 7. Volgens de beloften: En het zal geschieden ten tijde des avonds, dat het licht zal zijn. Geen duisternis, welke ontstaat door in de zonde, te leven (want daarmede kan de Heere geen gemeenschap hebben); maar duisternis welke ontstaat door ontdekking van lijden, strijd, aanvechting, gemeenschap in het lijden met anderen van Go ds volk. 1 Petrus II: 19. 1 Petrus IV: 16, 19.

Als de Heere Zijn kinderen alleen tot en bij Zich neemt, heeft Hij ze wel eens bijzondere zaken te zeggen en bijzondere lessen te leren. Openb. III: 8. Openb. XV: 4. Jer. X: 7. De Heere toonde mij dan, dat het geloof, waar het door des Geestes kracht geoefend wordt, een heilige, kloekmoedige genade is, ofschoon op zichzelf niets, maar gegrond in en vloeiende uit de liefde Gods en als omzet met een gouden keten van genaden. 1 Cor. XIIT. Deze liefde door des Geestes kracht geoefend en bij des Geestes licht geleid, is een Godverheerlijkende genade. Zij staat als gegrond in de waarheid Gods en in het dierbare bloed des Borgs, bevestigd door Zijn leven en Zijn opstanding.

Dit is geen blote kennis, maar de ziel ervaart de kracht hiervan in de beproeving, door de kracht en de inwoning van God de Heilige Geest. Grote genade is er nodig om in de beproeving staande te blijven, om in schijnbaar afbrekende wegen aan God vast te houden. Wanneer de Heere zich echter in een weg komt te openbaren, dan doet Hij het werk, en legt ons als het ware aan Zijn voeten.

Het geloof is een wondere genade, een wonderwerk van God. Het heeft geen voeten om te gaan, geen handen om iets te doen, ook zelfs geen kracht om tegeloven. Hoe armer aan geloof de beproefde in de beproeving door de kracht van de Heilige Geest bij God gebracht wordt, hoe veiliger hij is. Men wordt dan door de Heere gedragen (Jes. LXIII: 9), door de dierbare Verlosser aan Gods harte gelegd, en d a ar ontvangt het geloof ogen om te zien, zodat het, geleid in de binnenkameren van Gods eeuwig liefdehart, God slechts laat werken; daarin alleen bestaat al de kracht van het geloof. Daar ontvangt het kracht om te worstelen, handen om God vast te houden, opdat daarin de heerlijkheid van Zijn werk, de volheid Zijner liefde meer geopenbaard worde. De ziel begeert dit ook zo, omdat zij door ervaring weet, dat dit de weg is, waarin God zich openbaart.

Wanneer God de Heilige Geest ons leidt, ontneemt Hij ons elke steun (van welke zijde uit- of inwendig wij dien ook zouden verwachten), zodat ons niets overblijft dan God alleen. Vinden wij genade in de ogen Gods, zo worden wij hierdoor in de waarheid geleid. (Ziet, de hand des Heeren is niet verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen, en Zijn oor is niet zwaar geworden, dat het niet zou kunnen horen. Jes. LIX: 1. Jes. L: 2. Jer. X: 6, 7); dan zien wij de kracht, het licht, het leven, de onveranderlijkheid der waarheid. Want God is geen man dat Hij liegen zou, of eens mensen kind, dat Hem iets berouwen zou; zou Hij het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken? Ps. LXXXV: 11, 12.

Het geloof buigt onder, komt met ledige handen voor God, hoe en op wat wijze de Heere het ook beproeft. Het spreekt aldus: *Heere! ik ben niet waardig, dat Gij mij zoudt horen; maar ik gevoel door Uw tegenwoordigheid, door de kracht welke Gij mededeelt, door het geloof dat Gij versterkt, de hoop welke Gij verlevendigt, de liefde welke Gij werkzaam maakt, dat Gij mij hoort.*

Zo wandelt het geloof met zijn God, verbant de Heilige Geest alle vreze, vernietigt Hij de aanslagen der hel, ondersteunt Hij onder de aanvechtingen in het gebed, als van onder eeuwige armen. O, wie zou het naar waarde kunnen bespreken of beschrijven, waar het geloof, in de beproeving aldus ondersteund door haar God geleid en gebracht wordt.

Dit is zeker dat het geloof, waar het met God wandelt, al is het nog zo duister, nooit in de duisternis is. Want dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat zo wij iets bidden naar Zijnen wil, Hij ons verhoort. 1 Joh. V: 14, 15.

Het geloof pleit bij de Heere op alles wat het reeds ontvangen heeft: en de ziel, ondersteund door de beloften, hoopt op God. en waar zij zich onbekwaam ziet dit bevel op te volgen, pleit zij op Gods liefde en macht, dat Hij in haar werke het willen

en volbrengen naar Zijn welbehagen.
Dit geloof is vergezeld door de kracht en de inwoning van God de Heilige Geest, door een hope, welke zij bij ogenblikken reeds bevestigd ziet, daar zij gevoelt dat de Heilige Geest haar hierin versterkt en door de liefde werkzaam maakt, want de liefde van Christus dringt haar.
Deze liefde is gegrond in het eeuwig Verbond en in het dierbare bloed des Lams. In deze liefde, zo ontdekte de Heere mij, was mijn hoop gegrond, in deze weg. De Heere deed mij zien, dat Hij mij door de openbaring van dit lijden, uit kracht van Jezus leven en opstanding, verlossing zou teweeg brengen, omdat Jezus leeft. Want Hij moet als Koning heersen, totdat Hij al Zijn vijanden zal gelegd hebben tot een voetbank Zijner voeten.

Nu behaagde het de Heere mij verder in te leiden en bij deze woorden te bepalen: "Die onze zielen in het leven stelt en niet toelaat dat onze voet wankele." Ps. LXVI: 9. Nu werd ik verder hierin geleid: "Want Gij hebt ons beproefd, o God! Gij hebt ons gelouterd, gelijk men het zilver loutert. Gij had ons in het net gebracht, Gij hadt .enen enge band om onze lendenen gelegd, Gij had de mens op ons hoofd doen rijden, wij waren in het vuur en in het water gekomen." Ps. LXVI: 10-12.
Op die tijd smeekte ik de Heere, dat het overige deel van deze psalm als een vrucht van het eerste mocht volgen, waarop ik toen dit antwoord ontving: Wie dankoffert, zal Mij eren, en wie zijn weg wel aanstelt, dien zal Ik Gods heil doen zien. Ps. L: 23. Het geloof ontdekte de Heilige Geest mij nu als een vrucht van de hope, een hoop die niet beschaamt, omdat de liefde Gods in het hart is uitgestort door de Heilige Geest. Deze liefde alleen houdt stand in iedere beproeving; deze liefde kleeft de Heere aan, maakt iedere last ligt, iedere plicht zoet, en keert uit God weer tot God; deze liefde gelooft alle dingen, verdraagt alle dingen, en alle dingen zijn mogelijk dengene, die gelooft. Joh. XV: 7. Joh. V: 15. Jer. XXIX: 12. Want het geloof ontvangt kracht uit zijn levenden Koning, kracht uit Zijn voorbidding: "Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude."
Men moet op deze wateren der beproeving zijn, om te weten wat de kracht dezer voorbidding betekent, en in zulk een grote nood van aanvechtingen verkeren om de heerlijkheid en majesteit van deze Koning, de kracht en ondersteuning van deze Hogepriester te leren kennen en waarderen. In de diepte, in de nood, leren wij eerst zien wie God, wie Christus is; daar leren wij Hem als zodanig kennen en komen wij enigszins in Jobs ondervinding: Ofschoon Hij mij ook doodde, zou ik niet hopen?
Op een dodend God hopen, een vertoevend God verbeiden: hierin ontdekte de Heilige Geest mij, naar ik hopen mocht, een grote verborgenheid, namelijk, dat dit zwaar beproefd geloof een schijnbaar afwijzend God vasthoudt en dat er meer geloof en hoop was in de afwijzing, dan kracht in mijn ongeloof en in mijn vrees. Dit is een trekking van zeer wonderbaren aard. "Laat mij gaan, want de dageraad is opgegaan, maar ik zeide: ik zal U niet laten gaan tenzij Gij mij zegenet. Die Uw Naam kennen, zullen er op vertrouwen."
Het geloof vreest het meest voor zichzelf, voor a des wat de Heere niet geeft of werkt, vooral dan wanneer het blind in de weg is. Bij enig licht van de Heilige Geest is er in deze diepe afhankelijkheid reeds bevestiging voor het geloof. Die het verstaat kan het beter gevoelen, dan ik het beschrijven kan; het is slechts kenbaar door ondervinding. Het geloof loopt met zijn God door diepten, langs afgronden (Is. XVIII: 26-34. Jes. XLIII: 1, 2. Jes. LXIII: 12-14) en komt met de Heere weer in een effen weg. Jes. LXIV: 1-4. Jes. LXVI: 2, 5, 10. O, daar wordt de belofte aan de ziel vervuld (Jes. XL: 21-31); daar zijn de voeten geschoeid met de bereidwilligheid des Evangelies, om het

pad van des Heeren geboden te lopen, gefundeerd in een onwankelbaar Verbond (Jes. LIV), in het bloed des Lams, gebracht tot een gezicht van het leven en de opstanding van Christus (Rom. V: 1), gepast gemaakt voor Gods onveranderlijke beloften, die alle in Hem Ja en Amen zijn, Gode tot heerlijkheid. Zeker schrijver zegt hiervan: "Al Zijn toezeggingen zijn als diamanten ketenen, die Hij zich als het ware zelf aanlegt, en in welke Hij zich vrijwillig als gevangen aan Zijn kinderen overgeeft en deze ketenen der beloften Gods, met welke Hij zichzelf gebonden heeft, kan ook Zijn almacht noch ontbinden, noch verscheuren."

In die tijd ontving ik zoveel sterkte in de engte, waarin ik verkeerde, uit een schijnbaar afwijzend God, zoveel kracht en licht, dat ik dit als de weg zag, waardoor Hij mij genade schonk om met Hem te worstelen en te smeken met geween. Hoséa XII: 4-6. Daar is een hoop, welke op God hoopt, omdat de Heere zelf zich in de nood, als de hoop van Zijn volk mededeelt.
Ik ontving toen deze beide beloften:

1. De Heere heeft een welgevallen aan degenen die Hem vrezen, aan degenen, die op Zijn goedertierenheid hopen.
2. En de 2e was Jes. LXII: 36. Deze naam ontving Jacob na de worsteling.

Dit alles was echter slechts inleiding en voorbereiding, maar nog geen uitleiding. In sterkte gebracht (Jes. LIV), in dit licht geleid (Jes. LII1), door deze beloften ondersteund (Joël II: 27), mocht ik de Heere smeken om de openbaring van Zijn Naam, opening der gevangenis en het wegdragen van Zijn zegen.
Het behaagde de Heere mij nu te, bepalen bij de plaats, waar Hij mij gebracht had (Deut. XII: 5. 2 Kron. VII: 12. Ps. LXV: 3. Ps. LXIX: 14, 15, 34), en ik ontving de beloften: Ps. XCI: 14, 15. Ook liet de Heere mij niet in het onzekere, daar ik dit antwoord ontving: "Want mijn heil is nabij om te komen, mijn gerechtigheid om geopenbaard te worden." Jes. LVI: 1a. Het behaagde de Heere mij verder te leiden met veel leven voor mijn ziel in Rom. VIII: 28, 38. Die het voorwerp van deze heilsweldaad wordt, zinkt in en onder de Heere weg. De zondaar is in dit grote werk geheel buitengesloten. Alle deksels vallen weg, welke beletten zouden, de volheid te aanschouwen van Gods vriendelijk aangezicht in Christus. Jes. LX: 19.
Een oude belofte werd vernieuwd, en ik gevoelde door het leven, het licht en de kracht, waarmede God de Heilige Geest deze waarheid mijn arme ziel ontdekte. Onbepaalde overgave aan, liefde tot, vertrouwen op, rusten in en onderwerping aan de Heere en Zijn heiligen wil.
De Heere ontdekte mij, zo ik hopen mocht, in dit licht twee zaken: de heerlijkheid van Zijn Naam, waar uit opnieuw in mijn binnenste voortvloeide liefde tot Zijn eer en liefde tot Zijn volk. Hoe zoet was mij een plicht, waarin ik, ofschoon onder aanvechting, soms tot bezwijken toe, zoveel van mijnen God zien en genieten mocht.
In zulke wegen leert men eerst zien wie de Heere is in Zijn diepe neerbuiging en ontfermende liefde. Ps. XCIX. Ps. XX: 6-10. Exodus XVIII: 1-13. Zo maakt de Heere een weg voor de Zijnen, die nergens een uitweg zien, en opent voor hen Zijn eeuwig liefdehart in Christus. Welk een zalig voorrecht, wanneer het Verbond (Jes. LIV), Jezus dierbaar kruis (Jes. LII1) en beloften als een helderschijnend licht zijn in iedere duisternis, een sterke vertroosting in iedere nood, de kracht in iedere zwakheid, de verberging tegen iedere storm, de rustplaats in iedere bezwijking, de wapenen in iedere strijd, het schild tegen iedere aanval der hel, de pleitgrond in ieder gebed, het anker, dat de ziel bestuurt en veilig leidt, het leven dat zich openbaart in iedere dood. Col. II: 2, 9-15.

Mocht die dierbare Geest veler zielen, ook mijn arme ziel, gepast en vatbaar maken voor de heerlijkheid van deze Koning, onze harten steeds meer en meer bevestigen en verzekeren in de kracht, het leven en de heerlijkheid dezer waarheid (Hooglied I: 5, 6): Ik ben zwart doch liefelijk, gij dochters van Jeruzalem! gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Salomo, enz. opdat wij meer de binnenzijde der waarheid in haar heerlijkheid, inwendig geestelijk leren verstaan, en de kracht derzelve kennen, en de schoonheid van de Koning leren zien (Hooglied V), en de beloften in ons haar vervulling ontvangen. Jes. LII: 2, 3. Jes. XXXIII: 15-17.
Want alzo zegt de Hoge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont, en wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make de geest der nederigen en opdat ik levend make het hart der verbrijzelden. De Heere doodt en maakt levend, Hij doet ter helle neerdalen, en Hij doet weder opkomen. Hij voerde hen uit de duisternis, en de schaduw des doods en Hij brak hun banden.
Hoe groter de duisternis, hoe klaarder het licht; hoe groter benauwdheid, hoe klaarder de verlossing; hoe dieper de weg, hoe klaarder de openbaring der heerlijkheid Gods daarin is. De dood staat tegenover het leven; de duisternis tegenover het licht. Hoe groter de engte, waarin wij gebracht zijn, hoe klaarder de opening daarin. Want Hij heeft de koperen deuren gebroken, en de ijzeren grendelen in stukken gehouwen (Ps. CVII: 16), volgens de belofte: Jes. XLV: 2.
Welk een genade is het om op de Heere te wachten, waar wij Hem wachtende zien om genadig te zijn. Welk een genade om achter de Heere te blijven; wij verlangen dan niet meer dan de genade, welke het de Heere behaagt op zulk een tijd te geven. Hierin ligt al de kracht, al het licht, al het leven, al de sterkte der ziel.
Wij hebben de Heere dan in tweeërlei opzicht voor ons:
1. Als onze Beschermer, ons schild, ons loon, ons licht; en
2. wij als genade ontvangende om achter Hem te blijven, in gehoorzaamheid, in stilheid en erkentenis Zijn heiligen wil volgende in de weg waarin Hij leidt.

O, het is geen lichte zaak onder strijd en aanvechting, waar alles tegen ons schijnt en wij de uitkomst vrezen, de Heere blindelings te volgen. Zijn genade echter is genoeg, en Zijn kracht wordt in zwakheid volbracht. En zo God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn? Die ook Zijnen eniggeboren Zoon niet gespaard heeft, hoe zal Hij ons met Hem niet alle dingen schenken? Welk een genade is het, waar het de Heilige Geest behaagt het werk Gods aan te tonen, waarin alleen de heerlijkheid van Zijn Naam geopenbaard wordt.
Dit moet ik hier nog bij aanmerken, dat het de Heere altijd behaagde mij eerst in deze weg de zaken met veel klaarheid in te leiden, eer ik het doorleven moest, en dan kwam de proef op de som, waarin - dit mag ik tot roem van Gods genade hier bijvoegen - de Heere mij nimmer beschaamd maakte. Maar hoe zou dit ook? De Heere beproeft altijd Zijn eigen werk. En dit mogen wij, in welk een geval of toestand wij ons ook bevinden, voor een toetssteen houden, dat dit Gods werk is.

Daar ik echter geheel blind in deze weg was, handelde de Heere zeer liefderijk met mij, door mij vooraf in de zaken, die komen zouden, met veel licht, leven en klaarheid te leiden; wanneer ik ze dan werkelijk doorleven moest, was ik er op voorbereid, en schonk de Heere genade en kracht daartoe, uit kracht van deze beide dierbare hoofdstukken, Jes. LIII en LIV, mij ondersteunende en voorlichtende uit Rom. V. Dit eerste deed mij dan wel eens denken, dat ik er reeds door was; maar kwam de zaak er werkelijk op aan, dan bracht mij dit een eind terug. Evenwel, de Heere schonk genade

en kracht, zo tot inleiding van Zijn werk, als in de beproeving daarvan, en beschaamde mijn verwachting nooit. Dit kon ook niet, daar ik blind in de weg was, alles van God moest uitgaan, alles, door Hem gewerkt en door Hem beproefd, ook tot Hem moest wederkeren. O, hoe houdt zulk een weg ons nauw aan God verbonden, en hoe wordt hierin Zijn heerlijkheid geopenbaard! Ik werd op die tijd geleid, of liever bepaald, bij de beide volgende waarheden: Zach. XIII: 1 en 2 Cor. I: 21, 22.
In dit licht begon de Heere mij te ontdekken, dat dit de weg was, waardoor ik gegaan was:
1. De beproeving, Zach. XIII: 9;
2. haar vrucht, 2 Cor. I: 21, 22.

Hier behaagde het de Heere mij verder in te leiden in deze zaken: de inhoud van het Verbond, namelijk Ik zal; de heerlijkheid van de Belover: Ik zal Zijn die IK Zijn zal; de vervulling der beloften: Zach. IX: 6. Het zal Mijn Naam aanroepen, en Ik zal ze verhoren, Ik zal zeggen het is Mijn volk, en het zal zeggen de Heere is mijn God. Zie ook 1 Petrus I: 6, 7. Ps. L: 15. Ps. XCI: 15. Joh. XX: 28.
Steeds vloeide hieruit nieuwe behoefte aan inleiding, opening, licht en leven, waarop het de Heere behaagde mij dit antwoord te geven: Daarom zal Mijn volk Mijn Naam kennen, dat Ik het zelf ben, die spreekt: Zie hier ben Ik, zie hier ben Ik. Jes. LXII: 6.
Ook behaagde het de Heere mij bij deze woorden te bepalen: Hij zond Zijn Woord uit, en heelde ze en rukte ze uit hun kuilen. En Hij voerde hen uit de duisternis en de schaduw des doods, en brak hun banden. Ps. CVII: 14,,
Verder, wanneer ik licht en inleiding van de Heere mocht smeken en het de Heere behaagde mij genadige toegang te schenken tot de troon der genade, kwam dit woord met kracht tot mijn ziel: Gij zult opstaan, Gij zult U ontfermen over Sion want de tijd, de bestemde tijd, om haar genadig te zijn, is gekomen.
Dit alles was mij een nieuwe pleitgrond aan de troon der genade, en achter de Heere wandelende, mocht ik de zoetheid smaken, als een vrucht van Jezus leven en opstanding, en de verborgenheid zien, welk een groot voorrecht het is, als de waarheid ons in de hand heeft, en wij niet de waarheid. Daar is het schepsel niets en God alles; daar werkt het schepsel niet, maar God.
O, wonder van eeuwige liefde! liefde even onbevattelijk als onveranderlijk: zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Wat wonderen van liefde en genade, van leven, licht, kracht en sterkte worden uit deze schatten en rijkdommen voor de arme zondaar medegedeeld. In dit licht zien wij wie God is, en wie wij zijn. Hebr. XII: 21-24. Door de duisternis, die in ons is, zien wij het licht niet, onderscheiden wij ook geen licht van de duisternis. Zal echter het licht schijnen in onze duisternis, het leven geopenbaard worden in onzen dood,. dan moeten wij, om dit te zien, door Goddelijke kracht, door Goddelijk licht, door Goddelijk leven, door Goddelijke wijsheid door Goddelijke liefde geheel uit en buiten onszelf gezet worden.
Wij worden hierdoor, waar de Heere in ons een goed werk begonnen heeft, verzekerd en verzegeld van het werk Gods in ons, en de Heere, Wien alleen de eer daarvan toekomt, ontvangt die ook uit kracht van Zijn eigen werk. Hij opent, en niemand sluit, en Hij sluit, en niemand opent.
Dikwijls behaagde het de Heere in die tijd; maar door het licht van Jezus dierbaar kruis en Verbond (Jes. LIII en LIV); mij zulk een genadige toegang te schenken, en gemeenschap met Hem, en de kracht dezer waarheden te doen ondervinden: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven; die door Mij ingaat, zal ingaan en uitgaan, en weide vinden. Ik ben de Alfa en de Oméga, het begin en het einde, die is, die was en die komen zal.

Tot hiertoe gaf de Heere licht en inleiding en werd ik enige tijd teruggeleid. God de Heilige Geest werkt op die wijze, naarmate de ziel meer bevestigd wordt, klaarder en meer onderscheiden tot Gods eer, tot roem der vrije genade en tot bevestiging der ziel.

In die tijd behaagde het de Heere mij te leiden in deze waarheid: Micha II: 13, De doorbreker zal voor hun aangezicht optrekken, zij zullen doorbreken, en door de poort gaan, en door dezelve uittrekken, en hun koning zal voor hun aangezicht heengaan, en de Heere in hun spits. De kanttekening zegt: God zal zeker optrekken, alle vijandelijke beletselen van Zijn genadewerk uit de weg ruimen, de baan, gelijk men zegt, klaar en de weg open maken.
Wanneer God Zijn volk geestelijk en lichamelijk verlost, vernielt Hij hun geestelijke vijanden. Ik mocht de Koning zien in Zijn schoonheid, in Zijn reddende en verlossende liefde en macht, als een Koning des vredes. Waar Hij Zich als zodanig komt openbaren, is er vrede in de volle betekenis van het woord. Jes. LXII: 1 0-12. Jes. XXXIX: 10, 11. Ezech. XXXIV: 23. Micha V: 3. Micha VII: 54. Jes. XLIX: 11, 20. Uw Woord is een lamp voor mijnen voet, en een licht voor mijn pad. O Heere! ik verlang naar Uw heil, en Uw Wet is al mijn vermaking.
Zo is het in waarheid met de door Christus verloste ziel, niet als verdienende oorzaak, maar als vrucht van het nieuwe leven. En hoewel zij, uit kracht van het Verbond, door de Wet der Wet gestorven is, om Gode te leven, zo dient die Wet toch nog gedurig als een licht èn om haar te overtuigen van haar diepe ellende, èn om haar een tuchtmeester te zijn tot Christus, in het licht des Genadeverbonds, in het licht van Christus' dood en lijden, Hem ontdekkende als de Borg, die de Wet in al haar delen volbracht heeft.
De beschouwing van Christus is nog gans iets anders, dan dat wij Hem als zodanig genieten, en als zodanig gebruik van Hem leren maken. Hiertoe is nodig die ontkleding door God de Heilige Geest, om ons te overkleden, en alzo door de openbaring van Christus' lijden en dood in ons, ons vatbaar te maken voor de openbaring van dat leven, dat Jezus Zelf is. Hoe echter zal de ziel licht en duisternis, dood en leven in zich leren onderscheiden, dan door ontdekkende genade van de dierbare Geest? Hetzelfde licht, dat haar vroeger in haar veroordelende en verdoemende kracht scheen te doden, openbaart haar nu door Christus leven en opstanding, het leven, het licht, de heerlijkheid en zaligheid daarvan. Joh. VI: 29-58. Joh. VII: 38. Joh. X: 1-30. Joh. XI: 25-27. Joh. XII: 24, 25.
O, wie kunnen de heerlijkheid van dit werk Gods verstaan, dan zij, die hierin dagelijks door God de Heilige Geest onderwezen worden? Welk een grote verborgenheid om door Jezus leven uit de dood, door Jezus lijden en dood dit ware leven deelachtig gemaakt te worden! Hoe zal de ziel leren verstaan en de vruchten genieten van het Verbond, de vruchten van Jezus leven en opstanding, zo zij in deze diepte niet geleid wordt, en niet inziet in die wet der volmaaktheid. Jac. I: 25. Matth. V: 19. Jac. II: 17-26. In dit licht zien wij het licht.
Ik mocht in die tijd veel genieten van des Heeren kennelijke tegenwoordigheid, in Hem rusten en op Hem betrouwen. Ps. XVII: 6-8. Ps. IX: 20, l1. Zoete vrede mocht ik smaken, welken niet van mij werd weggenomen. Hoséa II: 27-22. Ik mocht toen de Heere slechts smeken om licht in mijn toestand, opening voor mijn ziel, losmaking van banden. Het was mij echter vergund, ofschoon gebonden, in veel ruimte met de Heere te wandelen. Zo bang en aangevochten, en toch zo krachtig ondersteund! Zo veel licht in zo grote duisternis, zoveel kracht in zo grote zwakheid!
O, welk een helderschijnend licht mocht ik genieten van het Verbond en het kruis, in het licht der beloften (Jes. LIII en LIV), in zulk een grote duisternis, onder zo

hooggaande aanvechtingen der hel. In deze toestand trachtte de vijand mij af te houden van het gebed: waarin was nu mijn sterkte?

Waar ik aan de een zijde gedrongen werd om niet te bidden, en aan de andere zijde niet bidden kon, werd ik geleid:
1. Tot aan het hoog vertrek, waarin de Heere mij gebracht had, Deut. VII: 12. 2 Kron. VII: 12;
2. Kon ik slechts pleiten op het licht, dat in deze duisternis ontdekt werd (Jes. LIII en LIV), namelijk Zijn Naam, Zijn Verbond en Zijn beloften; de Heere hierom smekend, werd ik in de volgende waarheden geleid: Ezech. XXXIV: 23-26. Jer. XXIII: 6. Jer. XXXIII: 14-16. Jer. XXXI: 31-33. Jer. XXXII 39-41. Zach. III: 9.
Ik mocht de Heere smeken om licht en inleiding, om Zijn Vaderhand en Vaderhart, niet slechts om de beschouwing dezer waarheden, maar om genot van haar vruchten. Nu zie ik echter: hoe meer wij tot de genieting dezer vruchten geraken, hoe armer, naakter, hulpelozer en blinder wij in onszelf worden.
In deze behoefte echter zag ik een vrucht van de beloofden Trooster en Heiligmaker, God de Heilige Geest, en gevoelde ik iets van de kracht der belofte: die van dit water drinkt, zal in eeuwigheid niet meer dorsten, en dat water, dat Ik hem geven zal, zal in hem worden, een fontein, springende tot in het eeuwige leven. Jes. XXXII: 15-17. Jes. XXXIII: 16, 17 vergelijk met Ps. XV: 2. en XXIV: 3. En ik mocht onder al de aanslagen der hel, aan welke ik onderworpen was, zeggen: Tegen Zijn sterkte zal ik op U wachten: want God is mijn hoog vertrek. De God mijner goedertierenheid zal mij voorkomen. Ps. LIX: 10, II.
Hier ontving ik nu niet slechts een blote beschouwing, maar sterkte uit het Verbond (Jes. LIV), licht, leven en ondersteuning in en door het licht van Jezus dierbaar kruis (Jes. LII1), in het lijden. Zodat ik betuigen mocht: O, die hoogte, die diepte, die lengte en die breedte der liefde Gods in Christus! die stromen van vrije genade, vloeiende uit Gods eeuwige liefde en onwankelbaar Verbond, als een vrucht van Jezus leven en opstanding! Ps. LXVIII.
Hier ondervindt de ziel de waarheid van hetgeen zeker schrijver zegt: "Eer zij onze Koning, die de Heere onze gerechtigheid is, hebbende de wet verhoogd en verheerlijkt, waarom de Heere lust aan hem heeft, om Zijner gerechtigheid wil. Eer zij Hem, die de zonde verzegeld heeft, zodat zij nimmer meer macht heeft om te heersen of te verdoemen. Hij heeft de zonden veroordeeld in Zijn vlees . Eer zij onze grote Verlosser, die het Verbond bevestigd en zeker gemaakt heeft! Eer zij Hem, die zichzelf in de dood heeft gegevenen als Overwinnaar daaruit is gekomen, dragende de sleutels des doods en der hel! Eer zij Hem, die de vlammen van Gods toorn uitgeblust heeft met Zijn eigen bloed! Eer zij onze Verlosser, die, ofschoon overgeleverd om onze zonden, opgewekt is tot onze rechtvaardigmaking! Eer zij Hem, die ten hemel gevaren is als onze Voorloper om onze Voorspraak te zijn bij Zijn Vader; die leeft om altijd voor hen te bidden! O, dat het ons vergund zij bij aanvang en voortgang iets te leren verstaan van dat nieuwe lied, Openb. V: 9-14.
Zalig en heilig is hij, die deel heeft in de eerste opstanding; over deze heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen priesters van God en Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen heersen duizend jaren. Openb. XXI: 6. Jes. LXI: 6. Petrus II: 9. Openb. I: 6 en V: 20."
Ziet, ik kom haastelijk. Zalig is hij, die de woorden der profetie dezes boeks bewaart. En Hij zeide tot mij: verzegel de woorden der profetie dezes boeks niet, want de tijd is nabij. Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe, en die vuil is, dat hij nog vuil worde, en die rechtvaardig is, dat hij nog gerechtvaardigd worde, en die heilig is, dat hij nog

geheiligd worde. En ziet: Ik kom haastelijk! en Mijn loon is met Mij, om een iegelijk te vergelden gelijk zijn werk zijn zal. Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde, de eerste en de laatste. Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de Boom des Levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad. Openb. XXII.
En een uit de ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij Dezen, die gekleed zijn met de lange witte klederen, wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen?
En ik sprak tot Hem: Heere! Gij weet het. En hij zeide tot mij: deze zijn het, die uit de grote verdrukking komen, en zij hebben hun lange klederen gewassen, en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij voor de troon van God en dienen Hem dag en nacht in Zijnen tempel, en die op de troon zit, zal hen overschaduwen. Zij zullen niet meer hongeren, en zullen niet meer dorsten en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte, want het Lam dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren en God zal alle tranen van hun ogen afwissen. Openb.: 9-17.
Niemand is er gelijk God, o Jeschurun! die op de Hemel vaart tot Uw hulp, en met Zijn hoogheid op de bovenste wolk. Deut. XXIII: 26-29.
En de Geest, en de bruid zeggen: Kom! en die het hoort,. zegge: Kom! en die dorst heeft kome, en die wil, neme van het water des levens om niet.

Geef, Heer! de Koning Uw rechten,
En Uw gerechtigheid
Aan s Konings zoon, om Uw knechten
Te richten met beleid.
Dan zal Hij al uw volk beheren,
Rechtvaardig, wijs en zacht,
En Uw ellendigen regeren
Hun recht doen op hun klacht.

Zoals ik dan reeds te voren zei: naarmate de duisternis toenam en de strijd zwaarder werd, nam het helderschijnend licht van Jezus dierbaar kruis (Jes. LII1), de sterkte der ondersteuning van het Verbond (Jes. LIV), het licht der belofte door de openbaring van Jezus leven en opstanding (Rom. V: zo, ook toe en behaagde het de dierbare Geest mij verder bij deze waarheden te bepalen: Ps, XLVI: 1-8. De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods, het heiligdom der woningen des Allerhoogsten. God is in het midden van haar, zij zal niet wankelen; God zal haar helpen in het aanbreken van de morgenstond. De heidenen raasden, de koninkrijken bewogen zich, Hij verhief Zijn stem, de aarde versmolt. De Heere der heirscharen is met ons, de God van Jacob is ons een hoog vertrek.
Als ook dit woord: De Heere heeft een welgevallen in Zijn volk, Hij zal de zachtmoedigen versieren met heil. De kanttekening zegt hiervan: Hij maakt ze heerlijk, nadat Hij ze gered en verlost heeft. Zie hiervan Ps. XVIII: 36. Ook hebt Gij mij gegeven het schild Uws heils en door Uw zachtmoedigheid of verootmoedigingen hebt Gij mij groot gemaakt. Dat is, zegt de kanttekening, Uw heilzaam, overwinnend schild of Uw heil dat mij als een schild geweest is; door het kruis, dat mij anders zou hebben moeten bederven, hebt Gij mij wonderbaarlijk machtig en groot gemaakt; of door Uw verhoren, dat is, doordien Gij mijn bidden verhoord hebt.
Het was op die tijd in het levendig besef van des Heeren tegenwoordigheid, de uitlatingen Zijner liefde en de bijzondere. sterkte, waarin de Heere mij geleid had, dat

ik staande bleef in de nood, waarin ik verkeerde. De Heere toonde mij op die tijd (naar ik hopen mocht) door het licht en het onderwijs van de Heilige Geest, dat mijn veiligheid bestond in achter en onder de Heere te blijven.
Het behaagde de Heere mij in zulk een nauwe gemeenschap met Hem te brengen en mij zulk een genadige toegang tot Hem te schenken, dat ik zien mocht hoe de lankmoedigheid en de liefde Gods samenging met de vrijmoedigheid des geloofs. Gans iets anders is het als de Heere de zaken op ons hart legt, dan dat wij met de zaken voor de Heere komen; het laatste is in ieder geval onze plicht, in het eerste ligt alleen onze kracht en onze grond van hoop in de behoefte en de begeerde zaken. Wat troost, licht en kracht ligt er in, wanneer God de Heilige Geest alzo in onze duisternis schijnt en wij blind zijn in de weg! Een blinde kan niet anders dan blindelings volgen; maar de geestelijk blinde kan wel ontdekt worden wie de Leidsman is, die leidt. Veel behoefte gevoelde ik op die tijd om de Heere te smeken, dat Hij mij niet beschaamd mocht maken in deze weg. Ps. XC1X: 6. Ps. XCIII: 3, 4. Ps. LXIX 14, 15, 16, 17. Ps. LV: 17, 18. Ps. XLI: 12. Ps. XXXIX: 14. De Heere deed mij zien de plaats, waar Hij mij gebracht had en waarin Hij verheerlijkt werd, en bracht dit woord met kracht tot mijn ziel: "die Mij eren, zal Ik eren." Ik gevoelde hierin veel hoop en sterkte, dat Hij mij niet zou beschaamd maken; ik mocht hem pleiten op Zijn woord: 10ep Mij aan in de dag der benauwdheid, Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren. Ps. XCI. Ja, het was een dag van benauwdheid voor Jacob; nochtans zou hij er uit verlost worden. Ik mocht de Heere smeken in deze beproeving om een genadige uitkomst (Zach. IX: 13) en haar vrucht (2 Cor. I: 21, 22); het een en het ander als een werk van de Heere en een vrucht van des Heeren Geest in Zijn eigen hand stellende, om het in mij, gans hulpeloze en blinde, uit te werken door de openbaring van Jezus leven in deze dood en alzo Zijn eigen werk tot Zijn eer te bekronen.
Ik mocht op hoop tegen hoop aan de Heere vasthouden.

Het behaagde de Heere mij krachtig te ondersteunen door op te klaren, hoe God zelf alles is voor het geloof en in het geloof. Het gans ontblote geloof (om dit woord te mogen gebruiken; want dit laat zich beter gevoelen en doet zich beter kennen door ondervinding dan door beschrijving) drijft als het ware op en in de levenden God; het geloof kan, - in welken weg of op hoedanige wijze de Heere het ook oefent, - niet zinken, omdat Jezus leeft. Het behaagde de geer mij na inleiding in deze sterkte te leiden tot dit gebed. Het geloof ontvangt onder het gehele besef zijner onwaardigheid steeds meer vrijmoedigheid, naardien de Heere de ziel steeds meer nabij komt.. Het geloof kan in zulk een zware pr oef niets zonder God. Ik spreek slechts als een blinde, die de weg niet weet; als een dwaze, die de wijsheid Gods nodig heeft; als een zwakke, die in alles de kracht Gods behoeft; als een gans hulpeloze, die niets kan of vermag; als een gebondene, mede gebonden; als een gevangene, mede gevangen.
Het geloof kan zich roeren noch bewegen; hoe veel behoefte is er dus om de Heere te smeken: *Ach, Heere! schenk mij armen, hulpelozen worm dat gebed, hetwelk Gij weet dat ik in deze weg behoef; dat van U komt als een gewrocht van Uw eigen Geest; dat U overwint; dat niet beschaamd maakt; dat in deszelfs uitkomst U opnieuw doet kennen als een Hoorder, der gebeden; dat U met de armen des geloofs omkneld houdt; zodat er niets zich tussenstelt, wat het gebed en Zijn verhoring zou kunnen verhinderen.*

Dit is, gelijk zeker godvruchtig schrijver zegt: "Zo slaat God aanhoudend op de klavieren van ons hart, opdat er de lieflijke muziek des gebeds uit voortkome." Ik ontving op die tijd in dien weg enige sterkte door het licht en de wending, welke ik

zag, dat de Heere in deze weg en toestand gaf, en mocht de Heere smeken om bevestiging, indien dit van Hem geweest was.
Ik werd bepaald bij de zaak welke de Heere op mijn hart gelegd had, en de goede uitkomst daarvan volgens Gods eigen getuigenis. Nog twee zaken werden mij voor mezelf opgeklaard uit kracht van het Verbond: dat ik, hoewel een arme schuldige in mij zelve, nochtans als een bondeling toegang tot de Heere mocht vinden. O, dit is zulk een sterkte (die het kent, zal mij wel verstaan), vooral dan, wanneer men in hooggaande nood verkeert. Er is zo iets in, dat zich beter laat gevoelen dan beschrijven, daar het door de beschrijving veel van de heerlijkheid verliest welke men er in geniet. Het is het komen, het naderen van de Heere tot de ziel, het gevoel en besef Zijner liefde tot ons, Zijner tegenwoordigheid. Wij zien, bezitten, genieten, ontvangen alles van de Heere, waar wij in onszelf alles missen.
O, het geloof is, waar het door God de Heilige Geest in de rechte beoefening wordt gebracht, een ontledigende genade. Het is door God aan God gebonden, en de Heere is gebonden aan Zijn Woord, uit kracht Zijner eeuwige liefde, uit kracht van Zijn Verbond, uit kracht van Jezus leven en opstanding, uit kracht Zijner beloften, die alle in Hem Ja en Amen zijn, Gode tot heerlijkheid. Het geloof leert door de kracht en het licht en de onderwijzingen van God de Heilige Geest het peillood in de diepte werpen; het geloof zoekt en graaft steeds dieper en dieper naar het fondament, niet slechts in de beschouwing der waarheid, maar in het leven, de kracht en de heerlijkheid der waarheid in de ziel. 1 Cor. II: 9-16. 2 Cor. III: 18.
Dit licht stelt Gods deugden in Zijn vergevende liefde en reddende macht, in het helderste licht. Micha VII: 18-20. Al deze ontdekkingen schenken van de ziel steeds meer vrijmoedigheid, en zijn als zo vele wegbereidsters voor de naderende verlossing. Het gaat alles van de Heere uit en de enige grond van hope, het enige licht, de enige sterkte, bestaat juist hierin, dat de Heere alles doet en alles werkt, en ons buiten zet. De ziel zoekt en begeert in alles de eer Gods. - Verder behaagde het de Heere mij in te leiden in de plaats, waar Hij mij gebracht had (Deut. XII: 5. 2 Kron. VII: 12), de pleitgrond (Jes. LIII en LIV), het gebed (Joh. XVI: 7), de veiligheid der plaats. Ps. XCI.
Nog een andere pleitgrond, welken de Heere mij met veel klaarheid ontdekte was Zijn eigene liefde en ontferming, Zijn bijzondere ontdekkingen, aan mij, de onwaardigste zondares, medegedeeld. Ik mocht dus al het van de Heere ontvangene in Zijn eigen hand als wedergeven, Hem smekende om dat geloof, hetwelk, door Zijn Geest gewerkt, als een vrucht Zijner liefde, door het geloof uitgestort, de hoop op de God mijns levens niet zou beschamen. Iedere toenadering van de Heere schonk mij nieuwe sterkte, nieuwe vrijmoedigheid. Zie 2 Kron. VII: 1.4. De kanttekening zegt hiervan: Die van Mij hun naam hebben, of naar Mij genaamd worden, zij worden Gods kinderen genaamd, des Heeren erfdeel en Zijn eigendom. Het aangezicht des Heeren te zoeken is Hem te leren kennen, alzo Hij zich geopenbaard heeft in Zijn Woord en werken en tekenen Zijner genade, onder dewelke in het oude Testament geweest is de Arke van het Verbond. Zie hiervan Deut. XII: 5. De Arke van het Verbond zijnde een bijzonder teken mijner tegenwoordigheid, daar Ik vaste in Mijn tabernakel beruste. Zie ook Ps. XXIV: 6 en XXVII: 8. O, welk een sterkte, welk een licht, welk een kracht in de nood!

Het behaagde de Heere mij bij vernieuwing een klaar en zalig gezicht te schenken in een lijdende Christus (Jes. LII1), in de onwankelbaarheid van Zijn Verbond (Jes. LIV), en vernieuwde inleiding in Rom. V: 10, 11. Nu kwam er, vergezeld met het licht en de kracht van de Heilige Geest, een vernieuwd roepen tot God om de openbaring

van Zijn leven in deze dood, een aanroepen in Jezus Naam, in de ontdekte noden. Ik mocht de Heere pleiten op Zijn eigene beloften, dat Zijn ogen open en Zijn oren opmerkende mochten zijn op het gebed dezer plaats; om de kracht, het licht, de liefde en de tegenwoordigheid van de dierbare Geest, daar ik zonder dezelve zeker zou bezweken zijn. Ik zag nu dit Woord bevestigd: 2 Cor. I: q. 2 Cor. III: 7-11. Rom. VI: 7. Gal. II: 20. Ik hoopte dat de Heere mij deed zien, hoe in deze weg van lijden de ziel vatbaar gemaakt werd voor de openbaring van Jezus leven en opstanding, voor de kracht en de beloften van het Verbond, waarin de Belover Zich verheerlijken zou, door de vervulling Zijner beloften, de verhoring des gebeds in de redding en verlossing uit deze weg. De Heere deed mij zien, dat, hoe zwaarder de beproeving des geloofs is, hoe dichter men bij God is. Het geloof heeft niets in zichzelf, alles in God; vandaar het licht en de zekerheid, dat alles, wat het ontvangt, van de Heere komt, en door Zijn Geest gewrocht wordt. In dit licht mocht ik zien, hoe de Heere uit deze dood leven, uit deze duisternis licht, uit deze engte ruimte zou te weeg brengen, door de openbaring van Jezus leven. Zie ook Jes. LXIII: 9.
Hij, t. w. Christus, heeft ze van hun vijanden verlost, Hij was benauwd en bedroefd vanwege hun ellende; zo wordt Christus vervolgd in Zijn heilige ledematen. Matth. XXV: 45. Zach, II: 8. In al hun benauwdheid was geen benauwdheid, maar een goedertieren, Vaderlijke kastijding, of aldus: in al hun benauwdheid is Hij geen vijand of tegenpartijder geweest, maar de Engel Zijns aangezichts heeft ze behouden. De zin is: Hij heeft ze wel benauwd, maar niet als hun vijand; Hij is de Engel die voor Zijn aangezicht is, die zorg draagt voor hun zaligheid, t. w. Christus. Exodus XXIII: 20. Hij heeft ze verlost, omdat Hij ze beminde. Deut. VII: 7, 8, 9. Alsof hij zeide: Hij heeft ze op Zijnen rug geladen en gedragen, gelijk een arend zijn jongen draagt (vergel. Deut. XXXII: 11. Jes. XLVI: 4), al de dagen der oudheid (vs. 12), van die tijd af, dat Ik ze geroepen heb om mijn volk te zijn. Ps. LXVI: 3.

Het behaagde de Heere mij daarna verder in te leiden, waarin ik steeds meer licht in de duisternis, leven uit de dood mocht geopenbaard zien. De Heere toonde mij dat alles, waarin ik vóór de Heere zou zijn, de Heere de eer zou benemen; maar in alles waarin de Heere vóór mij is, mij bewaren en beveiligen zou, Hij aan de eer zou blijven. Ik zag, dat mijn grootste vrijheid bestond in onder, achter en met de Heere te wandelen. Zou er wel groter, wel heerlijker vrijheid voor de ziel zijn, dan die, welke haar oorsprong heeft uit het eeuwig liefdehart Gods en door en met Christus, die de fontein des levens zelf is, uit kracht van dit Verbond (Jes. LIV), uit kracht van dit kruis (Jes. LII1), uit. kracht van de openbaring van dit leven (Rom. V: 10), uit kracht der beloften die alle in Hem Ja en Amen zijn, Gode tot heerlijkheid? Is dit niet uit de fontein des Levens zelve gedrenkt te worden, die springt tot in het eeuwige leven? Al is iedere toegang gesloten, hier is de geopende weg zelf, om toegang tot God te vinden, en nog meer.
God de Vader zelf spreidt hier al Zijn liefde, genade en volheid in Christus voor de arme ziel ten toon. Is het niet zalig om genade te aanschouwen, Zich op genade over te geven, door genade omvat en ingesloten te zijn, door genade gezocht, door genade gezaligd, door genade verlost, zich in genade te verliezen? O, waar neemt genade haar begin, haar voortgang of haar einde? Genade overstroomt alles in haar loop en neemt weg wat haar in haar vrijen loop verhindert. Door genade houdt God de zinkende ziel en houdt de zinkende ziel God vast. Uit genade verkoos Hij ons; uit genade riep Hij ons; uit genade rechtvaardigde Hij ons; uit genade heiligt Hij ons; uit genade hoort, redt en verlost de Heere Zijn volk. Hebr. II: 10, 11, 12.
O, dat die dierbare Geest de fontein des levens opene en ons van dat levende water

geve, dat zich openbaart in iedere dood. Rom. V: 10. Hieraan kunnen wij ons van de waarheid onzer genade verzekeren en worden wij verzekerd van de waarheid in ons. 1 Joh. III: 18-24. In dit licht wordt Christus gezien als de Doorbreker voor Zijn volk. Hij is de Koning der overwinning (Openb. XIX: i1-16); dood, duivel en hel moeten voor Hem zwichten. Moeten niet alle banden geslaakt worden door Zijn kracht en macht, door de openbaring van dit leven? Zou al zo o de dierbare Koning, niet verschijnen tot hulp van Zijn hulpeloos volk? Om te zeggen tot de gebondenen gaat uit; tot hen die in duisternis zijn: komt te voorschijn? Zij zullen op de wegen weiden, en op alle hoge plaatsen zal hun weide zijn. Zij zullen niet hongeren, noch dorsten, en de hitte en de zon zal hen niet steken, want hun Ontfermer zal ze leiden, en Hij zal hen aan de springaders der wateren zachtkens leiden. Jes. XLIX 9, o. Hoort des Heeren Woord, gij die voor Zijn Woord beeft! Uw broeders die u haten, die u verre afzonderen om mijns Naams wil, zeggen: Dat de Heere heerlijk worde! Doch Hij zal verschijnen tot ulieder vreugde; zij daarentegen zullen beschaamd worden. Jes. LXVI: 5. Jes. V: 19, zo. Één straal licht in deze duisternis, één straal leven in deze dood, één opening in deze gevangenis, welke uit de hemel tot de ziel neerdaalt, is van eeuwige waarde, meer dan enig zelfbedrog van vermeende vrijheid.
Nee! niet slechts de beschouwing -der waarheid zaligt en heiligt, maar de inwendige kracht en het leven daarvan door God de Heilige Geest aan het harte medegedeeld; over de waarheid te spreken is geheel wat anders dan er uit te spreken, dan te getuigen de dingen welke ons door Goddelijke kracht, door Goddelijk licht, door Goddelijk leven, door Goddelijke wijsheid zijn medegedeeld, te vertellen en te getuigen de dingen, die wij gezien en gehoord en ervaren hebben. Gij zijt mijn getuigen, want gij zijt van de beginne met Mij geweest. Verschrikt niet en vreest niet; heb ik het u van toen af niet doen horen en verkondigd? want gijlieden zijt mijn getuigen. Is er ook een God behalve Mij? Immers is er geen andere rotssteen. Ik ken er genen. Jes. XLIV: 8.
Nee, niet slechts de blote beschouwing, maar het leven en de kracht der waarheid, moeten wij in ons ervaren, door het leven, het licht en de kracht van de Heilige Geest, opdat wij mogen verkondigen de deugden desgenen die ons geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Ja, dan kunnen we vertellen de dingen, welke wij gezien en gehoord hebben, dat de blinden ziende worden, de kreupelen wandelen, de melaatsen gereinigd worden, de doven horen, de doden opgewekt worden, de armen het Evangelie verkondigd wordt. Luc. VII: 22.

Het behaagde dan de Heere mij vernieuwde opening, licht en leven te schenken in Jes. LIII en LIV. Ik zag: hier was het licht der blinden, het leven der doden, de kracht der zwakken, het rantsoen voor schuldigen, rijkdom voor de armen, voedsel voor de hongerigen, water voor de dorstigen, kleding voor de naakten, genezing voor zieken. losmaking voor gebondenen, opening der gevangenis. Ik ontving hierdoor nieuwe opening, nieuwe kracht, nieuwen pleitgrond, door de kracht van de dierbare Geest, om de openbaring van Jezus leven in deze dood. Hier wordt Christus in al Zijn volheid, schoonheid en algenoegzaamheid tentoongespreid, de Heere verzoend en bevredigd in Hem. Iedere straal licht, die van boven komt en in de duisternis schijnt, geeft licht, kracht en leven, wapent tegen de aanslagen der hel, geeft hoop op verlossing. Het geloof heeft niets in zichzelf, ontvangt alles uit de hand van God, laat Gode de eer, geeft alles aan de Heere weder als pleitgrond en hoop op God.
Het geloof werkt uit, wat Gode door Zijn Woord en Geest ingewerkt heeft. Zwaar was de strijd, maar het geloof staat met en in de kracht Gods. Wat onmogelijk schijnt bij de mens, is mogelijk bij God. Alle dingen zijn mogelijk dengene die gelooft. Het geloof moge in de beproeving menige aanslag onderworpen zijn, het kan met God niet

vallen, wanneer het staat binnen het Verbond (Jes. LVI: 5), met het kruis, in het Woord en de beloften. Jes. LIII en LIV. Hoe zwaar ook beproefd, mijn ziel gevoelde op die tijd steeds meer de naderende verlossing, zag steeds meer in het licht, dat van boven straalde, ontwarring in de verwarring, licht in de duisternis, de openbaring der heerlijkheid Gods in deze beproeving. In dit licht mocht mijn bevende ziel de Heere aankleven in gebed en smeking. Het geloof ontvangt door het licht van de Heilige Geest een nieuw gezicht op de Heere, nieuwe hoop op Hem. Het geloof, door God de Heilige Geest geoefend, ontvangt met en door Christus een gezicht door en over alle zwarigheden heen, een gezicht in het eeuwig liefdehart Gods. Dit is de fontein, waaruit het geloof ontvangt en gedrenkt wordt in de hitte der verdrukking, een fontein welke nooit ledig is. En zij hadden genen dorst, toen Hij hen leidde door de woeste plaatsen; Hij deed hun water uit de rotssteen vlieten; als Hij de rotssteen kliefde, zo vloeiden de wateren daarheen. Jes. XLVIII: 21.
Het geloof leunt in de woestijn op zijnen Liefste en ontvangt genade om met Christus alles voorbij te gaan, wat het in deze weg ontmoet. Het geloof, als omzet door en bewaard in God, keert steeds weer tot zijnen oorsprong. Het geloof is een gave Gods; de oefening verhoogt de kracht, opdat al steeds meer de heerlijkheid van de Drie-enige God daarin geopenbaard worde. Het geloof wordt bijzonder ondersteund door deze zaken, het wordt geleid door Goddelijk licht, bewaard door Goddelijke kracht, versterkt door Goddelijke tegenwoordigheid, bestuurd door Goddelijke wijsheid, geleerd door Goddelijk onderwijs. Het wordt bevestigd door deze kenmerken in en te midden der beproeving. Ware dit het geval niet, de ziel zou bezwijken. Het geloof door God de Heilige Geest in het hart gewrocht, hoe ook beproefd, staat in God, ligt neer in God, wandelt met God, wordt bewaard in de kracht Gods, ontvangt menige toegang met en door Christus binnen het heiligdom. Vernieuwde opening en bijzondere inleiding ontving ik in Jes. LIV, door te zien de vastheid van te zijn binnen het Verbond.

Gebonden in deze band, daardoor gehouden en daarin bewaard, aanschouwt en geniet de ziel het werk van God de Vader, het werk van God de Zoon, het werk van God de Heilige Geest. Hoe meer dit heerlijk werk door God de Heilige Geest voor het zielsoog ontdekt wordt, hoe meer de ziel het verschil leert zien tussen werk en genade in beginsel en oorsprong. Hoe meer dit Goddelijk werk in de ziel wordt voortgezet, hoe meer de ziel uit zich zelve wordt gezet en gehouden door de kracht en inwoning van God de Heilige Geest. Hoe meer zij van dit Goddelijk werk ziet, hoe meer zij er naar verlangt en zich er aan onderwerpt. Het behaagde de Heere mij te leiden in dit licht, in de weg waarin ik verkeerde. Hoe scheen dit licht in de duisternis, hoe werd mijn ziel als tot de Heere getrokken om Hem te smeken om verlossing uit deze gevangenis, om redding uit deze banden door de kracht en het leven van de alles-overwinnende en machtige Heere Jezus! In dit licht zag ik licht en hoe meer geleid in het licht en de vrijheid van de band van het Verbond, hoe klaarder ik de verlossing zag, hoe meer mijn hoop en mijn geloof op God in Christus gesterkt werden en de vijand Zijn kracht verloor, ofschoon Zijn woede groot was. De kracht tot het gebed werd versterkt en verlevendigd; bij vernieuwing ontving ik veel opening en sterkte, in hoop op de Heere, dat de Heere van de wederpartijder zal verlossen, de gevangenis openen en ik, door genade! nooit zou wijken van de plaats, noch van het gebed, noch van de pleitgrond, noch uit het licht, noch uit de sterkte, waarin de Heere mij gebracht en bewaard had.

Ik gevoelde en ontving nog geen volkomen opening; maar werden de zware aanvallen

en bestrijdingen vernieuwd, ook het roepen tot de Heere vermeerderde; ik kreeg hoop op God, in gebed en vasten, smeking en geween, dat de Heere niet zal laten omkomen; bij vernieuwing ontving ik na deze zware strijd enige inleiding met meer doorbrekend licht, mijn hoop werd daardoor versterkt en Jezus ontdekt als de Weg (1 Petrus II: 21) en als de Waarheid Hebr. II: 11.
De Heere toonde mij in het licht hiervan, dat Hij, die in en door de waarheid geleid en geheiligd had, deze banden zou slaken, uit deze beproeving redden, de waarheid zou openbaar maken, door de waarheid verlossen en bevrijden zou, uit kracht van Hem, die de Weg, de Waarheid en het Leven is. En die leef, en Ik ben dood geweest, en zie Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods. Openb. I: i8. Jes. XLI: 4. Jes. XLIV: 6. Jes. XLVIII: 12. De waarheid kan niet misleiden hem, die door de waarheid geleid wordt. Jes. LIII. Ik zal de blinden leiden.
De Heere deed mij zien in het licht (Jes. LIII en LIV), dat de band, waarin ik gebonden was, van zulk een sterken hemelsen en Goddelijke aard was, dat het de kracht des vijands zou verbreken, de band, waarmede hij gebonden hield, zou losmaken en de vijand overwonnen worden door de openbaring van Jezus leven in deze dood. Uit dit leven (Rom. V: 20) vloeit in de nood, door de inwoning, de kracht, het leven en het licht van God de Heilige Geest, de kracht des geloofs (Hebt. XI: 24-34), de kracht des gebeds (2 Kron. VII: 12), de kracht der hoop (1 Joh. V: 24, 25) en der liefde, al zouden ook ziel en lichaam er onder bezwijken.
Hier leert men de Heere vasthouden, Hem pleiten op de laatste kruimel genade, die men als genade ontvangen heeft. Maar de Heere is mild boven bidden en denken, voegt in zulke wegen uit de overvloed Zijner genade genade tot genade. Waar de nood klimt, wordt steeds nauwer de pleitgrond aangebonden in dit licht, in deze kracht, om uit kracht van het Verbond (Jes. LIV), uit kracht van Jezus dierbaar kruis, in de Naam en in de kracht des Heeren de tegenstander te overwinnen. De poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen. Openb. II: 3. Iedere opening vermeerdert het licht, versterkt het geloof, de hoop op God, als op de God der waarheid.

Hierna ontving ik vernieuwde opening, zalige inleiding in Jes. LIII en LIV en kreeg ik te zien de gepastheid van, het Verbond en deszelfs inhoud. In dit licht geleid in Jes. LV: 1-3, was het veel zaligheid voor mijn eigene ziel, gebracht te zijn in de binnenkameren des Konings, in de vollen rijkdom van Gods vrije, vergevende liefde en genade in Christus. Hier wordt alles om niet geschonken: vergeving van schuld, opening der gevangenis, losmaking van banden, rechtvaardiging om niet, uit Zijn genade door de verlossing, die in Christus Jezus is. Ik zag en gevoelde de dierbaarheid van Jezus, wie Hij is, en wat Hij voor Zijn volk gedaan heeft door Zijn lijden en dood (Jes. LIII: 1 r), nog doet door Zijn leven en Zijn opstanding (Eféze I. Eféze II. Eféze III: 11-21. Eféze IV: 4-15); ik werd hierna geleid tot de kracht van het Verbond (Hoséa II: 17-22. Jer. XXXI: 33, 34. Rom. IX: 26. 1 Petrus II: 10), en de Naam des Heeren. Jes. IX: 5, 6.
Ik zag de volle heerlijkheid en sterkte van dien band van het Verbond, bestaande in de volheid van een Drie-enig God, namelijk in de verkiezende liefde des Vaders, de verlossende liefde des Zoons de toepassende liefde van de Heilige Geest, uit kracht der Paradijs-belofte (Gen. III: 15), uit kracht van Jezus leven (Col. II. 9-15), die door Zijn bloedig lijden en sterven de kop der slang vermorzeld en de gevangenis gevangen genomen had. Jes. LXI. Jes. LXII. Jes. LXIII.

Het behaagde de Heere mij daarna te leiden tot deze zaken: De belofte. Gen. XXII: 14, De Heere zal het voorzien! Waarom heden ten dage gezegd wordt: Op de berg des

Heeren zal het voorzien worden.
1. Het verzoek.
2. De toenadering des Heeren.
3. Het verzoek aangenomen; het gebed verhoord; de scepter toegereikt; in de binnenkameren des Konings geleid; tot de Naam des Heeren als een sterken toren gebracht (Spr. XVIII: 1. Ps. XC); de zegen des Heeren. Ps. XXIV.
Dit alles echter was, van achteren gezien, slechts inleiding van hetgeen ik werkelijk nog doorleven en beoefenen moest. In dit licht echter was de duisternis beter te zien en te onderscheiden, waar ik was door geweest. Ik ontving hierbij de kracht der belofte: En dit zal u een teken van de Heere zijn, dat de Heere het woord, dat Hij gesproken heeft, doen zal. Jes. XXXVIII: 7. De Heere is geen God van ja en nee, maar van Ja en Amen, de Ik zal zijn, Die Ik zijn zal. Nu dan, Heere, onze God! verlos ons, zo zullen alle koninkrijken der aarde weten, dat Gij alleen de Heere zijt. Jes. XXXVII: 20.
Wanneer het de Heere behaagt Zich, in de grootste noden, in Zijn gunst en liefde te openbaren, dan eerst zien wij de rijkdom en ervaren wij de kracht daarvan. Wat baat de beschouwing der waarheid? Zij is dood, levenloos en krachteloos op zich zelve. Nee! wij moeten gepaste voorwerpen gemaakt worden door de waarheid, voor de waarheid, om in de eerste plaats haar kracht en heerlijkheid te genieten, en om verzekerd te worden, dat wij uit de waarheid zijn. "En de zalving die gijlieden van Hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van node dat iemand u lere, maar gelijk dezelfde zalving u leert van die dingen, zo is zij ook waarachtig, en is gene leugen, en gelijk zij u geleerd heeft, zo zult gij in Hem blijven." Joh. II: 27. Jer. XXXI: 34. Hebr. VIII: 11. Genade is vrij en maakt vrij; zij is vrij in haar begin, heerlijk in haar oorsprong, volkomen in haar einde. Want uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen; Hem zij de heerlijkheid, aanbidding en dankzegging. Maar dan, en dan ook alleen, wordt de hoge waardij der genade gezien, erkend, ervaren, genoten, omhelsd en bevestigd. 2 Cor. I: 21, 22.
Welk een kracht ligt er in het gebed, niet in dat hetwelk men bidden noemt, maar in dat, hetwelk God de Heilige Geest in de nood, waarin men verkeert, in het hart en op de lippen legt. Het bestaat slechts in aan de Heere wedergeven, van hetgeen Hij ons zegt, dat wij Hem verzoeken zullen, in welk geval of toestand wij verkeren. Het is dit gebed, waarin de Heere alles gegeven, en tegelijk alles weggenomen heeft, wat het gebed des geloofs zou verhinderen. Ik kreeg zo op die tijd, in dien nood, de schakel van het geheel bij des Geestes licht te zien; als: de plaats, de pleitgrond, de aanwijzing van het gebed, de Naam, en de verhoring uit kracht daarvan. Joh. XV: 7. Wat is biddend wachten en wachtend bidden, anders, dan een verwachten van de Heere? Ps. CXXX: 5, 6. Ps. IX: 10, II, 19. Ps. X: 17. Gij ziet het immers; want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uw hand geve; op U verlaat zich de arme, Gij zijt geweest een helper van de wees. Ps. X: 14.

Het behaagde nu de Heere mij licht te geven in de toestand, waarin ik gebracht was, namelijk (2 Cor. IV: 11. Ps. CXVI: 34), het bevel dat ik ontving (Spr. XXIV: I1), het leven en de belofte, waarmede het vergezeld was (Rom. 11), de eeuwig levende kracht, waardoor het ondersteund werd (Jes. LIII en LIV), de stilheid, waarin ik gebracht was. Deut. XXXIII: 3. Thans vervulde de Heere Zijn belofte: Zo ik niet ten dage des kwaads, en ten tijde der benauwdheid bij de vijand voor U tussen kome. Uit zes benauwdheden had de Heere verlost, in de zevende zou het kwaad mij niet aanroeren; maar bewaard in en staande gehouden door de kracht Gods, door de band, waarin ik gebonden was, mocht ik staande blijven voor het aangezicht des Heeren,

met Hem die leeft, nooit wijkende van de plaats, noch van het gebed, noch van de pleitgrond, noch ui het licht, noch uit de tegenwoordigheid des Heeren door de kracht en inwoning van God de Heilige Geest, welke mij hier alleen bewaren kon. Jozua III: 17. Jes. XLIII: 1, 2. Rom. V: 10, 11. Jes. XLII: 16. De rechtvaardige zal zijn weg vasthouden, en die rein van handen is, zal in sterkte toenemen. Job XVII: 9. Zie ook Micha II: 13. De Heere zal zekerlijk optrekken, God zal alle beletselen van Zijn genadewerk uit de weg ruimen, de baan klaar en de weg open maken, wanneer God Zijn volk lichamelijk en geestelijk verlost. De Schrift voegt dit veeltijds samen. Jes. LXIII: 3-6. Jes. LIX: 16. Micha IV: 13. Wanneer God de vijanden zal gebruikt hebben om Zijn volk te verootmoedigen, zal Hij ze vertreden door de kracht huns Hoofds en Konings Jezus Christus. (Kanttekening) Deut. XXXIII: 17. Hoe mocht mijn ziel in de nood, waarin ik verkeerde, de volheid, de heerlijkheid, de vrijheid en de rijkdom der alles overklimmende liefde van de Drie-enige God inzien! 2 Cor. III: 17.
O diep verborgen heilgeheim, de wijzen en verstandigen verborgen, de kinderkens geopenbaard! Jer. XXXI: 3 Zij zullen kennen en vervolgen de Heere te kennen. Ja, de zaligheid is ons nu nader, dan toen wij pas geloofd hebben. Het pad des rechtvaardigen zal Zijn als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de vollen middag toe. Zie Luc. VIII: 9. Zalig hij, dien de Heere er deelgenoot van maakt en die er de troost van geniet; hierin getuigt Gods Geest met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn. Rom. VIII: 14-17, 26-30.

Het behaagde de Heere mij bij vernieuwing in te leiden hoe Jes. LIII en LIV, (als de beide pilaren, het fundament buiten, het fundament in de ziel) onbewegelijk was, gegrond in de verkiezende liefde des Vaders, de verlossende liefde des Zoons, de toepassende liefde van de Heilige Geest; de grond waarin de Heere mij in deze weg bewaart, uit kracht waarvan Hij mij had staande gehouden en binnen deszelfs muren gebracht. Jes. XXVI.
De Heere toonde mij dat daar, waar het geloof in de rechte oefening is, het deze drie kenmerken heeft:
1. De eer Gods,
2. het heil des naasten,
3. verloochening van onszelf.
In dit licht zag ik de duisternis, waar ik was doorgeweest, maar tevens de genadige ondersteuning, welke ik tot hiertoe in de strijd en in het lijden ondervonden had, en de tegenwoordigheid Gods, welke mij in de beproeving had staande gehouden.

Ik werd daarna tot deze vier zaken geleid:
1. De beproefde, de beproeving, de openbaring der heerlijkheid Gods daarin;
2. uit de beproeving verlost en de beproefde gered;
3. God op het hoogst verheerlijkt in het gans hulpeloze door de openbaring van Zijn Naam (Hoséa XII: 5, 6);
4. De verkrijging van Zijnen zegen. Ps. XXIV.
O, hoe werd mijn ziel geleid tot de dringende behoefte en tot de bede: *Dierbare Heere Jezus! volkomen Overwinnaar! versijn tot eer Uws groten Naams, rijd voorspoedig op het woord Uwer rechtvaardige zachtmoedigheid, tot hulp van Uw hulpeloos en nooddruftig volk. O Heere! wend onze gevangenis, gelijk waterstromen in het zuiden.* Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien Die het zaad draagt, dat men zaaien zal, gaat al gaande en wenende, maar voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende Zijn schoven. Ps. CXXVI.

Ik mocht nu zien, hoe in deze weg, waarin de Heere mij gebracht had, de waarheid voor zichzelf zou getuigen; want waar uit kracht der waarheid met de Heere begonnen was, en men door de waarheid geleid en in de waarheid bevestigd is, zal de waarheid verlossen en vrijmaken, omdat God de God der waarheid is. De waarheid die, in welken weg dan ook, door God de Heilige Geest in ons uitgewerkt en door ons beoefend wordt, ondervindt de grootste tegenstand en de grootste verdrukking, vooral in dagen als wij beleven: zij haten in de poort dengenen die bestraft, en hebben een gruwel van dien, die oprecht spreekt. Daarom zal de verstandige te dier tijd zwijgen, want het zal een boze tijd zijn. Amos V: 10, 13.
De Heere deed mij zien op die tijd, op welk een bijzondere wijze Hij zich aan mij geopenbaard en, aan de anderen kant hoe zwaar de vijand mij bevochten had. Het geloof, van de wederpartijder verlost, ontvangt vrijmoedigheid uit kracht van God; het geloof is niet vrij in zichzelf, allerminst in de verdrukking en onderdrukking des satans, maar wel vrij in Christus, vrij in God, vrij uit kracht van Jezus leven en opstanding, vrij uit kracht en door de inwoning van God de Heilige Geest. Och, dat Israëls verlossingen uit Sion kwamen! als God de gevangenen Zijns volks zal doen wederkeren, dan zal zich Jacob verheugen, Israël zal verblijd zijn. Ps. LIII: 7. Ps. CXLII. De Heere is goed, Hij is ter sterkte in de dag der benauwdheid, en Hij kent hen, die op Hem betrouwen. Nahum I: 7. Joël III: 16.
Verder behaagde het de Heere mij te leiden in Rom. V: 10, 11 en Rom. VIII: 2. Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, hoeveel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven! En niet alleenlijk dit, maar wij roemen ook in God, door onzen Heere Jezus Christus, door welken wij nu de verzoening verkregen hebben. Kantt. Anderszins heeft hij gezegd, dat God ons liefgehad heeft, toen wij nog zondaars waren, namelijk ten aanzien, dat wij van Hem uitverkoren, en aan Christus om te verlossen gegeven waren. Joh. XVII: 2, 6. Rom. IX: 13. "Behouden door Zijn leven" of in Zijn leven, dat is, door Hem, die nu leeft, en zit ter rechterhand Gods, aldaar voor ons bidt, en alle dingen Zich heeft onderworpen. Rom. VIII: 34. Eféze I: 20-22. Hebr. IX: 24. "Wij roemen ook in God", namelijk hiervan, dat wij nu verzoend zijnde, ook zullen behouden worden van de toekomende toorn, en dat God onze God is en eeuwig zal blijven. In de volgende verzen, vs. 12 enz., verklaart de Apostel, hoe wij door Christus gerechtvaardigd zijn, met een tegenstelling van Adam en Zijn ongehoorzaamheid, door welke de dood door-gedrongen is over alle mensen, en daarna hoe Christus gehoorzaamheid ons daarentegen tot rechtvaardigheid strekt.
En Rom. VIII: 2, 10, 14-17. Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods. Indien dan Christus in ulieden is, zo is wel het lichaam dood om der zonden wil, maar de geest is leven om der gerechtigheid wil. Want zo velen als er door de Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods. Want gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze, maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door welken wij roepen: Abba, Vader! Dezelve Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn. En indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods, en mede-erfgenamen van Christus: zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden. 2 Cor. III: 17, 18.
O, dat dan die dierbare Geest mij, blinde, in de waarheid leide, en in deze weg de waarheid openbaar worde: zo God voor ons is, wie of wat zal dan tegen ons zijn? Rom. VIII: 31.

Tot hiertoe geleid werd ik bepaald bij deze twee zaken, ter bevestiging voor mij zelve in al hetgeen de Heere beloofd had, en ter bewaring van het licht en de sterkte, waarin ik hopen mocht dat God de Heilige Geest, die heerlijke Leidsman en Leraar, mij geleid had: namelijk Jes. LIII en LIV. Rom. V: 10, 11. Bewaring voor de vijand, bewaring voor ongeloof. Veel genade en ondersteuning behoefde ik op die tijd om niet te bezwijken, en de Heere standvastig aan te kleven. Dit woord echter diende tot vernieuwde sterkte: Hij zal de nooddruftige redden, die daar roept, mitsgaders de ellendige, en dien, die genen helper heeft. Ps, LXXII: 12.
Het behaagde de Heere nu mijn ziel bij vernieuwing met veel klaarheid in de volgende waarheden te leiden: Jes. LXVI: 10. Verblijd u met Jeruzalem, en verheugt u over haar, al hare liefhebbers! Weest vrolijk over haar met vreugde, gij allen, die over haar zijt treurig geweest. Zie ook Jer. XXXI: 4. verg. Jer. XXX: 19. Zach. IX: 8-17. De kanttekening van Jes. LXVI: 9, zegt: Zou Ik een volk ten Evangelie bereiden, en geen genade geven om hetzelve te ontvangen, te belijden en te beleven?
O gij gelovige kinderen Gods, gij nieuwgeborene kinderen! wees hartelijk verblijd, die over haar zijt treurig geweest, om haar veelvoudiger troost, waarmede zij de verslagen consciëntie vertroost. 2 Cor. I: 3, 4. " Want alzo zegt de Heere: zie, Ik zal de vrede over haar uitstrekken als een rivier." Jes. LXVI: 12.

Het woord vrede wordt verscheiden genomen in de Heilige Schrift:
1. voor een geestelijke vrede, rijzende uit het geloof in Christus (Rom. V: 1);
2. voor een broederlijke vrede (Joh. XIV: 27);
3. in de betekenis van rust, heil en welvaart, zo aan de ziel als aan het lichaam. Ps. XXXVII. Matth. V: 5. Zie ook Jes. XXX: 26. De kanttekening zegt van deze laatste tekst: Als Christus in Zijn heerlijkheid zal verscheen zijn, zal het licht zevenmaal groter schijnsel geven, dat is: de glans der zon zal zo groot zijn, alsof er,zeven zonnen te gelijk scheen, alsof het licht van zeven klare dagen ineengesmolten ware; verstaat dit alles van het overgrote geestelijk licht der kennis in geestelijke zaken (2 Cor. III: 7-11. Jer. XXXI: 33. Ezech. XI: 19. Ezech. XXXVI: 26. Hebr. VIII: 10. Filipp. II: 13. 2 Cor. V: 18), als Hij Christus, de ware Medicijnmeester der ziel, gezonden heeft, die hun de zonden vergeven en hen door de Heilige Geest wedergeboren heeft. Zach. IX: 8-17. Verheugt u zeer, gij volk van Jeruzalem! gij volk van God, Christus is verscheen tot uw best, tot uw hulp . Jes. LXII: 10, Matth. XXI: 5. Hij zal al Zijn volk verlossen uit alle geweld des duivels; want Hij is met heil voorzien, t. w. uit Zijn lijden, door Zijn eigen Goddelijke kracht, om Zijn volk zalig te maken. Hebr. V: 7. Filipp. II: 7. Joh. XII: 14. Hij is gekomen om Zijn volk vrede te geven, (Jes. II: 2. Hoséa II: 18. Eféze II: 17) en verzoening met God te verkondigen, en haar te versterken. Ps. II: 8. Ps. XXII: 28. Ps. LXXII: 8.
De zin hiervan is: in en door de kracht des bloeds van Jezus Christus, waarmede ik het Verbond, met u ingegaan, bevestigen zal. Zie Rom. V: I), 11. Ik zal uw gevangenen verlossen uit de kuil (Zach. IX: 12. Matth. XXVI: 28. Cor. XI: 25. Hebr. IX: 19) van onder het geweld der hel en des duivels, waaronder zij anders hadden moeten versmachten in een geestelijken dorst, onder het gevoel des zware toorns van God, die op hen lag. Hebr. IX: 20, 21, 22.
Gij gebondenen der hoop (Zach. IX: 22), die van uw banden verlost zijt, Hij heeft u veel groter gaven gegeven, als: vergeving der zonden, vernieuwing des gemoeds door de Heilige Geest. Hier (vs. 13) wordt het volk van God scherm en schut beloofd tegen de vijanden, die hen bevechten en bestrijden; de Heere zal zich met zulk een onstuimigheid op de vijanden werpen, als de stormen, die uit het zuiden komen. Jozua X: 8-10. 2 Sam. V: 24. Zij zullen ze met slingerstenen ten onderbrengen. Dit

rumoermaken zou uit een heilige, vreugde ontstaan. Zij zullen overvloed hebben van allerlei goederen, gelijk het bekken dat bij de altaar placht te staan, vol bloed des geslachten vees was, en gelijk men al de hoeken des altaars met hetzelve bloed placht te besprengen (Lev. III: 2); geestelijkerwijs is dit te zeggen: zij zullen God danken voor de weldaden die zij van Hem ontvangen zullen, de Heere zal Zijn volk uit alle nood verlossen, en alle heil verschaffen, als zijnde de Herder Zijns volks. Ps. C: 3. Joh. X.
Zij zullen zijn als kolommen of gedenkpilaren, met kransen en kronen versierd of in deze zin: zij zullen op aarde verheven worden, als stenen der kronen, dat is: gelijk kostelijke edelstenen, die de koningen hun kronen droegen, tot een teken van victorie, die God Zijn volk over hun vijanden verleend heeft.
Hoe groot zal de Heere Zijn volk zegenen, hun vervullende met eer en heerlijkheid, overvloedig vrucht doende voortbrengen, namelijk de vrucht der lippen (Jes. LVII: 18, 19) volgens Zijn belofte. Want de Heere heeft een welgevallen aan Zijn volk; Hij zal de zachtmoedigen versieren met heil. Dat Zijn gunstgenoten van vreugde opspringen om die eer; dat zij juichen op hun legers! De verheffingen Godes zullen in hun keel zijn, en een tweesnijdend zwaard in hun hand, om wraak te doen over de heidenen, en bestraffingen over de volken, om hun koningen te binden met ketenen, en hun achtbaren met ijzeren boeien, om het beschreven recht over hen te doen. Dit zal de heerlijkheid van al Zijn gunstgenoten zijn. Hallelujah!

O, welk een genade is het, wanneer de Heere in de nood waarin wij verkeren, ons in en door Zijn licht ontdekt, wat wij van Hem mogen smeken; dan is het geen zware taak alles in Zijn hand te stellen 1 Joh. V: r4, 15. Mozes en Aaron waren onder Zijn priesters, en Samuel onder de aanroepers Zijns Naams; zij riepen tot de Heere, en Hij verhoorde hen. Het is alsof Hij zei: gij zult niet te vergeefs voor de Heere neervallende, Hem aanroepen, want immer heeft Hij Zijn getrouwe dienaars verhoord, alzo zal Hij ulieden mede doen, zonderling, wanneer de ware priester en voorspraak Christus persoonlijk zal verscheen zijn. Ps. XCIX: 6. Gord uw zwaard aan de heup, o Held! Uw majesteit en heerlijkheid. En rijd voorspoedig in Uw heerlijkheid op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid; en Uw rechterhand zal U vreselijke dingen leren. Uw pijlen zijn scherp, volken zullen onder u vallen: zij treffen in het hart van des konings vijanden. Uw troon, o God! is eeuwiglijk en altoos; de scepter Uws Koninkrijks is een scepter der rechtmatigheid. Ps. XLV. Mocht deze heerlijke Koning zich heerlijk maken in ons, door de openbaring van Zijn lijden en dood (Jes. LII1), heerlijk door de openbaring van Zijn leven en opstanding. Rom. V: 10, 11. Dit is het leven, waardoor wij leven; dit de rijkdom in onze armoede; dit het licht dat schijnt in iedere duisternis, de kracht in iedere zwakheid, het leven in iedere dood; dit de fontein des levens, welke springt tot in het eeuwige leven. Christus is de fontein des levens, het brood des levens, het water des levens, het licht des levens, het leven zelf. Hij is alles in allen. Dierbaar is Hij als Koning, dierbaar als Profeet, dierbaar als de enige Hogepriester, dierbaar boven alles als de Borg van een zoveel beter Verbond. Hebr. VIII.
Het inwendig werk Gods zal meer gekend worden aan onzen geestelijken dood, dan aan ons geestelijk leven, namelijk wat wij in onze diepe blindheid voor leven houden.
Dit is een getrouw woord: want indien wij met Hem gestorven zijn, zo zullen wij ook met Hem leven; indien wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersen (2 Tim. II: 1 r, 12. Hoséa XII: r Eféze III: 1. Eféze IV: 1. Filipp. I: 7. Col. IV: 3, 18. 2 Tim. I: 8, 9), zo uit, als inwendig. Hebr. VII: 19, Gal. II: 29, 20.
De dood van Mozes, het geestelijk sterven aan de wet, brengt ons onder Jozua (de

behoudenis, of zaligheid Gods), brengt ons tot en onder de regering van de waren Jozua, Christus Jezus die enkel en geheel genade, waarheid, leven, macht, goedheid en liefde is. De wet is dooi Mozes gegeven, de genade en waarheid door Jezus Christus geworden. Rom. VIII: 2, 3.

Indien dan de Zoon ons zal vrijgemaakt hebben; niet slechts als ons van Gode geworden tot rechtvaardigmaking, in bevrijding van de straf der schuld, maar ook als onze heiligmaking, in bevrijding van de smet der schuld (hier beneden echter nooit volkomen in de laatste); zo zullen wij waarlijk vrij zijn, en hoe langer hoe meer in de nauwe weg des levens vrij worden. Vrij in de grond onzer zaligheid (2 Tim. II: 19); vrij uit kracht van Gods eeuwige liefde; vrij uit kracht van Gods Verbond; vrij uit kracht onzer roeping; vrij uit kracht onzer rechtvaardigmaking: vrij uit kracht onzer heerlijkmaking; vrij uit kracht van Jezus lijden en dood; vrij uit kracht van Jezus leven en opstanding en van al de beloften, die in Hem Ja en Amen zijn, Gode tot heerlijkheid.

Gij, die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwigblijvende woord van God. Want alle vlees is als gras, en alle heerlijkheid des mensen is als een bloem van het gras. Het gras is verdord, en Zijn bloem is afgevallen; maar het woord des Heeren blijft in der eeuwigheid. 1 Petrus I: 14-25. Lev. XI: 44, 45. Lev. XIX: 2. Lev. XX: 7. Deut. X: 17. 1 Cor. VI: 20. 1 Cor. VII: 23. Hebr. IX: 12. Openb. I: 5. Rom. XVI: 25. Eféze I: 9. Eféze III: 9. Col. I: 26. 2 Tim. I: 9. Tit. I: 2. Filipp. II: 9. Rom. XII: zo. Eféze IV: 3. 1 Petrus II: 17. Jak. I: 18. z Joh. III: 9. Jes. XL: 6. 1 Cor. VII: 31. 1 Joh. II: 17.

Ziet, wij houden hen gelukzalig, die verdragen. Gij hebt de. verdraagzaamheid van Job gehoord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermen Want dat is genade bij God, indien iemand om het geweten voor God zwarigheid verdraagt, lijdende ten onrechte. Want wat lof is het, indien gij verdraagt als gij zondigt, en daarover geslagen wordt? maar indien gij verdraagt als gij weldoet, en daarover lijdt, dat is genade bij God. Want hiertoe zijt geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen. Die geen zonden gedaan heeft, en er is geen bedrog in Zijnen mond gevonden. Die als Hij gescholden werd, niet weder schold, en als Hij leed, niet dreigde; maar gaf het over aan Dien, die rechtvaardig oordeelt. Die zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, opdat wij der zonden gestorven zijnde, der gerechtigheid leven zouden door Wiens striemen wij genezen zijn. 1 Petrus 59-24.1 Petrus III: 12-18. Petrus IV: 12-16.

Maar indien iemand lijdt als een Christen, die schame zich niet, maar verheerlijke God in dezen. Dele. Want het is de tijd, dat het oordeel beginne van het huis Gods, en indien het eerst van ons begint, welk zal het einde zijn dergenen, die het Evangelie van God ongehoorzaam zijn? En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen? zo dan. ook, die lijden naar de wil van God, dat zij hun zielen Hem, als de getrouwe Schepper, bevelen met weldoen. 1 Petrus IV: 16-19. Welk een genade en eer, om een gevangene van Jezus te zijn, één met Hem, één met Zijn volk in lijden en verdrukkingen. Openb. I: 9.

Mijn banden zijn door Hem geheiligd; Hij was gebonden, opdat Zijn volk vrij zou zijn.

Leid mij in Uw gerechtigheden
Om mijn verspiedren wil, en richt
Uw wegen voor mijn aangezicht;
Dan zal ik veilig voorwaarts treden

Met vaste schreden,
Maar geef Uw dierb'ren gunstelingen,
Wier geest in U zijn sterkte vindt,
Wier hart Uw Naam oprecht bemint,
In U volvrolijk op te springen,
En blij te zingen.
t Rechtvaardig volk zult Gij belonen,
Terwijl Gij, Heer! hen overdekt,
Hen tot een veilig Schild verstrekt;
Gij zult goedgunstig hen bekronen
En bij hen wonen.

Ik was, zoals ik dan reeds te voren zei, blind in de weg en wist niet hoe de Heere mij verder leiden zou, en dikwijls dacht ik door het licht, het leven en de tegenwoordigheid des Heeren, waardoor ik in de duisternis geleid en in de aanvechtingen ondersteund was, dat ik er al door en uit was, maar deze uitleidingen bereidden mij slechts voor tot de inleiding en haar beoefening. Zie s Petrus:I: 7. Zo was het ook nu. Op deze avond met licht volgde een nacht, waarbij mij altijd deze woorden voorkwamen: Het zal nacht worden vanwege het gezicht. Micha III: 6. Ik was gans bevreesd en bevend onder het zwaar gewicht dezer woorden; zij werden echter vergezeld voor mijn ziel met een krachtige belofte: Joël II: 21-23; maar vooral ontving ik veel sterkte en ondersteuning uit het 26 en 27 vers: En gij zult overvloedig en tot verzadiging eten en prijzen de Naam des Heeren uws Gods, die wonderlijk bij u gehandeld heeft, en Mijn volk zal niet beschaamd worden tot in eeuwigheid. En gij zult weten, dat Ik in het midden van Israël ben, en dat Ik de Heere uw God b en, en niemand meer, en Mijn volk zal niet beschaamd worden in eeuwigheid.
De dierbaarste bezoeken van God (gelijk zeker schrijver zegt), worden gewoonlijk gegeven in de donkerste nachten. Gelijk het letterlijk een donkere nacht was, toen God Jacob bezocht, alzo zullen wij ook bevinden, in welk een donkeren nacht van moeite en benauwdheid hij geweest is, toen hij God te Pniël ontmoette, en met de engel worstelde en hem overmocht. Hoséa XII: 4-7. Gen. XXII: 24-28. Jacob bleef alleen over, en een man worstelde met Hem, totdat de dageraad opging.

Het behaagde de Heere mij in de volgende waarheid te leiden: Ja, wij hadden zelf in ons zelf het vonnis des doods opdat wij niet op onszelf vertrouwen zouden, maar op God die de doden verwekt; die ons uit zo groten dood verlost heeft, en nog verlost, op welken wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal. 2 Cor. I: 9, 10. vergel. Jer. XVII: 5, 7. Cor. XV: 31. In deze nacht van benauwdheid en donkerheid smeekte ik de Heere om de waarheid van dit gezicht te mogen verstaan, en bij en door Goddelijk licht in de waarheid geleid te worden.
Het behaagde de Heere dan bij vernieuwing zich kennelijk aan mijn ziel te openbaren, en mij te bepalen bij de volgende waarheden: 2 Thess. I: 6, 7. 1 Petrus IV: 14, 16. Ps. LXXIV: 21. Ps. LXIX: 14-19, 34. Ik werd krachtig ondersteund door Zefánja III: 14-17. Ps. CXLVI: 7. Ps. CXLIX: 4.
Hij die zeer hoog woont en zeer laag ziet toonde mij, dat Hij mij, de grootste der zondaren, de minste der heiligen, verwaardigd had, als een beproefde mede beproefd, als een gevangene mede gevangen te zijn, maar thans de aanvankelijke bevrijding te zien. Ik werd hierin bevestigd door het licht, dat over de waarheid scheen, waarmede de Heere mij deze weg had ingeleid, namelijk Petrus IV: 12, 13 en Hebr. XI.

Het behaagde de Heere mij, vóór ik deze nacht inging, mij bijzonder in te leiden in het werk van God de Vader (Jes. LXI: 10. Jes. LXII: 2, 3, 5), in het volbrachte werk van God de Zoon (Jes. LIII: 11), in het werk van God de Heilige Geest, in het toepassen en verklaren hiervan aan de ziel. Jes. XLIV: 16.

"En opdat wij vast zouden geloven, dat wij tot dit Genadeverbond behoren, nam de Heere Jezus in Zijn laatste avondmaal het brood, dankte, brak het, en gaf het aan Zijn jongeren. Desgelijks nam Hij ook de drinkbeker en sprak: drinkt allen daaruit! Deze beker is het nieuwe testament in Mijn bloed, hetwelk voor u en voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden; doet dat, zo dikwijls gij daarvan drinkt, tot mijn gedachtenis! Dat is: zo dikwijls gij van dit brood eet en van deze beker drinkt, zult gij daardoor als door een gewisse gedachtenis en pand, vermaand en verzekerd worden van deze mijn hartelijke liefde en trouw jegens u, dat Ik voor u, daar gij anders de eeuwigen dood had moeten sterven, Mijn lichaam aan het hout des kruises in de dood geve, en Mijn bloed vergiete en Uw hongerige en dorstige zielen met dit Mijn gekruiste lichaam en bloed tot het eeuwige leven spijze en lave, zo zeker als een iegelijk dit brood voor Zijn ogen gebroken en deze beker hem gegeven wordt, en gij dezelve tot mijn gedachtenis met uwen mond eet en drinkt.

Uit deze inzetting des Heiligen Avondmaals van onzen Heere Jezus Christus zien wij, dat Hij ons geloof en vertrouwen op Zijn volkomene offerande, die eenmaal aan het kruis geschied is, als op de enigen grond van onze zaligheid wijst, daar Hij onze hongerige en dorstige zielen tot een waarachtige spijze en drank des eeuwigen levens geworden is. Want door Zijn dood heeft Hij de oorzaak van onze eeuwige honger en kommer, namelijk de zonden, weggenomen en ons de levendmakende Geest verworven, opdat wij door denzelfden Geest, die in Christus als in het Hoofd en in ons als Zijn ledematen woont, met Hem waarachtige gemeenschap zouden hebben en van al Zijn goederen, het eeuwige leven, de gerechtigheid en heerlijkheid deelachtig worden. Daarbenevens, dat wij ook door dezelve Geest onder elkander als lidmaten van één lichaam in waarachtige broederlijke liefde Verbonden worden, gelijk de heilige apostel spreekt: Één brood,.is het, zo zijn wij velen één lichaam, dewijl wij allen ééns broods deelachtig zijn; want gelijk uit vele graankorrels één meel gemalen en één brood gebakken wordt, en uit vele bezien, samen geperst zijnde, één wijn en drank vliet, en zich ondereen vermengt; alzo zullen wij allen, die door het waarachtig geloof Christus ingelijfd zijn, door broederlijke liefde, om Christus onzes lieven Zaligmakers wil, die ons te voren zo uitnemend heeft liefgehad, allen samen één lichaam zijn, en zulks niet alleen met woorden, maar met de daad jegens elkander bewijzen."

(Formulier van het H. Avondmaal.)

Gods volk is één in lijden, één in heerlijkheid, uit kracht van Jezus lijden en dood, uit kracht van Jezus leven en opstanding. Joh. XVII: 19-23. Exodus XII: 22, 23. Zie Jer. XXXII: 39-60. En Ik zal hun enerlei hart en enerlei weg geven, om Mij te vrezen al de dagen hun ten goede, mitsgaders hun kinderen na hen. En Ik zal een eeuwig Verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe, en Ik zal mijn vrees in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken. En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe, en Ik zal hen getrouwelijk in dit land planten met Mijn ganse hart, en met mijn ganse ziel. Zie ook Jer. XXIV: 6.

Gods volk is één in ieder geestelijk opzicht. Zij hebben belang in de algemene zaligheid. Jud. 3. Daar is maar één God, één geloof, één doop. Christus is hun eeuwige Leraar (J es. IX: 6), hun Hoop (Jer. XIV: 8), hun Zaligmaker (1 Tim. II: 5), en zoals zij geleerd zijn door dezelfde Geest, hebben zij gemeenschap in droefheid, vreze,

zinkingen, pijnlijke leringen in hoop vertrouwen, voldoening, ontdekkingen van Christus, gezicht op Zijn heerlijkheid." In bijzondere wegen, doet de Heere dit als een bijzonder blijk van Zijn gunst uitkomen tot Zijn eer en ten goede van Zijn volk. Hand. II: 5- 1. Jes. XLVIII: 1 0. het Petrus I: 7. 1 Petrus IV: 12, 13. Ik mocht bij des Geestes licht zien, hoe de Heere Zich onthaalt op Zijn eigen werk in al de menigvuldige genadeweldaden aan de ziel. Hooglied IV: 12. Veel blijvende sterkte mocht ik ontvangen uit 2 Sam. XXIII: 3, 4. Ps. XLVI: 6. Joël II: 21-23, 26, 27.
De vijand kwam echter aan als een waterstroom, Ps. XCIII: 3. Ps. CVII: 18, 19. Er bleef niets over dan slechts uit de diepe nood opzien tot de Heere. mijn ziel werd echter krachtig ondersteund door Ps. CXLVI: 7, 8. Ps. CXLII. Ps. IX: 19. Ps. X: 17.
O, hoe leren wij in deze diepe noden tot de Heere roepen: laat Uw hand mij te hulp komen; want Uw rechten heb ik niet vergeten (Ps. CXIX: 173), waarop ik dit genadig antwoord ontving: En het zal geschieden, eer zij roepen, zo zal Ik antwoorden; terwijl zij nog spreken, zo zal Ik horen. Jes. LXV: 23.
De benauwdheid was zeer groot, o wee! want die dag is zo groot, dat zijns gelijke niet geweest is, het is een tijd van benauwdheid voor Jacob; nochtans zal hij daaruit verlost worden. Jer. XXX: 7. Hier dan ook mocht ik de kracht dezer waarheid ondervinden: De Heere verhore u in de dag der benauwdheid; de Naam van de God Jacobs zette u in een hoog vertrek. Hij zende Uw hulp uit het heiligdom en ondersteune u uit Sion. Ps. XX: 2, 3.
Ik mocht de Heere smeken: waar ik niet doorkomen kan, kunt Gij wel doorkomen (Exodus XIV: 2, 3); werd daarna geleid tot het 4e vers: de Heere zal voor ulieden strijden, en gij zult stil zijn. Toch was het mij bang, maar werd ik krachtig ondersteund door Ps. CVII: 28, 29. Ps. XXXIV 16. Ps. XXXII.: 10, en wel door deze woorden: " die op de Heere vertrouwt, zal de goedertierenheid omringen;" de vijand werd nu krachtig teruggedreven, en mijn ziel ontving een geopende toegang tot de troon der genade. Num. X: 9. 2 Kron. XIV: 11. Ik mocht de Heere pleiten op alles, wat Hij reeds geschonken, en op alles wat Hij beloofd had, waarop ik dit antwoord ontving: De overwinning Israëls liegt niet. Vrees niet voor hun aangezicht; want Ik ben met u, om u te redden, spreekt de Heere. Jer. I: 8.
Welk een zegen is er in het gebed! Ps. XXIV. Hoe klaar wordt dit bevestigd, wanneer de dierbare Verlosser de bezwijkende ziel ontmoet in de kracht Zijner opstanding: Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.
Op dienzelfden tijd ontving ik veel sterkte uit deze woorden: Mijn heil is nabij om te komen, en mijn gerechtigheid om geopenbaard te worden. Jes. LVI. Jes. XXXII: 17. Openb. XXI: 5.
Het geschiedde nu in het optrekken van de Ark, dat Mozes zeide: Sta op, Heere! Laat Uw vijanden verstrooid worden, en Uw haters van Uw aangezicht vlieden! en als zij rustte, zeide hij: kom weder, Heere! tot de tienduizenden der duizenden van Israël! Num. X: 34-36. Ps. LXVIII. Ps. XVIII: 17-36. 2 Cor. IV: 8-13. Exodus XV: 1-13.

Na uit deze donkere nacht van zware strijd en aanvechting gered te zijn, werd ik geleid in de 107e Psalm. "Hij voerde hen uit de duisternis en de schaduw des doods, en Hij brak hun banden. Laat hen voor de Heere Zijn goedertierenheid loven, en Zijn wonderwerken voor de kinderen der mensen. Want Hij heeft de koperen deuren gebroken, en de ijzeren grendelen in stukken gehouwen."
Hier mocht ik een begin zien van aanvankelijke en inwendige bevrijding, de Heere smekende:

Voer mij uit mijn gevangenis
Tot roem Uws Naams, die heerlijk is;
Dat mij het rechtvaardig volk omring,
En vrolijk van Uw weldaân zing!

Niet slechts in de openbaring van Zijn Naam (Gen. XXXII 24-30), maar ook in de verkrijging van Zijn zegen. Ps. XXIV,

Mijn God! Gij hebt mij op mijn klacht
Genezen en mijn smart verzacht.
Gij hebt mijn ziel, door angst beroerd,
Als uit het graf weêr opgevoerd;
Gij hebt het leven mij geschonken;
Ik ben niet in de kuil gezonken. Ps. XXX: 2 3.

Gelovende, dat Hij ze volkomen wilde maken, en mij ook uitwendig bevrijden.

Heidelbergse Catechismus. Vr. 44. Waarom is Christus neergedaald ter hel?
Antwoord. *Opdat ik in mijn hoogste aanvechtingen verzekerd zij en mij ganselijk vertrooste, dat mijn Heere Christus, door Zijn onuitsprekelijke benauwdheid, en smarten, verschrikking en helse kwalen, in welke Hij in Zijn ganse lijden, maar inzonderheid aan het kruis gezonken was, mij van de helse pijnen en benauwdheid verlost heeft.*

Vraag. 45. Wat nut ons de opstanding van Christus?
Antwoord. *Ten eerste heeft Hij door Zijn opstanding de dood overwonnen, opdat Hij ons de gerechtigheid, die Hij door Zijnen dood ons verworven had, kon deelachtig maken; ten andere worden wij ook door Zijn kracht opgewekt tot een nieuw leven; ten derde, is de opstanding van Christus een zeker pand van onze zalige opstanding.*

Vraag. 49. Wat nut ons de Hemelvaart van Christus?
Antwoord. *Ten eerste, dat Hij in de Hemel voor het aangezicht Zijns Vaders onze voorspreker is; ten andere, dat wij ons vlees in de hemel tot een zeker pand hebben, dat Hij, als het Hoofd, ons Zijn lidmaten ook tot Zich zal nemen; ten derde, dat Hij ons Zijn Geest tot een Tegenpand zendt, door Wiens kracht wij zoeken dat daar boven is, waar Christus is, zittende ter rechterhand Gods, en niet wat op aarde is.*

Vraag. 50. Waarom wordt daartoe gezet: zittende ter rechterhand Gods?
Antwoord. *Dat Christus daarom ten hemel gevaren is, opdat Hij Zichzelve daar bewijze, als het Hoofd Zijner Christelijke kerk, door hetwelk de Vader alle dingen regeert.*

Vraag. 51. Wat nuttigheid brengt ons nu deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?
Antwoord. *Eerstelijk, dat Hij door Zijnen Heilige Geest in ons, Zijn lidmaten, de hemelse gaven uitgiet; daarna, dat Hij ons met Zijn macht tegen alle vijanden beschut en bewaart.*

Jes. XXXII: 1-4. Jes. XXXV. En zij hadden genen dorst, toen Hij hen leidde door de woeste plaatsen; Hij deed hen Water uit de rotssteen vlieten; als Hij de rotssteen kliefde, zo vloeiden de wateren daarheen. Jes. XLVIII: 21. Ps. CX. Ps. CVIII. Ps.

XXIV. Het heil des rechtvaardigen is van de Heere, hun sterkte ter tijd van benauwdheid. En de Heere zal hen helpen, en zal hen bevrijden; Hij zal ze bevrijden en zal ze behouden, want zij betrouwen op Hem. Ps. XXXVII: 39, 40:
Wanneer de Heere in de strijd aan de spitse is, kan de uitslag van de strijd niet onzeker zijn. Jes. XLV: 2. Ik ondervond op die tijd, dat de Heere mijn gebed niet beschaamd en de wens der zachtmoedigen gehoord had. Ps. X: 17. Zach. IX: 11. Als God komt, moeten de vijanden vlieden. Zalig de gevangenen over wien vrijheid uitgeroepen, en de gebondenen, wien opening der gevangenis verkondigd wordt, tot wien gezegd wordt: "Gaat uit!" en tot de gebondenen: "Komt te voorschijn!" vreest niet, want gij zult niet beschaamd worden; en wordt niet schaamrood, want gij zult niet te schande worden. Want uw Maker is uw Man, Heer der heirscharen is Zijn Naam, en de Heilige Israëls is uw Verlosser. Jes. LIV. Micha II: 13.
Voorzeker, wij hebben een God die helpt, en een Heere, die van de dood verlost. Wij hebben een levende Christus, die alle grendelen neerstoot. Wij hebben een levende, allerhoogste en grootmachtige Koning. In Hem mogen wij ons beroemen en ons gedrongen gevoelen, de deugden te verkondigen van Hem, die ons geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. 1 Petrus II: 9.
O heerlijke Koning! breek door in ons, en open voor ons de schatkameren van Uw onnaspeurlijke rijkdommen. Is niet, gelijk een onzer Godvruchtigen gezegd heeft, de 107e Psalm met waarheid een troostpsalm? In de woestijn werd veel nood benauwdheid en ellende ondervonden; de benauwdheid echter leert tot God roepen. De persing van de nood is de veer van het geestelijk uurwerk onzes levens. Ps. CVII : 13-16, 19-21. Hoe kan de Heere behoeden, waar geen gevaar, redden waar geen vijand, vergeven, waar geen zonde is? Op zulk een tijd zien wij wat ons geloof is en zijn zou, indien het in geen goeden grond stond. Luc. VI: 47, 48. Luc. VIII: 23-25. Job XXVI: 12.
De beproeving van ons geloof (welken weg de Heere daartoe ook gebruike,) bevestigt de waarheid van ons geloof. Het geloof reinigt het hart. Het geloof is de hoofdgenade, waardoor onze natuur wordt hersteld naar Gods Beeld, en dus bevrijd van onze oorspronkelijke besmetting. Col. III: 10. Joh. VII: 3. Geen storm gaat echter zo hoog, welken de Heere niet kan tot zwijgen brengen; geen engte, waaruit Hij geen ruimte, geen duisternis, waaruit Hij geen licht, geen nood, waaruit Hij geen bevrijding, geen dood, waaruit Hij geen leven, geen nacht, waaruit Hij niet de helderste dag kan doen geboren worden. Ps. XLVI: 6-8. Indien wij, in een rechte weg voor de Heere verkeren (Spr. XIV: 26. 1 Joh. III: 21 22)., want dit is hoofdzaak, dan is er, hoe ook duivel en hel ons bestrijden, en het ongeloof zijn kracht betoont, plaats en ruimte genoeg in Gods eeuwig liefdehart, om zulk een voortgedrevene te ontvangen. Dit was dan ook het licht, hetwelk onder de zware aanvechtingen mijn ziel bestraalde. Ps. LXVI: 18. De rechtvaardige zal zijnen weg vasthouden en die rein van handen is, zal in sterkte toenemen. Job XVII: 9. De rechtvaardige betrouwt zelfs in zijnen dood. Het pad des rechtvaardigen is geheel effen; de gang des rechtvaardigen weegt Gij recht. Jes. XXVI: 7.
Hierdoor verloor de vijand al Zijn kracht en zag ik, dat het ergste wat hij mij doen kon, slechts bestond in mij nader tot de Heere te drijven. Exodus XV: 1-6. O Heere! wie is als Gij onder de goden? Wie is als Gij verheerlijkt in heiligheid vreeslijk in lofzangen, doende wonder? 1 Samuël II: 1-l0. De Heere doodt en maakt levend; Hij doet ter helle neerdalen, en Hij doet weder opkomen. Deut. XXXII: 39. Ezechiël XXXVII: 26-28.

In die tijd viel het mij erg zwaar - omdat de nood en de strijd dikwijls zeer hoog gingen - wanneer ik ook maar voor een ogenblik de gevoelige en kennelijke tegenwoordigheid des Heeren missen moest; toch ging er zon veel kracht van de Heere uit, dat ik niet bezweek. "Mijn genade is u genoeg, en mijn kracht wordt in zwakheid volbracht." Wij, hulpelozen, zouden meer op ons gevoel, dan op de Heere vertrouwen en vrezen; maar wanneer ons gevoel ons ontzinkt, komt God, neemt ons op en draagt ons boven de wateren der verdrukkingen. Hij houdt naar Zijn Woord en beloften de zachtmoedigen staande. Ps. X: 17. Exodus III: 7. Exodus IV: 31.
Zulke bezoekingen Gods over gehele volken of bijzondere personen zijn een zeer gewenste zaak. Het behaagde de Heere mij op die tijd bij vernieuwing in te leiden in Ps. LXVI: 9-zo. Ps. LXXII: 12. Ps. XII: 6. Om de verwoesting der ellendigen, om het kermen der nooddruftigen zal Ik nu opstaan, zegt de Heere. Ik zal in behoudenis zetten dien hij aanblaast. Hoe menigmaal werd het mij vergund uit diepte van ellende door deze waarheid (namelijk Zach. IV: 6, 7) tot de Heere op te zien. Jes. XLV: 13. Jes. XLIV: 28.
Lieflijk en zalig voor het vaak zo zeer bewogen hart is het vriendelijk en genadig aangezicht des Heeren. Het behaagde de Heere mij op die tijd mijn ziel zeer lieflijk te leiden op die goede weide. Joh. X: 9. Ezechiël XXXIV: 15, 16. De Heere heeft mij zo arm in deze weg gemaakt, dat ik in alles op een kruimel genade van de Heere moet afhangen. Hoe zalig echter is deze diepe afhankelijkheid! Dit maakt de weg zo veilig en hierdoor zien wij bij des Geestes licht de echtheid van het werk Gods in ons en de erkentenis dezer genade vermeerdert ons genade. Waarin toch bestaat het kennen en erkennen van de Heere meer, dan hierin, dat wij in onszelf arme, schuldige, verloren zondaren zijn en blijven? Micha VI: 5-8. Hoséa VI: 6.
Hoe meer de Heere van deze rijkdom Zijner genade en liefde en goedheid in Christus openbaart, hoe meer men gevoelig wordt gemaakt over het gemis van zulk een onuitsprekelijke liefde. Dit echter is een zalige smart, welke voortvloeit uit en door de ontdekking van dat werk Gods in ons. Joh. XV: 16. Het is Goddelijk licht, Goddelijke kracht, Goddelijk leven, Goddelijke liefde van God de Heilige Geest, waardoor Hij in de diepte mijner ellende Christus ontdekt in Zijn volbracht werk (Jes. LIII: 10-12), in Zijn heerlijke ambten (Hebr. VI1), in de kracht en het leven Zijner opstanding (Rom. V: 10, 11). De Heere toonde mij op die tijd, welke onderwijzingen het Hem behaagde mij te geven (want in Zijn licht zien wij het licht), namelijk hoe ik in diepe afhankelijkheid van, in diepe ootmoed voor de Heere mocht wandelen, hoe dicht het mij bij de Fontein hield (Hebr. X: 14-23), welk een gepast voorwerp ik was voor Zijn volheid (Jes. LIII. .Jes. LIV. Rom. V), voor de liefde des Vaders, de liefde des Zoons, de liefde van de Heilige Geest.
Ook behaagde het de Heere mij zalig in te leiden in Hoséa XIV: 6. Ik zal Israël zijn als de dauw: hij zal bloeien als de lelie en hij zal Zijn wortelen uitslaan als de Libanon. Ik mocht veel sterkte ontvangen door een gezicht op de Belover (Exodus III: 14) en de inhoud der belofte: Jes. LIV: 11, 12. Ik mocht hopen dat God de Heilige Geest mij toonde in de diepte mijner ellende, de sterkte waarin ik gebracht (Jes. LIV), het fundament waarop ik gelegd (Jes. LII1), de Rots waaruit ik gehouwen was (Jes. LI: 1-5. Rom. VIII. Jes. IV: 5, 6. Jes.. XXVII: 1-5. Jes. XXXII: 16, r7. Jes. XLV: 24, 25), daarbij de voornaamste vrucht van het geloof. Matth. V: 3, 5. Het geloof houdt niets over dan armoede, maar is rijk in God. Openb. II.

Ik mocht toen zien hoe de Heere is voldaan in. Zijn eigen werk, en zich onthaalt op datgene, waarin der zielen zaligheid bestaat (Joh. XVII: 22, 23): des Vaders verheerlijking.]es. LXII: Ik mocht de zaligheid genieten van Jes. LXI: 10, werd

daarna geleid tot 2 Cor. III: 17, 18.
Het behaagde de Heere toen mij bijzonder te ondersteunen door deze woorden: Ik breng Mijn gerechtigheid nabij, zij zal niet verre wezen en mijn heil zal niet vertoeven, maar Ik zal heil geven in Sion, aan Israël mijn heerlijkheid. Jes. XLVI: 18, volgens de kanttekening: de verlossing die Ik mijn volk bewijzen zal, hen uit de gevangenis verlossende, dat is zulk een verlossing, waardoor mijn volk grotelijks zal verheerlijkt worden, of tot mijn heerlijkheid, te weten door dit heerlijk werk der verlossing, zal openbaar gemaakt en geroemd worden. Anders: om Israëls wil, dat mijn heerlijkheid is.
En zo brengt God de nooddruftigen uit de verdrukking in een hoog vertrek. Zij zijn het, waarmede God zich het meest bemoeit; zij zijn Zijn gunstgenoten, de liefste voorwerpen Zijner liefde en zorg.
Daarom spreekt de Heere de nooddruftigen zalig, niet omdat de nood zelf iets zaligs is, maar om de vrucht, die uit de nood voortvloeit. Nu, de Heere geeft wijsheid; uit Zijnen mond komt wijsheid en verstand. Spr. II: 6.

Het behaagde dan de Heere mij na veel gebed bij deze twee zaken te bepalen:
1.) wat ik in deze weg ervaren, en
2.) waar het mij gebracht had. In de nacht van aanvechting en daarbij blind in een weg, kunnen wij dit niet zien, maar als de dag is opgegaan, geeft de Heere dit bij en door het licht van de dierbare Geest klaar te aanschouwen.
Nu worden de zaken omgekeerd; nu gaat ons werk erbuiten. Het werk Gods komt in het heerlijkste licht, de kroon wordt op het rechte hoofd geplaatst: op dat van onzen heerlijken Koning. Ps. LXXII. Ps. LXVIII: 19-21.
En ofschoon het lijden groot is geweest in zulk een weg, de ziel ziet dan slechts op de vreedzame vrucht der gerechtigheid, welke er uit is voortgevloeid. Hebr. XII: i--r 1. Naar ik hoop verwaardigde God de Heilige Geest mij een gezicht van die vrucht te aanschouwen, namelijk een weg van veel smeking en geween Jer. XXXI: 9. Zij zullen komen met geween, en met smekingen zal Ik hen voeren. Ik zal hen leiden aan de waterbeken in een rechten weg, waarin zij zich niet zullen stoten; want Ik ben Israël tot een Vader, en Efraïm is mijn eerstgeborene. Zie ook Jer. XXXI: 41; hoe ik daarin heb mogen ervaren de bijzondere tegenwoordigheid van (Deut. XII: 5. 2 Kron. VII: 12), en de zalige gemeenschap met een Drie-enig God (Jes. LIII en LIV); hoe het mij nader tot God gebracht, in waarheid m e het Christus verenigd heeft (Rom. VIII 28-31); mijn roeping, rechtvaardigmaking (Rom. V: 1-5) en heerlijkmaking als zijnde ieder een bijzondere daad aan de ziel, en behoevende ieder een bijzondere toepassing van God de Heilige Geest, zullen wij die als een vrucht van Gods eeuwige verkiezende liefde, als een vrucht van Zijn Verbond, als een vrucht van Jezus leven en opstanding, in het bijzonder kennen en genieten (Rom. V: 10; en hoe ik bevestigd werd in de voorgaande waarheden. Zie ook Joh. VII: 17-22.
Alzo heeft de openbaring van Jezus lijden en dood (1 Petrus IV: 12-14) mij gebracht door Goddelijke genade, Goddelijke kracht, Goddelijk licht, Goddelijke wijsheid, Goddelijke liefde, tot dit leven. 1 Petrus 1: 7. Matth. V: 1-12.
Zijn dit geen vruchten van Gods eeuwige liefde, geen genadige Verbonds-zegeningen (Jes. LIII en LIV), geen vruchten van Jezus leven en opstanding? Rom. V. Is dit alles niet een bewijs van de gunst en de zegen Gods? Ps. XXIV. Ps. IXXXV: 11, 12.
De Heere brengt ons in de nood, om de vrucht die daaruit voortvloeit, om ons daarna van de nood zelf te bevrijden. Wij moeten dikwijls naar de ziel zijn, wat de hongerige naar het lichaam is: vol roepende begeerten naar verlossing, naar God, naar de levenden God. Neem ter oren de stem mijner smekingen, verhoor mij naar Uw

waarheid, naar Uw gerechtigheid. Ps. CXLV: 1. Waar de Heere Zijn volk inwendig redt, redt Hij hen ook uitwendig; wij zien dit vervuld door de ganse Schrift. Ps. CVII: 41-43. Niets is meer verblijdend voor de gelovigen, dan het zien der tussenkomsten Gods voor Zijn zaak, Zijn waarheid en Zijn volk terwijl de vijanden niets anders kunnen doen, dan beschaamd het stilzwijgen bewaren. Wie is wijs, die neme deze dingen waar, dat zij verstandig letten op de goedertierenheden des Heeren. Ps. IX: 19. Ps. LXXII: 12. Ps. LXXIV: 21. Ps. CXLVI: 7. Ps. CXLIX. Waar genade is, is ook redding besteld. Bij de goedertieren houdt Gij u goedertieren; bij de oprechten man houdt Gij u oprecht. Bij de reine houdt Gij u rein maar bij de verkeerde bewijst Gij U een worstelaar. Want Gij verlost het bedrukte volk; maar de hoge ogen vernedert Gij. Want Gij doet mijn lamp lichten; de Heere mijn God doet mijn duisternis opklaren. Want met II loop ik door een bende, en met mijnen God spring ik over een muur. Gods weg is volmaakt, de rede des Heeren is doorlouterd. Hij is een schild allen, die op Hem betrouwen. Want wie is God behalve de Heere, en wie is een rotssteen dan alleen onze God, die mij met kracht omgordt; Hij heeft mijnen w eg volkomen gemaakt, Hij maakt mijn voeten gelijk als der hinden, Hij stelt mij op mijn hoogten. Hij leert mijn handen ten strijde, zodat een stalen boog met mijn armen verbroken is. Ook hebt Gij mij het schild Uws heils gegeven, en Uw rechterhand heeft mij ondersteund, en Uw zachtmoedigheid heeft mij groot gemaakt. Ps. XVIII: 26-36. Jes. XLI: 10. Jes. XXXVII: 7.
Voer mijn ziel uit de gevangenis, om Uwen Naam te loven;- de rechtvaardigen zullen mij omringen, wanneer Gij wel bij mij zult gedaan hebben. Ps. CXLII.
Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart, beproef mij, en ken mijn gedachten; en zie, of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op de eeuwigen weg. Ps. CXXXVI: 23, 24.

Het was op die tijd (ik spreek als een blinde, die slechts volgen kan Hem, die haar leidt), dat ik bevestigd werd in de waarheden, te voren ingeleid. Ps. CXLVI: 7. 2 Thess. I: 6, 7. Petrus IV: 14. Ps. CVII. Ps. CXXIV. Deut. III: 23, 24, en verder bepaald bij de volgende waarheden.
1. De veiligheid van de weg. Jes. XLV: 2, 3.
2. De heerlijkheid van de Leidsman in het leiden der blinden volgens de belofte (Jes. XLII: 16).
3. De zalige vrucht (2 Cor. I: 21, 22).
4. De Godeverheerlijkende uitkomst (Zach. XIII: 9).
5. De beschaming der vijanden (Ps. XXV: 3).
6. De ijver Gods over Zijn volk, Zijn waarheid en Zijn zaak (Jes. XXVI: 11).

Deze beide waarheden kwamen met kracht tot mijn ziel: Doet uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen. Als ook dit: zijt niet ongelovig, maar gelovig. Welk een pleitgrond dit boven alles: de eer Gods; waaruit ook deze behoefte vloeiden in deze weg. De eer Gods, de zegen van de God mijns heils voor mijn eigen ziel, sterkte en bemoediging voor Gods hulpeloos en beproefd volk. Ps. XXXV: 26-28. Ps. XXXIV: 6. Ps. XL: 17, 18. Ps. XLVI. Ps. XXIX.

Op Uw noodgeschrei
Deed ik grote wondren;
Onder mijn gelei
Vondt gij hulp;
Mijn Woord

Werd van U gehoord
Uit de plaats der dond'ren.

'k Nam te Meriba
Proef van Uw vertrouwen;
Of ge op Mijn gena,
In Uw tegenheen
Op Mijn Naam alleen
En Mijn Woord zoudt bouwen.

Opent uwen mond!
Eist van mij vrijmoedig
Op mijn trouwverbond:
Al wat u ontbreekt,
Schenk Ik, zo gij het smeekt,
Mild en overvloedig. Ps. LXXXI: 7, 8, 12.

Verder behaagde het de Heere mij in deze waarheid te leiden. Jes. LXI: 1-3. De Geest des Heeren Heeren is op mij, omdat de Heere mij gezalfd heeft, om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen. Hij heeft mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van harte, om de gevangenen vrijheid uit te roepen, en de gebondenen opening der gevangenis; om uit te roepen het jaar van het welbehagen des Heeren, en de dag der wraak onzes Gods; om alle treurigen te troosten; om de treurigen Zions te beschikken dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwden geest; opdat zij genaamd worden eikebomen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde.
Christus geeft te kennen, dat Hij gezalfd is en waartoe; als ook wat voortreffelijke weldaden Hij Zijner kerk bewijzen zou. Dit spreekt Christus, gelijk af te leiden is, Luc. IV: 17. Joh. 1: 33. Door deze zalving wordt verstaan dat Christus, naar Zijn menselijke natuur met de gaven van de Heilige Geest bovenmate begaafd en versierd is geworden, en naar de ganse Persoon, tot onzen Koning, Priester en Profeet, door de Vader is verordineerd geworden (Hebr. I: 9), om een goede boodschap te verkondigen, en te prediken. Welke tijding of boodschap is dat? Van de vergeving der zonden. Zie Ps. XL 10 en XCVI: 2. Luc. IV: 18, waar deze woorden van de profeet aangehaald worden. De treurigen zijn de armen van geest. Matth. V: 3. Want de zodanigen wordt het Evangelie verkondigd_ Matth. XI: 5. Dit zijn degenen die beproefd en verslagen van harte zijn, vanwege hun menigvuldige zonden en overtredingen. Ps. XXXIV: 19 en LI: 19. Jes. LVII: 15. Het zijn degenen, die onder het geweld des duivels gevangen liggen. Rom. VII: 23. 2 Tim. II: 26 en III: 6. Zie Jes. XLII: 7. Hun wordt gepredikt of verkondigd het jaar, in hetwelk het de Heere behagen zal, Zijn genade de bedroefden gewetens te openbaren en te bewijzen door de troost van het heilig Evangelie. Jes. XLIX: 8, 2 Cor. VI: 2. Tit. III: 4. Het zijn zij, die treuren over hun zonden, waarmede zij God vertoornd hebben (2 Cor. VII: I2. Jak. IV: 9), of degenen, die treurig zijn vanwege de ellenden der kerk, Jes. LXVI: 10. Want de zodanige belooft Christus vertroosting (Matth. V: 4), om hun te geven sieraad voor as Matth. VI: 29), die men op het hoofd placht te strooien, en waarin men zat, als men treurde. Eertijds placht men ten tijde van vreugde het aangezicht met olie te zalven, maar hier wordt gesproken van de vreugdeolie van de Heilige Geest. Joh. XIV: 26, 27 en XV: 11. Vgl. niet de woorden van de profeet hetgeen geschreven staat Hebr. I: 9. Het gewaad des lofs is een kleed a lat prijzenswaardig is vanwege Zijn schoonheid en

sierlijkheid, of een kleed, hetwelk men aantrok, als men feestdag hield, en le gemeente samenkwam om God voor de ontvangen genade te dan ken en te loven.
Doch versta hierdoor het sierlijk gewaad, de genaden en giften van de Geest Gods. Zie Jer. LXI: zo. Benauwden van geest zijn dezulken, wier hart (of saamgewrongen geest) van hartzeer en droefenis als saamgekrompen is geweest. Zie jer. XLVIII: 1. Moab is van Zijn jeugd aan gerust geweest, en hij heeft op Zijn heffe stil gelegen en heeft niet gewandeld in gevangenis; daarom is zijn smaak in hem ge bleven, en zijn reuk is niet veranderd. Zie ook Zefánja I: 12. Het zal geschieden te die tijde, Ik zal Jeruzalem met lantaarnen doorzoeken, en Ik zal bezoeking doen over de mannen die stijf geworden zijn op hun droesem, die in hun hart zeggen: de Heere doet geen goed, en de Heere doet geen kwaad. Wordt niet hierin het grote verschil duidelijk van ware droefheid naar God, en valse rust en vrede buiten God? Door de eikenbomen der gerechtigheid worden verstaan degenen, die door het geloof Christus Jezus zijn ingeplant, en die vruchten der gerechtigheid, dat is goede werken, dragen. Joh. XV: 1-16. Openb. XXII: 14.

Ik werd op die tijd, ofschoon verkerende in vele noden, krachtig ondersteund door de God mijns heils, en ingeleid in de volgende waarheden: Zing vrolijk, gij dochter Sions! juich, Israël! wees blijde en spring op van vreugde van ganser harte, gij dochter Jeruzalems! De Heere heeft Uw oordelen weggenomen, Hij heeft uwen vijand weggevaagd; de Koning Israëls, de Heere, is in het midden van u; gij zult geen kwaad meer zien. Te dien dage zal tot Jeruzalem gezegd worden: Vrees niet, o Sion! laat Uw handen niet slap worden. De Heere, uw God, is in het midden van u, een Held, die verlossen zal; Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in Zijn liefde, Hij zal Zich over u verheugen met gejuich. De bedroefden, om der bijeenkomst wil, zal Ik verzamelen, zij zijn uit u; de schimping is een last op haar. Zefánja III: 14-18. Ik zal Israël zijn als de dauw; hij zal bloeien als de lelie, en hij zal Zijn wortelen uitslaan als de Libanon, Zijn scheuten zullen zich uitspreiden, en Zijn heerlijkheid zal zijn als des olijfbooms, en hij zal een reuk hebben als de Libanon. Hoséa XIV: 6, 7.
Deze beloften, als zo vele bewijzen van de genade en de overvloed der gaven van de Heilige Geest, behoren allen tot het nieuwe Genadeverbond, gegrond in de Messias, onzen Heere Jezus Christus: in Wien alle beloften Ja en Amen zijn. 1 Cor. I: zo. (Kanttekening) Thans werd ik bij vernieuwing bepaald bij vroegere beloften: 2 Sam. XXIII: 4, 5. Num. XXIII 19-23. Micha II: 13.
Het is zo, als zeker godvruchtige zegt: "Droefheden buigen de ziel neer, en doen haar laag zinken; Goddelijke kracht ondersteunt en bevrijdt haar, maar een aller-genadigst God en Zaligmaker nadert tot de ziel in de dag der smart, hoort de nederigen en geeft grote bevrijding. Het geloof is hierdoor grotelijks versterkt, de Heilige Geest werkt de kracht des geloofs in ons, en wij zien alzo de zegen van alzo geleerd en in staat gesteld te worden te midden der beproeving, te bidden, te roepen, te wachten."
En onze vele noden en diepe ellenden maken alzo een weg voor de heerlijkheid van een Drie-enig God. Het een staat tegenover het ander, de diepte van de weg tegenover de heerlijkheid van God. Het behoort tot de grote lijnen der Godsregering, dat grote verdrukkingen vergezeld gaan van grote bevrijdingen; zullen wij hiervan de kracht en het leven genieten, dan moeten wij niets zijn. 1 Col. 1: 21, 25. Waarin toch bestaat de heerlijkheid van het geloof, vooral wanneer het beproefd wordt, dan in niets-zijn? Dit niets-zijn leidt ons geheel uit onszelf tot God. Jes. XLV 24, 25. Hoe zal een blinde veilig gaan zonder gestadig gehouden te worden door de hand, die hem leidt; hoe een lamme zich bewegen zonder opgenomen te worden door de tedere hand, die hem draagt?

O, hoe gans arm en hulpeloos zijn wij, wanneer God de Heilige Geest alle steunsels, hetzij in- of uitwendig, wegneemt. Joh. XV. Joh. XIV: 26. Wij zien dan ook wel dat het geen beuzeling is, om vernieuwd en geheiligd te worden. 1 Cor. IX: 24-26.
Hoe dierbaar en noodzakelijk is Jezus; Hij is de levendmakende Geest, die door de kracht Zijns Heilige Geestes alle deksels wegneemt, waardoor wij in vrijheid gesteld worden (2 Cor. III: 17, 18), alzo Hij door Zijn Goddelijke kracht in ons werkt, en daartoe van de Heere gezonden wordt; waarom Hij ook de Geest des Heeren genoemd wordt. Eeuwige lof en prijs zij hierin Gode de Heilige Geest, die Zijn werk in de arme hulpeloze ziel voortzet, door Zijn ontdekkingen in het hart, door het te heiligen, te ondersteunen, voor te lichten, de waarheden te verklaren, toe te passen, dierbaar en levend in haar schoonheid voor het zielsoog te openen, God en Christus in Hun bijzonder werk, in hun bijzondere heerlijkheid, in hun bijzondere liefde te openbaren en te ontdekken. Joh. XVI: 23 27.

Het behaagde de Heere mij op die tijd steeds te leiden in en door de volgende waarheden: Jes. LIII en LIV, Rom. V: 10, 11, en de ontdekte waarheden ontdekt en levend te houden, uit kracht van de Belover. Exodus III: 14.
Soms behaagt het die dierbare Geest mij te leiden in het Verbond der genade, in deszelfs ontdekkende en heiligende kracht. Het eerste leidt ons tot Jezus lijden en dood, het laatste tot Jezus leven en opstanding. Beiden behoeven wij om te wandelen in des Heeren geboden (Ps. CXIX: 32), en wakende te zijn, waarnemende de posten Zijner deuren. Spr. VIII: 34. Welk een veiligheid en zekerheid is er in dit Verbond der genade voor ons weggelegd. Hebr. VI: 17-20.
Zullen wij er echter enigszins, in een zeer klein beginsel, het leven en de kracht van mogen ervaren, het zal alleen zijn door het werk en de inwoning van deze dierbare Persoon, God de Heilige Geest. In dit licht, in deze sterkte vreest de ziel voor al haar eigen werk. Hoe zeer begeert zij om, van alles in zichzelf verlost, nochtans niet te missen des Heeren Verbondsgunst en Verbondsliefde; want dan mist zij alles om de Heere te vrezen, te verheerlijken en lief te hebben.
De ziel begeert dit bij iedere ontworteling, welke zij door des Geestes kracht ondergaat. Soms belieft het de Heere wel eens, in dit zuchten, bij het gevoelig gemis hiervan, een levende straal Zijner liefde in de ziel uit te storten, en een levende hoop op de God haars heils te schenken. Hoe vaak echter zie ik mijn diepe blindheid, mijn afkeer om uit mezelf geleid te worden. Ja, hoe vaak schuiven deze een dik gordijn tussen de Heere en mijn ziel en doen mij missen van in het licht van de Heilige Geest dat Goddelijk licht te zien. Dit zijn dan dikwijls geen vertroostingen, maar leringen, welke, wanneer de Heilige Geest mij daarin niet staande hield, mij zouden doen bezwijken en het gebed doen opgeven. Waar zou men eindigen, indien de zaligheid niet buiten ons lag in een Drie-enig God; indien niet alles voor ons gedaan was en in ons gedaan werd? Maar eer worde ook hier opnieuw toegebracht aan Hem, die nooit laat varen het werk Zijner handen, die, waar Hij de ziel bevestigd heeft in haar rechtvaardigmaking, ook beloofd heeft haar heiligmaker en trooster te zijn. Stilstaan op de weg is achteruitgaan; wezenlijke heiligmaking en voortgang zijn slechts mogelijk door des Geestes ontdekkend licht.
Wat toch mist de ziel, indien zij niet ieder ogenblik in diepe afhankelijkheid van dien Geest verkeert, steeds Hem smekende om Zijn inwoning en Zijn onderwijs, afdalende tot de ontbloten grond des harten. Hoe zeer heeft de ziel nodig, dat God de Heilige Geest haar daar leide, daar haar kwalen en haar behoeften ontdekke, dat Hij daar Christus lijden en dood verklare als de enige weg tot heiligheid; dat Hij dit de lamp make, de fakkel, welke, onze duisternissen bestralende, ons leert uitzien om Christus

waarlijk te kennen in de kracht Zijner opstanding.
Hoe wordt de ziel door een enkelen straal van dit licht begerig gemaakt, dat die dierbare Geest dit Zijn Goddelijk werk in de ziel aanvange. Konden wij die Geest zegenen voor iedere straal van Goddelijk licht, voor iedere glimp van hemelse waarheid, waarmede Hij de ziel bevoorrecht heeft!
Welke bewijzen zijn dit van ons kindschap; welk een wonder van genade, liefde en barmhartigheid om door die dierbare Geest, in de verborgenheden en heilgeheimen van Gods Koninkrijk onderwezen buiten onszelf, binnen het Verbond gebracht en in de binnenkameren des Konings geleid te worden. Hooglied I: 4. Daar ontdekt God de Heilige Geest niet wat wij behoeven te doen, maar wat voor ons gedaan is door God in Christus. Jes. LIII en LIV. Rom. III: 24-28.
O zalig, zielvervullend werk van God de Heilige Geest! Hoe veilig is die ziel, welke steeds meer uit zichzelf geleid wordt in Hem, die de weg, de waarheid en het leven is, de ziel, die verwaardigd wordt bij aanvang en voortgang door het bloedig lijden en sterven des geslachten Lams meer van Hem te kennen in Zijn heerlijkheid, dierbaarheid, schoonheid en noodzakelijkheid. Wie is Hem gelijk in liefde, genade, tederheid! Jes. LXI: 1-3. Hoe vurig begeert de ziel uit deze fontein gedrenkt en bevochtigd te worden, uit Hem leven te ontvangen ten leven.
Maar o, hoe ziet en gevoelt men tevens in en door het licht van de Heilige Geest, dat ook het diepste en innigste begeren van de ziel in deze heilgeheimen en verborgenheden zo spoedig voor het zielsoog verborgen zijn, zodat dit zich slechts verliest in een aanraken van de zoom Zijns kleeds, zich slechts ontdekt in een stamelend zuchten, en een verlangen en begeren der ziel.
Maar geloofd en geprezen zij God de Heilige Geest, die van de ziel geen rust laat, vóór Hij haar gewillig heeft gemaakt aan de wil des Heeren, om zich dit Goddelijk werk te onderwerpen. Wanneer Goddelijk licht onze duisternissen bestraalt, wanneer een gekruiste Christus voor onze ogen als geschilderd wordt, hoezeer ontdekt ons dit licht dan de klove, welke de zonde tussen ons en God gemaakt heeft (Gen. III: 24); hoezeer ontdekt ons dit ook de onuitsprekelijke rijkdom der liefde Gods in Christus! Jes. LIII. Niets minder kan in onze plaats volstaan dan een gehele Christus.
O, dat Uw beeld diep in mijn ziel mocht getekend worden door het leven, het licht en de kracht van de Heilige Geest! Dat dit licht voor mijn zielsoog ontdekt blijve!

Hoeveel behoefte gevoelt men in deze onderwijzingen, om genade te vinden in des Heeren ogen, om zich stil en gewillig aan dit werk, dit onfeilbaar werk van de Heilige Geest, over te geven, zelf niet te werken maar te volgen, waar Hij leidt, die Geest niet te wederstaan, niet te bedroeven, noch uit te blussen. Hoe zouden wij veel de vrucht dezer zalige waarheid mogen genieten (Jes. XXXII: 17), en hoe zou ze ons gehemelte zoet zijn. Hoeveel behoefte wordt bij het gevoel en gezicht onzer geestelijke armoede geboren aan dien Geest, dat Hij Zijn eigen werk in het hart voortzette, de schuld ontdekke, Jezus dierbaar bloed in Zijn reinigende en heiligende kracht toepasse, nieuwe genade geve om steeds in diepe afhankelijkheid van die Geest te verkeren, uit te zien naar Zijn licht, naar Zijn leven, naar Zijn inwoning.
O, hoe bespeurt men in Zijn licht, dat gemis van die behoefte en van diepe afhankelijkheid zo veel van dat ware leven en die zo zalige nabijheid des Heeren doet derven. Van waar dit? Omdat het hart zo weinig stil, zo weinig onderworpen, zo weinig uitziende is naar het licht en de voorkomingen van de Geest. Welk een onpeilbare diepte van ellende ontdekt de Heilige Geest in dit licht! Welk een dringende behoefte gevoelt de ziel, om meer de Heere te smeken om die genadige inwoning en de blijvende tegenwoordigheid van God de Heilige Geest; hier onder te

mogen verkeren in kinderlijke .vrees en heilige vrijmoedigheid, om, met al het nog inwonend bederf, door Jezus dierbaar bloed toegang te vinden tot de troon der genade. Wat al noden en behoeften vloeien er uit de ontdekkingen en het licht van de Heilige Geest voort! Hoe vurig begeert de ziel ledig gemaakt te worden, opdat er plaatse zij voor des Geestes eigen werk en plaats voor Christus. Welk een genade zou de ziel het achten, wanneer God de Heilige Geest haar die genade en dat licht wilde vergunnen, om de minste genade als genade te zien en te erkennen. Deze genade zou haar het dichtst bij de Heere houden en hierdoor de tere Gods het meest bevorderen, en naarmate des Heeren wijsheid dit goed en nodig zou keuren, zou zij, van alles in zich zelve ontbloot, in diepe afhankelijkheid rusten in, uitzien naar, wachten en hopen op het licht, het leven, de kracht en de inwoning van God de Heilige Geest, door het leven en de kracht van Hem, die dood is geweest, maar leeft uit kracht van Gods onwankelbaar Verbond en beloften: op Hem zal de Geest des Heeren rusten, de Geest der wijsheid, de Geest des raads en der sterkte, de Geest der kennis en der vreze des Heeren.

Wij zullen ervaren door de onwankelbare liefde des Heeren, indien wij genade in Zijn ogen vinden, dat daar, waar wij, gebonden in de band van het Verbond, gewillig gemaakt zijn uit kracht van Jezus leven en opstanding, om ons te laten zaligen, te laten dragen, alzo niets te zijn, wij nochtans alles in God bezitten, dat strekken kan tot Zijn eer en onze zaligheid.

Zeker Godvruchtige zegt: De mensen mogen zeggen, dat wij nu de Bijbel hebben, en dat alles wat vereist wordt een toestemming er op is, een oefening van redeneerkrachten; maar hoe droevig zijn zij verblind. Die gezegende Geest, die de profeten en apostelen inboezemde om de Schriften te openen, moet de geheimen van liefde en zaligheid openen en ontvouwen, of zij zullen nooit gekend of bemind worden. Het is oneindig beter, een gedeelte der Schrift te gevoelen, te omhelzen en lief te hebben, geestelijk te genieten, er de Goddelijke goedheid in te smaken, dan in staat te zijn het denkbeeldige, het dichterlijke, de verhevenheid van de gehelen Bijbel in het oorspronkelijke verstandig te bewonderen.

Ik dacht hierbij aan de woorden, 1 Cor. XII: 13: ijvert naar de beste gaven, maar ik wijs u een en weg, die nog uitnemender is; waarop volgt dat zo zeer gewichtige Hoofdstuk 1 Cor. XIII, door zo velen jammerlijk misvat. Die hier dwaalt, dwaalt in Zijn ganse zaligheid. Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad. Gelukkig de ziel, die niet voor, maar achter dit grote heilgeheim is gebracht! Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is, wien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent, in wiens geest geen bedrog is. Ps. XXXII: 1, 2. Jer. XXXI: 3.

Hoe veilig zijn zij, die uit kracht van Gods eeuwige liefde, van Zijn onwankelbaar Verbond, van Jezus leven en opstanding, uit kracht van des Heeren beloften die alle in Hem Ja en Amen zijn, vervuld worden met de vruchten van de Boom des Levens, volgens Ezech. XLVII: 1-12. Openb. XXII: 2 en Rom. VI: 22, opdat Christus door het geloof in hun harten wone, en zij in de liefde geworteld en gegrond zijn, opdat zij ten volle mogen begrijpen met al de heiligen, welke de breedte, lengte, diepte en hoogte zijn, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat zij vervuld worden tot al de volheid Gods.

Hem nu, die machtig is, meer dan overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die in ons werkt, Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus, in alle geslachten, tot in alle eeuwigheid. Amen. Eféze III 17-21.

IV.
De beloften welke ik ontving. Jes. XLII: 16. Jes. XLIII: 1, 2. Jes. XLV: 2, 3. Jes. LXII: 2b-4.

Ik wenste eindelijk nog mede te delen de beloften, welke de Heere mij in deze weg schonk, en de Heere geve de blinden, die ogen hebben ontvangen om te zien, genade om op te merken, dat naarmate de weg dieper en de duisternis groter is, de heerlijkheid van de Leidsman en het licht der beloften (Jes. LIV) meer gezien wordt, en dat hoe meer de openbaring van Jezus lijden en dood (Jes. LII1) in ons plaats heeft, des te meer Zijn leven in deszelfs glans aanschouwd wordt. Rom. V.
En eindelijk, waar het de Heere behaagde mij onwaardig zondaar in mezelf in deze weg te brengen, namelijk: in mijn rechtvaardigmaking bevestigd door een weg van lijden, tot heerlijk- of heiligmaking.
En wij weten dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk, die naar Zijn voornemen geroepen zijn. Want die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordineerd, den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zij onder vele broederen; en die Hij te voren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen, en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd, en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt. Rom. VIII: 28-30.
Hierin zijn twee zaken op te merken.

1. Dat het zaligmakend geloof (Hebr. X1), in welke wegen de Heere het ook oefene, niet ledig of werkeloos laat, maar door de kracht van God de Heilige Geest het harte reinigt van dode werken, om de levenden God te dienen. 1 Cor XIII.
2. En 2^{e} de Godeverheerlijkende vrucht in de uitkomst van het geloof dat uit de eeuwige liefde Gods, door de liefde is werkende. Petrus IV: 13. mijn ziel werd in de beproeving door liefde en genade, onderwerping en gehoorzaamheid tot deze zaligen staat gebracht. Deze dan waren de beloften, welke ik van de Heere ontving: Jes. XLI: 10. Jes. XLII: 16. Jes. XLIII: 1, 2. Jes. XLV: 2, 3. Jes. LXII: 2, 3, 4. Jer. XV: 11. Joël II: 26, 27. geleid door, bewaard en geheiligd in Jes. LIII en LIV en gebracht tot de volzalige waarheid van Rom. V: 10, 11. Want èn Hij die heiligt, èn zij die geheiligd worden, zijn beiden uit één, waarom Hij zich niet schaamt hen broeders te noemen. Hebr. XI: 17, 18.

Zij zullen komen met geween, en met smekingen zal Ik hen voeren. Ik zal hen leiden aan de waterbeken, in een rechten weg, waarin zij zich niet zullen stoten, want Ik ben Israël tot een Vader, en Efraïm is Mijn eerstgeborene. Jer. XXXI: 9.
In zulk een weg ontdekt God de Heilige Geest ons de kracht, het leven, het licht en de heerlijkheid dezer waarheid. Als de Heere Sion zal opgebouwd hebben, in Zijn heerlijkheid zal verscheen zijn, Zich gewend zal hebben tot het gebed desgenen, die gans ontbloot is, en niet versmaad hebben hunlieder gebed; dat zal beschreven worden voor het navolgende geslacht; en het volk, dat geschapen zal worden, zal de Heere loven: omdat Hij uit de hoogte Zijns heiligdoms zal hebben neerwaarts gezien; dat de Heere uit de hemel op de aarde zal geschouwd hebben; om het zuchten der gevangenen te horen, en om los te maken de kinderen des doods; opdat men de naam des Heeren vertelle te Zion, en Zijnen lof te Jeruzalem. Ps. CII: 17-22.
Mocht het nu Hem, die het leven der doden, het licht der blinden en de kracht der zwakken is, behagen mij door Zijn Geest en bij Zijn licht te leiden, om dan eindelijk mede te delen, waar het de Heere behaagde mij in deze weg te brengen, en door

omkering in mijn genadeleven, mij te bevestigen in mijn genadestaat.
De zaligheid is ons nu nader, dan toen wij eerst geloofd hebben. Ja, wij hadden al zelf in onszelf het vonnis des doods, opdat wij niet op onszelf vertrouwen zouden, maar op God, die de doden verwekt: die ons uit zo groten dood verlost heeft, en nog verlost: op welken wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal. 2 Cor. I: 9, ro. 2 Cor. IV: 11-13.
In de openbaring van deze dood echter, heeft het de Heere behaagd mij te leiden door, te bewaren in de eeuwige sterkte dezer dierbare waarheden (Jes. LIII en LIV), in het licht en de bijblijvende tegenwoordigheid van de God mijns heils, waardoor Hij mij gebracht en, zo ik hopen mag, verenigd met de zalige, zaligende en zielheiligende waarheid van Rom. V en Rom. VIII: 14-18.
Diepe, maar toch zalige weg, waar ieder verlies ons zalige winst aanbrengt; gelijk de dierbare Verlosser eens zeide: Die zijn leven verliezen zal, zal hetzelve vinden. Luc. XVII: 33. Matth. XVIII: 39. Joh. XII: 25. Hoezeer echter staan vlees en bloed dit tegen; hier leert de ziel de waarheid van Rom. VII geestelijk verstaan. Rom. VII: 9. Gal. II: 19, 20.
Wij zullen dan echter op de nauwe weg des levens, geleid door des Geestes licht, bewaard door God de Heilige Geest, niets misbruiken tot zonden, noch ons in valse rust tevreden stellen. Al wat licht is, maakt openbaar. In dit licht worden licht en duisternis, uit kracht van Gods onwankelbaar Verbond (Jes. LIV) en van Jezus lijden en dood, klaar onderscheiden, en de ziel door Goddelijke kracht en door Goddelijk licht in de vrijheid der kinderen Gods gesteld. Gal. V: I.
Maar de weg hiertoe? Geen eigen kracht, geen valse vrijheid, maar de kracht Gods. Uit de dood in het leven, uit banden en gevangenis, door de kracht en inwoning van God de Heilige Geest en de openbaring van Jezus leven, gesteld en gebracht in deze vrijheid, een vrijheid, welke door het Goddelijk licht, waardoor het omringd, geleid en bestuurd wordt, de schuld ontdekt, maar tevens, in inniger en nauwer gemeenschap met de Heere, op de enge weg des levens doet wandelen. 1 Petrus I: 14-19. De weg ligt steeds door de diepte van Gethsémané naar Golgótha; van daar echter mocht ik vrijen toegang ontvangen tot de troon der genade. Is niet de diepte onzer ellende, de werk- en verblijfplaats van de dierbare Verlosser? Hooglied V: 15, 16. Hooglied VIII: 5, 7. 1 Petrus I: 1-8. 1 Petrus V: 13.
Wij mogen er staat op maken, indien wij genade bezitten, dat de Heere Zijn werk op de proef brengt. Dit strekt tot verheerlijking van de werkmeester, tot loutering en heiliging van het vat. Hebr. II. Jes. XLVIII: I2.
Welk een voorrecht, een vat te zijn voor zulk een smelter! Als de Heere wil opbouwen, breekt Hij eerst af; de Heere doodt en maakt levend, Hij doet ter helle neerdalen en Hij doet weder opkomen. 1 Sam. II: 6. Zalig, waar God zelf de Grondlegger is van het fundament in ons (Hij is de Rotssteen wiens werk volkomen is); waar de ziel door ontkleding vatbaar gemaakt wordt, om overkleed te worden, om in haar duisternis licht te ontvangen over dit werk Gods in haar. Joh. VI 28, 29.
Iedere plant toch, die door de Hemelsen Landman niet geplant is, zal uitgerukt worden. Hoezeer vreest de door des Geestes licht ontdekte ziel dit; zij leert in dit licht zich voor de Heere openleggen, vreest niets zozeer als door zelfbedrog in deze zo gewichtige aangelegenheid zichzelf te misleiden. Er moge iets zijn, wat er op gelijkt in onze donkere dagen van afval, waarin men in alle opzichten de schijn voor het wezen aanziet; niemand echter kent de Parel dan die Hem ontvangt, en niemand kan zeggen Jezus de Heere te zijn, dan door de Heilige Geest.
Maar naarmate de ziel meer bevestigd wordt in haar grondstaat, leert zij de Heere meer vrezen en liefhebben om Zijns Zelfs wil; zij ziet zo veel dienens- en beminnenswaardigheid in de Heere, dat, al moest zij haar zaligheid missen, Hij nochtans

waardig zou zijn, door haar geprezen, gediend en verheerlijkt te worden. Maar, Gode zij dank! uit kracht Zijner eeuwige liefde zal de door Hem verloste ziel eeuwig Zijn tegenwoordigheid genieten, en eeuwig in Zijn zalige gemeenschap verkeren. Openb. V: 9, 10.

Iedere omkering in het genadeleven is een intrede in het ware geestelijk leven. Iedere ontdekking onzer ellende is door des Geestes licht in ons, als een helder schijnend licht van het werk Gods in ons.
Ik zeg dit slechts in diepe aanbidding, in diepe afhankelijkheid, in het licht van Jezus dierbaar kruis (Jes. LII1) en uit kracht van Gods Verbond. Jes. LIV. Die hier door genade gebracht is, zal mij wel verstaan. Wij zien dit niet, zoolang wij vóór de waarheid staan. Gód de Heilige Geest moet er ons achter brengen, en dit is niet zo gemakkelijk. Daar ligt het grote heilgeheim, de diepte van onzen val (Gen. III: 15) tegenover de hoogte onzer verlossing. Welk een weg ligt hier tussen, om tot deze kennis ook nog maar enigszins geestelijk te geraken. De Heere laat echter nooit varen het werk Zijner handen. Joh. XV.
De Heere onthaalt en vergenoegt Zich, met eerbied gezegd, slechts in Zijn eigen werk; het onze, dat steeds verdoemelijk is voor Hem die heilig en rechtvaardig is, brengt Hij te niet. De zekerheid van dit werk Gods in de ziel is, dat het nergens een grond van rust in vindt, dan in God, in Christus zelf.
Dit laat zich beter ondervinden dan beschrijven. Ik mocht hiervan op die tijd uit de laatste ondervindingen van des Heeren trouw enige leringen ontvange. Het geloof vindt geen rust in genaden, door de Heere geschonken, of door des Geestes licht ontdekt; want zij zijn Christus niet. Ieder werk Gods, hetzij tot ontdekking, hetzij tot vertroosting of bevestiging, maakt de ziel al dieper afhankelijk, omdat het geloof, waar het het harte reinigt, als een helderschijnend licht is, de ziel van alles afbrengt en door Woord en Geest aan alles ontdekt wat Christus niet is.
O, dat die dierbare Geest al des Heeren dierbaar gunstvolk, ook mij onwaardige zondares, in de waarheid hiervan leide, met Zijn licht ons voorga op de nauwe weg des levens, waar de Heere Zijn beloften komt vervullen: "Het pad des rechtvaardigen is als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de vollen middag toe." Daar maakt de Heere een volkomen geheel; daar openbaart Hij Christus als het leven in onzen dood, maar ook, uit kracht van Zijn Verbond, Christus lijden en dood in ons leven. Zij zullen kennen en vervolgen de Heere te kennen; en hoe zouden wij Hem leren kennen in de kracht Zijner opstanding, en bevestigd worden in dit werk Gods, dan in deze weg?
Zalig en heilig is hij, die deel heeft in de eerste opstanding; over deze heeft de tweede dood gene macht, maar zij zullen priesters van God en Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen heersen, duizend jaren. Openb. XXI: 6.
Zalig, driewerf zalig, die genade vindt in de ogen Gods en zich in deze aan des Heeren tucht niet onttrekt. Hebr. XII. Uit kracht der openbaring van dit leven wordt de duisternis licht, de blinde ziende, de gebondene los, de gevangene vrij en Christus ontdekt in heerlijker glans dan ooit te voren.
De Heere geeft, na de diepte der ontdekking in de beproeving, tevens opening en gezicht in de hoogte der verlossing. Welk een onuitsprekelijke genade en liefde is het, wanneer het God de Heilige Geest behaagt met Zijn licht in onze duisternissen te schijnen, opdat wij meer mogen zien van die onwaardeerbare schat, van Christus, van die heerlijken Persoon, van Zijn gerechtigheid, van Zijn verdiensten en Zijn bloed!
Hier mag de ziel in waarheid met de Bruid betuigen: Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Zulk een is mijn liefste, ja zulk een is mijn vriend, o gij dochters van

Jeruzalem!
Welk een voorrecht, als iedere voorlichtende, bijblijvende en achtervolgende genade ons meer en dieper onze geestelijke armoede ontdekt; welk een rijkdom van genade, dat genade ons leert, wat genade is. Hoe dichter bij de Heere, hoe groter zondaren wij steeds worden in eigen oog.
O heerlijk Verbond, waarin de goedertierenheid en de waarheid elkander ontmoeten, de gerechtigheid en de vrede elkander kussen! Ps. LXXXV: 11, 12. Eer zij de rijkdom de vrijheid de volheid van Gods genade in Christus, daar zij alleen in staat is het hart te buigen, te kneden en teder, gehoorzaam en onderworpen te maken aan des Heeren heiligen wil. Gehoorzaamheid is beter dan offeranden. Hoe veel dringende behoefte gevoelde mijn ziel op die tijd, dat die dierbare Geest mij mocht bestralen met Zijn licht en Zijn leven in mij openbaarde, opdat Christus in Zijn volheid en algenoegzaamheid, meer ontdekt werde voor dit steeds armer wordende, schuldige, ledige hart, gepast gemaakt voor Zijn Geest en Zijn inwoning, hongerig en dorstig naar de vruchten van de Boom des Levens.
Welk een dringende behoefte bestaat er, dat al deze goedertierenheden, aan mij onwaardige bewezen, met nieuwe genaden achtervolgd worden, tot verheerlijking van de heerlijken Naam mijns Gods. Exodus XV: 1-13.
O, hoe zou ik al Gods dierbaar gunstvolk (door eigene ervaring) wensen toe te roepen: twijfel nooit aan de onveranderlijke trouw van Uw getrouwen God, al leidt Hij ook door de diepste wegen, want deze wegen bewijzen eerst wie Hij is, en wat Hij is in tijden van kruis, lijden, beproeving, aanvechtingen en noden, zo uit- als inwendige. Hij is getrouw, en Hij alleen; onze ontrouw maakt Zijn trouw nooit te niet. Hij is een schild allen, die op Hem betrouwen. Zo ervaart het de ziel, gelijk de psalmist; welgelukzalig is de mens, wiens sterkte in U is, in wiens hart de gebaande wegen zijn. Als zij door het dal der moerbeziën-bomen doorgaan, stellen zij Hem tot een fontein, ook zal de regen hen gans rijkelijk overdekken. Ps. LXXXIV: 6, 7.
Zalig niets-zijn, waar de Heere alles is; zalige Godskennis, welke door de inwoning van God de Heilige Geest leidt tot die beschamende zelfkennis, waaruit alleen waarheid en leven voor onze arme zielen voortvloeit. Welk een genade is het, steeds meer de kracht en het leven dier waarheid te verstaan, namelijk wanneer wij op goeden grondgeloven mogen,. dat wij behoren tot hen, die inwendig vernieuwd, wedergeboren, geroepen worden met die bijzondere roeping (Joh. V: 21-25) en deel hebben aan de vergeving onzer zonden. Rom. V: i, 2. Rom. VIII: 29. Rom. V.
Mocht dit, het koord zijn, waarmede wij gebonden zijn, het licht dat iedere duisternis, het leven dat zich in onzen dood openbaart; de spiegel, welke, door des Geestes licht bestraald, onze zwakheid, maar tevens de heerlijkheid, dierbaarheid en noodzakelijkheid van de dierbare Middelaar ontdekt, zonder Wien wij niets vermogen; de kracht in onze zwakheid; de zwakheid, waarin en waardoor al onze kracht te niet gaat; de volheid welke onze ledigheid, de rijkdom welke al onze armoede vervult; het bolwerk,. dat ons, zwakke, hulpeloze wormen in onszelf, bewaart,. beveiligt, staande houdt in de strijd tegen zonde, wereld en satan.

Dit Goddelijk licht schijne in onze duisternissen, zodat de grond onzer harten ontdekt blijve, Jezus, en Jezus alleen, als Koning daarin heerse en regere, en Hij Zijn troon en heerschappij daarin oprichte en Zijn liefde de banier over ons. doe zijn. De Heere schenke dit genadig aan al Zijn gunstvolk, in onze donkere dagen van afval en diep verval (2 Petrus II1), opdat wij wakend en biddend mogen bevonden worden, als de Bruidegom komt. Openb. III: 10. Openb. XXII: 11-14. Zie Ezechiël IX. En de Heere zeide tot hem: ga door, door het midden der stad, door het midden van Jeruzalem, en

teken een teken op de voorhoofden der lieden, die zuchten en uitroepen over al die gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden..
Mochten wij steeds meer, van iedere grond ontbloot, de grond van rust en hoop onzer zaligheid alleen zoeken en vinden in de God onzes heils, opdat Hij, die het alleen waardig is geprezen en verheerlijkt worde. Dit schenke de Heere al Zijn nooddruftig volk, dit schenke Hij uit genade mij, de grootste er zondaren, de minste der heiligen; opdat - o mocht het zo zijn! - wij iets in beginsel mogen verstaan van Ezech. 37: 1-12. Aan de beek nu, aan haar oever, zal van deze en van gene zijde opgaan allerlei spijsgeboomte, welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan; in Zijn maanden zal het nieuwe vruchten voortbrengen; want Zijn wateren vlieten uit het heiligdom, en Zijn vrucht zal zijn tot spijze, en zijn blad tot heling. - Och, dat Gods dierbaar volk, naarmate de duisternis toeneemt en de afval volkomen wordt, nog mocht schijnen als lichten in de wereld, te midden van een krom en verdraaid geslacht. Mocht de Heere zich nog ontfermen over Sion en medelijden hebben met haar gruis! Ps. LXXIV. Ps. LXXII.
Gord Uw zwaard aan de heup, o Held! Uw Majesteit en Uw heerlijkheid, en rijd voorspoedig in Uw heerlijkheid, op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid; en Uw rechterhand zal U vreselijke dingen leren. Uw pijlen zijn scherp, volken zullen onder U vallen; zij treffen in het hart van des Konings vijanden.
De Heere verspilt Zijn genade niet, en verheerlijkt geen genade aan ons om die vruchteloos te laten, nee! maar Hij leidt en brengt ons (en heil onzer, indien de Heere er ons toe verwaardigt!) in wegen, waarin Hij Zijn werk beproeft, om meerdere genade daartoe te doen, tot Zijn eer en onze zaligheid. Hoe goed, hoe noodzakelijk is het, dat de Heere ons in zulke wegen leidt, waarin wij leren, hoe arm wij zijn aan enig geestelijk goed, ons geheel hulpeloos gevoelen, opdat Hij al Zijn kracht in onze zwakheid volbrenge.
Hoe veel behoefte vloeit hieruit voort, aan het licht, het leven, de kracht, het bestuur en de inwoning van God de Heilige Geest! De behoefte zal ons leiden, niet buiten maar in het spoor der gerechtigheid; zij zal,ons ondervindelijk leren, dat Jezus is de weg, de waarheid en het le ven. Door God de Vader hiertoe gebracht en bearbeid (Joh. XV), door God de Heilige Geest hiertoe geleid door ontdekkende genade, zal Christus ons alzo steeds meer dierbaar en noodzakelijk worden, waartoe Hij ons van Gode geworden is: tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en volkomen verlossing.
Wij zullen door genade Hem steeds meer als zodanig leren kennen en bezitten, in Hem alles zien, al missen wij alles in ons zelf; in Hem alles vinden, ofschoon wij alles in ons zelf verliezen,; in Hem al onze vervulling, in Hem al onze wijsheid, al onze kracht, al ons licht, al ons leven, al onze liefde vinden.

Dikwijls is het mij, wanneer ik in dit licht mijn arm, ledig, dodig hart zie, dat ik klagen moet over deszelfs koudheid, hardheid, liefdeloosheid en ongevoeligheid. O, waar toch is iets in mij te vinden van die liefde, waarmede Gij mij hebt liefgehad, waarmede Gij mij blijft liefhebben? Dit is dan geen blote klacht, maar een zeer pijnlijke ondervinding. Al wat openbaar maakt, is licht, en het is mij dikwijls bij de aanschouwing dier liefde, alsof de Heere zegt: een vrucht van mijn arbeid is het, dat gij het ziet en gelooft, want daarin wordt de waarheid van Mijn woord bevestigd: Joh. XV: I, 2. Matth. XV: 13. Joh. XIII: 10. O, dan zegt het wat, ofschoon tot diepe smart en diepe beschaming en diepe verootmoediging voor onszelf door ontdekkend licht van de Heilige Geest, tot die gans verlorenen in onszelf te behoren, tot die planten, welke de Hemelse Landman zelf geplant heeft.
Indien wij zeggen, dat wij gene zonden hebben, zo verleiden wij onszelf, en de

waarheid is in ons niet. Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid. Indien wij zeggen, dat wij niet gezondigd hebben, zo maken wij Hem tot een leugenaar, en Zijn woord is niet in ons. Hoe veel dringende behoefte gevoelde mijn ziel aan ontdekking van dit licht, aan inleiding niet slechts van Rom. V, maar aan meerdere opening en genadige bevestiging daarin door God de Heilige Geest. De Heere geeft echter zoveel, als Hij weet dat nodig is, en het meest strekken kan tot Zijn eer en verheerlijking. De ziel leert dan ook wel enigszins in zulke wegen onder en achter de Heere verkeren. Zalig de ziel, welke een schuldenaar aan Christus en aan de vrije genade is. Jes. XV: 1. Joh. VII: 37, 38. Zij bezit alles in God, heeft niets in zichzelf dan schuld en zonden. 2 Cor. IV: 7-9.

Mocht het nu die dierbare Geest behagen met Zijn licht mij voor te gaan, mij leidende in de weg, de waarheid en het leven, mij uit mezelf uitleidende in die onderwijzingen, welke het God de Heilige Geest behaagde mij op die tijd te schenken.
Deze lessen waren niet zo gemakkelijk; daardoor echter gingen zij gepaard met veel smeking en geween, doch niet zonder een goede, gegronde hoop op de God mijns heils en van het Verbond. Jes. LIV. Soms schonk de Heere mij een helderschijnend licht, dat ik wandelde in de voetstappen der schapen. Openb. VII: 14. Hebr. II: 10, 1 1. Het was op die tijd, dat het de Heere behaagde mij zoveel kracht in zwakheid, zoveel licht in de duisternis, zoveel leven in de dood te openbaren, dat ik daar mocht komen, Hem slechts mijn banden en gevangenis en nood tonen, uit kracht van dit woord, waarmede Jezus mij zeer dierbaar was, en Zich alzo aan mijn ziel ontdekte in Zijn Hogepriesterlijk ambt: "Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude."
Ik gevoelde dat er kracht van Hem uitging. De Heere toonde mij, dat Hij het door Hem geschonken geloof uit kracht dezer voorbidding zou bewaren, versterken en bevestigen. Jezus voorbidding wordt verhoord; deze alleen is aangenaam bij de Vader; God de Heilige Geest verlevendigt en versterkt dit in het hart door een zien op Jezus, al schijnt de ziel door zwakheid, vrees, ongeloof en aanvechtingen te bezwijken. Ik zag tevens in dit licht, dat ik niet stond in eigen kracht, noch voor eigen rekening; ik zag in dit licht hoe ik, met Christus verenigd in Zijn lijden en dood, door Christus toegang mocht vinden, uit kracht van Zijn leven, tot de Vader. Ik ondervond hierdoor sterkte, vrijmoedigheid en vrede, en werd geleid tot de woorden (Jes. LII: 6): "Daarom zal mijn volk, daarom zal het Mijn Naam in die dag kennen, dat Ik het zelf ben, die spreekt: "Zie hier ben Ik." Deze openbaring was te klaarder, naarmate de benauwdheid groot was geweest. Zach. XIII: 9 Ps. L: 15. Ps. XCI: 15. Ps. CXLIV: 15. De volgende morgen was de hoop op de Heere door opening, inleiding, behoefte, gebed, terugdrijving van de vijand en verbreking van de kracht des ongeloofs versterkt.
Ik mocht de Heere smeken om bewaring hiervan, en in deze kracht iets zien en gevoelen van de woorden: Alzo moeten omkomen al Uw vijanden, o Heere! Die Hem daarentegen liefhebben, moeten zijn, als wanneer de zon opgaat in haar kracht. Richt. VI: 31.
Hier mocht ik veel zien van de Koninklijke heerschappij van de dierbare Verlosser, van Zijn overwinnende macht over alle vijanden. Ik werd daarna geleid tot Hebr. IV: 30-34. Wat vermag het in zichzelf zo zwakke geloof, waar het, met Christus verenigd in Zijn lijden, heerst met Christus in Zijn leven en opstanding uit kracht van Gods eeuwige liefde en onwankelbaar Verbond. Hierin wordt de heerlijkheid en hoogheid en tevens de diepe neerbuiging van Christus te heerlijker geopenbaard. O, die heerlijkheid, die schoonheid, die noodzakelijkheid, die dierbaarheid van Christus! Zijn schenkelen zijn als marmeren pilaren. Waarin toch wordt de heerlijkheid van deze

Koning meer gezien en geopenbaard, dan in de behoefte, armoede, hulp e- loosheid en diepe afhankelijkheid Zijner onderdanen?

V. De kracht waarin ik bewaard werd. Jes. LIII. Jes. LIV

Het behaagde de Heere mij hierna te leiden tot deze onderwijzingen; namelijk tot de oorsprong van het heerlijk werk Gods, de verkiezing, roeping, rechtvaardigmaking, heiligmaking. Rom. VIII: 29, 30.
De roeping, als vrucht der verkiezing; rechtvaardigmaking als vrucht der roeping; heiligmaking als vrucht der rechtvaardigmaking. Het werk van God de Vader in deszelfs begin, voortgang en voltooiing in de ziel, door deze weg, welke Christus is. Zo wordt de ziel in haar verkiezing bevestigd door haar te tonen, bij des Geestes licht, hoe zij in haar inwendige roeping gebracht is tot Christus, in haar rechtvaardigmaking gebracht is in Christus, in haar heilig- of heerlijkmaking verenigd met Christus. Maar hoe? Door inleiding in Christus lijden en dood (Jes. LII1), waardoor de ziel gebracht is tot de openbaring van dit leven. Rom. V: 10. Rom. VI. In dit werk Gods valt de zondaar geheel weg, is hij nochtans alleen veilig. In dit licht toonde de Heere mij, zo ik hopen mocht, nog drie zaken: de zondaar buiten, de zondaar in (Jes. LIV), de zondaar binnen het Verbond. Jes. LVI: 5. Jer. XXXI: 31-33. Jer. XXXII: 20.
Is van de ziel in het tweede deel van haar verlossing nog enig pogen in zichzelf overgebleven, in dit laatste ontneemt God de Heilige Geest haar alle steunsels; daar staan licht en duisternis, dood en leven zo klaar tegen over elkander, dat er in dit Goddelijk licht niets dan licht en duisternis gezien en onderscheiden wordt. Gezegende dood, die dit leven, gezegend verlies, dat zulk een winst, gezegende ledigheid, welke zulk een volheid, gezegende zwakheid, waarin zich zulk een heerlijke kracht openbaart; waarin God de Vader zich openbaart als zijnde de werkmeester van dit grote werk in de ziel (Jes. LIV: 1 i, 12), waarin God de Zoon geopenbaard wordt in Zijn volbracht werk (Jes. LIII:, als zijnde het enig, eeuwig, heerlijk Goddelijk leven en waarin God de Heilige Geest zich heerlijk openbaart om geheel het werk in de ziel te voltooien (Joh. XIV: 16, 17), haar dodende, haar weder levend makende, haar ontledigende, haar vervullende.
Hoe geheel noodzakelijk wordt Jezus voor de arme ziel, als haar Borg niet slechts, maar ook als haar Koning, Profeet en Hogepriester. De ziel staat, wanneer zij in Christus gebracht is (Rom. V: 1, 2), in dubbele betrekking tot God, als een zondaar door de wet, maar als een uitverkorene door het Verbond der genade. En hoewel ik in de weg waarin ik verkeerde, ondervond dat de ganse macht der hel scheen samen te spannen, de Heere schonk mij kracht om aan Hem vast te houden; en niet alleen dit, de Heere schonk mij in dit licht ook te zien, dat dit geloof, uit kracht van God geschonken, in de kracht Gods bewaard wordt en ook in de diepste wegen nooit beschaamd kan uitkomen omdat het, met God in het Verbond gebracht, binnen het Verbond staat op de onwankelbare Rots, op een gekruiste, maar levende Christus (Openb. I: 10-18. Openb. XIX: 11-14. Jes. LXIII: 1. Joh. I: 1. 1 Joh. I: 2), op al de beloften Gods, die in Hem Ja en in Hem Amen zijn.

Het geloof bezit niets in zichzelf, maar alles in God. Het is, in welke wegen de Heere het ook oefent, aan veel strijd, benauwdheid en aanvallen onderworpen, maar het heeft ontvangen een geestelijk verlicht oog, waardoor het God aanschouwt in het Verbond, een God in Christus, een God in de belofte.
Het bezit een geestelijke hand, waarmede het God omvat houdt; het bezit geestelijke kracht, ***uit kracht van God Zelf.*** Het is, wanneer het zwak is, sterk (Hebr. XI: 34), door de eeuwig Levende, eeuwig Getrouwe, eeuwig Onveranderlijke ondersteund.
Het geloof, dat, in God als zodanig gelooft, als een gewrocht van God de Heilige Geest, staat pal te midden van al de golven en baren, die over hetzelve heengaan; ja,

daar roept het uit: Maar de Heere zal des daags Zijn goedertierenheid gebieden, des nachts zal zijn lied bij mij zijn, het gebed tot de God mijns levens. Het strekt zich te meer naar God uit, naarmate de strijd heviger wordt, de bestrijders vele zijn en de benauwdheid groot is.
Hoezeer behoeft de ziel het licht, het leven, de kracht, de liefde van God de Heilige Geest, de liefde des Vaders, de genade des Zoons om versterking van het geloof, verlevendiging der hoop en verlevendiging der liefde! Het behaagde de Heere, zo ik hopen mocht, mij bij Zijn licht voor mijn eigen ziel in de volgende waarheden te leiden en mij deze onderwijzingen te geven. De waarheid van het zaligmakend geloof wordt gekend aan Zijn armoede.

Ik werd daarna geleid tot de ***drie trappen in de wedergeboorte:***
Hoe de ziel, op de weg gebracht tot Christus in haar roeping, gebracht wordt in Christus in haar rechtvaardigmaking, met Christus verenigd wordt in haar heiligmaking (Rom. VIII: 3o); God de Vader als de beginner, voortzetter en voleinder in dit grote werk der zaligheid (Eféze: 3-5) Christus voor de ziel in alles noodzakelijk als de weg, de waarheid en het leven (2 Cor. V: 17, 1 1. Col. I: 20. 1 Joh. IV: 10), als de tweede en heerlijke Persoon in de Goddelijke Drie-eenheid. God de Heilige Geest als de derde Persoon, al deze heilsweldaden verklarende en toepassende. Joh. XIV: 16, 17.
In de eerste trap der wedergeboorte wordt Christus aan de ziel ontdekt als de Weg; hierin echter ontvangt de ziel slechts een flauwe, zwakke schets van Christus. De ziel, uit de duisternis overgebracht, weet nauwelijks recht gebruik te maken van Christus; alles ligt nog zo verward, zo woest en ledig, wanneer de Heere in deze dood leven, in deze duisternis licht geeft. Eféze II: 2. Gen. I: 1- 5 . Op de weg gebracht zal de Heere haar ook hiervan de waarheid wel door des Geestes licht en inwoning ontdekken. Maar hoe?
Door Christus zelf als de waarheid te ontdekken, Hem als zodanig door des Geestes licht meer ontdekkende als boven alles noodzakelijk, door levende behoefte en vurige begeerten te wekken, door ontdekte ellen de, om Hem als zodanig te kennen en te bezitten Wat de ziel nu vroeger met haarverstand beschouwde (hoewel dit niet ziende, omdat haar geestelijk licht ontbrak!), wordt zij gewaar door ontdekkende genade. De geestelijkheid der wet op de consciëntie brengende ziet zij hoe noodzakelijk Hij haar is tot haar rechtvaardigmaking. Gal. II: 16. Rom. III: 28. Rom. VIII: 3. Hebr. VII: 18. In dit licht onderscheidt men waarheid van schijn, wordt men steeds meer ontdekt en gevoelig. gemaakt voor het grote gevaar van zich te misleiden; en de ziel begeert vuriger dan haar eigen leven, Christus niet slechts te kennen als de Weg en de Wijsheid Gods, maar ook als de Waarheid en haar rechtvaardigmaking voor God. Zij begeert vurig te weten, of zij Hem, door en in Hem schuldvergeving heeft. De ziel weet echter niet, hoe God de Heilige Geest in alle deze zaligmakend werkzaam is om haar te ontkleden, om haar waarlijk te overkleden. Maar hoe? Haar leven verliezen? Dit vreest zij, dit kan zij niet. Christus was immers haar leven. Zo meent de ziel; maar zij kende Hem, die Enige, nog niet, zoals Hij waarlijk het leven der Zijnen is, zoals Hij haar van Gode geworden is tot wijsheid en rechtvaardigmaking. Maar hoe zal zij dan opnieuw haar leven verliezen? Om het alleen in Hem te vinden, die haar van Gode geworden is ook tot heiligmaking. Is Christus dan niet haar heiligmaking? Dat meent de ziel; zij beschouwt Hem slechts, maar bezit Hem nog niet als zodanig, en slechts door ontdekkende genade leert men de kracht der waarheid verstaan: "Uit u geen vrucht in eeuwigheid." Zij verwacht nu ook geen vrucht meer, waar zij niet te vinden is. Er is geschreven in de profeten: En zij zullen allen van God geleerd zijn; een

iegelijk dan, die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij.
De Heere bedoelt niet het onderwijs Gods door de Schrift alleen, maar bepaald en onmiddellijk onderwijs van God. De Schrift ofschoon een werk van de Heilige Geest, kan gelezen, en toch niet ver staan worden. Eerst wanneer de Heilige Geest het verstand van de lezer der Schrift opent voor het begrip der Goddelijke waarheid, verstaat hij wat hij leest.
Men ziet ook hier de Drie-eenheid Gods werkzaam in de verlossing van zondaren. De Vader leidt de zondaar tot de Zoon, om verlost te worden, en de Zoon leidt de verlosten zondaar tot de Heilige Geest om geheiligd te worden, en de Heilige Geest leidt de zondaar terug tot de Vader om gezaligd te worden. Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die Hij gezonden heeft. Het eeuwige leven is het leven van God, is de Heilige Geest. In Christus tegeloven is in gemeenschap met Hem te zijn, is te delen in alles wat Hij is en heeft en geeft. Christus is het eeuwige leven; wie dan met Christus verenigd is, deelt in het leven van Christus, in de Heilige Geest, die van Hem afdaalt in de Zijnen. Joh. II: 24-29.
In deze weg, die Christus is, wordt de heerlijkheid en de rijkdom en de vrijheid van Gods genade in Christus niet alleen in Hem gezien, als de weg, maar ook als de waarheid, en de waarheid hiervan aan het hart bevestigd. Jes. LI: 3. Zo is zij gebracht op de weg, geleid in de waarheid, door de waarheid tot het leven. Hebr. VIII. Jes. XLV: 13. Heeft God de Heilige Geest Christus aan het arme zondaarshart ontdekt als de weg en de waarheid, als haar van Gode geworden tot wijsheid en rechtvaardigmaking, Hij alleen kan de ziel bevestigen in de waarheid hiervan, door Hem te ontdekken als het leven. Joh. XVI: 13, 14. Maar hoe? Kende zij Christus dan niet als haar leven?
Zij meende Hem als zodanig te kennen en te bezitten, maar door Goddelijk en ontdekkend licht des Geestes was er nog zo veel in haar (en is er nog), dat dit leven niet was; nog zo veel eigenleven, eigenliefde, eigenkracht, blindheid, duisternis, onkunde om deze duisternis te zien, hoogmoed, die grote afgod, die Dagon die slechts vallen kan voor de Ark, die Christus Zelf is, voor het kruis van Hem. O, dat begraven worden met Christus door de doop in den dood, opdat gelijkerwijs Christus uit de dode opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden! Want, indien wij met Hem een plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding. Rom. VI: 45. Door de openbaring van dit kruis in haar, in het licht van een gekruiste Christus, een lijdende Borg, wordt de ziel eerst recht haar waren doodsstaat gewaar. Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre, maar de zonde is mij de dood geworden, opdat zij zou openbaar worden zonde te zijn, werkende mij door het goede de dood: opdat de zonde bovenmate wierd zondigende, door het gebod. Want wij weten, dat de wet geestelijk is, maar ik ben vlees elijk verkocht onder de zonde. Rom. VII.
Tot hiertoe, zeggen de kanttekenaars, heeft de apostel gesproken van de macht der wet en der zonde in de verdorven en onwedergeboren mens gelijk hij ook zelf eertijds ervaren had, toen hij nog in zulk een toestand was, vers 9. Maar nu komt hij, en spreekt van zichzelf, gelijk hij toen was, en verklaart welke macht de overblijfselen des zondigen vleses nog in hem hadden, nadat hij nu van de heerschappij der zonden was verlost, gelijk al Zijn redenen, die volgen, van de tegenwoordige tijd spreken, en niet van de verledenen.
De "wet is geestelijk", d. i. zij vereist niet alleen een uitwendige, maar een inwendige gehoorzaamheid des harten, en schrijft de volmaakten regel van een geestelijk en

heilig leven voor, gelijk Christus verklaart Matth. XXII: 37. "Ik ben vleselijk verkocht onder de zonde", d. i. nog ten dele, ten aanzien van de overblijfselen des vleses, die nog in mij zijn gelijk hij verklaart vs. z8, 23. Want dat ook de wedergeborenen ten aanzien van enige gebreken die nog in hen zijn, vleselijk genoemd kunnen worden, blijkt 1 Cor. III: 1. Jes. LH: 3; verkocht, namelijk niet als een gewillige slaaf, die de begeerte der zonden in alles zou volgen, maar die tegen wil en dank aan de begeerte en aanvallen der zonde nog is onderworpen; zonder dat hij zich daarvan nog ten enenmale kan ontslaan, hoewel hij die ernstig wederstaat, en voor het merendeel, door de Geest Gods, die in hem is, overwint, zie Gal. V: 17, 18. De apostel neemt het woord doen, in vs. 15 gelijk ook in vs. 16, niet altijd van de uitwendige daad, want de wedergeborenen wandelen niet naar het vlees, maar naar de Geest (Rom. VIII: r); hoewel zij hun gebreken hebben, die zij met leedwezen beklagen (Job IX: 2, 3. Ps. CXXX: 3), maar hij spreekt hier voornamelijk van de inwendige bewegingen der zonde, die hij haat, en die de verdorven natuur menigmaal in hem doet rijzen tegen zijnen wil, gelijk hij ook spreekt van de begeerlijkheden des vleses. Gal. V: 17.
In deze ontdekkingen nu begint de ziel vurig te begeren om Christus te kennen als haar leven, haar leven geheel en alleen; haar rechtvaardigheid, haar heiligheid moet in dit licht, door de openbaring van dit leven, dat Christus Zelf is, in de dood, omdat Christus nu eerst recht in Zijn leven in haar geopenbaard wordt.
O, zo roept de ziel dikwijls uit: *Dierbare Heere Jezus! leef in mij, arme zondaar, met Uw leven; schijn met Uw licht in mijn duisternis. O gezegende Koning! leef en regeer in mij met Uw Geest, Uw genade en Uw woord.*
Zo ontdekt God de Heilige Geest Christus als haar leven, en waartoe Hij haar van Gode geworden is: tot heiligmaking. Gal. II: 20. De arme ledige ziel wordt nu met Christus verenigd, en deze Ark der behoudenis is omringd van een onveranderlijk Verbond der genade, van een volheid en algenoegzaamheid der beloften, welke, wanneer het God de Heilige Geest behaagt dezelve te openen en God de Vader te verzegelen (2 Cor. I: 20, 22), volkomen gepast en geschikt zijn voor iedere behoefte en iedere nood der arme, schuldige, ledige ziel.
Hierin wordt God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest, op het hoogst in de arme, verloren, schuldige zondaar verheerlijkt. Welgelukzalig, die er deel aan heeft! Welgelukzalig het volk, dat het geklank kent; zij zullen in het licht van Gods aanschijn wandelen. 2 Cor. IV: 6. 2 Cor. III: 17, i8. 2 Petrus I: 9. Openb. XXII: 16.

Zo behaagde het de Heere op die tijd uit de benauwdheid mij te leiden in de ruimte, uit de duisternis in het licht, in de volheid dezer verlossing, uit de bediening des doods (2 Cor. I: 9, 10. 2 Cor. IV: 1 I, 12. 2 Cor. 7 -1 1) tot dit leven (Rom. V), uit kracht van Jes. LIII en LIV, volgens Zijn aan mij gedane beloften Jes. XLII: 16, en Jes. XLV: 2.
Het behaagde de Heere mij al deze waarheden door te leiden, en mijn ziel te midden der beproeving daarin te heiligen, mij daarna te bepalen bij Gen. XV: 17, 18, met veel klaarheid en bevestiging voor mijn eigen ziel, en tevens met vertrouwen en hoop op verlossing in deze weg. Het behaagde de Heere op die tijd mij zalige inleiding te geven in de volgende waarheden: Eféze V: 26, 27. Jes. LXI: 20. Jes. LXII: 2-5.
Ik mocht bij vernieuwing een zalig gezicht ontvangen op Christus als de Ark van het Verbond, zijnde een bijzonder bewijs van Gods genadige tegenwoordigheid; voor deze Ark moet alles vallen, en moeten zonde, hel, duivel en ongeloof beschaamd worden, want Hij is een Koning der Koningen en een Heer der Heeren. Openb. XIX: 11-16. Zach. IV: 6, 7. Wie zijt gij, o grote berg? Voor het aangezicht van Zerubbábel zult gij worden tot een vlak veld; want hij zal de hoofdsteen voortbrengen, met toeroepingen: Genade, genade zij denzelve.

O, mijn ziel werd als van zelf in de waarheid dezer woorden geleid: Ik zal de sleutel van het huis van David op Zijnen schender leggen, en Hij zal opendoen, en niemand zal sluiten, Jes. XXII: 22.

VI. Waar de Heere mij in deze weg bracht. Rom. VIII: 28-30.

Het behaagde de Heere mij in al de nood, waarin ik verkeerde, te tonen hoe ik met God in Christus verborgen, in het Verbond veilig bewaard was. Jes. LIII en LIV. Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het Verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer. Ik mocht op die tijd veel licht, glans en heerlijkheid in dit licht zien, namelijk welk een zaligheid er verborgen is in dit grote heilgeheim, al s de waarheid ons en wij niet de waarheid in de hand hebben. Dit verschil is zo groot als licht en duisternis, als leven en dood. Hierin is de zondaar niets, God alles.
O, hoe zalig is mijn ziel op die tijd ingeleid geworden in het licht van Jezus dierbaar kruis (Jes. LII1), in het licht van Gods Verbond (Jes. LIV), door Jezus lijden en dood heen te zien, in Jezus leven en opstanding. Rom. V. Mijn ziel is er in geleid en in bewaard geweest in zalige stilheid en bijblijvende kracht. Ik weet niet, of ik mij zo duidelijk kan uitspreken, als ik het mocht ervaren. Dit in het diepste besef van algehele onwaardigheid, in een gevoeld besef van de diepte mijner inwendige ellende, als een zondaar, maar tevens als een verloste door Jezus dierbaar bloed. O, dat aanraken van Zijn kleed; door een inwendige belijdenis van de ziel voor de Heere midden in de dood te liggen!
O, welke schatten en rijkdommen werden in Christus als de Borg, voor mijn blind zielsoog ontdekt, door vernieuwde inleiding in Rom. V: zo, z z. Indien wij vijanden zijnde, verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, hoeveel meer zullen wij verzoend zijnde behouden worden door Zijn leven! En niet alleenlijk dit, maar wij roemen ook in God, door onzen Heere Jezus Christus, door welken wij nu de verzoening verkregen hebben. Hiermede bewijst de apostel, dat God ons lief heeft gehad, toen wij nog zondaars waren, namelijk ten aanzien, dat wij van Hem uitverkoren en aan Christus om te verlossen, gegeven waren. Joh. XVII: 2. 6. Rom. IX: 13. Wij zullen behouden worden door Hem die nu leeft en zit ter rechterhand Gods, aldaar voor ons bidt, en alle dingen zich heeft onderworpen. Rom. VIII: 34. Eféze I: 20-22. Hebr. IX: 24. Nu verzoend zijnde, zullen wij ook behouden worden van de toekomende toorn, vs. 9.
God is onze God en zal dit eeuwig blijven. In de volgende verzen verklaart de Apostel hoe wij door Christus gerechtvaardigd zijn, hoe Christus gehoorzaamheid ons tot rechtvaardigheid strekt (vs. 16, 17, 18, 19), door Gods toerekening. Wat dit alles insluit voor de ziel, welke door God de Heilige Geest hierin onderwezen wordt, laat zich niet zo licht beschrijven; deze zaak gaat te verre naar beneden in de diepte des inwendigen levens, slechts door eigene ondervinding te kennen.
Niemand kent de Parel dan die hem ontvangt. De diepte van onzen val staat tegenover de hoogte onzer verlossing; de nacht der duisternis in ons tegenover Hem, die het licht der wereld is, alleen kenbaar in het licht van Gods Verbond. Jes. LIII en LIV. O zalig heilgeheim, de wijzen en verstandigen verborgen, de kinderkens geopenbaard! Indien wij met Hem lijden, wij zullen ook met Hem verheerlijkt worden.

Door lijden tot heerlijkheid. Naar de mate van het lijden en de diepte der beproeving verheerlijkt de Heere ook Zijn genade en openbaart Hij ook in het licht van Zijn Verbond, de heerlijkheid van Christus leven en opstanding, in het Goddelijk, Godeverheerlijkend licht van Christus lijden en dood. De een glans overtreft als het ware de anderen. Zal het een kracht voor de arme ziel hebben, namelijk, de openbaring van Christus lijden en dood in haar, ze kan het andere niet missen, namelijk de openbaring van Christus leven en opstanding. Maar in dit drievoudig licht

geleid en bewaard, zal de ziel bevestigd en versterkt, zullen God en Christus door de kracht van de Heilige Geest verhoogd en verheerlijkt en zal het schepsel vernederd worden.
De Heilige Geest leidt de ziel altijd in de laagte, tot de grond; hierin is blijvende, zaligende, zielheiligende sterkte. Ontdekkende genade is de meest heiligende en Godeverheerlijkende genade. Deze genade drijft alles buiten de ziel, wat Christus niet is; een ziel, die door genade Christus kent houdt Hem zo gaarne in het oog, daar er zo spoedig wat opgroeit hetgeen Christus niet is.
O dierbare Geest! dat het U behage Christus voor mijn zielsoog ontdekt te houden, opdat ik in Zijn licht het licht moge zien, en steeds licht en duisternis wel moge onderscheiden, waaraan de ziel in dit lichaam der zonde en des doods steeds onderworpen is.
O, dat Christus het licht zij, dat iedere duisternis bestrale, opdat ik in Zijn leven mijn zonden dood en ik door Zijn lijden en dood dat waarachtige leven, dat Hij Zelf is, in mij geopenbaard vinde en ik, zij het dan nog slechts in een klein beginsel, de kracht, het leven en het licht dezer waarheid moge ervaren: "Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij."

Ik zag op die tijd veel heerlijkheid, schoonheid en gepastheid in deze waarheden, maar begeerde vurig van de Heere de toepassing daarvan aan mijn ziel. Dan eerst beschouwen wij niet slechts de waarheden, maar beseffen ook, dat wij door ontdekkende, ontledigende genade de voorwerpen daarvoor geworden zijn. Want wat nut zou het ons doen of wat kracht zouden wij kennen, wat schoonheid of heerlijkheid daarin zien,. Zo wij er niet gepast voor gemaakt waren?
God de Heilige Geest werkt in de rechte orde volgens Gods getuigenis, zodat de waarheid van Gods getuigenis sluit met de waarheid, welke wij in ons bevinden. Hoe zullen wij vervuld worden met het leven, het licht, de kracht en de heerlijkheid der waarheid, indien wij niet door diezelfde Geest overtuigd zijn geworden, dat wij arme, ledige, doodschuldige, gans verlorene zondaren in onszelf zijn? Dit bij de aanvang en de voortgang. De opening Zijner woorden geeft licht, de slechten verstandig makende. Welk een opening, welk een licht, welk een leven straalt er voor de arme, ledige ziel uit deze heerlijke waarheid (Rom. V: 10, 11), namelijk wanneer God de Heilige Geest ons de grond onzer zaligheid ontdekt heeft (Rom. V: t, 2) wanneer de ziel onder Goddelijke bearbeiding (Joh. XV. Hebr. II: 10, 1) ontbloot en vatbaar gemaakt is voor het werk Gods in haar (Joh. VI: 29. Eféze II: 1. Rom. V: 1-5. Rom. V: 10, 11. Rom. VI: 5), in het licht en uit kracht van Jes. LIII en LIV. Welk een onoverwinbare vesting! (Zie Jes. XXV1). Te die dage zal dit lied gezongen worden in Juda: wij hebben een sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschansen. Doet de poorten open, dat het rechtvaardige volk daarin ga, hetwelk de getrouwheden bewaart. Het is een bevestigd voornemen, Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd. Hier wordt de ziel enigszins onderscheiden ingeleid in deze waarheid: En het werk der gerechtigheid zal vrede zijn en de werking der gerechtigheid zal zijn gerustheid en zekerheid, tot in eeuwigheid. Jes. XXXII: 17. En te die dage zullen de doven horen de woorden des Boeks; en de ogen der blinden, zijnde uit de donkerheid en uit de duisternis, zullen zien. En de zachtmoedigen zullen vreugde op vreugde hebben in de Heere, en de behoeftigen onder de mensen zullen zich in de Heilige Israëls verheugen. Jes. XXIX: 18, 19. O, hoe veilig is des Heeren volk! Zij worden in hun Verbonds-God bewaard als het wit des oogappels. Zach. II: 5, 8. Welk een voorrecht de Heere te kennen en van Hem gekend te zijn!

Na de weg, die afgelegd was, had mijn ziel dringende behoefte, dat er levend water uit de Fontein zelve mijn gewonde en afgematte ziel mocht besproeien. Banden der hel hadden mij omringd, strikken des doods hadden mij bejegend. Als mij bang was, riep ik de Heere aan en riep tot mijnen God. Hij hoorde mijn stem uit Zijn paleis en mijn geroep voor Zijn aangezicht kwam in Zijn oren.
Het **Paasfeest** was aanstaande: ik moet er dit bijvoegen, omdat dit in enig verband staat met de bevestiging der waarheid voor mijn ziel, hetwelk ik zo vurig begeerd had. Telkens waren deze woorden met kracht in mijn hart: *Ik heb zeer begeerd dit Pascha met u te vieren.* Ik begreep niet, wat de Heere er mij mede te zeggen had; mijn ziel echter bleef in de nood en dood, waarin ik verkeerde, biddend hopend en wachtend uitzien naar opening en bevestiging. Rom. V.
Ik ging diezelfde week een prediking bijwonen onder biddend opzien tot de Heere, of het Hem behagen mocht mij te verklaren de woorden tot mijn ziel gesproken en mij hierdoor in de waarheid te bevestigen.
En ziet, juist sprak de leraar die avond over de woorden Rom. V: 10. Het was op Goede Vrijdag, voor mij in waarheid een Goede Vrijdag.
O, daar kwam met vele stromen het licht, het leven en de kracht van des Heeren onwankelbaar Verbond mijn ziel bestralen; ik was als weggenomen door een gezicht op mijn lijdende en stervende Borg, maar ik ben niet in staat weder te geven, hoe ik Hem in dit licht, uit kracht dezer sterkte (Jes. LIII, LIV), door het geloof aanschouwen en omhelzen mocht. Rom. V: 10. O, een geheel leven zal er wel nodig zijn, om slechts iets in een klein beginsel van de levende kracht, en enigszins, zij het door de kracht Gods en de kracht van de Heilige Geest, de geestelijken zin dezer waarheid te leren verstaan en enigszins Jezus lijdend Beeld gelijkvormig gemaakt te worden. O, welk een hemels Goddelijk licht schijnt er van het kruis van een lijdende Borg in de duistere ziel! Welk een volmaakte spiegel, in de lijdende Godmens onze onvolmaaktheid te zien! O, welk een hoogte, hoger dan de hemelen, om in dit licht de diepte van mijnen val te zien; welk een onpeilbare diepte, lengte, hoogte en breedte om in het licht van Gods Verbond, in het licht van Gods verzoend en bevredigd aangezicht Christus lijden en dood alzo in ons geopenbaard te zien, dat het onze ware doodsstaat ontdekt en tevens volkomen en vasten grond van hoop geeft op Hem, uit kracht van dit leven, dat Christus Zelf is!
Zonder wezenlijk bezit van het eerste, zou de ziel het laatste niet kunnen genieten noch daarin bestaan. Een drievoudig licht scheen in al deszelfs klaarheid in mijn ziel. Jes. LIII. Jes. LIV. Rom. V. O, die vrede met God in en door Christus dood; vrede met God uit kracht Zijner eeuwige liefde, uit kracht van Zijn Verbond, maar nu ook door Jezus leven en opstanding. Zo mocht ik de kracht ervaren, de zaligheid genieten, de heerlijkheid zien van Christus als mijn Christus aan het kruis, mijn Christus in het graf, mijn Christus in de hemel, door en met Hem de zaligheid begonnen in mijn ziel. Zo mocht ik verder zien: En wij allen met ongedekte aangezicht de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid als van des Heeren Geest. 2. Cor. III: 18. Eféze. II: 6.
Zo wordt de ziel geheel ontbloot tot de grond van haar zaligheid, leert alzo door Goddelijk licht, Goddelijke kracht en Goddelijk leven haar roeping en verkiezing vast te maken. De verkiezing is het beginsel waar alle Goddelijke werkingen van uitgaan; het is niet enkel een waarheid, maar een hoofdwaarheid door andere Waarheden veelzijdig ondersteund.
De Vader verkiest, de Zoon. verlost, de Heilige Geest verheerlijkt. God alleen moet de eer hebben onzer zaligheid. Niemand verkiest zichzelf. Niemand maakt zichzelf zalig.

De zaligheid, die wij onszelf geven, is een ingebeelde zaligheid. God moet ons zalig maken, zullen wij zalig zijn. De leer der uitverkiezing is juist daarom zoo. heerlijk, omdat zij de door Gods Geest ontdekten zondaar bezorgd maakt, of hij wel tot de uitverkorenen behoort en daarmede dringt zij hem tot het vastmaken zijner roeping en verkiezing, tot het verkrijgen van die zekerheid, zonder welke er gene vastheid is in enig deel van het geestelijk leven. Dat deze leer niet bij allen deze vruchten, maar het tegenovergestelde ten gevolge heeft, is niet het gebruik, maar het misbruik daarvan. Zie met de verklaring Rom. IX geheel.
De verkiezing behoeft gene verdediging; zij staat in Gods woord vaster dan de bergen. Hebr. IV: 1 1. 2 Petrus I: 10-2I. Matth. XXI: 42-44. Matth. X: 34-36.

Het **Avondmaal** daar aan volgende was niet minder gezegend voor mijn ziel, daar ik nu de zin van dit woord te verstaan kreeg: Ik heb zeer begeerd dit Pascha met u te vieren. O, daarin ligt, bij en door Goddelijk licht, een gans anderen zin dan wij vaak in onze diepe blindheid menen.
Ik mocht in het licht, waarin de Heere mijn ziel had geleid, de waarheid met troost voor mijn ziel omhelzen, zoals ons in het ***formulier des Heilig Avondmaals*** wordt voorgehouden.

> Wij komen niet tot dit Avondmaal om daarmede te betuigen, dat wij in onszelf volkomen en rechtvaardig zijn, maar integendeel, aangezien wij ons leven buiten onszelf, in Jezus Christus zoeken, zo bekennen wij daarmede, dat wij midden in de dood liggen enz. En opdat wij vast zouden geloven, dat wij tot dit Genadeverbond behoren, nam de Heere Jezus in Zijn laatste Avondmaal het brood, dankte, brak het, en gaf het aan Zijn jongeren en sprak: neemt, eet, dat is mijn lichaam, hetwelk voor u gegeven wordt, doet dat tot mijn gedachtenis! Desgelijks na het Avondmaal nam Hij de drinkbeker, zeide dank, en sprak: drinkt allen daaruit! deze beker is het nieuwe testament in mijn bloed, hetwelk voor u en voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden; doet dat, zo dikwijls als gij daarvan drinkt, tot mijn gedachtenis. Dat is: zo dikwijls gij van dit brood eet, en van deze beker drinkt, zult gij daardoor, als door een gewisse gedachtenis en pand vermaand en verzekerd worden van deze Mijn hartelijke liefde en trouw jegens u, dat Ik voor u, daar gij anders de eeuwigen dood hadt moeten sterven, mijn lichaam aan het hout des kruises in de dood geve en mijn bloed vergiete en Uw hongerige en dorstige zielen met dit mijn gekruiste lichaam en vergoten bloed, tot het eeuwige leven, spijze en lave, zo zeker als een iegelijk dit brood voor Zijn ogen gebroken en deze beker hem gegeven wordt, en gij dezelve tot mijn gedachtenis met uwen mond eet en drinkt. enz!

Ik werd nu teruggeleid tot de waarheid van Rom. V: 10 en 11 en verstond nu de zin van dit woord, in dit licht dezer voor mijn arme, doodschuldige ziel zo dierbare waarheid: Ik heb zeer begeerd dit pascha met u te vieren. Ik zag nu de gepastheid, noodzakelijkheid, dierbaarheid, heerlijkheid en schoonheid van een levenden Christus voor een in zichzelf dode ziel.
O, hoe meer wij door Goddelijk licht ontdekt, door Goddelijke kracht ontledigd, door Goddelijk leven onzen waren doodsstaat gewaar worden, hoe meer God de Heilige Geest ons vatbaar en gepast maakt voor de waarheid, het licht, het leven en de kracht der waarheid, zoals die in God door Christus noodzakelijk is tot zaligheid.
De ziel wandelt hierin, namelijk op deze nauwe weg des levens, alleen veilig, alleen heilig. Geen andere grond zal ooit tot zaligheid leiden; (geen schijn, hoe nabij ook bij dit leven, dat alleen in Christus is, door inplanting in en vereniging met Hem,) geen

andere grond in ware heiligheid doen wandelen, of voor God bestaanbaar zijn dan in deze weg, die Christus is. Zie Eféze III: 20-21.
Het Verbond geeft, de wet eist; wij moeten eerst voor deze heilsweldaad, namelijk voor het genieten van de vruchten van het Verbond, vatbaar gemaakt worden, zullen wij dit verstaan. Uit kracht van het Verbond in Christus gebracht, door God de Vader gerechtvaardigd en verlost van de straf der schuld, wordt de ziel binnen het Verbond gebracht, met Christus verenigd, verlost en gereinigd van de smet der schuld. In het eerste, namelijk onze rechtvaardigmaking, staan wij nog voor het laatste: onze heiligmaking. Hoe meer wij door Goddelijke kracht en door des Geestes licht achter de waarheid komen, hoe meer de ziel wordt vatbaar gemaakt voor de heerlijke rijkdommen van vrije genade. Ieder gordijn, hetwelk bij des Geestes licht wordt weg-geschoven, ontdekt meer onze duisternis, doch te meer de heerlijke schatten en rijkdommen, welke in het Verbond der genade door en in Christus en met Hem in de beloften openbaar worden.
In het Verbond gebracht (Ezech. XX: 37. Hoséa II: 13-22), beschouwen wij slechts de waarheden, waarvoor wij, binnen het Verbond gebracht, eerst vatbaar gemaakt zijn, om derzelver vrucht te genieten. Ik zie dit nu, door genade; want o, hoe blind ben ik voor de heerlijkheid en de rijkdommen van vrije genade, zo blind voor mij zelve, zo blind voor de kennis van God en Christus; ik zie nu dat de Heere geen kruimel genade verspilt, of nutteloos aan ons besteedt; daarom is ontdekkende genade zulk een Godverheerlijkende en heiligende genade; zie Joh. XV: Iedere rank, die vrucht draagt, reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage. Zie Lucas VIII: 1-18. Ziet dan, hoe ge hoort, want zo wie heeft, die zal gegeven worden, en zo wie niet heeft, ook hetgeen hij meent te hebben, zal van hem genomen worden. Matth. XIII: 1 i, 12. Matth. XXV: 29. Marc. IV: 25. Luc. XIX: 26. Jezus verklaarde alles aan Zijn discipelen in het bijzonder.
Al naarmate de kennis onzer ellende toeneemt, de ziel aan de kiem en de wortel van haar diepen val en algehele doodsstaat ontdekt wordt, geniet de ziel door des Geestes liefde en des Geestes inwoning, de volheid, vrucht en kracht van het Verbond der genade en openbaart de rijkdom van Gods vergevende liefde in Christus en van de vrije genade zich in de diepte onzer gekende en diepe ellende, het licht in onze duisternis, het leven in onzen dood., Matth. V: 5-12. Hoe dierbaar en zielheiligend is het aanschouwen van een gekruiste Christus in het licht van Gods Verbond, in het licht der beloften uit kracht van Zijn leven. O, dierbare Koning! rijd voorspoedig op het woord Uwer rechtvaardige zachtmoedigheid; neem door dit Uw leven, dit licht en deze kracht, de dodende tegenstand genadig weg in het algemeen, ook uit dit arme, schuldige hart. een gans andere zaak is het onze schuld te zien in het licht der wet, dan in het licht van het Verbond der genade. Het eerste verschrikt, vervult met vrees voor Gods heilige majesteit en rechtvaardigheid; het laatste vertedert,vernedert verootmoedigt, doet met heilige vrijmoedigheid tot de Heere naderen, en in heilige vrees voor Zijn aangezicht handelen en wandelen. Hebr. XII: 18-24, 28.
O, hoe welgelukzalig spreekt de Heere de mens, die naar Hem hoort, dagelijks wakende aan Zijn poorten, waarnemende de posten Zijner deuren. Want die Hem vindt, vindt het leven, en trekt een welgevallen van de Heere. Maar die tegen Hem zondigt, doet zijner ziel geweld aan. Allen die Hem haten hebben de dood lief. Spr. VIII. Genade is vrij, vrij in haar begin, heerlijk in de Beginner, heerlijk in haar einde. Want uit Hem, door Hem, en tot Hem zij allen dingen; Hem zij de heerlijkheid!
Maar alleen in diepte van ellende wordt de rechte waarde van genade gezien en gewaardeerd, erkend, ervaren, omhelsd en bevestigd. De afbreking aan onze kant maakt de heerlijkheid van Gods genade dierbaar, noodzakelijk voor het hart. Het

geloof, hoe zwaar beproefd, wordt door al deze oefeningen uitgeledigd, heeft niets in zichzelf, ontvangt alles uit de hand van God als een pleitgrond van hoop op God. De Heere doet genade tot genade, alles om niet. Het is goud beproefd komende uit het vuur; het is het vuur der loutering, dat al het onze verslindt.
Christus, een gekruiste Christus, een onwankelbaar Verbond, onveranderlijke beloften worden om niet aan gans ontblote, arme zondaren geschonken, Christus in al Zijn heerlijkheid, volheid, schoonheid, algenoegzaamheid en dierbaarheid ontdekt; een gekruiste Christus, God in Hem verzoend en bevredigd, onveranderlijk in Zichzelf, onveranderlijk uit kracht van Zijn Verbond en van Zijn beloften.

Ik mocht de grond mijner zaligheid zien uit kracht van het licht, hetwelk God de Heilige Geest mij geliefde te schenken. Hoe meer wij achter de waarheid komen, hoe meer wij de heerlijke volheid der waarheid zien, haar kracht genieten en geestelijk met al de krachten en genegenheden van de ziel leren omhelzen. Hoe meer wij achter haar komen, hoe meer Goddelijke wijsheid en ware heiligheid.
O dierbare Geest! houd mijn ziel gebonden in die Goddelijke band, opdat ik in de ware vrijheid moge wandelen met een Drie-enig God, waaruit alleen ware heiligheid voortvloeit. Open mijn blinde ogen, opdat mijn ziel, in dit licht, het licht zie; houd mijnen voet geschoeid met de bereidwilligheid des Evangelies, opdat ik niet afwijke ter rechter- of ter linkerhand, naar Uw Woord en Uw belofte: Als Gij mijn hart zult verwijd hebben, zal ik het pad Uwer geboden lopen. In Christus gebracht uit kracht van het Verbond, ontvangt de ziel vergeving van schuld (Rom. V: 1, 2); hierdoor wordt de zonde bij aanvang in ons van haar dodende kracht beroofd, zodat zonde, duivel, of hel nimmermeer de overhand kan bekomen, volgens de belofte: de zonde zal over u niet meer heersen. Nochtans kent de ziel de rechten strijd niet tot doding dier zonden, ook kent zij het rechte gebruik der geestelijke wapenen niet, welke krachtig zijn tot nederwerping van de hoogten, die zich in ons verheffen tegen de kennis van Christus. Er is nog in ons zulk een op geestelijkheid gelijkende dooreenmenging van werk en genade, maar het is onze diepe blindheid, dat wij niet zien, dat wij zo vleselijk zijn.
O, hoe dikwijls moet de ziel voor de Heere uitroepen: Ik heb U mijn wegen verteld, en Gij hebt mij verhoord; leer mij Uw inzettingen. Geef mij de weg Uwer bevelen te verstaan, opdat ik Uw wonderen betrachte. Ps. CXIX: 26, 27. Hoe noodzakelijk dan is de loutering; zalig die in en door de proef met een buigzame en gewillige ziel geheiligd wordt. Naar de zwaarte der proef is de genade, naar de genade de verlossing, naar de verlossing de verheerlijking van God groot. In deze vereniging met Christus is de ziel niet slechts verlost van de straf der schuld, maar wordt zij ook gereinigd van des met der schuld, door de reinigende kracht van Jezus dierbaar bloed. Door het licht, dat afstraalt van dit kruis, wordt van de ziel meer recht ontdekt de vuilheid der schuld. De ziel kan Christus niet missen. Hij is de bedekking, Hij is het kleed, Hij is haar gerechtigheid, Hij ook alleen.
O, hoe veilig is de ziel onder en met zulk een geleide, zonder dat zij zelf aan dit grote werk (haar heiligmaking) iets zou kunnen toebrengen; dat is des Vaders en des Geestes eigen werk. Thess. V: 23. Genade vermeerdert genade, zucht om genade, roept om genade, heeft niet genoeg aan de beschouwing, maar wel aan de kracht der genade; genade maakt steeds armer. Zalig de ziel, die door genade haar leven verliest, opdat zij het vinde geheel en alleen in Christus. Dit leven kan zij niet verliezen; dit is met Christus verborgen bij God.
O mijn arme, naakte, schuldige ziel wordt door des Geestes licht, kracht en inwoning ontledigd van al het hare, wordt vervuld uit deze volheid, wordt gedrenkt uit deze

fontein, wordt gereinigd door dit bloed, wordt ondersteund door deze kracht. mijn ziel! leef door dit leven, sterf aan u zelve om Christus te gewinnen, die uw leven is. mijn ziel werd verwaardigd een stroom van genade te zien vloeien uit Jezus leven, door de belofte, door het Verbond, in Gods ontfermend liefdehart. Hoe hoog, hoe wijd, hoe breed, hoe diep, hoe krachtig is de stroom van Gods alles-overwinnende genade.
O, welk een genade is het, om, zij het ook onder zware beproeving, vatbaar gemaakt te worden voor genade, genade als genade te zien, als genade te ontvangen. De natuur leert dit niet. God de Heilige Geest alleen kan ons hiervoor de ogen openen en er gepast voor maken. De band, waardoor ik gebonden was, was van hemelsen oorsprong, een gulden keten, gesmeed uit onverbreekbare schalmen, een band, welke mij in de zaligste vrijheid en nauwste gemeenschap deed wandelen met een Drie-enig God, een band welke mij zo gebonden hield, dat ik niets kon nemen, dan wat mij uit genade geschonken werd uit de volheid van een verzoend God in Christus: een band, welke mij delen en genieten deed van de vruchten van de Boom des Levens; vruchten van het Verbond, waarin de Belover Verbonden is aan al de beloften, in het Verbond geschonken. O zalige band, die zulk een rijkdom van genade openbaart en in zulk een ware vrijheid en heiligheid met de Heere doet wandelen.
De plaats, waar Hij mij gebracht had, was niet minder dan de poort des Hemels; daar, daar hield Hij mij wakende om slechts te horen wat de Heere spreken zal. Het gezelschap, waarin ik verkeren mocht, was niet minder heerlijk, maar ik was hetzelve g ans ch onwaardig; hier kwam echter (en ik moet het geloven, omdat ik het ondervond) geen waarde in aanmerking: genade alleen, vrije genade, een onverbreekbare keten gesmeed uit de liefde Gods, het dierbaar bloed des Lams, een onwankelbaar Verbond, onverbreekbare beloften, die alle in Christus Ja en Amen zijn, Gode tot heerlijkheid. Al wat zich in ons beweegt buiten deze vrijheid, zijn banden. Hoe meer licht van Jezus dierbaar kruis, hoe meer de smet der schuld gezien wordt, hoe meer ware heiligheid; hoe meer nabij God, hoe groter zondaar in eigen oog. O, welk een genade is het om waarlijk, door de waarheid die Christus is, vrijgemaakt en geheiligd te worden door Zijn dierbaar bloed. Het geloof is een onderwerpelijke genade; het geloof zegt niet: ik zal dit of dat doen of laten; maar het ontvangt ogen om te zien, dat de Belover is de *Ik zal zijn, die Ik zijn* zal, volgens de inhoud van het Verbond, waarvan Christus het Middelpunt is.

Wat vloeit het al veel van de lippen: uit genade zalig te worden; maar wanneer wij het in de praktijk leren verstaan, vallen wij, met al wat wij zijn, er geheel buiten. Het is echter, ofschoon een zware les in zichzelf, toch een Goddelijke heiligende, zielzaligende, hemelse les. Dit onderwijs alleen kan van boven komen, en door des Geestes onderwijs recht verstaan en beoefend worden. Welk een genade is het echter een ledig vat gemaakt te worden; een voorwerp voor genade een voorwerp voor de heerlijke belofte: armen heeft Hij met goederen vervuld en rijken ledig heengezonden. Zie ook Rom. V: 10, II. Dit licht, dit leven, deze kracht, deze eeuwige sterkte (Joh. XV) berooft de zondaar van allen schijn van leven, van allen schijn van geestelijkheid, ontdekt hem de waarheid van zijn diepe val en verheerlijkt de waarheid in hem van dat leven, hetwelk Christus is. Het bevestigt de waarheid in hem, dat Jezus leeft als zijn Koning, Profeet en Hogepriester. Joh. XVII: 17.
Daarop komt het aan, of wij Zijn eigendom zijn, of Hij ons kocht met Zijn dierbaar bloed, of wij gegevenen des Vaders zijn.
Bij Goddelijk licht leren wij iets verstaan van deze waarheden: 1 Cor. I: 21-24. Joh. XVII: 19. jen IX: 23, 24. 2 Cor. X: 17, 18. 1 Cor. II: 9-16.

Hierin wordt de ziel gepast gemaakt voor de beloften van het Verbond, voor de ontfermende liefde van God de Vader, de medelijdende liefde van de dierbare Verlosser, voor de liefde, de genade, de inwoning en het onderwijs van God de Heilige Geest. Hoe meer de Heere deze schatten en,rijkdommen voor de arme ziel tentoonspreidt, hoe meer de ziel dë waarheid gevoelt van hetgeen Job zeide: Met het gehoor des oors heb ik u gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij en heb berouw in stof en asch. Job XLII: 4, 5.
O, hoe veilig zijn de blinden, die door de Heere geleid worden (Joh. IX: 39, 41) en door ervaring leren, dat zij blind zijn, voor wien de Heere een licht is. Jes. LX: 19, 20. Jes. XLIX: 9, zo. Jes. L: 10. Jes. XLII: 16. Zij zien niet door eigen ogen, noch bezitten enige kracht dan die welke uit God is; geen anderen roem, dan te roemen in hun zwakheden.

Het behaagde de Heere mij uit deze genadige ontdekkingen enige leringen te schenken, waarop de ziel in deze onderwijzingen te letten had door het onderwijs van de Heilige Geest. Dan, namelijk wanneer de ziel goede grond van hoop heeft (Rom. V: 2), of ieder beginsel, iedere werkzaamheid van de ziel ons tot God brengt, om door de ontdekking onzer geestelijke armoede steeds in dieper afhankelijkheid de Heere met het innigst van de ziel aan te kleven, zoo- dat, al is het dat wij alles, wat de Heere in Zijn vrije liefde de ziel mededeelt, moeten missen, wij de Heere vrezen, liefhebben, dienen, volhardend aankleven om Zijns Zelfs wil, op Hem wachten in die gestalte van de ziel waarin Hij het meest verheerlijkt wordt. De ziel heeft bij des Geestes licht te letten op de vruchten, die uit deze heilsweldaden voortvloeien, (want als genade mocht ik het zien, dat de dierbare Geest mij dit onderwees!) en of deze heilsweldaden ons inwendig nederig, gering en diep afhankelijk in onszelf maken en houden, in heilige, kinderlijke vreze, in de zalige gemeenschap met een Drie-enig God doen wandelen.
Dit wandelen met God ontledigt de zondaar, maakt diep afhankelijk, vertedert en vernedert, zodat de ziel niets vuriger begeert, dan als een gespeend kind te zijn bij Zijn moeder, om in alles, inwendig geheel van de Heere, van Zijn leiding, van Zijn Geest, van Zijn licht, van Zijn leven af te hangen; hierin wandelt zij in het licht van Gods vriendelijk en verzoend aangezicht, ja nog meer dan dit: zij gevoelt Zijn Vaderlijke liefde en toegenegenheid; zij stort haar hart voor de Heere uit, is het dikwijls niet in woorden, dan in onafgebroken zuchten of zoete overdenkingen en zalige gemeenschap, in het gevoel en besef Zijner zoete tegenwoordigheid.
O, de ziel vreest zo zeer voor zichzelf. Dit vermeerdert haar behoefte in gebed en smeking, dat de Heere haar hier beware en beschutte. Zij rust bij God in Christus met het innigste van haar ziel, met al haar genegenheden, met al haar krachten, met al de uitgangen van haar ziel. Hier leert haar God de Heilige Geest, waarin het grote heilgeheim bestaat van niet te werken en nochtans de geestelijke wapenen geestelijk te gebruiken, verstand, hart en wil gewillig en gehoorzaam gevangen gevende onder de gehoorzaamheid van Christus. Deze Goddelijke openbaring zal van de ziel steeds meer de waarheid heerlijk maken van Jes. LIII en LIV, Jes. LV: 1-3 en Rom. V: 10, haar doen hongeren en dorsten naar de enige gerechtigheid, haar verlangend doen uitzien naar de vruchten van de Boom des Levens, naar dat leven van Hem, die dood is geweest maar leeft tot in alle eeuwigheid, en om Hem te kennen in de kracht Zijner opstanding, Wien in Geest en waarheid te kennen het eeuwige leven is.
Geen andere kennis dan deze, welke zaligt en heiligt geen andere kennis dan deze, welke ons leidt tot de ware kennis van de God onzes Verbonds, en onze zielen vatbaar maakt voor het leven, de kracht en de beloften van het Verbond, waarnaar men leert

hongeren en dorsten in de dringende nood, als een hongerige naar brood, als een dorstige naar water, als een blinde naar licht, als een zwakke naar kracht, als een dode naar enig geestelijk leven, naar dat leven, dat Christus Zelf is en waardoor de ziel alleen leven kan.
Hoe zeer verlangt de ziel in deze ontdekkingen naar een kruimel waar geloof, de Heere pleitende op Zijn belofte: Ik zal Uw stenen gans sierlijk leggen, Ik zal u op saffieren grondvesten, Uw glasvensters zal ik kristallijnen maken en Uw poorten van robijnstenen, en Uw ganse landpalen van aangename stenen. Jes. LIV: 11, 12.
Hoe heerlijk en klaar wordt hier het werk Gods aan het arme hart ontdekt (Joh. VI: 45), en de ziel, met Christus verenigd, door God de Heilige Geest de Hoofdsteen toegebracht met toeroepingen: genade, genade zij dezelve; Zach. IV: 6, 7.
Wordt de ziel in haar rechtvaardigmaking aan Christus als haar Borg geschonken met troost voor zichzelf hier ontvangt zij Christus als uit de hand des Vaders, als haar van Gode geworden tot wijsheid, rechtvaardigmaking heiligmaking en volkomen verlossing. Hier ondergaat de arme, ledige, gans ontblote ziel dit Goddelijk werk volgens de belofte: Jes. LXI: 1-3, 8 en 10. Ik ben zeer vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in mijnen God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils; de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan; gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert en als een bruid zich versiert met haar gereedschap. Hierin zag ik de belofte vervuld: want gelijk een jongeling een jonkvrouw trouwt, alzo zullen Uw kinderen U trouwen, en gelijk de bruidegom vrolijk is over de bruid, alzo zal uw God over u vrolijk zijn. Jes. LXII: 5. Hier wordt de ziel bevestigd van haar aandeel in het Verbond. Zie Jes. XLIV: 1 - 5 . Deze zal zeggen: ik ben des Heeren: en die zal zich noemen met de naam van Jacob en gene zal met Zijn hand schrijven: Ik ben des Heeren en zich toenoemen met de naam van Israël. Zie ook Jes. LVI: 5. Ik zal hen ook in mijn huis en binnen mijn muren een plaats en een naam geven, beter dan der zonen en dan der dochteren; een eeuwigen naam zal Ik een ieder van hen geven, die niet uitgeroeid zal worden.
Welk een diepe, neerbuigende liefde Gods is het, wanneer het Hem behaagt in de diepte onzer ellende de rijkdom Zijner genade te openbaren. Een enkele lichtstraal uit de volheid en onveranderlijkheid van het Verbond, een enkele levende mededeling uit Christus leven als het leven zelf, in het licht van Zijn dierbaar kruis. een opening, één toepassing der beloften, gepast voor mijn arme, ledige ziel, doet mij voor de Heere als wegzinken, leidt mij zo geheel uit mij zelve in het bijzonder werk van de drie Goddelijke Personen, dat het licht, waarin ik het zien mag, mijn zaligheid steeds groter, hoger, dieper, wijder, onbegrijpelijker maakt. Hoe meer ik er van zie, hoe minder ik word; hoe meer ik mijn gemis gevoel; hoe meer mijn honger en dorst vermeerdert naar de grote verborgenheid van dit zalig heilgeheim, naar deze ware, geestelijke kennis. Deze zal ons niet hovaardig, maar nederig maken. Voor een heilige kennis van onzen waren doodsstaat blijft niets over dan de vrije genade in Christus. Daartoe komen wij door de voorlichtende genade van de Heilige Geest.
Ik ben met Christus gekruist, en ik leve, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij. Waar Christus in het hart leeft, kan de zonde niet leven, noch in Zijn beginselen overheersen. In dit Goddelijk licht wordt het van de ziel nog wel eens te zien gegeven, wat de wonden in Jezus dierbare handen en voeten betekenen. O, daar wordt eerst recht de zonde betreurd en gezien; daar werkt dit zien die rechtmatige droefheid naar God. In deze diepe vernedering van de heerlijken Zoon Gods ziet en gevoelt de ziel eerst recht haar diepen val, waarvan hoogmoed de grondslag is.
O, hoezeer verlangt de ziel de zonde, met al haar kiemen en beginselen, in oorsprong en voortgang vernietigd te zien, wenst zij, dat Jezus Koning in het hart zij, daar wone

en regeer door Zijn Geest. Met vurig verlangen begeert de ziel aan al haar zonden ontdekt, in geest en waarheid aan een nederigen Jezus gelijkvormig gemaakt te worden. Genade zij alleen de eer, welke, ofschoon langs pijnlijke wegen, de ziel alzo meer vatbaar maakt voor het werk des Vaders (Joh. XV.), het werk des Zoons (Hebr. II: 10, 12), het werk van God de Heilige Geest, om, waar de ziel gebracht is in het Verbond, haar gepast en vatbaar te maken voor de heilsweldaden van het Verbond, en de vruchten van de Boom des Levens. Openb. XXII: 14. Zalig zijn zij die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de Boom des Levens.
O diep verborgen heilgeheim! Hier vindt de ziel alles in Christus, wat zij in Adam verloor. O, mijn ziel hongert en dorst om meer, steeds meer in dit heilgeheim ingeleid, meer van deze heerlijken, dierbaren, algenoegzame, bereidwillige, nederige en vernederde maar thans verhoogde Christus te leren kennen, en in het licht van Zijn heilige en Goddelijke wet, als door Hem volkomen volbracht, naar Zijn Beeld, dagelijks inwendig vernieuwd en geheiligd ie worden; waartoe ik genade van de Heere afsmeek, om mij aan dit Goddelijk, zaligend, Godverheerlijkend werk gewillig te onderwerpen.

Hoe zeer behoeft de ziel daartoe het leven, het licht, de kracht en de inwoning van God de Heilige Geest. Licht naar binnen maakt ons laag en sluit allen roem buiten. De ware zelfkennis leidt ons alleen tot de ware Godskennis, tot ware nederigheid., ootmoedigheid, verloochening van onszelf, tot de vruchten des Geestes als: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid. Gal. V: 22-24.
Wij kunnen dit echter niet zien, zo lang God de Heilige Geest ons niet leidt tot de ontbloten grond van ons hart; wij kunnen niet van ons eigen ik in ieder opzicht verlost worden, zo lang door de kracht van de Heilige Geest Christus leven in onzen dood niet geopenbaard wordt. Al wat uit het geloof niet is, is zonde. In dit licht; door deze kracht, is de zwaarste plicht ligt, omdat de ziel er God in vindt. En zo velen als er naar deze regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede en barmhartigheid, en over het Israel Gods. Gal. VI: 16.
Het behaagde de Heere mij nu krachtig te bepalen bij ., en met troost voor mijn ziel te leiden in Rom. VIII: 26-30, vooral bij deze woorden: Die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd; die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt. Hoe heeft nu in elke voortgang in het geestelijk leven een omkering plaats, welke onze duisternis, naarmate het licht ontdekt wordt, te meer doet uitkomen; een omkering waar God op de troon en het schepsel er af komt; waar wij sterven, om Gode te leven.
Welk Goddelijk leven in onzen dood! Welk Goddelijk licht in onze duisternis! Door iedere ontbloting van de Heilige Geest in ons, ontdekken wij meer van de heerlijkheid, vastheid en onbeweeglijkheid van de grond onzer zaligheid, met troost voor ons eigen hart, Daarom, alzo wij een onbewegelijk koninkrijk ontvangen, laat ons de genade vasthouden, door welke wij welbehaaglijk Gode mogen dienen met eerbied en godvruchtigheid; want onze God is een verterend vuur. Hebr. XII: 28, 29. Zo wordt gij ook zelf als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus. Daarom is ook vervat in de Schrift, ziet, Ik leg in Sion een uitersten hoeksteen, die uitverkoren en dierbaar is. Die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden. Petrus II: 6, 7.
Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen; die U geroepen

heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht.
O, welk een wonder van eeuwige liefde, genade, barmhartigheid en Goddelijke ontferming wordt de zondaar, die van deze heilsweldaad het voorwerp wordt en die (Rom. VIII: 29, 30), door leiding in en de toepassing daarvan door God de Heilige Geest, dezelve is deelachtig geworden. De apostel spreekt hier uit het verledene; het is reeds geschied, maar de ziel ontvangt hiervan de troost door de toepassing van de Heilige Geest.

De rechtvaardigmaking is de naaste trap der verheerlijking, hier in beginsel door de heiligmaking en de aanneming tot kinderen, en hiernamaals tot de volle bezitting der heerlijkheid. Hier besluit de apostel de handeling van de voorgaande leer van deze brief, met een heilige roem in Christus tegen alle beschuldiging en verdrukking, welke de wereld of de duivel haar zoude willen aandoen. Num. XIV: 8 9. Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn, die ons zoude kunnen beschuldigen en beschadigen? Ps.,VI: 12. CXVIII: 6. Gen. XXII: 12. Joh. III: 16.
God heeft Zijn eigen Zoon niet gespaard en daarmede met een onbetwijfelbaar getuigenis getoond, dat Hij met ons is. Rom. V: 8. Hij heeft Hem voor ons allen, die in Hemgeloven, Hem liefhebben, en naar Zijn voornemen geroepen zijn, overgegeven (Rom. IV: 25), hoe zal Hij ons ook met Christus Jezus, die de aller- kostelijkste gave is, in welke al de schatten der wijsheid verborgen zijn (Col. II: 3), zodat degenen, die Hem heeft, alles heeft wat tot zaligheid nodig is, niet alle dingen schenken uit genade, gelijk het Griekse woord medebrengt, hetwelk dan gesteld wordt tegen al de verdiensten der mensen. Geen zonden of schuld der zonden. Want dat is het waarmee wij door de wet (Joh. V: 35), door onze consciëntie (Rom. II; 15), of door de satan (Zach. II1), voor God zouden kunnen beschuldigd worden], zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods. God is het die rechtvaardig maakt, die ons van de zonden en straf der zonden vrij spreekt, en volgens die de beschuldigingen door Zijn vrijstelling voorkomt; wie is het die verdoemt? die de vloek en de straf der zonden tegen ons zoude uitvoeren? Christus is het die gekomen is om ons geheel van de vloek en de straf te bevrijden (Gal. III: 13); 2) om ons de rechtvaardigheid toe te brengen (Rom. IV: 25); 3) om ons van alle vijanden te verlossen en de Heilige Geest tot verzekering hiervan te geven (Joh. XVI: 7) en 4) om ons Zijn gerechtigheid door Zijn voorbidding toe te eigenen. Joh. XVII: zo. In deze vier zaken bestaat onze ganse verzoening met God.

Alzo verklaart God de Heilige Geest de inwendige roeping in drievoudige zin aan de ziel:
1) in haar roeping uit de dood in het leven,
2) in haar rechtvaardigmaking door de wet tot het Evangelie,
3) in haar heerlijkmaking uit kracht van het Verbond. Zie 2 Cor. III: 7-10. 1 Joh. V: 5-8. In de heerlijkmaking, welke inwendig geschiedt, wordt de zondaar op het diepst vernederd, God op het hoogst verheerlijkt, en tevens voor de ziel de heerlijkheid der drie Goddelijke Personen, ieder in hun bijzonder werk, meest onderscheiden en gekend, zich mededelende aan de arme ziel.
De ziel, hier door genade gebracht, mag, door de waarheid vrijgemaakt, de waarheid verstaan: "Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwheid des levens wandelen zouden. Want indien wij één plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding." Rom. VI: 4-7. (Zie de kanttekening)

Onze oude mens alzo noemt de apostel de aangeboren blindheid en verdorvenheid des mensen, die wij van de eersten mens erven, die hij elders ook vlees noemt, gesteld tegen de nieuwe mens, die bestaat in kennis, heiligheid en rechtvaardigheid. Eféze IV: 22. Col. III: 9. Onze oude mens is met Christus gekruisigd, dewijl Christus onze zonden aan het kruis op zich heeft geladen, niet alleen om die te verzoenen, maar ook om dezelve te niet te doen. Zie ook Hebr. IX: 26, 28.

Dit lichaam der zonde is wel van Christus geheel te niet gedaan, zo veel Zijn verdiensten aangaat, en is ook door Zijn Geest in de wedergeborenen de kracht van heersen benomen (vs. 12, 14), maar moet allengskens meer en meer in ons vernietigd worden, door dezelfde Geest, met nader toe-eigening van de dood van Christus, gelijk Paulus daartoe de wedergeborenen vermaant (Rom. VIII: 13 en XII: 2. Eféze IV: 22. Col. III: 9), totdat dezelve in ons hiernamaals geheel zal vernietigd worden. Hebr. VI: 10.

Die gestorven is, is gerechtvaardigd van de zonde; dit is een rede genomen van de gelijkenis van een dood mens, die de werken van levenden niet meer doet, en aan gene diensten meer is Verbonden, waaraan hij in zijn leven Verbonden was; is hij van haar macht vrijgemaakt en verlost. Want hier wordt eigenlijk niet gesproken van de vergeving der zonden, gelijk in de vijf voorgaande hoofdstukken, maar van de vernietiging van de macht der zonden, een gelijkenis genomen van een mens die, van de rechter gerechtvaardigd of vrijgesproken zijnde, ook meteen van de banden verlost en vrijgelaten wordt. 2 Tim. II: 1 I. 1 Tim. I: 15, III: 1 en IV: 9. Tit. III: 8. Rom. VI: 8.

Maar mi van de zonden vrijgemaakt zijnde en Gode dienstbaar gemaakt zijnde, hebt gij Uw vrucht tot heiligmaking, en het einde het eeuwige leven. Rom. VI: 22. Dit is de wille Gods, uw heiligmaking. 1 Thess. IV: 3. Jaagt de vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal. Hebr. XII: 14.

Het einde des gebods is liefde uit een rein hart, en uit een goed geweten, en uit een ongeveinsd geloof. 1 Tim. I: 5. God heeft ons zalig gemaakt en geroepen, met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar Zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus vóór de tijden der eeuwen. Zie ook Titus II: 1-14. Die Zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid en Zichzelf een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken. Gal. I: 4. Gal. II: 2o. Eféze V: 2. Hebr. IX: 14.

Een gans andere zaak is het onze schuld te zien in het licht der wet, van Gods heiligheid en rechtvaardigheid, dan in het licht van Gods Verbond, van Jezus dierbaar kruis. Het eerste doorwondt; het laatste heelt en geneest en brengt Gode al de eer toe van het heerlijke werk der verlossing.

In dit werk der genade wordt de derde Persoon in het Goddelijk Wezen zo dierbaar, zo noodzakelijk voor de ziel: "Hij zal van Zichzelf niet spreken, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken." Joh. XVI: 13. Waar genade vermeerdert, vermeerderen onze behoeften, neemt onze geestelijke armoede toe, blijven wij arme smekelingen aan de troon der genade.

O, wat is die liefde Gods in Christus te bewonderen, te erkennen, te aanbidden, te verheerlijken. Wij kunnen de Heere nergens meer voor prijzen en groot maken (indien wij dit naar waarde konden!), dan voor een door de Heilige Geest ontblote ziel. Ach, wij kennen, noch waarderen die liefde Gods recht, vóór wij alles in onszelf missen. Ontvangen wij niet, door hetgeen wij door genade en des Geestes licht zien, dat wij in onszelf missen, een betere, een vastere grond? Hebr. VIII. Zie ook Matth. VI: 45-49. Want niemand kan een ander fondament leggen, dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus. En indien iemand op dit fondament bouwt goud, zilver, kostelijke

stenen, hout, hooi, stoppelen; eens iegelijks werk zal openbaar worden, want de dag zal het verklaren, dewijl het door vuur ontdekt wordt, en hoedanig eens iegelijks werk is, zal het vuur beproeven. Zo iemands werk blijft, dat hij daarop gebouwd heeft, die zal loon ontvangen; zo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden, maar zelf zal hij behouden worden, doch alzo als door vuur. Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt, en de Geest Gods in ulieden woont? 1 Cor. III: 11 18. De liefde Gods is uitgestort in onze harten door de Heilige Geest, welke ons is gegeven. Rom. V: 5. Behalve de genade des Geestes, welke is de liefde Gods, wordt de Heilige Geest of de Geest zelf, ons gegeven. Rom. VIII: 9. Dezelfde Geest, die in Christus, ons Hoofd en onzen Zaligmaker woont, woont ook in Zijn leden, als leden van één lichaam. Gelijkerwijs God gezegd heeft: Ik zal onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn. 2 Cor. VI: 16.

Hoe genadig handelt God de Heilige Geest door bij de ontdekking van hetgeen wij in onszelf missen, verstand en wil gevangen te leggen onder de gehoorzaamheid van Christus, in onze duisternis Zijn licht, in onzen dood Zijn leven te openbaren, werk en genade klaar te onderscheiden in dit vertroostend licht. Hoe meer God de Heilige Geest ons leidt in het laatste, buiten onszelf, hoe meer ware grond van troost en ware heiligheid wij ontvangen.

Geniet de ziel niet alle zaligheid in Christus, door Christus en met Christus? Is niet Hij alleen de fontein des levens, waar uit alle leven, licht en zaligheid voortvloeien? De Geest zelf is de band onzer geestelijke vereniging met Jezus Christus. De gelovigen bezitten de Geest door Gods vrije genade en Verbond. Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u. Ezechiël XXXVI: 27. XXXVII: 14.

De Heilige Geest is in de gelovigen een Gast en Inwoner, hen lerende, ontdekkende, besturende heiligende en vertroostende. Joh. XIV: 17. Hij woont in hen als de Geest der heiligmaking.

Gelijk er trappen zijn in de genade, zo ook in de toepassing daarvan aan het hart. Rom. VIII: 3. Joh. VIII: 32, 36. Slechts in de vereniging met Christus, bestaat de zuivere vrijmaking door Christus. De rechtvaardigmaking verlost ons van de straf, de heiligmaking van de smet der schuld; hierdoor en hierin is de enige vrucht tot inwendige vernieuwing en ware heiligheid. Rom. V: 10. Rom. VIII: 7. Joh. XVII: 2, 6. Hebr. VII: 25. Rom. VIII: 34. Eféze I: 17-20. Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in de hemel. Want als Christus, die om onzer zonden wil gestorven was, is opgewekt, zo heeft Hij metterdaad getoond, dat Hij de schuld onzer zonden en het lichaam onzer zonden had tenietgedaan; hetwelk Hij eerst voor ons, daarna ook in ons heeft volbracht uit kracht Zijns doods en Zijner opstanding (Rom. IV: 25. en VI: 6, 7, 8), als Hij ons het geloof heeft geschonken, door het geloof heeft gerechtvaardigd, door Zijn Geest heeft vernieuwd en geheiligd. 1 Cor. I: 30. Tim. III: 5.

Hier is een vaste grondslag, hier is een onwankelbare Rots in de Goddelijke waardigheid van des Verlossers Persoon en van de volmaaktheid van Zijn werk. Hier is een onwankelbare grondslag gelegd tot geloof, tot de verzekering des geloofs, tot de volle verzekering des geloofs. Rom. VIII: 29, 30.

De ontdekkingen dezer rijkdommen maken mijn ziel arm, ledig van enig geestelijk goed, geestelijk leven, geestelijk licht in mezelf. Het is een zware en moeilijke les, die echter, de ziel leidende uit de dood (2 Cor. IV: II, 12) in dat leven leidt, hetwelk de ziel in waarheid met Christus verenigt, die het leven Zelf is. In dit licht (want Jezus Zelf is het licht!) ontdekte, zo ik hopen mag (en hier daalt de zondaar geheel naar de grond en verliest hij zich geheel!), God de Heilige Geest mij, dat dit het leven was, hetwelk mij uit de dood in het leven riep (Eféze II: 1. Joh. V: 25, 26). Hij deed mijn

leven weder en weder in de dood gaan in de rechtvaardigmaking Rom. V: 1, z), door de wet (Ezechiël XX: 31) tot het Evangelie (Jes. LXI: Hoséa II: 13-22) en de heerlijkmaking uit kracht van het Verbond (Jes. LIV), uit kracht van Jezus lijden en dood (Jes. LII1) gebracht binnen het Verbond, volgens de belofte (Jes. LVI: 5), tot dit leven. Rom. V: 10, 11.
Zo wordt de arme zondaar rijk in God, gepast voor de volheid der belofte. Dit leven in zichzelf zo arm, zo rijk in God, in zichzelf zo zwak, zo sterk in de Heere, in zichzelf zo duister, in de Heere zo licht, zichzelf stervende om Gode te leven, in, door en met Hem, die haar nu van Gode geworden en geschonken en door God de Heilige Geest als zo heerlijk ontdekt is, tot wijsheid van God, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. 1 Cor. I: 30.
O, hier zinkt de ziel in aanbidding en verwondering voor de Heere weg. Ja, hier zegt de ziel en spreekt niet alleen voor zichzelf: "Trek mij, wij zullen U nalopen! De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkameren; wij zullen ons verheugen en in U verblijden, wij Zullen Uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn, want de oprechten hebben U lief. Ik ben zwart doch lieflijk, gij dochteren van Jeruzalem! gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Salomo. Ziet mij niet aan, dat ik zwartachtig ben, omdat mij de zon heeft bescheen. (Hooglied I: 4, 5, 6). Mijn Liefste is blank en rood, hij draagt de banier boven tienduizenden! Zijn schenkelen zijn als marmeren pilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud. Zijn gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de cederen Zijn gehemelte is enkel zoetigheid en al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Zulk een is mijn Liefste, ja zulk een is mijn vriend, gij dochteren van Jeruzalem!" Hooglied V: 10-16.

Naarmate God de Heilige Geest ons inleidt in Jezus lijden en dood (uit kracht van Gods onwankelbaar Verbond (Jes. LIV), naar die mate zullen wij inwendig vernieuwd en geheiligd worden, als een Gode welbehaaglijke vrucht van Jezus leven en opstanding. Rom. V: 10, 11. Naarmate zich dit leven in ons openbaart, ofschoon wij in onszelf niet dan dood ervaren (waardoor wij verzegelen dat God waarachtig is, zullen wij de waarheid gevoelen en zal er Goddelijke droefheid over de zonden zich openbaren. Dit gevoelen, hetwelk zich in ons openbaart door het leven Gods in ons, kan in niets rusten nevens Christus, omdat Hij dit leven zelf is. Het besef Zijner liefde tot ons, hetwelk in dit licht zo heerlijk en klaar ontdekt wordt, (r Joh. III: 1), zal ons doen roepen om de openbaring van dat leven, die liefde, die genade, die kracht, waarvan wij ons zelf zo geheel ledig zien. In Christus, in Hem alleen, blijft onze grond, de enige grond van hope, van leven, van liefde, van licht, Christus om ons in te verblijden, Christus om in te roemen, Christus als de grond, de enige grond om in te staan.. Rom. VIII.
En het geschiedde als de priesters uit het heilige uitgingen dat een wolk het huis des Heeren vervulde. En de priesters konden niet staan om te dienen vanwege de wolk, want de heerlijkheid des Heeren had het huis des Heeren vervuld. 1 Kon. VIII: 10.
De Heere schenke al Zijn dierbaar gunst volk, ook mijn arme ziel, uit enkel liefde en vrije ontferming in Christus, door de liefde, genade en inwoning van God de Heilige Geest de verborgenheid dezer waarheid te verstaan door de openbaring van Christus dood en lijden (Jes. LII1), uit kracht van Zijn Verbond (Jes. LIV), opdat er geen andere plaatse voor ons zij om in te staan, dan in Hem, die dood is geweest, maar leeft; want Hij getuigt: Gij zijt priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek, want de vernietiging van het voorgaande gebod geschiedt om deszelfs zwakheid en onprofijtelijkheids wil; want de wet heeft geen ding volmaakt, maar is de aanleiding van een betere hoop door welke wij tot God genaken. En voor zoveel het

niet zonder eedzwering is geschied, want genen zijn wel zonder eedzwering priesters geworden; maar deze met eedzwering, door Hem die tot Hem gezegd heeft: De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt priester in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek. Van een zoveel beter Verbond is Jezus Borg geworden. En genen zijn wel vele priesters geworden, omdat zij door de dood verhinderd werden altijd te blijven; maar deze, omdat Hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk priesterschap; Waarom Hij ook volkomen kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden. Want zoo- danig een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen geworden; die het niet allen dag nodig was gelijk de hogepriesters, eerst voor Zijn eigen zonden slachtofferen op te offeren, daarna voor de zonden des volks; want dat heeft Hij eenmaal gedaan, als Hij zichzelf opgeofferd heeft. Want de wet stelt tot hogepriesters mensen, die zwakheid hebben, maar het woord der eedzwering, die na de wet is gevolgd, stelt de Zoon, die in der eeuwigheid geheiligd is. Hebr. VII: 17-28. Hebr. VIII.
Zalig de ziel, die door God de Heilige Geest aan de waarheid Verbonden, daarin geheiligd (Tit. III: 5), daardoor vrijgemaakt, daarin bevestigd (2 Cor. I: 21, 22) wordt. Zo verzegelt God de Heilige Geest de ziel tot de dag van haar verlossing (Eféze IV: 30), haar verzekerende van haar goeden staat tot God in Christus. Die in de Zoon gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf.

(1) De ziel draagt in haar hart het Tegenpand van al de beloften; ***dit is de eerste trap van de verzegeling des Geestes.*** "Daar is," zegt Ambrosius, "een werking van de heiligmakende genade op onze harten, en dit is ook een zegel des Geestes. Want wien de Heilige Geest heiligt, die maakt Hij ook zalig. 2 Tim. II: 19. Daar zijn geen kinderen Gods door aanneming, dan die ook kinderen zijn door wedergeboorte. Niemand is erfgenaam des hemels, of hij is tot hetzelve wedergeboren.
Dit zegel laat op de ziel na de gelijkenis van Jezus Christus". Ez. XLVII: 1-12. Waar de Geest blijft staan, staan wij ook, en kunnen zonder de hulp des Geestes niet verder komen. Ezech. X. Als de Heere komt met Zijn eigen werk, met de genadige ontdekkingen, leringen en onderwijzingen van Zijn Goddelijke Geest, stelt Hij ons buiten. Hij zelf komt er in; als God werkt, wie zal het dan keren? Hierin echter alleen is onze grond, ons begin, onze voortgang en ons einde. De weg om hiertoe te geraken ligt echter niet op de oppervlakte.
Niemand echter vrees want de ervaring is ook in deze de beste leermeesteres. Wanneer de Heere in de harten van Zijn volk gaat afbreken, dit is slechts om hen op te bouwen en te gronden op die Rotssteen, die weet van wankelen noch bezwijken.
Verschrikt niet, en vreest niet; heb ik het u van toen af niet doen horen en verkondigd? Want gijlieden zijt mijn getuigen. Is er ook een God behalve Mij? Immers is er geen andere rotssteen; Ik ken er genen! Zie verder tot het toe vers. Gedenk aan deze dingen, o Jacob en Israël! Want gij zijt mijn knecht. Ik heb u geformeerd; gij zijt mijn knecht, Israël! Gij zult van mij niet vergeten worden. Jes. XLIV: 8-22.
Hier is een zeker getuige die niet bedriegt. 1 Joh. V: 8. Joh. XVI: 8. Dit is de eerste Goddelijke Getuige, die ons de noodzakelijkheid van Christus ontdekt; Die zal Hij verheerlijken.
Licht, onderscheidend licht heeft de ziel nodig in het begin, gelijk in de voortgang. Van het werk des Geestes in zich, heeft de ziel een getuigenis, zodat zij dit wel onderscheiden mag (1 Joh. V: 6, 8); de andere getuigenissen zullen daar als van zelf uit voortvloeien. De Heilige Geest werkt altijd in de rechte orde overeenkomstig Gods getuigenis, en hoewel wij door de duisternis, die in ons is, zo weinig licht van duis-

ternis onderscheiden, zo verward en blind in al wat van God en Goddelijk is, zijn, zo leert die Goddelijke onderwijzer, indien het Hem behaagt ons acht te doen slaan op Zijn Goddelijke leringen, ons juist zo lang, totdat wij leren verstaan, wie en waar wij zijn.
Wij zouden zo gaarne vooruitgaan, maar wij moeten onder des Geestes onderwijzingen terug, indien de Heere ons naar Zijn grote genade vaten der barmhartigheid gemaakt heeft. Onze eigen wil, die grote afgod, waarvoor Christus voor de Zijnen aan het kruis genageld werd en Zijn dierbaar bloed vergoot, moet door die zelfde Goddelijke kracht in ons verbroken worden, zal er plaatse komen voor Jezus en voor Zijn kruis. Onze val is zo diep, dat er niet minder dan Goddelijke kracht nodig is bij aanvang en voortgang om ons daaruit weder op te richten. Wij hebben echter acht te geven op de getuigenissen van Gods Geest, overeenkomstig Zijn Woord; ook deze is getuige. Rom. VIII: 16, 17.
Dit getuigenis is, indien de Heere ons enig onderscheidend licht geschonken heeft, in het kleinste beginsel te onderscheiden. 1 Joh. II: 12-14. 1 Joh. III: 14. 1 Joh. V: 10. 1 Joh. V: 7-10. Alle bedrieglijke getuigenissen leiden ons van God, Zijn volk en de waarheid af; het getuigenis van Gods Geest leidt ons uit onszelf, in de waarheid, die Jezus zelf is. Want Hij is de weg, de waarheid en het leven. Gods Geest leidt ons, al durven wij er dit in de ontdekking niet voor houden, als verlorenen in onszelf tot geloven in Jezus.
De troost en de zekerheid daarvan is groot, en gelukkige zielen, welke dezelve op goede grond deelachtig worden, niet als een grond van rust (want dit is de bedoeling van de Heilige Geest niet); de ziel kan of mag nergens in rusten dan in Christus zelf, Zijn persoon, Zijn werk, Zijn bloed en Zijn gerechtigheid. Alles wat wij hier vanaf of overheen werken, is buiten de weg, het licht en het leven. God de Heilige Geest lere mij en vele zielen, waarin bij aanvang en voortgang dit grote heilgeheim bestaat, opdat wij ten allen tijde wakende bevonden worden aan Zijn poorten, waarnemende de posten Zijner deuren. Want die Mij vindt, zegt de Opperste Wijsheid, vindt het leven, en trekt een welgevallen van de Heere. Spr. VIII: 33-36. En gelukkig daarenboven zijn zij, die deze welverzekerden troost van hun schuldvergeving bezitten, dat zij gene rust vinden in iets buiten of benevens Christus, maar genade vinden in de ogen Gods, om de Heere in onderwerping, dagelijks smekende, aan te kleven, in Zijn kracht worstelende, Hem niet loslatende, tenzij Hij de zegen schenke. Er wordt geweld op het koninkrijk der hemelen gedaan, en de geweldigers nemen het met geweld.

(2) Nog een ander getuigenis des Geestes is *het uitgaan op de voetstappen der schapen*. Hooglied VII: 8. Joh. X: 11. De goede Herder roept ze bij name, en leidt ze uit. Indien wij schapen van Jezus zijn, wij kunnen ons verzekerd houden, dat wij uitgeleid zullen worden, en hoewel dit uitleiden niet zulk een ligt werk is voor vlees en bloed, nochtans laat Hij nooit varen het werk Zijner handen. Jes. XLII: 1-4. Hem hierin door ondervinding te leren kennen is het veiligst; hoe meer men met iemand verkeert, hoe beter men hem leert kennen, Hij is een barmhartig en getrouw Hogepriester, die behoorlijk medelijden kan hebben met de zwakken, die in alles is verzocht geweest, ja verzocht in de hoogste mate, gelijk wij, die hij echter nooit laat verzocht worden boven vermogen.
O weet, beproefde, geoefende, of door aanvechtingen zwaar verzochte zielen! in welke wegen de Heere het geloof beproeft, die beproeving dient slechts, om uw schuim (Jes. I: 25b) op het aller-reinst af te zuiveren en Uw tin weg te nemen. Doe het schuim van het zilver weg, en er zal een vat voor de smelter uit komen. Spr. XXV: 4.

Het is niet dodend voor u, maar dodend voor de ouden mens der zonden. God beproeft Zijn eigen werk in het hart, of er meer van Zijn heerlijkheid in gezien, Hij er meer in verheerlijkt, de zondaar er door vernederd, maar tevens er in bevestigd zou worden. Iedere genade vereist genade, zullen wij blinden ze als zodanig in ons zien en erkennen. De aanvechtingen dienen slechts om de geschonken genaden onder en door de genadige inwoning van God de Heilige Geest levend te houden, te bewaren, te vernieuwen, te heiligen, om genade voor de ziel als genade kenbaar te maken, en de zondaar zo arm, zo ledig, zo ontbloot in zichzelf te maken en te houden, dat hij zich buiten de dadelijke invloed en het leven der genade noch roeren, noch bewegen kan.
Ik gevoel echter, dat er zulk een diepte in de rijkdom der genade is, dat ik het begin, noch het einde vinden, of uitvinden kan, en dat ik mij moet neerzetten aan de voeten van mijn Goddelijke Leraar, als een die niets meer weet, en Hem ootmoedig moet smeken om mij te leren wat het is en waar het in bestaat, een kindeke te zijn in het koninkrijk Gods. het Is genade bij aanvang en voortgang, uit die eeuwige liefde, die zich over al de Zijnen uitstrekt van eeuwigheid tot eeuwigheid. Die uit God is, kent ons en hoort ons. De Heilige Geest leert de ziel, geestelijke dingen met geestelijke dingen samenvoegende. Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden. Doch de geestelijke mens onderscheidt wel alle dingen; maar hij zelf wordt van niemand onderscheiden. 1 Cor. II: 12-16.

Hoe zeer behoeven wij die genadige inwoning van God de Heilige Geest, opdat onze harten tempelen des Geestes zijn, opdat wij dagelijks sterven en opdat God en Christus verhoogd en verheerlijkt worden. Rom. VI: 4-8. Hoe gepast is genade voor de arme zondaar; hoe gepast Jezus bloed voor de schuldige ziel; hoe gepast Zijn gerechtigheid voor hem, die niet voor God kan bestaan. Fil. III: 7-10.
O, wanneer het God de Heilige Geest behaagt, bij aanvang en voortgang, alle deksels weg te nemen, dan leert de ziel iets verstaan, dat God ook alzo lief haar had, dan leert zij Christus hoog en dierbaar schatten als de enigen weg van behoudenis, de Parel van, grote waarde, het einde der wet tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft. En ofschoon er nog veel meer te leren is op de weg naar de hemel, de wankelende schreden zijn dan toch enigszins vastgezet. Jes. LIII. Jes. LIV. Jes. LV.
Wij hebben zo bij aanvang als voortgang de opzoekende liefde van een Drie-enig God nodig. Deze genade hebben wij dagelijks nodig, zullen wij getroost, bemoedigd en geheiligd, als verlosten in en door Jezus bloed, met vrijmoedigheid toegang vinden tot de troon der genade, en de nauwe weg des levens bewandelen, en het Lam leren volgen, waar het ook heengaat. Hoe veilig echter is deze weg, en deze ook alleen. Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel. Waarlijk, de dwaze zal er niet op dwalen. De ziel leert, van alles afziende, hopen op God en op Hem alleen. Tot wien zullen wij heengaan? Gij en Gij alleen, zegt de ziel, hebt de woorden des eeuwigen levens. O, leer Gij zelf mij, doe Gij ze mij verstaan, zo zal ik leven. Zalig de ziel, die een arme smekeling mag zijn aan de voeten van Jezus, en daar gebracht en gehouden wordt; daar is de beste plaats. Armen heeft Hij met goederen vervuld en rijken ledig heengezonden. En deze hoop alleen, deze hoop uit kracht van Go ds eeuwige liefde` tot ons, zal in eeuwigheid niet beschamen.
De weg naar de hemel is een weg door water en vuur. Jezus ging er alzo op voor; de weg is nauw en de poort eng, die ten leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelve vinden. In de kracht Gods bewaard, zal geen der vrijgekochten verloren gaan; ze zijn gegraveerd in de handpalmen van Hem, die dood is geweest, maar leeft. Er is altijd en altijd opnieuw verlossing uit onze ellende nodig, en ware dit zo niet, hoe zouden wij

Christus leren kennen in Zijn lijden en dood, in Zijn leven en Zijn opstanding! Welk een genade dan is er nodig, om Christus en die gekruist te kennen, om zelf met Hem gekruist en begraven te worden, dood te worden aan ons zelf. Jezus moet als Koning heersen. Gen. III: 15. Dit is de plaats, waar zonde, hel en wereld haar macht verliezen,
Mocht Gij, o dierbare Geest! mij en al Gods dierbaar volk veel brengen aan dat kruis, de heilgeheiden van dat dierbare kruis verklarende; veel ons brengen onder de bearbeidende tucht van de Hemelse Landman, onze zielen leidende in de verborgenheden van Uw Verbond, opdat wij steeds meer leren kennen van de dierbare en volheerlijke en algenoegzame Heere Jezus, in de kracht Zijner opstanding en gepast gemaakt worden voor de rijkdommen der beloften, zoals die in Hem Ja en Amen zijn, Gode tot heerlijkheid. Ach, dat wij mochten neerwaarts wortelen schieten en opwaarts vruchten dragen, naar Uw dierbaar Woord.

Assur zal ons niet behouden; wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: Gij zijt onze God! Immers zal een wees bij U ontfermd worden Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal hen vrijwillig liefhebben; want mijn toorn is van hen afgekeerd, Ik zal Israël zijn als de dauw; hij zal bloeien als de lelie, en hij zal Zijn wortelen uitslaan als de Libanon. Hoséa XIV: 3-10. Geen ziel wordt zo lijdelijk, maar ook zo recht werkzaam, als die, welke uit zichzelf geleid wordt in Christus, verenigd met Christus, het begin en einde der zaligheid. Want er is ook onder de hemel geen andere naam gegeven, door elke wij moeten zalig worden. Deze Weg is de enige weg tot onze behoudenis. Zo wij niet worden als de kinderkens, wij kunnen in het koninkrijk Gods niet ingaan. Door genade deze waarheid inwendig, geestelijk verstaande, zal ze ons waarlijk vrij maken, ons bij en door des Geestes licht doen zien, dat wij kinderen zijn, en uit kracht der opstanding van Christus ook alzo doen wandelen in heilige vrees en tederheid en ons Christus in waarheid meer doen kennen in het leven en de kracht Zijner opstanding, als Ons van Gode geworden tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en eeuwige verlossing. De Heere nu is de Geest, en waar de Geest des Heer en is, aldaar is vrijheid. En wij allen met ongedekten aangezicht de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar het zelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest. 2 Cor. III: r7, 18.
O lieve zielen, wie gij ook zijn moogt, vergenoegt u niet met een misschien voor een geduchte eeuwigheid; stelt u niet tevreden met een deel van Christus: zoekt zijn gehele Persoon, Zijn bloed en Zijn gerechtigheid; zoekt Hem zolang, totdat gij Hem gevonden hebt, van Wien al wat aan Hem is, gans begeerlijk is; zoekt Hem met de Bruid, totdat gij Hem gevonden hebt, en gebracht zijt in de binnenste kamer van degene, die u gebaard heeft. Hoogt. III: 4.
Maar hoe! Wat zeg ik? Hij zoeke u voor het eerst of bij voortgang Ges LXV: 1), Hij wordt gevonden van hen, die naar Hem niet vraagden. Hij doe u Zijn stem horen, zodat gij zeggen moogt: dat is de stem mijns Liefsten! Ziet Hem! Hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen. Hooglied II: 1. Hij leide u op die wegen, waarin gij blind wordt, om tot de zalige kennis gebracht te worden, dat Hij het licht is der blinden en dat, die Hem navolgt, in de duisternis niet zal wandelen, maar het licht des levens hebben. Hij leide u op zulke wegen, waarin Hij u leert verstand en rede gevangen, geven onder de gehoorzaamheid van Christus, en waarin gij blind zijt, om tot de zalige kennis gebracht te worden van de heerlijkheid van de Drie-enige Verbonds-Jehovah, waarop Jezus u noodzakelijk en dierbaar wordt, als de Weg, de Waarheid en het Leven, als de Borg van een zoveel beter Verbond dan dat der werken; noodzakelijk in al zijn ambten en staten, als de enige Koning, Profeet en

Hogepriester. Hoe dierbaar is Jezus, dewelke, alzo Hij is het afschijnsel van Gods heerlijkheid en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord Zijner kracht, nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door zichzelf te weeg gebracht heeft, is gezeten aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen. Hebr. I: 2, 3.
Vreest de wegen niet, al zijn ze diep; zij zullen de heerlijkheid, macht, liefde en trouw van die dierbare en volheerlijke Koning te heerlijker doen uitkomen; want het betaamde Hem, om welken alle dingen zijn, en door welke alle dingen zijn, dat Hij, vele kinderen tot de heerlijkheid leidende, de oversten Leidsman hunner zaligheid door lijden zou heiligen. Want, èn hij die heiligt, èn zij die geheiligd worden, zijn allen uit één; om welke oorzaak hij zich niet schaamt hen broeders te noemen. Hebr. II: 10-18.

Wat zal men dan antwoorden de boden des volks? Dat de Heere Sion gegrond heeft, opdat de bedrukten zijns volks een toevlucht daarin zouden hebben. Jes. XIV: 32. Hoe meer wij door des Geestes inwoning en des Geestes licht de heerlijkheid van deze Koning zullen mogen zien en door Zijn lijden en dood en door de kracht van Zijn leven de vruchten van Zijn verdiensten genieten, hoe begeriger wij zullen gemaakt worden Hem te kennen, wien in Geest, en waarheid te kennen het eeuwige leven is. 1 Joh. V: 20, 21, En hoe meer wij Hem in Geest en waarheid zullen kennen, hoe meer wij geheel tot niets zullen zijn, en behoefte gevoelen aan die verbrijzelden en nederigen Geest. Want alzo zegt de Hoge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont, en wiens naam Heilig is: Ik woon in de hoogte, en in het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make de geest des nederigen, en opdat Ik levend make het hart des verbrijzelden. Jes. LVII: 15, 18, 19.
O, wie wijs is in deze wereld, die worde dwaas. Want er is geschreven: Ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan, en het verstand der verstandigen zal Ik te niet maken. Waar is de wijze? waar is de Schriftgeleerde? waar is de onderzoeker dezer eeuw? heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt? want nademaal in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zo heeft het Gode behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken die geloven. Overmits de Joden een teken begeren, en de Grieken wijsheid zoeken. Doch wij prediken Christus de gekruisigde, de Joden wel een ergernis, en de Grieken een dwaasheid; maar hun, die geroepen zij n, beiden Joden en Grieken prediken wij Christus, de kracht Gods, en de wijsheid Gods. Want het dwaze Gods is wijzer dan de mensen, en het zwakke Gods is sterker dan de mensen. 1 Cor. I: 19-3o.
Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is: want al Zijn wegen zijn gerichte. God is waarheid, en is geen onrecht, rechtvaardig en recht is Hij.
Want des Heeren deel is Zijn volk, Jacob is het snoer Zijner erve. Hij vond hem in een land der woestijn en in een woeste, huilende wildernis; Hij voerde hem rondom, Hij onderwees hem, Hij bewaarde hem als zijn oogappel. Gelijk een arend zijn nest opwekt, over Zijn jongen zweeft, Zijn vleugelen uitbreidt, ze neemt en ze draagt op Zijn vlerken, zo leidde hem de Heere alleen, en er was geen vreemd God met hem. Hij deed hem rijden op de hoogten der aarde, dat hij at de inkomsten des velds; Hij deed hem honig zuigen uit de steenrots en olie uit de kei der rots. Deut. XXXII: 4, 9-13.
Immers bemint Hij de volken! Al Zijn heiligen zijn in Uw hand; zij zullen in het midden tussen Uw voeten gezet worden; een ieder zal ontvangen van Uw woorden. Deut. XXXIII: 3, 25 en 29.
Vertrouw op Hem te aller tijd, o gij volk! stort ulieder hart uit voor Zijn aangezicht. God is ons een toevlucht. God heeft een ding gesproken, ik heb dit tweemaal gehoord,

dat de sterkte Godes is. En de goedertierenheid, o Heere! is Uwe: want Gij zult een iegelijk vergelden naar zijn werk. Ps. LXII: 9, I2, 13.
Het Woord Gods is levend en krachtig en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeling der ziel, en des geestes, en der samenvoegselen en des mergs, en is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten. Hebr. IV: 12. Sommigen verstaan dit van Christus, die ook het Woord Gods genoemd wordt. Joh. I: 1. Openb. XIX: 13,

En ik zag de hemel geopend, en ziet, een wit paard, en die op hetzelve zat, was genaamd: Getrouw en Waarachtig, en Hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid, eff Zijn ogen waren als een vlam vuurs, en op Zijn hoofd waren vele Koninklijke hoeden; en Hij had een naam geschreven, die niemand wist dan Hij zelf. En Hij was bekleed, met een kleed, dat met bloed geverfd was, en Zijn Naam wordt genoemd het Woord Gods. En de heirlegers in de hemel volgden Hem op witte paarden gekleed met wit en rein, fijn lijnwaad. En uit Zijnen mond ging een scherp zwaard, opdat Hij daarmede de heidenen slaan zou. En Hij zal hen hoeden met een ijzeren roede: en Hij treedt de wijnpersbak van de wijn des toorns en der gramschap des almachtigen Gods. En Hij heeft op Zijn kleed en op Zijn dij deze Naam geschreven: Koning der koningen, en Heere der Heeren.
Hiermede bedoelt de apostel, dat Christus als de opperste Rechter zal komen met Zijn hemelse heirscharen, tot verlossing Zijner gemeente, tot straf van al haar en Zijn vijanden (zie Matth. XXIV: 4o en Hst. XXV. 1 Thess. IV: 16. 2 Thess, I: 7. Jud. vs. 14. Openb. XI: 2), tot een teken van Zijn heerlijkheid en overwinning; gelijk hiervoren in Hst. VI vs. 2 vertoond is, doch tot een ander doei, niet alleen tot bescherming der Zijnen, maar ook tot rechtvaardige straf Zijner vijanden. Rom. II: 5, 6.
Hij is een Koning der Koningen, en een Heer der Heeren. De eigen Zoon van de oneindige Vader, Wiens eigenschap niemand ten volle verstaat dan Hij Zelf. Joh. I: 18. Want hoewel ons ook zulks is geopenbaard, en Zijn Naam ook (vs. 13) wordt verklaard, zo kan nochtans geen schepsel dit volkomen begrijpen, omdat deze geboorte onuitsprekelijk en eeuwig is. Dat zijn kleed met bloed geverfd was, geldt zo ten aanzien van Zijn lijden voor ons, als ten aanzien van het bloed Zijner vijanden, waarmede Zijn kleed in deze slachting gekleurd was. Zie hierna vs. 15. Jes. LXIII: 1. (Kanttekening)
Zalig dan zij, die geroepen zijn tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams! Zie 1 Petrus I: 22-25. Want gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht. 1 Petrus II: 5-9.

En eindelijk, dierbaar volk des Heeren, stel u niet tevreden met iets nevens Hem; want al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Ieder deksel, dat door de dierbare Geest wordt weggenomen, zal u meer van Zijn schoonheid, iedere schuld, die ontdekt wordt, meer van Zijn noodzakelijkheid, iedere duisternis in uzelf meer van Zijn licht, ieder gemis meer van Zijn volheid, iedere nood, iedere diepte van ellende meer van Zijn heerlijkheid, iedere zwakheid meer van Zijn kracht, ieder geestelijk besef van uw geestelijken dood, meer van het leven openbaren van Hem, die alleen het leven, het eeuwige leven is.
Kom, o volheerlijke Koning! Gord Uw zwaard aan de heup, o Held! Uw majesteit en Uw heerlijkheid. En rijd voorspoedig in Uw heerlijkheid, op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid, en Uw rechterhand zal U vreselijke dingen leren. Uw pijlen zijn scherp, volken zullen onder U vallen; zij treffen in het hart van des

Konings vijanden. Ps. XLV.
O, kom dierbare Heere Jezus! kom met Uw Geest! Jes. XI: 2, 5. Trek voort in Uw grote kracht, overwinnend en opdat Gij overwint. O volheerlijke Koning! maak de blinden ziende en de zienden blind, de wijzen dwaas, en de dwazen wijs, de doden levend en de levenden dood, geestelijk dood, opdat zij bij aanvang of voortgang door de kracht, het leven en de inwoning van God de Heilige Geest gebracht worden tot het leven, het licht, de kracht dezer zaligende, heiligende waarheid. "En wij weten, dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede. Namelijk dengenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn. Want die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordineerd, den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zij onder vele broederen. En die Hij te voren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen, en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd en die Hij gerechtvaardigd heeft deze heeft Hij ook verheerlijkt (Rom. VIII: 28-30), opdat zij, gegrond in Gods eeuwige liefde, (Jer. XXXI: 3), in Gods onwankelbaar Verbond (Jes. LIV) en belofte (2 Cor. I: 2o) en in het dierbare bloed des Lams (Jes. LII1), de kracht, het leven en het licht dezer waarheid mogen ervaren.
Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren. Veel meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door Zijn bloed, zullen wij door Hem behouden worden van de toom. Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, hoeveel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven. En niet alleenlijk dit, maar wij roemen ook in God, door onzen Heere Jezus Christus, door welken wij nu de verzoening verkregen hebben. Rom. V: 8-11.
De Heere bevestige hierin aan dezulken Zijn beloften: Ik zal de blinden leiden door de weg, die zij niet geweten hebben! Ik zal ze doen treden door de paden, die zij niet geweten hebben. Ik zal de duisternis voor hun aangezicht ten licht maken, en het kromme recht; deze dingen zal Ik hen doen, en Ik zal hen niet verlaten. Jes. XLII: 16. Jes. XLV: 2, 3, Jes. XLIII: r, 2.
De Heere binde alles door Zijn heerlijke macht en heerschappij, wat de vrijen loop van de rijkdom dezer genade verhindert; Hij make alle gebondenen vrij (Jes. LXI: 1-3), opdat Zijn Woord een ruimen loop hebbe, Zijn koninkrijk kome, Zijn grote Naam alom verheerlijkt worde.
O dierbare Heere Jezus! rijd voorspoedig op het woord Uwer rechtvaardige zachtmoedigheid, opdat Uw dierbaar gunstvolk ervaren moge, dat de Heere een welgevallen heeft aan Zijn volk; en Hij de zachtmoedigen zal versieren met heil. Ps. CXLIX.

Zalig mogen wij ons achten, waar wij, door de waarheid aan de waarheid Verbonden, daarin geheiligd, daardoor vrijgemaakt en daarin bevestigd zijn. Zalig de ziel, die uit kracht der waarheid, in nauwe gemeenschap en ware vrijheid met de Heere mag wandelen en verkeren.
De waarheid kan niet gebonden worden, maar zal zegevieren, niettegenstaande al de dodende tegenstand, welken zij ondervindt in het algemeen, gelijk in het bijzonder. Matth. X: 32-36. Marc. VIII: 38. Lucas IX: 26. 2 Tim. II: 12. Rom. IX: 33. Matth. XXI: 42-44. Gelijk geschreven is: Ziet, ik leg in Sion een steen des aanstoots en een rots der ergernis; en een iegelijk, die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.
De waarheid zal haar vrije loop hebben in de harten der uitverkorenen, en de poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen. Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende deze zegel: de Heere kent degenen, die de Zijnen zijn; en een iegelijk,

die de Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid. 2 Tim. II: 19. Joh. X: 14. Zie ook 2 Petrus I. Onze bede zij veel met de Bruid: Kom, Heere Jezus! kom haastelijk, opdat Uw rijk kome. Dat er geen stilzwijgen bij ons zij, totdat Hij Jeruzalem stelle tot een lof op aarde.
Onze voeten zijn staande in Uw poorten, o Jeruzalem! Bidt om de vrede van Jeruzalem; wel moeten zij varen, die u beminnen! Vrede zij in Uw vesting, welvaren in Uw paleizen! Om mijner broederen en mijner vrienden wil, zal ik nu spreken: vrede zij in U! Om des huizes onzes Gods wil zal ik het goede voor u zoeken. Ps. CXXII. Ps. CXXVI. Geef aan het wild gedierte de ziel Uwer tortelduif niet over; vergeet de hoop Uwer ellendigen niet in eeuwigheid. Aanschouw het Verbond: laat de verdrukte niet beschaamd wederkeren; laat de ellendige en nooddruftige Uwen Naam prijzen. Ps. LXXIV.
God is bekend in Juda, Zijn naam is groot in Israël. En in Salem is Zijn hut, en Zijn woning in Sion. Aldaar heeft Hij verbroken de vurige pijlen van de boog, het schild, en het zwaard, en de krijg. Gij zijt doorluchtiger en heerlijker dan de roofbergen. De stouthartigen zijn beroofd geworden; zij hebben hun slaap gesluimerd; en gene van de dappere mannen hebben hun handen gevonden. Van Uw schelden, o God van Jacob! is samen wagen en paard in slaap gezonken. Gij, vreselijk zijt Gij: en wie zal voor Uw aangezicht bestaan van de tijd Uws toorns af? Gij deedt een oordeel horen uit de hemel; de aarde vreesde, en werd stil. Als God opstond ten oordeel, om alle zachtmoedigen der aarde te verlossen. Want de grimmigheid des mensen zal U loffelijk maken: het overblijfsel der grimmigheden zult Gij opbinden. Doet geloften en betaalt ze de Heere Uwen God, allen Gij die rondom Hem zijt! Laat hen Dien, die te vrezen is, geschenken brengen. Die de geest der vorsten als druiven afsnijdt, die de koningen der aarde vreselijk is. Ps. LXXVI. Ps. LXXII.
Hallelujah! Ik zal de Heere loven van ganser harte, in de raad en vergadering der oprechten. De werken des Heeren zijn groot; zij worden gezocht van allen, die er lust in hebben. Zijn doen is majesteit en heerlijkheid; en Zijn gerechtigheid bestaat in eeuwigheid. Hij heeft Zijnen wonderen een gedachtenis gemaakt; de Heere is genadig en barmhartig. Hij heeft dengenen, die Hem vrezen, spijs gegeven; Hij gedenkt in der eeuwigheid aan Zijn Verbond. Hij heeft de kracht Zijner werken Zijnen volke bekend gemaakt, hun gevende de erve der heidenen. De werken Zijner handen zijn waarheid en oordeel; al Zijn bevelen zijn getrouw. Zij zijn ondersteund voor altoos en in eeuwigheid; zijnde gedaan in waarheid en oprechtheid. Hij heeft Zijnen volke verlossing gezonden; Hij heeft Zijn Verbond in eeuwigheid geboden; Zijn Naam is heilig en vreselijk. De vrees des Heeren is het beginsel der wijsheid; allen, die ze doen, hebben goed verstand, Zijn lof bestaat tot in der eeuwigheid. Ps. CXI.

Mocht dit in, zoveel zwakheid, aanvechting, nood en strijd geschrevene U, o Heere! als een offer der dankbaarheid zijn opgedragen; mocht er genadig al het schuldige door Jezus dierbaar bloed uit worden weggenomen; mocht het strekken tot verheerlijking van U, Vader, Zoon en Geest; mocht het in Uw liefderijke en Vaderlijke hand gezegend worden tot troost en bemoediging voor beproefden, tot losmaking van gebondenen, en tot binding door de kracht van de Heilige Geest te van alles wat zich in valse vrijheid beweegt, opdat zij waarlijk die vrijheid deelachtig worden, die niet bedriegt, maar zaligt en heiligt! Rom. VIII: 28-39. Mocht Uw woord doen hetgeen U behaagt, en voorspoedig zijn en hetgeen waartoe Gij het zendt.
Dit schenke de Heere om Zijns groten Naams wil tot Zijn eer en als een genadige vrucht van Zijn eigen werk.

Ontvangt dit geliefde vrienden, als een blijk van liefde van een verloste uit banden en gevangenis. Ps. L: 14, 15, 23.

Dat elk verdrukt Uw bijstand eens erlang!
Laat, laat Uw volk nooit schaamrood wederkeren,
Maar wil van hen ellend en nooddruft weren,
Opdat z' Uw Naam verheffen in gezang.

En Abraham noemde de naam dier plaats: de Heere zal het voorzien! Waarom heden ten dage gezegd wordt: op de berg des Heeren zal het voorzien worden. Gen. XXII: 14. Ezech. XXI: 27. Jes. XXVIII: 16. Jes. LXI. Jes. LXII. 2 Kron. V: 14.

26 October 1880.

Nadat dit boekje, zo ik meende, reeds gesloten was, behaagde het de Heere Zijn eigen werk te kronen met Zijn eigen kroon, en te bezegelen met Zijn eigen zegel.
Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is; want al Zijn wegen zijn gericht. God is waarheid en is geen onrecht; rechtvaardig en recht is Hij. Ik mag niet ontkennen, dat na alles wat ik tot hiertoe doorleefd, en zo ik nederig hopen mag, met de Heere doorleefd had, ik vele en dringende behoeften gevoelde, dat de Heere dit met Zijn Amen bevestigen mocht en God Drie-enig in Zijn eigen werk, tot Zijn eigen eer, verheerlijkt mocht worden. De Heere liet dit gebed niet onbeantwoord; echter op een gans andere wijze, dan ik dit verwacht had.
De Heere, die het licht der blinden en de kracht der zwakken is, besture ook hierin mijn pen door Zijn Heilige Geest, opdat dood en leven, duisternis en licht, voor de blinden die ogen hebben, kennelijk onderscheiden worden, en de waarheid, die Jezus zelf is, in deze duisternis, in al haar glans en heerlijkheid gezien, en Hij alleen gekroond worde, die alleen de kroon draagt en wien alleen dit toekomt. Hooglied III: 11. Matth. XXVII: 29. Hebr. II: 9-18. Want indien wij met Hem lijden, wij zullen ook met Hem verheerlijkt worden. 1 Petrus IV: 12-14, 16-19.

Wie zou kunnen denken dat het werpen van een steen (Klaag. III: 52-59. 1 Petrus III: 14-18); welke, zo de Heere hierin niet Goddelijk voorzien had op zichzelf dodend zou zijn geweest (Filipp. I: 28, 29), in des Heeren hand het middel was, dat de Hoofdsteen n.l. Christus hierdoor heerlijk en in al Zijn schoonheid, volheid en luister ontdekt werd, zodat hierin, de waarheid heerlijk werd van Ps. LXXVI: 1I. Want de grimmigheid der mensen zal U loflijk maken, het overblijfsel der grimmigheden zult gij opbinden. De zin is, zegt de kanttekening, hoe de vijanden met meer hittigheid tegen Uw volk ontstoken zijn en woeden, hoe meer eer Gij zult inleggen in het beschermen van Uw volk en het onderbrengen der vijanden. Zo doet de Heere uit de duisternis het licht, uit de dood het leven, uit het kwade het goede geboren worden. Openb. XIX: 11- 16. Jac. V: 11 . O, welk een opening maakte het werpen van deze steen in Gods geopend liefdehart voor mijn voortgedreven ziel, in en door de dierbare Verlosser, uit kracht dezer waarheden. Jes. LIII en LIV. Rom. V: 10, 11. Welk een veilige schuilplaats werd voor mij geopend (Jes. XLI: 10. Joël II: 27. Ps. CXLVI: 7. Ps. CII: 17-22).
In dit licht echter toonde de Heere mij, hoe de steen niet mij, maar de Heere zelf geraakt had. Zach. II: 8. Het behaagde de Heere de weg open en vlak te maken, door een zalige ontdekking van mijnen dierbare en heerlijke Koning. Jes. LXII: 9-12. Micha II: 13. Zach. IX: 9-17. Sam. XVII: 45-47.
De ganse aarde zal weten, dat Israël een God heeft, dat de Heere niet door het zwaard, noch door de spies verlost; want de krijg is des Heeren. Hiervan zegt de verklaring: door Gods ingeving en hebbende eerst Zijn Naam aangeroepen, verlaat ik mij op Zijn genadige hulp, welke Hij dengenen, die op Hem betrouwen, beloofd heeft. Jes. XXVI: 1-3. Die God, die de krijg regeert, geeft de overwinning, die het Hem behaagt; want deze krijg is des Heeren. Alsof hij zeide: gijlieden voert krijg tegen de Heere, wij voor de Heere; het betreft Zijn eer, en de verlossing Zijns volks. Ps. LXXII.
De steen was geworpen tussen het gebed (Ps. CII: 18) en de hoop op de naderende bevrijding. Ps. CXLVI: 7, 8. Het behaagde de Heere mij daarna terug te leiden tot de belofte, Jes. XXX: 26: En het licht der maan zal zijn, als liet licht der zon, en hel licht der zon zal zevenvoudig zijn, als het licht van zeven dagen, als de Heere de breuk Zijns volks verbinden, en de wonde, waarmede het geslagen, genezen zal; en in te

leiden in het zevenvoudig licht der belofte, hetzelve ontdekkende, verklarende en toepassende door het licht en onderwijs van de dierbare Geest, door inleiding in Zach. IV: 1-4. Zach. III: 3, 9. Jes. LH: 6, 7.
Daarom zal Mijn volk, daarom zal het Mijn Naam in die dag kennen, dat Ik het zelf ben die spreek: Zie, hier ben Ik!
In de grote nood, waarin ik verkeerde (Gen. XXXII: 24-31) behaagde het de Heere mij Zijn Naam te ontdekken (Openb. II: 11), uit kracht Zijner belofte in deze weg ontvangen (Jes. LXII: 2b, 3), en in het ontvangen van de naam, de ontdekking van de Steen (Openb. II: 17. Openb. III: 12), als een steen der hulp voor Zijn hulpeloos volk. Daaronder behaagde het de dierbare Geest mij te leiden in de verklaring van de zeven ogen van de Steen (Zach. III: 9), uit kracht der beloften. Jes. XLV: 2, 3. Jes. LIII: 11, 12. Jes. LIV. Openb. III: 8. Num. XI: 7. 1 Cor. X: 3, 4.
Uit kracht dezer sterkte en in dit licht werd mijn hulpeloze ziel opgericht, en ontving ik een goede hoop op de God mijns heils. Ik werd in deze weg teruggeleid, hoe ik met de Heere in de waarheid (nl. in dit licht mocht ik het zien) van Joh. I: 1-12 in het Verbond (Jes. LIV), in het bloed van het Verbond, in het licht en in het leven stond, uit kracht van Jezus leven en opstanding (Rom. V); hoe door Hem de weg vlak was, Ps. XXIV. Jes. LXIII: 4, 5, 12. Ps. CVII: 13-16, 20, 41-43.

Want ziet, aangaande die steen welken ik gelegd heb voor het aangezicht van Josua, op die een steen zullen zeven ogen zijn.

1. De Hoofdsteen ontdekt;
2. De Hoofdsteen toegebracht.
3. De Hoofdsteen verklaard;
4. De Hoofdsteen bevestigd;
5. De Hoofdsteen verzegeld;
6. De Hoofdsteen in zijn volle luister aanschouwd;
7. De Hoofdsteen gekroond uit kracht der belofte. Zach. IX: 16, 17.

1. De heerschappij der genade in de wedergeboorte, in de rechtvaardigmaking en heiligmaking; de heerschappij der genade in haar bijzonder werk, en in haar werking uit kracht der belofte. Jes. XXXII: 17.
2. De heerschappij der genade ontdekt voor de ziel in de wedergeboorte, door de roeping, rechtvaardigmaking en heiligmaking (Rom. VIII: 29, 30), in de menswording van Christus (Luc. II: 11), in het lijden en de dood van Christus (Joh. XIX: 3o), in de opstanding en hemelvaart van Christus. Eféze 1 en II.
3. De heerschappij der genade door de openbaring van Jezus leven in onze dood, Ezechiël XX: 37. Lev. XXI, (Luc. IV: 18, 19), door toepassing van de wet (Ezechiël 32), gepast gemaakt voor het Evangelie uit kracht van het Verbond (Jes. LIV), Verbond. Jes. LVI: 5.
4. De ziel hierdoor bereid door God de Heilige Geest voor het leven van Christus door toepassing van de wet bereid voor de rechtvaardigmaking, door bevestiging in de rechtvaardigmaking bereid voor de heiligmaking, door toepassing van Jezus lijden en dood (Rom. VI: 5), voor de zalige vruchten van Jezus leven en opstanding. Rom. V.
5. De Steen ontdekt in de wedergeboorte (Eféze II: 1. Col. I: 13), bevestigd in de rechtvaardigmaking (Rom. V: I. Col. I: 14), toegepast in de heiligmaking (Hebr. X: 14-19); want de wet heeft geen ding volmaakt, maar de aanleiding van een betere hoop, door welke wij tot God genaken. Hebr. VII: 19, 28. Hebr. VIII.
6. In iedere ontlediging; hoewel de ziel neerwaarts wassende, opwaarts vrucht draagt (Joh. XV); legt God de Heilige Geest een nieuw fundament in het hart van de arme

zondaar (Ezechiël XXI: 27), zodat de Steen, van eeuwigheid gelegd (Zach. VI: 13), door iedere nieuwe ontlediging volkomen sluitend en gepast is, uit kracht van God; eeuwige liefde, door God de Heilige Geest ontdekt, verklaard en toegepast in de volle lengte, breedte, hoogte en diepte der liefde Gods, die de kennis te boven gaat. Eféze III: 11-21. Eféze IV: 4-8, 13, 15.
7. De Hoofdsteen van eeuwigheid gelegd in de raad des vredes (Zach. VI: 13), beloofd in de hof van Eden (Gen. III: 15), wiens komst bezongen is in de velden van Efratha (Micha V: 1, 2, 3. Matth. II: 6. En Hij zal staan, en zal weiden in de kracht des Heeren, in de hoogheid van de Naam des Heeren Zijns Gods), lijdende in de hof van Gethsémané (Luc. XXII: 44)9 gekruist en gedood op de berg van Calvarië (Joh. XIX: 3o), gepast voor de arme zondaar in Zijn opstanding en hemelvaart, noodzakelijk en dierbaar in al Zijn ambten en staten. Hebr. III: 1-6. Hebr. VII: 2 2 - 2 8 . Hebr. VIII: 6-13. Rom. VI: 5. Door de openbaring van dit leven (Joh. V: 24) wegneming van alles wat het LEVEN GODS (echter zonder dat de ziel dit ziet, omdat zij, in zichzelf blind, dit niet zien kan) in haar verhinderen zou, of dodend zou zijn.

Het was in dit licht, hetwelk mij op die tijd, zo ik hopen mocht, door God de Heilige Geest ontdekt werd, dat het niet de heerschappij der zonden is in de ziel (welke op zich zelve dodend zou zijn), maar de toepassing van Jezus lijden en dood in haar (2 Cor. IV: 10, 11), waardoor de Heere mede uitgewerkt heeft voor haar, door haar en in haar, wat Hij wilde tot uitbreiding der genade in haar eigen ziel, en tot uitbreiding van Zijn koninkrijk in anderen door de openbaring van Jezus leven en opstanding. Rom. V: 10, 11. Jes. LIII Jes. LIV. Zijn schenkelen zijn als marmeren pilaren gegrond op voeten van het dichtste goud; Zijn gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de cederen. Zijn gehemelte is enkelzoetigheid, en al wat aan Hem is, is gans begeerlijk; zulk een is mijn Liefste, ja zulk een is mijn vriend, gij dochters van Jeruzalem! Hooglied V: 15, 16.
Indien niet Jezus lijden en dood aan de ziel ware toegepast, hoe zouden wij Hem hebben leren kennen in de kracht zijner opstanding? 1 Petrus IV: 12-14. Hoe zou God de Vader zichzelf kunnen openbaren in de volheid Zijner liefde, als de Belover (Exodus III: r4), in de vervulling Zijner beloften, in deze weg geschonken? Jes. XLII: i6. Jes. XLHI: 2, 3. Joël II: 27. Hoe zou God de Heilige Geest de heerlijkheid, schoonheid, dierbaarheid, gepastheid van deze heerlijke Persoon aan onze arme harten hebben kunnen toepassen, zonder dat zij door Hem er voor gepast gemaakt zijn? Joh. XVII: 22, 23. Iedere nieuwe ontdekking, iedere nieuwe openbaring van deze heerlijke Personen beiden God de Vader en God de Zoon, in hun liefde en volheid, maken de arme zondaar nederiger, gevoeliger, meer en dieper, ja geheel en ten volle overtuigd van Zijn diepe onwaardigheid. Welk hart is in staat, om de hoge waarde hiervan recht te gevoelen; welke mond bekwaam om hier iets van te stamelen; welke pen om hier iets van te beschrijven?
Ik gevoel: genade, genade alleen is in staat deze ledigheid te vervullen, en de heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus aan de harten kenbaar te maken door de openbaring en toepassing van God de Heilige Geest. Welk een rijke fontein van eeuwig leven, springende tot in het eeuwige leven bevat genade in zich! Hoe vurig begeert de ziel door genade steeds meer van haar volzaligen God en dierbare Zaligmaker te leren kennen! De ziel kan niets van Christus nemen; ieder recht gebruik; iedere nieuwe ontdekking, iedere nieuwe toepassing van deze heerlijke Persoon kan alleen door God de Vader ontdekt, door God de Heilige Geest geschonken en toegepast worden. Joh. XIV: 16, 17. Niemand kan zeggen Jezus de Heere te zijn dan door de Heilige Geest. Hoe worden al Gods deugden in Hem

opgeluisterd! Ps. LXXXV: II. Alles volbracht hebbende wat de wet vorderen kon, zo leed Hij tevens wat de wet dreigen kon; het is alles volbracht, wat in het eeuwig verdrag beloofd was; en wat Hij met Zijn hand getekend heeft, heeft Hij verzegeld met Zijn bloed. Hebr. IX: 4. 341

Vervolgens werd ik bepaald :
1. Bij de Naam van de Steen (Jes. IX: 5);
2. Bij het licht van de Steen (Luc. II: 32);
3. Waarin de steen gevonden wordt (Job XXVIII: 6);
4. Aan wie de Steen geschonken wordt (Matth. V : 3);
5. Door Wien de Steen geschonken wordt (Joh. VI: 29);
6. Door Wien de Steen toegepast wordt (Joh. XVI : 14);
7. Het bezit van de Steen (Spr. VIII. Job XXVIII) dat de bezitter steeds armer in zich zelf (Joh. XV : 26), maar zaliger, heiliger en rijker in God Drie-enig maakt.

Ieder recht gebruik van de steen zal door het onderwijs van God de Heilige Geest de bezitter meer openbaren van de liefde des Vaders (Joh. XIV : 21), in de vervulling van Zijn belofte (Joh. XV: 26, 27); meer openbaren van deze heerlijke steen, in de openbaring van Zijn leven en Zijn opstanding (Rom. V: 20. Rom. VI: 4-12), opdat alzo de arme, naakte, in zichzelf gans schuldige, maar door het dierbare bloed des Lams duurgekochte ziel iets leert verstaan van het nieuwe lied (Openb. V), dat alleen zij konden verstaan, die van de aarde gekocht waren. Alzo klimt de ziel op uit de woestijn, leunende op haren Liefste in de schoonheid en volmaaktheid van haar Borg (Hooglied IV : 7), als de Wetvervuller. Hebr. X : 14.
Hier ligt de wet, door de Wetgever, in de Wetvervuller, in haar fundament (Efeze II: 20, 21); het geloof in zijn fundament, de hoop in haar fundament, de liefde in haar fundament, (n.l. in God Drie-enig) van eeuwigheid gelegd uit kracht van Gods eeuwige liefde voor al Zijn volk. Ps. LXXXIX: 3.
Daar vindt men de goedertierenheid en de waarheid beide gebouwd; zijnde de grondslag van het gebouw in Christus gelegd. Ps. LXXXIX : 4.
Daarom is ook vervat in de Schrift: Ziet, Ik leg in Sion een uiterste Hoeksteen, die uitverkoren en dierbaar is: Die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden. 2 Petr. II: 6, 7, 9. Rom. V : Rom. V: 10, 11. Rom. VIII: 28-30.
Het fundament van eeuwigheid gelegd, in de wedergeboorte, bevestigd in de rechtvaardigmaking, verzegeld in de heiligmaking; door de openbaring en toepassing van Jezus' lijden en dood is de ziel gebracht tot dit leven. Rom. VI: 2-11. I Petr. II : 24. Hier ligt dan de grond van het gebouw, waarin en waarop de ziel gebouwd is. 1 Petrus II : 4, 5, 6. Alzo is het pad des rechtvaardigen als een schijnend licht voortgaande en lichtende tot den vollen middag toe. Hierin wordt Christus gekroond in het werk van God de Vader, God de Vader gekroond in het volbrachte werk van God de Zoon, God de Heilige Geest in de ontdekking van deze heerlijke Personen, in Hun liefde en genade, in de toepassing en verzegeling daarvan aan de arme zondaar. Zo is dan deze heerlijke Koning gekroond voor Zijn volk, in Zijn volk en door Zijn volk. Openb. V : 9, 10).
Hierin wordt de ziel gezegend en verzegeld met een driedubbele zegen (2 Cor. I : 21, 22), zodat de arme ziel door de wonderbare openbaring dezer liefde nu betuigen mag: Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn ziel is gered geweest. Gen. XXXII : 29, 30. Exodus XXIV : 10, 11.

Nu zag ik in dit licht, hoe de Heere Zijn woord, Zijn recht, Zichzelf kwijt was aan een schuldige worm, in Hem in Wie alle beloften *Ja en Amen* zijn, Gode tot heerlijkheid.
Ik gevoelde op die ogenblikken de volheid der liefde Gods niet te kunnen dragen, en ofschoon de heerlijkheid en zaligheid, niet slechts van de mededeling, maar ook van het gezicht, mij nog enige tijd bijbleef, gevoel ik tevens, dat ik tot de mededeling ervan, (zoals ik dit naar de hoge waarde daarvan zou wensen) niet in staat ben. De enige beschrijving, welke ik er naar waarde aan geven kan, vindt men Exodus XXXIII: 13-23.
Het geloof, of liever de mededeling van de volzalige God aan de arme zondaar, schenkt wel vrijmoedigheid, maar een vrijmoedigheid, die gepaard gaat met een heilige vreze, een diep gevoel onzer diepe onwaardigheid, en een diep en innig besef van de hoge en verheven Majesteit Gods. Jes. LXI : 7. God de Heilige Geest kan de zaligheid der waarheid hiervan slechts aan onze arme harten mededelen, doen kennen en levend maken.
Ik mocht op die tijd zien, dat noch de zekerheid van onzen staat, noch de beoefening der genaden, enige grond is om voor God te bestaan. Maar de wortel der zaak (waaruit in het kleinste beginsel het leven Gods en de kennis Gods, als uit de fontein des Levens zelve, voortvloeit), de grond onzer zaligheid ligt alleen in Hem, die ons van Gode geworden is tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. 1 Cor. : 30. 2 Cor. : 7-11.
Welk een genadeweldaad dan is het voor een arme onwaardige zondaar in het bezit van deze steen te zijn, tot welke komende als tot een levenden Steen, van de mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar; zo wordt gij ook zelve als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offerhanden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus. Daarom is ook vervat in de Schrift : Ziet, Ik leg in Sion enen uitersten Hoeksteen, die uitverkoren en dierbaar is. Die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden. U dan die gelooft, is Hij dierbaar. De steen, die de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks, en een steen des aanstoots, en een rots der ergernis. Dengenen, namelijk die zich aan het woord stoten, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn. Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht. 1 Petrus II : 4, 9. Daarom, dierbaar, zuchtend en beproefd volk van God! (Jes. LXVI : 5) Wij mogen moed houden te midden van alle deze duisternissen, want wat er dan ook verandert, Jezus Christus is gisteren en heden en tot in eeuwigheid Dezelfde. Hebr. XIII : 8. Wat er ook wankele in onze donkere dagen van afval, duisternis, verwarring (Matth. XXIV), Godverloochening, Christusontkenning, bedroeving en uitblussing van de Heilige Geest (I Tim. IV: I, 2. 2 III: I, 2. 2 Petrus III. 1 Joh. IV : 1-3. Judas vs. 17, 18), Gods liefde, macht en trouw staan vast (Jes. LILT); Gods Verbond is onwankelbaar. Jes. LIV.
Laat dan de poorten der hel machtig zijn en tegen Jezus en zijn Kerk opstaan, geen nood; zij zullen Zijn gemeente niet overweldigen. Openb. V. Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende deze zegel: de Heere kent degenen, die de Zijne zijn, en een iegelijk die de Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid. 2 Tim. II: 9, Openb. III : 18-22. Ezechiël XIII.
Mocht des Heeren Geest nog worden uitgestort, als een Geest der genade en der gebeden, als een Geest van verootmoediging en schuldbelijdenis, Daniel IX. Openb. III. Wie deze, zijn eigen schuld gevoelt, Sions noden draagt, des Heeren rechtvaardigen toorn ziet dreigen (Jer. VI: 8-16. Jer. VIII : 6-12. Jer. XII : 7-13) Gods

oordelen ziet naderen, moet niet in diepe erkentenis der ziel belijden (Jes. XXVIII: 17-22. Hoséa VI: 4, Jer. II: 12, 13. Micha III): Wie zou U niet vrezen, Heere! en Uw Naam niet verheerlijken? Want Gij zijt alleen heilig; want alle volken zullen komen en voor u aanbidden; want uw oordelen zijn openbaar geworden. Openb. XV : 4. Ezechiël IX : 14. Ezechiël XXI : 6-10.
Wie zou niet wensen, dat de Kerk van Jezus Christus op aarde door één Geest Verbonden voor Sions Koning, een welgeordend heir uitmaakte op deze aarde? (Efeze II: 18-22. Hooglied III: 9. Ps. LXXIV)
Maar, helaas, wij mogen met de Profeet klagen, Klaagl. IV : 1, 2, 16-22. En als wij dan bidden om de vrede van Jeruzalem (Jes. LXII : 7); zo wij deze gemeente willen zien staande blijven, horen wij dan naar de stem: *bekeer u*! (Openb. I : 1-3. Joël II : 12, I3) Al ware dan ook het lot van Pergamus over Nederland gekomen, wij hadden onze zielen bevrijd. Ezechiël XXXIII.
't Zwaard dreigt gehele gemeenten; 't dreigt een iegelijk onzer. 't Zwaard is gescherpt; wat baat het, of het glinstert? Doen wij onze zonden uit ons binnenste weg. Bekeer u, en zo niet, Ik zal u haastelijk bijkomen en zal tegen hen krijg voeren met het zwaard mijns monds. Die oren heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt! Die overwint, Ik zal hem geven te eten van het manna, dat verborgen is, en Ik zal hem geven enen witten keursteen, en op de keursteen een nieuw naam geschreven, welke niemand kent, dan die hem ontvangt. Openb. II: 17. Openb. III : 12, 13. (Zie ook 1 Cor. IX : 24, 25.)

Vrede met God is de keerzijde van de Keursteen. 't Is een getuigenis van Gods Geest: hij overwint de wereld, die de zaligheid van dit manna gesmaakt heeft. Hoe zal 't ons zijn? Onze voeten zijn staande in uw poorten, o Jeruzalem! Ps. CXXII. Zalig zijn ze, die geroepen zijn tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams. Openb. XIX. Openb. XX, XXI en XXIL. En de Geest en de Bruid zeggen: Kom! en die het hoort, zegge: kom! en die dorst heeft, kome! en die wil, neme van het water des Levens om niet.
Aan de beek nu aan haar oever zal van deze en van gene zijde opgaan allerlei spijsgeboomte, welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan; in zijn maanden zal het nieuwe vruchten voortbrengen, want zijn wateren vlieten uit het heiligdom, en zijn vrucht zal zijn tot spijze, en zijn blad tot heling. Ez. XLVII: 1-12. En hij toonde mij een zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit de troon Gods en des Lams. In het midden van haar straat en op de een en de andere zijde der rivier was de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijn vrucht, en de bladeren des booms waren tot genezing der heidenen. En geen vervloeking zal er meer tegen iemand zijn en de troon Gods en des Lams zal daarin zijn en zijn dienstknechten zullen Hem dienen en zullen Zijn aangezicht zien. En aldaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geen kaars noch licht der zon van node hebben, want de Heere God verlicht hen, en zij zullen als koningen heersen in alle eeuwigheid. Openb. XXII : 1-7.
Te die dage zal op de bellen der paarden staan: De HEILIGHEID DES HEEREN. En de potten in het huis des Heeren zullen zijn als de sprengbekkens voor het altaar. Ja, al de potten in Jeruzalem en in Judea, zullen de Heere der heirscharen heilig zijn; zodat allen, die offeren willen, zullen komen en van dezelve nemen, en in dezelve koken, en er zal geen Kanaäniet meer zijn in het huis des Heeren der heirscharen, te die dage. Zach. XIV: 20, 21. Zalig is hij die leest, en zijn zij die horen de woorden dezer profetie, en die bewaren hetgeen in dezelve geschreven is. Want de tijd is nabij Openb. I: 3. Openb. XXII: 7.
Ziet, Hij komt met de wolken en alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem

doorstoken hebben en alle geslachten zullen over Hem rouw bedrijven, ja Amen. Ik ben de Alfa, en de Omega, het Begin en het Einde, Die is, en Die was, en Die komen zal. Openb. I: 6-8.
Mocht de Heere al Zijn volk leiden in de waarheid, in de verdrukkingen, in het koninkrijk, en in de lijdzaamheid van de Heere Jezus Christus. Openb. I: 9. Zalig is die dienstknecht, welke zijn heer komende zal vinden alzo doende. Matth. XXIV. Matth. XXV. Openb. VII.
Gord uw zwaard aan de heup, o Held! uw Majesteit en uw heerlijkheid. En rijd voorspoedig in Uw heerlijkheid, op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid en uw rechterhand zal u vreselijke dingen leren. Ps. XLV.
Geloofd zij de Heere God, de God Israëls, die alleen wonderen doet. Geloofd zij de Naam Zijner heerlijkheid tot in eeuwigheid, en de ganse aarde worde van zijn heerlijkheid vervuld. Amen, ja Amen. Ps. LXXII. Ps. CXLII. Ps. CXLIX.

Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen
Men loov' Hem vroeg en spa:
De wereld hoor', en volg mijn zangen
Met Amen, Amen na.

DE VERKIEZENDE LIEFDE GODS IN CHRITUS, DE WEEGSCHAAL DES HEILIGDOMS,

OF

DE ENIGE ONWANKELBARE GROND VAN DES ZONDAARS BEHOUDENIS.

DOOR

J. J. VIVEEN-BETTE.

En Hij zal zitten, louterende, en het zilver reinigende, en Hij zal de kinderen van Levi reinigen, en Hij zal ze doorlouteren als goud en als zilver; dan zullen zij de Heere spijsoffer toebrengen in gerechtigheid. Maleáchi. I1I: 3.

(Niet in de handel.)

Gedrukt ter "Utrechtsche drukkerij," te Utrecht.

De zondaar het voorwerp van Gods vrije genade.
De vrije genade, het onderwerp van des zondaars lof.
MATTH. XXV: 11-29. Luc. XX: 9-18.

Want ziet aangaande die steen, welken ik gelegd heb voor het aangezicht van Jozua, op die een steen zullen zeven ogen wezen: ziet: Ik zal zijn graveersel graveren, spreekt de Heere der heirscharen, en Ik zal de ongerechtigheid dezes lands op één dag weg nemen. ZACH. III: 9.
Een iegelijk, die op die Steen valt, zal verpletterd worden, en op wien hij valt, die zal hij vermorzelen. Luc. XX: 18.
En ik zag de Hemel geopend; en ziet, een wit paard, en die op hetzelve zat, was genaamd Getrouw en Waarachtig, en Hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid. En Zijn ogen waren als een vlam vuurs, en op Zijn hoofd waren vele Koninklijke hoeden, en Hij had een Naam geschreven, die, niemand wist dan Hijzelf. En Hij was bekleed met een kleed, dát met bloed geverfd was; en Zijn Naam wordt genaamd het Woord Gods, enz.!!! En Hij heeft op Zijn kleed en op Zijn dij deze Naam geschreven: Koning der Koningen, en Heere der Heeren. OPENB. XIX: 11-16.

17 Juli 1881.

Zef. III: 20. Jozua II: 9-18. 1 Kron. XII: 18. Ps. CI: 6. *Mocht het blijken in deze weg, dat de waarheid mij, zwak, hulpeloos schepsel, draagt, opdat U, o Vader, Zoon en Geest! alleen de eer zij.* Jes. L53 en 54.
Die de Rotssteen veranderde in een watervloed, de keisteen in een waterfontein. De weg, langs welken Israël verlost werd, was door een groot wonder gebaand, scheen voor de natuur zeer gevaarlijk en was voor de Egyptenaren verborgen. Exodus XII: 1 2, 13, 2 1-23. Jozua VI: I-17. Hebr. XI.

Ik gevoel, - en het is de behoefte van mijn hart, daar het de eer mijns volzaligen Gods geldt - voor dit werkje een enkel woord te moeten voegen.
Mocht Hij, die een ontoegankelijk licht bewoont, mij, blinde, door Zijn Geest in de waarheid leiden, en door Jezus dierbaar bloed uit het geschrevene wegnemen alles, wat niet was naar de reinheid des Heiligdoms. Amen.

Mocht de Heere op Zijn tijd en tot Zijn eer deze gevangenis openen, en bij deze opening betonen tot lof en prijs van Zijn grote Naam, dat Hij in deze gevangenis een gevangene, welke Hij bij aanvang vrij maakte, tot volkomen vrijheid bracht door de liefde des Hemelsen Vaders en getrouwe Verbonds-Gods, door het dierbare bloed des dierbare Verlossers, en door de liefde, de inwoning en het werk van God de Heilige Geest.
De wegen en leidingen Gods met Zijn volk zijn soms zeer wonderlijk, maar veilig, heilig en zalig, wanneer zij strekken mogen tot verheerlijking van Zijn Driemaal heiligen Naam en tot hun zaligheid: opdat zij, al leidt de weg soms door de diepte, met al de heiligen mogen leren kennen de lengte, de hoogte, de breedte, de diepte der liefde Gods in. Christus, die de kennis te boven gaat. Door lijden geheiligd; want indien wij met Hem lijden, wij zullen ook met Hem verheerlijkt worden. Nochtans is het verreweg beter te lijden dan te zondigen.

Kerkelijk standpunt

Nadat het de Heere behaagd had, zo ik nederig hopen mag, mijn ziel in het Verbond over te brengen, en in de waarheid, zoals die tot zaligheid nodig is, te bevestigen en daarin te heiligen, begon de Heere meer mijn ogen te openen voor ***de breuk in onze kerk,***[1] in het bijzonder. Mijn ziel werd hierover met diepe smart vervuld, niet slechts om de oneer en de smaad de dierbare waarheid aangedaan; maar ook vervuld met diep medelijden voor zo vele onsterfelijke zielen. Lange tijd ging mijn ziel onder de last hiervan gebukt, zodat ik er geen uitweg mede wist.
Zo maar willekeurig de kerk verlaten, dit kon of durfde ik niet; ik had op die tijd daarin ook volstrekt geen licht. Deze zaak werd mij echter een dringende behoefte tot gedurig gebed, vrezende, blind in het gezicht van Gods oordelen, blind in het gezicht van de waren toestand der kerk, met de stroom mede afgevoerd te worden.
Hoe meer de Heere hierin met Zijn licht scheen, hoe meer ik tevens mijn diepe blindheid in dit opzicht zag en mijn gevoelloosheid hierover ontwaarde, zodat dit mij tot diepe smart en schuld werd, waarmede het de Heere behaagde mij tot Hem te doen komen, om vergeving, gebed om licht, en behoefte tot gebed voor Sions noden en volk, voor leraars en gemeente in het bijzonder.
Dan, hoe droevig werd mijn ziel hierin teleurgesteld, naardien ik met de eerste zaak nooit enigen toegang ontving, en geen ander licht of antwoord dan dit: Jes. LX. Laat er geen stilzwijgen bij zijn, totdat Hij Jeruzalem stelle tot een lof op aarde.

Dikwijls mocht ik de Heere smeken om de zin van, dit woord te verstaan. En ik werd dan steeds in deze waarheid geleid: ***Openb. XIX: 19, waardoor ik hopen mag dat de Heere mij te kennen gaf, dat er geen andere grond van hoop voor Sion was dan in Israëls herstel.***

Hoe donker ziet het er dan uit, en wat zal er dan moeten plaats vinden, als de Heere Zichzelf verheerlijken zal in de diepte van Sions en der kerk diepe val!
Van die tijd af behaagde het de Heere mij tot mijn grote ontzetting al dieper en dieper in Zijn oordelen in te leiden, waaronder mijn ziel dikwijls als van angst bezweek. (Ps. CXIX: 120), waaruit ik echter dikwijls tot de Heere mocht roepen om bewaring en bevrijding, welk gebed de Heere genadig verhoorde, en waarin, zoals van zelve op Gods tijd openbaar zal worden, de Heere in Zijn Goddelijke liefde op zeer wonderbare wijze voorzag. Openb. 10.
Ware het niet uit kracht dezer liefde Gods, uit kracht van de openbaring van een levenden Jezus en het alleen standhoudend werk van God de Heilige Geest, ik zou in deze niet staande blijven tot het einde toe. Openb. II: 2, 3, 25-29. Openb. XX: 6.
Want noch onze belijdenis, noch het uitgaan uit de kerk, noch de zuiverste kennis van de loochening der grondwaarheden zal, wanneer men niet in deze grond (nl. De liefde Gods) staat, en niet inwendig de wortel en het leven bezit, stand doen houden in de ure der beproeving, welke hoe langer hoe meer over de kerke Gods openbaar zal worden. Luc. III: 17. Matth. III: 12. De beproeving wijst aan wat wij missen. Openb. III: 10-13.
Alles wat niet vloeit uit de liefde Gods, uit dit licht, uit dit Leven, is dood, zonder

[1] In het vervolg van haar boek schrijft Mevr. Viveen, dat zij lange tijd in de gevangenis heeft gezeten van de gemeente waarbij ze behoorde, die onder Gods oordeel lag. Maar tenslotte werd ze uit haar 'gevangenschap bevrijd'. De Heere gebruikte de uitwendige verdrukking tot verlossing van haar ziel in de kennis van een verzoend God en Vader, in haar dierbare Borg en Bloedbruidegom, door de Heilige Geest als Inwoner en Getuige.

grond en buiten God 1 Cor. XIII. en zal noch kan de hitte der beproeving doorstaan. Zie Luc. XVII: 20-29. Marc. XIII: 13. Wat mezelf betreft, mag ik geloven dat ik uit deze weg van beproeving (1 Petrus IV: 12), waarin de Heere mij geleid heeft, door Hem op Zijn tijd en tot Zijn eer, open en zal bevrijd worden. 1 Petrus I: 7); en dat deze liefde Gods, dit licht, dit leven, inwendig als de vrucht dezer beproeving, aan mijn arme ziel verheerlijkt, de grond is waarom de Heere, hoewel door inleiding in een bijzonder oordeel, onder welks banden ik nu reeds vele jaren gezucht heb, ***zelf mij uit de kerk, en hiermede uit het algemeen, zowel als uit dit bijzondere oordeel uitleidde.*** Gen. XVIII: 17-33. Gen. VII: 23a. Exod. XII: 22, 23. Ezech. IX: 14. Openb. III: 10. Openb. VII: 2, 3.
En ik hoorde een andere stem uit de hemel, zeggende: Gaat uit van haar, mijn volk, opdat gij aan haar zonden geen gemeenschap hebt en opdat gij van haar plagen niet ontvangt, Openb. XVIII: 4, 5.

Nochtans betoonde Hij hierin, dat Zijn liefde vrij is, en dat het Hem niet verhinderd heeft in deze gevangenis aan een gevangene de rijkdommen en schatten, zoals die in Christus Jezus nodig zijn tot zaligheid, uit vrije liefde te schenken; dat Zijn barmhartigheden nog roemen tegen dit oordeel, zodat uit deze dood het leven, uit deze duisternis het licht uit deze banden ware bevrijding geboren is.
En hoewel de beproeving zwaar is geweest, de Heere heeft daarin de waarheid vervuld, dat alle dingen moeten medewerken ten goede, namelijk den- genen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn. Rom. VIII:28-39.
Hoe treurt en bloedt het hart bij het zien van de algehele afval en het diep verval der dierbare waarheid. 2 Petrus III. De fundamenten wankelen; en wat zal de rechtvaardige doen?
De jonkvrouw Israëls is gevallen, zij zal niet weder opstaan; zij is verlaten op haar land, er is niemand, die haar opricht. Zij haten in de poort dengene, die bestraft, en hebben een gruwel van dien, die oprecht spreekt. Amos V. Amos VI. Zij roepen het wel tot de Allerhoogste; maar niet een verhoogt Hem.
Het schepsel wordt verheerlijkt. Eigen werk, eigen wijsheid eigen licht, eigen kracht stelt men in de plaats van Christus eeuwig Middelaarwerk, en eigen wil. voor Gods eeuwige, vrije, verkiezende liefde voor verlorene zondaren.
Zij hebben de leugen liever dan de waarheid; daarom heeft God hun gegeven een kracht der dwaling, opdat zij de leugen zouden geloven. 2 Petrus III.
Duisternis bedekt de volken, en donkerheid de aarde. O, wij hebben des Heeren Woord verworpen, wat wijsheid zouden wij hebben? De waarheid struikelt op de straten, en wat recht is, kan er niet door.
Hoe zalig is de mens, wiens zonden vergeven zijn, die door de Heere uit kracht zijner eeuwige liefde gekend, gezochten gevonden is; die geroepen is, met een heilige roeping. 2 Petrus. I: 9. Zalig heilgeheim, de wijzen en verstandigen verborgen, de kinderkens geopenbaard!
Niemand kent de Parel, dan die Hem ontvangt, en niemand kan zeggen Jezus de Heere te zijn, dan door den Heilige Geest.
En de Geest en de Bruid zeggen: kom! en die het hoort, zegge: kom! en die dorst heeft, kome, en die wil, neme het water des levens om niet.
Die deze dingen getuigt, zegt: ja, Ik kom haastiglijk. Amen. Ja, kom Heere Jezus! De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen.

Na uit dit oordeel door de Heere te zijn uitgeleid en vrijgemaakt, behaagde het de Heere mij, zo ik nederig hopen mag, in de volgende zaken te leiden:

1. De uitverkoren zondaar geroepen;
2. De geroepen zondaar gerechtvaardigd;
3. De gerechtvaardigde zondaar geheiligd;
4. En de geheiligde zondaar verheerlijkt.

Mocht hieruit blijken, hoe de Heere Zijn volk redt uit de verzoekingen, en langs welken weg Hij in hen verheerlijkt wordt; tot bevestiging der waarheid in deze weg van beproeving (1 Petrus IV: 12-16), *tot bevrijding van Zijn dierbaar gunstvolk, tot verheerlijking van Zijn Driemaal heiligen Naam, en als een getuigenis tegen de duisternis. Dit geve de Heere om Zijns Naams wil. Amen.*

Want het gezicht zal nog tot een bestemden tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen, en niet liegen. Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven. Hab. II: 3.
Op dat de beproeving uws geloofs, enz. 2 Petrus I: 7. De Heere verspilt Zijn genade nooit, en laat deze niet onbeproefd, opdat Zijn werk (want dit is het werk Gods) daarin meer als een volkomen en Goddelijk werk gezien worde, in de openbaring van de Heere Jezus Christus; ook opdat de ziel in haar diepe blindheid en onwetendheid de geschonken genade niet zou misbruiken of niet recht gebruiken, maar alleen ter eer Gods, tot heil des naasten en in verloochening van zichzelf.
Alleen in des Heeren hand zijn ze veilig. Door Zijn eigene en lieve hand bestuurd, door het dierbare bloed des Lams gereinigd en door God de Heilige Geest recht gebruikt, strekken zij tot klaarder ontdekking van de weg, waarin men geleid is.

Deze waarheid, zo vreest men, zal zorgeloze mensen maken. Zou er echter wel ooit listiger en fijner weg naar de hel zijn uitgevonden, dan door deze waarheid te loochenen, of de arme zielen in schoner, meer verfijnden vorm voor te stellen, alsof ons enig recht op de zaligheid overbleef en wij wel kunnen zalig worden als wij willen? Zie Rom. IX. Zal niet zulk een leer onzen algehele val ten gevolge hebben, en vele misleide zielen in een eindeloos verderf doen verzinken? Matth. VII: 13-27. Men wil Christus heerlijkheid, de blijdschap der uitverkorenen, een hemel, maar Zijn vernedering, Zijn kruis, Zijn lijden, Zijn strijd, Zijn armoede, die wil men niet meer. Men heeft een ruimeren weg naar de hemel uitgevonden, ofschoon Jezus zegt: de weg is nauw en de poort is eng, en weinigen zijn er, die dezelve vinden. En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?
Zalig die Zijn stem kennen en gehoord hebben; want Zijns schapen kennen Zijn stem, en zij volgen Hem, en zullen niet verloren gaan in eeuwigheid, en niemand zal ze rukken uit Zijn hand. Zalig is hij, die leest, en zijn zij, die horen de woorden dezer profetie, en die bewaren hetgeen in dezelve geschreven is; want de tijd is nabij. Openb. II. Openb. III.
En Hij zeide tot mij: verzegel de woorden der profetie dezes boeks niet: want de tijd is nabij. Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe, en die vuil is, dat hij nog vuil worde; en die rechtvaardig is, dat hij nog gerechtvaardigd worde, en die heilig is, dat hij nog geheiligd worde.
Die overwint, Ik zal hem maken tot een pilaar in de tempel mijns Gods; hij zal niet meer daar uitgaan, en ik zal op hem schrijven de Naam mijns Gods, namelijk des nieuwen Jeruzalems, dat uit de hemel van mijnen God afdaalt, en ook. mijnen nieuwen Naam. Openb. XXII: 4. Openb. XXI: 20. En aldaar zal geen nacht meer zijn, en zij zullen geen kaars noch licht der zon van node hebben: want de Heere God verlicht hen; en zij zullen als koningen heersen in alle eeuwigheid. Zalig zijn zij, die

Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de Boom des Levens, en zij door de poorten mogen in de stad.
En alzo hebben de ellendigen onder de schapen, die op de Heere wachten, bekend, dat het des Heeren Woord was.

De Heere leidt Zijn volk door één weg, geeft hun enerlei hart, maar in bijzondere gevallen doet Hij dit op bijzondere wijze uitkomen. De waarheid behoudt altijd de overhand, en het geloof, tot hiertoe niet beschaamd, blijft stil, biddend, uitziend op de Heere wachten. Hij is die Rotssteen, Wiens werk volkomen is.
Het wachten van de Heere in het geven van de uitkomst is geen willekeur, maar heeft algenoegzame redenen. Er is Goddelijk geduld in het wachten op de uitkomst, maar er is mede Goddelijk geduld in het geven van de uitkomst. Waarom wachtte de Heere dikwijls zo lang, eer Hij Zijnen discipelen verlossing gaf?
Omdat het een Goddelijke verlossing was, welke de eer Gods, de verlossing der discipelen en een vrucht tot behoudenis van anderen in zich bevatte.
Hij, die de uitkomst weet, beangstigt zich niet over het lijden, maar maakt het dienstbaar voor hoger doel.
De Heere gaf Zijn discipelen gelegenheid tegeloven; de Heere oefende hen om gedurende Zijn afwezigheid Hem te verwachten.
Jacob gedroeg zich vorstelijk met de Engel, en hij overmocht.
In de hoogste nood verliest het geloof zijn vertrouwen op God niet. Waarom niet? Omdat het de verzekering met zich draagt, dat God alleen helpen kan, en omdat het weet, dat God helpen wil.
Het zaligmakend geloof kan, in welke wegen de Heere het ook oefene, nooit geheel vernietigd worden en in de beproeving niet bedrogen uitkomen, omdat het zijn grond in de levenden God zelf heeft, en uit Christus, als de, levende en levendmakende fontein, door God de Heilige Geest gedurige en nieuwe toevloeden ontvangt tot onderhouding, bewaring, heiliging en blijvende versterking in de beproeving. De ware geestelijke kracht bestaat in de wezenlijke kennis ónzer zwakheid, en deze zwakheid, blindheid, volslagen hulpeloosheid brengt het geloof zo nabij God, dat het geen andere kracht behoudt dan die, waarmede het God omvat houdt. Christus wordt aanschouwd door het geloof, niet slechts in Zijn lijden en dood; maar ook als de opstanding en het leven, Wien gegeven is alle macht in hemel en op aarde.
Zo ontdekt het licht de duisternis: want Jezus is het licht; zo ontdekt het leven de dood: want Jezus is het leven; zo ontdekt deze vrijheid iedere band, die gebonden houdt: want Jezus heeft de gevangenis gevangen genomen.
Zalig, zalig voorrecht om een gevangene van Jezus te zijn; want die door genade gevangen is, die is door genade vrij.
In deze weg dan wordt de blinde ziende, de gebondene vrij, de zwakke sterk, de dwaze wijs. En die dwalende van geest zijn, zullen tot verstand komen, en de murmureerders zullen de lering verstaan. Jes. XXIX: 25.
Want het dwaze Gods is wijzer dan de mensen, en het zwakke Gods is sterker dan de mensen. 1 Cor. I: 25.

En na deze zag ik vier engelen staan op de vier hoeken der aarde, houdende de vier winden der aarde, opdat geen wind zoude waaien op de aarde, noch op de zee, noch tegen enigen boom. En ik zag een anderen engel opkomen van de opgang der zon, hebbende het zegel des levenden Gods; en hij riep met een grote stem tot de vier engelen, welken macht was gegeven de aarde en de zee te beschadigen, zeggende: *Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de bomen, totdat wij de dienstknechten*

onzes Gods zullen verzegeld hebben aan hun voorhoofden.
Hierdoor wordt Christus verstaan die de opgang uit de hoogte is, en Die alleen het zegel des levenden Gods heeft, om de Zijnen daarmede te verzegelen, en die het opperste gebied heeft over alle engelen. De dienstknechten zijn de uitverkorenen, de ware gelovigen Gods, die verzegeld zijn, opdat zij met de anderen niet verleid worden, maar door die verzegeling van anderen onderscheiden en dus niet zouden beschadigd worden.
Deze tekening is de werking en versterking van de Heilige Geest, waardoor zij, tot kinderen Gods gesteld zijnde, tegen alle verleiding verzekerd worden. Zie Openb. VII: 1-3. Rom. VIII: 15. 2 Cor. I: 21, 22. Eféze IV: 30. 2 Tim. II: 19. En wordt dit ook bij gelijkenis gesproken, omdat eertijds de slaven aan hun voorhoofden getekend waren met de namen van hun heren, en de soldaten aan hun handen, met de namen van hun oversten. (Kanttekening).
Daarna zeide de Heere tot Noach: Gaat gij en uw ganse huis in de Ark enz. Doch Noach alleen bleef over, en al wat met hem in de Ark was. Gen. VII.
O, mijn lieve Vader, laat in deze weg Uw woord bevestigd worden!
De rechtvaardige zal zijn weg vasthouden, en die rein van handen is, zal in sterkte toenemen. Ja, doe Uw woord en Uw beloften in deze weg heerlijk uitblinken: Het pad des rechtvaardigen is als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de vollen middag toe.
Och Heere! mochten in deze weg Uw vrijmacht, Uw werk, Uw wezen, Uw deugden, de heerlijkheid van Uw onveranderlijk Verbond, de kracht van Jezus lijden en dood, het licht, het leven, de heerlijkheid van Jezus leven en opstanding, de heerlijkheid en het licht der beloften heerlijk schijnen en doorbreken tot Uw eer, en tot bevrijding van de gevangenen der hoop. Jes. XLIII: 1, 2. Jes. XLII: 16. Jes. XLV z, 3,. Joël II: 26, 27. Micha II: 13.

De Heere zal zekerlijk optrekken, God zal alle vijandelijke beletselen Zijns genadewerks uit de weg ruimen, en de baan klaar, en de weg open maken. Wanneer God Zijn volk verlost, vernielt Hij Zijn en Zijner kerke lichamelijke en geestelijke vijanden." (Kanttekening op Micha II: 13) Zie 2 Sam. V: 20.
Toen kwam David te Baal Perazim, en David sloeg ze aldaar en zeide: De Heere heeft mijn vijanden voor mijn aangezicht gescheurd, als een scheur der wateren: Daarom noemde hij de naam dierzelver plaats: Baal Perazim. "Dit betekent: De Heere is door mijn vijanden heen doorgebroken voor mijn aangezicht gelijk een waterbreuk, of inbreuk, doorbreking van wateren." (Kanttekening)
Maakt u op en dors, o dochter Sions, want Ik zal uw hoorn ijzer maken en uw klauwen koper enz. Micha, IV: 9-13.
Wij hebben ook in de weg Uwer gerichten U, o Heere! verwacht. Tot Uw naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer ziel.

Iedere band, welke de Heere in deze weg slaakt, zal duidelijk genoeg blijken een werk Gods te zijn, waardoor
1) de gevangenen bevrijd worden; iedere bevrijding welke de Heere hierdoor schenkt, zal
2) de gevangenis openen,
3) de vrijheid in de gevangenis vermeerderen,
4) het licht der beloften heerlijker doen te voorschijn komen en
5) de kracht der beloften openbaren.
Waardoor dan:

1) de kromme wegen recht,
2) de koperen deuren verbroken,
3) de ijzeren grendelen aan stukken gestoten, de
4) schatten die in de duisternissen zijn en
5) de verborgene rijkdommen geopenbaard worden opdat nietige zondaren zullen weten dat de Heere hun God is, die hen bij hun naam roept: de God Israëls.

1. De gevangene vrij.
Mocht God de Vader, God de Zoon, God de Heilige Geest de waarheid hiervan in deze weg verheerlijken tot roem, lof, eer en prijs Zijns driemaal- heiligen Naams, tot bevrijding van de gebondenen der hoop, tot beschaming van het rijk der duisternis, en tot uitbreiding van Zijn rijk. Hoor genadig, o mijn lieve Vader! deze smeking van een eenzaam, arm en gans hulpeloos kind. Immers zal een wees bij u ontfermd worden? Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het U in handen geve.

Alzo zegt de Heere: In de tijd des welbehagens heb Ik u verhoord, en ten dage des heils heb Ik u geholpen, en Ik zal u bewaren, en Ik zal u geven tot een Verbond des volks, om het aardrijk op te richten, om de verwoeste erfenissen te doen beërven; om te zeggen tot de gebondenen; Gaat uit; tot hen die in duisternis zijn: Komt te voorschijn. Zij zullen op de wegen weiden, en op alle hoge plaatsen zal hun weide wezen. Zij zullen niet hongeren, noch dorsten, en de hitte en de zon zal ze niet steken; want hun Ontfermer zal ze leiden en Hij zal ze aan de sprinkaders der wateren zachtkens leiden.
Zou ook een machtige de vang ontnomen worden? of zouden de gevangenen eens rechtvaardigen ontkomen? Doch, alzo zegt de Heere: Ja, de gevangenen des machtigen zullen hem ontnomen worden, en de vang des tirans zal ontkomen: want met Uw twisters zal Ik twisten, en Uw kinderen zal Ik verlossen. En Ik zal Uw verdrukkers spijzen met hun eigen vlees, en van hun eigen bloed zullen zij dronken worden, als van zoeten wijn, en alle vlees zal gewaar worden, dat Ik de Heere uw Heiland ben en uw Verlosser, de Machtige Jacobs. Jes. XLIX.
De zin is: dat Christus ons uit het geweld van duivel en hel verlost heeft, Gode Zijnen Hemelsen Vader voor ons betalende; Hij is sterker dan al onze vijanden. (Kanttekening) Zie Ps. XXXV. Ps. CXXIII. Ps. CXXIV.

23 Juli 1881.
DE GEVANGENIS GEOPEND.

Dit was de eerste opening, welke het de Heere behaagde in deze gevangenis te geven. Welk een genadige ondervinding van des Heeren trouw en liefde te midden der beproeving? De Heere maakt deze gevangenis tot een paleis, en mijn banden tot koorden Zijner eeuwige liefde, waarmede Hij mij tot Hem trekt. Deze gevangenis heeft geen andere uitgang dan tot de hemel; dan tot de troon der genade; is van buiten geheel afgesloten; want gelijk de bergen zijn rondom Jeruzalem, zo is de Heere rondom Zijn volk van nu aan tot in der eeuwigheid.
Want de scepter der goddeloosheid zal niet rusten, opdat de rechtvaardigen hun handen niet uitstrekken tot onrecht. Ps. CXXV. Hoe kenbaar maakt de Heere zich aan de arme zondaar in de nood (Jes. XLIV: 6-8. 2 Sam. II: 2.); hoe, diep neerbuigend in Zijn gemeenschap en tegenwoordigheid! Jes. LXIII: 9. Deut. VII: 7, 8, 9. Hij toont mij

de dood en de duisternis buiten mij, en verandert die voor mijn arme ziel in leven en licht. Jes. LIV. Jes. XIV: 2, 3. Mijn arme ziel, als ingesloten door Vader, Zoon en Geest, vindt rust en stilheid en eeuwige sterkte in de God haars heils. Iedere wond, die geslagen werd, is door de Heere geheeld, en de wond die opnieuw geslagen wordt, verandert de Heere in genezende zielenbalsem. Ik ben de Heere uw Heelmeester. Jes. LI. Petrus I: 6, 7. 1 Petrus IV: 12-19. Zo draagt de Heere beide het kruis en het hart boven de wateren der verdrukkingen (Jes. XLIII: I, 2), maakt het bitter zoet, en brengt mij in de liefelijkste en nauwste vereniging met mijn Hemelse Vader (Jes. XL), in het licht van mijn lijdende Verlosser, onder de levende en krachtige openbaringen van Jezus leven en opstanding, onder de veilige tucht van God de Heilige Geest (Jes. XLVIII: 10) en onder Diens lieflijke onderwijzingen.
O mijn ziel! dat ge gewilligheid moogt ontvangen in deze gezegende lijdensschool en dat het Uw Hemelse Vader als de Vervuller en de Belover tevens moge behagen, Zijn volheerlijke beloften aan U te vervullen. Het is dáár, waar het de Heere behaagde u te leiden in het leven, de kracht en de heerlijkheid dezer waarheid. Jes. XLV: 2, 3.
Daar toont de Heere mij de dood, de dikke duisternis, waaronder alles besloten ligt, en waaronder Hij alles besluiten zal. Jes. VIII: 10, 11-19.
Bind de getuigenis toe; verzegel de wet onder mijn leerlingen. Daarom zal ik de Heere verbeiden, die Zijn aangezicht verbergt voor het huis van Jacob. En ik zal Hem verwachten. Stilzitten zal hun sterkte zijn. Jes. XXX: 7-33. Jes. XLV: 24, 25.
Hier werd mijn ziel geleid binnen Gods huis, waar al de stromen van Gods eeuwige liefde voor mijn hulpeloze, blinde ziel geopend werden.

Hier toonde de Heere mij, zo ik hopen mocht, deze drie zaken
I. De beproeving;
2. mijn ziel het voorwerp in de beproeving;
3. De volheid en gepastheid van de rijkdommen van Gods liefde en genade en de volheid der beloften die alle in Christus Ja en Amen zijn, Gode tot heerlijkheid.
Zo ligt er een deel der beproeving achter en God voor (Rom. VIII: 31), de dood uitgeworpen, het leven geopenbaard. Bij deze dingen leeft men, en in alle deze is het leven van mijn geest. Zo ontvangt de ziel uit deze dood leven, uit deze duisternis licht, uit deze zwakheid kracht, in deze diepe vernedering verhoging en inwendige heiliging. Hebr. II: 9-11, 18. Jac. V: 11. Welk een eer is het dan om in Jezus, in Zijn dood en lijden en in Zijn diepe vernedering gelijkvormig gemaakt te worden! 1 Petrus II: 19-25. 1 Petrus III: 12-18.
Hoe groot is het wonder voor de ziel, ziende Jezus bitter lijden en dood ook om haar zonden (Jes. LIII: 5), dat zij, die naar recht de eeuwigen dood verdiend had, het eeuwige leven ontvangen heeft door deze dood; en nu niet alleen het ontvangt, maar door dat leven, dat Jezus zelf is, het geniet. Rom. V: 10, is. Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enigen waarachtigen God en Jezus Christus, die Hij gezonden heeft.
Het is onbegrijpelijk voor rede en verstand (maar niet voor de heerlijkheid der genade), dat de Heere te midden van de dood die alles omgeeft, één ziel spijs en drenkt. Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, die heeft waarlijk deel aan Mij. Hier behaagde het God de Heilige Geest voor mijn arme ziel te ontdekken de vrijmakende liefde van mijn Hemelse Vader, het vrijmakende bloed van het dierbare Lam, en de vrijmakende liefde van God de Heilige Geest. Rom. V: 3-5. Welk een genade om te midden der banden vrij te zijn, te midden van zulk een dood te leven, te midden van zo veel en van zo grote duisternis, de duisternis te zien, en zelve in het licht van Gods vriendelijk aangezicht, in de zalige ondervinding Zijner tegenwoordigheid te verkeren.

Al deze genadeweldaden aan het arme hart ontdekt, geschonken, toegepast en door God de Heilige Geest in beoefening gebracht, strekken slechts tot lof, eer, prijs en heerlijkheid Gode en het Lam. Ps. LXXVI: 11. Het zijn slechts liefdekoorden, waarmede mijn Hemelse Vader mij tot Zich trekt, in welke weg Hij Zijn beloften zal vervullen, en betonen zal te zijn de Ik zal zijn, die Ik zijn zal.
O, daar is te midden van het lijden, kracht, licht, leven en heerlijkheid in Jezus lijden en dood, wanneer het aan de arme ledige ziel wordt opgeklaard en toegepast, uit kracht van Jezus leven en opstanding. Dit is zo nauw verenigd, dat het een zonder het ander niet kan gemist worden. Hoe zal ik het geschikte voorwerp zijn voor de toepassing van dit leven, zonder er door God de Heilige Geest gepast voor gemaakt te worden? Hoe zal ik de vrucht genieten van de Boom des Levens, zonder één plant met Hem te worden in de gelijkmaking Zijns doods? 2 Cor. IV: 9-12. Hoe zal ik een gepast voorwerp zijn voor de beloften en de vruchten van het Verbond van mijn lieve Vader in Christus, zonder in de weg te gaan, waarin ik derzelver kracht en heerlijkheid, niet slechts beschouwen maar dadelijk genieten kan? Wat zou mij de beschouwing der waarheid baten, zonder haar dadelijke kracht, zonder haar dadelijke toepassing, zonder haar dadelijk bezit, zonder haar dadelijk genot?
De Heere beware mij voor de schijn, waar ik het wezen zou missen in ieder deel mijner zaligheid. Genade, genade en liefde zal alles doen, en heeft alles gedaan voor arme zondaren. Welk een grote weldaad vrij te zijn in de banden, licht te zien in de duisternis, leven in de dood, kracht te ontvangen in zwakheid. Hebr. XI.
Naarmate de onrust van buiten is, naar die mate is de rust van binnen; naarmate de kracht der zwakheid is, naar die mate is de rust en stilheid en sterkte in God, door God en tot God. Dit is het, waarnaar mijn arme ziel hongert en dorst in dadelijke gemeenschap met Christus. Col. III: 1-3.
Is dit niet een antwoord op mijn gebed in de vervulling dezer behoefte? Hoe gewillig gevoelt de ziel zich om zich over te geven (Jes. LXII: 3) in deze diepe vernedering, daar de Heere mij tevens toonde, welk een opening Hij maakte in deze mijn gevangenis, naar Zijn woord en belofte: Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, uw glasvensters zal Ik kristallijnen maken.
O, hoe groot een goed heeft de Heere weggelegd voor degenen, die Hem vrezen; hoe groot voor de arme zondaar, wanneer de grote Grondlegger van het fundament zelf het gebouw inwendig versiert. Jes. LXII: 4, 5, -6, Welk een licht in deze duisternis; welk een leven in deze dood; welk een licht, hoe meer zich het oordeel zal ontwikkelen! Openb. XIV: 7.

Dit alles geschiedt om mij naar binnen te nemen, meer van de liefde mijns Gods te doen smaken, meer van Zijn heerlijkheid te doen zien, en in nauwe gemeenschap en zalige vrijheid met de Driemaal Heilige te doen wandelen. O, welk een onuitsprekelijke genade om, waar bijna alles onder het oordeel gebonden ligt, te midden der mij omringende en naderende oordelen, vrij te zijn in, met en door de Heere, uit kracht Zijner eeuwige liefde, uit kracht van het Verbond (Jes. LIV), uit kracht van het dierbare bloed van het Verbond, uit kracht van Jezus leven en opstanding (Rom. V: 10, I1), en al de beloften die in Hem Ja en Amen zijn, Gode tot heerlijkheid. Welk een onuitsprekelijk voorrecht te mogen ervaren dat mijn gevangenis slot noch grendel heeft waarin mijn Liefste in- en uitgaat, waarin Hij steeds meer van zichzelf openbaart in de openbaring der volheid Zijner liefde, trouw en macht, in de lengte, hoogte, breedte en diepte dezer liefde, die de kennis te boven gaat. De beekjes dezer rivier zullen verblijden de stad Gods, de woningen des Allerhoogsten. Ps. XLVI.

Zo leert God de Heilige Geest enigszins het nut der beproeving.
1. Als daar is: Geestelijke ontbloting, ontdekking, ontlediging door God de Heilige Geest;
2. De aanvechtingen, bestrijdingen van de vijand en het ongeloof van binnen;
3. De kracht der vijanden van buiten. Alle deze dienen slechts om het vat rein te maken en rein te houden, om in veiligheid dicht bij de Heere te blijven en om de ziel naar binnen te leiden, waar het licht is, waar het licht geschonken wordt in de binnenkameren des Konings.
En waar alles in de duisternis wandelt, naar buiten uitgaat, waar alles duister is, zijn deze alle dan als zo vele instrumenten dienstig in de hand des Heeren om de ziel bereid en bekwaam te maken tot een vat Hem ter eer. 2 Tim. II: 1 9, 21. Daarmee wordt niet te kennen gegeven, dat iemand door Zijn eigene kracht zich zoude kunnen reinigen; want dat moet geschieden door de genade van de Heilige Geest, die als een water ons reinigt (Ezechiël XXXVI: 25.) 1 Cor. VI, dat wij niet moeten zien op anderen die afvallen, maar dat elk een zich zo moet dragen in reinheid, dat hij hierdoor van Zijn verkiezing mag verzekerd zijn, en zal daar mede betonen, dat hij waarlijk zulk een vat is, dat is, uitverkoren (zie Joh. XV: 8), gereinigd van de vuiligheid der zonden, en ten dienste des Heeren toegeëigend, tot eerlijke en treffelijke diensten van de Heere des huizes kan gebruikt worden, d. i. tot een heilige en Godzalige wandel, en tot oefening van allerlei goede werken, door de genade Gods. het Cor. IV: 7. Eféze II: 10. 1 Tim. VI: 11 (Kanttekening).
Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen. Eféze II: 10.
De Apostel schrijft hier niet van de eerste schepping, maar van de vernieuwing en wedergeboorte, die in Gods Woord een tweede schepping wordt genaamd. Zie 2 Cor. V: 17. Eféze: 4 en IV: 24.
Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde, om ons hierin den beelde Zijns Zoons:gelijkvormig te maken. Joh. VII: 6. Rom. VIII: 29. Job. XV: t6, 19. Hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt. Joh. XV: 8.
En dat gij zoudt vernieuwd worden in de geest uws gemoeds, en de nieuwe mens aandoen, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid.
"Indien dan de geest, het inwendig deel van de ziel moet vernieuwd en wedergeboren worden, om God te kennen en te dienen, zo zijn dan ook de wil en alle andere genegenheden van nature niet beter, tenzij ze door dezelve kracht vernieuwd worden. Rom. VI: 4. Col. III: to. 1 Petrus IV: 2.
Alzo noemt de Apostel, de wedergeboorte of vernieuwing des mensen, bestaande in de verlichting des verstands, verandering van de wil, tot heiligheid en rechtvaardigheid, in welke het beeld Gods bestaat; waarvan het laatste hier wordt uitgedrukt en het eerste hierna (Col. III: 10) door de Apostel zal uitgedrukt worden. De Apostel vergelijkt hier deze vernieuwing des mensen bij een nieuw kleed, gelijk vs. 22 de verdorvenheid bij een oud kleed, hetwelk hij zegt dat de gelovigen moeten afleggen, en het nieuwe aandoen; omdat zij nu door de Geest Gods wedergeboren zijnde, in beide meer en meer moeten voortgaan en toenemen door het gebruik der middelen, welke God daartoe verordineerd heeft; namelijk met kloekmoedigheid tegen de zonden door de Geest Gods strijden (Rom. VIII: 13), en de gaven Gods verwekken (2 Tim. 1 6, 7), Gods Woord naarstig onderzoeken en bepeinzen (Ps. I: 2. 2 Tim. III: 16, 17), vurige gebeden tot God uitstorten (Eféze VI: 18) enz. Ziet ook Joh. XV: 2. 1 Cor. IX: 25, 26. (Kanttekening)

Het is niet genoeg dat men weet, ja gevoelt wat men mist, dat men weet, een schuldig onrein zondaar te zijn, maar het hart behoeft vervulling, opdat het niet beruste in de schijn, noch in de naam, maar dat het bezitte het wezen, het leven, de kracht, ook de inwendige vernieuwing; het voortgaan op de weg.
Het volbrachte werk van Christus is in de heiligmaking in de ziel opgeluisterd uit kracht van het Verbond der genade uit kracht van Jezus lijden en dood, van Jezus leven en opstanding. Het geloof ontvangt alzo sterkte, ook in de voortgang op de weg, in haar heiliging, sterkte uit hetgeen de Heere gedaan heeft, niet slechts als de Belover, maar ook als de Vervuiler van Zijn Woord. En nu blijft geloof, hoop en liefde, deze drie, doch de meeste van deze is de liefde. Er is in de liefde gene vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten, want de vrees heeft pijn, en die vreest is niet volmaakt in de liefde. 1 Joh. IV:

O mijn lieve Vader! mocht deze liefde de banier over mij zijn, en mij, zwak en hulpeloos schepsel, daardoor kracht geven in iedere zwakheid, licht in iedere duisternis, vrijheid en bevrijding in iedere poging, die door de hel aangewend wordt om deze weg te sluiten, kracht en genade, om door deze Uw Goddelijke liefde bevrijd, de vijand te wederstaan, te binden al wat gebonden houdt, en door de kracht dezer liefde bewaard te worden voor zinken. O, mocht ik in iedere benauwdheid uit kracht dezer liefde, door deze liefde uitgebreid, op U vertrouwen, aan U vasthouden op hoop tegen hope, omdat Gij, o Heere! niet beschaamd maakt, die U verwachten.

Hierbij deden zich enige vragen bij mij op.
1. Hoe wordt Christus gevonden?
2. Wanneer wordt Christus gevonden?
3. Waarin wordt Christus gevonden?
4. En hoe wordt Hij in al deze ontdekkingen dierbaar en noodzakelijk voor de ziel?

Christus wordt gevonden, meest in een weg van lijden. De ziel ziet dan bij Geesteslicht, dat zij gaat de voetstappen der schapen. Hoogl. I: 7. Joh. IV: 17. En aldaar zal een verhevene baan, en een weg zijn, welke de heilige weg zal genaamd worden; de onreine zal er niet doorgaan, maar hij zal voor deze zijn; die deze weg wandelt, zelfs de dwazen zullen niet dwalen. Jes. XXXV: 8.
Daarin wordt Christus gevonden, zijnde aan de ziel zeer dierbaar in Zijn lijden en dood. Mijn liefste is blank en rood; Hij draagt de banier boven tienduizend. Hooglied V. Hij is van de ziel zeer dierbaar in dit lijden, in Zijn heiligende en reinigende kracht (Hebr. II: II--18), noodzakelijk in Zijn leven en opstanding. Hebr. VII, VIII en IX. Hebr. IV: 14-16. Hebr. I: 13.
Zo wordt Christus gevonden in de diepte onzer ellende, en daarin wordt Hij gekroond (Jes. XLII: 5-7), om te openen de ogen der blinden, om de gebondenen uit te voeren uit de gevangenis, en uit het gevangenhuis die in duisternis zitten. Jes. LXI: Jes. XLIX: 9, 10.

Door wien wordt Christus gevonden?
Door de blinden. Welk een treffende overeenkomst! Jezus .zeide tot hen: Indien gij blind waart, zo zoudt gij gene zonden hebben; enz. Joh. IX: 41. Hoort naar mij, die de gerechtigheid najaagt, gij die de Heere zoekt; aanschouwt de Rotssteen, waaruit gijlieden gehouwen zijt, en de holligheid des bornputs, waaruit gij gegraven zijt. Jes LI.

Hoe wordt Christus heerlijk in al deze ontdekkingen voor de ziel?
Door nieuwe openbaringen aan de arme zondaar, van Zijn Persoon, Zijn werk, Zijn bloed en Zijn gerechtigheid; door de liefde en het werk des Vaders; en de liefde en inwoning van God de Heilige Geest. Dit dan is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem, die Hij gezonden heeft. Joh. VI: 26. Dit werk des Vaders en van de Heilige Geest is van grote omvang en van groot en eeuwig belang. Ik ben de ware wijnstok, zegt Jezus, en Mijn Vader is de landman. Alle rank, die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg; al wie vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage. Joh. XV: 1, 2. Joh. XIII: I0. Job. XV: 3. Ik ben de wijnstok en gij de ranken; die in Mij blijft en Ik in Hem, die draagt veel vrucht; want zonder Mij kunt gij niets doen.
Welk een heil en voordeel dan is er voor de ziel in gelegen om beide onder de ontdekkende bearbeiding van God de Vader, onder de ontdekkende tucht van God de Heilige Geest te zijn, om door de beproeving die schijnen zou dodend te wezen, geheiligd en levendgemaakt te worden door de openbaring van dat leven, dat Jezus Zelf is, om in die weg tot dat leven gebracht te worden; om de waarheid gelovig te leren omhelzen*: zonder Mij kunt gij niets doen.*

Wat omhelst de ziel nu?
Niet de schijn, maar het wezen der zaak. In de eerste plaats ziet zij (want zij is blind in zich zelve!) door woord en Geest, dat Jezus de weg, maar ook haar weg is, waarop zij gaat. Zo vindt zij Hem als de weg; zij ziet door de beproeving, waardoor zij geleid wordt, de dood (2 Cor. IV: 8-12), welke haar Jezus doet vinden als het leven; zo vindt zij Hem als haar leven. Zij ondervindt door de kracht der genade, dat daar, waar zij de waarheid; zonder Mij kunt gij niets doen, gelovig leert omhelzen, zij Jezus als de waarheid vind t, en al Zijn kracht in haar zwakheid volbracht wordt. Dit is een onuitsprekelijke genade voor de blinde, voor de dode, voor de beproefde en zwakke ziel, die zonder deze Goddelijke kracht gewisselijk in- en uitwendig tegenover de macht van het rijk der duisternis bezwijken zou. Spr. VIII: 34, 35:
Want het dwaze Gods is wijzer dan de mensen en het zwakke Gods is sterker dan de mensen. 1 Cor. I: 25. Wanneer het nu God de Heilige Geest behaagt der blinden ogen te openen, om in de duisternis deze Parel van grote waarde te ontdekken en wanneer de ziel Hem vindt, verkoopt zij alles wat zij heeft. Matth. XIII: 45, 46. Filipp. III: 7-14. Ja, gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijnen Heer; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen.
Wanneer God de Heilige Geest het geloof op Zijn rechte plaats brengt, namelijk nabij God in Christus, ontvangt het in de grootste duisternis licht, in de dood der beproeving leven, uit zwakheid kracht, en overwint in de strijd tegen de macht en het rijk der duisternis uit- en inwendig. De heerlijke glans van deze Parel blinkt boven alles uit, en overwint iedere duisternis.
Bij U (zegt dan de beproefde ziel) is de fontein des levens, en in Uw licht zie ik het licht. Naarmate nu dit licht, dit leven, deze kracht, deze Koning de overhand behoudt, naar die mate verliest het rijk der duisternis zijn invloed.
In deze weg, die Jezus zelf is, komt God de Vader zich nu in de beproeving voor de beproefden heerlijk maken, niet slechts in Zijn vrijmacht, Zijn liefde, Zijn werk en Zijn wezen, maar ook in de volmaaktheid Zijner deugden, in de toebrenging niet slechts van de Hoofdsteen, maar in de vervulling Zijner beloften, als de Ik zal zijn die Ik zijn zal, de God Ja en Amen, Die wat Hij gesproken heeft, reeds vervuld heeft. Wat Hij zegt, is gedaan, zo in het algemeen, als in het bijzonder voor de ziel; niet slechts door Hem als de Belover, maar ook als de Vervuller van Zijn woord als Hij zegt: Ik

zal de blinden leiden, enz., Ik zal voor Uw aangezicht gaan, enz.; Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen. Niemand is er gelijk God, o Jeschurun! die op de hemel vaart tot Uw hulp, en met Zijn hoogheid op de bovenste wolken. De eeuwige God zij u een woning, en van onder eeuwige armen; en Hij verdrijve de vijand voor uw aangezicht, en zegge: verdelg. Israël dan zal zeker alleen wonen, en Jakobs oog zal zijn op een land van koren en most; ja, zijn hemel zal van dauw druipen. Welgelukzalig zijt gij, o Israël, wie is u gelijk? Gij zijt een volk, verlost door de Heere, het schild uwer hulp, en die een zwaard is uwer hoogheid; daarom zullen zich Uw vijanden geveinsdelijk aan u onderwerpen. Deut. XXXIII: 26-29. Zie hiervan een heerlijke verklaring Ps. XVIII: 7-20.

Het behaagde de Heere mij nu verder in deze zaken te leiden: in Zijn licht zien wij het licht. Alzo zegt de Heere: in de tijd des welbehagens heb Ik u verhoord, en ten dage des heils heb Ik u geholpen; en Ik zal u bewaren, en Ik zal u geven tot een Verbond des volks, om het aardrijk op te richten, om de verwoeste erfenissen te doen beërven, om te zeggen tot de gebondenen: Gaat uit! tot hen, die in duisternis zijn: Komt te voorschijn; zij zullen op de wegen weiden, en op alle hoge plaatsen zal hun weide wezen. Jes. Mal. X: 8, 9.

1. Gods vrijmacht verheerlijkt in Zijn volk;
2. Gods liefde verheerlijkt in Zijn volk;
3. Gods werk verheerlijkt in Zijn volk;
4. Gods wezen verheerlijkt in Zijn volk;
5. Gods deugden verheerlijkt in Zijn volk, door de kracht der waarheid, door Hem, die de weg, de waarheid en het leven is, opdat Hij als zodanig heerlijk worde in deze weg als de Doorbreker voor Zijn volk, als de Doorbreker met Zijn volk, als de Doorbreker door Zijn volk. Micha II: 13.

Zo heiligt God de Heilige Geest de ziel te midden der beproeving (2 Cor. IV: 10-12), om haar roeping en verkiezing vast te maken, en uit kracht hiervan plaats te maken voor het leven Gods, door overtuiging van zonde (Joh. XVI: 8-11), door het licht Gods door toepassing van de;vet. Ik ben het licht der wereld enz. Joh. VIII: 12. Door de wet is de kennis der zonde, en wordt Christus noodzakelijk voor de in zich zelf verloren zondaar. 1 Joh. V: 22. Joh. VI: 29. Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem die Hij gezonden heeft. Wij dan gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede bij God, door onzen Heere Jezus Christus. Rom. V: 1-5. Jes. XXXII: 27. Joh. XVI: 33. Eféze III: 13. Joh. X: 19. XIV: 6. Eféze II: 18. III: 12. Hebr. X: 19. 1 Cor. XV: FIebr. III: 6. Jac. I: 3.

Door dit werk Gods, voor het Wezen Gods: Want die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordineerd, de beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zij onder vele broederen. Rom. VIII: 29. En Hij is het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente Hij, die het begin is, de eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in allen de eerste zou zijn. Col. I: 18. Cor. XV: 20.

Openb. I: 5. En van Jezus Christus, die de getrouwe getuige is, de eerstgeborene uit de doden, en de overste der koningen der aarde; Hem, die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed. Zie ook Jes. LV: 4. Openb. III: 14.

Zo wordt de ziel door het wezen Gods vatbaar gemaakt voor de deugden Gods, (waarvan zij zich bij Geesteslicht zo ontbloot ziet), waarvan de liefde Gods, in alle deze, als de heerlijkste en volmaaktste voor de in zich zelf gans verloren zondaar uitblinkt door de openbaring van Zijn lieve Zoon in het hart des arme zondaars. Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en

Zijnen Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden. Joh. IV: 10.
O mijn lieve Vader! mocht Gij deze Uw liefde in veler, ook in dit arme hart uitbreiden door Uw Woord en Geest, opdat ik met al de heiligen moge kennen de lengte en breedte en hoogte en diepte der liefde Gods, die de kennis te boven gaat.

Zo maakt God de Vader als de Fontein en Bron des levens, voor al degenen die Hij van eeuwigheid daartoe verkoos, door Zijn eeuwige vrijmacht en naar Zijn eeuwig onveranderlijk besluit, plaats in het hart van de arme zondaar voor dit leven Gods (Eféze II: r), door de liefde Gods (Jer. XXXI: 3); door deze liefde Gods voor het licht Gods (2 Sam. XX: 4); door dit licht Gods voor het werk Gods (Joh. VI: 29); door dit werk Gods voor het wezen Gods (Rom. VIII: 3o); door het wezen Gods voor de deugden Gods (Jes. LIV); door de deugden Gods voor de liefde Gods. Rom. VIII: 38, 39. Hier moet de ziel in diepe aanbidding wegzinken en zwijgen.
O wondere, aanbiddelijke liefde Gods, wie is in staat Uw hoogte en diepte en lengte en breedte te peilen? Welke nietige worm is in staat iets van u te vatten?
Ach, waarom moet dit arme hart steeds klagen over het gemis van deze on-uitsprekelijke liefde, daar deze Uw liefde alleen in staat is dit ledige hart te vervullen? O dierbare Geest! Neem een kool van dit altaar Christus, opdat mijn bezwijkende ziel vervuld en levendig gemaakt worde met deze liefde. Deze liefde alleen is sterk als de dood, hard als het graf; haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des Heeren; vele wateren zouden deze liefde niet uitblussen.

Hoe vurig begeert de ziel meer te kennen en te bezitten van deze liefde! Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijnen dood gelijkvormig wordende. Of ik enigszins moge komen tot de wederopstanding der doden. Niet dat ik het alrede gekregen heb, of alrede volmaakt ben, maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik ook van Jezus Christus gegrepen ben. Filipp. III: 10-14.
Welk een diepe zin, welk een krachtige betekenis ligt er in de woorden van de Apostel! Hier zegt de Apostel: één ding doe ik als het voornaamste, waarin ik mij met alle vlijt oefene (Ps. XXVII: 4. Luc. X: 42): Ik vergeet hetgeen achter is. Ik ben niet tevreden met hetgeen van mij goeds zoude mogen gedaan zijn voor dezen, dat voorbij is. Een gelijkenis genomen van degenen die in een loopbaan alreeds verre gelopen zijn, en de afgelopen plaats achter zich laten. Zier Cor. IX: 24. "Gelijk de lopers hoofd, hals, armen en lichaam voorwaarts uitstrekken om te sterker te lopen, alzo strek ik mij uit"; bij welke gelijkenis hij verklaart Zijn grote vlijt, die hij met alle macht aanwendt om te geraken tot hetgeen vóór is, dat nog af gelopen moet worden om tot het einde te komen, of tot de beloften des Evangeliums, die ons zijn voorgesteld, om die te bekomen en te grijpen. 1 Cor. IX: 24. 2 Tim. IV: 7.
"Het is het perk aan het einde der loopbaan gesteld, naar hetwelk de lopers met strijd lopen, om dat eerst te grijpen en alzo de prijs te gewinnen; waardoor verstaan wordt een kroon, of andere verering, die gegeven werd dengene, die in de loopbaan gewonnen had. Daardoor verstaat de Apostel de eeuwige zaligheid, die hij noemt een kroon der gerechtigheid (2 Tim. IV: 8), die gegeven zal worden dengenen, die God krachtig heeft geroepen tot de gemeenschap der zaligheid, en die deze roeping gehoorzaam zijn, en volgens die tot de einde deze loopbaan standvastig uitlopen." (Kanttekening)
Door lijden geheiligd wordt de ziel bevestigd in ieder deel haar zaligheid. Indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen van God en medeërfgenamen van Christus, zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt

worden. Rom. VIII: 17. Dit is een getrouw woord; want indien wij met Hem gestorven zijn, zo zullen wij ook met Hem leven. Indien wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersee. 2 Tim. II: 11. Maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, alzo verblijdt u; opdat gij ook in de openbaring Zijner heerlijkheid u moogt verblijden en verheugen. 1 Petrus IV: 13. Ps. XLIV: 23. Matth. V: 11. Rom. VIII: 35. 1 Cor. IV: 9. 1 Cor. XV: 49.

In die weg dan wordt de ziel geheiligd, en in dit licht wordt zij geleid tot de deugden en volmaaktheden van haar God. Hoe meer deze voor het oog des geloofs worden opgeluisterd. hoe meer zij de kracht er van ondervindt uit kracht van Jezus lijden en dood nu niet slechts, maar ook door de toepassing en plaatsbereiding daarvoor in haar ledige ziel door God de Heilige Geest uit kracht van Jezus leven en opstanding, hoe dieper zij zich leert verfoeien in stof en as voor Hem, die te rein van ogen is om het kwade te aanschouwen.

Maar tevens vervullen dit licht en de ontdekkingen van God de Heilige Geest, in het licht van Jezus lijden en dood, door de kracht en mededeling van Jezus leven en opstanding het hart met Goddelijke droefheid, met ware nederigheid en ootmoedigheid; men leert iets verstaan wat het zegt inwendig, ootmoedig in algehele en diepe afhankelijkheid met de Heere te wandelen, te verkeren, als een man met zijnen vriend. Ps. CI: 6. En ik zal hen sterken in de Heere, en in Zijnen Naam zullen zij wandelen, spreekt de Heere. Zach. X: 12. Want alle volken zullen wandelen elk in de naam zijns Gods, maar wij zullen wandelen elk in de naam des Heeren onzes Gods eeuwiglijk en altoos. Micha IV: 5.

Zo wordt de ziel veilig geleid op de weg, die Jezus is, door deze heiliging tot dit leven, en wat er ook al dodend schijnt voor dit leven, het komt steeds met meer klaarheid te voorschijn, omdat het zijn oorsprong heeft uit de eeuwiglevende Fontein, uit het eeuwig liefdehart des Vaders door Christus, krachtens Zijn onwankelbaar Verbond (Jes. V: 4) en beloften, Die dood is geweest maar leeft, leeft tot in eeuwigheid.

Hoe wordt in dit Goddelijk licht, door deze Goddelijke kracht, de zondaar geheel ontledigd en gevoelig gemaakt voor Zijn algehele onmacht en zijnen doodstaat. Welke behoeften en noden vloeien hieruit voort, om, mocht het zijn, niet slechts ontdekking, maar toepassing van die Heerlijken Hoofdsteen Christus te ontvangen! Hoe afkerig en vijandig is de ziel om zo arm, zo ontbloot, zo gans hulpeloos gemaakt te worden; welk een diepe blindheid wordt men hierin gewaar, maar tevens welk een grote lankmoedigheid, welk een liefde, trouw en macht, wijsheid, onveranderde goedheid en goedertierenheid bewijst een Drie-enig God hierin aan de gans hulpeloze zondaar, door het harde hart te buigen, het hoogmoedige hart te vernederen, het onwillige hart gewillig te maken, in het duistere, blinde hart met Zijn Goddelijk licht te schijnen, in het dode hart Zijn leven te openbaren, in iedere dood, die op zichzelf dodend zou zijn te midden der beproeving meer van Zijn leven, meer van Zijn licht, meer van Zijn kracht, meer van de volheid Zijner liefde en daarin meer van de heerlijkheid van al Zijn volmaakte deugden, al de heerlijkheid van Zijn onveranderlijke beloften te doen uitblinken.

De Heere maakt een gewillig volk op de dag Zijner heirkracht. Hoe vloeien uit deze ontdekkingen veel behoeften voort, om de duisternissen, die de ziel in zich bevindt, recht te mogen zien, ware behoefte naar Christus, naar Zijn gemeenschap, naar Zijn liefde, naar Zijn tegenwoordigheid, naar de reinigende en heiligende kracht van Jezus dierbaar bloed, opdat Hij haar inwendig reinige van het diep bederf, dat zij bij dit Goddelijk licht in zich ziet; behoefte dat de Heere alles door Zijn Woord en Zijn Geest uit het blinde hart wegneme, wat haar een gezicht van eigene diepe blindheid, een gevoel van haar gevoelloosheid, een rechte kennis van de diepe bedorvenheid haars

harten zou verhinderen te zien; een heilige vrees om buiten dit licht te verkeren, waarin alleen licht is; om te ontvangen van dat leven, waarin alleen leven is; om die Goddelijke droefheid, waarin des Heeren gemeenschap genoten, Christus ontdekt, Zijn dierbaar bloed toegepast Zijne gerechtigheid omhelsd wordt en waarin Zijn schoonheid, dierbaarheid en noodzakelijkheid de arme ziel doet smaken en genieten dat leven, dat uit God door Christus, als de fontein des Levens zelve vloeit, en waarin alleen Godverheerlijkend leven is.
Uw vrucht is uit Mij gevonden. Hoséa XIV: 9b. Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk . onzer handen niet meer zeggen: Gij zijt onze God. Immers zal een wees bij U ontfermd worden. Hoséa XIV: 4, 6-20.

In dit leven alleen is waarlijk leven; één lichtstraal van Zijn liefelijke tegenwoordigheid, één uitlating en mededeling dier Goddelijke liefde, één ontdekking van de dierbare Zone Gods, één inleiding in Zijn bitter lijden en diepe vernedering, één woord door des Geestes kracht en des Geestes licht aan mijn arme ziel ontdekt, doet mij, blinde, Hem aanschouwen, Hem vinden, die het leven is. Die de Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, die heeft het eeuwige leven. Die Mij vindt, vindt het leven, en trekt een welgevallen van de Heere.
Dit licht toont mij aan de grote scheiding in mij tussen licht en duisternis, tussen dood en leven. Hierin wordt Gods kracht in zwakheid volbracht. Hoe de vervulling der genade in ons, en in het bezit van Gods werk In ons, bij aanvang en voortgang. Dit geeft veel sterkte aan het hart door het licht, de liefde en de inwoning van God de Heilige Geest in de eerste plaats, in dit werk Gods in de ziel. Joh. VI: 29. Want slechts een beschouwing van Christus is voor het hart niet voldoende, maar een dadelijk bezit is ook bij de voortgang noodzakelijk: Zijn Persoon, Zijn werk, Zijn bloed, Zijn gerechtigheid, Zijn lijden en dood, Zijn leven en opstanding.
Hier wordt Jezus dierbaar voor de arme zondaar door Zijn aangebrachte en plaatsbekledende gerechtigheid; want Hij maakt volkomen zalig degenen, die door Hem tot God gaan.

Naar die mate nu, dat de ziel meer aan haar gehele doodstaat ontdekt wordt, wordt zij meer vatbaar gemaakt voor die heerlijke heilsweldaden, welke krachtens Gods eeuwige liefde, door het Verbond uit Jezus leven en opstanding, door de beloften uit de fontein des levens zelf vloeien.
Hier moet de ziel soms stil staan, wanneer het God de Heilige Geest eerst behaagt over deze hoogte, lengte, breedte en diepte der liefde Gods in Christus een lichtstraal te werpen, of haar voor het zo vaak beneveld zielsoog te openen.
Het is op deze plaats, in dit tweeledig licht, dat die inwendige worstelingen van de ziel plaats hebben, waar harte-tranen geweend worden; hier is het de plaats om niet slechts te beschouwen, maar ook om te bezitten, te graven naar de schat, de Parel van grote waarde.
Op deze plaats is het, waar die heilige worstelingen geworsteld worden om inwendig die heiligheid deelachtig te worden, zonder welke niemand God zien zal; waar het God de Vader behaagt uit kracht Zijner eeuwige liefde Christus te ontdekken als ook hem van eeuwigheid geschonken, Christus door het geloof te aanschouwen als de Zone Gods, de Godmens Immanuël, God met ons; Christus te aanschouwen in Zijn diepe vernedering, in Zijn bange worstelingen in de hof, waar Hij bloed zweette om onze zonden; Christus te aanschouwen op het vloekhout om onzentwil geslagen, verwond, van God verlaten, opdat wij nimmer zouden verlaten worden; hoe blind en onvatbaar ziet zich de ziel onder deze Goddelijke, maar tevens zo noodzakelijke

ontdekkingen.
En waar de ziel hoopte reeds iets geleerd te hebben, ziet zij, dat zij nog niets weet, ook niets vermag, maar alles in zich zelve mist, van een rechte, ware en geestelijke bevatting en bevindt hier de waarheid wáárheid voor zichzelf: Zonder Mij kunt gij niets doen.
O dierbare Heere Jezus! mocht dit arme hart door de liefde des Vaders, de liefde en inwoning van God de Heilige Geest, door de kracht en het leven van Jezus opstanding, deze waarheid gelovig leren omhelzen tot lof, eer en prijs van Uw grote en heerlijke en driemaal Heilige Naam, Amen.

Hoe wordt de ziel in dit licht geleid tot een diep gevoel van des Heeren hoogheid en waardigheid, en tevens tot een gevoel van haar eigene onwaardigheid; hoe wordt in dit licht, door deze kracht, door de openbaring van dit Goddelijk leven het arme hart nabij Gods liefdehart in Christus en een arm zondaar in de nauwste gemeenschap met de Vader en de Zoon door de Heilige Geest gebracht. Dan wordt zoeken vinden; want die Mij vindt, vindt het leven. Dan leidt deze ledigheid tot de ware volheid, deze armoede tot de ware rijkdom, deze diepe vernedering tot de ware verhoging. Want alzo zegt de Hoge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont en wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en bij dien, die van een nederigen en verbrijzelden geest is, opdat ik levend make de geest der nederigen en opdat ik levend make het hart der verbrijzelden. Jes. LVII: 15.
Zo maakt genade plaats voor genade; zij maakt de ziel arm, ledig, behoeftig, naakt, gans ontbloot, diep en geheel afhankelijk, stil, nederig; zij ontdekt al de ongestalten van het hart, en schenkt tevens vrijmoedigheid daarmede tot de Heere te komen om bevrijding daarvan ook in de voortgang op de zo nauwe weg des levens. Genade vervult alles, wat de ziel bij des Geestes licht ziet, dat zij mist. Het Verbond geeft nu meer en onderscheiden licht tussen werk en genade; het leven, het licht van Jezus opstanding en leven, openbaart meer de volle vrijheid van Gods vrije genade en vergevende liefde in Christus, beide in ontdekking daarvan in ons gemis en in de zonden. Om Hem te vertrouwen die zonder zonden was, voor ons tot zonde gemaakt werd, opdat de zondaar vrijmoedigheid zou vinden, met iedere ontdekte schuld, met het diep inwendig bederf zijns harten door Hem en door dit bloed toegang te vinden tot God. Hebr. X: 14-23. Hebr. IV: 13-16. Hebr. XII:, 28, 29.
Hoe dierbaar wordt Christus voor de in zich zelf gans verlorene ziel als haar Zaligmaker, als haar Borg, als haar Koning, Profeet en Hogepriester. O, wanneer het God de Vader behaagt door Zijnen dierbare Geest de ziel nabij te brengen (Rom. X: 3-11), nabij Hem in Christus, hoe vurig begeert zij aldaar te mogen blijven (Hooglied XIII: 3-7) en inwendig te verkeren, opdat het hart gereinigd en geheiligd, en aanvankelijk bevrijd van de zware last der zonden, in de nauwste gemeenschap moge wandelen en verkeren met haar God. Zie, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste, en in het verborgene maakt Gij mij wijsheid bekend. Ps. LI: 8.
Daar heeft men vrede, rust, stilheid en zekerheid van nabij God te zijn. En het recht zal in de woestijn wonen, en de gerechtigheid zal op het vruchtbare veld verblijven. En het werk der gerechtigheid zal vrede zijn, en de werking der gerechtigheid zal zijn gerustheid en zekerheid tot in eeuwigheid. En mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen, en in welverzekerde woningen en in stille geruste plaatsen. Jes. XXXII: 16-18. Daar weidt de arme ziel dan op de verdiensten van haar Borg; daar geniet zij de liefelijke stralen van Gods vriendelijk aangezicht; in Christus wordt zij in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren beeld.
Daar geniet zij de zalige vruchten van Jezus leven en opstanding. Hooglied II. Daar

vindt zij Hem, in Wien de Vader een welbehagen heeft; daar aanschouwt zij, daar leeft zij Hem die het leven is; daar omhelst zij de waarheid; daar maakt zij wandelingen met Hem en door Hem, die de weg is. Hooglied V: 8-16.

En waar is de arme ziel nu?
Zij is zichzelf kwijt.
Als een reine en heilige?
Ach nee! Hooglied I: Ik ben zwart doch liefelijk, gij dochters van Jeruzalem! gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Salomo. Trek mij, wij zullen u nalopen. De koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkameren, wij zullen ons in u verblijden. Wij zullen Uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn; de oprechten hebben U lief.
Wat wordt er voor de arme zondaar tentoongespreid?
Genade, eeuwige liefde Gods in Christus. Jes. LV: 1-3.
Wat voor de naakten, schuldigen zondaar ontdekt? Jes. XXXIII: 5, 6. Jes. XI,: 1-3. Eeuwige gerechtigheid, van eeuwigheid geschonken. Spr. VIII.
Wat voor het blinde zielsoog geopend?
Eeuwige schatten en rijkdommen van genade, van eeuwigheid voor hem opgelegd Col. I: 10-22. Eféze IV: 1. Matth. III: 17. Matth. XVII: 5. 2 Petrus I: 17. Hand. XX: 28. Eféze I: 7. Hebr. IX: 14. 1 Petrus I: 19. 2 Cor. IV: 4. Filipp. II: 6. Hebr. I: 3. Openb. III: 14. Gen. I: 3. Ps. XXXIG": 6. Joh. I: 3. Eféze III: 9. Hebt. I: 2. Eféze I: 22. Eféze IV: 15. Eféze V: 28. 1 Cor. XV: 20. Openb. I: 5. Joh. I: 14, 16. Col. II: 9. 2 Cor. V: 18. 1 Joh. IV: 10. Jes. IX: 6. Joh. XVI: 33. Hand. X: 36. Rom. V: 1. Eféze II: 14. Luc. I: 75. Eféze I: 4.
Hier vindt dit woord haar vervulling: zo iemand mijn stem zal horen, Ik zal tot hem inkomen, en avondmaal met hem houden, en hij met Mij. Wanneer het geloof door God de Heilige Geest geoefend wordt, zo geniet het Christus; het ongeloof niet. Nochtans leert de ziel door des Geestes licht en inwoning enigszins waken en bidden tegen deze ongestalten, maar ook hier is grote genade nodig om dit onderwijs enigszins te leren verstaan, en daar bij te blijven. Hoe menigmaal heeft de ziel zich te beklagen, dat zij dit onderwijs niet aandachtig gadeslaat; maar ook hierin betoont die Goddelijke Leraar Zijn grote lankmoedigheid en Zijn geduld; en is de ziel enigszins versterkt door de kracht en het leven der waarheid, (Jes. XLI: 17. Matth. V: 6) zo komt God de Heilige Geest weer op dat onderwijs terug.
Goddelijke Leraar, Heilige Geest! maak en bereid Uw woning en Uw plaats in dit arme hart. Amen.

Het Goddelijk onderwijs bestaat meer in leringen, dan in vertroostingen; vertroostingen zijn slechts toegift, de leringen van God de Heilige Geest zijn heiligend, zaligend, versterkend. Naarmate de ziel meer bevestigd is in haar grondstaat, haar verzoening met God in Christus, naar die mate is zij meer vatbaar voor het inwendig, Goddelijk onderwijs, beide in ontdekking en vervulling, die de ziel (schoon zij dit zelf niet altijd ziet), doen opwassen en toenemen in sterkte, zowel in de ontlediging als in de vervulling, zo wel in het gemis als in de ontdekking van Christus Persoon, bloed en gerechtigheid.
Zo maakt God de Heilige Geest plaats (hoewel dit een zeer zware en moeilijke les is) voor Christus, door Hem te ontdekken, Zijn bloed toe te passen, Zijn werk zo heerlijk, zo geheel volkomen volbracht in ieder deel voor onze arme zielen te verklaren, Zijn gerechtigheid voor ons blinde zielsoog te openen en geopend te houden (Jes, LXIX: 9, 10, Jes. LI: i-6), onze naaktheid te bedekken (Openb. III: 18), God de Vader Zijn werk

in ons te laten werken (Joh. XV: r) in de ontdekking van deze dierbare Persoon, in de toepassing van Jezus dierbaar bloed, tot heiliging, vernieuwing en waren vrede. Eféze II: 14, 15.
Welk een grote genade, ja genade voor genade is er nodig om het weefsel van onze eigene hand te laten varen en het op te geven bij onszelf. O, hoe diep beschamend zijn de lessen in deze zo smartelijke maar tevens Goddelijke en volheerlijke school! Welk een dierbare Leermeester voor zulk een onwetenden scholier! Wie toch is een Leraar als Hij?
Hoe vurig echter begeert de ziel door genade dit onderwijs recht grondig te leren verstaan, opdat de Heere daarin de rijkdom Zijner liefde openbare, opdat Zijn licht aanschouwd, Zijn leven gekend en genoten worde, door Hem, in Hem en met Hem, die alleen en in Wien alle leven is. Dit leven is dodend voor de ouden mens; dit licht ontdekt iedere duisternis; deze liefde is algenoegzaam, alvervullend; uit Hem keert zij weer tot Hem, die de fontein van alle liefde, licht en leven is. Die van dit water drinkt, zal in eeuwigheid niet meer dorsten, maar het zal in Hem worden een fontein springende tot in het eeuwige leven. En die Hem vindt, vindt het leven, en trekt een welgevallen van de Heere. O, hoeveel beter is het wijsheid te bekomen dan uitgegraven goud, en uitnemender verstand te bekomen dan zilver. Spreuken XVI: 16. De wijze van hart zal verstandig genoemd worden, en de zoetheid der lippen zal de lering vermeerderen. Spreuken XVI: 20. Job XXVIII. Hoe noodzakelijk is het dan, dat God de Heilige Geest de ziel leert wat het is, haar eigen leven te verliezen, om Hem di e het leven is, waarlijk te vinden, en met Hem alles, en in dit verlies steeds meer te vinden van dit leven, hetwelk ons uit de dood in het leven riep. Eféze I: 2. Want dit is het eeuwige leven, dat zij Hem kennen, de enigen, waarachtigen God, en Jezus Christus, die Hij gezonden heeft.
Zo wordt dit leven Gods, hetwelk voortvloeit uit kracht der liefde Gods, uitgebreid voor en in het hart van de arme zondaar, door de openbaring van het werk Gods (Joh. VI: 23), het wezen Gods (Rom. VIII: 29), de deugden Gods, als daar zijn: het recht Gods, de heiligheid Gods, de waarheid Gods, de trouw Gods, de wijsheid Gods, de onveranderlijkheid Gods, de macht Gods, de goedertierenheid Gods, de vrede Gods. Alles vloeiende uit het eeuwige liefdehart Gods door Christus.

Zo worden Gods deugden voor de gans verlorenen zondaar opgeluisterd in dit licht,
1. uit kracht der verkiezing, roeping, rechtvaardigmaking, heerlijkmaking;
2. Uit kracht der wet;
3. Uit kracht van het Verbond;
4. Uit kracht van het Evangelie.

Naarmate de ziel gebracht wordt tot de sterkte in God, naar die mate is ook het leven in God; en naarmate het leven in God is, naar die mate zijn de liefde, het geloof en de hoop krachtig op de levenden God, als op de God des eeds en van het Verbond. Die op de Heere vertrouwen, zijn als de bergen Sions, die niet wankelen in eeuwigheid.
Die zal in de hoogte wonen, de sterkten der steenrotsen zullen zijn hoog vertrek zijn. Uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid; zij zullen een vergelegen land zien. Jes. XXXIII: 16, 17. Gewisselijk in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen; maar in de Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen het, ganse zaad van Israël. Jes. XLV: 24, 25.

Einde blz. 35.
Vanwege de grootte van het document wordt vervolgd met blz. 374

… En de ziel, in die zalige vrijheid gesteld, ziet zich in het gezicht van Gods naderende oordelen *uitwendig* (Exodus XII: 23. Hebr. XI: 28) en inwendig vrijgemaakt (Joh. XIX: 4-6), en ziende op het Lam zegt zij: Hij onschuldig, ik schuldig; maar Hij in mijn plaats. 2 Cor. V: 21.
Hoezeer verlangt de ziel te midden van deze dood en deze banden, door het licht en de inwoning van God de Heilige Geest dagelijks het verzoend en bevredigd aangezicht van haar God en Vader in Christus te aanschouwen, door dit leven te leven, in dit licht te wandelen te midden van de dood en de duisternis, welke alles omgeeft! Exodus X: 23. Hoe beschamend zijn hierin nochtans de onderwijzingen van de Heilige Geest in de ontdekking van de ongestalten der ziel, als: ongeloof, vreze, vooruitlopen en mistrouwen van de Heere. Maar die zelfde Geest stelt ook in vrijheid, maakt meer en meer vrij - want de waarheid is vrijmakend, - om met vrijmoedigheid te gaan tot Hem, Wiens liefde volkomen, Wiens macht groot, Wiens trouw onveranderlijk is en Wiens bloed van alle zonden reinigt. Hoezeer ontdekt dit licht van de dierbare Geest, dat al deze ongestalten Zijn werk in mij tegenstaan.
Hoe veilig en zalig is een op de Heere wachtende ziel; want bij alles, waarin de ziel met angstige bezorgdheid of ongeloof vooruit loopt, is zij uit de weg en uit de liefde, uit het licht en uit het leven. Welk een behoefte is het dan voor de ziel, dat Hij door Zijn Geest haar leide, beware en houde in den, rechten weg; dat Hij als een Geest des lichts iedere duisternis inwendig beschijne, als een Geest van ontdekking, maar tevens als een Geest van heiliging de ledige plaatsen in het hart vervulle, de ontdekte genade ontdekt houde en verheerlijke aan de ziel. Want dit is vrije genade, vrije liefde; waarin God Drie-enig verheerlijkt wordt in Zijn eigen werk, omdat hiermede in de weg en in de zalige vrucht voor de ziel Zijn eigene eer Verbonden is. Zonder zuivere bevrijding dezer ongestalten is de ziel onvatbaar voor de heerlijke ontdekkingen van en de toepassende kracht der liefde Gods.
O, het is gans wat anders deze liefde Gods in Christus te beschouwen, waardoor zeker veel gevoel hieromtrent kan gaande worden en de zondaar buiten haar waar zaligmakend bezit zijn, dan een arm, naakt, schuldig, verloren en gepast voorwerp daarvoor gemaakt te worden. Bij enig Goddelijk, geestelijk en inwendig onderwijs zal de ziel zien, dat het eerste slechts de schijn, het laatste het wezen der zaak in zich bevat. Het eerste is slechts beschouwing der waarheid, het laatste ondervinding in het hart. Waardoor?
Door de mededeling dezer liefde Gods. Wellicht denkt iemand, die dit leest en ernstig belang in Zijn zaligheid stelt: Maar hoe kan ik het onderscheid kennen tussen deze beide? Dit is een zeer moeilijke vraag, waarop God de Heilige Geest alleen een recht antwoord kan geven, en waarin Hij ook klaar en onderscheiden met Zijn licht moet schijnen. Niemand ook kent de Parel dan die Hem ontvangt; zo in begin, als voort-gang. De ondervinding is dus ook in dit opzicht de beste leermeesteres, en bovendien de zalving van de Heilige Geest, die alle dingen leert. 1 Joh. II: 27. Jer. XXXI: 34. Hebr. VIII: 1 I.

Mocht de dierbare Geest mij verwaardigen een enkel kenmerk aan te tonen voor kleinmoedigen, ongetroosten of zwakgelovigen.
Het is voornamelijk dit: een zaligmakend bezit dezer liefde Gods in het hart is ontdekkend, ontledigend en armmakend. De liefde Gods, in het hart eens verloren zondaars uitgestort, zal zo bij de aanvang als bij de voortgang de zondaar vernederen en God verhogen. De liefde Gods zal alles in het hart eens zondaars omkeren wat geef

God is. En de ziel moge in deze omkeringen zeker en menigmaal vrezen, dat zij deze liefde Gods kent noch bezit, noch zaligmakend deel daaraan heeft, op Gods tijd zal zulk een ziel zien bij Goddelijk licht en door Goddelijke liefde, dat al deze omkeringen in het hart een vrucht waren van deze liefde, om de ziel zaligmakend te verzekeren, dat zij deelgenoot is van en deel heeft aan deze liefde. Want hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad. Wij zien dan in dit licht, wat er zijn kan, dat er op gelijkt, en wat er nodig is, om tot een gegronde evangelische verzekering te komen, dat wij deelgenoten zijn van deze liefde Gods. Wat nu echter de verzekering aangaat van deze liefde en ons deelgenootschap daaraan, die ligt niet in ons; evenmin kunnen wij die op de rechte wijze en tot eer Gods aanleggen of gebruiken!

Nee! die verzekering ligt in iedere nieuwe mededeling dezer vrije liefde, in de weg van beproeving, waarin de ziel van allerlei ongestalten en smet, welke haar altijd aankleven, inwendig bevrijd wordt door het bloed des Lams en de openbaring van Zijn leven en heerlijkheid door God de Heilige Geest. Deze liefde Gods dan laat de zondaar gene andere ruimte of vrijheid dan in God. Het kan dan ook niet anders, of de zaligmakende kennis van ons zalig aandeel aan deze liefde Gods moet zalige vruchten voortbrengen; want een ruim hart in de liefde Gods, door deze liefde, een ruim hart door de toepassende en reinigende kracht van Christus dierbaar bloed, een ruim hart onder de liefelijke en Goddelijke bearbeiding van de Heilige Geest, de ziel door gedurige grotere en meer vrijmakende bewijzen der liefde verzekerende en verzegelende van haar aandeel aan deze liefde, kan niet anders dan een nauw leven en een nauwe wandel voortbrengen.

O, in een zaligmakend bezit dezer liefde Gods is een grote schat; dit deed de Apostel, dit doet ook wel menigmaal de ziel uitroepen: Want ik weet, en ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel mij zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke daar is in Jezus Christus, onzen Heere.

Wat de grootste smart wel uitmaakt voor de ziel in het licht en de mededeling dezer liefde, is, helaas! dat zij zo weinig liefheeft. Maar hoe pijnlijk dit ook zij, de ziel begeert, waar-!leid in het binnenste, en slechts door ontdekking van hetgeen wij missen, kan er ware honger en dorst geboren worden naar hetgeen wij missen, en zelfs ook deze honger en dorst moet door God de Heilige Geest gewerkt worden.

Ja, de ziel leert de Heere smeken, dat Hij door deze liefde moge buiten drijven alles wat deze liefde wetend of onwetend tegenstaat, opdat er meer inwendig algehele orde, heiligheid, vernieuwing, gelijkvormigheid aan Jezus dierbaar Beeld gezien worde, als een zalige vrucht van de liefde van haar Hemelse Vader.

Hoe vurig begeert de ziel door dit inwendig werk van de Heilige Geest meer te leren kennen en meer te leren opmerken, dit dierbaar werk van de Heilige Geest meer op hogen prijs te stellen, daar het alleen van de Heilige Geest werk is de ontdekte genaden toe te lichten, het blinde, onwetende hart daarin te oefenen, de minste genade of vordering in toenemende geloofskracht en geloofsvertrouwen op het Wezen Gods te midden der beproevingen als een vrucht van Zijn werk te zien en tegeloven.

Het is alleen des Geestes werk Hem te smeken om bewaring van het geschonkene, om gebed en smeking, om vermeerdering des geloofs, door de eeuwige trouw van des Vaders liefde in de openbaring van Zijn lieve Zoon, in het hart. Het is alleen des Geestes werk een plaats te mogen ontvangen aan de voetbank Zijner voeten en een kindeke te zijn in het koninkrijk Gods.

De ziel verlangt niets vuriger, dan dat in haar en in de weg de liefde van haar Verbondsgod, de heerlijkheid van Christus, het werk van God de Heilige Geest meer

en meer openbaar worde in de komst van Gods rijk op aarde, en ter beschaming van het rijk der duisternis.
Al deze ontdekkingen van het Wezen Gods aan de arme zondaar maken hem niet zorgeloos of biddeloos, integendeel, zij maken hem diep afhankelijk in aanbidding en onderwerping. De liefde Gods is in deze als een bewarend schild voor de ziel, dat zij in geen enkel opzicht ook maar een ogenblik aan zichzelf overgelaten zal worden. Het gelovig gebed door de Heere ontdekt en geschonken verwacht een antwoord van de Heere; de liefde Gods beantwoordt daaraan boven verwachting. Het gelovig gebed blijft nimmer onvervuld. Matth. XXI: 22. De liefde Gods stelt te midden der beproeving de zaken in het helderste licht; is ook hierin zeer klaar bij des Geestes licht te onderscheiden hoe de liefde voor het geloof gaat, maar ook zeer klaar, dat de liefde buiten het geloof en het geloof buiten de liefde niets is. In welk een zalige vrijheid wordt de ziel echter geleid, wanneer het God de Heilige Geest behaagt, door het licht der liefde Gods de waarheden voor het oog de geloofs te openen (Jes. IX: 5, 6. Jes. XI: 2. Jes. XXII: Matth. I: 23) en in de beproeving de Naam des Heeren te ontdekken (Zach. X: 12) en de kracht van die Naam en de toepassing daarvan in des arme zondaarshart in de vervulling der beloften: En ik heb hun Uw Naam bekend gemaakt, en zal Hem bekend maken; opdat de liefde, waarmee Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij, en Ik in hen.

Welk een nauwe vereniging door deze liefde Gods met en in en door de liefde van de dierbare Zone Gods! Welke zalige ontdekking van en vereniging met de kostelijke Hoofdsteen, door de liefde van God de Heilige Geest! Welke nietige worm toch is in staat ook maar iets te stamelen van deze weldaden der nimmer eindigende liefde Gods, onder het blijvende licht van deze kostelijke Hoofdsteen! Jes. LIV: 12. Zach. IV: 4-7.
Hoe uitgebreid is deze zegen voor de arme ziel, in en door het licht der liefde Gods ontdekt, en de heerschappij der genade als een zalige vrucht in de ziel en in de komst van Gods rijk uit kracht der geschonken beloften! Welk een grote genade is een stille, de Heere verwachtende ziel! Gelijk de Psalmist betuigt ook de ziel: Ook hebt Gij mij het schild Uws heils gegeven, en Uw rechterhand heeft mij ondersteund, en Uw zachtmoedigheid heeft mij groot gemaakt. Ps. XVIII: 36. Gij hebt mijn voetstap ruim gemaakt onder mij, en mijn enkelen hebben niet gewankeld.
In de benauwdheid opent God zich voor de gelovige, gelijk de Vrijstad zich opent voor de doodslager, die de bloedwreker achter zich heeft, en gelijk de rots zich opent in haar spleten en kloven voor de duif, die de storm wil ontvlieden. Welk een liefde en genade dan, waar het de Heere behaagt te midden der beproeving, waarin zich vele gevaren opdoen en waarvoor de ziel in zichzelf blind is, haar geen andere vrijheid te schenken, dan die waarin de waarheid van het Wezen Gods en de onveranderlijkheid Zijner deugden voor het oog des geloofs meer en meer ontdekt worden!
Welk een diep neerbuigende lankmoedigheid van het Wezen Gods wordt ook hierin voor het oog des geloofs ontdekt; en hoe wordt de waarheid gezien dat de liefde Gods een dienende liefde is! O, die wonderbare liefde Gods, nimmer te bevatten in haar wondervolle omvang, in de mededeling daarvan aan een arme gevangene! Ach, dat dit arme, schuldige hart voor eeuwig zich mocht verliezen in deze Uw onbevattelijke liefde, en met sterk verlangen mocht leren uitzien om ze te kennen in al haar volheid en eeuwige heerlijkheid.
Welk een veiligheid, waar het deze liefde Gods behaagt, de ziel te bewaren; haar te bewaren voor de macht van zoveel en machtige vijanden; haar niet toe te laten een trede buiten haar sterkte te gaan? Ps. XCI: 1-4.

Hoe versterkend is het voor het geloof bij en door Goddelijk licht geleid, in de waarheid verzekerd en daarin bevestigd te worden! Welk een onbegrijpelijke liefde, welk een onwrikbare trouw wordt hierin bij Geesteslicht gezien, zodat noch hel, noch duivel, noch ongeloof deze vesting kunnen binnendringen. Ps. LXVIII: 19. Ook zullen de poorten der hel Zijn gemeente niet overweldigen. Welk een kracht wordt verheerlijkt in het terugdrijven der vele en machtige vijanden (Jes. LIX:- 19. Jes. XLII: 13), waartegen de ziel te strijden heeft, en in het openen van de weg uit kracht Zijner belofte (Jes. XLV: 2, 3): Ik zal voor uw aangezicht gaan, en Ik zal de kromme wegen recht maken, de koperen deuren zal Ik verbreken, en de ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan. En Ik zal u geven de schatten, die in de duisternissen zijn, en de verborgene rijkdommen, opdat gij moogt weten, dat Ik de Heere ben, die u bij uwen naam roept, de God Israëls.

Zo bevat deze belofte in de beproeving twee zalige voorrechten in zich:
1. het voorgaan in de weg en
2. De vrucht voor de, ziel in het geven der schatten, die in de duisternissen zijn.
Ware dit het geval niet, de ziel zou, in en door de beproeving in deze donkere weg des doods geleid, zeker omkomen. Maar de ziel moet door die weg heen; want zonder erdoor te gaan, zou zij er niet uit kunnen spreken, en zou zij ook geen voorwerp zijn voor de beloften, aan deze weg Verbonden. Daarbij moet ook in deze weg de waarheid van het Wezen Gods bekend, Zijn deugden verheerlijkt worden en het licht uit de duisternis klaarder te voorschijn komen; opdat Zijn cel daardoor bevorderd, Zijn Naam groot gemaakt, de gevangenen Sions bevrijd worden.

En alzo behaagt het de Heere de ziel achter de waarheid te brengen, om met meer klaarheid te tonen, dat God voor haar is. En wel voornamelijk: in nieuwe ontdekkingen Zijner liefde, door aan te tonen de bewaring van Zijn volk om hun niet toe te laten in hun eigen weg te gaan; door ontdekkingen van Zijn trouw, in nieuwe verzekering van Zijn bewarende genade in de weg; door ontdekking niet slechts in het schenken, maar ook in het toepassen van de beloofden zegen.
Hoe meer uitbreiding door het licht der waarheid en het dierbaar licht van de Heilige Geest, beide in het Wezen en de deugden Gods, hoe meer de schijn moet wijken en de waarheid de overhand verkrijgt. Ps. CX: 1, 2. Openb. XIX: 11-16. Jes. XI,: 9-18. De Heere hoort de nooddruftigen en Hij veracht Zijn gevangenen niet. Jes. LXII: 10, 12. Dan. III: 17.
God was met Jona in de buik van de vis (Jona I1), met Daniel in de kuil (Dan. VI: 22, 23), met de drie jongelingen in de brandende oven. Dan. III: 17, 23-25. In zulke beproevingen worden de beloften vervuld: Als gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen 11 niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken. Jes, XLIII: 1, 2. In zulke beproevingen wordt ook de heerlijkheid van het Verbond vervuld, en de kracht daarvan aan de ziel toegepast.
Zie Ik heb de smid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, en die het instrument voortbrengt tot zijn werk; ook heb Ik de verderver geschapen om te vernielen. Alle instrument, dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, en alle tong, die tegen u in het gericht opstaat, zult gij verdoemen. Dit is de erve der knechten des Heeren, en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere. Jes. LIV: 16, 17.
Zo geniet de ziel, wanneer zij door deze diepe wateren wordt geleid, niet alleen de vrije liefde van haar Hemelse Vader, de kracht en openbaring van Hem, die dood is geweest maar leeft; naar zij geniet ook de zalige vrucht van het Verbond, door de

liefde van haar getrouwe Verbondsgod, welke zich nu niet slechts openbaart aan haar in de volheid Zijner onveranderlijke liefde, in de waarheid van Zijn Wezen, maar ook als haar Maker en Man, op Wiens arm zij leunen en steunen mag, als de Heilige Israëls, haar Verlosser, die de God des ganse aardbodems zal genoemd worden.
Zij ziet Hem als de God der waarheid gedurig opstaan tot haar verlossing in het licht der Goddelijke beloften, die alle in Christus Ja en Amen zijn, Gode tot heerlijkheid.

In deze weg dan wordt de ziel niet slechts Goddelijk bewaard (Jes. LXIII: 9), maar zij wordt tevens bekwaam gemaakt tot datgene, waartoe de Heere roept; ja zo worden zwakke wormen dikwijls geroepen tot dingen, die hen te hoog en te wonderlijk, ja zelfs onbegrijpelijk zijn.
Hoe menigmaal worden wij geroepen onze voeten in diepe wateren te zetten, waarin wij vrezen te zullen omkomen, gelijk Israël voor de Rode Zee! Hoe veilig echter werd Israel droogvoets doorgeleid, gelijk ook toen Jozua voor de Jordaan stond, terwijl zij vol was aan al haar oevers; doch niet zonder de Ark, niet zonder Christus, want zonder Hem kunnen wij niets doen. De priesters naderden altijd meer de Jordaan, (al zagen niet de minste verandering aan de hoog stromende wateren bij al haar oevers) doch nauwelijks had het uiterste des waters hun voetzolen aangeraakt, of de wateren deinsden terug, en hoopten zich op elkander, terwijl de afvlietende wateren zich ook daarbij ophoopten en zo een ontzaglijke en onbeweeglijke watermuur vormden. Zo getrouw is God in 1 et nakomen Zijner beloften; doch Hij wil dat men vooraf en tot in het uiterste ogenblik Zijn woord vertrouwen; en dit is Zijn eigen werk. De Jordaan was vol aan haar oevers; maar God is de Almachtige; Hij behoeft geen laag water om Zijn wonderen te doen; integendeel Hij wil, dat, wanneer Hij won deren doet, alles Hem tegen zij.
Daarom laat Hij zo dikwijls onze duisternis tot het uiterste komen, eer Hij Zijn licht laat schijnen. Daarbij, de bedelingen Gods zijn veelvoudig; God doet soms tweemaal één en dezelfde zaak; en toch is er verschil. De Rode Zee werd verdeeld, en de wateren stonden aan beide zijden; in de Jordaan werden de afstromende watt, ren teruggedrongen en opeengehoopt, zodat het pad nog veel ruimer en de verlossing veel volkomener was. De wateren werden door Gods wonderdoende hulp opeengehoopt, zodat Israel droogvoets kon overtrekken. Zo wordt de ziel niet slechts geleid tot de liefde en trouw, maar ook bij de macht van haar God bepaald. Zie hiervan Ps. XXXIII, welke psalm inzonderheid opwekt tot Gods lof, vanwege Zijn Goddelijke eigenschap pen, Zijn raad, Zijn woord en Zijn werken, zo der schep ping als der regering, inzonderheid der mensen, tot vernietiging van de aanslagen der goddelozen en tot behoudenis der godzaligen.
Deze ontdekkingen der Goddelijke liefde bewegen de ziel tot een heilige vrijmoedigheid, en de vrees des Heeren, welke hieruit voortvloeit, bevrijdt de ziel van zondige vrees en van ongeloof. Nieuwe ontdekkingen van des Heeren trouw bevestigen en versterken de ziel meer in de waarheid dier liefde in haar, en van haar aandeel aan dezelve; en die trouw is haar tevens als een helderschijnend licht op de duisteren weg, welken zij te gaan heeft.
Het pad des rechtvaardigen zal zijn als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de vollen middag toe; door welk licht de ziel geleid wordt niet slecht tot een klaar gezicht van de liefde en macht van haar Vader, maar tevens tot de liefde en macht van Hem, Wien alle macht gegeven is in hemel en op aarde.
Deze liefde Gods in Christus meer en meer voor de arme ziel verklaard wordende door de openbaring van Jezus leven (Rom. V: 9-11) en door de liefde van God de Heilige Geest, is als de eeuwig levende en levendmakende fontein, waardoor de ziel te

midden van deze dood in het leven gehouden wordt. Deze liefde Gods is als het schild tegen ongeloof en duivel, tegen al de verborgen aanslagen van het rijk der duisternis. Welk een prooi zou de ziel worden voor de,aanslagen der hel, indien zij niet door deze zelfde liefde, macht en trouw bewaard werd!
Te die dage zal de Heere de inwoners van Jeruzalem beschutten, en die onder hen struikelen zou, zal te die dage zijn As David, en het huis Davids zal zijn als goden, als de Engel des Heeren voor hun aangezicht. Zach. XII: 8. Dit alles geniet de ziel te midden der beproeving als een vrucht van de liefde van haar Verbondsgod, als een vrucht van Zijn Verbondsliefde uit kracht van de openbaring en mededeling door de liefde van een levenden Christus, die gisteren en heden en tot in eeuwigheid dezelfde is.
Waar nu de liefde Gods zo overvloedig wordt, daar moet alles, wat het geloof aan deze rijke liefde Gods in de weg staat, wijken; daar worden de /aken omgekeerd, ja daar geeft zich de Heere aan een zwakken worm gevangen, zodat de ziel zich mag vasthouden als ziende de Onzienlijke. In dit licht ziet de ziel de grond, waarin zij gebracht het bloed waardoor zij gekocht, de dood waaruit zij opgewekt, de Geest waardoor zij gerechtvaardigd en geheiligd is. Zij ziet dat zij leven ontvangt uit dit leven (Eféze I. Eféze I1), bewaard wordt in deze kracht en ondersteund van onder eeuwige armen. Deut. XXXIX 2-13. De liefde Gods bevestigt wat het geloof beoefend heeft, zodat in deze weg bij Geesteslicht het geloof verzekerd wordt van de liefde, macht, trouw en waarheid Gods.
De Heere zendt het geloof niet ledig heen; nee, Hij is getrouw; Hij kan Zijn Wezen niet schenden noch Zijn deugden krenken, Zijn waarheid breken noch Zijn beloften intrekken; Zijn Naam, Zijn eer, noch Zijn volk prijsgeven. Num. XXIII: 19-23. 1 Sam. XV: 29. Jes. LIII. Het geloof door deze deugden Gods ingesloten, kan uit Zijn vastigheid niet geraken. Het is het licht der liefde Gods in Christus door het licht van de Heilige Geest, hetwelk dit Goddelijk licht verspreidt. Ezech. X: 1-12. Deze algehele afsnijding voor de ziel uit kracht der eeuwige liefde is noodzakelijk om de waarheid en heerlijkheid van Gods Wezen en deugden voor het geloof in het helderste licht te stellen, en mij, zwakken worm, in dit vertrouwen op de Heere aan de waarheid Zijner beloften te oefenen, mijn ziel daarin te heiligen en het geloof te verzekeren van de waarheid aan Gods zijde. Exodus II: 13, 14. Ps. L: 23. Wie dankoffert, zal Mij eren; en die zijnen weg wèl aanstelt, die zal Ik Gods heil doen zien.
Hierin openbaart de Heere niet slechts de vrijheid, maar ook de waarheid en onveranderlijkheid dier liefde, welke als schakel van de deugden Gods is gehecht aan Zijn onwrikbare trouw, Ps. LXXXIX 35, 36.
Welk een Goddelijk licht is het in de beproeving, in de algehele afsnijding aan mijn zijde, wanneer God de Heilige Geest de ziel toont, waar zij is en de Heere haar met dit woord voor. komt: Doet uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen; wanneer het Hem behaagt in de nood, met dit bevel de behoeften, het gebed en de levende hoop op de verhoring des gebeds te schenken. het Joh. V: 14, 15. Exodus XVII Matth. XVILI: 19, 20.

Hierin is de gemeenschap der heiligen in gebed en smeking. Zo behaagt het dan de Heere de ziel uit de engte te leiden in de ruimte (Ps. CXLVI: 7), uit deze banden in deze vrijheid (1 Joh. IV: 16, 17), mijn gevangenis te openen uit kracht Zijner beloften (Jes. LIV: I1), mij aan te tonen de vrucht dezer banden (Ps. CII: I1), de aard der banden (Ps. XXV: to), derzelver heerlijkheid (2 Cor. XII: to. 1 Petrus IV: 13, 14. Matth. V: io. 1 Petrus II: 20, 21), deze vrijheid in haar grond, Joh. V: 7, 8), in haar kracht, (1 Joh. V: 18), in haar licht (1 Joh. V: 2o) en in haar zalige vrucht. Joh. XVII:

21-23. 1 Cor. III: 17, 18.
Hoe vurig begeert de ziel in deze beproeving, dat het Hem, die zeer hoog woont, maar zeer laag ziet, behage door deze banden in vrijheid te stellen wat om Zijns Naams wil gebonden is, en dat deze vrijheid slechts strekke tot verheerlijking van Zijn groten Naam, tot versterking en vertroosting van Gods dierbaar volk, en tot bevestiging van een gans zwak en hulpeloos schepsel.
De Heere redt altijd Zijn volk door een weg, welke de vijanden niet kunnen uitvinden. Dit zien wij door de ganse Schrift. Hij doet het echter zo, dat Zijn Naam verheerlijkt, Zijn wonderen bekend worden en Zijn volk gered wordt. Zie Zach. X: 5, 6, 11, 12.
Hoe nodig is het dan, dat de arme, nooddruftige ziel worde vastgesteld in die liefde, die alle vrees buiten drijft. 1 Joh. IV: 16-19. Vandaar ook is het wonder der liefde Gods zo groot, daar de liefde door alles heenbreekt. Micha II: 13.
Zijn wij niet in onze hoogste noden de voorwerpen voor de vrije liefde Gods? Baant zij niet de weg, en breekt zij niet voor de zondaar door alle zwarigheden en alle beletselen heen? Jes. LXII: 10, 11. Hoe ondervindt de door onweer en aanvechting voortgedreven ziel, ondersteund door de openbaring van een levenden Jezus en een klaar gezicht van een lijdende Christus in de hof van Gethsémané, hoe Hij daaruit al deze aanvechtingen de prikkel heeft weggenomen, waardoor deze eindelijk haar kracht verliezen. Ja, de ziel wordt stil gemaakt als een gespeend kind bij Zijn moeder.
Dit is het eigen werk van God de Heilige Geest om de ziel in de beproeving onder Zijn Goddelijke bearbeiding in een heilige vrees te brengen, om niet te twijfelen aan of ongelovig te vrezen voor de waarheid van het Wezen en de deugden Gods, ten opzichte van haar bevrijding uit deze beproeving.
Hoe klaar en onderscheiden ziet de ziel in dit licht des Geestes het grote onderscheid tussen het werk des geloofs in haar door de Heilige Geest, en tussen haar ongeloof. Dit is een Godsdaad, welke hierin heerlijk openbaar wordt, terwijl de proef zo zwaar, de weg zo diep is.
In dit licht ziet de ziel (Ps. LVI: 23. Exodus XX: 24), hoe vrij zij staat in een Drie-enig God, door het vuur des Geestes, als een liefelijke reuk in Christus, de Vader welbehaaglijk.
In dit licht ziet de ziel het ***eerste zegel des Geestes*** (Rom. V: 3-5); zo wordt in deze armoede de rijkdom der liefde Gods in Christus ten volle geopenbaard, en hierin het ***tweede zegel*** des Geestes 2 Cor. I: .20-22 en hierdoor het ***derde zegel*** des Geestes, Rom. VIII: 16. 2 Cor. V: 15. Eféze I: 13.

Naarmate de aanvechtingen in zulk een weg hoog zijn, behaagt het God de Heilige Geest de ziel daarin onderscheidend onderwijs en licht te geven, zo in het Godonterende van het ongeloof, als in het Godeverheerlijkende van het geloof in de liefde, trouw en macht van zulk een God.
Hoe meer mijn ziel hier in de ruimte werd gesteld, hoe meer de beoefening van dit geloof een zuivere Godsdaad, een zuiver werk van God de Heilige Geest zelf, toont te wezen, een vrucht der vrije liefde Gods, medegedeeld uit het leven van Hem, die dood is geweest, maar leeft. Openb. I: zo, zo opent God de Heilige Geest de waarheid met kracht, licht en leven. Als de vijand zal aankomen als een waterstroom, zo zal de Geest des Heeren daartegen de banier oprichten.
Welke wonderen der liefde Gods worden aan de ziel, die in de beproeving is, meer en meer ontdekt, daarin dat Hij zich zo diep tot nietig stof en as neerbuigt en alzo Zijn stem doet horen dat zij Hem kennen en verstaan. mijn schapen kennen mijn stem, en zij volgen Mij, en Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in eeuwigheid, en niemand zal ze rukken uit mijn hand.

Dit is een zalige vrucht van het Verbond der genade, welke wij in Adam verloren, maar in Christus door Zijn verzoenend lijden en sterven zowel als door Zijn leven en Zijn opstanding genieten. Als de Heere opent, wie zal dan sluiten? Jes. XXVI: 1-4. Iedere diepte, welke aan de zondaar door Geesteslicht ontdekt en waaruit hij door Goddelijke liefde opgehaald wordt, is hem een nieuw en klaar bewijs van des Heeren trouw en macht; zodat de ziel hier bij en door de Heilige Geest meer en meer in zich leert onderscheiden leven en dood, duisternis en licht, zonde en vrije genade, de heerlijkheid van het Verbond der genade tegenover het Verbond der werken, de openbaring van een levenden Christus in een doden zondaar, die zichzelf in deze dood, door de openbaring van het leven, dat alleen in Christus is, leert kennen.
Het pad des rechtvaardigen zal zijn als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de vollen middag toe. Waar de ziel aldus, in de beproeving zijnde, geoefend en geheiligd wordt, ziet zij, naarmate het Goddelijk licht aan de een kant toeneemt, ook de duisternis aan de anderen.

In mijn gevangenis, als ik er deze naam aan geven mag (Ezech. 3: 4) - want zij is slechts gesloten naar buiten, maar geopend naar de troon der genade, ja geopend door de liefde des Drie-enige God - toont de Heere mij het oordeel der duisternis, waaronder alles besloten ligt. De Heere toont mij in het licht mijner banden, hoe velen er gebonden zijn, de een op die, de andere op gene wijze.
O, dat de Geest Gods nog over deze wateren mocht zweven! Ezech. XXXVII 9. Ach, dat het de Heere behagen mocht Zijn Geest uit te storten, over de weinigen, die nog biddende gevonden worden om gebed en smeking van de Heilige Geest!
Waar toch zal enig licht, enig leven, enig begin, enige troost, enige ware grond van hope, enige ware grond van een Goddelijke verzekering, en door de Goddelijke verzekering ware armoede des Geestes in blijvende en diepe afhankelijkheid zo in begin als voortgang gekend worden, zonder de dadelijke kennis van de dierbare Geest, zonder Zijn licht, Zijn werk en Zijn Persoon? Maar ook hierin ligt een droevige duisternis over Sions Kerk.
Hoe wonderlijk openbaart zich de Heere in de kracht Zijner liefde aan gevangenen en gebondenen, hun in de nood, ook in Sions noden, verwaardigende tot die smekingen, en tot dat gebed, waarin Hij zich openbaart in Zijnen ijver over Zijn volk, Zijn waarheid en Zijn zaak.
Hij stelt hun zielen te midden hunner banden in de vrijheid, om met Hem te wandelen en te verkeren in dat gebed en in die smekingen, welke, als een vrucht Zijner eeuwige liefde, door Zijn Geest in de ziel vloeien, hen stellende in die vrijheid, welke alle vrees buiten drijft. 2 Joh. IV 28. Ps. CXXII: 8, 9. De Heere hecht nimmer Zijn zegel aan onwaarheid en bouwt nooit een huis zonder fundament. Jer. XXIX: 12, 13. De Heilige Geest toont de oorzaak, de oorsprong, de grond, de beoefening, de zalige vrucht van dit gebed, in de. komst van Gods rijk, de zaliging der zielen, de verheerlijking Gods; zulk een gebed vloeit uit Gods vrije liefde in Christus door de Heilige Geest; uit kracht van Zijn Verbond, (Jes. LIV) van Jezus lijden en dood, van Jezus leven en o!.-standing, als Koning (Ps. XLV: r-6), Profeet en Hogepriester (Hebr. II: 17, 18. Hebr. VI: 17-20), door de liefde van God de Heilige Geest. Dit is een nieuwe vrucht der liefde Gods, welke de ziel te midden der beproeving uit vrije liefde ontvangt, om haar hierin meer en meer vatbaar te maken voor de liefde Gods des Vaders, opdat beide Zijn Wezen en Zijn deugden inwendig voor de ziel en uitwendig in de weg openbaar worden; door de liefde van Christus, door de gedurige en reinigende kracht van Zijn dierbaar bloed, om de ziel vatbaar te maken en ledig te houden voor dat gebed, waarin de waarheid haar toepassing verkrijgt: Ik wende mij tot het gebed desgenen, die gans

ontbloot is. Ps. CII: 17, 18.
Hij zelf is de Getrouwe, de Amen die niet liegt. In dit gebed komt geen geloof of ongeloof in aanmerking, maar de toepassende daad van God de Heilige Geest, zo in de geschonken beloften (Zach. IV: 1-7. Jes. LIV: 11. Jes. LXII: 1 -5), als in haar vervulling. Een gebed naar de wille Gods, uit kracht van Jezus leven en opstanding (1 Joh. V: 14, 15) van Zijn macht als Koning, Zijn liefde en trouw als Profeet, Zijn heerlijkheid als Hogepriester, in Zijn volbracht werk niet slechts, (Joh. XVI1) maar ook Zijn blijvende voorspraak en voorbidding voor de Zijnen, Zijn Borgschap, Zijn Middelaarschap tussen God en de mensen.
O, groot is het peilgeheim van dit gebed! Maar niet te groot voor de Heere om het armen gevangenen en gebondenen te leren, en als de Gever en de Hoorder des gebeds het te verhoren. Hoe dikwijls smeekt de ziel: o Heere! leer mij bidden! Maar zij weet noch kent de diepte der wegen, waardoor de Heere haar komt leiden om dit gebed te verhoren. En hoewel de zondaar in zulk een gebed gans ontbloot wordt, wordt God daarin openbaar. Dit is de grond, de zaligheid en de gezegende vrucht in de uitkomst van zulk een gebed.
O, wonderbare liefde des Vaders, in de ontdekking van zulk een gebed; wonderbare liefde van de Zone Gods als Voorspraak en Voorbidder in dit gebed; wonderbare liefde van God de Heilige Geest als de Onderhouder van dit gebed! Zo wordt de ziel door iedere tegenstand van het rijk der duisternis heen met de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, door en in het licht der beloften (Micha II: 13. Jes. XLV: 2, 3) geleid als in een hoog vertrek. Zo wordt de ziel in de weg, welken zij door moet, ook in de kracht, de waarheid en het leven geleid van dat gebed (Exodus XX: a4), waarin alleen de ijver Gods openbaar en zij uitgeleid wordt.
De diepe afhankelijkheid en de algehele ontlediging bewijzen de waarheid van dit gebed; daar God de Heilige Geest in zulk een gebed aantoont, dat het niet de bidder, maar God Drie-enig is, die in dit gebed moet verheerlijkt worden. De waarheid sluit in ieder opzicht, in ieder bijzonder geval, de roem van het schepsel buiten, en dit is, in het licht der liefde Gods, tot grote sterkte voor de beproefden. Waarom?
Omdat hierin de ijver Gods meer en klaarder ontdekt wordt en de ziel in zulk een gebed, door de liefde des Vaders, het leven en de openbaring van een levende Christus in Zijn voorbidding en Zijn Hogepriesterschap en het werk van de Heilige Geest onderscheidend kent en ziet. In deze sterkte geleid ontvangt de ziel in haar zwakheid een dubbele verzekering des geloofs, en tevens een levend gevoel daarvan, hoewel in het eerste de grond ligt. 2 Cor. XI: 20. Waardoor nu?
Door ontdekking van gemis aan deze twee zaken, in de weg en in de vrucht voor de ziel; alzo leidt de ontdekking van dit gemis tot deze sterkte. God de Heilige Geest vervult nimmer een ziel, die Hij niet eerst gans ontledigd en ontbloot heeft.

Ik moet hier enigszins nader in deze ondervinding komen, omdat hiermede de eer Gods Verbonden is.
De eerste ontdekking was deze, dat ik nu wel geleid was in dit gebed tot de sterkte en het licht van God de Vader en God de Zoon, maar dat ik nog miste het gezicht van en het betrouwen op God de Heilige Geest. Deze ontdekking was van groot belang; want wat is leven, zonder de dadelijke invloeden van God de Heilige Geest? Dit leidde mij echter in gebed en smeking tot de Heere, om de vervulling van dit gemis.
Daardoor ontving ik op die tijd de zekerheid der waarheid van de ijver Gods in dit gebed, van de drie Goddelijke Personen, Vader, Zoon en Heilige Geest. Thans zie ik, dat ook de Waarheid van het Wezen Gods in dit gebed moet openbaar worden. Want de Heere is een ijverig God, Heere is Zijn Naam.

Verder behaagde het de Heere mij nog een ander gemis te ontdekken voor mijn eigen ziel; deze ontdekking van gemis was zo vervuld van de liefde van mijn Hemelse Vader en de liefde van Christus (1 Petrus II: 6) en het licht dezer beloften (Jes. LIV: 11, 12), dat er geen ruimte bleef tussen de ontdekking van het gemis en de dadelijke vervulling der beloften.
De Heere deed mij op die tijd zien, hoe het geloof wel geoefend en beproefd, maar de heerlijkheid en waarheid van Zijn Wezen slechts geopenbaard en Zijn deugden slechts aan en in ons verheerlijkt konden worden.
Ik zag nu echter, hoe er zonder de dadelijke kracht van God de Heilige Geest in mij, te midden der beproeving waardoor ik geleid werd, geen kracht was om onbepaald daarin te geloven, maar dat ik de liefde en genade van de dierbare Geest behoefde, om onbepaald zowel in het Wezen als in de deugden Gods te geloven. Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Hebr. XI: 6.
Ik zag
1. De noodzakelijkheid om vastgesteld te worden in deze waarheid (1 Joh. IV: 18);
2. De volmaaktheid van het gebed;
3. De ijver Gods in de bevrijding van Zijn volk uit deze weg van beproeving.

Ik werd nu verder bepaald bij deze zaken:
1. Israëls zegen,
2. Israëls bevrijding,
3. Israëls gebed gegeven door Israëls God, tot verheerlijking van Zijn grote Naam.
De Heere toonde mij nu, hoe dit gebed geen beweegoffer, maar een dankoffer was; hoe Hij Zijn volk van eeuwigheid gekend en liefgehad had in Christus, hoe Hij, in dat offer van eeuwigheid voldaan is, en hoe zij als door Hem gegeven en door Christus gekocht, volkomen rein en heilig waren; hoe Hij in Zijn Jacob geen zonden, in Zijn Israël geen overtreding zag: een uitverkoren geslacht, een heilig volk, een koninklijk priesterdom, een verkregen volk, om te verkondigen de deugden Desgenen, die hun uit de duisternis getrokken had tot Zijn wonderbaar licht. Petrus II: 5.
O, hoe ziet de arme, ledige ziel in dit licht de heerlijkheid der vrije liefde van haar volzalige God! Rom. VIII: 26 -30.
O, welk een dikke duisternis ligt er verspreid over de ganse Kerke Gods, over hen die willens en wetens de waarheid Gods loochenen in haar zaligende grond en alzo ook in haar heiligende vrucht. 1 Cor. I: 18-31.
Dierbaar, dierbaar is Christus kruis, in de lichtglans dezer eeuwige liefde des Vaders. Zalig is de vrucht hiervan voor de in zichzelf gans arme zondaar uit kracht van Jezus leven en opstanding. Hoe moet de ziel nog vaak klagen, deze dierbare Persoon nog zo weinig te kennen en lief te hebben, naar Zijn hoge waarde en naar de mate Zijner liefde voor schuldige zondaren. De zondaar moet leren, dat iedere uitgang der liefde tot de Heere een vrucht van Zijn eigen werk is.
Hoe ontdekt God de Heilige Geest, wanneer het Hem behaagt enige deksels weg te nemen, de heerlijkheid van het Wezen Gods in het zaligen van verloren zondaren; heerlijk voor de ziel in haar verkiezing, roeping, rechtvaardigmaking en heiligmaking; heerlijker voor de arme ziel in Christus menswording, kruis, opstanding, hemelvaart, zitten ter rechterhand Gods, ieder in haar bijzonder deel aan de zo diep gevallen, in Christus verlosten zondaar bekend gemaakt. Rom. VIII: 31, 32.
Hoe diep verootmoedigend zijn deze ontdekkingen voor de arme ziel! Hoe ziet de ziel, in het licht van Gods getuigenis en door het licht van de Heilige Geest (Gen. III: 15), hoe deze belofte voor al het zaad reeds aan de zonden haar heersende kracht heeft benomen! Welk een nimmer stilstaande stroom vloeit in dit opzicht uit kracht van des

Vaders eeuwige liefde uit de belofte, totdat ze haar vervulling ontvangt in des zondaars hart. Eféze 1 en II.
Welk een licht, kracht en troost vloeit er van Christus kruis voor de vermoeide ziel! Rom. VI: 5-7, 14. Hebr. Ie 3. Welk een hoop op Hem, dat Hij niet zal beschaamd maken, die Hem verwachten!
Hoe zeer begeert de in nood voortgedrevene ziel, dat de olie des Geestes in deze lamp niet ontbreke, en het reukwerk op dit altaar ontstoken uit kracht Zijner eeuwige liefde, door het dierbaar bloed des Lams, door Jezus Hogepriesterlijke voorbidding en door het vuur van de Heilige Geest, Hem welbehaaglijk zij; opdat hierin de vervulling der belofte niet achterblijve: Wie dankoffert, zal Mij eren, en die Zijnen weg wel aanstelt, die zal Ik Gods heil doen zien.

Zo wordt de ziel in zulk een weg, die dodend schijnt, wel beproefd, maar niet gedood. Als die in alles verdrukt worden doch niet benauwd, twijfelmoedig doch niet mismoedig, vervolgd doch niet daarin verlaten, neergeworpen doch niet verdorven, altijd de doding van de Heere Jezus in het lichaam omdragende, opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam zou geopenbaard worden. 2 Cor. IV: 8-10. Filipp. III: zip. 2 II: II.
Zo deelt de ziel in de zalige vrucht der vrijmaking uit deze dood, door welke zij in de beproeving wel heen moet, maar waarin zij nochtans geheiligd wordt. De Heere is de Geest, en waar de Heere is, aldaar is vrijheid. Maakt de Heere niet hierin de vervulling Zijner belofte zichtbaar van Jes. XLV: z, 3. Joël II: 27. Micha II: 13? Wordt in zulk een weg (want Jezus is de weg; Hij ging Zijn volk voor op het pad van leven en dood), de ziel, ofschoon zwak in zichzelf (2 Cor. XII: 9, zo), niet sterker in de Heere (Jes. XLV: 24, 25), en wordt de ziel in deze weg niet verzekerd van de waarheid, zoals die, in Christus Jezus is voor haar zelve, in de toepassing van deze dood in haar, door de vrije liefde des Vaders, de openbaring in meer en toenemende klaarheid van een levenden Christus, door de toepassing, verzegeling en toe-eigening dezer heilsweldaden van God de Heilige Geest!
Dit en dit alleen is het eigen, onderscheidend en Godverheerlijkend werk van God de Heilige Geest, Wiens werk alleen in dit licht volkomen gezien en geopenbaard wordt te midden van deze dood, om het leven Gods klaarder en onderscheidend te doen zien en de ziel in het leven te houden. In dit licht toont God de Heilige Geest de ziel haar ware deelgenootschap aan Christus lijden, maar tevens de openbaring Zijner heerlijkheid. z Petrus IV: 13, 14. Hebr. II: 17, 18. Welk een opening geeft dit in zulk een gevangenis, welk een ruimte in het gezicht van zulke banden, welk een licht schijnt in zulk een duisternis! Spr. V: 22.
O, welk een wonder der ontfermende, neerbuigende liefde Gods, dat de Heere Zich in zulk een gevangenis, als een medegevangene gevangen geeft!
O, welk een wonder van eeuwige liefde en barmhartigheid, om zulk een gevangene te zijn, opdat hierin de openbaring der Goddelijke vrijheid meer en meer onderscheiden gezien en gekend en God Drie-enig daarin verheerlijkt zou worden!

Gelukkige gevangenen die door genade waarlijk vrij worden! Genade toch wordt steeds aan armen verheerlijkt, om meer en meer plaats en ruimte voor genade te maken. Daarenboven welk een onuitsprekelijk voorrecht is het een gevangene van Hem te zijn, die de gevangenis gevangen genomen heeft. Ps. LXVI: 19. Want er zal een troon bevestigd worden in goedertierenheid, en op dezelve zal bestendig een zitten in de tent van David, een die in gerechtigheid oordeelt, en het recht zoekt en vaardig is ter gerechtigheid. Jes. XVI: 5. Zach. VI: 12, 13. Ps. LXXXIX 39.

Hoezeer verlangt de ziel dat de liefde, trouw, wijsheid en macht van Hem, die zeer hoog woont en zeer laag ziet, in de rijkdom Zijner vrije liefde in Christus in het openen van zulk een gevangenis, in het slaken der banden, steeds meer openbaar worde, opdat des Heeren Naam geheiligd worde en Zijn koninkrijk kome en het rijk der duisternis vernietigd worde.
Hoezeer openbaart zich de Heere in zulk een gevangenis, in de wonderen en vrije mededeling Zijner liefde op een wijze, dat de ziel het niet dragen kan. Zij ziet wat vrije liefde, vrije genade is, zodat zij Hem niet uit kan vinden, noch in Zijn komen, noch in Zijn gaan, noch in Zijn verberging, noch in Zijn tegenwoordigheid. De ziel weet, dat het Zijn wijsheid is te komen en te gaan, zoals Hij het nodig keurt, daar zij ziet dat hiermede des Heeren eer verbonden is en dat zij de minste genade, die zij in eigen hand had, verzondigen zou.
De liefde van God de Vader, het leven van God de Zoon en het volheerlijk werk van God de Heilige Geest in ontdekking en afsnijding en uitbranding van datgene wat slechts inwendig de schijn van leven of van geestelijkheid heeft, houdt de ziel staande in deze ontdekkingen en houdt haar in het leven te midden van deze dood. Hierin beschouwt de ziel niet slechts de liefde Gods, zij geniet haar ook; hier leeft de zondaar niet slechts in schijn, maar in geest en waarheid; hier sterft hij, om alleen dat leven te leven, dat geheel enig en alleen in Christus Jezus is. Hier beschouwt hij niet alleen de vruchten van het Verbond, maar wordt ook in de inhoud, de kracht, het leven en de heerlijkheid van het Verbond geleid.
Hij beschouwt niet slechts de beloften, maar deze worden door de Belover, als de Vervuller van Zijn Woord in Christus, in Wien ze alle Ja en Amen zijn, de arme, naakte ziel toegepast. De ziel geniet deze in haar dadelijke vrucht. Zo snijdt dit Goddelijk onderwijs (en dit is de vrucht dezer zo dodende beproeving!) alles af wat slechts schijn en niet het wezen is.
De ziel ondervindt dat de Heere haar in Zijn verberging als in Zijn tegenwoordigheid draagt: ja zij ondervindt, dat Hij haar nimmer zo hulpeloos achterlaat, dat zij zou bezwijken. Zij ondervindt, dat zij gebonden is, maar de Heere vrij. En de ziel begeert vurig, dat de rijkdommen Zijner vrij e liefde zich meer en meer aan Zijn gevangenen mogen verheerlijken, opdat Hij in hen verheerlijkt en Zijn Naam in hen geheiligd worde. En dit, dit is de innigste begeerte der ziel.
De ziel wordt in haar banden en in haar gevangenis gedragen; gedragen, al ziet zij Hem niet altijd in hetzelfde klare licht, en al ondervindt zij niet altijd even duidelijk Zijn Goddelijke tegenwoordigheid. Toch is Hij er, al ziet zij Hem niet, ja meer dan overvloedig vervult Hij haar met Zijn liefde, als Hij weder tot eenm armen, zwakken worm zich wendt.
Welk een zalige vrucht wordt hierdoor aan de arme ziel medegedeeld, als God de Heilige Geest hiervan de heerlijkheid, het leven, het licht ontdekt en toepast.
Ik zal rivieren op de hoge plaatsen openen en fonteinen in het midden der valleien. Ik zal de fontein tot een waterpoel zetten en het dorre land tot watertochten. Ik zal in de woestijn de cederboom, de sittimboom, de mirtenboom en de olieachtige boom zetten. Ik zal in de wildernis stellen de dennenboom, de beuk en de busboom te gelijk. Jes. XLI: 17-20.

O, het mag gene gevangenis genoemd worden, waar de liefde en de tegenwoordigheid des volzaligen Gods genoten wordt. Het zijn geen banden, waar de ziel in vrijheid en nauwe gemeenschap wandelt met God Drie-enig, waar het nu en dan de vrije liefde Gods behaagt uit kracht Zijner beloften de gevangenis te openen (Jes. XLV: 3. Jes. LIV: II . 12. Jes. XLIX: 7-11), wanneer het God de Heilige Geest behaagt uit kracht

der eeuwige liefde Gods het dierbaar kruis van een lijdende en bloedenden Verlosser voor een arme zondaar te verklaren, met deszelfs zalige getuigenissen in het licht van Jezus leven en opstanding. Hooglied I: 1-5. Hooglied VI: 15, 16.
Hier wordt de ziel enigszins tot haar rust gebracht, en ziet zij in het helderschijnend licht van dit kruis, wat eeuwige liefde, wat vrije genade is.
Welk een Goddelijk en genadig onderwijs ontvangt de ziel (Joh. VIII: 12, Jes. XLII: 16) in zulk een nauw en eng pad! God de Heilige Geest leert haar pleiten op de beloften in de weg ontvangen, zo in- als uitwendig. Hij toont haar het licht, dat uit de duisternis, waardoor zij gaan moet, te voorschijn komt in de komst van Gods rijk (Zach. IV: 1- 7) en de zalige vrucht voor haar eigen ziel. Rom. VIII: 26-30. Zij leert alzo de Heere verwachten in de beloften (Jes. LXIV: 4), in de vrucht (1 Petrus I: 7), in de Gode verheerlijkende uitkomst. De Heere is een krijgsman, Heer is Zijn Naam.
God de Heilige Geest leidt haar ook in de waarheid, zoals die in Christus Jezus is, niet alleen als de enigen weg, maar ook als de enige waarheid.
Hare rechtvaardigmaking (Rom. V: 1-5) ziet zij in haar heerlijkheid en de heiligmaking (Rom. V) in de heerlijkmaking verklaard en opgeluisterd. Rom. VI: 5, 12.
In dit licht ziet de ziel hoe nauw het een aan het ander verbonden is en dat zij zonder het bezit van het een onmogelijk kon geraken tot de levende kennis en het leven van het andere. Zij ziet dit in het licht van haar grond (Jes. III: 3), in haar voorwerp (Eféze II: 13) in haar vrucht, uit kracht van Hem, die dood is geweest, maar leeft (Eféze I: 20 -23), in de dadelijke vrucht van Wiens leven zij thans, in deze dood, deelt. Hoe levendmakend is dit leven voor de arme ziel, hoe helderschijnend het licht, hetwelk God de FL Geest behaagt der ziel mede te delen, in het licht der liefde Gods over het dierbaar kruis en bloed des dierbare Verlossers. Welk een sterkte dit te mogen aanschouwen in Zijn reinigende, heiligende, vrijmakende, genezende, helende en levendmakende kracht, door uitleiding uit deze dood in dit leven, in deze waarheid: Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des leven de waters zullen uit zijn buik vloeien. Joh. VII: 38. jet.. XLI: 17-20.
Te midden van deze dood ziet en beschouw(de ziel niet slechts, maar geniet zij ook de liefelijke bearbeiding van de drie Goddelijke Personen. De Vader ontdekt uit kracht Zijner Verbondsliefde (Jes. LIV) Christus in Zijn heerlijkheid, dierbaarheid en algenoegzaamheid aan de ziel. Jes. L111. Het is in dit licht der liefde Gods, dat het werk en de liefde van God de Heilige Geest een helderen glans verspreidt, de afdruk daarvan gevende in een arm, ledig, naakt, schuldig zondaarshart. In dit licht ziet de ziel uit welk een groteis nood en dood zij verlost is, nog verlost wordt, op Wie zij hoopt dat Hij haar nog verlossen zal.
Van welk een uitnemende kracht, van welk een uitnemende heerlijkheid is Jezus dierbaar bloed! O, hoe vurig begeert de arme ter dood overgegeven ziel, dat dit Goddelijk licht, dit Goddelijk leven, deze Goddelijke kracht nimmer van haar wordt weggenomen. In dit licht is waarlijk ruimte voor de in zich zelf gans verloren zondaar; hier is waarlijk Goddelijke vrijmaking (Jes. LV: 1) en Goddelijke vrijheid. Jes. LXVIII: 1-5.
O welk een arbeid der liefde aan een zondige worm! In dit licht ziet de ziel eerst recht iets van wat de wedergeboorte is. 2 Petrus I: 3, 23. Titus III: 5. Maar wanneer de goedertierenheid van God onzen Zaligmaker en Zijn liefde tot de mensen verschenen is, heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid door het bad der wedergeboorte en vernieuwing van de Heilige Geest. Zie ook Matth. XIX: 28.

Zo brengt onderwerping in het lijden in vereniging met het lijden, eindelijk, als de zalige vrucht in deszelfs Goddelijke uitkomst, bevrijding van het lijden:
1. door vrijmaking van God de Vader in de rechtvaardiging van de straf der schuld (Rom. VIII: 33: 10m. III: 21, 22);
2. door vrijmaking van God de Zoon van de heerschappij der schuld (Rom. VI: 5-11. Joh. VIII: 36); en
3. door vrijmaking van God de Heilige Geest van de smet der schuld. 1 Petrus 1: 2. Hebr. 12: 14.
In dit licht ziet de arme ziel licht, en komen roeping en verkiezing in het heerlijkste licht als een vaste grond voor de ontblote ziel.
Zo worden de verborgenheden van Gods koninkrijk aan armen geopenbaard. Jes. LXII: 9-12. Jes. XXVI: 1-8. Num. XXIII: 23. Nochtans blijft de gevangene en gebonden ziel de Heere om verlossing uit deze gevangenis smeken. De vrijheid, zaligheid en tegenwoordigheid Gods, welke daarin ondervonden wordt, is wel groot en zalig, maar soms is het zeer bang in de strijd en in de aanvechtingen tegen het rijk der duisternis, legen de geweldige machten der hel.

Ja, de ziel roept wel eens in haar bange klachten uit*:* ***Hoe word ik uit deze gevangenis bevrijd?***
Het ongeloof, de rede, het verstand, de omstandigheden geven hier echter geen recht antwoord op.
(1) Ook geeft de Heere alles niet op eens; God is gewoon, alles door het geloof heen te geven; door het niet bezit der zaak te brengen tot het bezit, door de nacht tot het licht, door de onmogelijkheid tot de zekerheid. God de Heilige Geest geeft er echter een genadig antwoord op nl. dit: *door de waarheid.* Welk een eenvoudig antwoord!
Maar van welk een rijke omvang, daar hij, die dit antwoord geeft, de waarheid zelf is. De waarheid is eenvoudig, sprekende altijd voor zichzelf. Uit de waarheid vloeien echter deze zaken voort voor hen, die door de waarheid worden geleid: Goddelijke vreze, Goddelijke waakzaamheid, Goddelijk gebed. Alzo door de waarheid geleid, in de waarheid bewaard, door de waarheid geheiligd, worden de gevangenen gedurig in meerdere en ruimere vrijheid gesteld. Naarmate de waarheid, als een vrucht der geheiligde beproeving, uitgebreid wordt in de ziel, geniet deze haar vrucht, wordt de waarheid op des Heeren tijd naar buiten openbaar, verdringt ze de kracht der leugen (Jes. XXX: 7-13), en openbaart zich het wezen, voor hetwelk iedere schijn moet wijken. De Heere is een God des gerichts; welgelukzalig zijn allen, die Hem verwachten. Jes. XXX: 18. Jes. XXXI: 5. Gelukkige gevangenen nochtans, wier gevangenis haar uitgang en haar opening heeft naar een geopende troon der genade, waar de ziel een vrijen toegang geniet door het dierbaar bloed des Lams (Hebr. X: 1-23) en de kracht hiervan geniet door de dadelijke toe-eigening van God de Heilige Geest, door de openbaring van Jezus leven en opstanding. Rom. V: 16. Welk een Goddelijke vrijheid, die haar de sprong ontleent aan de Goddelijke tegenwoordigheid, de Goddelijke liefde, het Goddelijk licht, de Goddelijke kracht, het Goddelijk onderwijs in de opening der Goddelijke beloften. 2 Cor. 1: 20, 21.

(2) God de Heilige Geest geeft echter nog meer en uitgestrekter antwoord op de vraag: ***hoe komen deze gevangenen vrij?***
Door vrije Goddelijke liefde, door Goddelijk bloed, door Goddelijk leven, door Goddelijke almacht, wijsheid en eeuwige, nooit veranderlijke trouw.
O! zo zegt de ziel in het diep besef van haar onwaardigheid, in het gezicht van de waarheid van het Wezen en van de deugden baars getrouwen Gods: zal ik zwakke

worm geen genade vinden in de ogen van Hem, die naar Zijn grote liefde zich zo diep in de heerlijkheid van Zijn Wezen, van Zijn deugden en volmaaktheden voor nietig stof en as openbaart en aanschouwelijk stelt in een stervenden, maar toch levenden Christus om in Hem tegeloven? De arme, bevende ziel begeert dat de Heere, zo rijk in liefde en genade, haar in Zijn sterke hand houde, haar ondersteune van onder eeuwige armen, en dit het middel zij, dat zij aan Hem mag vasthouden op hoop tegen hope, als zijnde Zichzelf, Zijn liefde, Zijn Verbond, Zijnen Christus, Zijn beloften, alles aan haar kwijt. Dit is haar enige pleitgrond, daar het Zijn eigene eer, Zijn groten Naam, de waarheid en bevrijding van Zijn volk geldt.
De ziel ziet in dit licht de heerlijkheid en de kracht der waarheid als het enig schild in de strijd tegen zo vele en machtige vijanden, zo uit- als inwendig. De slagen echter treffen hun gezegend Hoofd; zij worden in de kracht Gods bewaard. De Naam des Heeren (Ex. I: 6) is hun een sterke toren: ja allen die daarheen lopen, zullen in een hoog vertrek gesteld worden. De ziel ervaart, dat zij, enigszins tot de kennis, de waarheid van deze n Naam gebracht, daarop leert betrouwen, als zijnde dit betrouwen overwaardig.
Hoe onbekwaam echter gevoelt zich de arme zondaar om dit, betrouwen op de Heere te oefenen, dan, wanneer de beproevingen aanwezig zijn. Het is echter hierin dat de liefde van God de Vader, de liefde van God de Zoon, de liefde en het werk van God de Heilige Geest te voorschijn komt, dat het wezen de schijn vervangt, om de ziel te midden der beproevingen te oefenen, in het leven te houden door dit heerlijk werk Gods, in de vrije mededelingen Zijner voorkomende liefde, de ontdekkingen van een levende Christus en de openbaring daarvan in het hart, als Koning, Profeet en Hogepriester, en de liefde van God de Heilige Geest om de ziel te leiden en te onderwijzen door Zijn blijvende inwoning en ondersteuning ten einde zich in dit betrouwen op de Heere te oefenen.

Want in de eerste plaats is nl. aan dit betrouwen op de Heere wanneer de beproevingen, aanvechtingen, strijden, noden aanwezig zijn, de eer Gods Verbonden. Een grondig betrouwen op de Heere in de beproeving, n.l. een betrouwen dat vruchten des geloofs, der liefde en der hoop voortbrengt, dat betrouwen waarin de waarheid en het Wezen en de deugden Gods geopenbaard worden, is alleen het werk des Drie-enigen Gods. Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen, want die tot God komt, moetgeloven, dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken. Hebr. XI: 6. Des Heeren ogen doorlopen de ganse aarde, om Zich sterk te betonen aan degenen, wier hart volkomen met Hem is. Zie Dan. VI: 28. Hoe noodzakelijk, hoe veilig is het onder zware beproevingen alzo door de Heere geleid te worden, achter de Heere te blijven, op Hem te wachten, dat Hij het licht zij, dat Hij bevrijding geeft, opdat de ziel Zijnen weg moge kennen.
Welk een licht der waarheid verspreidt dit over de weg, die op zichzelf duister is, en waarin de ziel, gans hulpeloos, door vele noden ingesloten en geen uitweg wetende dan tot God, geen andere bedoeling heeft dan de eer en de gehoorzaamheid aan God. De kennis dezer zwakheid versterkt en vermeerdert de hoop op God, en is een gezegende vrucht van het werk van de Heilige Geest; en hoe klaar wordt in dit licht de waarheid voor de ziel, dat de Heere in deze weg van beproeving, alzo. zwakheid krachten schenkt, sterk doet worden in de strijd (Hebr. X1), uit de duisternis het licht, uit de dood het leven, uit de engte de ruimte, uit de benauwdheid bevrijding en verlossing teweegbrengt.
Zolang de ziel in wegen van beproeving, waarin de Heere Zijn volk soms leidt en waardoor Hij hen oefent en heiligt, voor de waarheid der zaken staat, is alles duister,

bang en eng, maar wanneer de Heere hen er achter brengt, hen er door en er uithelpt, dan komen zij achter de Heere, en dan gaat hun het licht in de duisternis op. Want in de Heere is licht, en gans geen duisternis is in Hem. En welk groot voorrecht is het, als een ziel, die door en in zulke moeilijke wegen geleid wordt, goed weet dat God met haar is, en dat wij mogen hopen, van met Hem uit de duisternis te voorschijn te komen, en dan te zien dat wij door God bevrijd worden. En zo is het uit- en inwendig. Het eerste in de beproeving, het laatste in de vrucht. De ziel ziet echter in dit licht en in de beproeving, welke zij doorgaan moet, dat gehoorzaamheid beter is dan offeranden, en ondervindt dan uit kracht der vrije liefde Gods, dat Hij eert, wie Hem eren, dat hij die dankoffert de Heere eert, en dat hij die zijnen weg wel aanstelt, Zijn heil zal zien.
O, het is een ruim gezicht der liefde Gods in Christus, door de dierbare Geest, wanneer de Heere de ziel in de beproeving aantoont, dat Hij de vijanden bindt, en Zijn volk bevrijdt. Hoe ziet de hulpeloze ziel in dit licht, dat, zo de Heere voor haar is, niets tegen haar kan zijn. En hoe wordt in dit licht de ziel versterkt in de onveranderlijkheid van Gods Wezen en de onkreukbaarheid van. Zijn deugden!
Hoe menigmaal reeds heeft de ziel mogen ervaren, dat Hij het geloof door de liefde werkzaam en te midden der beproeving niet beschaamd gemaakt heeft; hoeveel meer mag de ziel zich verzekerd houden van de waarheid der zaken, van het Wezen, de deugden en de heerlijkheid Gods door de mededeling Zijner vrije, voorkomende liefde!

Nochtans aan hoeveel vrees, ongeloof, moedeloosheid, strijd en aanvechting is de ziel blootgesteld! Hoe menigmaal is zij niet op de plaats, waar zij behoort! 1 Joh. IV: 18. Hoe spoedig zou de ziel in de beproeving bezwijken en het gebed opgeven; maar in Hem is kracht, in Hem is eeuwige sterkte, en gelukkig de ziel, die in algehele afsnijding uit en van zichzelf, in eigen zwakheid, gene andere sterkte verwacht dan die waarin alleen kracht is. Want die het beloofd heeft, is getrouw.
De Heere richt de gebogenen op; de Heere maakt de gevangenen los. Alzo volbrengt Hij Zijn werk in hen, door al Zijn kracht in hun zwakheid te volbrengen, al Zijn licht in hun duisternis te doen schijnen, al Zijn leven in hun dood te openbaren. Zo ziet de ziel door het geloof de liefde Gods in en voor haar werkzaam, en alles in haar uitwerken door de Heilige Geest. Welk een grote heilsweldaad bevat dan deze Godsdaad in zich voor de arme naakte ziel! Welk een onuitsprekelijk heil, - al is dit dan ook door een weg van veel lijden, - is het een ledig voorwerp gemaakt te worden door de liefde Gods voor de liefde Gods!
Hoe onuitsprekelijk groot is de liefde en het geduld Gods om Zijn blinde en onwetende kinderen te leren en te onderwijzen! Welk een wijd veld wordt hierin voor het zielsoog in de vrije liefde van een Drie-enig God geopend! Wat al grendels moeten er weggeschoven, wat al deuren geopend worden, eer de kracht van het ongeloof in een kleine, maar zuivere en grondige mate verbroken is in het hart. Wat al genade, wat al nieuwe toeroepingen van genade; wat al nieuwe ontdekkingen van de voorkomende liefde Gods; wat al nieuwe ontdekkingen van de kracht, de heerschappij en de overwinnende genade van een levenden Christus!
Welk een krachtig en voortdurend werk van God de Heilige Geest is er nodig om de wortelen, vezelen en verborgene schuilhoeken van het ongeloof eerst te ontdekken, en daarna de ziel, zij het ook slechts in beginsel, er van te verlossen! Vele zielen menen, dat vrees en twijfeling over haar staat voor de Heere slechts ongeloof is; maar ach! dit is slechts het lichaam: de inwendige delen van het lichaam zijn alsdan nog zo verborgen. Wanneer echter de grote Onderzoeker der harten met het helder schijnend

licht Zijner liefde het hart komt beschijnen en daar woning wil maken, o, dan ziet de ziel, dat ieder verborgen beginsel, iedere aanritseling in het verborgenste deel van de ziel tot enige beweging van zonden, zo diep dat een ziel die niet kan bevatten of peilen, ongeloof aan God, aan de waarheid, aan Zijn Wezen en Zijn deugden is.
Maar vandaar dan ook de zaligheid welke dit licht medebrengt, omdat hierdoor de liefde Gods en de rijkdommen van vrije genade in Christus door de liefde van God de Heilige Geest zo volkomen worden opgeluisterd.
Het is hierin, dat de arme, ontblote, naakte, schuldige ziel deelt in de zalige vrucht der vrije liefde Gods. Het is juist daar dat de Heere komt, en daarin dat Hij Zijn liefde openbaren, Zijn macht verheerlijken wil. Jes. XLV: 2. Openb. III: 8. Ps. XXIV. Het is beneden Zijn waardigheid, dat gesloten deuren gesloten blijven, en het is in dit licht en uit kracht dezer sterkte, dat de Heere zich te midden der sterk knellende banden, in de gevangenis gevangen geeft in de armen der liefde, aan gans hulpelozen. Daar gaat spijze uit van de eter en zoetigheid van de sterke; daar gaan de banden los; dán gaat de gevangenis open.
Wat al werk kan de liefde daar verrichten! Jes. XXXV: 5-8. Als Hij opent, wie zal dan sluiten? Het is de heerlijkheid van Zijn Naam, dat Hij Zijn macht en liefde openbaart, daar waar de ziel het zou opgeven en dat Hij de weg opent, waar de ziel als van rondom ingesloten is. Daar is het zeer zichtbaar voor de gelovige ziel dat de Heere voor haar is; dan ziet zij in de waarheid en de heerlijkheid van het Wezen Gods.
O, hoe blind en onkundig is de zondaar in dit licht van het heerlijk Wezen, zo waardig alle lof en eer, heerlijkheid en prijs. En wat is de oorzaak? Onze diepe val en vervreemding van God en Zijn Wezen, niet slechts openbaar in de kracht van het ongeloof, hetwelk de grondwortel van alle zonden is, maar nevens dit in de eigengerechtigheid, en in ons deelgenootschap aan het Verbond der werken, hetwelk een vrucht was van onzen diepen val. Gen. III: 20.
Wij schamen ons onze naaktheid voor God te erkennen, en willen daarom nog zo gaarne hier of daar een vijgenblad om onze naaktheid te bedekken.

(3) Wanneer de ziel door de liefde Gods hier door de Zoon en de liefde van God de Heilige Geest vrijgemaakt wordt, wordt zij zo arm, zo naakt, zo schuldig, zo onrein, dat zij geen enkel vijgenblad meer begeert, want in dit drievoudig licht zal zij waarlijk vrijgemaakt worden door de liefde des Vaders, het bloed des Lams, de openbaring van een levenden Christus en de liefde van God de Heilige Geest, zodat er niets voor haar overblijft dan die vrije liefde, waarin en waardoor zij van eeuwigheid van God gekend is. En het is in dit licht, dat haar roeping en verkiezing steeds meer in het heerlijkste licht te voorschijn treden; hier valt de zondaar geheel weg en God wordt verheerlijkt. Alzo: waar meer van het Wezen Gods geopenbaard wordt, valt alles van het schepsel weg.
Waar God komt, keert Hij het onze om, en waar Hij het onze omkeert, daar geeft Hij Zichzelf in de plaats. En dit is zo in het begin, maar ook in de voortgang en het einde. Het goud gaat zo lang en zo dikwijls in de smeltkroes, totdat de smelter er zijn beeld in ziet. De ziel denkt, dat haar verzekering bestaat in hetgeen zij bezit en heeft en oefent en in hetgeen waarbij zij meent te leven, maar God keert dit om, en toont van de ziel in het licht Zijner liefde, in het licht, de mededeling en de ondervinding van de kracht eens levenden Christus, van de heerschappij der genade over de heersende kracht der zonden in het hart, en van de heiligende kracht van God de Heilige Geest, ter reiniging des harten van de verborgene smet - dat haar verzekering bestaat in de openbaring Zijner rijke liefde aan een arm schuldig zondaar en dat het des Vaders eigen werk is (Joh. XV) daarin te lerengeloven.

En dit is een zalige vrucht van het Verbond der genade, een vrucht van Jezus leven en opstanding. Naarmate de arme ziel meer waarlijk uit zichzelf geleid wordt in haar grond, naarmate zij meer ingeleid wordt in haar diepen val in Adam, naar die mate leidt God de Heilige Geest haar tot de waarheid en tot de zalige kennis van het Wezen Gods, waarin haar dan ook het enige anker der hoop overblijft; zodat, naarmate zij haar val in Adam inwendig leert kennen, zij ook meer de hoogte der verlossing leert kennen, zoals die in Christus Jezus is. In zulke wegen maakt de Heere Zijn volk wel eens zwak, om zwakken te sterken, om door hun banden gevangenen in vrijheid te stellen en hun gevangenissen te openen. En zo wordt door het licht van de Heilige Geest de waarheid voor het oog des geloofs zichtbaar.
O, de liefde heeft brede schouders, zo breed dat zij een zwakke worm draagt (Jes. LXIII: 9. Deut. VII: 7 -9) met al zijn lasten.

En ook hierin is weder ruimte en plaats genoeg om de liefde Gods in Christus door de Heilige Geest in het helderste licht te stellen. De Heere is de Geest, en *waar de Heere is aldaar is vrijheid.*
O, hoe zeer verlangt de ziel, door deze liefde Gods gedrongen, dat haar banden, die eeuwige liefdekoorden zijn, en haar vrijheid, die een Goddelijke vrijheid, een zalige vrucht van des Vaders eeuwige liefde, van Jezus leven en opstanding en van de liefde en inwoning van God de Heilige Geest is, mogen bevorderlijk zijn tot bevrijding van de gebondenen der hoop, opdat hierin het werk Gods voor het oog des geloofs zichtbaar zij. Want de ziel ziet nu in het licht der liefde Gods, dat Hij door Zijn Heilige Geest het werk des geloofs volbrengt met kracht; de ziel ziet dit, en deelt tevens in de kracht en de vrucht.
De overwinning Israëls liegt niet. Joël II: 27. Aan de erkentenis van des Heeren Naam is des Heeren zegen Verbonden. En de ziel ziet, dat het oordeel, hoe ontzettend op zichzelf, waardoor zij in deze weg van beproeving geleid wordt, wederkeert tot de gerechtigheid en hierin tot bevrijding van de gebondenen der hope. In dit licht wordt de ziel versterkt (Ps. CXII: 8) in hoop op God, op de trouw en onveranderlijkheid van Zijn Wezen. God is liefde, en liefde baant de weg tot bevrijding der gevangenen.
Uit die liefde van haar volzalige getrouwe Verbondsgod komt als vrije gift vrijmaking door het dierbaar bloed des Lams, vrijmaking door de openbaring van Jezus leven. Zo is deze liefde Gods het licht, dat haar leidt door deze zo duisteren nacht: de wolkkolom des daags, de vuurkolom des nachts. Deze liefde Gods is de voorloopster in zulk een duisteren weg. De Heere is de waarheid en een eeuwig Koning. De waarheid kan niet gebonden, noch in haar vrijen loop gestuit worden, omdat Jezus leeft. De liefde Gods kan niet belemmerd worden; zij moet haar vrije loop hebben; zij kan in haar Goddelijke kracht, Goddelijke volheid en onweerstaanbare heerlijkheid door niets worden tegengestaan. Jes. XLV. Micha II: 13. Zij moet haar loop hebben in iedere weg, waarin en waardoor de Heere Zijn volk bevrijden en verlossen wil. Zij moet haar vrije loop hebben in de harten van alle uitverkorenen.

Deze liefde is de grond, de oorsprong en fontein van alle leven. Uit deze liefde vloeien van Golgotha's kruis stromen van genade, vergeving, barmhartigheden, eeuwige ontfermingen en goedertierenheden, door de openbaring van Hem, die dood is geweest, maar leeft. Jes. LIII.
Hoe vurig begeert de ziel, dat de Heere in haar doorbreke, met dit leven, opdat zij te midden van de dood, die over Sion ligt verspreid, ***een levend getuige Gods*** moge zijn tegen de duisternis, en hierin Gods barmhartigheden nog mogen roemen tegen Gods oordelen.

Zo wordt de Heere in haar verheerlijkt en Zijn Naam geheiligd, en zo wordt in dit licht gezien, dat geen banden noch gevangenissen, geen kracht van het ongeloof, geen zonde, wereld of duivel Hem in de weg staan om Zijn volk te bevrijden. Welk een genade is het dan, wanneer de ziel, die een prooi zou worden van de dood en de verwoesting, waarin zij om Jezus' wil overgegeven wordt, door de liefde Gods ondersteund, onder de aanslagen van de vorst der duisternis onbewegelijk nabij God blijft, al mist zij soms het gevoel der dadelijke tegenwoordigheid Gods. Maar dit blijven van de ziel nabij God, in deze vuuroven der beproeving, bewijst de dadelijke tegenwoordigheid Gods.
De ziel wordt in deze beproevingen enigszins geoefend in de strijd tegen de vijand, door biddend te leren waken, dat hij met de kracht van het ongeloof de vesting van het hart niet binnen dringe. Buiten het hart moet hij blijven door aanhoudend gebed en vernieuwde smekingen, die een gewrocht zijn van God de Heilige Geest.

(1) In de eerste plaats ziet dan de ziel op de overste Leidsman des geloofs, welke voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons van God. Hebr. XII: 2. Want hoewel Hij gekruist is door zwakheid, zo leeft Hij nochtans door de kracht Gods. Want ook wij zijn zwak in Hem, maar zullen met Hem leven door de kracht Gods in u.

(2) Daarna deed de Heere mij zeer klaar zien (Ezech. 40:4) waar Hij mij gebracht had in deze nood, namelijk:

1. Dat ik zo nauw ingesloten was in God Drie-enig, dat mij geen vijand schaden of bereiken kon (Zach. IX : 8);
2. Dat ik geen andere pleitgrond had dan het afschrift, dat de Heere uit Zijn eigen liefdehart gegeven had;
3. Dat de Heere mijn gevangene was. Gen. XXXII: 26. O, wonder der diepe neerbuigende liefde Gods; God in de armen van een bezwijkende worm!
4. En nu deed de Heere mij zien, dat Hij uit kracht Zijner eeuwige liefde en Zijn ondertrouw dat geloof in mij verheerlijkte. Hoséa II: 17-22.

Waar blijft nu het geloof te midden der hoogste beproeving; waar de beoefening des geloofs; waar de vrucht, wanneer het geloof zich verliest in God Drie-enig? Zou deze beproeving de proef niet doorstaan? En zou door deze gevangenneming de gevangene niet vrij worden?

(3) Verder werd dit woord tot mijn ziel gebracht: *De oprechten gaat het licht op in de duisternis.* En behaagde het de Heere nadere verklaring in de zaken te geven. Zie Zach. III: 8, 9. *Op die enen steen zullen zeven ogen zijn.* Naar ik dit nederig hopen mag, heeft de Heere dit in de geestelijken zin (Gen. VI) in mijn arme ziel voltooid. Zie ook Deut. XXX : IV. Jes. XXX : 26.
In het zevende oog van de Steen is God de Vader, God de Zoon, God de Heilige Geest gekroond, door de waarheid, in het volk en in het werk Gods als de vrucht in deze weg van beproeving.
De waarheid, ofschoon zij grote tegenstand ontmoet, moet overwinnen. Maar de liefde Gods komt met Gods volk door alles heen. Nu, wat is groter pleitgrond dan de Naam en de ere Gods?
Nu deed de Heere mij zien, hoe de Hoofdsteen als Overwinnaar zou gekroond worden in deze strijd, tot heiliging van Gods Naam (Ex. XIV : 19), en tot bevrijding van Gods volk (Jes. LII : 6); hoe de steen, onschuldig op Gods volk geworpen, de Heere zelf had

geraakt (Zach. II: 3) en hoe alzo een Drie-enig God de waarheid over de leugen had doen zegepralen, Jes. XXVIII : 16-21. 1 Petr. II : 6-8. Richt. XVII : 19-21.
Verkrijgt het geloof de overwinning, dan wordt de liefde vrij. Ps. CVII : 14-16. Gen. XVIII : 17-33. Gen. XIX : 21, 22. Hand. XII : 5-17.

(4) Daarna deed de Heere mij zien, hoe Hij ten allen tijde een verrassend God voor Zijn volk geweest was (Joh. XX : 13-31), en dat, waar de nood op het hoogst was, de redding het meest nabij was. Zef. III : 14-20.
Zo gebruikte God in deze weg van beproeving de tegenstand tot bevrijding van mijn arme ziel en tot vrijmaking van onder dit oordeel. Ex. XII : 22, 23.
Zo gaat de oprechten het licht op in de duisternis (Matth. X : 26), en is Gods kracht in zwakheid volbracht. 1 Cor. I : 25. Zo verandert de Heere de doodsschaduw in de morgenstond. Amos V : 8. I Sam. II : 1-10. Zo geeft Hij het leven uit de dood (1 Sam. II : 6). Zo opent Hij de deuren onzer gevangenissen en maakt Hij de gevangenen vrij Ps. CXXVI. Ps. LXVI. Zo breekt Hij door de tegenstand heen met de waarheid en geeft het geloof, door de liefde werkzaam, de overwinning. Openb. III : 8.
De Heere zal het bedrukte volk behoeden maar de valse profeet en de vetgemeste herders zullen gevoed worden met gericht. Jer. XXIII : 32. De*ze plechtige woorden,* gelijk zeker godvruchtige zegt, *zullen toepasselijk zijn op menig geval, waar men hun toepasselijkheid niet in het minste vermoedt.*
Maar terwijl deze valse profeten Gods volk geen nut kunnen doen, zullen zij hen evenmin tot dwaling brengen. Ezech. XXXIV en Openb. IX : 4. En hen werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch enige groente, noch enigen boom, dan de mensen alleen, die het zegel Gods aan hun voorhoofden niet hebben. Jes. XXVII : 2, 3.
Te die zelve dage zal er een wijngaard van roden wijn zijn. Zingt van denzelve bij beurte. Ik, de Heere, behoede dien; allen ogenblik zal Ik hem bevochtigen; opdat de vijand hem niet bezoeke, zal Ik hem bewaren nacht en dag.
Hij zal Zijn eigen gezegend woord waar maken, maar zo doende zal Hij openbaar maken, dat een leugenachtige toch slechts is voor een ogenblik.
In dit licht zien wij de waarheid van het Wezen Gods meer nabij komen, de schijn vernietigende.

Dit alles ziende (Ezechiël XL : 4), ***was mijn ziel bedroef om de smaad, de laster en de oneer, de Naam, het volk en de waarheid des Heeren in deze aangedaan.***
Ik trachtte hiermee nog voor de Heere te komen, om afwending van het oordeel, maar vond hiermee geen toegang.
Maar meer opening van het Wezen Gods, hoe God de Vader, God de Zoon, God de Heilige Geest door dit oordeel zouden gekroond worden in onze bevrijding. Ps. CXXIV: 7, 8.

Zullen wij dan de stenen, waarmee zij geworpen hebben, uitbreiden voor Gods aangezicht? Jes. XXXVII : 14-17, 21.
Nee! de Heere verwaardige ons, om de ***vrijbrief onzer verlossing***, in de diepste nood uit Zijn liefdehart ontvangen, als enige pleitgrond neer te leggen. Opdat uit kracht Zijner almacht en liefde, deze ijzeren deur geopend en de gevangenen bevrijd worden. Opdat uit de duisternis van de donkere nacht (Micha II : 6), waardoor wij geleid zijn, de heldere dag moge aanbreken; en het blijke dat wij hebben gekend en geloofd de liefde, die God tot ons heeft. *God is liefde, en hij die in de liefde blijft, blijft in God en God in Hem.*

Dat uit deze duisternis het volle licht aanbreke en aan arme, schuldige, nietswaardige zondaars in deze weg van beproeving, de waarheid openbaar en verheerlijkt worde, *dat het Wezen Gods de grond van des zondaars vertrouwen was.* Amen. Jozua IV : 23, 24. Ps. XXIX. Ex. XIV.

Vraag. Wat *beduidt dat woord Amen?*
Antwoord. Amen is te zeggen, het zal waar en zeker zijn; want mijn gebed is veel zekerder van God verhoord, dan ik in mijn hart gevoel, dat ik zulks van Hem begere.

UTRECHT, Maart 1883.